SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 20.03.2017

Pöytäkirjan kansilehti ... 1

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus ... 3

2 § Pöytäkirjan tarkastaminen ... 4

3 § Kokouksessa saadut selostukset ... 5

4 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset ... 6

5 § Kaupunginvaltuuston 6.3.2017 pitämän kokouksen täytäntöönpanot ... 8

6 § Kaupunginhallituksen edustajan nimeäminen vapaa-ajanlautakuntaan ... 10

7 § Keskusvaalilautakunnan uusien varavaltuutettujen määräämistä koskevat päätökset ... 11

8 § Vuoden 2017 kuntavaaleja varten nimetyn vaalitoimikunnan kokoonpanon muutos ... 12

9 § Sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2016 ... 13

- : Sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2016 ... 14

10 § Kommentit valtiovarainministeriölle parlamentaarisen työryhmän väliraporttiin tulevaisuuden kunnasta sekä asiantuntijaryhmän muistioon sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin ... 25

- : Kommentit valtiovarainministeriölle parlamentaarisen työryhmän väliraporttiin tulevaisuuden kunnasta sekä asiantuntijaryhmän muistioon sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin ... 26

- : Tulevaisuuden kunnan skenaariot ja visiot 2030 - Parlamentaarisen työryhmän väliraportti Tulevaisuuden kunnasta ... 33

- : Tulevaisuuden kunta – asiantuntijaryhmän muistio sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin ... 68

11 § Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi ... 120

- : Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi ... 122

12 § Valtuustokauden strategisten päämäärien mittarien ja strategiaan sisältyvien ohjelmien raportti 2016 ... 145

- : Valtuustokauden 2013 - 2017 strategisten päämäärien mittarien sekä strategiaan sisältyvien ohjelmien raportti 31.12.2016 ... 147

13 § Vantaan kaupungin vuoden 2016 tilinpäätös ... 161

- : Tilinpäätös 2016 ... 166

14 § Kaivokselan II päiväkodin uudisrakennuksen tarveselvitys-hankesuunnitelman ja tavoitehinnan hyväksyminen ... 426

- : Kaivokselan II päiväkodin uudisrakennuksen tarveselvitys-hankesuunnitelma 6.3.2017 ... 429

15 § Korkeimman hallinto-oikeuden päätös opetuslautakunnan Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkauttamista koskevasta päätöksestä tehdystä valituksesta ... 463

- : KHO:n päätös valituksista hallinto-oikeuden päätökseen nro 15/0143/2, kunnallisvalituksiin opetuslautakunnan päätöksestä 15.10.2013 § 16/Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkauttaminen ... 464

16 § Vastaus Anniina Kostilaisen ja 22 muun valtuutetun aloitteeseen päiväkotiruoan laadun parantamiseksi ... 483

- : Liite, Anniina Kostilaisen ja 21 muun aloite päiväkotiruoan laadun parantamiseksi ... 485

17 § Sosiaali- ja potilasasiamiehen raportti toimintavuodelta 2016 ... 486

- : Sosiaali- ja potilasasiamiehen raportti toimintavuodelta 2016 ... 488

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 20.03.2017

18 § Korkeimman hallinto-oikeuden päätös ympäristölupa-asiassa / Rudus Oy, Länsisalmen tuotantolaitoksen toiminnan muutos / tiedoksi 500

- : Korkeimman hallinto-oikeuden päätös Rudus Oy:n valitukseen Vaasan hallinto-oikeuden 15.4.2016 nro 16/0167/1 tekemästä päätöksestä/ Lausuntopyyntö ympäristönsuojelulain mukaisesta hakemuksesta, Rudus Oy:n Länsisalmen betoni-, tiili- ja asfalttijätteen sekä kiviaineksen murskauslaitoksen toiminnan muuttaminen 501

19 § Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristölupahakemuksesta/ Circulation Oy, betonin ja puun murskausaseman toiminnan muuttaminen 518

- Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristölupahkemuksesta/ Circulation Oy, betonin ja puun murskausaseman toiminnan muuttaminen / ESAVI/11772/2016, kh 20.3.2017 § 19 522

- : Karttaliite / Circulation Oy:n puun ja murskausaseman sijainti 523

- : Karttaliite / ajantasa-asemakaava / Circulation Oy:n puun ja murskausaseman sijainti 524

20 § Selvitys apulaisoikeuskanslerille liittyen Vantaan pysäköinninvalvonnan toimintaan 525

- : Selvityspyyntö kanteluun, Vantaan kaupungin pysäköinnintarkastajien menettelystä pysäköintivirhemaksuissa/Hermansson Roy 526

21 § Allekirjoitettuja kauppakirjoja, luovutuskirjoja, maanvuokrasopimuksia, vaihtokirja ja maankäyttösopimus/kunnallistekniikan rakentamissopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta 527

22 § Maa-alueen vuokraaminen sähköasemaa varten Rekolan kylässä / Vantaan Energia Oy, Vantaan Energia Sähköverkot Oy ja Liikennevirasto 529

- : Kartta vuokrattavista kohteista 532

23 § Maa-alueen vuokraaminen HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle vesihuollon ja siihen liittyvien toimintojen tarpeisiin Tuusulan Kuninkaanlähteessä 533

- : Kartta vuokrattavasta kohteesta 535

- : Maanvuokrasopimusluonnos 536

24 § Asemakaavan muutos 001925 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 15 Myyrmäki / Myyrmäen keskusta 541

- : Asemakaavamuutosselostus 13.3.2017 / Asemakaavan muutos nro 001925, 15 Myyrmäki / Myyrmäen keskusta 545

- : Liite / Julkisen ulkotilan yleissuunnitelma, 13.3.2017, WSP 606

25 § Asemakaavamuutos 002281 sekä tonttijaon muutos, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne 644

- : Asemakaavamuutosselostus 13.3.2017 / Asemakaavamuutos 002281 , 12 Hämeenkylä 647

- : Muistutukset ja vastineet 693

26 § Asemakaavamuutos 002187 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 91 Länsimäki / Pallas 704

- : Asemakaavamuutosselostus 13.3.2017 / Asemakaavamuutos nro 002187 sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, Länsimäki 91 / Pallas 708

27 § Asemakaavamuutos 002324 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 41 Viinikkala, Suokallionkuja 747

- : Asemakaavamuutosselostus 13.3.2017 / Asemakaavamuutos 002324 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 41.Viinikkala, Suokallionkuja 749

28 § Maankäyttösopimus / asemakaavan muutos 002324 / Kiinteistö Oy K3 Logistics 2 778

- : Maankäyttösopimus/asemakaavan muutos 002324/Kiinteistö Oy K3 Logistics 2/ 780

- : Liite A1 Maankäyttösopimukseen/asemakaavan muutos 002324/Kiinteistö Oy K3 Logistics 2/ 786

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginhallitus pöytäkirja 20.03.2017

- : Liitekartta B1 Maankäyttösopimukseen/asemakaavan muutos 002324/Kiinteistö Oy K3 Logistics 2/ 787

29 § Asemakaavamuutos 002204 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 52 Veromies / Rälssipuiston kortteli 788

- Asemakaavamuutosselostus 13.3.2017, 20.3.2017 tarkistettu / Asemakaavamuutos 002204, 52. Veromies / Rälssipuiston kortteli 792

- : Lausunnot ja vastineet 13.3.2017 / 002204 833

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus 844

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen 845

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa 846

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa 848

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa 849

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 850

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto 853

Kaupunginhallituksen kokous

Aika 20.3.2017 klo 17.00–19.05
Paikka Kaupungintalo, Tikkurila

Osallistujat

Jäsenet	Läsnä	Varajäsenet	Läsnä
Mäkinen Tapani, puheenjohtaja	x	Rokkanen Sakari	
Letto Pirkko, I varapuheenjohtaja	x	Marjanen Viola	
Jääskeläinen Pietari, II varapuheenjohtaja	x	Nieminen Johannes	
Bruun Susanna	x	Salminen Helvi	
Kaira Lauri	x	Weckman Markku	
Karlsson Patrik	x	Rehnström Kristian	
Kokko Hannu	x	Juurikkala Timo	
Kotila Pirkko	x	Holopainen Matti	
Kärki Niilo	x	Sajaniemi Ulla	
Lehmuskallio Paula	x	Multala Sari	
Mäntynen Taisto	x	Loppukaarre Jukka-Pekka	
Niemelä Arja	x	Kakko Teijo	
Näätsaari Sinikka	-	Hämäläinen Anu	x
Orpana Anitta	x	Puha Seija	
Ryhänen Riitta	-	Kuokkanen Jasi	x
Suvensalmi Jouko	x	Oksa Petteri	
Pajunen Sirpa	x	Kuusela Minna	

Muut osallistujat	Läsnä
Lindtman Antti, valtuuston puheenjohtaja	17.00–18.55
Heinimäki Heikki, valtuuston I varapuheenjohtaja	x
Kostilainen Anniina, valtuuston II varapuheenjohtaja	x
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja	x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja	x
Larkio Annukka, apulaiskaupunginjohtaja vs.	x
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja	x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja	x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja	x
Rainio Päivi, viestintäjohtaja	x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja	x
Myllymäki Juha, kaupunginlakimies	x
Asumus Pentti, tarkastusjohtaja	17.00–17.10
Liukkonen Miikkael, sosiaali- ja potilasasiamies	17.00–17.15
Vennelä Asta, hallinnon harjoittelija	x
Björksten Jenni, pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Tapani Mäkinen

Pöytäkirjanpitäjä Jenni Björksten

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 10.4.2017, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

Pykälät 6, 7, 10, 11, 12, 13, 16, 17, 19, 20 ja 29 tarkastettiin ja hyväksyttiin heti kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 12.4.2017 klo 8.15–16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 § **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 1

Kaupunginjohtajan esitys:
Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

2 § **Pöytäkirjan tarkastaminen**

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 2

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään tarkastaa ja hyväksyä kaupunginhallituksen 6.3.2017 pitämän kokouksen pöytäkirja nro 5/2017.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

3 § **Kokouksessa saadut selostukset**

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 3

Käsittely:
Tarkastusjohtaja Pentti Asumus oli kokouksen alussa paikalla vastaamassa kysymyksiin koskien esityslistan asiaa 8 ”Sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2016”.

Sosiaali- ja potilasasiamies Miikkael Liukkonen oli kokouksen alussa paikalla vastaamassa kysymyksiin koskien esityslistan asiaa 16 ”Sosiaali- ja potilasasiamiehen raportti toimintavuodelta 2016”.

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen selosti esityslistan asiaa 10 ”Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi”.

Kaupunginjohtaja Kari Nenonen selosti esityslistan asiaa 12 ”Vantaan kaupungin vuoden 2016 tilinpäätös”.

Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä selosti esityslistan asiaa 28 ”Asemakaavamuutos 002204 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 52 Veromies / Rälssipuiston kortteli”.
Päätös:
Merkittiin tiedoksi saadut selostukset ja käydyt keskustelut.

4 § Kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten saapuneet pöytäkirjat ja päätökset

KN/BI

Kaupunginhallitukselle on kuntalain 51 §:n mukaista ottomenettelyä varten lähetetty seuraavat pöytäkirjat ja päätökset:

Yleisjaoston pöytäkirjat nro:t 2/6.3. ja 3/13.3.2017
Tarkastuslautakunnan pöytäkirja nro 2/8.2.2017
Hakunilan aluetoimikunnan pöytäkirja 1/8.3.2017
Kivistön aluetoimikunnan pöytäkirja 1/1.3.2017
Koivukylän aluetoimikunnan pöytäkirja 1/8.3.2017
Korson aluetoimikunnan pöytäkirja 1/1.3.2017
Sosiaali- ja terveyslautakunta nro 3/13.3.2017
Opetuslautakunnan pöytäkirja nro 3/13.3.2017
Vapaa-ajanlautakunnan pöytäkirja nro 3/14.3.2017
Kaupunkisuunnittelulautakunnan pöytäkirja nro 3/13.3.2017
Teknisen lautakunnan pöytäkirja nro 3/14.3.2017

Kaupunginjohtajan päätökset
§ 17 Edustajien nimeäminen Korko - korkeaa osaamista yrityksiin -hankkeen ohjausryhmään
§ 18 Vantaalla syksyllä 2017 toimitettavien asevelvollisten kutsuntojen aiheuttamat kustannukset (n. 8 400 euroa)
§ 19 Kuutoskaupunkien "Avoin data" yhteistyösopimuksen päivitys
§ 20 ICT-hankejohtoryhmän perustaminen kaupungin ICT-hanketoiminnan vaikuttavuuden tehostamiseksi, priorisoimiseksi ja strategisuuden lisäämiseksi

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätökset
§ 16 Tietoturvapäällikön työsopimussuhteisen vakanssin perustaminen tietohallinnon tulosalueelle
§ 17 Palvelunhallinta-asiantuntijan työsopimussuhteisen vakanssin perustaminen tietohallinnon tulosalueelle

Henkilöstöjohtajan päätökset
§ 1 Palveluntuottajan valinta Projektipäällikkö-valmennuksen toteuttamiseen vuonna 2017

Hankintajohtajan päätökset
§ 24 Optiopäätös Siivousaineiden ja teknisten sekä muiden palvelujen hankinta (310 000 euroa alv 0%)
§ 25 Päätös hankintaoikaisuun, Turva- ja ammattijalkineiden hankinta
§ 26 Option käyttöönotto leipien ja leipomotuotteiden (tuoreet) hankinnassa (4 000 euroa alv 0%)
§ 27 Option käyttöönotto lihan ja lihavalmisteiden hankinnassa (15 000 euroa alv 0%)
§ 28 Siivouskoneiden sekä niiden huollon ja korjauksen hankinta
§ 29 Kuumajuoma-automaattien kokonaispalveluratkaisun hankinta (120 000 euroa alv 0%)

Tietohallintojohtajan päätökset
§ 26 Fore -kustannushallintapalvelun sopimuksen muuttaminen osittain allianssimallin mukaiseksi ja sopimuskauden jatkaminen optiokaudelle 1.1.2017–31.12.2018

Työllisyyspalveluiden johtaja päätökset
§ 95 Työllisyyspalveluiden tulosalueella työelämän valmennuspalveluiden sosiaaliohjaajan vakinaisen viran (vakanssi 000750) täyttäminen

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 4

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään olla ottamatta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi esittelyosassa mainituissa pöytäkirjoissa olevia ottamiskelpoisia päätöksiä ja esittelyosassa mainittuja päätöksiä.
Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginjohtaja korjasi seuraavien päätösten virheelliset otsikot kuulumaan seuraavasti:

Kaupunginjohtajan päätökset
§ 17 Edustajien nimeäminen Korko - korkeaa osaamista yrityksiin -hankkeen ohjausryhmään
§ 18 Vantaalla syksyllä 2017 toimitettavien asevelvollisten kutsuntojen aiheuttamat kustannukset (n. 8 400 euroa)

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätös
§ 16 Tietoturvapäällikön työsopimussuhteisen vakanssin perustaminen tietohallinnon tulosalueelle

Henkilöstöjohtajan päätökset
§ 1 Palveluntuottajan valinta Projektipäällikkö-valmennuksen toteuttamiseen vuonna 2017

Lisäksi merkittiin, että kaupunginjohtaja täydensi esitystään seuraavilla päätöksillä:

Henkilöstöjohtajan päätökset
§ 2 Palveluntuottajan valinta Varian strategiatyön konsultointiin vuonna 2017

Hankintajohtajan päätös
§ 30 Puhtauspalveluiden hankinta Vantaan kaupungin Aviapoliksen ja Pähkinärinteen alueella oleviin kohteisiin sekä Leppäkorven koululle (915 000 euroa/v alv 0%)

Tietohallintojohtajan päätökset
§ 29 Konsultointipalveluiden option hankinta yhdentyvän viestinnän toteutukseen (285 000 euroa)
§ 30 Suunnittelu- ja kartantuotantojärjestelmä sekä rekisterit -ratkaisun ja kokonaistoimituksen optioiden hankinta (100 000 euroa)

Työllisyyspalveluiden johtajan päätökset
§ 119 Hankintapäätös Henkilöstön Näyttötutkintomestarikoulutus
§ 121 Kahden uravalmentajan vakanssin (000728 ja 000729) siirto työllisyyspalveluiden tulosalueella

Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

5 § Kaupunginvaltuuston 6.3.2017 pitämän kokouksen täytäntöönpanot

KN/HY-L

Kuntalain mukaan kunnanhallitus vastaa valtuuston päätösten täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta (23 §). Päätökset voidaan pannan täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, kuitenkin niin, että täytäntöönpanoon ei saa ryhtyä, jos valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi tai jos valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon (98 §). Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta. Asia on tällöin viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi (56 §).

Kaupunginvaltuusto teki 6.3.2017 päätökset seuraavissa asioissa:

3 § Riikka Åstrandin luottamustehtävien päättyminen, Sini Alénin siirtyminen kaupunginvaltuutetun tehtävään ja täydennysvaalien toimittaminen
4 § Eron myöntäminen Juha Simoselle teknisen lautakunnan jäsenen tehtävästä ja täydennysvaalin toimittaminen
5 § Sari Kuulan luottamustehtävän päättyminen ja täydennysvaalin toimittaminen
6 § Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Klaukkalan ohikulkutie, Nurmijärvi ja Vantaa, tiesuunnitelma
7 § Vantaan kaupungin hallintosäännön hyväksyminen
8 § Tilakeskuksen ja kuntatekniikan keskuksen vuonna 2016 valmistuneet merkittävät toimitila- ja kunnallistekniikan investointihankkeet
9 § Valtuustoaloitteet vuodelta 2016
10 § Vastaus Antero Eerolan ja 25 muun valtuutetun aloitteeseen selvityksestä maksuttomaan oppimateriaaliin siirtymisestä toisen asteen koulutuksessa
11 § Vastaus Sirpa Kauppisen ja 18 muun valtuutetun aloitteeseen lasten eriarvoistumisen vähentämiseksi
12 § Vastaus Vaula Norrenan ja 22 muun valtuutetun aloitteeseen sisäilmasairaille sopivien koulutilojen saamiseksi eri puolille Vantaata
13 § Vastaus Faysal Abdin ja 38 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan kirjastojen kehittämisestä
14 § Vastaus Sirpa Kauppisen ja 26 muun valtuutetun aloitteeseen luottamushenkilöidentiedonsaannin parantamiseksi
15 § Vastaus Marilla Kortesalmen ja 19 muun valtuutetun aloitteeseen Hevoshaan koulun nykyisen kiinteistön kaavoituksesta
16 § Vastaus Tarja Eklundin ja 35 muun valtuutetun aloitteeseen Vaarala-Jakomäen uimakuoppien kehittämisestä maauimalaksi ja virkistysalueeksi
17 § Määräalojen myynti Koivuhaan kaupunginosasta / Kiinteistö Oy Vantaan Autoairport
18 § Asemakaavamuutos 002285 ja tonttijako, 51 Pakkala / Johdinpuisto
19 § Asemakaavamuutos sekä tonttijaon muutos 002282, 23 Kivistö / Rubiinikehä 7
20 § Asemakaavamuutos 002134 ja tonttijako, 86 Nikinmäki / Korennontie
21 § Asemakaavamuutos 002312 ja tonttijaon muutos, 61 Tikkurila / Unikkotie 11
22 § Asemakaavamuutos 002300 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 24 Lapinkylä / Runkokuja 2
23 § Asemakaavamuutos 002271 ja tonttijaon muutos / 23. Kivistö / Marmoritie 5
24 § Tarja Eklundin ja Minttu Sillanpään sekä 32 muun valtuutetun aloite kotimaisen ruoan käytön edistämisestä hankinnoissa
25 § Sirpa Kauppisen ja 16 muun valtuutetun aloite lautakuntien päätöksenteon avoimuuden lisäämiseksi
26 § Sirpa Kauppisen ja 14 muun valtuutetun aloite ikäihmisten laitosasumisen laadun parantamisesta
27 § Sirpa Kauppisen ja 34 muun valtuutetun aloite pienten lasten koulumatkojen lyhentämiseksi
28 § Vaula Norrenan ja 19 muun valtuutetun aloite kesätyösetelistä jokaiselle Vantaan yhdeksäsluokkalaiselle
29 § Antero Eerolan ja 17 muun valtuutetun aloite varhaiskasvatuksen rajoitusten purkamisesta
30 § Antero Eerolan ja 6 muun valtuutetun aloite terveysmaksujen poistamisesta ensi vuoden talousarvioista

Kaupunginvaltuuston pöytäkirja 2/6.3.2017 on kokonaisuudessaan nähtävänä kaupunginvaltuuston extranet-sivuilla ja kaupungin internet-sivuilla.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 10 §:n (Päätöksenteko ja esittely kaupunginhallituksessa ja yleisjaostossa) mukaan kaupunginjohtaja esittelee kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat, koko kaupunkia koskevat asiat, sekä useampaa kuin yhtä toimialaa koskevat asiat. Apulaiskaupunginjohtajat esittelevät kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen myös apulaiskaupunginjohtajan esittelyvelvollisuuteen kuuluva asia.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 5

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta, että kaupunginvaltuuston 6.3.2017 tekemät päätökset voidaan panna täytäntöön, ja
b) lähettää päätökset ao. toimialoille toimenpiteitä varten.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia / ao. toimialat

6 § Kaupunginhallituksen edustajan nimeäminen vapaa-ajanlautakuntaan

VD/1105/00.00.01.00/2015
KN/JB

Kaupunginvaltuusto myönsi 6.3.2017 § 3 Riikka Åstrandille eron kaupunginhallituksen jäsenen tehtävästä. Riikka Åstrand on toiminut kaupunginhallituksen edustajana vapaa-ajanlautakunnassa.

Kaupunginhallitus nimesi 9.2.2015 § 17 edustajansa ja heidän henkilökohtaiset varaedustajansa eri toimielimiin toimikaudeksi 2015–2016 seuraavasti:

Toimielin	**Edustaja**	**Henk.koht. varaedustaja**
Opetuslautakunta	Sinikka Näätsaari	Pirkko Kotila
Opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto	Kristian Rehnström (kh 5.10.2015 § 9)	Pirkko Kotila
Vapaa-ajanlautakunta	Riikka Åstrand	Paula Lehmuskallio
Sosiaali- ja terveyslautakunta	Anitta Orpana	Sirpa Pajunen
Sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto	Sirpa Pajunen	Anitta Orpana
Kaupunkisuunnittelulautakunta	Lauri Kaira	Arja Niemelä
Tekninen lautakunta	Taisto Mäntynen	Teijo Kakko
Teknisen lautakunnan yksityistiejaosto	Teijo Kakko	Taisto Mäntynen
Ympäristölautakunta	Johannes Nieminen	Jouko Suvensalmi
Ympäristölautakunnan rakennuslupajaosto	Jasi Kuokkanen	Timo Juurikkala
Aviapoliksen aluetoimikunta	Matti Holopainen	Jukka-Pekka Loppukaarre
Hakunilan aluetoimikunta	Pirkko Kotila	Patrik Karlsson
Kivistön aluetoimikunta	Susanna Bruun	Sakari Rokkanen
Koivukylän aluetoimikunta	Jouko Suvensalmi	Hannu Kokko
Korson aluetoimikunta	Jasi Kuokkanen	Arja Niemelä
Myyrmäen aluetoimikunta	Timo Juurikkala	Johannes Nieminen
Tikkurilan aluetoimikunta	Arja Niemelä	Jasi Kuokkanen
Svenska Kommittén	Patrik Karlsson	Pirkko Kotila

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) todeta, että kaupunginvaltuusto on myöntänyt Riikka Åstrandille eron kaupunginhallituksen jäsenen tehtävästä, eikä hän siten voi toimia enää kaupunginhallituksen edustajana vapaa-ajanlautakunnassa, ja
b) nimetä kaupunginhallituksen edustaja vapaa-ajanlautakuntaan jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Päätettiin
a) todeta, että kaupunginvaltuusto on myöntänyt Riikka Åstrandille eron kaupunginhallituksen jäsenen tehtävästä, eikä hän siten voi toimia enää kaupunginhallituksen edustajana vapaa-ajanlautakunnassa, ja
b) nimetä Minna Kuusela kaupunginhallituksen edustajaksi vapaa-ajanlautakuntaan jäljellä olevaksi ajaksi toimikaudesta.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

7 § Keskusvaalilautakunnan uusien varavaltuutettujen määräämistä koskevat päätökset

VD/3829/00.00.01.00/2013
KN/NK/JB

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Antti Lindtman on 22.8.2016 ja 2.2.2017 päivätyillä kirjeillään ilmoittanut keskusvaalilautakunnalle kaupunginvaltuuston varavaltuutettujen määrän jääneen vajaaksi seuraavasti:

Vihreä liitto r.p. – Gröna förbundet r.p.

Juhis Rannalle on paikkakunnalta poismuuton vuoksi myönnetty ero varavaltuutetun tehtävästä.

Annika Lappalaiselle on paikkakunnalta poismuuton vuoksi myönnetty ero varavaltuutetun tehtävästä.

Kansallinen Kokoomus r.p. – Samlingspartiet r.p.

Sanna Karhuselle on paikkakunnalta poismuuton vuoksi myönnetty ero varavaltuutetun tehtävästä.

Petra Urastolle on paikkakunnalta poismuuton vuoksi myönnetty ero varavaltuutetun tehtävästä.

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p. – Finlands Socialdemokratiska Parti r.p.

Eila Hyttisen poismenon johdosta nimetään uusi varavaltuutettu.

Vaalilain 93 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunnan on valtuuston puheenjohtajan pyynnöstä määrättävä uusia varavaltuutettuja kuntalain 11 §:n mukaisesti, jos valtuuston toimikauden aikana varavaltuutettujen määrä jää vajaaksi. Uusiksi varavaltuutetuiksi on lautakunnan määrättävä ne henkilöt, joiden vertausluvut vaalilain mukaisesti ovat seuraavaksi suurimmat niiden henkilöiden vertauslukujen jälkeen, jotka on valittu varavaltuutetuiksi.

Keskusvaalilautakunta on kokouksessaan 21.9.2016 § 4 päättänyt määrätä Vihreä Liitto r.p.:n uusiksi varavaltuutetuiksi Nina Kojon ja Eve Rämön ja Kansallisen Kokoomus r.p.:n uusiksi varavaltuutetuiksi Johanna Nyholmin ja Marja Heikkisen, ja kokouksessaan 20.2.2017 § 7 päättänyt määrätä Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.:n uudeksi varavaltuutetuksi Toni Blomsterin.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi keskusvaalilautakunnan uusien varavaltuutettujen määräämistä koskevat päätökset 21.9.2016 § 4 ja 20.2.2017 § 7 tiedoksi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
keskusvaalilautakunnan sihteeri Niina Kolju, puh. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

8 § Vuoden 2017 kuntavaaleja varten nimetyn vaalitoimikunnan kokoonpanon muutos

VD/1901/00.00.00.00/2017
KN/NK/HY-L

Kuntavaalien ennakkoäänestys tapahtuu kotimaassa 29.3. – 4.4.2017. Laitoksissa ennakkoäänestys toimitetaan vähintään yhtenä ja enintään kahtena päivänä ennakkoäänestysaikana vaalitoimikunnan määrääminä aikoina. Kaupunginhallitus on kokouksessaan 27.2.2017 § 7 asettanut vaalilautakunnat ja vaalitoimikunnat. Vaalitoimikuntaa koskien on sittemmin ilmoitettu seuraava muutos:

Vaalitoimikunta IV

Varajäsen Merja Hoviniemen (KESK, estynyt) tilalle Ritva Pulli (KESK).

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 8

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) valita vaalitoimikuntaan IV Merja Hoviniemen tilalle Ritva Pulli ja
b) ilmoittaa päätöksestä keskusvaalilautakunnalle.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: vaalitoimisto

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
keskusvaalilautakunnan sihteeri Niina Kolju, puh. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

9 § Sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2016

VD/2690/00.01.02.01/2017
KN/PA/KS/HY-L

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa omana tulosalueenaan. Tulosalueen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Tulosalueella työskenteli vuoden aikana 6 henkilöä.

Sisäisessä tarkastuksessa on vuoden 2016 aikana valmistunut 40 tarkastusta. Näistä varsinaisia tarkastuksia on 22 ja jälkitarkastuksia 18. Lisäksi kassantarkastuksia tehtiin 68 kpl.

Yhtiöihin tehtyjen tarkastusten perusteella voidaan todeta, että eräiden tytäryhtiöiden talouden ja hallinnon sisäisessä valvonnassa on kehittämistarpeita. Muilta osin tarkastukset eivät tuoneet esiin sellaisia laajempia asiakokonaisuuksia, joissa olisi merkittävässä määrin sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan tehostamistarpeita.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 9

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) merkitä liitteenä oleva sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2016 tiedoksi, ja
b) kehottaa toimialojen esimiehiä
- ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin niissä asioissa, joissa on havaittu toimitun kaupungin johtosääntöjen, sisäisten ohjeiden tai lainsäädännön vastaisesti, sekä
- huomioimaan vastuullaan olevien toimintojen kehittämisessä raporteissa esitetyt ja muut tarkastuksissa esiin nousseet hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan edistämiseen tähtäävät suositukset.

Käsittely:
Merkittiin, että tarkastusjohtaja Pentti Asumus oli kokouksen alussa paikalla vastaamassa kysymyksiin.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Sisäisen tarkastuksen vuosiraportti 2016

Täytäntöönpano: toimialat

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
tarkastusjohtaja Pentti Asumus, puh. 040 0701970, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

SISÄISEN TARKASTUKSEN VUOSIRAPORTTI 2016

1. Tehtävät, henkilöstö ja tarkastusten toteutus

1.1 Tehtävät

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa omana tulosalueenaan.

1.2 Henkilöstö ja vastuut

Tulosalueella työskenteli kuusi henkilöä. Alla olevassa taulukossa on esitetty henkilöiden tehtävänimikkeet ja erityisvastuualueet.

Nimike	Nimi	Erityisvastuualueet
Tarkastusjohtaja	Pentti Asumus	Tarkastustoiminnan johtaminen ja koordinointi.
Tarkastusassistentti	Kati Sohlberg	Avustaminen tarkastuksissa ja konsultoinnissa. Käteiskassojen tarkastukset ja toimistotehtävät.
Sisäinen tarkastaja	Antti Taavila	Toimivaltaan, päätöksentekoon, asianhallintaan, yleishallintoon ja henkilöstöhallintoon sekä konserniyhteisöihin liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Marika Senishch	Hankintoihin, omaisuuden hallinnointiin, sopimuksiin, vakuutuksiin sekä konserniyhteisöihin liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Tiitta Lindström	Suunnittelu- ja seurantajärjestelmiin, laskentatoimeen, kirjanpitoon, arvonlisäverotukseen sekä avustuksiin liittyvät asiat.
Sisäinen tarkastaja	Jouni Väänänen	Tietoturvaan ja tietojärjestelmiin liittyvät asiat sekä atk-avusteiset tarkastukset.

1.3 Tarkastusten suorittaminen

Varsinaisten tarkastusten osalta sisäinen tarkastus laati vuosisuunnitelman koko kalenterivuodeksi 2016. Suunnitelma yhteen sovitettiin tilintarkastajan työohjelman kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi. Tarkastusaiheet vastuutettiin tarkastajittain ja aikataulutettiin. Suunnitelman hyväksyi kaupunginjohtaja.

Jälkitarkastuksilla varmistettiin, että varsinaisten tarkastusten yhteydessä sovitut tai suositellut toimenpiteet oli käsitelty asianmukaisesti ja otettu huomioon toiminnan kehittämisessä. Jälkitarkastukset tehtiin noin vuoden sisällä tarkastusten valmistumisesta. Osa aikaisemmin tehdyistä tarkastuksista oli sellaisia, ettei jälkitarkastukseen ollut tarvetta.

Lisäksi sisäinen tarkastus teki käteiskassoihin kohdistuvia kassantarkastuksia.

1.4. Tarkastusten raportointi

Ennen lopullisen tarkastusraportin julkaisemista kukin raportti on ollut tarkastuskohteessa luettavana mahdollisten väärinkäsitysten oikaisemista varten. Tarkastusraportit on toimitettu kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle, talousjohtajalle, asianomaiselle toimialajohtajalle ja tulosaluejohtajalle sekä toimialan talous- ja hallintojohtajalle. Tarkastusraportit on toimitettu myös lautakuntien ja johtokuntien puheenjohtajille silloin, kun tarkastus on merkittävästi koskettanut ao. toimielimen toimialaa. Lisäksi yksittäinen raportti on toimitettu harkinnan mukaan myös muille asianosaisille. Yhtiötarkastuksissa raportit on toimitettu tarkastetulle yhtiölle sekä omistajaohjausta ja -valvontaa varten yleisjaostolle.

2. Suoritetut tarkastukset

Vuoden aikana tehtiin kaikkiaan 40 tarkastusta. Näistä varsinaisia tarkastuksia on 22 kpl ja jälkitarkastuksia 18 kpl. Kassantarkastuksia tehtiin 68 kpl. Tarkastukset kohdistuivat seuraavasti:

Toimiala	Lkm		Toimiala	Lkm
Useita toimialoja koskevat	7		Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	6
Sosiaali- ja terveystoimi	1		Konserni- ja asukaspalvelut	5+5
Sivistystoimi	4		Yhtiöt	11
Kaupunginjohtajan toimiala	1		Kassantarkastukset	68

Varsinaiset tarkastukset

1. Edustusohje ja sen noudattaminen
2. Ajoneuvojen käytön seuranta
3. Tietohallinnon kolme palvelusopimusta
4. Liikuntatoimen uudelleenjärjestelyt vuonna 2015
5. Pienhankinnat
6. Käyttötaloushankinnat perhepalveluiden tulosalueella
7. Yleisjaoston myöntämät avustukset
8. Kassaero Vantaa –infossa
9. Kiinteistö Oy Korson toimistokeskus
10. Kuljetuskalustojärjestelmä
11. Kiinteistö Oy Vantaan Peltolantie 5
12. Korson Pienteollisuustalo Oy
13. Työllisyyspalveluiden valmennustalo
14. Konsernipalveluiden käyttötaloushankinnat
15. Konserniohjaus ja –valvonta Vantaan kaupungissa
16. A-Tulkkaus Oy
17. 6Aika –hankkeet
18. Rondo-laskujen asiatarkastaminen
19. Työllisyyspalveluiden tulosalueen hallinto ja talous
20. Elinkeinopalveluiden sopimukset
21. Perhepäivähoidon mobiilisovellus
22. Vantaan Moottorirata Oy

Jälkitarkastukset

1. Timmi-tietojärjestelmä
2. Talouspalvelukeskuksen hoitamat tytäryhtiöiden taloushallinnon tehtävät
3. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yleislaskutus
4. Tikkuparkki Oy
5. Kiinteistö Oy Kehäsuora
6. Kiinteistö Oy Kehäportti
7. Kiinteistö Oy Itäkehä
8. Rakennusvalvonnan tulosalueen hallinnon tarkastus
9. Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti
10. Merkittävää yhteiskunnallista työtätekeville järjestöille myönnetyt avustukset vuonna 2014
11. Tilakeskuksen kaksi puitesopimusta
12. Maankäyttösopimukset
13. KL-kuntahankintojen kilpailuttamat hankinnat
14. VAV Asunnot Oy:n tietohallinto ja tietojärjestelmät
15. Jäsenmaksut ja tekijänoikeuskorvaukset
16. Oppilas- ja päivähoitokuljetusten hankintasopimusten noudattaminen
17. Projektihallintajärjestelmä
18. Pysäköinninvalvonnan Helga-tietojärjestelmä

Kassantarkastukset

1. Kassantarkastuksia yhteispalvelupisteisiin tehtiin 23 kpl
2. Kassantarkastuksia muualle tehtiin 45 kpl

2.1 Olennaisimmat tarkastushavainnot toimialoittain

Useampaa toimialaa koskevat tarkastukset

Edustusohjetta ja sen noudattamista koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että ohjetta on noudatettu toimialoilla.

Tarkastushavaintojen perusteella voitiin todeta, että kaupungin edustusohjetta on noudatettu pääsääntöisesti hyvin. Kaikkiin kululaskuihin ei oltu kuitenkaan liitetty asianmukaisia kuitteja ja selvityksiä.

Ajoneuvojen käytön seurantaa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että ajoneuvojen käytön seurantaa varten hankittu paikannus- ja raportointijärjestelmä on otettu käyttöön ja että sitä hyödynnetään asianmukaisesti.

Tarkastuksessa todettiin, että paikannus- ja raportointijärjestelmän käytössä ja siitä saatavien tietojen hyödyntämisessä yksiköiden toiminnassa on merkittävästi parannettavaa eikä paikannusjärjestelmää ole käytetty järjestelmän tavoitteiden mukaisiin käyttötarkoituksiin siinä laajuudessa kuin pitäisi. Etenkin ajoneuvojen käytön tehokkuuden varmistamiseen järjestelmää hyödyntämällä on syytä kiinnittää huomiota.

Pienhankintoja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että pienhankinnat on toteutettu asianmukaisesti.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että pienhankintojen toteutuksessa ja valvonnassa on kehitettävää. Pienhankinnoissa käytettävä Hankinta Sampo -palvelu on hyvä työväline pienhankintojen kilpailutuksiin, mutta havaintojen mukaan sitä ei käytetä kaikissa pienhankinnoissa, joissa pitäisi ja sitä on joissain tapauksissa käytetty kaupungin ohjeiden vastaisesti.

6Aika –hankkeita koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että ko. hankkeita Vantaalla toteutetaan niille asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Vuonna 2014 käynnistynyt 6Aika-strategia on kestävän kaupunkikehityksen strategia, jota toteuttavat Suomen kuusi suurinta kaupunkia eli Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Turku ja Oulu. 6Aika-strategiaa on Vantaalla viety eteenpäin osin suunnittelemattomasti ja hankkeista tiedottaminen toimialoille päin on ollut erityisesti strategian toteutuksen alkuvaiheessa puutteellista. Vantaalla ei ole vahvaa kaupunkitasoisen kehittämisen kulttuuria ja lisäksi toimialarajat ylittävien

hankkeiden resursointiin ja omarahoitusosuuteen liittyy haasteita. Voidaan myös todeta, että 6Aika-strategian projekteja ei ole hallinnoitu täysin kaupungin projektimallin mukaisesti.

Rondo-laskujen asiatarkastamista koskevan tarkastuksen tavoitteena oli selvittää laskujen asiatarkastajien toimintatavat ja että asiatarkastajat tietävät tehtävänsä ja vastuunsa laskujen käsittelyprosessissa.

Tarkastuksen perusteella todettiin, että kaikille laskujen asiatarkastajilla ei ollut selvänä heidän rooli, tehtävät ja vastuu laskujen käsittelyprosessissa. Asiatarkastajat eivät aina aktiivisesti pyytäneet tai saaneet itselleen kuitteja, tilausvahvistuksia, lähetyslistoja ym. tositteita, jotta he voisivat suorittaa työnsä asianmukaisesti.

Useampaa toimialaa koskevia jälkitarkastuksia olivat Projektihallintajärjestelmä sekä Jäsenmaksut ja tekijänoikeuskorvaukset. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu pääosin ehdotetulla tavalla.

Kaupunginjohtajan toimiala

Elinkeinopalveluiden sopimuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että elinkeinopalveluiden sopimusten hallinta on kunnossa, sopimukset on laadittu kaupungin edun mukaisesti, sopimuksia noudatetaan ja että sopimuksia säilytetään asianmukaisesti.

Elinkeinopalveluiden sopimusten hallinta oli pääosin kunnossa, sopimuksiin oli kirjattu kaikki keskeiset sopimusehdot ja sopimusten perusteella maksetut kulut perustuivat pääsääntöisesti sopimuksissa mainittuihin maksuihin ja hintoihin. Sopimuksia säilytettiin asianmukaisesti. Puutteita esiintyi mm. sopimusten lisätietojen täyttämisessä Astaan, sopimusten liitteiden tallentamisessa sekä vuokrasopimusten allekirjoittajan valtuuksissa.

Sivistystoimi

Liikuntatoimen vuoden 2015 uudelleenjärjestelyjä (voimaan 1.1.2015) koskevan tarkastuksen tavoitteena oli selvittää, miten henkilöstövuokraus toimii yhtiöiden (MUP ja VTK) sekä liikuntapalveluiden välillä, miten yhtiöiden tilojen käyttö ja toiminta on järjestetty sekä miten pääsarjatason edustusjoukkueiden uusi tukimalli on käytännössä toteutettu.

Tarkastusvaiheessa (4/2016) osapuolten (MUP/VTK ja Liikuntapalvelut) välillä oli edelleen eräitä ratkaisemattomia asioita, kuten liikuntapaikkojen yllä- ja kunnossapitoon käytettävän kaluston vuokra vuodelta 2015 sekä se, miten kirjataan eräät MUP:in vanhat saatavat. Lisäksi todettiin, että nykyinen henkilöstön vuokraus- ja edelleenvuokrauskäytäntö ei ole kaikilta osin toimiva. Pääsarjatason edustusjoukkueiden uusi tukimalli oli toteutettu kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti.

Perhepäivähoidon mobiilisovellusta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa järjestelmän asianmukainen toiminta ja käyttö.

Perhepäivähoidossa vuonna 2015 käyttöönotetun mobiilisovelluksen prosessit ja tietojen käsittely järjestelmässä ovat sisäisen valvonnan näkökulmasta katsoen loogisia, toimivia ja tarkoituksenmukaisia. Sovellusta myös käytetään asianmukaisesti ja palvelutasoa seurataan säännöllisesti toimittajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti. Mobiilisovelluksen käyttöönotto on tehostanut perhepäivähoidon prosesseja ja parantanut sisäistä valvontaa merkittävästi.

Sivistystoimen toimialalla tehtyjä jälkitarkastuksia olivat koulujen Timmi-tietojärjestelmä ja Oppilas- ja päivähoitokuljetusten hankintasopimusten noudattaminen. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla.

Sosiaali- ja terveystoimi

Käyttötaloushankintoja perhepalveluiden tulosalueella koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädäntöä ja kaupungin hankintaohjeistusta.

Tulosalueen käyttötaloushankinnat on kokonaisuutena katsoen tehty asianmukaisesti ja hankinnoissa on noudatettu hyvin hankintalakia.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala

Tietohallinnon kolmea palvelusopimusta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hankinnat on tehty asianmukaisesti, sopimuksia noudatetaan, laskut on kirjattu ja hyväksytty asianmukaisesti sekä, että sisäinen valvonta on riittävää. Lisäksi huomiota kiinnitettiin sopimusten yleiseen hallinnointiin.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että tietohallinnon hankintojen laajuuden määrittelyssä, suorahankintojen perusteluissa ja sopimusten hallinnoinnissa on kehitettävää. Tarkastetut laskut olivat sopimusten mukaisia. Laskujen erittelyt olivat asianmukaisia ja sisäisen valvonnan kannalta riittävän yksityiskohtaisia. Kaikki tarkastetut laskut oli kirjattu ja hyväksytty asianmukaisesti.

Yleisjaoston myöntämiä avustuksia koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että avustusten myöntämisestä annettuja ohjeita on noudatettu.

Avustusten tilitysmenettelyssä ja tilityksen teon ohjeistamisessa sekä terveyden ja hyvinvoinnin avustusten tilitysajankohdan määrittelyssä on kehitettävää. Tarkastuksen yhteydessä tarkastettiin kahden avustuksia saaneen yhdistyksen kirjanpito vuodelta 2015. Tarkastuksen tuloksena voitiin todeta, että kirjanpidot olivat pääasiassa kunnossa, eivätkä havaitut virheet tai puutteet sinällään ole esteenä yhdistysten vuoden 2015 tilitysten hyväksymiselle ja tulevien avustusten myöntämiselle.

Kassaero Vantaa –infossa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, ettei Vantaa –infon Myyrmäen toimipisteessä todetun kassaeron lisäksi toimipisteen kassanhallinnassa ole muita puutteita.

Tarkastuksessa käytiin läpi kassatilanne –listat, tapahtumaluettelot, matkakorttien myyntiraportit, kassaan maksetut laskut, kassasta tehdyt tilitykset kaupungille ja poliisille sekä muu mahdollinen kassa-aineisto. Tarkastuksen perusteella kassanhoidossa ei havaittu olennaisia puutteita.

Työllisyyspalveluiden valmennustaloja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että valmennustalotoiminnan hallintoa ja taloutta on hoidettu asianmukaisesti.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että valmennustalojen riskienhallinnassa ja sisäisessä valvonnassa on kehitettävää. Vuonna 2013 työllisyyspalveluissa aloitetut sisäisen valvonnan kehittämistoimet ovat vielä kesken ja niitä on syytä jatkaa aktiivisesti. Lisäksi huomiota on syytä kiinnittää hankintojen delegointipäätöksiin ja siihen, että valmennustalojen myymien palvelujen ja tavaroiden hinnoitteluperusteista ja hinnoittelusta päätetään kaupungin johtosääntöjen määräämällä tavalla.

Konsernipalveluiden käyttötaloushankintoja koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että hankinnoissa noudatetaan hankintalainsäädäntöä ja kaupungin hankintaohjeistusta.

Konsernipalveluiden käyttötaloushankinnat on pääsääntöisesti tehty asianmukaisesti. Puutteita oli lähinnä eräiden taloushallinnon ohjelmistojen kilpailuttamisessa. Lisäksi henkilöstöruokailuun liittyvät hankintamenettelyt on syytä selvittää.

Konserniohjausta ja –valvontaa Vantaan kaupungissa koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että kaupunki toteuttaa konserniyhteisöjen ohjausta ja valvontaa riittävällä ja asianmukaisella tavalla.

Tarkastuksen perusteella konserniohjauksessa ja -valvonnassa havaittiin kehittämistarpeita. Tarkastusraportissa kiinnitettiin huomiota mm. siihen toteutuuko konsernivalvonta ja –ohjaus kaikissa tilanteissa riippumattomasti ja objektiivisesti. Sisäisen tarkastuksen näkemyksen mukaan konsernihallinnon eräät työtehtävät tulee järjestää siten, että konsernivalvonta ja -ohjaus on aidosti riippumatonta ja objektiivista. Tarkastuksessa kiinnitettiin huomiota myös yhtiöiden hallitusten nimityskäytäntöihin ja siihen, toteutuuko hallitusten talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus kuntalain 47§:n 2 momentin edellyttämällä tavalla. Lisäksi kiinnitettiin huomiota tiedonkulkuun ja navigointeihin konsernihallinnon ja yhteisöjen välillä sekä tilintarkastajan rooliin ei vain tilinpäätöksen tarkastajana vaan myös osana yhtiöiden valvontaa.

Työllisyyspalveluiden tulosalueen hallintoa ja taloutta koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa, että tulosalue noudattaa kaupungin ohjeita ja että työllisyyspalveluiden hallintoa ja taloutta on hoidettu muutoinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Työllisyyspalveluiden tulosalueen organisaatio on sekä linjassa että matriisissa. Sisäisen tarkastuksen näkemyksen mukaan tämä ei ole työllisyyspalveluiden tulosalueen tarkoituksenmukainen organisointitapa, koska mallissa on erittäin suuri riski siihen, että taloudelliset ja hallinnolliset vastuut sekä esimies-alaissuhteet hämärtyvät. Tulosalueen sopimustenhallinta ei ole tällä hetkellä asianmukaisella tasolla. Lisäksi puutteita ilmeni delegointi- ja sijaistamispäätöksissä. Muilta tarkastetuilta osin tulosalueella oli noudatettu kaupungin ohjeita ja hallintoa ja taloutta oli hoidettu tarkoituksenmukaisella tavalla.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla tehtyjä jälkitarkastuksia olivat Talouspalvelukeskuksen hoitamat tytäryhtiöiden taloushallinnon tehtävät, KL-kuntahankintojen kilpailuttamat hankinnat ja Merkittävää yhteiskunnallista työtä tekeville järjestöille myönnetyt avustukset. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Kuljetuskalustojärjestelmää koskevan tarkastuksen tavoitteena oli varmistaa järjestelmän asianmukainen toiminta ja käyttö.

Tarkastushavaintojen perusteella voidaan todeta, että tarkastetun Kuljetuskalustojärjestelmän toiminta ja käyttö ovat kokonaisuutena katsoen asianmukaista ja sisäinen valvonta on toimivaa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla tehtyjä jälkitarkastuksia olivat Pysäköinninvalvonnan Helga-tietojärjestelmä, Toimialan yleislaskutus , Rakennusvalvonnan tulosalueen hallinnon tarkastus, Tilakeskuksen kaksi puitesopimusta ja Maankäyttösopimukset. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu pääosin ehdotetulla tavalla.

Konserniyhtiöt

Vantaan kaupungin tytäryhtiöihin tehtiin viisi varsinaista tarkastusta ja kuusi jälkitarkastusta. Tarkastusraportit ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 621/1999 24.1 § 15. kohdan mukaisesti.

Seuraaviin yhtiöihin tehtiin yhtiön toiminnan, talouden ja hallinnon kokonaistarkastus.

- Kiinteistö Oy Korson toimistokeskus
- Kiinteistö Oy Vantaan Peltolantie 5
- Korson Pienteollisuustalo Oy
- A-Tulkkaus Oy
- Vantaan Moottorirata Oy

Seuraaviin yhtiöihin tehtiin jälkitarkastukset: Tikkuparkki Oy, VAV Asunnot Oy (tietohallinto ja tietojärjestelmät), Kiinteistö Oy Kehäportti, Kiinteistö Oy Itäkehä, Kiinteistö Oy Kehäsuora ja Kiinteistö Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti. Jälkitarkastusten perusteella voidaan todeta, että tarkastusraporteissa suositellut toimintaa korjaavat toimenpiteet on toteutettu ehdotetulla tavalla. Kehäyhtiöiden tutkintapyyntöön liittyvä esitutkinta on edelleen kesken.

3. Onnistumisen arviointi

Tarkastusten vaikuttavuus

Tarkastusten vaikuttavuutta arvioidaan tehtyjen toimenpide-ehdotusten ja suositusten toteutumisen seurannalla. Arviointi tapahtuu varsinaisten tarkastusten jälkitarkastusvaiheessa mittaamalla, kuinka monta prosenttia tehdyistä suosituksista ja ehdotuksista on johtanut toimintaa korjaaviin toimenpiteisiin. Tarkastuksissa tehdyistä ehdotuksista ja suosituksista on noin 85 % toteutunut jälkitarkastusvaiheeseen mennessä.

Koko toiminnan vaikuttavuus

Koko toiminnan vaikuttavuutta mitataan kaupunginjohtajalle ja apulaiskaupunginjohtajille osoitetulla asiakaspalautekyselyllä. Asiakaspalautteen arvoasteikolla 4-10 sisäisen tarkastuksen toiminta on arvostettu tasolle 9,2.

Käyttösuunnitelman toteutuminen

Vuoden 2016 käyttösuunnitelma alittui.

Käyttösuunnitelma	433 t€
Toteutuma 31.12.2016	423 t€
Toteutuma %	98 %

10 § **Kommentit valtiovarainministeriölle parlamentaarisen työryhmän väliraporttiin tulevaisuuden kunnasta sekä asiantuntijaryhmän muistioon sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin**

VD/1545/00.04.00/2017
KN/PM/PH/HY-L

Valtiovarainministeriö on lähettänyt muun muassa kuntiin kommenttipyynnön Tulevaisuuden kunta -parlamentaarisen työryhmän väliraportista. Kommentit pyydetään toimittamaan webropol -kyselyn kautta 22.3.2017 mennessä.

Tulevaisuuden kunta on yksi pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman reformeista. Joulukuussa 2015 asetetun parlamentaarisen työryhmän tehtävänä on määritellä kuntien rooli ja tehtävät sekä asema suhteessa perustettaviin maakuntiin ja valmistella visio tulevaisuuden kunnasta vuonna 2030. Parlamentaarinen työryhmä on ennakointiprosessin tuloksena valmistellut väliraportin, jonka tarkoituksena on kannustaa kuntia oman roolinsa ja tulevaisuutensa ennakointiin ja arviointiin sekä antaa kunnille työkaluja strategisten valintojen tekemiseen.

Parlamentaarisen työryhmän väliraportti sisältää kuvaukset keskeisistä kuntien toimintaan, tehtäviin ja rooliin vaikuttavista muutoksista sekä parlamentaarisen ryhmän laatimat skenaariot ja niiden vaikutukset erilaisissa toimintaympäristöissä toimivien kuntien näkökulmasta. Lisäksi siinä esitellään eri skenaarioiden visiot ja Tulevaisuuden kunta -reformin jatkovalmisteluvaiheet. Kommenteille lähetettiin myös Tulevaisuuden kunta -reformin asiantuntijatyöryhmän muistio, jossa on tarkasteltu sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia kuntiin. Kyseessä ei ole virallinen lausuntopyyntö, mutta valtiovarainministeriö toivoo, että vastaukset valmisteltaisiin kaupunginhallituksen ja viranhaltijajohdon yhteistyönä.

Kommentit väliraporttiin ja asiantuntijaryhmän muistioon on valmisteltu kaupunginjohtajan johdolla.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa valtiovarainministeriölle liitteen mukaiset kommentit parlamentaarisen työryhmän väliraporttiin tulevaisuuden kunnasta sekä asiantuntijaryhmän muistioon sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Kommentit parlamentaarisen työryhmän väliraporttiin tulevaisuuden kunnasta sekä asiantuntijaryhmän muistioon sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin
- Tulevaisuuden kunnat skenaariot ja visiot 2030, parlamentaarisen työryhmän väliraportti tulevaisuuden kunnasta
- Tulevaisuuden kunta - asiantuntijaryhmän muistio sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 09 839 22101, etunimi.sukunimi@vantaa.fi
hallinnon erityisasiantuntija Paula Harju, puh. 09 839 22137, etunimi.sukunimi@vantaa.fi

VD/1545/00.04.00/2017

KOMMENTIT VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE PARLAMENTAARISEN TYÖRYHMÄN VÄLIRAPORTTIIN TULEVAISUUDEN KUNNASTA SEKÄ

ASIANTUNTIJARYHMÄN MUISTIOON SOTE- JA MAAKUNTAUUDISTUKSEN VAIKUTUKSISTA KUNTIIN

Taustatiedot / Bakgrundsuppgifter:

1. Organisaatio / Organisation

Vantaan kaupunki

2. Kuntakokoluokka / Kommunstorlek

yli / över 100000 as. / inv.

3. Miten kyselyn vastaus on valmisteltu kunnassanne? / Hur har svaren beretts i er kommun?

Vastaukset on valmisteltu kaupunginjohtajan johdolla. Vastaajana on kaupunginhallitus.

4. Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot / Ansvarspersonens kontaktinformation

Nimi / Namn: Kari Nenonen

Nimike / Titel: kaupunginjohtaja

Tulevaisuuden kuntiin vaikuttavat muutosvoimat /
Förändringskrafterna som påverkar framtidens kommuner

Parlamentaarinen työryhmä määritteli väliraportissaan keskeiset kuntiin ja niiden tulevaisuuteen vaikuttavat muutosvoimat. / Den parlamentariska arbetsgruppens slutrapport räknar upp de viktigaste förändringskrafter som påverkar kommunerna och deras framtid.

5. Näkemyksenne ja kommenttinne väliraportissa esitetyistä, kuntiin vaikuttavista muutosvoimista / Era åsikter om och kommentarer till förändringskrafterna som nämns i mellanrapporten

Vastaus:
Toimintaympäristön muutosten seuraaminen ja analysointi kuuluvat osaksi strategista johtamista. Vantaalla strategiaprosessi on jo nyt perustunut muutosvoimien ja erilaisten skenaarioiden kartoittamiseen. Muutosvoimat on tunnistettu Vantaalla kaupunginhallituksen ja kaupungin johtoryhmän yhteistyönä viimeksi loppuvuodesta 2015. Kartoitettuja muutosvoimia on tarkoitus seurata säännöllisesti ja ne ovat tulevan valtuustokauden strategian laadinnan taustalla.

Vantaalla kartoitetut keskeiset muutosvoimat ovat:
- Väestömuutokset (ikäihmiset, maahanmuuttajat ja nopeat, ennakoimattomat muutokset)
- Kasvava kilpailu suhteessa muihin toimijoihin
- Metropolisaatio – kasvava kaupunki
- Yhteiskunnan haavoittuvuus
- Maakuntauudistus ja uusi kunta
- Heikko talouskasvu
- Kuntalainen käyttäjästä toimijaksi – kuntalaisten vaikutusvalta kasvaa
- Digitalisaatio ja sähköiset palvelut

Näiden muutosvoimien keskellä paine täysin uudentyyppiseen johtamiseen kasvaa ja se on myös huomioitava tulevaisuuden kuntaan valmistauduttaessa.

Parlamentaarisen työryhmän väliraportissa esitellyt muutosvoimat ovat monipuolisia ja osuvia ja voivat tukea kuntia omien muutosvoimien kartoittamisessa. Kukin kunta joutuu kuitenkin katsomaan tulevaisuutta omista lähtökohdistaan ja kartoittamaan omat muutosvoimansa.

Tulevaisuuden kunnan skenaariot ja visiot / Scenarierna och visionerna för framtidens kommun

Parlamentaarisen työryhmän väliraportissa esitetään neljä vaihtoehtoista tulevaisuuden kunnan skenaariota ja näille visiot. / I den parlamentariska arbetsgruppens mellanrapport presenteras fyra alternativa scenarier om framtidens kommuner och visioner för dem.

6. Näkemyksenne ja kommenttinne väliraportissa esitetyistä tulevaisuuden kunnan skenaarioista ja visioista / Era åsikter och kommentarer om scenarierna och visionerna i mellanrapporten

Vastaus:
Raportissa on esitetty neljä skenaariota tulevaisuuden kunnasta. Niitä kutsutaan nimillä ”innostava elinvoimakunta”, ”ratkaisut etsivä kunta”, ”laiska kunta” sekä ”lannistunut kunta”. Näistä kaksi ensimmäistä on raportin mukaan toivottavia tulevaisuuskuvia ja kaksi jälkimmäistä ei toivottavia skenaarioita, joissa kunnan uudistumiskyky on heikentynyt ja kunnat ovat kääntyneet sisäänpäin eivätkä syystä tai toisesta kykene yhteistyöhön muiden toimijoiden ja verkostojen kanssa.

Raportin skenaariomalli jää kovin suppeaksi. Kukaan tuskin tavoittelee laiskaa tai lannistunutta kuntaa. Ne voivat toki toimia niin sanottuina varoittavina esimerkkeinä ja siten saada kunnissa aikaan keskustelua siitä, miten tuollaiset uhkakuvat voisi välttää. Hyödyllisempää kuntien strategiatyön kannalta olisi kuitenkin ollut kertoa uhkakuvat erikseen ja laatia neljä erilaista positiivista skenaariota, joihin kunnat voivat omia strategisia valintojaan ja visioitaan peilata.

7. Näkemyksenne siitä, mitkä ovat eri skenaarioiden vaikutukset oman kuntaryhmänne/edustamanne tahon näkökulmasta / Er åsikt om de olika scenariernas inverkan ur den egna kommungruppens perspektiv/den parts perspektiv som ni representerar

Vastaus:
Vantaa on jo nyt innostava elinvoimakunta. Skenaariot olisivat voineet olla kunnianhimoisempia. Ainakin Vantaan oma skenaario tulee joka tapauksessa olemaan kunnianhimoisempi.

<u>Näkemykset sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin /</u>
<u>Åsikterna om social- och hälsovårds- och landskapsreformens konsekvenser för kommunerna</u>

Kunnan elinvoima-, sivistys- ja hyvinvointirooli korostuvat maakuntien perustamisen myötä. Myös elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli vahvistuvat. / Kommunens livskrafts,- bildnings- och välfärdsroll framhävs i och med grundandet av de nya landskapen. Levnadsmiljörollen, utvecklar- och partnerskapsrollen samt delaktighets- och gemenskaplighetsrollen förstärks också.

Mitkä kunnan tehtävistä ovat mielestänne oleellisia näiden roolien toteuttamisen näkökulmasta? / Vilka av kommunernas uppgifter är enligt er åsikt väsentliga för genomförandet av dessa roller?

a) elinvoima / livskraftsrollen

b) sivistysrooli / bildningsrollen

c) hyvinvointirooli / välfärdsrollen

d) elinympäristörooli / levnadsmiljörollen

e) kehittäjä- ja kumppanuusrooli / utvecklar- och partnerskapsrollen

f) osallisuus- ja yhteisörooli / delaktighets- och gemenskaplighetsrollen

Vastaus:
Kaikki edellä mainitut tehtävät ovat oleellisia.

9 a. Näkemyksenne siitä, miten sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa oman kuntasi/edustamanne tahon rooliin? / Er åsikt om hur social- och hälsovårds- och landskapsreformen påverkar den egna kommunens/den parts roll som ni representerar?

Vastaus:
Kunnilla on monenlaisia rooleja ja katsantokannasta riippuen roolin sisältö ja tärkeys vaihtelee. Vantaan kaupunki on esimerkiksi palveluiden tuottaja ja järjestäjä, kuntalaisten hyvinvoinnin edistäjä, elinvoiman mahdollistaja, erilaisen osallisuuden ylläpitäjä, elinympäristön rakentaja, yhteisöllisyyden mahdollistaja, vakaan talouden ylläpitäjä, koko maan kansantalouden edistäjä, kuntalaisten edunvalvoja sekä kumppani ja yhdessä tekijä.

Asiantuntijaryhmän muistiossa todetaan, että jatkossa kunnat voivat saada laajemmat mahdollisuudet erilaisten roolien ja niihin kytkeytyvien tehtävien mahdollistamiseen ja että kuntien keskinäiset roolit voivat erilaistua. Todellisuudessahan kunnat ovat jo nyt voineet ottaa omista lähtökohdistaan riippuen erilaisia rooleja ja siten kunnat ovat jo nyt erilaistuneet. Toki voidaan sanoa, että kun yksi tehtäväkokonaisuus tai rooli poistuu, korostuvat muut tehtävät ja roolit.

Mikäli tuleva maakunta ja sen valtuusto ja muut maakunnan osallistamisen keinot koetaan liian etäisiksi, kuntien valtuustojen ja kuntien muiden osallisuuden kanavien merkitys voi hyvinkin jatkossa korostua.

Uudistus vaikuttaa olennaisesti kaupungin hallintoon, talouteen ja henkilöstöön. Karkeasti ottaen uudistus tarkoittaa Vantaalle toiminnan ja rahoituksen volyymien puoliintumista, mikä tarkoittaa kaupungin suureen lainakantaan liittyvän korkoriskin suhteellisen merkityksen kasvua. Esitetyt muutokset kuntien rahoitukseen tarkoittavat Vantaalle valtionosuuksien osuuden kasvua ja näin ollen kaupungin riippuvaisuuden kasvua valtion päätöksistä. Vastikkeettomat omaisuuden siirrot sekä valtionosuusjärjestelmä, joka ei ota huomioon pääkaupunkiseudun jatkuvan, voimakkaan kasvun rahoittamista, ovat riskejä kaupungin kannalta. Muutos vaikuttaa kaupungin talouden sopeuttamisvaraan ja kykyyn rahoittaa vapaaehtoisia palveluja.

9 b. Näkemyksenne siitä, miten sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa oman kuntasi/edustamanne tahon tehtäviin? /Er åsikt om hur social- och hälsovårds- och landskapsreformen påverkar den egna kommunens/den parts uppgifter som ni representerar?

Vastaus:
Vaikutus on historiallisestikin katsottuna erittäin merkittävä. Yhden toimialan siirtyminen kokonaan maakunnalle, joidenkin tehtävä- ja palvelukokonaisuuksien irrottaminen kunnasta joko maakuntaan tai erillisratkaisuun, tukipalveluiden henkilöstön osittainen siirtyminen sekä uuden toimijakumppanin ja edunvalvonnan kohteen perustaminen ovat näitä uudistuksen vaikutuksia. Mikäli yhdyspintoja ei saada kuntoon ja tiedonvälitystä ei saada joustavaksi, vaikeutuu kunnissa niiden tehtävien toteuttaminen, jotka kytkeytyvät läheisesti maakunnan tehtäviin.

Uudistuksen toteutuminen esitetyssä muodossaan tarkoittaa karkeasti ottaen toiminnan ja rahoituksen volyymien puoliintumista siirtyvien toimintojen osalta. Lisäksi siirtymävaiheen jälkeen tarkasteluun tulee sote-kiinteistöt ja niiden hallintaan kohdistuvat resurssit. Oma kokonaisuutensa ovat myös yhtiömuotoiset tukipalvelut, kuten esimerkiksi Vantaalla lähes 1000 hengen ateria-, siivous- ja kiinteistöpalveluyhtiö Vantti Oy, joka tuottaa ko. palvelut kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimintoihin.

Uudistuksen myötä tulee läpikäytäväksi ennemmin tai myöhemmin useita rajanvetoja: esimerkiksi mitä tarkoittaa hyvinvoinnin edistämistehtävä jatkossa kaupungissa, ja miten Vantaalla tärkeässä roolissa oleva kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö rahoitetaan jatkossa.

9 c. Näkemyksenne siitä, miten sote- ja maakuntauudistus vaikuttaa oman kuntasi/edustamanne tahon toimintatapoihin? / Er åsikt om hur social- och hälsovårds- och landskapsreformen påverkar den egna kommunens/den parts handlingssätt som ni representerar?

Vastaus:

Uudistuksen toteutuessa kunnat joutuvat käymään läpi muun muassa organisaatio- ja päätöksentekorakenteensa, johtamismallinsa, tukipalveluidensa organisoinnin ja riittävyyden, tietojen saannin ja toimittamisen, tietojärjestelmien tarkoituksenmukaisuuden, tilojen optimaalisen käytön, myöntämiensä avustusten suhteen maakunnan mahdollisesti myöntämiin avustuksiin ja niin edelleen. Vielä on liian aikaista sanoa, että mitkä ovat ne konkreettiset vaikutukset näihin osa-alueisiin.

Maakunnan ei pitäisi olla hierarkisessa suhteessa kuntiin, vaan näiden toimijoiden kesken tulee rakentaa sujuva ja tasaveroinen yhteistyömalli.

Näkemykset reformin jatkovalmistelusta ja tarvittavista toimenpiteistä / Åsikterna om den fortsatta beredningen och om nödvändiga åtgärder

Parlamentaarisen työryhmän tulee kartoittaa tarvittavat lainsäädäntömuutokset muun muassa kuntalain osalta sekä pitkän aikavälin kuntapolitiikan muutostarpeet. /
Den parlamentariska arbetsgruppen ska kartlägga nödvändiga lagstiftningsändringar bland annat för kommunallagens del, liksom även behoven av att ändra på kommunpolicyn på längre sikt.

10 a. Jotta kunnat voivat uudistaa omaa rooliaan, millaisia muutoksia mielestänne tulisi toteuttaa kuntalain osalta? / Hur borde kommunallagen förändras för att kommunerna ska kunna förnya sin egen roll?

Vastaus:
Kuntalaki uudistettiin monelta osin vuonna 2015. Luonteeltaan mahdollistava laki on siten verrattain ajantasainen, eikä akuuttia muutostarvetta ole. Kuntalain osalta tulisikin odottaa, että nähdään, miten sote- ja maakuntauudistus etenee ja miten uudistus mahdollisesti käytännössä toimii ennen kuin kuntalakia lähdetään jälleen uudistamaan. Vasta sitten pystytään paremmin arvioimaan todelliset muutostarpeet.

10 b. Jotta kunnat voivat uudistaa omaa rooliaan, millaisia muutoksia mielestänne tulisi toteuttaa muun kuntia koskevan lainsäädännön osalta? / Hur borde den övriga lagstiftningen som gäller kommunerna förändras för att kommunerna ska kunna förnya sin egen roll?

Vastaus:
Kuten kuntalain osalta, tulisi muunkin kuntia koskevan lainsäädännön osalta odottaa, että nähdään, miten sote- ja maakuntauudistus etenee ja miten uudistus mahdollisesti käytännössä toimii ennen kuin kuntalakia lähdetään jälleen uudistamaan. Vasta sitten pystytään paremmin arvioimaan todelliset muutostarpeet.

10 c. Jotta kunnat voivat uudistaa omaa rooliaan, millaisia muutoksia mielestänne tulisi toteuttaa kuntapolitiikan osalta? / Hur borde kommunpolicyn förändras för att kommunerna ska kunna förnya sin egen roll?

Vastaus:
Kuntien vakaa rahoitusasema on turvattava, itsehallintoa kunnioitettava ja kuntien erilaistuminen hyväksyttävä. Suurten kaupunkien asema elinvoiman, talouskasvun ja työllisyyden vetureina on tunnustettava ja sitä on tuettava. Pääkaupunkiseudun muusta Suomesta poikkeavat vahvuudet ja haasteet on entistä paremmin tunnustettava.

Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat /
Andra frågor och ärenden som svararna tagit fram

-

Tulevaisuuden kunnan skenaariot ja visot 2030

Sisällysluettelo

1. Tulevaisuuden kunnan perustehtävät **3**

2. Tulevaisuuden kunnan ennakointiprosessi **5**

3. Tulevaisuuden kunnan taustalla vaikuttavat muutosvoimat **6**

4. Neljä skenaariota tulevaisuuden kunnasta **15**

5. Tulevaisuuden kunnan visiot 2030 . . . . . **22**

6. Tulevaisuuden kunta –reformin jatkotyö **24**

Liite 2. Työryhmien kokoonpanot (toimikausi 1.1.2016 – 31.3.2019) **25**

Liite 3. Trendikortit **27**

Liite 4. Kuvaus pidetyistä sidosryhmätilaisuuksista **30**

Liite 5. Väliraportin työstämisessä hyödynnetyt lähteet **32**

Lisätietoja **34**

Lukuohjeet ja tulostus **35**

1. Tulevaisuuden kunnan perustehtävät

Kunnat ovat nyt ja tulevaisuudessa itsehallinnollisena yksikkönä merkittäviä toimijoita suomalaisessa yhteiskunnassa. Myös kuntien rooli osana julkisen hallinnon kokonaisuutta säilyy vahvana.

Monet toimintaympäristössä tapahtuvat suuret muutokset vaikuttavat kuntiin. Esimerkiksi globaalisti toimiva talous ja kriisit kuten luonnonvaroihin ja ilmastonmuutokseen liittyvä kestävyyskriisi, teknologinen muutos ja elämäntapojen muuttuminen, demokratian murros sekä väestönkasvun ja –rakenteen muutokset haastavat kunnat ja julkisen hallinnon uudistumaan ja uudistamaan toimintatapojaan. Myös meneillään olevat hallinnon ja palveluiden uudistukset vaikuttavat kuntien toimintaan, tehtäviin ja rahoitukseen. Samalla kuntien rooli on uudistumassa.

Kunnan elinvoima-, sivistys- ja hyvinvointirooli korostuvat maakuntien perustamisen myötä. Samoin vahvistuvat kunnan elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli.

Elinvoiman edistäminen on laaja-alainen tehtävä, joka korostuu tulevaisuuden kunnan kaikessa toiminnassa ja toiminnoissa. Elinvoimaisuutta tukevia toimia tehdään muun muassa paikkakunnan vetovoimaisuuden (maankäyttö, kulttuuri, liikunta), yritysten toiminnan (elinkeinotoimi, hankinnat) ja osaamisen (sivistystoimi) kehittämisen kautta. Vetovoimapalveluiden merkitys osana elinvoimaa kasvaa ja kunnan työllisyyden hoidon ja edistämisen tehtävät korostuvat. Kunnat ovat edelleen keskeisiä kumppaneita alueiden kehittämiseen tähtäävässä toiminnassa ja hankeyhteistyössä.

Tulevaisuuden kunnan perustehtävinä säilyvät väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja siihen sisältyvä eriarvoisuuden vähentäminen ja terveyserojen kaventaminen. Hyvinvoinnin edistämisessä kunnan rooli pysyy merkittävänä. Tehtävä on laaja-alainen ja edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä yhtä lailla elinympäristöön, kaavoitukseen, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin, sillä niin palvelut, infrastruktuuri kuin monipuoliset harrastusmahdollisuudetkin luovat asukkaiden hyvinvoinnin perustan. Onnistunut hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttää kuntien saumatonta yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluista vastaavien maakuntien ja palvelutuottajien kanssa.

Myös sivistyspalvelut edistävät osaltaan asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia. Sivistyssektori onkin tulevaisuuden kunnan keskeinen toimiala. Toimivan koulutuspolitiikan ja –järjestelmän merkitys kasvaa paikallisesti ja alueellisesti. Tasa-arvoinen koulutus, kasvatus, opetus ja harrastusmahdollisuudet korostuvat samoin kuin tarve koulutusinnovaatioihin ja joustaviin ratkaisuihin. Kunnat järjestävät edelleen kirjasto-, kulttuuri-, taide-, liikunta-, nuoriso- ja vapaa-aikapalveluja. Tekemisen meininki, tapahtumat ja panostukset luovaan työhön sekä matalan kynnyksen kulttuuriin lisäävät myös kunnan houkuttelevuutta.

Kunnilla on keskeinen rooli myös turvallisuuden kehittämisessä ja ylläpitämisessä. Tämä kytkeytyy vahvasti kunnan yhteisöroolin, jonka merkitys on suuri esimerkiksi syrjäytymisen ehkäisyssä. Tämä vaatii kunnilta en-

neltaehkäisevää toimintaotetta ja -asennetta sekä yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa.

Kuntien roolit ja tehtävät voivat tulevaisuudessa erilaistua nykyisestä. Kunnat toimivat tälläkin hetkellä erilaisissa toimintaympäristöissä. Kun vastuu sosiaali- ja terveyspalveluista siirtyy maakunnille, voivat kunnat miettiä joustavammin strategisia valintoja omia vahvuuksiaan painottaen ja kuntalaisten toiveita ja tarpeita huomioiden. Maakuntalakiluonnoksen mukaan kunta, jolla on riittävä osaaminen ja resurssit voi tulevaisuudessa joidenkin tehtävien osalta sopia maakunnan kanssa järjestämisvastuun siirtämisestä kunnalle, jos erityislaissa annetaan tähän mahdollisuus. Lisäksi maakunnan kaikkien kuntien kanssa yhteisellä sopimuksella maakunnan hoidettavaksi voidaan osoittaa maakunnan tehtäväalaan liittyviä tehtäviä, joiden hoitamiseen kunnat osoittavat rahoituksen.

Uudistuksilla on vaikutusta myös kuntien toimintatapoihin. Kunnissa on muun muassa rakennettava yhteistyösuhteet uuden itsehallinnollisen maakunnan kanssa. Toimivalla yhteistyöllä taataan palvelujen yhteen toimivuus ja sujuvuus asukkaille. Tulevaisuuden kuntajohtamisessa korostuvat elinvoiman, hyvinvoinnin, sopimuksellisuuden sekä kumppanuuden ulottuvuudet ja verkosto- sekä konsernijohtaminen. Toiminnan keskiössä ovat monenlaiset kumppanuudet, yhdessätekeminen ja vuorovaikutus eri toimijoiden, kuten järjestöjen, elinkeinoelämän, kansalaisyhteiskunnan ja kuntalaisten kanssa. Yhteisöllisyys nousee näkyvämmäksi osaksi kuntien toimintaa ja kumppanuuksien kautta taataan niin yhteistyötahojen kuin kunnan toimintaedellytykset ja onnistuminen eri tehtävien hoidossa.

Muutosten myötä kunnat voivat saada laajemmat mahdollisuudet uudistuvan roolin ja niihin kytkeytyvien tehtävien vahvistamiseen, oman roolinsa ja toimintatapojensa arviointiin sekä tulevaisuuden ennakointiin. Kuntien uudistumista tulee valtion taholta tukea muun muassa tarvittavilla lainsäädännön ja valtion kuntapolitiikan muutoksilla. Muutostilanteessa on tärkeää varmistaa, että kunnille jää riittävät taloudelliset resurssit ja henkilöresurssit tehtäviensä hoitamiseen sote-tehtävien ja rahoituksen siirtyessä maakunnille.

Hallituksen Tulevaisuuden kunta –reformissa on analysoitu muutosten vaikutuksia kuntiin niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä. Joulukuussa 2015 asetettu parlamentaarinen työryhmä on ennakointia hyödyntäen hahmottanut erilaisia vaihtoehtoja tulevaisuuden kunnan skenaarioiksi sekä visioiksi. Tässä väliraportissa esitellään ennakointityön tulokset.

2. Tulevaisuuden kunnan ennakointiprosessi

Parlamentaarisen työryhmän työ käynnistyi vuoden 2016 alussa tulevaisuuden ennakointiprosessina. Työ sisälsi työpajasarjan tammikuusta joulukuuhun ja se toteutettiin vuorovaikutteisesti. Parlamentaarinen työryhmä kokoontui kaikkiaan 16 kertaa.

Vuorovaikutteisessa ennakointiprosessissa oli neljä vaihetta: tiedonkeruu, trendikorttien tekeminen, skenaarioiden ja vision laadinta. Kevään aikana 2016 kerättiin tietoa neljästä eri teemasta: elinvoima, hyvinvointi, osallisuus ja demokratia sekä toimintatavat tulevaisuuden kunnassa. Tiedonkeruu toteutui asiantuntija-alustusten, parlamentaarisen työryhmän kommenttipuheenvuorojen ja erilaisten teema- ja tulevaisuuskatsausten avulla. Toinen vaihe keväällä oli tiedonkeruu erilaisin osallistavin ennakointimenetelmin kuten megatrendien tunnistaminen, SWOT-taulukon laatiminen ja hiljaisten signaalien kerääminen. Signaaleja kerättiin reilut 220 kappaletta kaikista teemoista. Signaalien pohjalta tehtiin elokuussa yhdeksän trendikorttia.

Syksyn aikana parlamentaarinen työryhmä laati skenaariot ja visiot. Skenaarioiden laadinta käynnistyi elokuussa muutosajureiden eli -voimien hahmottamisella kevään työskentelyn ja materiaalien pohjalta. Syksyn työpajoissa tehtiin kaksi tulevaisuustaulukkoa, joiden avulla hahmoteltiin Tulevaisuuden kunnan erilaisia kehityspolkuja muutosvoimineen ja laadittiin neljä erilaista skenaariota. Skenaarioita tarkasteltiin eri sidosryhmien näkökulmista (eri kuntatyypit ja kuntalaiset). Lopuksi työssä laadittiin Tulevaisuuden kunnan 2030 – visiot, mikä oli koko Tulevaisuuden kunnan ennakointityön tavoitteena.

Parlamentaarisen työryhmän tuottamia skenaarioita ja visioita käytiin läpi myös eri sidosryhmien kanssa erityisesti syksyn 2016 aikana, kaikkiaan 12 eri tilaisuudessa.

Tulevaisuuden kunnan ennakointiprosessi 2016

Kunnan kehittäminen on omaehtoista ja tulevaisuuteen on mahdollista vaikuttaa strategisilla valinnoilla. Parlamentaarisen työryhmän ennakointityö on ollut prosessi, jonka tavoitteena on ollut luoda näkymä kuntien mahdollisista, erilaisista tulevaisuuksista. Samalla tarkoituksena on kannustaa kuntia oman roolinsa ja tulevaisuutensa ennakointiin ja arviointiin sekä antaa kunnille työkaluja strategisten valintojen tekemiseen. Kuntakohtaista tulevaisuuden ennakointityötä on mahdollista tehdä kunnissa uuden valtuustokauden alkaessa kuntalain mukaista kuntastrategiaa laadittaessa.

3. Tulevaisuuden kunnan taustalla vaikuttavat muutosvoimat

Kuntavisioiden määrittelemiseksi laadittiin tulevaisuuden kunnan skenaariot, jotka ovat Tulevaisuuden kunnan mahdollisia, todennäköisiä tai uhkaavia tulevaisuuskuvauksia. Skenaariot voivat toimia kuntien strategisen päätöksenteon tukena sote- ja maakuntauudistuksen siirtymävaiheessa. Lisäksi ne voivat edesauttaa myös pidemmällä aikavälillä tarvittavien paikallisten muutosten toteuttamista sekä tukea kuntien oman uudistumiskyvyn aktiivista käyttöönottoa.

Skenaarioiden rakentamisessa ja jäsentämisessä on hyödynnetty kahta pääulottuvuutta. Nämä ovat Kuntien uudistumiskyky ja megamuutokset. Kuntien uudistumiskyky on kuntien omassa vaikutusvallassa, kun taas kuntien ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuvien megamuutoksien vaikutusta on vaikeampi hallita tai hyödyntää.

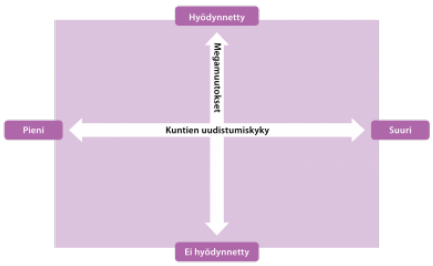

Skenaarioiden laadinnassa hyödynnetyt pääulottuvuudet

Pääulottuvuuksilla on kaksi ääripäätä: Kunnan uudistumiskyky voi olla suuri tai pieni ja megamuutosten vaikutuksia kuntien ulkoisessa toimintaympäristössä voi joko pyrkiä hyödyntämään tai olla hyödyntämättä. Pääulottuvuudet kuvaavat kahta tulevaisuuden kuntiin eniten vaikuttavaa tekijää ja ne määriteltiin osana prosessia. Eri skenaarioita toisistaan erottavat ennen kaikkea kunnassa tehdyt tietoiset strategiset valinnat ja ratkaisut.

3.1. Pääulottuvuudet skenaarioiden laadinnassa

Kuntien uudistumiskyky

Tulevaisuuden kunnan menestystä määrittää kyky uudistua ja uudistaa toimintaa. Uudistumiskykyä tarvitaan yhä monimutkaistuvassa toimintaympäristössä toimimiseen, vaikeiden haasteiden ratkaisuun sekä yhtä lailla meneillään olevien hallinnon- ja palveluiden uudistusten onnistuneeseen toimeenpanoon.

Kunnan uudistumiskyky voi olla suuri tai pieni. Jos kunnan uudistumiskyky on suuri, kunta on aktiivinen toimija, jolle toimintaympäristössä tapahtuvat laajat muutokset näyttäytyvät mahdollisuutena uudistaa kunnan roolia, tehtäviä ja toimintatapoja. Uudistuminen samoin kuin yhteistyö perustuvat kunnan vahvaan tahtotilaan. Kuntalaiset ovat sitoutuneita uudistusmiskykyisen kunnan toimintaan, sillä kunta tarjoaa kiinnitymisen paikkoja ja mahdollisuuksia. Toimintaa kehitetään yhdessä kuntayhteisön muiden toimijoiden, yritysten, järjestöjen, seurakuntien, yhteisöjen ja kuntalaisten kanssa, vahvistamalla osallisuutta sekä avointa, monikanavaista ja läpinäkyvää viestintää. Tietojohtaminen ja tiedolla johtaminen tukevat

uudistumista. Kunta toimii myös verkostomaisesti ja ottaa kehittämistoimintaansa mukaan kunnan ulkopuolisia toimijoita alueellisesti, kansallisesti ja globaalisti. Kunnassa on panostettu hyvään ammatti- ja luottamushenkilöjohtamiseen sekä motivoivaan ja kannustavaan henkilöstöjohtamiseen.

Kun kunnan uudistumiskyky on pieni, se on passiivinen toimija ja käpertyy sisäänpäin. Uudistumiskyvyltään heikko tai heikentynyt kunta kehittää suljettuna yhteisönä vain omia palveluitaan, eikä osallista toimintansa kehittämiseen kuntayhteisön muita tai sen ulkopuolisia toimijoita. Tämä voi johtaa kunnan siiloutumiseen perinteisiin toimialoihin ja myös eri toimialojen vastakkaisasettelun kärjistymiseen. Kunta keskittyy vain totuttuihin toimintatapoihin sekä osaoptimoi. Jos korjaavia toimenpiteitä toteutetaan, niin ne tehdään myöhässä. Uudistumiskyvyltään heikko kunta ei osaa analysoida eikä tulkita toimintaympäristön muutosta eikä vastata kuntalaisten toiveisiin tai muuttuviin tarpeisiin, eikä hyödyntää kuntalaisten mielipiteitä toimintatapojen uudistamisessa.

Menestyjiä ovat ne kunnat, jotka ovat rohkeita, eivät tyydy helppoihin ratkaisuihin, vaan uudistavat rooliaan omista lähtökohdistaan yhteistyössä eri toimijoiden ja kumppaneiden kanssa etupainotteisesti sekä hyödyntävät tehokkaasti kunnan laajaa toimialaa.

Megamuutokset

Moniin kuntien ulkoisessa toimintaympäristössä tapahtuviin megamuutoksiin kunta ei – ainakaan yksin tai vain omien toimenpiteidensä kautta – kykene vaikuttamaan. Tällaisia voivat olla esimerkiksi talouskehityksessä tapahtuvat muutokset ja niiden vaikutukset. Jos maassamme on vuonna 2030 tasainen ja vakaa talouskasvu, työllisyys parannee, erityisesti nuoriso- ja pitkäaikaistyöttömyys vähenee ja tuloerot eivät tällöin kärjisty. Myös huoltosuhde säilyy edullisena. Toisaalta heikko talouskehitys ja työttömyyden lisääntyminen voivat johtaa hyvinvoinnin laajamittaisempaan romahtamiseen sekä vaikuttaa yhteiskuntarauhaan. Megamuutokset kuvaavat kuntien toimintaympäristössä tapahtuvia suuria kansallisia ja kansainvälisiä muutoksia tai muutosvoimia, jotka vaikuttavat merkittävästi kuntiin, niiden toimintaan ja tulevaisuuteen.

Vaikka kunnat eivät suoraan voi megamuutoksiin vaikuttaa, ne voivat pyrkiä vähentämään uudistusten negatiivisia seurausvaikutuksia tai vahvistamaan muutosten positiivisia vaikutuksia. Lisäksi kunnat voivat joko hyödyntää muutosten vaikutuksia tai jättää ne hyödyntämättä.

Uudistumiskykyinen kunta voi esimerkiksi hyödyntää globaaleja virtoja kääntämällä ne paikalliseksi elinvoimaksi joko kansainvälisesti toimivien yritysten tai rajat ylittävän osaavan työvoiman avulla. Uudistumiskykyinen kunta ymmärtää myös kasvun ja kestävyyden haasteellisen yhtälön sekä kykenee ekologisesti kestäviin ratkaisuihin.

Jos kunta ei kykene hyödyntämään toimintaympäristön laajoja muutoksia, ne voimistavat kunnan negatiivista muutosta. Heikko huoltosuhde näkyy kunnissa väestökehityksen polarisoitumisena. Uhkakuvana voi olla kehitys, jossa yksittäisen kunnan mahdollisuudet ja erilaisuus jäävät hyödyntämättä. Kunta ei myöskään ymmärrä kestävän kehityksen merkitystä toimintansa näkökulmasta, vaan kuluttaa ympäristöään ja antaa taloudellisten voimavarojen heiketä. Tämä voi johtaa turvattomuuden kasvuun ja hyvinvoinnin laskuun. Pahimmillaan toimintaympäristön laajat muutokset voivat aiheuttaa hallitsemattoman kielteisen kehityksen kierteen niin yk-

sittäisissä kunnissa kuin laajemmalla alueella.

3.2. Keskeisimmät kuntiin vaikuttavat muutosvoimat

Työn alussa parlamentaarinen ryhmä määritteli yhteensä 23 tulevaisuuden kuntiin vaikuttavaa erilaista muutosvoimaa. Näitä yhdisteltiin skenaariotyössä laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Muutosvoimat kuvaavat keskeisiä kuntien ja laajemmin julkisen hallinnon toimintaympäristössä tapahtuvia sekä tulossa olevia kehityskulkuja, muutoksia ja megamuutoksia. Ne johtavat tietynlaiseen kehitykseen, mikäli hallinto ja kunnat eivät vastaa niihin uudistumalla ja uudistamalla toimintaansa.

Globalisaatio edellyttää yhteisiä ratkaisuja

Globaalin talouden johdosta paikallinen kehitys ja paikallistalous ovat yhä voimakkaammin sidoksissa maailmanlaajuisiin avoimiin markkinoihin, kansainvälisiin työ- ja elinkeinomarkkinoihin sekä kansainväliseen kilpailuun ja talouden kehitykseen, jonka ennustettavuus on heikentynyt. Talouskehityksen epävarmuus kasvaa globalisaation oloissa myös tulevaisuudessa. Globalisaation vaikutukset näkyvät syvällisesti myös yhteiskuntaelämän muilla osa-alueilla, muun muassa hyvinvointivaltion sekä sosiaaliturvan kehityksessä.

Myös maailmanlaajuiset, rajat ylittävät ongelmat ovat yhä kiinteämpi osa arkipäiväämme. Ongelmat ovat niin sanottuja ilkeitä ongelmia, joita on vaikea ratkaista yksittäisten kansallisvaltioiden tai vain julkisen hallinnon toimenpitein, sillä hallinnon ohjausvaikutus heikkenee keskinäisriippuvuuden kasvaessa. Ilmastonmuutos ja hallitsematon maahanmuutto ovat hyviä esimerkkejä siitä, että ongelmat vaativat yhteisiä ratkaisuja. Niin kansallisvaltioiden, alueiden kuin paikallishallinnonkin kyky tehdä yhteistyötä korostuu. Kuntien menestystä määrittää kyky toimia globaalissa toimintaympäristössä.

Ilmastonmuutos ja kestävyyskriisi muuttavat yhteiskuntaa

Ilmastonmuutos on osa kestävyyskriisiä, jolla on vaikutuksia pitkällä aikavälillä luonnonympäristöön, ihmisten elinoloihin, talouteen ja yhteiskuntaan. Ilmastonmuutoksen vaikutukset yhteiskuntaan ja luonnonympäristöön riippuvat muutosten suuruudesta, nopeudesta ja herkkyydestä ilmastotekijöille. Ilmastonmuutoksen nopea eteneminen voi myös vaikeuttaa uusiin oloihin sopeutumista ja niiden hyödyntämistä. Merkittäviä vaikutuksia työntyy Suomeen maailmantalouden ja kansainvälisen politiikan kautta. Maailmanlaajuisesti haitalliset vaikutukset ovat selvästi suuremmat kuin hyödyt.

Ratkaisut kestävyyskriisin ja ilmastonmuutoksen ratkaisemiseksi ja hidastamiseksi voivat tarjota tulevaisuudessa myös hyvinvointia, työtä ja kehitystä. Tämä edellyttää eri toimijoilta asioihin tarttumista. Julkinen hallinto voi esimerkillään, valinnoillaan ja päätöksillään vaikuttaa merkittävästi kehitykseen. Ratkaisuja voi löytyä esimerkiksi kiertotaloudesta, cleantechistä ja hiilineutraaliudesta, joita koskevat valinnat voivat vaikuttaa positiivisesti myös julkisen hallinnon maineeseen ja imagoon.

Digitalisaatio haastaa tavat toimia

Teknologinen kehitys on kiihtynyt 2000-luvulla. Erityisesti digitaalinen teknologia ja mobiiliteknologia ovat muuttaneet monella tapaa vuorovaikutusta, taloutta sekä työtapoja. Kyse on tietoyhteiskuntakehityksen uudesta vaiheesta, jossa tehdään valtavia teknologisia harppauksia eri tieteenaloilla. Digitalisaation ohella esimerkiksi robotisaation, keinoälyn ja digitaalisten joukkoalustojen kehitys on nopeaa.

Kehitys luo uusia mahdollisuuksia, synnyttää muun muassa uudentyyppisiä yrityselämän, julkisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan verkostoja ja uusia innovatiivisen organisoitumisen muotoja sekä uusia innovatiivisia mahdollisuuksia oppimiseen. Se mahdollistaa myös aika- ja paikkariippumattoman toiminnan. Parhaimmillaan digitalisaatio edistää toimintatapojen ja palveluiden ennakkoluulotonta, kansalaisten hyvinvointia parantavaa ja tulevaisuussuuntautunutta kehittämistä. Uudelta vaiheelta odotetaan myös tuottavuushyötyjä ja sen on nähty mahdollistavan hallinnon kokonaisvaltaisen uudistumisen. Olennaista on se, miten avautuvia mahdollisuuksia hyödynnetään. Tämä edellyttää muun muassa kunnilta osaamista ja oppimista. Monet kehityksen uhista liittyvät toisaalta eriarvoistumiseen, jopa syrjäytymiseen ja ongelmat ovat luonteeltaan eettisiä. Mikäli esimerkiksi tasapuolinen saavutettavuus ei toteudu, voi eriarvoistuminen yhteiskunnassa kasvaa. Myös kyberturvallisuuteen ja tietosuojaan liittyvät vaatimukset kasvavat ja yhteiskunnan kasvava riippuvuus sähköisistä järjestelmistä luo riskejä. Digitalisaation myötä monet uhkakuvat myös monimutkaistuvat. Julkisella hallinnolla on iso rooli myös kehityksen haittapuolien torjumisessa.

Demokratia monimuotoistuu

Suomessa poliittiset instituutiot ovat vakaita ja lainsäädäntö luo myös kuntatasolla pohjan avoimelle ja tasavertaiselle kansalaisosallistumiselle. Ainoastaan perinteisen, edustuksellisen demokratian toimintamallit kuten neljän vuoden välein tapahtuva äänestäminen eivät kuitenkaan enää vastaa kansalaisten käsityksiä niistä tavoista, joilla oman kunnan asioihin tai yhteiskuntaan haluttaisiin vaikuttaa. Kansalaisosallistuminen kanavoituu puolueiden, järjestöjen ja äänestämisen ohella uusia reittejä pitkin ja muun muassa epämuodollisesti organisoitunut kansalaistoiminta kasvaa ja kansalaisaktivismi eri muodoissaan lisääntyy. Samanaikaisesti kansalaisten luottamus demokraattisiin instituutioihin on laskenut ja osallistuminen eriarvoistunut. Politiikkaan osallistuvat eniten aktiiviset kansalaiset. Näin on myös politiikan uusien osallistumismuotojen kohdalla.

Epämuodollisen kansalaistoiminnan haasteita voivat olla siirtymä yhteiskunnallisuudesta henkilökohtaisiin ja pitkäjänteisistä projektimaisiin vaikuttamistapoihin ja sitoutu-

minen voi olla kevyttä, kun vaikuttamisen motiivit kytkeytyvät enemmän henkilökohtaiseen elämänpiiriin hallinnon ja yhteiskunnan sijaan. Avoimen ja laajan osallisuuden yhdistäminen strategiseen päätöksentekoon ei aina ole myöskään ongelmatonta ja vaatii resursseja. Se luo kuitenkin uusia mahdollisuuksia, voi johtaa parempaan päätöksentekoon ja lisätä päätösten hyväksyttävyyttä sekä luottamusta hallinnon, kuten kuntien toimintaan. Parhaimmillaan kunta on yhteisöjen yhteisö, johon kuntalaiset eri tavoin identifioituvat ja kiinnittyvät.

Työelämä ja työn tekemisen tavat muuttuvat

Työelämän muutos kiihtyy tulevaisuudessa. Työmarkkinat eriytyvät globaalisti kilpailtuun työhön ja paikalliseen, läsnäoloa edellyttävään työhön. Tulevaisuudessa vaaditaan yhä enemmän kykyä sietää jatkuvaa muutosta. Ihmisellä voi olla elämän aikana monta uraa. Koulutuksen pitää entistä paremmin edistää eri osaamisten yhdistelyä ja vuorovaikutustaitoja. Hyvinvointia ja työkykyä ylläpitäviä toimintatapoja tarvitaan tukemaan työssä jaksamista. Uudet, joustavammat ja monimuotoiset työnteon tavat haastavat myös kuntien työelämäkulttuurin samanaikaisesti, kun kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy.

Suomessa työllisyysnäkymät ovat parantuneet, mutta työttömyysaste laskee hitaasti. Suuri rakennetyöttömyys tulee hidastamaan työttömyyden laskua parantuneesta suhdannetilanteesta huolimatta lähitulevaisuudessa. Työttömyyttä pahentaa se, että avoimet työpaikat ja niiden tekijät eivät kohtaa toisiaan. Avointen työpaikkojen määrä on kasvussa ja joillakin aloilla, kuten rakennusalalla on pulaa osaavasta työvoimasta. Suomen työmarkkinoilta eläköityy jatkossa merkittävä määrä ihmisiä. Nuorempien sukupolvien tulo työmarkkinoille muuttaa osaltaan organisaatiokulttuuria ja johtamiskäytäntöjä. Suomessa asuvien maahanmuuttajien työllisyysaste on alhainen. Maahanmuuttajien työllistymisen esteitä ovat niin kielitaidon kuin verkostojen puutteet, mutta erityisesti se, ettei maahanmuuttajien osaamista aina tunnisteta, eikä osata hyödyntää.

Talouskehitys ja työllisyys

Suomen talous on viime vuodet ollut vaikeassa tilanteessa. Bruttokansantuote on supistunut useana vuonna. Työttömyys on kasvanut ja työttömyysjaksot ovat pidentyneet. Matalasuhdanne on osoittautunut ennakoitua pidemmäksi ja syvemmäksi. Samaan aikaan teollisuuden rakennemuutos, alhaiset investoinnit, pitkittyessään rakenteelliseksi muodostunut työttömyys ja väestön ikärakenteen muutos ovat heikentäneet talouden kasvun edellytyksiä. Yleisen taloustilanteen heikentyminen on johtanut myös kestävyysvajeen kasvuun, jonka umpeen kurominen vaatii monia pitkän aikavälin toimia kuten esimerkiksi työurien pidentämistä, sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamista sekä julkisen hallinnon toiminnan tuottavuuden parantamista. Ensiarvoisen tärkeää on rakenteellisen työttömyyden ehkäisy.

Suomen talouden yleiset vaikeudet ovat heijastuneet myös kuntatalouden tilaan ja kuntatalouden toimintaympäristö on haastava. Siihen vaikuttavat jatkossakin yleisen, osin ennakoimattoman talouskehityksen ohella työllisyyskehitys, kuntien vastuut ja velvoitteet sekä tulopohja, kuntien omien toimenpiteiden ohella.

Kuntien vastuulla olevat sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät siirtyvät maakunnan vastuulle. Tämä vaikuttaa kuntien rahoituk-

seen, kun yli puolet kuntien käyttötalouden kustannuksista siirtyy maakuntiin. Jatkossa kunnallisveron tuotolla rahoitetaan nykyistä selvästi pienempiä budjetteja kunnissa. Maakunnille siirtyvät muun muassa vaikeasti ennakoimattomat erikoissairaanhoidon kustannukset. Kunnille jäävät suurimmat menokohteet kuten varhaiskasvatus ja perusopetus ovat puolestaan hyvin ennakoitavissa, mikä voi vahvistaa kuntatalouden vakautta. Toisaalta sopeuttamismahdollisuudet vähenevät, mikäli niihin syntyy tarvetta.

Väestökehitys polarisoituu

Suomen väestömäärä ja –rakenne ovat muuttumassa tulevina vuosina voimakkaasti. Väestö kasvaa, keskittyy ja ikääntyy. Seuraavien 15 vuoden kuluessa yli 75-vuotiaiden määrä kaksinkertaistuu maassamme, työikäisen väestön määrä pienenee ja huoltosuhde kääntyy monissa kunnissa epäedulliseksi. Haasteena tulee olemaan lisäksi osaavan työvoiman saatavuus sekä syrjäytymisen ehkäisy ja eriarvoisuuden vähentäminen. Suomessa arvioidaan olevan noin 70 000 syrjäytynyttä, joista kaksi kolmasosaa on nuoria. Syrjäytyminen aiheuttaa sekä inhimillisiä kärsimyksiä että mittavia yhteiskunnallisia kustannuksia. Alueellista kehitystä muovaa myös muuttoliike. Maahanmuuton trendi on kasvava: esimerkiksi Helsingin seudulla maahanmuuttajien määrä on viimeisen 10 vuoden aikana kaksinkertaistunut.

Väestönkasvu tulee jakautumaan alueille epätasaisesti kaupungistumisen jatkuessa. Tällä hetkellä kolme viidestä suomalaisesta asuu kymmenellä suurimmalla kaupunkiseudulla. Elinvoima kasautuu usein kasvu- ja maakuntakeskuksiin, kun taas taantuvilla alueilla lähtömuutto on vilkasta, väestön ikääntyminen johtaa muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvuun ja asuntojen hinnat uhkaavat romahtaa. Kaupunkiseutujen haasteena ovat toisaalta mittavat investointitarpeet, asuntojen hintojen nousu ja asumisen kalleus sekä erityisesti tulevaisuudessa segregaatio, joka pahimmillaan voi johtaa yhteiskunnalliseen eristäytymiseen ja syrjäytymisen lisääntymiseen.

Voimakkaat väestömäärän muutokset ja väestön rakenteissa tapahtuvat muutokset haastavatkin kunnat ja palvelutuotannon muutoksen suunnasta riippumatta. Kunnat voivat omalla toiminnallaan myös ehkäistä ja hallita negatiivisia muutostrendejä. Demografisten muutosten seuraukset eivät ole vain taloudellisia. Yhteiskunta, jossa enemmistö ihmisistä on esimerkiksi senioreita, voi dynamiikaltaan, toimintatavoiltaan ja tarpeiltaan erota nyky-yhteiskunnasta.

Sote- ja maakuntauudistus muuttaa kuntaa

Sote- ja maakuntauudistus muuttaa kunnan tehtäviä, roolia ja asemaa ja vaikuttaa myös muun muassa rahoitukseen. Uudistus haastaa myös kunnan tavat toimia. Kunnan elinvoima-, sivistys- ja hyvinvointirooli korostuvat maakuntien perustamisen myötä. Samoin vahvistuvat kunnan elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli. Kuntien ja maakuntien välinen yhteistyö, työnjako ja suhteet on tärkeää määritellä selkeästi.

Elinvoimalla on yhä kasvava merkitys tulevaisuuden kunnassa. Kunnan elinvoimatehtäviin olennaisesti sisältyvä elinkeinopolitiikka ja -palvelut ovat alaltaan laajoja ja perustuvat kuntien yleiseen toimivaltaan. Palvelut ovat integroituna kunnan muuhun toimintaan ja ovat osa päivittäistä johtamista ja tulevai-

suuden kunnan ydintehtäviä. Kunnan elinvoima ja sen menestys perustuu usean eri tekijän yhteisvaikutukseen. Vahvassa yhteistyössä kaupungin, korkeakoulujen ja elinkeinoelämän kesken toteutettavat elinkeino- ja innovaatiopalvelut eivät ole ennakoitavissa, vaan edellyttävät nopeaa reagointia ja luovaa päätöksentekoa. Kunnan elinvoima ylläpitää ja synnyttää kasvua sekä parantaa alueen houkuttelevuutta. Kunnan ja kuntalaisten hyvinvointi luo elinvoimaa.

Kunnan hyvinvointirooli rooli pysyy laajaalaisena ja merkittävänä. Hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä yhtä lailla elinympäristöön, kaavoitukseen, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin.

Sivistyssektorista tulee kunnan keskeisimpiä toimialoja. Sivistyspalvelut linkittyvät kunnan hyvinvointirooliin ja turvaavat osaltaan kuntalaisten hyvinvointia. Sivistys- ja koulutuspalveluiden järjestämistä ja tuottamista haastavat pedagogisten toimintatapojen kehittyminen, digitalisaatio ja myös oppimisympäristöihin kohdistuu uudenlaisia vaatimuksia ja haasteita.

Kunnat erilaistuvat

Maakuntien perustamisen myötä kuntien tehtävät vähenevät, mikä vaikuttaa esimerkiksi kuntien johtamiseen, johtamisjärjestelmiin ja -rakenteisiin, kunta-valtio-suhteeseen ja kuntakäsityksiin. Muutos voi myös kiihdyttää kuntien erilaistumista, koska kuntien on entistä voimakkaammin otettava huomioon paikalliset erityispiirteet. Tämä näkyy kuntien eri roolien painotuksissa. Kuntien toiminnan painopiste siirtyy kuntayhteisön ja kuntalaisten suuntaan.

Kuntien erilaistuminen voi näkyä myös erilaisina tehtävinä, jos esimerkiksi suurissa kaupungeissa hoidetaan tulevaisuudessa niitä tehtäviä, joita toisaalla hoitaa maakunta tai että osia kunnan tehtävistä siirtyy maakunnan hoidettavaksi. Kuntien kyky muutokseen on ratkaiseva tekijä, kun kuntien menestystä uudessa toimintaympäristössä arvioidaan. Kuntiin kohdistuvat muutokset aiheuttavat kehittämistarpeita kunnan toimintatavoille. Keskeistä on löytää itselle oikeat painopisteet ja sopivat toimintatavat. Johtamisessa korostuvat verkostojen merkitys sekä hyvinvoinnin ja elinvoiman johtaminen. Menestyminen edellyttää omien vahvuuksien löytämistä ja strategista ja pitkäjänteistä päätöksentekoa sekä mahdollisuuksia ja edellytyksiä profiloitumiseen ja vastuunkantoon.

Nuoret yhteiskunnan muutosvoimana

Nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen passiivisuudesta kannetaan usein aiheellisesti huolta. Se samoin kuin nuorten syrjäytyminen ja muun muassa nuorisotyöttömyyden kasvu voivat johtaa siihen, että lapset ja nuoret kokevat itsensä ulkopuolisiksi eivätkä koe kiinnittymistä kotikuntaansa. Tällöin vaarana on, että yhteiskuntaa uudistava voima hiipuu. Nuorilla on erilainen tapa toimia. He eivät välttämättä enää kiinnity kotikuntaansa perinteisin tavoin, vaan paikkakuntaidentiteettiä tärkeämmäksi voi nousta esimerkiksi samaistuminen erilaisiin internetin mahdollistamiin globaaleihin yhteisöihin. Väestön ikääntyessä nuorten merkitys yhteiskunnallisina toimijoina kuitenkin kasvaa. Nuoret toivovat kuntapolitiikalta ja päätöksenteolta läpinäkyvyyttä, avoimuutta ja mahdollisuuksia osallistua itse eri toimialojen ja palveluiden kehittämiseen. Nuorten osaamisen hyödyntäminen on avainasemassa. Myös nuorten toiveet ja käsitykset työelämästä haastavat mo-

net julkisen hallinnon perinteiset, hierarkkiset toimintatavat ja arvot.

Nuoret ovat tulevaisuudessa yksi kunnallisten palvelujen suurimmista käyttäjäryhmistä. Tämän johdosta kunnan keskeisimpiin tehtäviin kuuluu tulevaisuudessa lasten ja nuorten laaja-alaisen hyvinvoinnin varmistaminen. Nuorten näkökulmasta koulutus ja sen saavutettavuus, taso sekä houkuttelevuus, sujuvat kulkuyhteydet sekä joustavuus ja alueellisen tasa-arvon varmistaminen myös muissa palveluissa näyttäytyvät tärkeinä työllisyysmahdollisuuksien ohella. Nuorten yhteiskunnallisen osallistumisen tukeminen, nuoretn kuuleminen ja kansalalaisuuskasvatuksen merkitys korostuvat.

Muut muutosvoimat ja yllättävät tapahtumat

Edellä kuvattujen muutosvoimien ohella myös monilla muilla tekijöillä, asioilla ja tapahtumilla on kuntien tulevaisuuden kannalta merkitystä. Tulevaisuutta ennakoidessa mainitaan yleensä myös nopeat, laajavaikutteiset ja odottamattomat tapahtumat. Näistä puhutaan myös villeinä kortteina ja mustina joutsenina. Tällaiset tapahtumat voivat olla vaikutuksiltaan globaaleja, kansallisia, organisaatiokohtaisia tai jopa yksilökohtaisia, luonnon tai yksilön aiheuttamia ja niitä on vaikea ennakoida. Ne tulisi kuitenkin huomioida tulevaisuutta ennakoidessa ylimääräisen riskin tai mahdollisuuden muodossa esimerkiksi ei-lineaarisen ajattelun, "out-of-the-box" -ajattelun, intuition ja luovuuden avulla.

4. Neljä skenaariota tulevaisuuden kunnasta

Parlamentaarisen työryhmän työn tuloksena syntyi neljä erilaista skenaariota eli tulevaisuuskuvaa. Nämä ovat: Innostava elinvoimakunta, Ratkaisut etsivä kunta, Laiska kunta ja Lannistunut kunta. Viimeinen skenaario on uhkaskenaario. Skenaarioita työstettiin myös sidosryhmätapaamisissa, joihin osallistui kuntien lisäksi järjestöjen, yritysten, evankelisluterilaisen ja ortodoksisen kirkon, tutkimuslaitosten ja aluehallinnon edustajia.

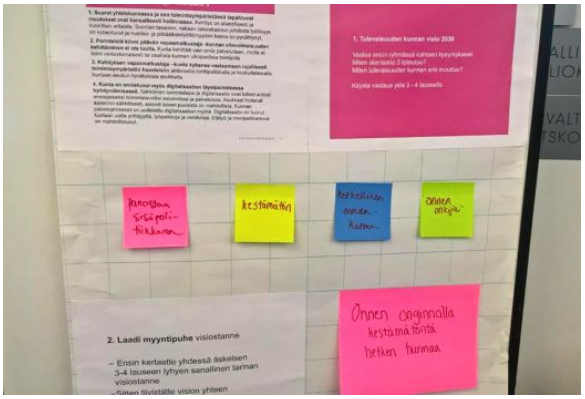

Innostava elinvoimakunta –skenaario ja tätä tukeva Ratkaisut etsivä kunta –skenaario ovat toivottuja tulevaisuuskuvia. Näissä molemmissa on kunnalla hyvät uudistumisen edellytykset ja selkeä toimintastrategia. Innostava elinvoimakunta panostaa elinvoimaan ja Ratkaisut etsivä kunta erityisesti sivistystehtävään. Molemmille skenaarioille on yhteistä, että kunta toimii elävänä yhteisönä ja vahvassa yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan ja muiden tahojen ja verkostojen kanssa.

Laiska kunta – ja Lannistunut kunta –skenaarioissa kuntien uudistumiskyky on heikentynyt. Kunnat kykenevät vastaamaan toimintaympäristön haasteisiin vain hyvin rajallisesti. Molemmille skenaarioille on tyypillistä kuntien kääntyminen sisäänpäin ja kunnilta puuttuvat lisäksi edellytykset tehdä yhteistyötä muiden toimijoiden ja verkostojen kanssa. Laiskoissa kunnissa uskalletaan edetä, mutta vain lyhyen aikajänteen varovaisella visiolla ja strategialla. Lannistuneita kuntia leimaa vision ja strategian puute ja siksi sitä voidaan pitää uhkaskenaariona, jota tulee kaikin keinoin välttää.

Seuraavassa tarkastellaan neljää eri skenaariota tarkemmin. Kunkin skenaarion alussa kuvataan skenaarion ydinajatus ja esitetään sen taustalta löytyvät muutosvoimat. Skenaarioiden vaikutuksia on tarkasteltu erilaisissa toimintaympäristöissä toimivien kuntien näkökulmasta eli suurten kaupunkien ja maakuntien keskuskaupunkien, seutukaupunkien, kehyskuntien, maaseutu- ja pienkuntien näkökulmasta. Skenaarioita työstettiin parlamentaarisen työryhmän lisäksi syksyllä 2016 järjestetyissä sidosryhmätilaisuuksissa, joihin osallistui muun muassa edellä mainittujen kuntaryhmien edustajia.

4.1 Innostava elinvoimakunta –skenaario

Skenaarion (1) ydinajatus: **Innostava elinvoimakunta -skenaariossa kunta on elävä monimuotoinen yhteisö, jossa kunnan elinvoima synnyttää menestystä ja ylläpitää kasvua. Elinvoima ja sen menestys perustuvat usean eri tekijän yhteisvaikutukseen.**

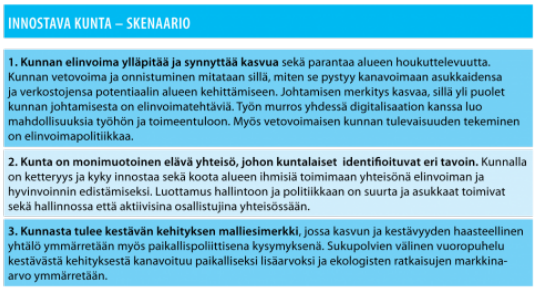

Skenaarion kuvaus erilaisissa toimintaympäristössä sijaitsevien kuntien näkökulmista vuonna 2030:

Suurissa kaupungeissa ja maakunnan keskuskaupungeissa Innostava elinvoimakunta –skenaarion mahdollistaa se, että kuntien erilaisuus on tunnistettu ja hyväksytty. Kunnat kykenevät uudistumaan ja tekemään ratkaisuja tulevaisuutta ennakoiden ottaen huomioon globaalit haasteet, kuten ilmastonmuutoksen. Innostava kunta toimii ketterästi ja tekee laajaa yhteistyötä seudulla, kansallisesti sekä kansainvälisesti. Kunta toteuttaa rohkeaa, monipuolista elinvoimapolitiikkaa ja kehittää aluettaan houkuttelevaksi työmarkkina-alueeksi. Kunta myös tekee rohkeita investointeja ja panostaa pitkäjänteiseen talouden suunnitteluun. Alueella työvoima liikkuu joustavasti ja monikulttuurisuus nähdään voimavarana sekä eläköityneiden uusille työurille luodaan mahdollisuuksia. Kunta panostaa osaamisperustan vahvistamiseen sekä yhteistyöhön yliopistojen, korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa. Innostava elinvoimakunta on valinnut selkeän suunnan ja ottanut rohkean kehittämisotteen kannustamalla kuntalaisia osallistumaan kunnan kehittämiseen. Kunta hyödyntää aktiivisesti eri ryhmien ideoita kaupungin kehittämisessä. Kunnassa ovat käytössä uudet osallistamisen tavat ja käyttäjälähtöisyys. Kunta hyödyntää laajasti sosiaalista mediaa sekä pop up vaikuttamista, myös osallistava budjetointi ja joukkoistaminen ovat arkipäivää. Kunnassa kehitetään myös kaupunginosademokratian malleja ja tuetaan kuntalaisten oma-aloitteista vaikkuttamista ja osallistumista. Digitalisaation mahdollisuuksia on hyödynnetty laajasti. Kunnan toimintatavat ja rakenteet muuttuvat tarpeen mukaan joustavasti. Kunnan toimintaa ohjaavat kumppanuus, yhdessä tekeminen sekä yhteiset tavoitteet yritysten ja muiden alueen sidosryhmien kanssa.

Seutukaupungeissa Innostava elinvoimakunta –skenaarion mahdollistaa ymmärrys siitä, että kunta luo omat mahdollisuutensa pitkälti itse. Kunnan toimintaa määrittävät aktiivisuus, luovuus sekä kokeilukulttuuri hyötyineen. Kunnalla on selvä suunta ja se panostaa elinvoimaan, sivistyspalveluihin sekä hyvinvointiin. Sote- ja maakuntauudistus nähdään mahdollisuutena ja yhteistyö maakunnan kanssa on toimivaa. Kunnassa toimitaan joustavasti, hallintorajat ylittäen ja digitalisaatiota laajasti hyödyntäen. Kunta tekee laajaa yhteistyötä myös kolmannen sektorin kanssa. Yritykset ja elinkeinoelämä panostavat kunnan rinnalla terveydenhuoltoon, kouluihin ja alueen kehittämiseen. Kunnalla on positiivinen ote ja se näkyy muun muassa taloudellisina panostuksina, mutta myös aktiivisena yhteistyönä sekä laajoina verkostoina seudulla, kansallisesti ja kansainvälisesti. Kunnassa panostetaan johtamiseen, henkilöstöpolitiikkaan ja kuntalaisia kannustetaan aktiiviseen, omaehtoiseen osallistumiseen. Palveluiden suunnittelussa ja toteutuk-

sessa hyödynnetään kuntalaisten osaamista eri tavoin, esimerkiksi joukkoistumisen kautta.

Kehyskunnissa Innostava elinvoimakunta –skenaarion mahdollistaa kunnan omat aktiiviset toimet muun muassa elinkeino- ja tonttipolitiikassa. Kehyskunta tekee yhteistyötä seudun kuntien kanssa. Kunta pystyy hyödyntämään sijaintinsa yhdeksi vetovoimatekijäksi. Viihtyisä ympäristö, hyvien yhteyksien äärellä houkuttelee asukkaita ja luo elinvoimaa kuntaan. Elinvoimaa rakennetaan yhdessä kuntalaisten kanssa uusin yhteisöllisin ja digitaalisin toimintatavoin. Kunta hyödyntää kuntalaisten aktiivisuutta ja osallisuutta ja käytössä ovat uudet osallistumisen areenat ja verkostot sekä toimintatavat. Kunta edistää myös ympäristöystävällisiä ratkaisuja. Kunta panostaa hyvään ammattijohtamiseen, poliittiseen johtamiseen ja luottamushenkilöiden toimintaedellytysten vahvistamiseen.

Maaseutu- ja pienkunnissa Innostava elinvoimakunta -skenaarion mahdollistaisivat kunnan vahva tahtotila ja saumaton yhteistyö aktiivisten yhdistysten, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa. Elinvoimaisessa maaseutu- ja pienkunnassa johtamisella on erityinen merkitys erityisesti tulevaisuussuuntautuneen toiminnan ja asenteiden näkökulmasta. Kunta on ymmärtänyt omat vahvuutensa ja omaleimaisuutensa ja ottanut ne osaksi kuntabrändiään sekä hyödyntää niitä markkinoinnissaan. Koko kuntayhteisö toimii oma-aloitteisesti ja kantaa vastuuta hyvinvoinnista, elinvoimaisuudesta ja alueen houkuttavuudesta hyvänä elinympäristönä ja työpaikkojen sijoittumiskohteena. Digitalisaatiota on hyödynnetty sekä kuntalaisten hyvinvoinnin että osallisuuden mahdollisuuksien edistämisessä.

Skenaario kuntalaisten näkökulmasta vuonna 2030:

Kuntalaisen näkökulmasta Innostavan, elinvoima kunnan tulisi toimia tiiviissä yhteistyössä yritysten, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa, mikä mahdollistaa kaikille kuntaan kiinnittymisen ja parhaimmillaan johtaa niin äänestys- kuin kansalaisaktiivisuuden kasvuun. Tiedolla johtaminen ja tulevaisuuden ennakointi on vetovoimaisessa kunnassa arkipäivää. Oppilaitosten, yritysten ja järjestöjen yhteistyö palvelee paikallisia tarpeita ja mahdollistaa sinne muuttajien koulutuksen, sivistyksen ja elinikäisen oppimisen yrittäjyyden ja työelämän rinnalla.

4.2 Ratkaisut etsivä kunta –skenaario

Skenaarion (2) ydinajatus: **Ratkaisut etsivä kunta -skenaariossa kunta on löy-**

tänyt elinvoimaprofiilinsa ja tehnyt sivistystehtävästä kunnan ytimen. Myös vahva kansalaisyhteiskunta tekee yhteistyötä kunnan kanssa.

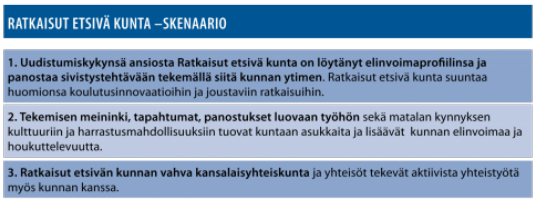

Skenaarion kuvaus erilaisissa toimintaympäristössä sijaitsevien kuntien näkökulmista vuonna 2030:

Suurissa kaupungeissa ja maakuntien keskuskaupungeissa Ratkaisut etsivä kunta –skenaarion mahdollistaa se, että toimintaa ja palveluja kehitetään proaktiivisesti. Kunnalla on suunta ja ajatus siitä, mihin se tähtää. Erityiset panostukset on suunnattu hyvinvointiin ja laadukkaisiin sivistyspalveluihin, lähipalveluihin, luontoon ja turvallisuuteen. Elinvoimapolitiikka on pitkäjänteistä ja maltillista ja sen keskeisenä osana ovat työllisyyteen liittyvät ratkaisut sekä kaavoitus, maankäyttö, asuminen ja liikenne, jotka takaavat myös arjen sujuvuuden. Kunta nähdään houkuttelevana asuinpaikkana, jossa on tapahtumia ja harrastusmahdollisuuksia. Ratkaisut etsivä kunta ei kilpaile metropolien kanssa, vaan panostaa kuntien väliseen yhteistyöhön erityisesti kehyskuntien sekä muiden kaupunkien ja maakuntarajat ylittävien kehitysvyöhykkeiden kanssa, vähintään elinvoimatehtävissä. Yhteistyöalueet muodostuvat strategisesti ja toiminnallisesti. Työnjako maakuntien kanssa on selkeästi määritelty niin lainsäädännössä kuin käytännön tasolla. Kunnan kilpailuetu syntyy yhteistyöstä asukkaiden kanssa. Kuntaorganisaatio toimii joustavasti, resurssitehokkaasti ja asiakaslähtöisesti. Kunnan toimintaa ja palveluiden järjestämistä ohjaa laaja hyvinvointinäkökulma. Palvelut ovat laadukkaita ja niitä kehitetään yhdessä asukkaiden kanssa.

Seutukaupungeissa Ratkaisut etsivä kunta -skenaarion mahdollistaa ymmärrys muutosvoimien suuresta vaikutuksesta. Niihin on kyetty sopeutumaan paikallisesti tekemällä selkeitä ja verrattain pitkäjänteisiä valintoja. Toimintaa määrittää tekemisen meininki. Elinvoimatehtävällä on vahva yhteys sivistystehtävään, kuntalaisten hyvinvointiin ja toimivaan arkeen. Luottamus yhteistyökumppaneihin on vahvaa, yhteistyösuhteet ja vuorovaikutus ovat toimivat niin seudullisesti kuin maakunnan tasolla ja tuovat kunnan toiminnan ja sen asukkaiden näkökulmasta lisäarvoa. Hallintorajat eivät ole sujuvan yhteistyön este. Kunnassa kokeillaan uutta ja haetaan kustannustehokkaita, uusia toimintamalleja ja –käytäntöjä sekä innovaatiota niin palveluiden kehittämiseen kuin elinvoiman edistämiseenkin. Kuntalaiset ja kansalaisyhteiskunta on otettu mukaan kehittämistyöhön monipuolisin tavoin muotoilemaan muun muassa sujuvia palvelupolkuja.

Kehyskunnissa Ratkaisut etsivä kunta -skenaario voi toteutua selkeillä, proaktiivisilla valinnoilla ja laaja-alaisella kumppanuuksien hyödyntämisellä. Sekä muiden kuntien, maakunnan, yhteisöjen, elinkeinoelämän että kuntalaisten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtävällä yhteistyöllä on löydetty joustavat ja kustannustehokkaat tavat palvelujen hoitamiseksi. Palvelut toteutetaan asiakaslähtöisesti kumppanuusmalleilla ja kunnan palvelutehtävässä korostuvat hyvinvointi, sivistys ja kulttuuri. Uusia, joustavia toimintatapoja on myös resurssien käytössä, muun muassa kiinteistöt on avattu laajan kuntayhteisön käyttöön. Toiminta ei pohjaudu perinteisiin toimiala- tai hallintorajoihin, vaan kunnan toimintaa viranhaltijoista luottamushenkilöihin ohjaa asiakaskeskeisyys ja asukaslähtöisyys.

töisyys.

Maaseutu- ja pienkunnissa Ratkaisut etsivä kunta –skenaarion mahdollistavat kunnan ennakoiva kehittämisote, yhteisöllisyys ja vapaa-ajan asukkaat, kunnan sijainti ja sen ympäristötekijät sekä joustavat työnteon tavat. Kunta on onnistunut löytämään yhteistyössä paikallisten kumppaneiden kanssa sujuvia, resurssitehokkaita ja paikallisesti toimivia ja mahdollisia ratkaisuja niin hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämiseen kuin muun muassa työllisyyden hoitoon ja työkyvyn ylläpitämiseen. Työnjako maakuntien kanssa muun muassa elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämisessä on selkeä ja toimiva. Asukas ja asiakas on nostettu toiminnan keskiöön, mikä on kasvattanut kuntalaisten kiinnostusta osallistua aktiivisesti kuntayhteisönsä sekä palvelujen kehittämiseen.

Skenaario kuntalaisten näkökulmasta vuonna 2030:
Vahva kansalaisyhteiskunta, matalan kynnyksen kulttuuri, yhteisöt ja tapahtumat mahdollistavat kuntalaisten aktiivisuuden ja halun vaikuttaa kuntayhteisöön ja sen toimintaan sekä päätöksentekoon. Pitkälle kehitetyt sähköiset ja digitaaliset palvelut ja avoimesti saatavilla oleva tieto edesauttavat kuntalaisten mahdollisuuksia osallistua kunnan kehittämiseen heidän omilla ehdoillaan. Ratkaisut etsivä kunta, oppilaitokset, järjestöt ja maakunta toimivat yhdessä ja mahdollistavat siirtymisen korjaavista toimenpiteistä hyvinvoinnin edistämiseen. Kuntalaisen näkökulmasta Ratkaisut etsivä kunta tarjoaa esimerkiksi koulutusinnovaatioiden muodossa mahdollisuuden päästä takaisin koulutuksen piiriin sen keskeyttäneille.

4.3 Laiska kunta –skenaario

Skenaarion (3) ydinajatus: **Laiska kunta -skenaariossa kunnan toiminta on reaktiivista ja kunta keskittyy erityisesti asumiseen ja peruspalveluihin. Kunta hyödyntää digitalisaatiota rajallisesti, ei muita osallistaen.**

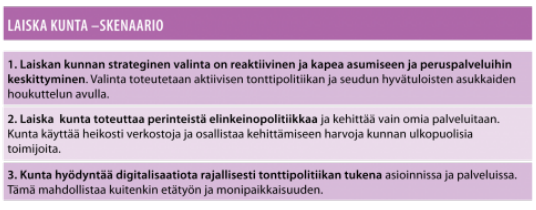

Skenaarion kuvaus erilaisissa toimintaympäristössä sijaitsevien kuntien näkökulmista vuonna 2030:

Suurissa kaupungeissa ja maakunnan keskuskaupungeissa Laiska kunta –skenaario toteutuu, jos toiminta on passiivista ja kunta keskittyy olemassa olevien palvelujen ylläpitämiseen eikä toimi aktiivisesti verkostoissa. Kunta keskittyy lakisääteisten tehtävien hoitamiseen ja palveluiden turvaamiseen alueella. Kunta ei toimi aktiivisesti seudulla tai kansallisesti. Sen kansainväliset yhteydet ovat hyvin suppeat eikä kunta etsi aktiivisesti uusia. Kunta tekee yhteistyötä vain muutamissa omalta kannaltaan tärkeissä verkostoissa. Kunta katsoo palvelujen kehittämistä omasta näkökulmastaan. Kehittämistoimenpiteet tehdään usein viime hetkellä. Kunta hyödyntää digitalisaatiota rajallisesti, eikä panosta uusien osallisuusmuotojen tai kuntalaisten osallisuuden kehittämiseen. Kunnassa on kuitenkin aktiivisia kuntalaisia ja aktiivisen tonttipolitiikan ansiosta alueelle muuttaa myös uusia lapsiperheitä.

Seutukaupungeissa Laiska kunta –skenaario toteutuu, kun kunta keskittyy vain oman, perinteisen elinkeinopolitikan toteuttamiseen. Kunta ei toimi seudullisena veturina eli roolissa, joka sille kuuluisi. Uusi suunta ei ole muuttuvassa ympäristössä selvillä, eikä kunta osallistu laajemmin alueen kehittämiseen. Kunta nojaa olemassa olevien peruspalveluiden kehittämiseen. Kehittämistoimenpiteet tehdään oman kunnan sisällä hyödyntämättä verkostoja. Kunta on onnistunut perinteisellä elinkeinopolitiikalla saamaan toimivan pk-sektorin kuntaan. Kunta hoitaa perustehtävänsä ja panostaa muun muassa asumiseen.

Kehyskunnissa Laiska kunta -skenaario on mahdollinen, mikäli kunta keskityy lähinnä perinteiseen tonttipolitiikkaan, eikä osallistu aktiivisesti tai yhteistyölähtöisesti koko seudun kehittämiseen. Rakennemuutoksissa kunta ei ole vielä löytänyt paikkaansa. Kunta näkee itsensä perinteisenä peruspalvelukuntana. Uusia toimintatapoja ei oteta käyttöön ja monissa asioissa toimitaan kuten ennenkin. Uhkana on, että eriarvoisuus kuntalaisten välillä kasvaa. Kunta tekee yhteistyötä ainoastaan omasta näkökulmastaan, eikä hyödynnä kumppanuuksia tai seutunsa kuntaverkostoa. Kunta katsoo ensin ja sitten vasta toteuttaa.

Maaseutu- ja pienkunnissa Laiska kunta –skenaario on mahdollinen, jos kunta pyrkii selviämään omin voimin ilman kumppanuutta ja ilman strategista ennakointia. Uusia joustavia toimintatapoja ei kyetä hyödyntämään, eikä ilmapiiri suosi uusien ratkaisujen etsimistä. Toiminnot ja palvelut ovat keskittyneet maakuntakeskuksiin tai suurempiin kaupunkeihin ja asukkaiden eriarvoisuus on kasvusuunnassa. Palvelut, harrastusmahdollisuudet, kulttuuri ja tieverkko ovat osittain rapautuneet ja ratayhteydet heikentyneet, kun uusia rahoitusmalleja ja kumppanuusrakenteita ei ole kyetty luomaan. Infrastruktuuri ei mahdollista joustavia työnteon tapoja. Tuki ja tila kansalaisyhteiskunnan omaehtoiselle kehittämiselle on vähäinen.

Skenaario kuntalaisten näkökulmasta vuonna 2030:
Kuntalaisen näkökulmasta keskeiset peruspalvelut ovat saatavissa, mutta niiden laatu ja saatavuus vaihtelee. Vain osa palveluista on saatavilla myös sähköisesti. Hyvän asumisen sekä työllistymisen edellytykset ovat olemassa, mutta ne eivät ole kovin monipuolisia. Kunta ei tue aktiivista osallistumista kunnan toimintaan ja kehittämiseen.

4.4 Lannistunut kunta –uhkaskenaario

Skenaarion (4) ydinajatus: Lannistunut kunta -skenaariossa kunnalla ei ole visiota eikä strategiaa. Kunnan passiivisuus johtaa näivettymisen kierteeseen.

LANNISTUNUT KUNTA – SKENAARIO

1. Lannistuneen kunnan väestökehitys on polarisoitunut siten, että nuoret ja työikäiset ovat muuttaneet kaupunkikeskustoihin ja ikääntyneet jääneet maaseudulle. Uhkakuvana myös kaupunkikeskustoissa on segregaation kasvu ja maaseudulla tilanne, jossa mahdollisuudet ja erilaisuus ovat hyödyntämättä.

2. Kunnalla ei ole visiota eikä strategiaa. Se on itseensä käpertyvä suljettu yhteisö, joka yrittää selviytyä omin voimin. Passiivinen kunta alistuu kohtaloonsa eikä selviydy velvoitteistaan. Passivoituminen voimistaa sen negatiivista muutosta ja aiheuttaa hallitsemattoman kielteisen kehityksen kierteen.

3. Teknologisista valmiuksista huolimatta kunnan ihmiset eivät ole halunneet ottaa käyttöön sähköisiä palveluita. Kunnan yritykset ja elinkeinoelämä eivät ole osanneet hyödyntää digitalisaation mahdollisuuksia; työpaikat ovat vähentyneet ja tämän seurauksena on jatkuva näivettyminen.

Skenaarion kuvaus erilaisissa toimintaympäristössä sijaitsevien kuntien näkökulmista vuonna 2030:

Suurissa kaupungeissa ja maakuntien keskuskaupungeissa Lannistunut kunta –skenaario toteutuu, jos toiminta on reaktiivista eikä strategiaa uudistumiseen onnistuta luomaan. Osaava työvoima ja yritykset ovat kadonneet kansainvälisille markkinoille. Tästä kärsivät niin kunnan kuin koko kaupunkiseudun ympäristö ja elinvoima. Kunnalla ei ole ollut mahdollisuuksia myöskään integroida maahanmuuttajia kotimaisille työmarkkinoille. Talouskehityksen johdosta kunnan resurssit ovat heikentyneet ja kunnan organisaatio sekä sen ja palvelujen kehittämismahdollisuudet ovat pienet. Lakisääteiset palvelut pystytään juuri ja juuri järjestämään. Yhteistyösuhteet maakuntaan jäävät muodostamatta ja muiden kuntien kanssa kilpailu veronmaksajista kiristyy äärimmilleen. Sisäiset kriisit sekä huono johtaminen heikentävät kunnan, luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden toimintamahdollisuuksia ja kuntalaisten hyvinvointia. Yhdyskuntarakenne hajautuu ja seurauksena segregaatiokehitys kiihtyy hallitsemattomaksi. Hyvä- ja huono-osaisten asuinalueiden välillä on konflikteja ja rikollisuus lisääntyy. Kuntalaisten rooli on heikko ja luottamus kuntaan sekä päätöksentekijöihin näkyy yhä alhaisempina äänestysprosentteina ja valitusten huolestuttavana kasvuna.

Seutukaupungeissa Lannistunut kunta -skenaarioon päädytään, jos kunta noudattaa niin sanottua Hällä väliä –politiikkaa, mistä puuttuvat pitkäjänteinen ja proaktiivinen kehittämisote. Erilaisten toimintaympäristömuutosten seurauksena kunnan infrastruktuuri on heikentynyt ja elinympäristö on rapistunut. Kuntalaiset, työntekijät ja yritykset siirtyvät maakuntakeskukseen tai ulkomaille, mikä rapauttaa kunnan tulopohjaa. Kunnan on vaikea löytää uutta suuntaa ja roolia ja panostaa kuntaorganisaation sekä palvelujen kehittämiseen. Yhteistyötä ja toimivaa työnja-

koa ei sen enempää maakuntien kuin muidenkaan kuntien kanssa löydetä, sillä muut tahot nähdään kunnan kilpailijoina, ei kumppaneina. Kunta ja maakunta tekevät päällekkäisiä tehtäviä ja resurssit ovat hukkakäytössä. Kunnan organisaatio on hierarkkinen ja verkostojohtamisen tapoja ei hyödynnetä. Kuntalaiset nähdään palvelun tarvitsijana, joilla ei ole annettavaa sen enempää palveluiden kuin kuntayhteisön kehittämiseenkään. Edustuksellisen demokratian kriisi syvenee, luottamushenkilöt keskittyvät oman työnsä säilyttämiseen eikä aikaa jää luottamustehtävän ja yhteisten asioiden hoitoon.

Kehyskunnissa Lannistunut kunta -skenaario toteutuu, mikäli kunta passivoituu ja visio tulevaisuuteen puuttuu. Passiivisuus näkyy kyvyttömyytenä ja haluttomuutena hakea uusia, joustavia ja kumppanuuteen perustuvia ratkaisuja tilanteessa, jossa toimintaympäristö muuttuu voimakkaasti. Työpaikat ja työlliset ovat kadonneet kaupunkeihin ja ulkomaille, sillä paikallisia ratkaisuja työllisyyden hoitoon tai elinvoiman edistämiseksi ei ole löydetty. Kunnalla on vain palvelurooli. Resurssit ovat heikentyneet ja palvelujen laatu rapautuu samoin kuin yhteistyö naapurikuntien ja keskuskaupunkien kanssa. Myös digitalisaation mahdollisuudet on jätetty hyödyntämättä. Eriarvoisuus keskusten ja reuna-alueiden välillä kasvaa ja aiheuttaa monenlaisia konflikteja. Myös vastakkainasettelu eri väestöryhmien välillä kasvaa pahoinvoinnin ja polarisaation seurauksena. Kunnan toiminnan lähtökohtana ovat perinteiset sektori- ja toimialarajat ja kunta on kaukana apua tarvitsevista asukkaistaan. Harvoihin avoimiin tehtäviin ei saada hakijoita ja kuntavaaleissa on vaikea löytää ehdolle asettuvia.

Maaseutu- ja pienkunnissa Lannistunut kunta –skenaario voi toteutua, jos kunta on suljettu yhteisö, eikä strategiaa tai suuntaa tulevaisuuteen ole. Taloustilanne on heikentänyt kunnan toimintamahdollisuuksia, eikä kunta ole osannut kohdentaa vähäisiä resursseja oikein. Palvelujen laatu on kärsinyt merkittävästi ja harrastusmahdollisuudet ovat hyvin puutteelliset tai jopa olemattomat. Kunnalta puuttuvat miltein kaikki vetovoimatekijät. Kuntalaisten aktiivista osallistumista ei nähdä oleellisena, eikä tueta. Seurauksena sekä asukkaiden että muun muassa laajan kansalaisyhteiskunnan sitoutuminen kuntaan on heikkoa.

Skenaario kuntalaisten näkökulmasta vuonna 2030:

Kuntalaisen näkökulmasta Lannistunut kunta -skenaario tarkoittaa heikentyneitä palveluita, syrjäytymisen ja eriarvoisuuden kasvua. Kuntalaisen sitoutuminen kuntaan heikkenee ja vastakkainasettelu kunnan mahdollisuuksien ja kuntalaisten tarpeiden välillä kasvaa. Tämä heikentää koko kuntayhteisön toiminnan mahdollisuuksia, kumppanuutta, yhdessä tekemisen henkeä ja voi johtaa pahimmillaan erityyppisiin konflikteihin erilaisissa kunnissa.

5. Tulevaisuuden kunnan visiot 2030

Tulevaisuuden kunta -reformin tehtävänä oli määritellä visio tulevaisuuden kunnasta vuonna 2030. Visiolla tarkoitetaan ennakoinnissa jaettua näkemystä siitä mahdollisesta maailmasta, johon pyritään. Parlamentaarinen työryhmä teki työnsä lopuksi joulukuussa yhden yhteisen vision sekä omat visiot jokaiselle neljälle eri skenaariolle[1].

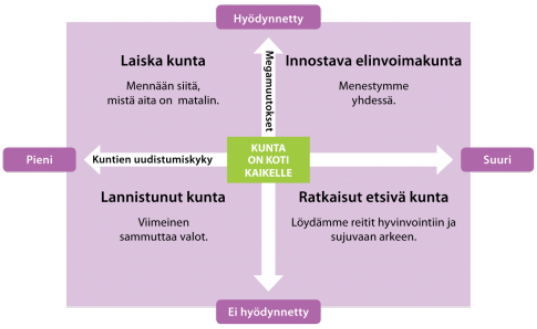

Kunta on koti kaikelle

Parlamentaarisen työryhmän laatima, yhteinen visio "kunta on koti kaikelle" kuvastaa tulevaisuuden kunnan ydinajatusta. Tulevaisuuden kunta on aktiivinen verkostojen hyödyntäjä ja toimii laajassa kumppanuudessa niin elinkeinoelämän, kolmannen sektorin kuin omien asukkaidensa kanssa. Kunta on tulevaisuuttaan ennakoiva uudistaja, joka kykenee strategisiin valintoihin.

Innostavan elinvoimakunnan visio

Menestymme yhdessä.

Visiotarinassa korostuu kunnan rooli tulevaisuuttaan ennakoivana uudistajana ja aktiivisena mahdollisuuksien hyödyntäjänä. Kunta menestyy pitkäjänteisten strategisten valintojensa ansiosta. Vetovoiman ylläpitämiseen on suunnattu erityisiä panostuksia ja kunta kehittää aluettaan yhteistyössä seudullisten, maakunnallisten, kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Kunnan roolina on olla mahdollistaja ja edellytysten luoja elinkeinoelämälle, järjestöille, kansalaisyhteiskunnalle ja kuntalaisille. Toimintatavoissa ja johtamisessa korostuvat myös verkostomaisuus, vuorovaikutus, kumppanuus.

Ratkaisut etsivän kunnan visio

Löydämme reitit hyvinvointiin ja sujuvaan arkeen.

Visiotarinassa korostuu kunnan proaktiivinen rooli. Kunta on löytänyt oman profiilinsa ja tehnyt selkeitä strategisia valintoja. Lähipalvelut, sivistystehtävä, sujuvan arjen mahdollistaminen ja elinympäristön kehittäminen ovat kunnan toiminnan keskiössä. Laajalla, sektori- ja hallintorajat ylittävällä yhteistyöllä kunta hakee joustavat ja kustannustehokkaat ratkaisut palveluiden järjestämiseksi. Toimintatavoissa ja johtamisessa korostuvat lisäksi asiakas- ja asukaslähtöisyys ja kunnan yhteisörooli. Kunnan toimintaa ja palveluiden järjestämistä ohjaa laaja hyvinvointinäkökulma.

Laiskan kunnan visio

Mennään siitä, mistä aita on matalin.

Visiotarinassa korostuu kunnan reaktiivinen kehittämisote. Kunnassa on tehty lyhytjänteisiä strategisia valintoja ja kunnan rooli nähdään kapeasti lähinnä palveluiden järjestäjänä. Kunta toteuttaa perinteistä elinkeinopolitiikkaa, jättää mahdollisuuksia käyttämättä eikä hyödynnä verkostoja, kumppanuuksia tai esimerkiksi digitalisaatiota suunnitelmallisesti. Toiminta ja johtaminen perustuvat van-

hoihin toimintamalleihin ja uudistuminen tapahtuu usein viime tingassa.

Lannistuneen kunnan visio

Viimeinen sammuttaa valot.

Visiotarinassa korostuu se, ettei kunnalla ole visiota tai strategiaa. Kunta pyrkii selviytymään ennen kaikkea omin voimin. Toiminnassa ja johtamisessa korostuu passiivisuus, joka näkyy kyvyttömyytenä uudistua ja hakea uusia, kumppanuuteen perustuvia ratkaisuja. Passiivisuus on aiheuttanut hallitsemattoman negatiivisen kehityksen kierteen ja johtanut tilanteeseen, jossa resurssit ovat heikentyneet, palvelut rapautuneet ja kunnan olemassaolon oikeutus hämärtynyt.

6. Tulevaisuuden kunta –reformin jatkotyö

Parlamentaarisen työryhmän tehtävänä on ollut väliraportissaan esittää näkemyksensä tulevaisuuden kunnan roolista, tehtävistä ja asemasta. Työryhmän työn tuloksena on syntynyt neljä erilaista skenaariota ja visiot erilaisissa toimintaympäristöissä toimiville kunnille.

Näihin toivottuihin tulevaisuuskuviin pääseminen edellyttää toimenpiteitä sekä lyhyellä että pidemmällä aikavälillä. Toimenpiteet voivat käsittää lainsäädäntömuutoksia sekä kuntien toimintatapamuutoksia. Parlamentaarisen työryhmän tehtävänä on kartoittaa myös tarvittavat lainsäädäntömuutokset muun muassa kuntalain osalta sekä pitkän aikavälin kuntapolitiikan muutostarpeet. Näitä muutostarpeita parlamentaarinen työryhmä käsittelee kevään 2017 aikana väliraportin kommenttikierroksen jälkeen. Hallitus linjaa tarvittavat lainsäädäntömuutokset alkusyksyyn 2017 mennessä. Lainsäädäntömuutokset valmistellaan siten, että ne voivat tulla voimaan vuoden 2019 alussa.

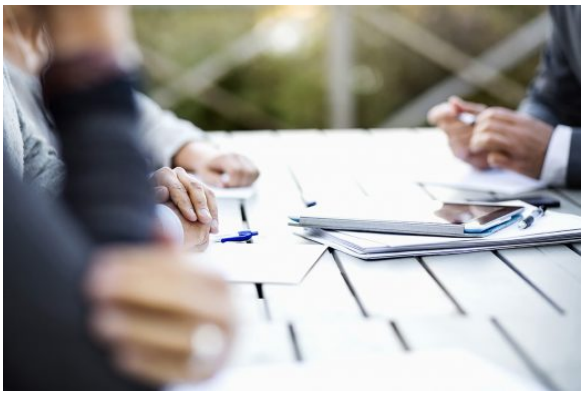

Liite 1. Työryhmien kokoonpanot (toimikausi 1.1.2016 – 31.3.2019)

Parlamentaarinen ryhmä

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen, puheenjohtaja
Kansanedustaja Toimi Kankaanniemi, PS, varapuheenjohtaja
Kansanedustaja Mari-Leena Talvitie, Kok, varapuheenjohtaja
Kansanedustaja Elsi Katainen, Keskustan eduskuntaryhmä, jäsen
Kansanedustaja Maria Tolppanen, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä, jäsen 5/2016 saakka
Kansanedustaja Kari Kulmala, Perussuomalaisten eduskuntaryhmä, jäsen 6/2016 lähtien
Kansanedustaja Sanna Lauslahti, Kokoomuksen eduskuntaryhmä, jäsen
Kansanedustaja Tuula Haatainen, Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä, jäsen
Kansanedustaja Joona Räsänen, Sosialidemokraattien eduskuntaryhmä, jäsen
Kansanedustaja Olli-Poika Parviainen, Vihreiden eduskuntaryhmä, jäsen
Kansanedustaja Hanna Sarkkinen, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä, jäsen
Kansanedustaja Thomas Blomqvist, RKP:n eduskuntaryhmä, jäsen
Valtiotieteiden tohtori Jouko Jääskeläinen, Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä, jäsen
Kaupunginjohtaja Aleksi Randell, Turku, kuntaedustaja, jäsen
Kaupunginjohtaja Antti Rantakokko, Salo, kuntaedustaja, jäsen
Kunnanjohtaja Hannele Mikkanen, Liperi, kuntaedustaja, jäsen
Ylijohtaja Päivi Laajala, valtiovarainministeriö, pysyvä asiantuntija
Varatoimitusjohtaja Timo Kietäväinen, Suomen Kuntaliitto, pysyvä asiantuntija 4/2016 saakka
Tutkimus- ja kehitysjohtaja Kaija Majoinen, Suomen Kuntaliitto, pysyvä asiantuntija 4/2016 lähtien
Yliopistonlehtori Jenni Airaksinen, Tampereen yliopisto, pysyvä asiantuntija
Neuvotteleva virkamies Katja Palonen, valtiovarainministeriö, sihteeri
Neuvotteleva virkamies Inga Nyholm, valtiovarainministeriö, sihteeri
Innovaatioasiantuntija Tuula Jäppinen, Suomen Kuntaliitto, ennakointityön fasilitaattori

Asiantuntijaryhmä

Hallitusneuvos Auli Valli-Lintu, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
Kehittämispäällikkö Juho Korpi, ympäristöministeriö, jäsen
Neuvotteleva virkamies Olli Alho, työ- ja elinkeinoministeriö, jäsen 4/2016 saakka
Hallitusneuvos Tuula Manelius, työ- ja elinkeinoministeriö, jäsen 5/2016 alkaen
Johtaja Taru Koivisto, sosiaali- ja terveysministeriö, jäsen
Opetusneuvos Emmi Virtanen, opetus- ja kulttuuriministeriö, jäsen
Neuvotteleva virkamies Niklas Wilhelmsson, oikeusministeriö, jäsen
Neuvotteleva virkamies Ari-Pekka Manninen, liikenne- ja viestintäministeriö, jäsen 10/2016 saakka
Hallitusneuvos Sanna Ruuskanen, liikenne- ja

viestintäministeriö, jäsen 11/2016 lähtien
Yli-insinööri Kirsi Rajaniemi, sisäministeriö, jäsen
Maaseutuylitarkastaja Laura Jänis, maa- ja metsätalousministeriö, jäsen 8/2016 saakka
Neuvotteleva virkamies Christell Åström, maa- ja metsätalousministeriö, jäsen 9/2016 lähtien
Lakimies Mervi Kuittinen, Suomen Kuntaliitto, jäsen 8/2016 saakka
Johtava lakimies Riitta Myllymäki, jäsen 9/2016 lähtien
Erityisasiantuntija Arto Koski, Suomen Kuntaliitto, jäsen
Erityisasiantuntija Sini Sallinen, Suomen Kuntaliitto, pysyvä asiantuntija
Kehityspäällikkö Jarkko Huovinen, Suomen Kuntaliitto, pysyvä asiantuntija
Neuvotteleva virkamies Inga Nyholm, valtiovarainministeriö, sihteeri
Neuvotteleva virkamies Katja Palonen valtiovarainministeriö, sihteeri

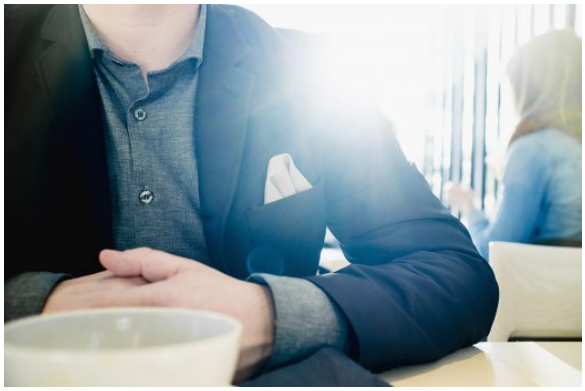

Liite 2. Trendikortit

Sote- ja maakuntauudistus muuttaa kuntaa:

ELINVOIMA KUNNAN KÄRKENÄ

Elinvoiman merkitys kunnassa kasvaa

Kunnan elinvoima ylläpitää ja synnyttää kasvua sekä parantaa alueen houkuttelevuutta. Myös johtamisen merkitys kasvaa, jo nyt yli puolet kunnan johtamisesta on elinvoimatehtäviä.

Kunnan elinvoima ja sen menestys perustuu usean eri tekijän yhteisvaikutukseen. Kunnan tulevaisuuden tekeminen on elinvoimapolitiikkaa. Kunnan ja kuntalaisten hyvinvointi luo elinvoimaa.

Lähteet
Tulevaisuuskatsaukset 2014 (STM, TEM)
Paananen, Haveri, Airaksinen (2014): Kunta elinvoiman johtajana (Suomen Kuntaliitto)
Holstila (2012): Kaupunki oman onnensa seppänä (Suomen Kuntaliitto)
HS 19.7. ja 14.8.2016

Sote- ja maakuntauudistus muuttaa kuntaa:

KUNNASTA KEHITYSALUSTA

Kunnan rooli uudistuu. Elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli vahvistuvat.

Kunta toimii kuntalaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yritysten yhteisönä. Työtä tehdään vahvasti eri organisaatioiden ja kumppaneiden verkostoissa.

Lähteet
MDI (2016) Tulevaisuuden kunta-taustaselvitys
Nylund (2015) Jakamistalous – urbaanin osallistumisen ja kansalaisaktiivisimin uusi muoto. (Arcada working papers 4/2015)
Nuva ry 3.6.2016
HS 17.6.; 12.7. ja 17.7.2016

Sote- ja maakuntauudistus muuttaa kuntaa:

TAVOITTEENA IHMISLÄHTÖINEN HYVINVOINTI

Hyvinvointi ja hyvinvointipalvelut tulee ymmärtää laajasti – kunnilla tulee olla riittävät resurssit hyvinvoinnin laaja-alaisen edistämiseen. Ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin edistäminen korostuvat. Sote ei saa ohjata kaikkea. Ongelma- ja järjestelmälähtöisestä kehittämisestä siirrytään ratkaisukeskeiseen palvelukehitykseen. Julkinen sektori turvaa ja kannustaa ihmisiä oman hyvinvointinsa ja toimintakykynsä edistämiseen. Panostukset uusiin toimintatapoihin ja hyvinvointi-investointien mallinnuksiin ovat välttämättömiä.

Lähteet
Tulevaisuuskatsaus 2014 (STM)
SOSTE ry. (2014) Hyvinvointitalous
HS 19.7. ja 4.8.2016
Kunnat turbulenssissa (VM raportti 2014)

DEMOKRATIA MONIMUOTOISTUU

Perinteisen, edustuksellisen demokratian toimintamallit eivät enää yksin vastaa kansalaisten käsityksiä tavoista, joilla oman kunnan asioihin haluttaisiin vaikuttaa. Kansalaisosallistuminen kanavoituu uusia reittejä pitkin. Myös uusia osallistumistapoja käyttävät eniten aktiiviset kansalaiset.

Innovatiiviset osallistumisen tavat, avoin viestintä ja vuorovaikutus sekä läpinäkyvä kuntapolitiikka lisäävät lisäävät päätösten hyväksyttävyyttä sekä luottamusta hallinnon, kuten kuntien toimintaan.

Lähteet
Tulevaisuuskatsaus 2014 (OKM)
Demokratiapoliittinen selonteko (2014)
DEMOS Helsinki (2009) Tehokkuudesta jakamiseen, tietoyhteiskunnan uusi vaihe.
Nuorten vaikuttajien huipputapaaminen –raportti (20.5.2016)
HS 17.7.2016
Ikääntyneiden verkkoaivoriihi (Fountain Park ja VM/Avoin hallinto 2016)

Sote- ja maakuntauudistus muuttaa kuntaa:

SIVISTYSTEHTÄVÄSTÄ KUNNAN YDIN

Sivistyssektorista tulee kunnan keskeisimpiä toimialoja. Sivistyspalvelut linkittyvät kunnan hyvinvointirooliin ja turvaavat osaltaan kuntalaisten hyvinvointia. Tarve koulutusinnovaatioihin, joustaviin ratkaisuihin (etäopiskelu, asunto jne) kasvaa.

Tekemisen meininki, tapahtumat, panostukset luovaan työhön sekä matalan kynnyksen kulttuuriin, harrastusmahdollisuudet ja pöhinä tuovat ihmisiä ja lisäävät kunnan elinvoimaa ja houkuttelevuutta.

Lähteet
Tulevaisuuskatsaus 2014 (OKM)
Ytimessä sivistys, Opettaja-lehti (2015)
Nuorten vaikuttajien huipputapaaminen –raportti (2016)
"Sivistykseen panostava kunta on elinvoimainen" HS 25.7.2016
MDI (2016) Tulevaisuuden kunta-taustaselvitys

NUORET YHTEISKUNNAN MUUTOSVOIMANA

Nuorten passiivinen osallistuminen, syrjäytyminen ja nuorisotyöttömyyden kasvu voivat johtaa siihen, että lapset ja nuoret kokevat itsensä ulkopuolisiksi eivätkä koe kiinnittymistä kotikuntaansa. Tällöin vaarana on, että yhteiskuntaa uudistava voima hiipuu.

Nuoret ovat tulevaisuudessa yksi suurimmista kunnallisten palvelujen käyttäjäryhmistä. Heidän mielipiteellään tulisi siksikin olla vaikutusta. Myös nuorten toiveet ja käsitykset työelämästä haastavat monet julkisen hallinnon perinteiset, hierarkkiset toimintatavat ja arvot.

Lähteet
Tulevaisuuskatsaus 2014 (OKM)
Nuorten vaikuttajien huipputapaaminen –raportti 20.5.2016
Nuva ry 3.6.2016

DIGITALISAATIO HAASTAA TAVAT TOIMIA

Teknologinen kehitys ja digitalisaatio muuttaa toimintaa ja toimintatavat. Se muuttaa työtä, organisaatioita, teollisuuden ja palveluiden toimintatapoja ja tuotteita sekä kansalaisten arkea. Saavutettavuus saa uudenlaisen merkityksen. Se mahdollistaa myös uudenlaiset osallisuuden tavat.

Olennaista on se, miten avautuvia mahdollisuuksia hyödynnetään. Eri tahojen on myös huomioitava digitalisaation eriarvoistava kehitys.

Lähteet
Sitra: Megatrendit 2016
Tulevaisuuskatsaus 2014 (LVM, OKM)
Kunnat turbulenssissa (VM raportti 2014)
Nuorten vaikuttajien huipputapaaminen -raportti 20.5.2016

TYÖELÄMÄ JA TYÖN TEKEMISEN TAVAT MUUTTUVAT

Työn tekemisen tavat muuttuvat ja työelämä kiihtyy tulevaisuudessa. Työ on entistä vähemmän sidottua aikaan ja paikkaan, myös liikkuvuus lisääntyy. Työelämä polarisoituu, osa ammateista katoaa ja niiden tilalle syntyy uusia ammatteja. Maahanmuuttajien rooli kasvaa työelämässä.

Uudet, joustavammat ja monimuotoiset työnteon tavat haastavat myös kuntien työelämäkulttuurin. Innovaatiovetoinen uudistaminen on Suomen talouden monipuolistamisen perusta.

Lähteet
Eero Holsila 27.4.2016
Sitra: Megatrendit 2016
Kilpi, E. (ed., 2016): Perspectives on new work (Sitra studies 114)
Tulevaisuuskatsaukset 2014 (TEM, STM, OKM)
HS 9.5., 12.6.,15.6. ja 4.7.2016
Kimi Uosukainen 3.6.2016

Liite 3. Kuvaus pidetyistä sidosryhmätilaisuuksista

Parlamentaarisen työryhmän tuottamia skenaarioita ja visioita käytiin läpi kevään ja syksyn aikana 12 sidosryhmätilaisuudessa. Seuraavassa tapaamisten aikataulu ja lyhyt esittely em. sidosryhmistä, tilaisuuksien osanottajamäärineen (suluissa oleva luku).

20.5.2016 Nuorten huipputapaaminen (200 henkilöä)
Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen ja Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto (Nuva) ry. halusivat koota nuorten näkemyksiä hallitusohjelmaan sisältyvistä reformeista, erityisesti Tulevaisuuden kunta –reformista sekä sote- ja maakuntauudistuksesta. Nuorten näkemysten kuulemiseksi järjestettiin Nuva ry:n ja valtiovarainministeriön yhteistyönä valtakunnallinen Nuorten vaikuttajien Huipputapaaminen, seminaari, jossa kuntien nuorisovaltuustojen edustajat toivat kuntiensa nuorten näkemykset esille.

14-15.9.2016 Kuntamarkkinat (498 henkilöä)
Kuntamarkkinat on Suomen ainoa julkisen hallinnon foorumi, jossa on esillä kaikki kunta-alan hallintosektorit. Tapahtuman järjestäjinä ovat Suomen Kuntaliitto ja Kuntalehti. Osallistujat priorisoivat kuntiin vaikuttavia muutosajureita.

11.10. Kuntaliiton pienten kuntien neuvottelukunta ja uusi maaseutuverkosto (9 henkilöä)
Kuntaliiton pienten kuntien neuvottelukunta on sääntömääräinen elin, jonka tehtävänä on pienten, alle 10 000 asukkaan kuntien edunvalvonta. Neuvottelukunnassa on 15 jäsentä eri puolilta maata. Kuntaliiton maaseutuverkosto on käynnistymässä ja tulee toimimaan maaseutumaisten kuntien, kaupunkien maaseutualueiden ja maaseudun asukkaiden edunvalvonnan ja maaseudun kehittämisen tukena. Maaseudun erityiset piirteet, kuten elinkeinorakenne, harva asutus ja pitkät etäisyydet tuovat kuitenkin haasteita arkipäivään riippumatta siitä, onko kyseessä maaseutukunta vai suuren kaupungin maaseutumaiset alueet.

26.10. Sidosryhmätapaaminen (64 henkilöä)
Valtiovarainministeriö järjesti sidosryhmätilaisuuden järjestöiden, elinkeinoelämän edustajille sekä tutkijoille Tulevaisuuden kunta-reformiin liittyen. Tilaisuuden tarkoituksena oli saada eri sidosryhmien näkemyksiä parlamentaarisen työryhmän työhön.

4.11. Seutukaupunkiverkoston työpaja (15 henkilöä)
Seutukaupunkeja ovat kaupungit, jotka ovat seutukuntiensa / talousalueensa keskuksia tai keskuspareja, mutta eivät ole maakuntiensa keskuksia. Seutukaupunkiverkostoon kuuluu 47 kaupunkia, joiden vaikutusalueella asuu yli miljoona suomalaista. Seutukaupunkien muodostaman verkoston perustehtävänä on seutukaupunkien ennakoiva edunvalvonta.

9.11. Kaupunkipoliittinen työryhmä (15 henkilöä)
Kaupunkipoliittisen työryhmään kuuluu 19 suurinta kaupunkia Helsingistä Kotkaan. Kaupunkeja verkostossa edustavat joko kaupunginjohtajat tai heidän nimeämänsä sijaiset.

11.11. Uuden sukupolven kunnanjohtajat (5 henkilöä)

Uuden sukupolven kuntajohtajat ovat sekä juuri aloittaneita kuntajohtajia että joitakin vuosia toimineita kuntajohtajia. Verkosto tarjoaa vertaistukea kuntajohtajille sekä ottaa kantaa kuntajohtamisen edellytyksiin ja kehittämiseen monimuotoistuvassa toimintaympäristössä.

16.11. Evankelisluterilaisen kirkon edustajien tapaaminen (14 henkilöä)
Ministeri Vehviläinen tapasi kirkon edustajia tavoitteena kuulla kirkon näkemyksiä tulevaisuuden kuntien roolista, asemasta ja yhteistyöstä kirkon kanssa. Tilaisuuteen osallistuivat Kirkkohallituksen ja hiippakuntien edustajat.

23.11. Kehyskuntaverkoston tapaaminen (8 henkilöä)
Kehyskuntaverkosto on Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Kuopion ja Lahden kaupunkiseuduilla sijaitsevien 26 kehyskunnan yhteistyöelin. Sen perustehtävänä on kehyskuntien ennakoiva edunvalvonta. Tehtäväänsä verkosto hoitaa välittämällä ajantasaista tietoa kehyskuntien tarpeista ja näkemyksistä Kuntaliiton edunvalvonnan tietoon sekä suoraan eri ministeriöihin ja valtion eri viranomaisille, poliittisille puolueille sekä tiedotusvälineille. Tiedonvälitys ja vaikuttaminen tapahtuvat päättäjätapaamisina ja kannanottoina, ja kohdistuvat erityisesti kuntien kannalta keskeiseen lainsäädäntöön ja politiikkaohjelmiin.

24.11. Kuntademokratiaverkoston tapaaminen (31 henkilöä)
Kuntademokratiaverkosto on avoin verkosto, johon voi liittyä jäseniksi kaikki kuntien, valtionhallinnon ja kansalaisyhteiskunnan toimijat. Jäseniä verkostossa on noin 400. Verkosto kehittää ja vahvistaa kuntademokratiaa sekä tarjoaa väylän eri toimijoiden vertaisoppimiselle. Verkosto tarjoaa muun muassa tiedon ja kokemusten vaihtoa, hyviä käytäntöjä, kehittämisideoita ja kehittämistukea verkostotapaamisten ja sähköisen verkossa toimivan kehittämisalustan Innokylän[3] avulla.

30.11. Kuntajohtajaverkosto Ryhmä 44 (25 henkilöä)
Kuntajohtajaverkosto Ryhmä 44:n tehtävänä on sparrata Kuntaliittoa ja toisia kuntia edunvalvonnan, kehittämistoiminnan ja palvelujen saralla. Verkoston tehtävänä on myös tuoda esiin kuntajohdon arjen haasteita ja näkemyksiä sekä käydä vuoropuhelua kuntakentän muutosilmiöistä, niihin ennakoinnista ja reagoinnista yhdessä Kuntaliiton kanssa. Ryhmä44 koostuu 44 kuntajohtajasta, jotka edustavat erikokoisia ja -tyyppisiä kuntia eri puolilta Suomea.

1.12. Yrittäjätapaaminen (31 henkilöä)
Ministeri Vehviläinen tapasi yrityselämän edustajia tavoitteena kuulla heidän näkemyksiään tulevaisuuden kuntien asemasta, roolista ja yhteistyöstä yritysten ja elinkeinoelämän kanssa. Tilaisuuteen osallistui Suomen Yrittäjien keskustoimiston asiantuntijoita, yrittäjiä Suomen Yrittäjien kunnallisen ja alueellisen elinkeinopolitiikan valiokunnasta sekä nuoria yrittäjiä ja aluejärjestöjen toimitusjohtajia.

Liite 4. Väliraportin työstämisessä hyödynnetyt lähteet

Aaltonen, M. & Wilenius, M. (2002) Osaamisen ennakointi – Pidemmälle tulevaisuuteen, syvemmälle osaamiseen. Johtamistaito. Kauppakamarisarja.

Hiltunen, E. (2012) Matkaopas tulevaisuuteen. Helsinki: Talentum.

Holstila, E. (2012) Kaupunki oman onnensa seppänä. Helsinki: Suomen Kuntaliitto

Kamppinen, M., Malaska, P & Kuusi, O. (2003) Tulevaisuudentutkimuksen peruskäsitteet. Teoksessa: Kamppinen, M., Kuusi, O. & Söderlund, S. (toim.) Tulevaisuudentutkimus. 2. korjattu painos. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. S. 19-54.

Kamppinen, M.; Kuusi, O.; Söderlund, S. (toim.) (2002) Tulevaisuudentutkimus. Perusteet ja sovellukset. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Kiiski-Kataja, E. (2016) Megatrendit 2016 – Tulevaisuus tapahtuu nyt. Helsinki: Sitra.

Kuusi, O.; Bergman, T. & Salminen, H. (2013) (toim.) Miten tutkimme tulevaisuuksia? Acta Futura Fennica no 5. Helsinki: Tulevaisuuden tutkimuksen seura ry. 3. painos. 137-153.

Kytö, H. & Kral-Leszczynska, M. (2013) Muuttoliikkeen voittajat ja häviäjät. Tutkimus alueiden välisistä muuttovirroista. Kunnallisalan kehittämissäätiön Tutkimusjulkaisu-sarja nro 76. Helsinki: Pole-Kuntatieto Oy.

MDI Public Oy (2016) Kunnat tekojen paikkana. Tulevaisuuden kunta-taustaselvitys valtiovarainministeriölle.

Nuva ry (2016) Nuorten vaikuttajien huipputapaaminen. Raportti.

Nyholm, I.; Stenvall, J.; Airaksinen, J.; Pekkola, E.; Haveri, A.; af Ursin, K. & Tiihonen, S. (2016) Julkinen hallinto Suomessa. Tietosanoma. Helsinki.

Oikeusministeriö (2010) Demokratiapolitiikan suuntaviivat. Mietintöjä ja lausuntoja 14/2010. Helsinki: Oikeusministeriö.

Paananen, H.; Haveri, A. & Airaksinen, J. (2014): Kunta elinvoiman johtajana. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Seppälä, Y. (1984) 84 Tuhatta tulevaisuutta. Helsinki: Gaudeamus.

Tulevaisuuskatsaukset 2014:

- Työ- ja elinkeinoministeriö
- Opetus- ja kulttuuriministeriö
- Sosiaali- ja terveysministeriö
- Valtiovarainministeriö
- Ympäristöministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö (2014) Maahanmuuttajien työllistyminen. Taustatekijät, työnhaku ja työvoimapalvelut. Työ- ja yrittäjyys 6/2014. Helsinki.

Valtioneuvoston demokratiapoliittinen selonteko VNS 3/2014 vp.

Valtiovarainministeirö (2016) Taloudellinen katsaus syksy 2016. Valtiovarainministeriön julkaisu 31a/2016. Helsinki: valtiovarainministeriö.

Valtiovarainministeriö (2017) Kuntatalousohjelma vuodelle 2017. Valtiovarainministeriön julkaisuja 33/2017. Helsinki: Valtiovarainministeriö.

Valtiovarainministeriö/Fountain Park (2016) Ikääntyneiden verkkoaivoriihen tulokset.

Åman, P. & Kaskinen, T. & Kuittinen, O. & Mokka, R. & Neuvonen, A. (2009) Tehokkuudesta jakamiseen, tietoyhteiskunnan uusi vaihe. Tulevaisuusvaliokunnan tietoyhteiskunta-akatemia. TUlevaisuusvaliokunnan julkaisu 2/2009. Helsinki: Demos Helsinki.

Lisätietoja

Neuvotteleva virkamies
Katja Palonen,
valtiovarainministeriö,
kuntaosasto
puh. 02955 30322

Neuvotteleva virkamies
Inga Nyholm,
valtiovarainministeriö,
kuntaosasto
puh. 02955 30042

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 160 01
vm.fi

Tulevaisuuden kunnan skenaariot ja visiot 2030
Valtiovarainministeriön julkaisu – 9a/2017
ISSN 1797-9714 (zine)
ISBN 978-952-251-833-0 (zine)

Kuvituskuvat:
Kuvitellen Oy

Valokuvat:
Gorilla
Vastavalo
Pixabay

Lukuohjeet ja tulostus

Tulevaisuuden kunnan skenaariot ja visiot 2030 -julkaisu on mobiililaitteilla luettava Mobie Zine HTML5-verkkojulkaisu. Tämä digitaalinen julkaisu on luettavissa kaikilla päätelaitteilla niiden käyttöjärjestelmästä tai näytön koosta riippumatta (tietokoneet, tablet-laitteet, älypuhelimet ja tv-vastaanottimet, joissa on internetselain). Julkaisun sisältö skaalautuu automaattisesti kulloinkin käytössä olevalle näyttökoolle. Saat suurennettua kuvat ja kaaviot ruudun kokoisiksi klikkaamalla niitä.

Jos katsot julkaisua tietokoneellasi, voit helposti siirtyä sivulta toiselle näppäimistön nuolinäppäimillä ja kosketusnäytöllisellä laitteella vastaavasti pyyhkäisemällä kuvaruutua oikealle tai vasemmalle.

Tulostettavissa oleva PDF-versio.

Palaute

Kerro mielipiteesi verkkojulkaisusta. Lähetä terveisesi julkaisutuotanto@vnk.fi.

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tulevaisuuden kunta – asiantuntijaryhmän muistio sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin

Valtiovarainministeriön julkaisu – 11a/2017

Kunta

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Valtiovarainministeriön julkaisu 11a/2017

Tulevaisuuden kunta – asiantuntijaryhmän muistio sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin

Valtiovarainministeriö, Helsinki 2017

Valtiovarainministeriö

ISBN: 978-952-251-837-8

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö/
Tietotuki- ja julkaisuyksikkö/Anitta Türkkan

Helsinki 2017

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtiovarainministeriö		Helmikuu 2017
Tekijät	Asiantuntijaryhmä. Pj. Auli Valli-Lintu, siht. Katja Palonen ja Inga Nyholm.		
Julkaisun nimi	Tulevaisuuden kunta – asiantuntijaryhmän muistio sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisu 11a/2017		
Teema	Kunta		
ISBN PDF	978-952-251-837-8	**ISSN PDF**	1797-9714
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-837-8		
Sivumäärä	48	**Kieli**	Suomi
Asiasanat	kunta, maakunta, sosiaali- ja terveydenhuolto, hallinnonuudistus		

Tiivistelmä

Tulevaisuuden kunta on yksi pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman reformeista. Reformin tavoitteena on määrittää kuntien roolia, asemaa ja tehtäviä sekä suhdetta vuoden 2019 alussa perustettaviin maakuntiin.

Tulevaisuuden kunta-reformin toteuttamiseksi valtiovarainministeriö asetti joulukuussa 2015 parlamentaarisen työryhmän sekä asiantuntijaryhmän toimikausiksi 1.1.2016 – 31.3.2019. Parlamentaarisen työryhmän tavoitteena on valmistella visio tulevaisuuden kunnasta vuonna 2030 sekä määritellä kuntien rooli ja tehtävät sekä asema suhteessa perustettaviin maakuntiin. Asiantuntijaryhmän tehtävänä on valmistella tarpeellisilta osin lainsäädäntöä koskevat ehdotukset hallituksen esityksiksi.

Asiantuntijaryhmä on tarkastellut tässä muistiossa sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia kuntiin.

Kustantaja	Valtiovarainministeriö
Julkaisun myynti/ jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi

Presentationsblad

Utgivare	Finansministeriet		Februari 2017
Författare	Sakkunniggrupp. Ordförande Auli Valli-Lintu. Sekreterare Katja Palonen och Inga Nyholm.		
Publikationens titel	Tulevaisuuden kunta – asiantuntijaryhmän muistio sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista kuntiin		
Publikationsseriens namn och nummer	Finansministeriets publikationer 11a/2017		
Tema	Kommunärenden		
ISBN PDF	978-952-251-837-8	**ISSN PDF**	1797-9714
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-837-8		
Sidantal	48	**Språk**	Finska

Referat

Framtidens kommun är en av reformerna i regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering. Syftet med reformen är att definiera kommunernas roll, ställning och uppgifter samt förhållandet till landskapen som inleder sin verksamhet vid ingången av 2019.

Finansministeriet tillsatte i december en parlamentarisk arbetsgrupp och en sakkunniggrupp med mandatperioderna 1.1.2016 - 31.3.2019 för genomföringen av reformen Framtidens kommun. Den parlamentariska arbetsgruppen ska bereda en vision om framtidens kommun 2030 och definiera kommunernas roll och uppgifter och ställning i förhållande till de nya landskapen. Sakkunniggruppen ska bereda lagstiftningsförslagen till regeringspropositioner.

I denna promemoria har sakkunniggruppen granskat social- och hälsovårds- och landskapsreformens konsekvenser för kommunerna.

Förläggare	Finansministeriet
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi

Sisältö

1 Johdanto 7

2 Sote- ja maakuntauudistus 8

3 Maakuntauudistuksen vaikutukset kunnan toimintaan 9
3.1 Vaikutukset kunnan rooliin 9
3.2 Vaikutukset kunnan tehtäviin eri toimialoilla 11
3.2.1 Vaikutukset hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen 11
3.2.2 Vaikutukset elinvoiman edistämiseen kytkeytyviin tehtäviin 12
3.2.3 Vaikutukset sivistyspalveluihin 15
3.3 Vaikutukset kunnan tehtävien hoitoon, toimintaan ja toimintatapoihin 29
3.3.1 Maakuntien ja kuntien yhteistyö 29
3.3.2 Kuntien välinen yhteistyö 31
3.3.3 Yhteistyö kolmannen sektorin ja yritysten kanssa 33
3.3.4 Vaikutukset rahoitukseen ja resursseihin 34
3.3.5 Vaikutukset henkilöstöön ja osaamiseen 36
3.3.6 Vaikutukset johtamiseen, päätöksentekoon ja hallintoon 38
3.3.7 Vaikutukset kuntademokratiaan, luottamushenkilötyöhön ja osallisuuteen 40
3.3.8 Vaikutukset tietohallintoon 43

4 Yhteenveto ja jatkovalmistelu 45

LÄHTEET 49

1 Johdanto

Itsehallinnollisena yksikkönä kunnat ovat merkittäviä toimijoita suomalaisessa yhteiskunnassa. Kunnat hoitavat tulevaisuudessakin useat arkeemme vaikuttavat palvelut. Kunnan rooli tulee säilymään vahvana, sillä kunnat ovat kansalaisia lähinnä oleva julkinen toimija.

Meneillään olevilla hallinnonuudistuksilla on kuitenkin moninaisia vaikutuksia kunnan tehtäviin, rahoitukseen, hallintoon ja toimintatapoihin. Nämä puolestaan merkitsevät muutoksia kunnan roolissa ja aiheuttavat tarpeita muuttaa lainsäädäntöä. Myös painotukset pitkän aikavälin kuntapolitiikassa ja kunta-valtiosuhteessa muuttuvat. Kuntien rooliin ja tulevaisuuteen vaikuttavat myös toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Niiden vaikutuksia on analysoitu Tulevaisuuden kunta- parlamentaarisen ryhmän ennakointi työn kautta.

Tässä Tulevaisuuden kunta-asiantuntijaryhmän muistiossa keskitytään kuvaamaan sitä, millaisia vaikutuksia sote- ja maakuntauudistuksella on kuntien rooliin, tehtäviin, tehtävien toteuttamiseen ja kunnan toimintaan lyhyellä aikavälillä. Luvussa 2 kuvataan tiiviisti sote- ja maakuntauudistusta. Luvussa 3 tarkastellaan uudistuksen vaikutuksia ja luvussa 4 esitetään tiivis yhteenveto ja kerrotaan Tulevaisuuden kunta –reformin jatkovalmistelusta aikatauluineen.

Tämän muistion työstämisessä on hyödynnetty Tulevaisuuden kunta –reformia varten tuotettuja selvityksiä sekä muuta tutkimus-, selvitys- ja tausta-aineistoa. Tarkastelussa alueellisen varautumisen yhteensovittamisen järjestäminen ja sen vaikutukset kuntasektoriin on jätetty pois, sillä valmius- ja varautumistehtävien organisointia suunnitellaan sitä varten nimetyssä valmisteluryhmässä (alueellisten varautumistehtävien ryhmä).

2 Sote- ja maakuntauudistus

Valmisteilla olevan sote- ja maakuntauudistuksen myötä Suomen hallinto muuttuu kaksitasoisesta kolmitasoiseksi. Maakuntien toiminta käynnistyy 1.1.2019, jolloin niille siirtyy järjestämisvastuu eräistä aiemmin muun muassa kunnille kuuluneista tehtävistä, merkittävimpänä sosiaali- ja terveydenhuolto.

Maakunta järjestää sille lailla erikseen säädettyjä tehtäviä maakuntalakiluonnoksen 6 §:n mukaan 25 eri toimialueella. Maakunnasta on tarkoitus muodostaa monitoimialainen viranomainen, joka hoitaisi sille lailla säädettyjä alueellisia tehtäviä.

Maakuntien tehtävien perustana on vuoden 2019 alusta alkaen selkeä työnjako kunnan, maakunnan ja valtion välillä. Maakunnat vastaavat sosiaali- ja terveydenhuollosta, pelastustoimesta, ympäristöterveydenhuollosta, alueellisista kehittämistehtävistä ja elinkeinojen edistämisen tehtävistä, alueiden käytön suunnittelun edistämisestä, maakunnallisen identiteetin ja kulttuurin edistämisestä sekä maakunnalle lain perusteella annettavista muista alueellisista palveluista.

Maakunnalla ei olisi rajoittamatonta yleistä toimialaa, mutta se voisi rahoituksensa rajoissa ottaa hoitaakseen sellaisia alueellisia tehtäviä, jotka liittyvät sosiaali- ja terveydenhuoltoon, aluekehitykseen tai muihin lakisääteisiin tehtäviin edellyttäen, että tehtävien hoito koskisi koko aluetta eikä olisi muun viranomaisen tehtävänä. Maakunta ei olisi kunnan yhteistoimintamuoto, vaan tehtävän järjestämisvastuun siirrosta maakunnalta kunnille tai toisin päin säädettäisiin aina erityislainsäädännössä.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

3 Maakuntauudistuksen vaikutukset kunnan toimintaan

3.1 Vaikutukset kunnan rooliin

Kuntien roolissa ja tehtäväkentässä tapahtuu sote- ja maakuntauudistuksen johdosta muutoksia. Kunnat säilyvät paikallisen osallistumisen, demokratian, sivistyksen ja elinvoiman yhteisöinä, jotka hoitavat asukkaiden päättämiä itsehallintotehtäviä (yleinen toimiala) ja laissa säädettyjä paikallisia tehtäviä. Kunnat vastaavat jatkossakin nykyisen lainsäädännön periaatteiden mukaisesti työllisyyden hoidosta ja edistämisestä sekä osaamisen ja sivistyksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta-, kulttuuri- ja muista vapaa-ajan palveluista, nuorisotoimesta, paikallisesta elinkeinopolitiikasta, maankäytöstä, rakentamisesta ja kaupunkisuunnittelusta ja pääosin asuntopolitiikasta.

Sote-tehtävien siirto maakuntiin korostaa kunnan elinvoima- ja sivistysroolia. Ne, samoin kuin kunnan hyvinvoinnin edistämistehtävä ja –rooli, elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli vahvistuvat. Tulevaisuuden kunnan keskiössä ovat hyvinvoivat kuntalaiset ja menestyvät yritykset.

Muutoksen myötä kunnat voivat saada laajemmat mahdollisuudet juuri edellä kuvattujen roolien sekä niihin kytkeytyvien tehtävien vahvistamiseen. Muutoksesta johtuen kuntien keskinäiset roolit voivat myös erilaistua, mikäli esimerkiksi suurissa kaupungeissa hoidetaan tulevaisuudessa niitä tehtäviä, joita toisaalla hoitaa maakunta. Roolien painotukset voivatkin vaihdella erilaisissa toimintaympäristöissä toimivissa kunnissa. Muutostilanteessa korostuu tarve kuntien ja maakuntien selkeään, keskinäiseen työn-ja tehtävienjakoon sekä kunnan itsehallintoroolin selkeyttäminen lainsäädännössä ja suhteessa maakuntiin sekä keskushallintoon.

Kunnalla säilyy uudistuksen jälkeen kuntalain 7 §:n mukainen yleinen toimiala ja se voi jatkossakin hoitaa itsehallintonsa nojalla itselleen ottamat tehtävät, ei kuitenkaan sellaisia tehtäviä, jotka on säädetty maakunnan tehtäviksi. Kunta on itsehallinnollinen toimija, joka

päättää itselleen sopivimmat ja tehokkaimmat toimintatavat ja on edelleen lähin kuntalaisia oleva hallinnon taso.

Tulevaisuuden kunta vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia ja sivistystä sekä alueen elinvoimaa ja työllisyyttä. Se turvaa sujuvan arjen sekä terveellisen ja turvallisen ympäristön. Myös segregaation ja syrjäytymisen ehkäisy korostuvat. Tulevaisuuden kunta toimii itsehallinnon nojalla itsenäisesti ja aktiivisessa vuorovaikutuksessa sekä yhteistyössä niin kuntalaisten, yhteisöjen, yritysten kuin muidenkin kuntien kanssa.

Myös kunnan rooli kuntalaisten, kansalaisyhteiskunnan ja yritysten yhteisönä nousee uudessa kunnassa vahvasti palveluiden järjestämisen rinnalle. Yksi keskeinen osa tätä työtä on aineellisen hyvinvoinnin ja taloudellisen kasvun edellytysten kehittäminen. Työtä tehdään vahvasti eri organisaatioiden verkostoissa.

Maakuntauudistus vaikuttaa kuntien palvelutuotannon rakenteisiin. Tulevaisuuden kunnat joutuvat muutoksen yhteydessä suunnittelemaan ja organisoimaan uudella tavalla mm. tarvitsemiensa ICT-palvelujen järjestämisen joko itse, yhteistyössä muiden kuntien tai maakuntien sekä mahdollisesti valtion kanssa. Toisaalta tuotantojärjestelyiden uudelleen suunnittelu luo kunnille myös mahdollisuuden arvioida nykyisten tuotantorakenteiden toimivuutta suhteessa tulevaisuuden tavoitteisiin ja tilaisuuden käynnistää muutos samassa yhteydessä kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien kanssa.

3.2 Vaikutukset kunnan tehtäviin eri toimialoilla

Kunnat vastaavat jatkossakin nykyisen lainsäädännön periaatteiden mukaisesti työllisyyden hoidosta ja edistämisestä, osaamisen ja sivistyksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta-, kulttuuri- ja muista vapaa-ajan palveluista, nuorisotoimesta, paikallisesta elinkeinopolitiikasta ja alueiden käytön suunnittelusta ja pääosin asumisesta. Tulevaisuuden kunta vastaa kuntalaisten hyvinvoinnista, osallisuudesta sekä alueensa elinvoimaisuudesta.

3.2.1 Vaikutukset hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen

Maakuntauudistuksen myötä kunnalla ei ole enää lakisääteisiä tehtäviä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisessä. Perustehtävinä säilyvät väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja siihen sisältyvä eriarvoisuuden vähentäminen ja terveyserojen kaventaminen. Hyvinvoinnin edistämisessä kunnan rooli pysyy merkittävänä. Tehtävä on laaja-alainen ja edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Väestön hyvinvointi ja terveys ovat yhteydessä koulutukseen, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalveluihin, elinympäristöön, kaavoi-

tukseen, liikennejärjestelyihin, rakennuskannan ylläpitoon sekä moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin.

Kunta tuntee oman toimintaympäristönsä sekä väestön ja eri väestöryhmien tarpeet ja mahdollisuudet. Kunnat ottavat huomioon ennakkoon päätösten vaikutukset kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen (esim. kaavoituksessa ja liikennejärjestelyissä melu ja ilmanlaatu, mahdollisuudet virkistäytymiseen, julkiseen liikenteeseen ja palveluiden saavutettavuuteen), luovat asukkaille mahdollisuuden aktiiviseen ja hyvinvoivaan elämään heidän omien voimavarojensa puitteissa turvallisessa ja viihtyisässä elinympäristössä ja seuraavat asukkaidensa elinoloja, hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä alueittain ja väestöryhmittäin. Kunnan ylläpitämä infrastruktuuri, lähipalvelut sekä monipuoliset harrastusmahdollisuudet ja palvelut luovat perustan asukkaiden hyvinvoinnille. Kunta raportoi kunnanvaltuustolle vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä toteutetuista toimenpiteistä. Kerran valtuustokaudessa valmistellaan hyvinvointikertomus. Hyvinvoinnin edistämiseen panostamisen tulokset on tärkeä tuoda esiin, jotta onnistuneita käytänteitä voidaan vahvistaa.

Kunta ei edistä kansalaisten hyvinvointia yksin. Kumppaneita hyvinvoinnin edistämisessä ovat vapaaehtoiset, yhteisöt, järjestöt, yritykset ja seurakunnat. Oleellista on myös, että maakuntien kanssa sovitaan yhteistyöstä asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Maakunnan on toimittava yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja tuettava niitä asiantuntemuksellaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Hyvinvointi on olennaisella tavalla kytköksissä elinvoimaan ja hyvinvoivat kuntalaiset ovat elinvoimaisen kunnan edellytys. Myös asukkaalla tulee olla mahdollisuus olla aktiivinen oman ja lähiyhteisönsä hyvinvoinnin edistämisessä. Kuntalaisten toimivat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet lisäävät hyvinvointia.

3.2.2 Vaikutukset elinvoiman edistämiseen kytkeytyviin tehtäviin

Elinkeinopolitiikka ja elinvoimatehtävä

Elinkeinopolitiikka kuuluu kuntien vapaaehtoisiin tehtäviin. Tulevaisuudessa elinkeinopolitiikan ja laaja-alaisen elinvoimatehtävän hoitaminen korostuvat kunnan toiminnassa.

Paikkakunnan vetovoimaisuuden ja elinkeinotoiminnan kehittymisen näkökulmasta keskeiset toiminnot ovat jatkossakin kunnissa. Elinkeinopolitiikan kannalta kuntien ja maakuntien toiminnan keskeinen ero on, että kunnat voivat yleisen toimialan puitteissa ottaa hoitaakseen tehtäviä, jotka edistävät alueen elinvoimaa ja kuntalaisten hyvinvointia, kun taas maakunnilla ei ole vastaavaa yleistä toimialaa. Maakunnat toteuttavat elinkeinopoli-

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

tiikkaan liittyen ainoastaan niille Ely-keskuksista, maakunnan liitoista ja Te-toimistoista siirtyvistä lakisääteisistä tehtävistä.

Kunnalla on päärooli paikallisen tason elinvoiman edistämisessä ja tehtäväjako kuntien ja maakuntien välillä tulee määritellä selkeästi. Kunnan elinvoimatehtävät on puolestaan määriteltävä riittävän väljästi ja joustavasti, jotta paikalliset tarpeet voidaan ottaa huomioon. Kuntien eriytyminen korostuu erityisesti elinvoimatehtävässä, sillä kunnilla on tehtävän hoitamiseksi hyvin erilaiset lähtökohdat, kyvykkyydet ja resurssit.

Kunnan elinvoimatehtäviin kuuluu useita tehtäviä ja monien eri sektoreiden toimilla on elinvoiman näkökulmasta merkitystä. Näihin kuuluvat muun muassa elinkeinopolitiikka, ammatillinen ja muu koulutus, korkeakouluyhteistyö, turvallisuustyö, alueiden käyttöön ja infrastruktuuriin liittyvät tehtävät, asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä osallisuuden ja lähidemokratian edistäminen. Esimerkiksi kaupunkien läheisellä maaseudulla vakituisen asutuksen keskittyminen luo paineita alueidenkäytön suunnitteluun, jolloin muun muassa laajasti maa-aluetta hyödyntävät maatalouselinkeinot, muut elinkeinot ja asutus on sovitettava yhteen. Alueidenkäytön suunnittelu ei ole vain taajamien maankäytön ohjausta. Elinvoiman kehittäminen on kokonaisvaltaista kehittämistä, jossa otetaan huomioon yhtä lailla palvelut, luonnonvarat, paikallistalous, alueella oleva osaaminen ja sosiaalinen pääoma kuin kuntalaiset ja muut sidosryhmät.

Elinvoimaisuutta tukevia toimia tehdään kaikissa kunnan toiminnoissa myös tulevaisuudessa. Muun muassa osaamisen kehittäminen (sivistystoimi), yritysten toiminnan (elinkeinotoimi, hankinnat) ja paikkakunnan vetovoimaisuuden (maankäyttö, kulttuuri, liikunta) edistäminen tähtäävät kaikki osaltaan kunnan elinvoiman ylläpitoon ja lisäämiseen. Juuri vetovoimapalveluiden merkitys osana elinvoimaa kasvaa. Vetovoima syntyy viihtyisistä asuinalueista, riittävästä asuntokannasta, hyvistä liikenneyhteyksistä, toimivista palveluista, aktiivisista toimijoista, hyvistä vaikuttamis- ja osallistumismahdollisuuksista sekä luottamuksesta paikkakunnan uudistumiskykyyn. Sitä voi puolestaan heikentää esimerkiksi palvelujen keskittyminen. Keskeinen osa paikkakunnan vetovoimaisuutta on myös työssäkäyntialueen laajuus, johon kunnat vaikuttavat asutuksen ja työpaikkojen sijoittelulla sekä julkisen liikenteen palveluilla. Hyvien liikenneyhteyksien kautta syntyvä laaja työssäkäyntialue tukee kuntalaisten työllistymistä, yritysten työvoimansaantia sekä kaupallisten erikoispalveluiden ja esimerkiksi kulttuuri ja liikuntapalveluiden saatavuutta. Niin ikään sivistyspalvelujen merkitys vetovoiman, osaamisen ja kilpailukyvyn edistämisessä kasvaa. Koulutusta koskevat päätökset nivoutuvat yhteen paikkakunnan elinkeinorakenteen ja sen odotettavissa olevan kehityksen sekä kuntien elinkeinopoliittisten tavoitteiden kanssa. Muun muassa ammatillisella koulutuksella on tulevaisuuden kunnan elinvoiman vahvistamisessa merkittävä rooli. Toimivan arjen perusedellytyksiä elinvoiman näkökulmasta ovat myös toimiva tie-, vesijohto-, kaukolämpö- ja viemäriverkosto, jätehuolto, sähköverkko sekä tietoliikenneyhteydet.

Kunta luo omilla toimenpiteillään toimintaympäristön, jossa paikallistalous kehittyy ja joka on kuntalaisten, yritysten ja muiden toimijoiden kannalta vetovoimainen. Paikallisen elinvoiman kehittäjänä kunta tunnistaa toimintaympäristön muutokset, oman alueensa vahvuudet, sopeuttaa oman toimintansa uusiin vaateisiin sekä aktivoi kuntalaiset ja muut toimijat yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi kunta kanavoi yhteen alueensa kehittymispotentiaalit kytkemällä yhteen hallinto-organisaation ja muut paikallisyhteisön toimijat.

Kunnan mahdollisuuksia elinvoiman edistäjänä ei pidä kuitenkaan yliarvioida. Paikkakunnan elinvoima voi viime kädessä rakentua vain kilpailukykyiselle markkinaehtoiselle toiminnalle, jonka syntymistä kunta voi omilla toimillaan katalysoida. Kansainvälisen kilpailun lainalaisuudet ja kansallinen lainsäädäntö määrittävät kuitenkin suurelta osin yritysten menestymisen reunaehdot. Kuntien elinkeinopoliittisia toimia rajaavat EU:n valtiontukisäädökset ja kilpailulainsäädäntö.

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä kuntiin ei tule juurikaan uusia instrumentteja elinvoimaisuuden edistämiseen. Työllisyydenhoito kytkeytyy elinkeinopolitiikkaan ja ammatillisen koulutuksen omistajaohjaukseen muodostaen vahvan kokonaisuuden elinvoimaa vähentävien tekijöiden, kuten syrjäytymisen ehkäisyssä. Käynnistyvän työllisyyden kuntakokeilun kautta voidaan arvioida tarkemmin kuntien roolin vahvistamisen merkitystä alueen elinvoiman kannalta. Kunnilla on vastuu vaikeasti työllistyvien, nuorten ja maahanmuuttajien työllisyydestä.

Elinvoiman edistämisessä uusia välineitä merkittävämpää on kuitenkin se, että sote-tehtävien siirtyminen maakuntaan voi johtaa kuntapäättäjien mielenkiinnon kohdistumiseen entistä enemmän paikkakunnan elinvoimaisuutta vahvistaviin toimiin ja paikkakunnan kehityksen mahdollistamiseen. Sote-palvelujen monituottajamalli ja asiakkaan valinnanvapausmalli voivat luoda toteutustavasta riippuen mahdollisuuksia paikallisille pienille ja keskisuurille yrityksille.

Kuntien yleiseen toimialaan perustuva elinkeinopolitiikka säilyy kuntien intresseissä. Yritysten toimintaa ja kasvua tukevat kehittämishankkeet, yritysneuvonta, toimitilojen ja yritystonttien tarjonta sekä alueen markkinointi vahvistavat yritysten ja yritysryhmien kehittymisedellytyksiä paikkakunnalla.

Kuntien kehittämis- ja elinkeinoyhtiöiden rooli elinvoiman edistäjänä, yritysten neuvonnassa ja rahoituksessa on muuttunut jo aiemmin kilpailuneutraliteettiin liittyvän sääntelyn seurauksena. Kuntien on elinkeinopoliittisissa toimissaan yhä tarkemmin kiinnitettävä huomiota kilpailun edistämiseen ja markkinatoimijoiden tasapuoliseen kohteluun.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Kasvupalveluiden kokonaisuus

TE-palvelut ja yrityspalvelut kootaan julkisiksi kasvupalveluiksi. Yritysten, yrittäjien, työnantajien ja työnhakijoiden palvelut yhdistetään niin, että palveluiden tarjoajat ja tarvitsijat löytävät toisensa. Palveluilla edistetään uutta yritystoimintaa, yritysten kasvua, uudistumista ja kansainvälistymistä sekä vastataan työmarkkinoiden muutoksiin. Kasvupalveluilla ei ole tarkoitus muuttaa valtion ja kunnan suhdetta.

Kunnilla on jatkossakin tärkeä viranomaisrooli ja vastuu kotoutumisen edistämisestä ja palveluihin ohjaamisessa paikallistasolla. Kotoutumislaki säilyy jatkossakin kotouttamisen yleislakina ja työmarkkinoille suuntautuvien maahanmuuttajien palveluita annettaisiin kotoutumislain sekä maakunnan järjestämisvastuulla olevien kasvupalveluiden mukaisesti. Kunnalla olisi jatkossakin vastuu työmarkkinoiden ulkopuolella olevien maahanmuuttajien kotouttamisesta, kuten voimassa olevan kotoutumislain mukaan. Kotouttamisstrategioiden tai -ohjelmien laatiminen on myös vastaisuudessa tärkeää sekä maakunta- että paikallistasolla. Maakunnan ja kunnan keskinäinen sopiminen tehtävien jaosta ja yhteistyömuodoista tarkentavat toimijoiden vastuusuhteita kotouttamisessa.

3.2.3 Vaikutukset sivistyspalveluihin

Sivistyspalveluilla turvataan perustuslaillisten sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumista ja asukkaiden hyvinvoinnin edistämistä sekä alueellista elinvoimaisuutta. Väestön osaamis- ja kulttuuripääomaa tuetaan ylläpitämällä muun muassa riittävää varhaiskasvatus- ja opetustoimintaa, harrastusmahdollisuuksia sekä yksilöiden ja yritysten tietotarpeita, luovuutta tukevaa palvelutoimintaa kuten kansalaisopistoja, kirjastoja ja museoita, teattereita ja orkestereita sekä kuntien yleistä kulttuuritoimintaa.

Kuntalaisia lähellä olevia varhaiskasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen sekä kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalveluja voidaan jatkossakin tuottaa mahdollisimman lähellä kuntalaisia joko kunnan omana toimintana tai yhteistyössä kuntien ja alueellisten toimijoiden kesken ja hyödyntäen kumppanuuksia myös yritysten ja muiden yhteisöjen kanssa. Myös sivistyspalveluilla luodaan elinvoimaa - koulutusta ja osaamista - varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle sekä edistetään asukkaiden terveyttä, hyvinvointia ja monipuolista kuntademokratian toteuttamista.

Opetus, koulutus ja varhaiskasvatus

Maakuntauudistus ei vaikuta kunnan tehtäviin opetuksessa ja varhaiskasvatuksessa. Toimivan koulutuspolitiikan ja -järjestelmän merkitys kasvaa paikallisesti ja alueellisesti. Sivistyssektorista tulee tulevaisuuden kunnassa suurin ja keskeisin toimiala.

Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen järjestäminen säilyy lakisääteisenä kunnan tehtävänä ja lähipalveluna. Varhaiskasvatuksessa ja esi- ja perusopetuksessa tärkeää on, että palvelut sijaitsevat lähellä lasten ja nuorten kotia, jotta ne tukevat lasten ja nuorten kasvua ja hyvinvointia ja mahdollistavat lasten vanhempien työssäkäynnin. Lapsen edun ja hyvinvoinnin huomioiminen korostuu tulevaisuudessa toimintaa järjestettäessä. Varhaiskasvatus on merkittävä inhimillisen pääoman muodostumisen kannalta ja varhaisvuosien oppimisella ja lapsen hyvinvoinnin tukemisella sekä oikea-aikaisilla ja ennaltaehkäisevillä palveluilla on kauas tulevaisuuteen ulottuvat vaikutukset. Varhaiskasvatus ja perusopetus ovat tärkeitä tasa-arvoa edistäviä ja sosiaalista koheesiota vahvistavia osaamisen ketjun vaiheita. Lisäksi on tärkeää, että kunta huolehtii siitä, että myös siirtymävaiheet varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen ja toisen asteen koulutukseen ovat kunnossa. Julkisen talouden niukkuudenkin aikana osaamisketjun alkupäähän panostamisen tulisi olla prioriteetti. Tulevaisuuden kunnan järjestämissä opetus- ja tukipalveluissa on kyettävä varmistamaan riittävä yhdenvertaisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo, hyvät kasvun edellytykset kaikille sekä tukemaan eri syistä tukea tarvitsevia ja syrjäytymisvaarassa olevia.

Kunnalla ei ole jatkossakaan velvollisuutta toisen asteen koulutuksen järjestämiseen, vaan sen järjestäminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Tämän vuoksi lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön järjestämiseen liittyviä velvoitteita ei ole asetettu kunnalle, vaan koulutuksen järjestäjälle tai ylläpitäjälle, joka voi olla kunta, kuntayhtymä, yksityinen toimija, yliopisto tai valtio.

Vapaan sivistystyön merkitys korostuu taloudellisesti tiukkoina aikoina, kun valtiontalouden säästötoimet vähentävät rahoitusta monilta tehtäviltä. Hiljattain valmistuneen esitutkimuksen (Manninen 2015) mukaan yhteiskunnan vapaan sivistystyön koulutukseen sijoittama euro hyödyttää yhteiskuntaa tuottoina ja muiden kulujen säästöinä noin 3,5-5,6 euroa. Alueellisen tasa-arvon näkökulmasta on tärkeää, että kansalaisopistotoimintaa järjestetään jatkossakin kunnissa ja alueellisesti kattavasti. Vapaa sivistystyö pystyy nopeasti tuottamaan kulloinkin ajankohtaista vapaatavoitteista koulutusta ja ottamaan siinä huomioon koulutustarpeiden alueelliset muutokset. Sen tarkoituksena on huolehtia elinikäisen oppimisen toteutumisesta järjestämällä yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Järjestäessään vapaata sivistystyötä kunnat edistävät ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Oppilaitoksista kansalaisopistot ovat valtaosin kuntien ylläpitämiä, muut oppilaitosmuodot ovat pääosin yksityisiä.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Toisen asteen koulutus

Kunta voi jatkossakin toimia toisen asteen koulutuksen järjestäjänä (kunnille rahoitusvastuun osalta lakisääteinen, mutta vapaaehtoinen tehtävä). Lukiokoulutuksen järjestäjistä suurin osa on kuntia. Ammatillisen koulutuksen järjestäjistä osa on kuntia, kuntayhtymiä tai kuntaomisteis ia osakeyhtiöitä. Kunnat muodostavat lukiokoulutukseen vahvan koulutuksen järjestäjärakenteen, joka vastaa alueelliseen sekä valtakunnalliseen koulutus- ja sivistystarpeeseen. Kunnat vastaavat lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta koulutuksesta yksin tai yhdessä toisten kuntien kanssa. Koulutuksen tuottajana voi toimia myös yksityinen taho.

Tulevaisuuden haasteena tulee olemaan erityisesti koulutuksen saavutettavuuden turvaaminen koko maassa. Nuorten koulutuksessa tulee huolehtia siitä, että koulutustarjonta niin lukio- kuin ammatillisessa koulutuksessa vastaa peruskoulunsa päättäneen ikäluokan koulutustarvetta.

Kuntien ja alueiden työllisyyttä ja yrittäjyyttä vahvistetaan parhaiten ammatillisella ja muulla koulutuksella. Kunnat voivat jatkossakin järjestää yksin tai yhdessä lukio- ja ammatillista koulutusta paikallisia tarpeita vastaavasti. Kunnassa voidaan lukio- ja erityisesti ammatillisella koulutuksella vahvistaa kuntien ja alueiden elinvoimaa ja työllisyyttä. Lukio- ja ammatillista koulutusta tulee suunnitella ja toteuttaa yhteistyössä paikallisen työ- ja elinkeinoelämän kanssa.

Oppilas- ja opiskelijahuolto

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) perusteella kunnat ja muut koulutuksen järjestäjät edistävät esi- ja perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien opiskelijoiden oppimista, terveyttä, hyvinvointia ja osallisuutta, oppilaitosyhteisön ja opiskeluympäristön hyvinvointia, terveellisyyttä ja turvallisuutta, esteettömyyttä, yhteisöllistä toimintaa sekä kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä sekä ehkäisevät ongelmien syntymistä. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kouluterveydenhoito on siirtymässä maakuntiin ja ns. muu yhteisöllinen oppilashuolto sekä psykologit ja kuraattorit jäisivät kuntiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen siirtyessä maakunnan järjestämiksi palveluiksi, tulee luoda toimiva yhteistyö opiskelijahuollon, sosiaalihuollon, lastensuojelun, neuvolan ja muun terveydenhuollon kanssa niin, että palvelujen saatavuus turvataan. Yhteistyö maakuntien kanssa on edellytys sille, että yhteiskunnan turvaverkko lapsille ja nuorille on kestävä ja kattava ja lasten ja nuorten kouluterveys- ja oppilashuollon palvelut ovat saatavilla koulujen yhteydessä.

Kulttuuri, liikunta, vapaa-aika ja nuorisotyö

Maakuntauudistus ei vaikuta kunnan tehtäviin ja mahdollisuuksiin järjestää kirjasto-, kulttuuri-, taide-, liikunta-, nuoriso- ja vapaa-aikapalveluja.

Kunnan tehtävänä on jatkossakin (laki kuntien kulttuuritoiminnasta 728/1992) edistää tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa ja järjestää mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen ja taiteen harrastamiseen. Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan muun muassa taiteen harjoittamista, harrastamista, taidepalveluiden tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista. Kulttuuritoimen tehtävä on lakisääteinen, mutta siihen käytettävät voimavarat ja tehtävän laajuus ovat kunnan harkinnassa.

Tulevaisuudessa ja hallintorakenteiden muuttuessa on varmistettava, että kunnilla on riittävät resurssit kulttuuripalveluiden järjestämiseen. Tavoitteena on, että kulttuuripalvelut ovat tasa-arvoisesti asukkaiden saatavilla ja saavutettavissa. Kolmannen ja yksityisen sektorin toimijat sekä kunnan eri sektorit voivat toimia kumppaneina kulttuuripalvelujen järjestämisessä. Kuntien kulttuuritoimilla on liittymäpintaa elinkeinotoimintaan erityisesti silloin kun kulttuuritoimijat ovat yritysmuotoisia. Kulttuuritoiminnalla voi olla kunnille taloudellista merkitystä ja se on usein myös merkittävä vetovoima- ja hyvinvointitekijä. Taiteen ja kulttuurin hyvinvointivaikutukset on osoitettu monissa tutkimuksissa ja siksi niiden merkitys tulevaisuuden kunnassa korostuu.

Kirjastotoiminnan järjestäminen säilyy kunnan lakisääteisenä tehtävänä (kirjastolaki 904/1998). Siihen käytettävät voimavarat ja tehtävän laajuus ovat kunnan harkinnassa. Valmisteilla olevassa hallituksen esityksessä uudeksi kirjastolaiksi ei esitetä tähän muutosta. Tavoitteena on, että uusi kirjastolaki astuisi voimaan 1.1.2017 kuitenkin niin, että valtionavustuksilla rahoitettavia kehittämiskirjastotehtäviä koskeva säännös tulisi voimaan vasta vuoden 2018 alusta. Kirjastopalvelut ovat kuntien käytetyin kulttuuripalvelu ja kirjasto on tulevaisuudessa yhä tärkeämpi osallisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden edistäjä sekä kulttuurisen hyvinvoinnin tarjoaja. Kirjasto vahvistaa yhteisöllisyyttä ja turvaa yhdenvertaisen pääsyn tietoon ja kulttuuriin. Kirjasto on kaikkien ikä-, kieli- ja kulttuuriryhmien käytettävissä ja saavutettavissa. Tulevaisuuden kunnassa kirjaston toiminta rakentuu aiempaa tiiviimmälle hallinnonrajat ylittävälle yhteistyölle ja monipuolisille kumppanuuksille. Kunta voi järjestää kirjasto- ja tietopalvelut itse taikka osittain tai kokonaan yhteistyössä muiden kuntien kanssa tai muulla tavoin.

Kunnilla on keskeinen rooli myös taide- ja kulttuurilaitosten toiminnan ylläpitäjinä ja rahoittajina yhteistyössä yksityisten toimijoiden kanssa. Valtio osallistuu toiminnan rahoittamiseen museolaissa (729/1992) ja teatteri- ja orkesterilaissa (730/1992) määrätyillä edellytyksillä. Laissa ei ole asetettu kunnille velvoitetta teatteri-, orkesteri- tai museotoiminnan järjestämiseen, vaan kunta päättää palveluiden järjestämisestä. Palveluita voi järjestää

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

myös yksityinen yhteisö tai säätiö tai useamman toimijan yhteenliittymä tai ne voidaan hankkia ostopalveluna. Yksityisten yhteisöjen tai säätiöiden ylläpitämiä on teattereista noin 80 prosenttia, orkestereista noin 43 prosenttia ja museoista noin 42 prosenttia.

Taide- ja kulttuurilaitokset yhdessä muodostavat valtakunnallisen verkoston ja taide- ja kulttuuripolitiikan selkärangan. Kaikissa kunnissa ei ole taide- ja kulttuurilaitoksia. Teattereita on 27, orkestereita 24 ja museoita 67 kunnassa. Tästä johtuen toiminta ja rahoituksen tarve eivät jakaudu tasaisesti kaikkiin kuntiin. Valtionosuutta saavan taide- ja kulttuurilaitoksen tehtävä on palvella laajempaa aluetta kuin yhtä kuntaa. Taide- ja kulttuurilaitosten toiminnassa korostuu asiakaslähtöisyys ja eri väestöryhmille räätälöityjen palveluiden merkitys. Maakuntauudistuksella ei ole vaikutusta teattereiden, orkestereiden tai museoiden ylläpitämiseen.

Maakuntauudistus ei vaikuta myöskään kuntien nuorisotyön ja –politiikan tehtäviin, viranomaisten monialaisen yhteistyön suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten perustetun nuorten ohjaus- ja palveluverkoston tehtäviin, etsivän nuorisotyön tehtäviin eikä kuntien nuorten osallistumis- ja kuulemistehtäviin. Nuorisotyö ja -politiikka säilyvät kunnan lakisääteisinä tehtävinä (nuorisolaki 1285/2016).

Jokainen kunta päättää omasta nuorisotyöstään ja -politiikastaan. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat kunnat, nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt sekä seurakunnat. Palveluja voidaan tuottaa myös alueellisesti kuntien yhteistyönä tai kunta voi ostaa palveluita nuorisoalan muilta toimijoilta. Sekä nuorisotyöllä että liikunnalla on merkittävä rooli ja tehtävä väestön ja erityisesti nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Kuntien toimialojen sekä kuntien välinen yhteistyö on näillä toimialoilla ollut aina tärkeää. Uudessa tilanteessa korostuu yhteistyö maakuntien ja eri sidosryhmien välillä. Nuoriso- ja liikuntatoimen sekä maakuntahallinnon yhteistyön keskeiset yhdyspinnat on tärkeää kartoittaa ja varmistaa palveluketjujen häiriötön toiminta. Yhteistyöstä ja työnjaosta liikunta- ja nuorisoasioissa on kunnan ja maakunnan välillä sovittava, jotta vältytään päällekkäisyyksiltä ja toimitaan yhdensuuntaisesti.

Nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut ja etsivä nuorisotyö tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot. Paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kunnassa on oltava nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, johon kuuluvat opetus-, sosiaali- ja terveys- ja nuorisotoimen sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Lisäksi verkostoon voi kuulua puolustushallinnon ja muiden viranomaisten edustajia. Verkosto toimii vuorovaikutuksessa nuorten palveluja tuottavien yhteisöjen kanssa. Kunnat voivat

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

koota myös yhteisen verkoston. Verkoston kohderyhmä on kaikki kunnassa asuvat nuoret ja tehtävänä on mm. kerätä ja arvioida tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi sekä edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja ja tiedonvaihdon sujuvuutta. Etsivä nuorisotyö on kunnalle vapaaehtoista.

Kunnan tehtäviin kuuluu tulevaisuudessakin edellytysten luominen liikunnalle järjestämällä liikuntapalveluja (liikuntalaki 390/2015). Liikuntalain tavoitteena on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa sekä sitä kautta lisätä väestön hyvinvointia ja terveyttä. Kunta voi järjestää liikuntapalvelut kunnan omana palveluna, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä tai ostaa palvelut yksityiseltä palveluntuottajalta. Kunnat ovat merkittäviä liikuntapalvelujen tuottajia ja toimintaedellytysten luojia. Liikuntapalvelujen lisäksi kunnan tulee järjestää terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa eri kohderyhmät huomioon ottaen. Kuntien liikuntatoiminnassa keskeinen merkitys on myös liikunta- ja urheiluseurojen toiminnalla asukkaiden liikuttamisessa, erityisesti lasten ja nuorten liikunnan mahdollistajana.

3.2.4 Vaikutukset elinympäristöön ja siihen kytkeytyviin tehtäviin

Kunta päättää vastedeskin maa-, kaavoitus- ja asuntopolitiikasta sekä kunnallistekniikan palveluista. Myös rakennusvalvonta ja ympäristötoimi ovat kuntien vastuulla. Rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät voidaan siirtää maakunnan hoidettavaksi alueen kaikkien kuntien ja maakunnan väliseen sopimukseen perustuen. Kunnat huolehtivat myös jatkossa sujuvasta arjesta sekä terveellisestä, viihtyisästä ja turvallisesta ympäristöstä sekä luonnontaloudellisesti kestävästä ympäristöstä. Maakuntalaki antaa mahdollisuuden sopia rakennusvalvonta- ja ympäristösuojelutehtävien siirrosta maakunnille. Asuntopolitiikan osalta erityisryhmien investointia koskevat tehtävät siirtyvät maakunnille. Nykyinen kuntapohja ei mahdollista riittävän laadukkaista viranomaispalveluita pienimmissä kunnissa –yksiköt jäävät liian pieniksi. Näissä kunnissa on etsittävä siten yhteistyömalleja, joilla turvataan rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun palvelut.

Kunnan maankäyttöön ja ympäristöön sekä infraan liittyvillä ratkaisuilla ja toimilla tuetaan asumisen ja yrittämisen edellytyksiä ja luodaan näin puitteet alueen elinvoimalle. Terveellisyys, turvallisuus, esteettömyys ja viihtyisyys ovat hyvän lähiympäristön tärkeitä ominaisuuksia. Hyvä asuinympäristö luo pohjan asukkaiden arjelle ja perustarpeiden tyydyttämiselle. Se tarjoaa mahdollisuuden asumiseen, palveluiden käyttämiseen, työssäkäyntiin, ulkoiluun, harrastuksiin, mutta myös lepoon ja yksityisyyteen. Yrityksille se tarjoaa varman, luotettavan ja työntekijöitä houkuttelevan toimintaympäristön. Laadukas toimintaympäristö on vetovoimainen niin asukkaille kuin yrittäjillekin. Ympäristön kulttuuriarvoilla on tärkeä merkitys asukkaiden paikallisidentiteetille ja nykyisin kasvavassa määrin myös yritysten imagolle.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Alueiden käytön suunnittelu

Alueiden käytön maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen ohjausjärjestelmään kuuluvat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT), maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava. Järjestelmä on hierarkkinen siten, että yleispiirteisempi kaava ohjaa yksityiskohtaisemman kaavan laadintaa ja muuttamista.

Maakunnat vastaavat tulevaisuudessa maakuntakaavoituksesta, maakunnan liikennejärjestelmäsuunnittelusta sekä joukkoliikenteen alueellisesta suunnittelusta ja järjestämisen yhteensovittamisesta.

Kunnan keskeisimpiä elinvoimatehtäviä on yleis- ja asemakaavoitus. Yleiskaavassa esitetään tavoitellun kehityksen periaatteet yksityiskohtaisen kaavoituksen ja muun maankäytön perustaksi. Asemakaavoituksella varataan tarpeelliset alueet eri tarkoituksiin ja ohjataan elinympäristön laatua. Maankäytön, asuntotuotannon ja liikennejärjestelmän yhteensovittaminen sopimusmenettelyin on vahvistunut erityisesti suurimmilla kaupunkiseuduilla ja tiivistänyt kuntien yhteistyötä seudun yhdyskuntarakenteen hallinnassa.

Alueiden käytön ohjausta kehitettäessä tarkastellaan erityyppisten kuntien ominaispiirteitä ja ohjaustarpeita. Metropolialueella ja muilla suurimmilla kaupunkiseuduilla asuntomarkkinoiden, joukkoliikenteen ja yhdyskuntarakenteen seudullinen hallinta edellyttää koko kaupunkiseudun kattavia toimia.

Kaavoituksen rooli kuntastrategian osana ja kunnan elinvoimapolitiikan välineenä on keskeinen. Itsehallintoalueena maakunta on nykyistä itsenäisempi toimija alueiden käytössä. Maakuntauudistukseen liittyen on tarpeen määritellä uudelleen maakunnan ja kunnan keskinäiset vastuusuhteet alueiden käytön ohjaamisessa.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen alueiden käytön suunnittelujärjestelmä on ollut voimassa vuodesta 2000 ja perusteiltaan paljon pidempään. Se ei kaikilta osin enää vastaa muuttuvaa toimintaympäristöä ja yhteiskunnan ohjaustarpeita.

Rakennusvalvonta

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kunnan tehtävänä on muun muassa huolehtia rakentamisen ohjauksesta ja valvonnasta alueellaan. Rakentamisen neuvontaa ja valvontaa varten kunnassa tulee olla rakennustarkastaja, joka voi myös olla yhteinen toisen kunnan kanssa. Rakennusvalvonnan viranomaistehtäviin kuuluu valvoa yleisen edun kannalta rakennustoimintaa. Tehtäviin kuuluu muun muassa valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa.

Rakennusvalvonnan viranomaistehtävät siirretään hallituksen linjauksen mukaisesti kunnalta maakunnalle niissä maakunnissa, joissa kaikki kunnat maakunnan kanssa yhteisesti siitä sopivat. Tehtäväsiirto edellyttää rakennusvalvontaa koskevien maankäyttö- ja rakennuslain säännösten tarkistamista.

Kuntiin jäävän rakennusvalvonnan osalta haasteena on tehtävien edellyttämän osaamisen turvaaminen maan eri osissa. Tämä korostaa kuntien välisen yhteistyön tarvetta.

Ympäristönsuojelu

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii ympäristönsuojelulain mukaisena lupa- ja valvontaviranomaisena sekä yleisen edun valvojana ympäristönsuojeluun liittyvissä asioissa. Kunnassa huolehditaan myös ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä, neuvotaan ja ohjataan kuntalaisia ja toiminnanharjoittajia sekä huolehditaan ympäristön tilan seurannasta ja siihen liittyvistä selvityksistä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen vastaa myös osaltaan jätelain, vesilain ja vesihuoltolain valvonnasta rinnan valtion valvontaviranomaisen kanssa.

Viranomaistehtävät on järjestetty vaihtelevalla tavalla voimavarojensa ja tarpeidensa mukaan. Kuntien yhteislautakuntia on 35, joissa on mukana yhteensä 114 kuntaa. Kuntayhtymiä on yhteensä 4, ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä hoitavia yksiköitä on 212. Eri lakien mukaisissa menettelyissä yhteislautakuntien ja vastaavien järjestelyiden toimialueet poikkeavat toisistaan.

Kuntien voimavarat vaihtelevat ympäristötoimessa alueittain. Vähäiset voimavarat hankaloittavat esimerkiksi lupien valmistelua ja päätösten valvontatyötä. Pienemmissä yksiköissä henkilöstön tulee hallita laajoja asiakokonaisuuksia, eikä erikoistuminen tiettyyn tehtävään ole samalla tavalla mahdollista kuin isommissa yksiköissä.

Maakuntauudistuksessa ympäristöterveydenhuollon tehtävät siirtyvät kunnista maakunnan hoidettavaksi. Monissa seudullisissa yksiköissä ympäristöterveydenhuolto, ympäristötoimi ja rakennusvalvontatoimi on järjestetty yhteisesti. Rakennusvalvonnan ja ympäristötoimen järjestämisen tehtävät voidaan siirtää maakunnan hoidettavaksi alueen kaikkien kuntien ja maakunnan väliseen sopimukseen perustuen. Seuduilla, jotka ovat voineet järjestää henkilöresurssin perusteella ympäristöterveydenhuollon itsenäisesti, on ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan tehtävät voitu järjestää samassa organisaatiossa ja jopa yhdistelmävirkoina tehtävien rajapinnoissa, joita ovat esimerkiksi melukysymykset, asumisterveyskysymykset ja ympäristölupien valmistelu. Maakuntauudistuksessa kyseistä yhteistyötä ei voida enää sellaisenaan jatkaa. Tämä voi heikentää viranomaisten välistä yhteistyötä, ellei yhteistyöstä huolehdita maakuntauudistuksen yhteydessä hyvin.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Maakunnissa hoidetaan jatkossa ympäristöterveydenhuollon, maakunnan suunnitteluun ja maakuntakaavoitukseen sekä kulttuuriympäristön hoitoon liittyviä tehtäviä ja erikseen sovittaessa rakennusvalvonnan ja kunnan ympäristösuojeluviranomaisen tehtäviä. Vesien ja merenhoitoon sekä merialuesuunnitteluun liittyviä ja eräitä luonnon virkistyskäyttöä koskevia tehtäviä siirretään myös maakunnille. Kunnan ja valtion viranomaisten toimivalta tulee pääosin säilymään ennallaan niin, että kunnat vastaavat edelleen ympäristö- ja muilta vaikutuksiltaan vähäisempien toimintojen lupa- ja valvontamenettelyistä.

Ympäristöterveydenhuolto

Maakunnat vastaavat jatkossa terveydensuojelusta, tupakkavalvonnasta ja elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ja sen valvonnan hoitamisesta. Tehtävän hoitamiseen riittävät voimavarat omaava kunta (yleensä kaupunki) voi sopia maakunnan kanssa järjestämisvastuun siirtämisestä tältä osin kunnalle. Siirtomahdollisuus edellyttää erityislain säännöstä sekä kriteerien määrittelyä laissa. Maakunta vastaa myös kasvintuotannon ja -terveyden valvonnasta sekä erikseen säädettävistä vesihuoltoon liittyvistä tehtävistä, vesivarojen käytön ja hoidon sekä tulvariskien hallinnan tehtävistä ja eräistä pienistä luonnonvaratehtävistä sekä vesien- ja merenhoidon tehtävistä samoin kuin maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalveluiden järjestämisestä ja lomituksen paikallisviranomaistehtävistä.

Kunnassa tarvitaan terveysvalvonnan osaamista ja yhteistyötä erityisesti rakennusterveydessä ja yleisessä terveyshaittojen arvioinnissa. Näin ollen haasteeksi tulee pääsääntöisesti kuntaan jäävän rakennusvalvonnan ja pääsääntöisesti maakuntaan siirtyvän ympäristöterveydenhuollon asumisterveyden asiantuntijoiden välinen yhteistyö. Kuntien ja yhteistoiminta-alueiden välillä toimineet sisäilmatyöryhmät tai niitä vastaavat verkostot on perustettava kuntien ja maakunnan välille. Toisaalta tämä muutos antaa mahdollisuuden kyseisen ja tarpeellisen yhteistyön uudelleenorganisointiin. Kunnissa, joihin ympäristöterveys jää, voidaan viranomaistoiminnot koota yhteen usealta eri sektorilta niin, että mukana on ympäristönsuojelu ja rakennusvalvonta. Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden toimivuudesta on saatu erinomaisia tuloksia. Suurempi yksikkö mahdollistaa erikoistumisen ja organisoitumisen yhdessä muiden kunnan toimialojen kanssa, mikä on syventänyt yhteistyötä. Tämän kehityksen tulisi jatkua.

Asuntotuotanto

Kunnat ovat tällä hetkellä merkittävä asuntopoliittinen toimija. Vuokra-asuntojen tuottaminen tai omistaminen ei kuulu kuntien lakisääteisiin tehtäviin, mutta vuokra-asunnot ovat kunnille merkittävä asuntopolitiikan väline. Kunnat ovatkin hankkineet omistukseensa vuokra-asuntoja käytettäväksi niin sosiaaliseen asumiseen kuin asuntoja tarvitsevien kuntalaisten, kunnan työntekijöiden ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Kuntien ja niiden yhti-

öiden omistamat vuokra-asunnot ovat jäämässä edelleen niiden omistukseen, ja kunnat vastaisivat jatkossakin tavallisten vuokra-asuntojen tuottamisesta ja omistamisesta osana kunnallisen asuntopolitiikan toteuttamista.

Kuntien omistuksessa on noin 300 000 vuokra-asuntoa, joista merkittävä osa on valtion tukemia sosiaalisia vuokra-asuntoja. Kunnat vastaavat monilta osin sosiaalisen asuntotuotannon edistämisestä alueellaan ja ne muun muassa omistavat yhtiöitä, jotka rakennuttavat ja vuokraavat kohtuuhintaisia asuntoja sosiaalisin perustein. Lisäksi kunnat antavat puollon yritysten ja muiden yhteisöjen toteuttamille valtion tukemille asuntohankkeille, jotka sijoittuvat kuntaan.

Todennäköistä on, että myös maakunnat ja niiden omistamat yhtiöt alkavat jatkossa rakennuttaa valtion tukemia asuntoja omaan omistukseensa. Varsinkin erityisryhmille (esim. huonokuntoisille vanhuksille, vammaisille sekä päihde- ja mielenterveyskuntoutujille) tarkoitettujen asuntojen tuottaminen olisi niille luonnollinen tehtävä, koska niille siirtyy sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen (ml. asumispalvelut) järjestämisvastuu. On perusteltua, että palveluista päättävä taho vastaa myös palveluita käyttävien ryhmien asumisen organisoinnista. Siksi erityisryhmille tarkoitettujen valtion tukemien asuntohankkeiden puoltamisesta vastaisi jatkossa pääsääntöisesti maakunta.

Jos erityisryhmäasuntojen tuottaminen ja omistaminen siirtyisi enenevässä määrin maakuntien tehtäväksi, se edellyttäisi toimivaa yhteistyötä kuntien ja maakunnan välillä. Tämä yhteistyö on välttämätöntä erityisesti silloin, kun maakunta haluaisi sijoittaa asiakkaitaan ja erityisryhmiin kuuluvia asiakkaitaan asumaan tavallisiin vuokra-asuntoihin, jotka olisivat kunnan omistamia tai sijaitsisivat kunnan omistamassa vuokratalossa. Maakuntien ja kuntien välinen yhteistyö olisi erityisen tärkeää myös esim. asumispalveluiden piirissä olevien henkilöiden lähipalvelujen järjestämisessä.

Kuntien vastuulla tulisi jatkossakin olla riittävän asumisen mahdollistaminen alueensa asukkaille. Tämä edellyttää aktiivista maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua ja toteutusta kunnan ja maakunnan yhteistyöllä. Vaikka sote-uudistuksen kautta asumiseen liittyvien erityispalvelujen tuottaminen siirtyy maakunnille, niin asuntojen tuotannon mahdollistamisen ja tarvittaessa myös rakentamisen tulisi perustua kunnan suunnittelemaan asuntopolitiikkaan ja siinä maakunnan kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Liikenne ja kadunpito

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kunta vastaa kadunpidosta asemakaava-alueilla. Kadunpitoon kuuluvat kadun ja siihen kuuluvien varusteiden suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito asemakaavan toteutumisen mukaan. Kunnan kadunpito mahdollistaa asukkaiden

ja elinkeinoelämän liikkumistarpeiden tyydyttämisen ja muun muassa joukkoliikenteen toimintaedellytykset. Maakuntauudistus ei tuo muutosta kadunpitotehtäviin.

Kunnat ylläpitävät 30 000 kilometriä katuja, 11 000 kilometriä yksityisteitä ja 16 000 kilometriä erillisiä kevyenliikenteen väyliä. Yli puolet kuntien kadunpitoon liittyvistä suunnittelu-, rakentamis- ja ylläpitopalveluista hankitaan yksityissektorilta.

Liikennejärjestelmän toimivuuden ja suunnittelun tehostamiseksi on tulevaisuudessa tärkeää huolehtia valtion, maakuntien ja kuntien laaja-alaisesta yhteistyöstä. Myös liikkujien ja elinkeinoelämän matka- ja kuljetusketjut eri liikennemuotoja (tie, rata, vesi, lentoliikenne, tieto) hyödyntäen on tärkeää huomioida.

Uudet liikennepalvelut ja käynnissä olevat isot kokonaisuudistukset (liikennekaari) tuovat uusia mahdollisuuksia julkisiin liikennepalvelujen hankintoihin ja julkisesti tuettuun liikenteeseen. Viestintäyhteydet ja digitaaliset palvelut vaikuttavat liikenteen kysyntään ja niitä on tarpeen hyödyntää, jotta voidaan parantaa liikennejärjestelmän energiatehokkuutta

Jätehuolto

Kunnan on voimassa olevan jätelain mukaan järjestettävä asumisessa syntyvän jätteen sekä sosiaali- ja terveyspalveluissa ja koulutustoiminnassa ja julkisessa hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen käsittely. Kuntien jätehuollon yhteistyöalueita on tällä hetkellä noin 30. Kunnallinen jätehuolto (operatiivinen toiminta ja jätehuoltoviranomainen) rahoitetaan kokonaisuudessaan jätemaksuilla. Ainoastaan valvontaviranomaisen (yleensä ympäristönsuojeluviranomainen) toiminta ja vanhojen kaatopaikkojen jälkihoito kustannetaan verovaroilla. Voimavarojen parantamiseksi ympäristöministeriö on sitoutunut laajentamaan jätehuollon maksullisuutta.

Hallitusohjelman mukaan jätelakia muutetaan siten, että kunnille jätelaissa annetut yksinoikeudet rajataan asumisessa syntyviin jätteisiin alueelliset erityispiirteet huomioiden. Ympäristöministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan jätelain yhdyskuntajätteen vastuunjakoa koskevaa uudistusta sekä selvittämään jätelain ja hankintalainsäädännön yhteensovittamista. Työryhmä tekee lainsäädäntöehdotukset vaikutusarviointeineen vuoden 2017alkupuolella. Vaikutuksia selvitetään mm. etusijajärjestyksen toteutumiseen, jätehuollon riittävän ja monipuolisen infrastruktuurin varmistamiseen, jätehuoltopalveluiden saatavuuden ja jatkuvuuden turvaamiseen, kuntatalouteen sekä jätealan yritystoiminnan ja innovaatioiden edistämiseen.

Vesihuolto

Vesihuolto on välttämättömyyspalvelu ja osa kunnan rakennetun ympäristön palvelukokonaisuutta. Jos suurehkon asukasjoukon tarve tai terveydelliset tai ympäristölliset syyt sitä vaativat, kunnan tulee huolehtia siitä, että ryhdytään toimenpiteisiin vesihuollon palvelujen turvaamiseksi. Kuntien vastuu vesihuollon järjestämisestä ja kehittämisestä alueensa yhdyskuntakehitystä vastaavasti säilyy tulevaisuudessa..

Suomessa on yli 1 500 vesihuoltolaitosta joista noin 400 on kuntien omistuksessa. Toisaalta suurin osa vesihuollon tuotannon kokonaisvolyymistä on kuntakonsernien vesihuoltolaitosten tuottamaa. Suomen vesihuoltolaitosten käyttöomaisuudeksi on arvioitu lähes viisi miljardia euroa, liikevaihto noin miljardi euroa ja vuotuiset investoinnit 420 miljoonaa euroa. Vesihuollon kustannukset, uus- ja korjausinvestoinnit mukaan lukien tulee vesihuoltolain perusteella kattaa vesihuollosta perittävin maksuin.

Alueiden kehittäminen ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen hallinnointi

Laissa alueiden kehittämisestä ja rakennerahastojen hallinnoinnista (7/2014) maakuntien liitoille (kunnille) osoitetut tehtävät siirtyvät uusille perustettaville maakunnille. Aluekehittämisviranomaisena toimii jatkossa maakunta, ja tässä työssä se tekee yhteistyötä oman alueensa kehittämisestä vastuussa olevien kuntien kanssa. Kunta voi huolehtia osana yhteistyötä paikallisen tason toimijoiden kuten kyläyhdistysten ja Leader- toimintaryhmien toiminnan näkyvyydestä koko maakunnan kehittämisessä.

Maakunta vastaa jatkossa myös maaseudun kehittämisestä sekä maa- ja elintarviketalouden, maaseutuelinkeinojen ja maatilatalouden sekä kala- ja riistatalouden edistämisestä ja rahoittamisesta, viljelijätukitehtävistä sekä näihin liittyvistä palveluista kuitenkin siten, että paikallista palveluverkkoa ei heikennetä.

Kunnilla on tulevaisuudessa kuitenkin alueiden kehittämisen kannalta merkittäviä tehtäviä. Esimerkiksi alueiden elinvoiman vahvistamiseen, paikalliseen elinkeinopolitiikkaan, kulttuuriin, osallisuuteen ja lähidemokratiaan sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvät tehtävät ovat keskeisiä alueiden kehittämisen osa-alueita.

Alueiden kehittämistä ja siihen liittyviä hankkeita rahoitetaan mm. Euroopan unionin rakennerahoista ja Maaseuturahastosta. Rakennerahasto-ohjelman ja maaseutuohjelman hankkeiden rahoittamisessa ja toteuttamisessa kunnilla on merkittävä rooli. Euroopan unionin lainsäädännön mukaan keskeisimmistä rakennerahastolinjauksista on päätettävä kumppanuudessa, johon kuuluu kansallisten viranomaisten lisäksi alueviranomaisten lisäksi paikallisviranomaisia sekä järjestöjä.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Alueiden kehittämisessä paikallisten kumppanuuksien ja toimijoiden, kuten Leader-ryhmien ja kylätoiminnan rooli vahvistuu. Kylätoimijoilla voi olla myös lähidemokratiaan liittyviä tehtäviä.

Toimitilat

Kuntien teknisen sektorin tai keskushallinnon tilapalvelun tehtävänä on käytännössä vastata siitä, että kunnan eri tehtäväalueilla on käytettävissään niiden tarpeisiin sopivat terveelliset ja turvalliset toimitilat. Kunnan hallinto- ja palvelurakennukset muodostavat usein myös keskeisen osan ydinkeskustan kaupunkikuvasta. Tällä hetkellä kunnat vastaavat vuosittain noin 1,5 miljardin euron toimitilainvestoinneista. Tulevaisuudessakin kunnat rakennuttavat ja ylläpitävät muun muassa päiväkoteja, kouluja, liikuntapaikkoja ja toimistorakennuksia. Suurin osa kuntien nykyisistä sosiaali- ja terveydenhuollon toimitiloista vuokrataan näistä tehtävistä vastaaville maakunnille.

Toimitilapalvelut on useimmiten mahdollista hankkia yksityissektorilta ja näin toimitaan jo nyt rakentamisen osalta käytännössä aina, mutta yhä useammin myös kiinteistönhoidon ja siivouksen osalta. Kunnan omistukseen tulevien tilojen rakennuttaminen ja siihen liittyvä erikoisosaaminen sen sijaan on tarpeen pitää pääosin kunnan omassa organisaatiossa.

Maakuntauudistus vaikuttaa olennaisesti kuntien omistuksessa olevien sosiaali- ja terveydenhuollon toimitilojen käyttöön. Maakunnat vuokraavat tilat kolmeksi vuodeksi eli siirtymäkauden ajaksi. Siirtymäkauden aikana maakunnan tulee tehdä palvelu- ja toimitilaverkkoonsa liittyviä ratkaisuja, joihin vaikuttavat muun muassa valinnanvapauteen liittyvät kysymykset. Hallituksen linjauksen mukaan vaille käyttöä jäävistä sosiaali- ja terveydenhuollon tiloista ei saa muodostua kohtuutonta taloudellista rasitetta yksittäiselle kunnalle. Kyse tulee todennäköisesti olemaan nimenomaan yksittäisiin kuntiin kohdistuvista vaikutuksista ja parhaillaan etsitäänkin ratkaisuja, miten näitä kuntia tuettaisiin, mikäli tilanteesta seuraa kuntataloudellisia vaikutuksia.

Useilla kunnilla on samanaikaisesti erityisesti sivistystoimen kiinteistöissä runsaasti peruskorjaus- ja uudisrakentamistarpeita mm. home- ja sisäilmaongelmien vuoksi. Tarve yhteisöllisiin kohtaamispaikkoihin sekä oppimis- ja innovaatiotiloihin on kasvanut. Opetus-, kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatilojen merkitys korostuu kohtaamispaikkoina tulevaisuudessa.

Tilakysymyksiä voidaan ratkaista myös sektorirajat ylittävällä suunnitteluyhteistyöllä ja kumppanuudella. Kunnilla on myös pitkä kokemus toimitilojen uudelleen organisoimisesta ja uusien käyttötapojen löytämisestä. Erityisesti suurissa ja myös keskikokoisissa kunnissa toimitiloja organisoidaan jatkuvasti uudelleen, tiloja tyhjenee ja niille etsitään uutta käyttöä. Eri toimijoiden yhteisellä tilasuunnittelulla voidaan vähentää investointien

tarvetta ja kehittää kiinteistöjen toimintoja. Saman katon alla voi olla kunnallisia palveluja, yritystoimintaa ja yhdistystiloja.

Pelastustoimi, paikallinen turvallisuustyö: turvallisuuden kehittäminen ja ylläpito

Pelastuslaissa (379/2011) kunnalle ja alueen pelastustoimelle säädetyt tehtävät siirtyvät maakunnille. Maakunnille siirtyvät myös ne alueen pelastusviranomaisen viranomaistehtävät, joista on säädetty vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005).

Kuntien vastuulle ei jää pelastustoimen tehtäviä, mutta kunnilla säilyy osallistumisvelvollisuus pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimintaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa (pelastuslaki 46 ja 47 §). Osana vesihuoltotehtäviä kunnilla säilyy myös sammutusveden hankinnasta huolehtiminen (pelastuslaki 30 §).

Kunnilla on tulevaisuudessakin keskeinen rooli turvallisuuden kehittämisessä ja ylläpitämisessä. Turvallisuustyön perustana on toimijoiden laaja yhteistyö sekä pyrkimys toimintojen yhteensovittamiseen niin suunnittelussa kuin päätöksenteossakin. Sisäisen turvallisuuden toimintakentän osalta on kyse erityisesti paikallisesta turvallisuussuunnittelusta ja ennakoivasta turvallisuustyöstä sekä häiriö- ja poikkeustilanteisiin varautumisesta ja valmiussuunnittelusta. Kunnilla on tehtävissä laajaa yhteistyötä turvallisuusviranomaisten sekä järjestöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Asumisen ja elinkeinoelämän toimintaympäristön turvallisuus on myös olennainen elinvoima- ja vetovoimatekijä, samoin turvallisuuspalvelujen saatavuus. Kyse on toisaalta avun saannista tarvittaessa (viranomaispalvelut ja niitä täydentävät järjestöjen ja muiden toimijoiden palvelut) ja toisaalta julkisen sektorin ja viranomaisten toiminnasta turvallisuusriskien ehkäisemisessä ja pienentämisessä. Tärkeää on varmistaa, että muutostilanteessa poikkihallinnollinen yhteistyö ja luodut hyvät käytännöt ja toimintamallit toimintojen yhteensovittamiseen niin päätöksenteossa kuin suunnittelussa säilyvät ja että niiden kehittäminen jatkuu.

Viranomaisten ja järjestöjen yhteistyön tarve tulee jatkossa korostumaan erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Maakuntien pelastustoimeen siirtyminen tulee yhdenmukaistamaan pelastuslaitosten palveluja, mutta vielä ei ole mahdollista täysin hahmottaa millaisia toimintatapamuutoksia tämä edellyttää.

Samoin pelastuslaitosten ja kuntien eri toimialojen ja eri tehtävien keskinäiset yhteydet ovat vahvoja ja kiinteä yhteistyö on turvattava jatkossakin. Nykyinen yhteistyö ei rajoitu pelastuslaissa säädettyihin tehtäviin, vaan yhteistyötarpeet ovat monenlaisia ja toiminta monimuotoista: on yhteistä valmistelua, lausuntojen antamista, asiantuntijatukea, yleistä neuvontaa, jne. Erityisen tärkeää on yhteistyö rakennusvalvonnan kanssa, mutta merkittäviä ovat myös kuntatekniikka, kaavoituksen ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen, ter-

veydensuojelu ja opetustoimi. Kunnat ovat myös laajasti hyödyntäneet pelastuslaitosten asiantuntijatukea varautumisessa ja valmiussuunnittelussa. Esimerkiksi suuronnettomuuksissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kunnilla on ollut merkittävä rooli kansalaisten peruspalveluiden tuottajana ja niiden jatkuvuuden turvaajana. Jatkossakin kunnat vastaavat muun muassa tehtäviinsä kuuluvan yhteiskunnan toiminnalle kriittisen infran toimivuudesta kaikissa olosuhteissa.

Paikallinen turvallisuustyö liittyy terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen, joten yhteistyötarpeet ovat laajemmat ja kyse on myös turvallisuustavoitteiden kytkemisestä hyvinvointitavoitteisiin.

Maakuntahallinnon perustaminen edellyttää joka tapauksessa nykyisten yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen tarkistamista ja mukauttamista, kun toimijoiden ja toimintojen organisointi muuttuu.

3.3 Vaikutukset kunnan tehtävien hoitoon, toimintaan ja toimintatapoihin

3.3.1 Maakuntien ja kuntien yhteistyö

Sote- ja maakuntauudistuksessa ja sitä koskevassa hallituksen esityksessä on pyritty selkeään työn- ja toimivallan jakoon kuntien ja maakuntien välillä. Maakuntauudistus kuitenkin synnyttää kuntien ja maakuntien välille raja- tai yhdyspintoja sekä yhteistyötarpeita. Uudistus ei poista myöskään kokonaan yhteistyötarvetta muiden eri viranomaisten välillä, vaan voi joiltain osin lisätä yhteistyön tarvetta. Yhteistyön merkitys on suuri erityisesti tehtävissä, joissa kunnilla ja maakunnilla on yhteisiä asiakasryhmiä. Siksi maakuntalakiehdotuksessa edellytetäänkin maakunnan ja alueen kuntien neuvottelevan säännöllisesti niiden tehtävien hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta.

Osa kuntien ja maakuntien tehtävistä vaatii pitkälle menevää sopimista ja yhteistyötä. Tämä näkyy erityisesti sosiaali- ja terveystoimen tehtävissä, kun myös kuntien vastuulle jää hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Uusia rajapintoja syntyy lisäksi muun muassa nuorisotyöhön, erityisnuorisotyöhön, matalan kynnyksen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluihin (mm. Ohjaamot) ja työllisyys- ja kuntoutuspalveluihin. Samoin kulttuuri-, kirjasto- ja liikuntatoimen ennaltaehkäisevien palveluiden osalta yhteyden varmistaminen maakuntiin ja sosiaali- ja terveydenhuoltoon on tärkeää. Uudet rajapinnat eivät saa johtaa palveluketjujen katkeamiseen, nykyisten ylikunnallisten yhteistyömuotojen ja poikkihallinnollisen toimintatavan purkautumiseen, vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijat siirtyvät

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

pois kuntaorganisaatioista. Vaarana on, että nykyiset toimijaverkostot purkautuvat ja organisatorinen yhteistyö vaikeutuu.

Kunnilla ja maakunnilla on selkeästi määritelty oma vastuunsa ja roolinsa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä samoin kuin muissa tehtävissä, joissa vastuuta on hallinnon eri tasoilla. Yhteistyön sujuminen kuntien ja maakuntien välillä tulee olemaan yksi keskeisistä tekijöistä kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Yhteistyöllä edistetään myös palvelujen saavutettavuutta kustannustehokkaasti. Maakuntien tulee tarjota tukea ja asiantuntemusta kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn tueksi ja mm. vastata alueellisesti asukkaiden hyvinvoinnin ja terveydentilan seurannasta ja arvioinnista. Sosiaali- ja terveydenhuollon siirtyessä maakuntien järjestämisvastuulle tulee varmistaa erilaisten palveluiden jatkuvuus kuntien ja maakuntien välillä. Näitä ovat esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden palvelut, työllisyyden hoitoon liittyvät palvelut, kotouttamiseen liittyvät palvelut sekä myös elintapasairauksien ehkäisy ja hoito.

Yhteistyö maakuntien kanssa on edellytys myös sille, että yhteiskunnan turvaverkko lapsille ja nuorille on kestävä ja kattava ja lasten ja nuorten kouluterveys- ja oppilashuollon palvelut ovat saatavilla koulujen yhteydessä. Terveydenhuollon palvelujen tulee olla lähipalveluna lapsille ja nuorille. Opetuksessa ja koulutuksessa erityisesti oppilas- ja opiskelijahuoltoon syntyy rajapinta kuntien tai opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ja maakuntien välille. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut siirtyvät maakunnille lukuun ottamatta ns. yhteisöllistä oppilashuoltoa sekä psykologin ja kuraattorin palveluja. Tärkeää on varmistaa kulttuuritoimen ja kulttuuritoimijoiden sekä sosiaali- ja terveystoimien yhteistyön jatkuminen tulevaisuudessa maakuntien, kuntien sekä muiden toimijoiden välillä. Eri taiteenalojen ja kulttuuripalveluiden tarjontaa ja käyttöä sosiaali- ja terveydenhuollossa lisätään hallitusohjelman mukaisesti, jolloin taide- ja kulttuurilähtöiset hyvinvointipalvelut tulisivat osaksi sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteita. Myös turvallisuustyössä tarvitaan yhteensovittamista, ohjausta ja yhteistyötä edellyttävien asiakokonaisuuksien selkeyttämistä sekä poikkihallinnollisten kokonaisuuksien organisointia ja vuoropuhelun lisäämistä eri viranomaistoimijoiden kanssa. Yhteistyötä tarvitaan edelleen aluekehityksessä ja elinkeinopolitiikassa. Samoin sosiaalisen hyvinvoinnin tukirakenteiden muodostuminen osana kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä on oleellinen osa toimivaa peruskuntaa. Maakuntien rakenteellisen sosiaalityön kautta syntyvän tiedon kytkeminen kunnan hyvinvoinnin edistämisrakenteisiin on tällöin keskeistä.

Yhteistyötarpeet edellyttävät tarkoituksenmukaisten poikkihallinnollisia yhteistyötapoja ja –rakenteita maakuntien ja kuntien välille. Yhteistyömenettelyjen luominen on tärkeää esimerkiksi lapsiperheiden palveluissa, joista osa siirtyy maakunnille osan jäädessä kuntiin. Yhteistyötavat ja rakenteet toimivat, esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta, keinoina varmistaa kuntien tarvitsema riittävä tuki, alueellisten erityispiirteiden huomioon ottaminen maakuntien toiminnassa sekä jo toimiviksi koettujen toimintamal-

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

lien säilyminen. Lisäksi tarvitaan avointa tiedonkulkua tukevia järjestelmiä kuntien henkilöstön työn tukemiseksi sekä yhdessä sovittuja toimivia palveluketjuja sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa esim. työllisyydessä, kotouttamisessa, opiskelija- ja oppilashuollossa, ehkäisevässä päihdetyössä, liikunnan edistämisessä. Esimerkiksi on tärkeä huolehtia, että elintapasairauksien hoitoketjut ulottuvat kunnan liikuntapalveluihin ja annettu liikuntaneuvonta tulee voida raportoida sosiaali- ja terveyspalveluiden ylläpitämissä asiakastietojärjestelmissä. Maakuntien ja kuntien välistä yhteistyötä on tarvetta kehittää, jotta kunnat voivat hoitaa omaa hyvinvoinnin edistämisen tehtäväänsä. Myös muunlaisia muutostarpeita voi nousta esiin. Alueiden kehittämisen vastuu tulisi olemaan laiksi alueiden kehittämisestä ja kasvupalveluista annettavan hallituksen esityksen mukaan maakuntien ja valtion lisäksi kunnilla. Maakunta hoitaisi kuitenkin aluekehittämisviranomaisen tehtävät ja se tekee tässä työssä yhteistyötä alueen kuntien kanssa. Kunnat osallistuvat myös maakuntien yhteistyöryhmiin ja vastaaviin aluekehittämisen linjauksia tekeviin organisaatioihin. Ne ovat merkittäviä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen toiminnan kumppaneita. Jos kunnat rahoittavat aluekehittämiseen liittyviä hankkeita, on kuntien osallistuminen alueiden kehittämiseen myös tämän vuoksi perusteltua. Aluekehittämisessä maakuntien ja kuntien yhteistyö on välttämätöntä muun muassa siksi, että kuntien tehtävissä on useita aluekehittämisen kannalta merkittäviä osa-alueita, kuten elinvoimaan, fyysiseen elinympäristöön, kulttuuriin, koulutukseen ja paikalliseen kehittämiseen liittyviä tehtäviä.

Mikäli erityislainsäädännössä ei ole tätä koskevia rajoituksia, on yhteistyö myös palvelujen tuottamisessa kuntien ja maakuntien kesken laajasti mahdollista. Tehtävien järjestämisvastuun osalta voi maakunta ottaa tehtäväalallaan hoidettavakseen yksittäisiä kuntien tehtäviä, mikäli maakunnan alueen kaikki kunnat näin sopivat ja rahoittavat tehtävän. Joissain tehtävissä kuten työ- ja elinkeinopalveluissa ja ympäristöterveydenhuollossa maakunnan järjestämisvastuun siirtäminen laissa edellytykset täyttävälle kunnalle olisi myös mahdollista.

3.3.2 Kuntien välinen yhteistyö

Uudistukset voivat vaikuttaa kuntien yhteistoimintaan ja yhteistyörakenteisiin laajemminkin. Lakisääteisille kuntayhtymille mahdollisesti annetut muut kuin maakunnille siirtyvät tehtävät tulee organisoida uudelleen kuntayhtymän toiminnan lakatessa. Uudistus voi edellyttää siten myös muiden kuin kuntien ja maakuntien välisten yhteistyöverkostojen ja –käytäntöjen uudistamista ja kehittämistä. Jatkossa kuntien toiminnassa korostuvat hallintokuntien välinen yhteistyö, toimivat rakenteet ja strateginen osaaminen. Myös kuntien välisen yhteistyön toimivuuden merkitys korostuu.

Kuntien välistä yhteistyötä tehdään jo tällä hetkellä useilla toimialoilla. Kunnat voivat jatkossakin hoitaa tehtäviään yhdessä kuntalain mukaisin yhteistoimintamuodoin. Vaikka maakuntauudistus osin vähentää yhteistoimintaa sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayh-

tymäpohjaisen yhteistyön osalta, tulevat kuntien väliset yhteistoimintajärjestelyt yleistymään muilla sektoreilla. Seudullinen yhteistyö korostuu kaupunkiseutujen ympäristössä. Yhteistyö myös suuntautuu laajempien vyöhykkeiden ja käytävien suuntaan erityisesti suuremmissa kaupungeissa, eikä noudata välttämättä enää vain hallinnollisia rajoja.

Paine kuntien väliselle yhteistyölle lisääntyy erityisesti yhdyskunta- ja ympäristöpalveluissa. Lisäksi kunnat järjestävät ammatillista koulutusta yhteistyössä kuntayhtymissä tai kuntaomisteisissa osakeyhtiöissä. Samoin kuntien keskinäinen ja kuntien ja maakuntien välinen yhteistyö lisääntyy joukkoliikenteessä ja palveluliikenteessä sekä kaavoituksessa.

Maakuntauudistus korostaa myös kuntien konserni- ja omistajaohjausta sekä sopimusosaamista. Monialaisten palveluiden tuottamisessa yhteistyö yhdessä muiden kuntien kanssa lisääntyy. Yhteistyötarpeet edellyttävät pohdintaa siitä, missä määrin suurempaa väestöpohjaa tai asiantuntemusta edellyttävistä tehtävistä vastaisi jatkossa maakunta ja missä määrin tulisi pitäytyä kuntien yhteistyössä.

Yhteistoimintamuodot voivat myös monipuolistua. Kunnat tulevat tekemään palvelujen järjestämiseksi enenevästi yhteistoimintasopimuksia. Meneillään oleva kehitys mahdollistaa entistä paremmin yhteistoiminnan muidenkin kuin naapurikuntien kanssa. Tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämisellä maantieteellinen sijainti ja aikasidonnaisuus menettävät merkitystään. Kuntien yhteistoiminta ja digitalisaatio kehityksen hyödyntäminen ovat keskeisessä asemassa opetuksen ja koulutuksen saavutettavuuden turvaamiseksi. Digitaalinen kehitys tulee mullistamaan oppimista, kun ajasta ja paikasta riippumaton opiskelu arkipäiväistyy. Se tulee olemaan myös iso mahdollisuus sivistyskunnan palvelujen kehittämiseksi.

Tulevaisuudessa monialainen yhteistyö ja tarve siihen kasvaa myös kuntien sisällä. Kuntiin on jo syntynyt sekä keskinäisiä toimijaverkostoja että yhteistä kansalaisten hyvinvointiin tähtäävää toimintaa. Hallintokuntien välisen yhteistyön lisäksi lisääntyy myös tarve kunnan ja muiden paikallistoimijoiden, niin kansalaistoimijoiden, järjestöjen kuin yritysten yhteistyölle ja kumppanuuksille palvelujen järjestämisessä. Esimerkiksi nuorten ohjaus- ja palveluverkosto sekä etsivä nuorisotyö ovat jo lisänneet kunnan sisäistä yhteistyötä esimerkiksi sosiaalitoimen, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien ja nuorisotyön kesken. Yhteistyössä on kehitetty muun muassa uusia käytänteitä nuorten palvelusta toiseen ohjaamisen sujuvuuden parantamiseksi, nuorten osallisuuden edistämiseksi niin palveluissa kuin kunnan päätöksenteossa sekä yhteisen nuorisopoliittisen tietopohjan ja nuorille suunnattujen palvelujen vaikuttavuuden kehittämiseksi. Tämä työ on aloitettu ja siinä hankittua osaamista tulee edelleen laventaa ja syventää. Myös terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä on viime vuosina saatu merkittäviä edistysaskelia poikkihallinnollisessa työssä. Esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden ja liikunnan toimialan toimiva yhteistyö on käytännössä tarkoittanut eri ammattiryhmien toteuttamaa liikuntaneuvontaa eri-ikäisille, lii-

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

kuntaan ohjaamista osana sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjujen ja hoitoprosessien kehittämistä sekä liikunnallista kuntoutusta erilaisissa potilasryhmissä.

3.3.3 Yhteistyö kolmannen sektorin ja yritysten kanssa

Tulevaisuudessa kunta voidaan nähdä eräänlaisena alustana, jonka yhtenä tehtävänä on varmistaa, että aktiiviset ja oman elinympäristönsä kehittymisestä kiinnostuneet kuntalaiset, yhteisöt, järjestöt ja yritykset voivat ja haluavat osallistua tulevaisuuden tekemiseen ja yhteiskunnallisten asioiden hoitoon. Kunnan toiminnassa korostuvat verkostot, paikat ja kumppanuus (ks. MDI 2016).

Tulevaisuuden kunnassa entistä merkityksellisempää on yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden ja yksityisten palvelujen tuottajien kanssa. Kunta tarvitsee yrityksiä ja järjestöjä kumppaneiksi hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden turvaamiseen. Nämä eri toimijat tulee koota yhteen sopimaan kumppanuudessa toimimisesta. Kumppanuudet lisääntyvät kunnan tuottaessa itse vähemmän palveluja kuin nykyisin. Tärkeää on myös huolehtia, että kunnat ja maakunnat yhdessä katsovat miten esim. järjestöjen toimintaedellytykset turvataan alueen väestön kannalta mielekkäästi.

Kulttuuripalvelujen tuottamisessa kolmannen sektorin toimijat tulevat jatkossakin olemaan kunnille tärkeitä kumppaneita. Vuonna 2012 yli puolet kunnista vastasi ostaneensa tai ulkoistaneensa kulttuuripalveluja kolmannen sektorin toimijoille. Myös mm. nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat usein jo nyt kuntien ohella nuorisoyhdistykset ja muut nuorisotyötä tekevät järjestöt ja kunnat tukevat nuorisojärjestöjen toimintaa monella tavalla, muun muassa vuosi- tai projektiavustuksilla tai maksuttomilla toimitiloilla. Samoin liikunta- ja urheiluseurojen toiminnalla on keskeinen merkitys erityisesti lasten ja nuorten liikunnan mahdollistajana. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on entistä merkityksellisempää myös terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Yhtä lailla merkityksellistä on kuntalaisten kuuleminen esim. liikuntaa koskevissa keskeisissä päätöksissä, kuten liikuntapaikkarakentamisessa ja liikuntapalvelujen tuottamisessa.

Maaseudulla käytössä oleva Leader-toimintatapa on hyvä esimerkki toimivasta paikallisen tason kehittäjäkumppanuudesta. Leader-ryhmät ovat muutaman kunnan alueella toimivia kehittämisyhdistyksiä, jotka kannustavat alueen asukkaita ja yhteisöjä kehittämään omaa elinympäristöään, neuvovat ideoiden kehittelyssä ja päättävät kehittämishankkeiden ja yritystukien rahoituksesta. Leader on alueilla merkittävä kehittämisresurssi, jonka rahoitus tulee EU:lta, valtiolta ja alueen kunnilta: Leaderin julkinen rahoitus ohjelmakaudella 2014–2020 on yhteensä 300 miljoonaa euroa. Leader-toiminta perustuu paikalliseen kehittämisstrategiaan, jonka pohjalta Leader-ryhmän hallitus valitsee rahoitettavat hankkeet. Kuntien edustajat ovat Leader-ryhmien hallituksissa tasavertaisina kumppaneina alueen yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Leader-toiminnalla edistetään niin hyvinvointia, osalli-

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

suutta kuin elinvoimaa. Sote- ja maakuntauudistus merkitsee Leader-toiminnan näkökulmasta muutosta kuntien rahoituspohjassa. Leader-ryhmissä on rahallisen resurssin lisäksi vahvaa paikallisen kehittämisen osaamista. On tärkeää, että kunnat ovat mukana Leader-toiminnassa ja voivat hyödyntää näitä resursseja myös jatkossa.

Kehitys korostaa sopimuksellisuutta eri toimijoiden välillä ja siihen liittyvää osaamista kuten mm. kilpailutusosaamista ja vaikuttavuuden seurantaa. Kunnan rooli kilpailuttavana organisaationa korostuu. Toimielinten ja johtavien viranhaltijoiden entistä keskeisempänä tehtävänä on huolehtia, että kunnan taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet toteutuvat sopimuksissa. Sopimusten valmisteluun ja valvontaan tulee olla riittävät resurssit.

Kuntien näkökulmasta tämä edellyttää monin paikoin toimintatapojen muutosta. Lyhyellä aikavälillä kunnissa tarvitaan tietoa toimivista käytännöistä ja rohkeita kokeiluja.

Hankittaessa välttämättömyys- tai peruspalveluja kuntaorganisaation ulkopuolelta on sopimuksiin pääsääntöisesti sisällytettävä velvollisuus palvelujen toimittamiseen myös normaaliolojen häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

3.3.4 Vaikutukset rahoitukseen ja resursseihin

Kunnilla ei ole jatkossa vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta, vaan rahoitusvastuu siirtyy valtiolle. Uudistuksen seurauksena yli puolet kuntien käyttötalouden kustannuksista siirtyy maakuntiin, kun kuntien lakisääteiset tehtävät vähenevät merkittävästi. Asukasta kohti laskettuna kunnittaiset kustannuserot maakuntiin siirtyvissä ja kuntiin jäävissä tehtävissä ovat suuret. Myös maakuntarahoitukseen siirtyvät tulot vaikuttavat kuntien jäljelle jäävään rahoitukseen epätasaisesti. Näitä kuntakohtaisia eroja on pyritty uudistuksen yhteydessä tasaamaan valtionosuusjärjestelmään esitetyillä muutoksilla. Uuteen tilanteeseen siirtyminen ei tapahdu hallitsemattomasti vaan järjestelmämuutoksen aiheuttamia muutoksia rajataan siten, että yksittäisen kunnan kohdalla muutos ei juurikaan muuta kunnan talouden tasapainoa.

Uudistuksen voimaantullessa ja tätä seuraavina vuosina kuntien taloudellinen asema pysyy laskennallisesti lähes uudistusta edeltävän vuoden tilanteen mukaisena. Tämä koskee niin tasapainossa olevia kuntia kuin myös sellaisia kuntia, joissa talous on lähtökohtaisesti epätasapainossa. Valtionosuusjärjestelmään sisällytettävä siirtymätasausmenettely sisältää kannusteen kunnille tasapainottaa talouttaan uudistuksen voimaantuloon mennessä. Heikko taloudellinen tilanne jää lähtökohdaksi myös uudistuksen voimaantulon jälkeen. Se ei korjaannu automaattisesti siirtymäkauden aikana. Täten kuntien talouden menestykseen vaikuttaa hyvin merkittävästi kunnan talouden lähtökohtatilanne. Luonnollisesti mm. yleinen talouskehitys ja kuntien omat toimet vaikuttavat kuitenkin tasapainotilanteen muutokseen uudistuksen jälkeenkin.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Uudistuksen sisältyy useita kuntataloutta vakauttavia tekijöitä, jotka osaltaan helpottavat talouden tasapainotusta ja muutosten ennakointia. Vaikka kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja leikataan yhtä suurella prosenttiosuudella, kuntien veroprosentin tuotto ei laske vaan jopa hieman paranee uudistuksen myötä. . Entisellä kunnallisveron tuotolla rahoitetaan nykyistä selvästi pienempiä budjetteja kunnissa. Toisaalta kuntien taloudesta poistuvat suuret kasvupaineet sisältävät sote-kustannukset ja etenkin varsin huonosti ennakoitava erikoissairaanhoidon kustannus, mikä helpottaa talousarvion laadintaa ja taloudenhoitoa talousarviovuoden aikana. Näiden lisäksi kuntataloutta vakauttaa muutoksille alttiin kuntien yhteisöveron osittainen siirtäminen maakuntien rahoitukseen. Tämä ratkaisu myös pienensi tehtävien siirron yhteydessä kunnallisveroprosenttien leikkaustarvetta.

Valtionosuusjärjestelmää on jatkuvasti kehitettävä myös uudistuksen jälkeen. Kuntien peruspalvelujen rahoitus sisältää jatkossa varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen, kirjastojen, taiteen perusopetuksen ja kuntien kulttuuritoimen rahoitusta. Uudessa valtionosuusjärjestelmässä huomioidaan myös kunnille jäävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä. Lisäksi kuntien tehtäviä rahoitetaan mm. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslailla. Vuosina 2017-2019 uudistetaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta. Uudessa valtionosuusjärjestelmässä huomioidaan myös kunnille jäävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä.

Museoiden, teattereiden ja orkestereiden valtionosuusjärjestelmä on olennainen osa taide- ja kulttuuripolitiikan ohjausjärjestelmää. Valtionosuuksia kohdentamalla kehitetään alaa ja turvataan valtakunnallinen palveluiden saatavuus. Järjestelmän uudistamiseksi on viime vuosina esitetty erilaisia kehittämistarpeita. Järjestelmää on pidetty joustamattomana, eikä se huomioi toiminnan laatua tai vaikuttavuutta. Opetus- ja kulttuuriministeriö onkin käynnistänyt laajan taiteen ja kulttuurin rahoitusta koskevan uudistuksen, jonka tuloksena syntyvät tavoitteet ja reunaehdot uuden rahoitusjärjestelmän rakentamiseksi. Uutta järjestelmää koskevat säädösmuutokset valmisteltaisiin siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan viimeistään vuoden 2019 alusta.

Valtionosuudet teattereille, orkestereille ja museoille myönnetään valtion talousarviosta ja maksetaan puoliksi veikkausvoittovaroista. Veikkausvoittovarat eivät ole osa valtion kehystä. Museoiden, teattereiden ja orkestereiden valtionosuudessa ei ole kyse peruspalvelun rahoituksesta. Valtionosuudet eivät perustu asukaspohjaiseen rahoitukseen, eikä niihin sovelleta kuntien ja valtion välistä kustannustenjakoa. Kunnan rahoitusosuutta ei ole määritelty.

Kunnille myönnetään valtionosuutta nuorisolain ja liikuntalain mukaisiin käyttökustannuksiin siten kuin opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa (1705/2009) säädetään. Liikunta- ja nuorisotoimen valtionosuudet katetaan kokonaan veikkausvoittovaroista. Myöskään näihin valtionosuuksiin ei ole määritelty kunnan rahoitusosuutta.

Kunnat tarvitsevat jatkossa myös taloudellisia kannusteita vaikuttavuuden parantamiseen, koska suora hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä seuraava kustannusten säästö näkyy ensin maakunnan palveluissa ja hyödyt vasta viiveellä kunnan elinvoimana. Kunnille tulee luoda selkeät taloudelliset kannustimet ainakin asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Kannustinten tulee perustua kuntien tulokselliseen ja vaikuttavaan toimintaan kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyössä. Kuntien sivistyspalveluiden tuottamat hyödyt ovat nähtävillä erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannuksissa, mutta ne eivät vähennä sivistyspalveluiden tarvetta ja kustannuksia. Sivistyspalvelut tulee tuottaa mahdollisimman kustannustehokkaasti, mikä edellyttää riittävää paikallista päätäntövaltaa palveluiden järjestämisessä.

Lisäksi maksuperusteisuutta voidaan lisätä sellaisissa tehtävissä, joissa se on mahdollista, kuten mm. useissa kuntien ympäristötoimen tehtävissä sekä rakennusvalvontatoimessa, joissa maksutuloilla voidaan kattaa toiminnasta aiheutuneet kustannukset. Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen yhteydessä on esitetty toimenpiteitä, jotka mahdollistavat osaltaan ympäristötoimen maksullisuuden lisäämisen. Muun muassa kunnan suorittamaa jätelain valvontaa ei vielä ole säädetty maksulliseksi, mutta tätä koskeva säädösmuutos on valmisteilla. Kunnat voisivat myös aiempaa aktiivisemmalla maapolitiikalla vähentää yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvia kustannuksia. Vapaa-ajan asuntojen muuttamisella vakituisiksi kuntaan voitaisiin puolestaan saada lisä verotuloja.

Kuntatalousohjelman mukaan kuntien tulee arvioida huolellisesti väestö - ja palvelutarpeiden kehitystä. Tällä on vaikutuksensa rahoitusjärjestelmään ja -tarpeisiin ja se myös merkitsee, että taloudellisen ennakoitavuuden tulee olla toimivaa ja tehokasta. Myös kuntatalousohjelma tulee päivittymään kuntien uusien tehtävien, rakenteiden, roolien sekä väestön tarpeiden mukaiseksi.

3.3.5 Vaikutukset henkilöstöön ja osaamiseen

Sote- ja maakuntauudistus merkitsee suuria organisatorisia ja palvelujen järjestämistapaa koskevia muutoksia, jotka vaikuttavat olennaisesti henkilöstön tehtäviin ja sijoittumiseen. Kunnissa ja kuntayhtymissä on tällä hetkellä henkilöstöä 422 000. Kun Manner-Suomen kunnista ja kuntayhtymistä siirtyy maakuntien palvelukseen noin 202 500 henkilöä (vuoden 2014 tilastoihin perustuva arvio), jää henkilöstöä kuntiin n. 219 500. Myös maakuntien liittojen alueiden kehittämistä ja rakennerahastotehtäviä hoitava henkilöstö siirtyy kuntayhtymästä maakuntiin.

Keskeisin sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista henkilöstön ja osaamisen näkökulmasta on sote-henkilöstön siirtyminen maakuntiin. Se kaventaa kunnan osaamispohjaa esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien hoidossa. Riskinä on, että siirron myötä kunnista katoaa hiljaista tietoa. Tämä edellyttää osaamisen vahvistamista erityi-

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

sesti pienissä kunnissa, mutta kaikissa kunnissa sote- ja hyte-osaamispohja on tärkeä varmistaa. Vaikka maakuntien rooli tietotuotannossa ja sen analysoinnissa korostuu, on myös kunnissa oltava tähän resursseja. Kuntiin tarvitaan omia hyvinvoinnin vastuutahoja sekä systemaattista yhteistyötä maakuntien kanssa ja kuntien tulee yhdessä maakuntien kanssa ratkaista, onko hyte-koordinaatio kunnassa toimivaa soten henkilöstöä vai jääkö resurssi kuntaan. Pienten kuntien tulisi pyrkiä uudenlaisen yhteistyöhön ja yhteiseen henkilöstöön koordinaatiotehtävän hoidossa. Maakuntien osaamisen tulisi olla kuntien tukena niin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä kuin esimerkiksi terveyshaittojen arvioinnissa.

Henkilöstön näkökulmasta myös uudistuksen toteutus on oleellinen tekijä. Henkilöstön siirtyminen maakuntiin on toteutettava siten, etteivät henkilöstön motivaatio ja sitoutuminen kärsi. Muutostilanne korostaa onnistunutta ja tavoitteellista muutosjohtamista myös kunnissa ja edellyttää kuntakohtaista toimintaympäristön muutosanalyysiin perustuvaa strategista osaamisen johtamista. Myös tiedolla johtamisen merkitys kasvaa. Välivaiheessa liikkeenluovutuksen yhteydessä on otettava huomioon, että henkilöstörakenne ja osaamistarve eivät välttämättä vastaa organisaation toimintaa. Organisaatiomuutoksista huolimatta on tärkeää säilyttää myös hyvät käytännöt.

Muutos tuo kuntiin uudenlaisia osaamistarpeita, kun kunnan tehtäväkenttä osin uudistuu. Esimerkiksi sopimuksellisuus, erilaiset kumppanuuskäytännöt ja kilpailuttamisosaaminen korostuvat. Toimintaympäristöanalyysin ja strategian pohjalta tulevaisuudessa tarvittava osaaminen on tunnistettavissa. Osaamistarpeen pohjalta muutosten vaikutukset kunnan nykyiseen ja tulevaan henkilöstöön, henkilöstön koulutus- ja rekrytointisuunnitelmiin sekä mahdolliseen uudelleen sijoittamisen tarpeeseen tulisi analysoida. Näillä keinoilla voidaan vaikuttaa siihen, että kunnassa säilyy sen tehtävien toteuttamiseksi riittävä osaaminen. Uutta tarvetta voi syntyä esimerkiksi elinkeino-osaajille ja uusille työtehtäville elinvoiman edistämisen näkökulmasta. Kunnan sivistysroolin korostuessa on oleellista huomata, että kunnan henkilöstöstä valtaosa tulee jatkossa työskentelemään lasten ja nuorten kanssa. Laadukkaasta opetuksesta huolehtiminen nousee keskiöön ja korostaa ammattitaitoisten ja motivoituneiden opettajien sekä muun kasvatus- ja koulutusjärjestelmän henkilöstön merkitystä entisestään. Uudenlaisia osaamisvaateita tuo myös lisääntyvä vuorovaikutus ja kumppanuus niin kuntalaisten, järjestöjen kuin yritystenkin kanssa.

Riskinä muutoksessa on se, että kunnan kilpailukyky työnantajana vähenee. Vaikutuksena voi olla myös se, että kuntien yhteiset viranhaltijat yleistyvät.

3.3.6 Vaikutukset johtamiseen, päätöksentekoon ja hallintoon

Poliittinen ja ammatillinen johtaminen ja johtamistyö

Kunnan perustehtävissä tapahtuvat muutokset merkitsevät kuntien johtamisen laajempaa muutosta sen ohella, että uudistusta toteutettaessa muutosjohtaminen korostuu. Lyhyellä ja pitkällä aikavälillä tämä voi merkitä kunnan johtamisen näkökulmasta uudistus- ja uudelleensuuntaustarpeita. Tulevaisuuden kunnan johtamisessa korostuvat elinvoiman, hyvinvoinnin, sopimuksellisuuden, kumppanuuden sekä verkostojohtamisen ulottuvuudet.

Myös tietojohtaminen ja tiedolla johtaminen ja sen tueksi tarvittava tutkimus- ja seurantatieto sekä tähän liittyvät käytänteet ja järjestelmät korostuvat. Esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä korostaa tarvetta saada tietoa väestön hyvinvoinnista ja siihen vaikuttavista tekijöistä. Enenevässä määrin kunnissa ja johtamisessa tarvitaan myös ennakointia ja proaktiivisuutta.

Kunnissa ei ole enää suoraa päätösvaltaa sote-asioissa, mikä voi vapauttaa aikaa muita asioita koskevalle päätöksenteolle ja tätä kautta vahvistaa niin valtuuston kuin kunnan roolia esimerkiksi juuri elinvoiman osalta. Tulevaisuuden kunnan päättäjiltä vaaditaan uudenlaista kiinnostusta näihin asiakokonaisuuksiin. Kunnat eivät enää vastaa yksityiskohtaisesti säänneltyjen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä, mikä omalta osaltaan voi lisätä paikallisten päättäjien liikkumatilaa kunnille kuuluvien asioiden hoidossa.

Toisaalta sote- ja maakuntauudistus lisää poikkihallinnollisen yhteistyön tarvetta ja johtamisessa korostuu myös sen varmistaminen. Esimerkiksi hyvinvoinnin johtamisen ja koordinaation tulisi tapahtua keskitetysti. Strategisessa suunnittelussa kunnan on asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet sekä määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet. Päätösten vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen on arvioitava ennakkoon ja otettava huomioon kunnan eri toimialojen päätöksenteossa. Sivistysjohtaminen puolestaan korostuu sivistysroolin merkityksen kasvaessa. Sivistysjohtamisella pyritään osaamisen ja sivistyksen edistämiseen muuttuvassa toimintaympäristössä, jotta voidaan vastata tulevaisuuden haasteisiin, tuottaa hyvinvointia ja kilpailukykyä ja sitä kautta edistää työpaikkojen luomista.

Johtaminen muuttuu aiempaa verkostomaisemmaksi,, jolloin tarve verkostojen hallintaan vahvistuu. Tämä edellyttää uudenlaista johtamisotetta myös luottamushenkilöiltä ja vaikuttaa luottamushenkilötyöhön. Muutosten myötä poliittisen johtamisen merkitys ja poliittisen ohjauksen vaatimustaso kasvaa. Kunnan tehtävien muutos voi tuoda esille tarpeen uudelleen määritellä kunnan poliittisen johdon ja ammattijohdon rooleja ja työnjakoa. Johtamistyöhön kohdistuvat yleiset muutokset sekä kuntien tehtävien muutos merkitse-

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

vät, että johtamisen sekä kuntien kehittämisen tulisi muuttua aiempaa osallistuvammaksi ja vuorovaikutteisemmaksi ja perustua aktiiviseen ja strategiseen vuoropuheluun päätöksentekijöiden, asiantuntijoiden, kansalaisten, järjestöjen ja elinkeinoelämän välillä. Esimerkiksi työikäisten määrän väheneminen, nuorempien sukupolvien motivaatiotekijät, arvot ja arvostukset lisäävät osaltaan tarvetta hierarkiaan perustuvien johtamiskäytäntöjen muutoksille.

Uudistusten yhteydessä tapahtuva kuntien käyttötalouden pieneneminen ja tehtävien väheneminen vaikuttaa kuntakonserniin ja erityisesti konsernijohtamisen ja omistajapolitiikan vaateisiin. Erityisesti suurten tytäryhtiöiden talouden tila ja tulevaisuus vaikuttavat voimakkaasti kuntaan varsinkin silloin, jos kunta on antanut takaussitoumuksia yhtiön puolesta. Toisaalta jos yhtiöt ovat vakavaraisia ja niillä on hyvät tuloutusmahdollisuudet, niin kunnan suhteellinen asema kuntataloudessa paranee. Vaikuttava ja ennakoiva konsernijohtaminen ja omistajaohjaus voimistuvatkin kunnan toiminnan johtamisessa. Kuntatalouden vakavaraisuuden tarkastelu ja arviointimenettely koskee jo kuntakonsernia, ei enää vain peruskuntaa. Sopimuksellisuuden lisääntyminen tuo sekin johtamiseen uusia osaamisvaateita ja edellyttää vahvaa omistajaohjausta.

Johtamisjärjestelmä ja rakenteet

Maakuntien perustaminen johtaa kuntasektorilla toiminnan laajaan uudelleenorganisointiin muun muassa kuntayhtymien osalta. Vaikutukset ovat merkittäviä myös kuntien organisaatio-, päätöksenteko- ja hallintorakenteisiin. Hallintorakenteesta päättäminen kuuluu kuntien itsehallinnon piiriin, minkä johdosta kunnissa on tarkasteltava tähän liittyviä uudistustarpeita. Uudistuksen myötä mahdollista keventää kuntien hallinnon organisaatioita nykyisestä. Kunnan roolin ja tehtävien muutokset on myös otettava huomioon kunnan toimintaa ohjaavassa kuntastrategiassa.

Vaikutukset konkretisoituvat erityisesti niissä kunnissa, jotka ovat tähän saakka hoitaneet sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja omassa organisaatiossa. Niissä kunnissa, jotka ovat hoitaneet sote-palvelut yhteistyössä muiden kuntien kanssa, vaikutukset ovat pienemmät. Näissäkin kunnissa on organisaatio- ja johtamisrakenteiden uudistamista on kuitenkin pohdittava tulevaisuuden kunnan tehtävien ja toimintatapojen näkökulmasta.

Muutoksen johdosta esimerkiksi lautakuntarakennetta tulisi kunnissa tarkastella uudelleen. Jatkossa valtuustot eivät ole enää ylin päättävä elin sote-palvelujen osalta. Tämä voi toisaalta vapauttaa aikaa muita tehtäviä koskevalle päätöksenteolle, mutta merkitä samanaikaisesti tarvetta pienentää valtuustokokoa. Valtuustokoon pienentämisellä on kuitenkin vaikutusta kuntavaalien poliittisen suhteellisuuden toteutumiseen: mitä pienempi valtuusto, sitä hankalampi pienten ja keskisuurten puolueiden tai ryhmien on saada sinne edustajiaan. Myös toimielinrakenteen muutokset voivat johtaa luottamushenkilöpaikkojen

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

vähenemiseen erityisesti niissä kunnissa, jotka ovat hoitaneet sote-palvelut tähän saakka itsenäisesti.

Uudistus mahdollistaa myös siirtymisen kevyempiin ja yksinkertaisempiin päätöksentekorakenteisiin ja –malleihin. Erilaisten toimielinmallien (esimerkiksi valiokuntamalli; valtuusto-hallitus –malli) laajempi käyttöönotto voi lisääntyä. Jatkossa myös kunnanhallituksen rooli voi korostua.. Tarve suoralle pormestarivaalille kunnan muuttuvan roolin myötä tulisi arvioida edellisen hallituskauden esitykseen ja siitä annettuihin lausuntoihin pohjautuen.

Tehtävien muutos merkitsee myös mahdollisten uusien, pysyvien rakenteiden luomista, kuten esimerkiksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta. Tästä ensisijainen vastuu kuuluu kuntajohdolle, minkä ohella kunnissa tulisi luoda sekä poikkihallinnollisia johtamisen käytäntöjä että toimeenpanorakenteita (hyvinvointityöryhmä/koordinaattori). Tiedonkulkua työryhmistä, vertaistuesta tarvitaan maakunnan kanssa tehtävän yhteistyön ohella.

Tehtävien ja siihen liittyvän henkilöstön tuntuva vähentyminen aiheuttaa myös tarvetta organisoida uudelleen erilaisten tukipalvelujen järjestäminen. Kunnat tarvitsevat jatkossa vähemmän tukipalveluja ja -henkilöstöä. Useat kunnat ja kuntayhtymät ovat organisoineet tukipalvelunsa yhteisiin yhtiöihin ja joissakin tapauksissa myös liikelaitoskuntayhtymiin. Jos sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät ovat yhtiöissä osakkaina, omistus yhtiöissä siirtyy maakunnalle. Tällaisissa tapauksissa vaikutukset yhtiöiden toimintaan eivät välttämättä ole ainakaan välittömästi suuret, jos yhtiö on jo rakennettu toimimaan markkinaehtoisesti ja se pystyy toimimaan kilpailuilla markkinoilla. Jos tukipalvelut toimivat kuntayhtymä tai liikelaitoskuntayhtymä –muodossa, tilanne on toinen. Tällaiset rakenteet lähtökohtaisesti purkautuvat, jos niitä ei muuteta osakeyhtiöiksi. Tavoitteena edelleen onkin, että tulevien maakuntien tukipalveluissa voitaisiin hyödyntää toimivia alueellisia yhtiörakenteita.

Myös konsernirakennetta ja sen muutostarpeita joudutaan arvioimaan konsernijohtamisen muutosten ohella.

3.3.7 Vaikutukset kuntademokratiaan, luottamushenkilötyöhön ja osallisuuteen

Maakuntien perustaminen ei muuta kuntatason demokraattiseen järjestelmän perusperiaatteita suoraan, mutta sen seurauksena demokraattinen järjestelmä on kokonaisuudessaan suuressa muutoksessa. Pitkällä aikavälillä tämä voi vaikuttaa eri tavoin kuntademokratian toteutumiseen. Myös valinnanvapauden laajentamisella on seurauksia osallistumisen, vaikuttamisen ja demokratian ja hallinnon avoimuuden näkökulmasta.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Kuntataso on avainroolissa demokraattisen hallinnon ja vakauden ylläpitämisessä ja paikallinen demokratia ja sen merkitys korostuu. Kunnille jää merkittävää päätösvaltaa ja kuntien roolina on tarjota kanavia vaikuttaa niiden vastuulla oleviin tehtäviin liittyviin kysymyksiin ja paikallisiin asioihin. Kuntien tehtävänä on jatkossakin turvata kaikkein heikoimmassa asemassa olevien mahdollisuudet vaikuttaa ja integroitua yhteiskuntaan.

Muutoksella voi olla moninaisia vaikutuksia luottamushenkilötyöhön ja poliittiseen järjestelmään. Tavallisten työssäkäyvien kuntalaisten mahdollisuudet hoitaa vaativampia kunnallispoliittisia tehtäviä ovat heikentyneet, mikä näkyy esimerkiksi puolueiden ehdokasrekrytoinnin haasteina. Luottamustoimien kasaantumista ja niihin käytettävän ajan lisääntymistä ajatellen nykymuotoiseen vapaaehtoistyöhön pohjautuva luottamushenkilöjärjestelmä onkin kestokykynsä rajoilla. Uudistuksen myötä luottamushenkilöiden ajankäyttöhaasteet todennäköisesti lisääntyvät, sillä yritysten ja yhteisöjen kanssa sekä maakunnan kanssa tehtävä verkostomainen yhteistyö kasvaa. On mahdollista, että tämä lisää poliittisten tehtävien ammattimaistumista. Monet voivat lisäksi toimia luottamushenkilönä samanaikaisesti sekä kunnassa että maakunnassa, ja myös kansanedustajana.

Uudistukset voivat vähentää kunnan luottamustehtävän houkuttelevuutta. Halukkuus asettua ehdolle kuntavaaleissa tai osallistua kunnalliseen päätöksentekoon voi vähentyä. Kunnan tehtäväkentän kapeneminen voi johtaa myös vanhoihin tuttuihin toimintatapoihin pitäytymisenä, jolloin kuntalaisten suoran osallistumisen keinojen kehittäminen voi jäädä taka-alalle. Toisaalta päinvastainen kehityskin on mahdollinen. Esimerkiksi koulutuksesta ja elinvoimasta kiinnostuneiden halukkuus kuntapäättäjiksi voi kasvaa elinvoimanäkökulman noustessa kunnan päätöksenteon keskiöön.

Yksi kuntademokratian keskeisistä kehityspiirteistä viime vuosikymmenten aikana on toimielinten, luottamustehtävien ja niissä toimivien luottamushenkilöiden väheneminen. Luottamushenkilöiden määrä on puolittunut 1990-luvun vaihteen jälkeen. Yhä harvempi kuntalainen osallistuu itse kunnalliseen päätöksentekoon. Kunnallispolitiikkaan osallistuvien joukon harvetessa myös kuntalaisten ja kuntapäättäjien kontaktipinta ohenee. Mikäli luottamushenkilöiden määrä merkittävästi vähenee, voi tällä – yhdessä poliittisten puolueiden jäsenmäärän laskun kanssa – olla seurauksia sekä kunnalliselle demokratialle että poliittisen järjestelmän toiminnalle. Vaaleilla valitut maakuntavaltuustot merkitsevät kuitenkin todennäköisesti luottamushenkilöiden kokonaismäärän kasvua, koska on todennäköistä, että maakuntavaaleissa asettuu ehdolle ja valituksi tulee useita sellaisia luottamushenkilöitä, jotka samanaikaisesti eivät ole ehdolla tai tule valituksi kuntavaaleissa.

Muutoksella on merkitystä vaaliosallistumisen näkökulmasta. Kunnallisen demokratian suurimpiin haasteisiin kuuluu kuntavaalien matala äänestysaktiivisuus. Jo nyt alhainen äänestysaktiivisuus vähentää toiminnan legitimiteettiä. Uudet ja kuntavaalien kanssa samanaikaisesti järjestettävät vaalit (maakuntavaalit) voivat aktivoida useampia äänes-

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

tämään myös kuntavaaleissa, sillä kansainvälisen tutkimuksen mukaan yhdistelmävaalit näyttäisivät nostavan äänestysvilkkautta keskimäärin muutaman prosenttiyksikön verran. Riskinä kuitenkin on, että vaaleista huolimatta uusi hallinnontaso koetaan etäiseksi, mikä voi johtaa äänestysinnon hiipumiseen edelleen myös kuntavaalien osalta. Riskinä on myös vaalien agendojen sekoittuminen ja hylättyjen äänien määrän kasvu. Äänestäjän tehtävä samanaikaisissa vaaleissa muuttuu jonkin verran haasteellisemmaksi kuin tavanomaisissa vaaleissa. Samanaikaisten vaalien toimittamisesta on Suomessa vähän kokemuksia. Kainuun hallintokokeilun yhteydessä kunta- ja maakuntavaalien samanaikainen toimittaminen (2004, 2008) ei juurikaan vaikuttanut äänestysaktiivisuuteen. Osassa kuntia aktiivisuus nousi kokeilun myötä, osassa vastaavasti laski.

Kansalaisten ja kuntalaisten suora ja edustuksellisuuden kautta tapahtuva vaikuttaminen kanavoituu tulevaisuudessa kolmelle hallinnontasolle. Asukkaiden näkökulmasta kuntien ja maakuntien palvelujen ja osallistumisjärjestelmien tulisi muodostaa saumaton ja selkeä kokonaisuus. Päätöksentekoa tulisi uudistaa myös nykyistä läpinäkyvämpään suuntaan ja tarjota kansalaisille parempia edellytyksiä saada kuvaa siitä, ketkä ovat vastuussa harjoitetusta politiikasta ja minkälaisia vaihtoehtoja päätöksenteossa on tarjolla. Avoimuutta ja tiedonsaannin edellytyksiä tulisi parantaa myös kuntaomisteisten yhtiöiden osalta. Erityistä huomiota avoimuuteen, informointiin, kuntalaisten neuvontaan sekä kunnissa tapahtuvaan osallisuuden ja vaikuttamisen tukemiseen tulee kiinnittää muutostilanteessa. Kunnan luottamushenkilöiden on hyvä varautua siihen, että kuntalaiset kertovat sote-palveluiden epäkohdista heille vielä pitkään.

Muutoksella on vaikutuksia järjestöjen toimintaedellytyksiin ja vaikuttamismahdollisuuksiin. Paikallisen elinvoiman kehittäminen tapahtuu yhteistyön turvin kuntalaisten, yritysten, sidosryhmien ja muiden kuntien kanssa. Järjestötoiminta on pääosin paikallista ja kunnilla on merkittävä rooli tukea paikallista järjestötoimintaa ja yhteistyön ja kumppanuusmallien järjestämistä. Tämä rooli tulee tulevaisuudessa todennäköisesti kasvamaan. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysjärjestöt osallistuvat kuntatasolla sekä palveluiden suunnitteluun ja tuottamiseen yhteistyössä kuntien kanssa. On aiheellista pohtia, hiipuuko kuntien kiinnostus tukea paikallista järjestötoimintaa esimerkiksi sote –sektorilla, kun sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen siirtyy maakunnille ja mitä vaikutuksia tällä on esimerkiksi järjestöjen vaikutusmahdollisuuksiin.

Tulevaisuudessa kuntien tulisi ottaa aikaisempaa aktiivisempi rooli lähi- ja paikallisdemokratian kehittäjänä. Tämä edellyttää kunnilta enemmän käyttäjälähtöisyyden huomioimista ja kuntalaisten ja järjestöjen näkemistä voimavarana ja kumppanina. Se edellyttää myös uusien sähköisten osallistumistyökalujen käyttöönottoa ja rohkeutta kokeilla uusia yhteistyömuotoja ja kumppanuusmalleja myös järjestöjen kanssa.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Suoran demokratian kanavat tulisi myös kytkeä paremmin kunnalliseen päätöksenteon. Kuntalaisten aktiivinen osallistuminen palveluiden suunnitteluun nousee keskeisemmäksi osaksi päätöksentekoa ja samanaikaisesti asiakaslähtöisyys korostuu kunnan toiminnassa. Myös kuntatiedon avaamiseen liittyvät avoimen datan ratkaisut antavat alustan, joka mahdollistaa osallistumisen uudistumisen.

Erityistä huomiota on edelleen kiinnitettävä nuorten ja heikoimmassa asemassa olevien osallisuuteen. Nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja –politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa. Muun muassa lisääntyvä maahanmuutto kasvattaa tarvetta integroida osallisuudenkin kautta maahanmuuttajat osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja kuntajärjestelmää. Tämä edellyttää esimerkiksi pakolaisten äänen esiin tuomista ja osallisuuden tukemista sen jälkeen, kun heidän perustarpeensa kyetty hoitamaan.

Kunnan merkitys kansalaisten laajan hyvinvoinnin ja osallisuuden turvaajana korostuu. Monet kunnan palveluista vaikuttavat tähän. Muun muassa kansalaisopisto- ja kulttuuripalvelujen merkitys asukkaiden elämänlaadun, aktiivisuuden ja osallisuuden näkökulmasta ovat merkittäviä. Tämä edellyttää kulttuuriympäristöön sisältyvien mahdollisuuksien tunnistamista kunnan strategiatyösä sekä panostuksia kansalaisten osallistumiseen. Myös paikallisessa turvallisuustyössä on rakennettu yhteistyömalleja ja käytännön menettelytapoja, joilla edistetään kuntalaisten osallisuutta ja aktiivisuutta sekä kuntien ja järjestöjen yhteistyötä (esimerkiksi paikallinen turvallisuussuunnittelu ja kyläturvallisuushankkeet). Tämän työn tueksi kunnat tarvitsevat jatkossakin pelastuslaitosten ja muiden turvallisuusviranomaisten asiantuntijuutta ja myös resursseja.

3.3.8 Vaikutukset tietohallintoon

Tulevaisuudessa kuntien toiminta perustuu muiden julkisen hallinnon organisaatioiden tapaan aiempaaenemmän tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen. Kuntien toimintaympäristössä tapahtuvat digitalisaatiokehitys sekä kuntien toiminnan digitalisointi uusien teknologioiden ja palvelujen tuotantomallien avulla[1], muuttavat tarpeita kuntien tietohallinnon osaamisen osalta ja lisäävät tarvetta integroida tietohallinto osaksi kuntien toimintaa ja sen kehittämistä.

1 Tässä yhteydessä digitalisaatiolla tarkoitetaan vakiintunutta määritelmää toimintamallien uudistamista tieto- ja viestintäteknologian avulla ja digitalisoinnilla prosessien kehittämistä ja automatisointia vastaavaa teknologiaa hyödyntämällä. Digitalisoinnin kohteena ovat kuntien omat prosessit ja toimintatavat. Digitalisaatio kuvaa puolestaan laajempaa toimintaympäristössä tapahtuvaa muutosta, joka ei rajaudu vain kohdeorganisaatioon ja sen prosesseihin.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

Tulevaisuuden kunnan tietojärjestelmiin ja tiedonhallinnan kehittämiseen vaikuttavat oleellisesti palvelutoiminnankuin kuntademokratian kehittämiseen liittyvät tavoitteet, jotka. edellyttävät asiakkaan nostamista toiminnan keskiöön. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää määrätietoista digitalisaation edellytysten luomista sekä toiminnan digitalisoinnin läpivientiä kuntien palvelujärjestelmissä. Edellytyksenä tälle puolestaan on, että tietohallinnon ja ICT-palveluiden uudistaminen sekä tavoitteellinen palvelujärjestelmän ja ammattilaisten toiminnan muutos. Digitalisointi sekä tietojärjestelmien kehittäminen ja uusiminen edellyttävät myös investointeja sekä tietojärjestelmien yhteen toimivuuden toteutumisen varmistavia ohjaus- ja yhteistyörakenteita.

Kehityksen myötä kuntien perustoiminnot nojaavat yhä enemmän tietoliikenteen, viestintäyhteyksien ja tietojärjestelmien häiriöttömään toimintaan. Kuntien palvelutoiminnassa varautumisen kannalta keskeisessä roolissa on sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien toimivuus häiriöttömästi kaikissa tilanteissa. Myös kuntien viestintäyhteyksien toimivuus on tärkeässä roolissa. Häiriöt viestintäyhteyksissä voivat merkittävästi vaikeuttaa kunnan johtamisjärjestelmän toimintaan sekä kunnan toimintaan laajemmin.

Vain tietohallinnon osalta tulevaisuuden vision rakentaminen vuoteen 2030 saakka ei ole tarkoituksenmukaista. Nopeutuvan teknologiakehityksen ja digitalisaation ennustaminen pitkällä perspektiivillä on lähes mahdotonta, jonka vuoksi tavoitteiden asettamisessa painopisteen tulee olla asiakastarpeissa sekä palvelujen laadussa. Näiden toteutumista tuetaan kulloinkin parhaalla käytettävissä olevalla teknologialla. Digitalisaatiokehitystä tukevina lyhyen aikavälin toimenpiteinä tulee edelleen jatkaa kehitystä estävän tai sitä hidastavan sääntelyn purkamista sekä varmistaa toiminnan kehittämisen tarvitsemat investoinnit.

4 Yhteenveto ja jatkovalmistelu

Maakuntien perustamisen myötä kunnan elinvoima-, sivistys- ja hyvinvointirooli korostuvat. Samoin vahvistuvat kunnan elinympäristörooli, kehittäjä- ja kumppanuusrooli sekä osallisuus- ja yhteisörooli.

Tulevaisuuden kunta vastaa kuntalaisten hyvinvoinnista, osallisuudesta sekä alueensa elinvoimaisuudesta. Uudistuksen myötä kunnan perustehtävät osin muuttuvat.

Kunnat vastaavat jatkossakin nykyisen lainsäädännön periaatteiden mukaisesti työllisyyden hoidosta ja edistämisestä sekä osaamisen ja sivistyksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta-, kulttuuri- ja muista vapaa-ajan palveluista, nuorisotoimesta, paikallisesta elinkeinopolitiikasta ja alueiden käytön suunnittelusta sekä asumisesta.

Vaikka kunnilla ei tulevaisuudessa ole enää lakisääteisiä tehtäviä sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisessä, perustehtävinä säilyvät väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja siihen sisältyvä eriarvoisuuden vähentäminen ja terveyserojen kaventaminen. Tehtävä on laaja-alainen ja edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Kuntalaisten hyvinvointi on yhteydessä koulutukseen, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalveluihin, osallistumiseen ja osallisuuteen, elinympäristöön, kaavoitukseen, asumiseen, liikennejärjestelyihin sekä moniin muihin kunnan hoitamiin tehtäviin.

Myös elinvoiman edistäminen on laaja-alainen tehtävä, joka korostuu tulevaisuuden kunnan toiminnassa. Kunnan elinvoimatehtävät on määriteltävä riittävän väljästi ja joustavasti, jotta paikalliset tarpeet voidaan ottaa huomioon. Elinvoimaisuutta tukevia toimia tehdään kaikissa kunnan toiminnoissa myös tulevaisuudessa, mm. paikkakunnan vetovoimaisuuden (maankäyttö, kulttuuri, liikunta), yritysten toiminnan (elinkeinotoimi, hankinnat) ja osaamisen (sivistystoimi) kehittämisen kautta. Vetovoimapalveluiden merkitys osana elinvoimaa kasvaa ja kunnan työllisyyden hoidon ja edistämisten tehtävät. Kunnat ovat edelleen keskeisiä kumppaneita alueiden kehittämiseen tähtäävässä toiminnassa ja hankeyhteistyössä.

Sivistyssektori on tulevaisuuden kunnan keskeinen toimiala. Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen järjestäminen säilyy kunnan tehtävänä. Toimivan koulutuspolitiikan ja –järjestelmän merkitys kasvaa paikallisesti ja alueellisesti. Kunta voi jatkossakin toimia toisen asteen koulutuksen järjestäjänä. Kuntien ja alueiden työllisyyttä ja yrittäjyyttä vahvistetaan parhaiten ammatillisella ja muulla koulutuksella. Kunnat järjestävät edelleen kirjasto-, kulttuuri-, taide-, liikunta-, nuoriso- ja vapaa-aikapalveluja.

Kunnat vastaavat maa- ja kaavoituspolitiikasta sekä kunnallistekniikan palveluista ja pääosin asuntopolitiikasta. Kunnat huolehtivat sujuvasta arjesta sekä terveellisestä, turvallisesta ympäristöstä. Elinvoiman vahvistamisessa yleis- ja asemakaavoituksella on keskeinen rooli. Nykyiset kunnalliset ja seudulliset joukkoliikenneviranomaiset hoitavat jatkossakin julkisen liikenteen tehtäviä ELY-keskusten joukkoliikennetehtävien siirtyessä maakunnille. Tehtäviä hoitaessaan kunnat toimivat yhteistyössä toistensa ja maakuntien kanssa ja kuulevat alueella toimivia henkilöliikennepalveluiden tarjoajia. Liikennepalveluiden suunnittelussa kunnat sovittavat yhteen markkinaehtoisesti syntyvät palvelut ja julkisesti hankitut palvelut. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävät hoidetaan kunnissa, mutta ne voivat siirtää sopimuksella tehtäviä myös maakunnan hoidettavaksi. Kunnat voivat myös sopia näiden tehtävien järjestämisestä keskenään. Vuokra-asuntojen tuottaminen tai omistaminen ei kuulu kuntien lakisääteisiin tehtäviin, mutta vuokra-asunnot voivat olla kunnille merkittävä asuntopolitiikan väline.

Kuntien vastuu vesihuollon järjestämisestä ja kehittämisestä alueensa yhdyskuntakehitystä vastaavasti säilyy. Kunnat vastaavat jätehuollon järjestämisestä ja muista jätehuoltoon liittyvistä tehtävistä siten kuin jätelaissa säädetään. Kunta voi hoitaa ympäristöterveydenhuollon ja elintarvikevalvonnan, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin ja sen valvonnan, jos se näin sopii maakunnan kanssa.

Kunnilla säilyy myös joitain alueiden kehittämisen tehtäviä. Kunta vastaa oman alueensa kehittämisestä ja tekee tässä työssä yhteistyötä aluekehittämisviranomaisena toimivan maakunnan kanssa. Kunnat ovat edelleen keskeisiä kumppaneita muutoinkin alueiden kehittämiseen tähtäävässä toiminnassa ja hankeyhteistyössä. Maakuntien ja kuntien välinen yhteistyö on tärkeää varmistaa erilaisin ennakollisin menettelyin.

Kunnilla on keskeinen rooli turvallisuuden kehittämisessä ja ylläpitämisessä. Turvallisuustyön perustana on toimijoiden laaja yhteistyö sekä pyrkimys toimintojen yhteensovittamiseen niin suunnittelussa kuin päätöksenteossakin. Kunnilla säilyy osallistumisvelvollisuus pelastustoiminnan suunnitteluun ja toimintaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa. Kunnan tuottamilla eri palveluilla on myös merkittävä rooli turvallisuuden ylläpidossa. Turvallisuudella on yhteys hyvinvointiin.

Perustehtävien muutoksen lisäksi myös kuntien toimintatavat ovat muutoksessa. Esimerkiksi maakuntien ja kuntien yhteistyön kehittäminen korostuu, kun kuntien ja maakuntien tehtävät liittyvät monelta osin toisiinsa. Yhteistyöllä voidaan välttää toiminnalliset päällekkäisyydet ja taata palvelujen yhteen toimivuus ja sujuvuus palvelujen käyttäjille. Tämä edellyttää myös maakuntien ja kuntien välisten poikkihallinnollisten rakenteiden luomista. Yhteistyötarpeet edellyttävät pohdintaa siitä, missä määrin suurempaa väestöpohjaa tai asiantuntemusta edellyttävistä tehtävistä vastaisi jatkossa maakunta ja missä määrin tulisi pitäytyä kuntien yhteistyössä.

Poikkihallinnollisen työn perustaksi tarvitaan uudenlaisia yhteistyörakenteita ja toimintatapoja myös kuntien sekä muun muassa järjestöjen, yritysten ja laajan kansalaisyhteiskunnan kanssa.

Tulevaisuuden kuntajohtamisessa korostuvat elinvoiman, hyvinvoinnin, sopimuksellisuuden sekä kumppanuuden ja verkostojohtamisen ulottuvuudet. Myös omistajaohjaus sekä konsernijohtaminen korostuvat. Kunnissa on myös pohdittava organisaatio-, päätöksenteko- ja hallintorakenteiden uudistamista kunnan tehtävien ja toimintatapojen muuttuessa. Kuntiin syntyy uudenlaisia osaamistarpeita, kun tehtäväkenttä osin uudistuu.

Kuntalaisten toimivat osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet lisäävät hyvinvointia ja elinvoimaa. Kuntien ja maakuntien palvelujen ja osallistumisjärjestelmien tulee muodostaa yksi, saumaton ja selkeä kokonaisuus. Kuntien rooli lähi- ja paikallisdemokratian kehittäjänä korostuu, mikä edellyttää luottamushenkilöorganisaation muutosten rinnalla suoran demokratian keinojen sekä osallistumistapojen ja käyttäjälähtöisyyden vahvistamista edelleen. Erityistä huomiota on edelleen kiinnitettävä nuorten ja heikoimmassa asemassa olevien osallisuuteen. Toimintatapojen uudistamisella varmistetaan, että niin kuntalaiset, kansalaisyhteiskunta kuin yritykset ja järjestöt voivat toimia kunnan kumppaneina ja myös voimavarana.

Uudistukset heijastuvat vahvasti kuntien talouteen. Rahoituksessa ja verotuksessa tapahtuvat muutokset vaikuttavat eri tavoin erilaisissa kunnissa. On tärkeää varmistaa, että kunnille jää riittävät taloudelliset resurssit ja taloudelliset edellytykset tehtäviensä hoitamiseen. Kunnille tulee luoda selkeät taloudelliset kannustimet ainakin asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen.

Jatkovalmistelu

Meneillään olevilla hallinnonuudistuksilla on moninaisia vaikutuksia kunnan tehtäviin, rahoitukseen, hallintoon ja toimintatapoihin. Nämä puolestaan merkitsevät muutoksia kunnan roolissa ja aiheuttavat tarpeita muuttaa lainsäädäntöä. Myös painotukset pitkän aikavälin kuntapolitiikassa ja kunta-valtiosuhteessa muuttuvat.

Asiantuntijaryhmä on tarkastellut muistiossaan valmisteilla olevan sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia kuntiin, niiden tehtäviin, rooliin ja toimintatapoihin. Samanaikaisesti parlamentaarinen ryhmä on väliraportissaan esittänyt näkemyksensä tulevaisuuden kunnan roolista, tehtävistä ja asemasta neljän erilaisen tulevaisuuden kunta –skenaarion kautta.

Toivottuihin tulevaisuuskuviin pääseminen edellyttää toimenpiteitä lyhyellä ja pidemmällä aikavälillä. Toimenpiteet voivat käsittää lainsäädäntömuutoksia ja kuntien toimintatapamuutoksia.

Parlamentaarisen työryhmän tehtävänä on kartoittaa myös tarvittavat lainsäädäntömuutokset muun muassa kuntalain osalta sekä pitkän aikavälin kuntapolitiikan muutostarpeet. Näitä muutostarpeita parlamentaarinen työryhmä käsittelee kevään 2017 aikana väliraportin kommenttikierroksen jälkeen. Hallitus linjaa tarvittavat lainsäädäntömuutokset alkusyksyyn 2017 mennessä. Lainsäädäntömuutokset valmistellaan siten, että ne voivat tulla voimaan vuoden 2019 alussa.

LÄHTEET

Aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuva ALLI 2015

MDI Public Oy (2016) Kunnat tekojen paikkana.

Valtioneuvoston selonteko demokratiapolitiikasta VNS 3/2014 vp.

Paloheimo, Heikki (2014) Demokratian politiikan ulkoinen arviointi 2013. Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 4/2014.

Geys, Benny (2006) Explaining voter turnout: a review of aggregate-level research. Electoral Studies 25(4), 637-663.

Sari Pikkala, Marianne Pekola-Sjöblom ja Sirkka-Liisa Piipponen (2013) Kuntademokratian tila ja trendit. Teoksessa: Demokratiaindikaattorit 2013 (Borg toim.). Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 52/2013. Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 4/2014

Manninen, Jyri (2015) Suomi nousuun sivistystyöllä? Kansalaisopisto-opiskelun tuottamien hyötyjen taloudellinen merkitys –esitutkimus. Helsinki, Kansalaisopistojen liitto KoLVN:n hyväksymä Alueiden kehittämispäätös 2016–2019
https://www.tem.fi/files/44794/Aluekehittamispaatos_2016.pdf

Sisäisen turvallisuuden ohjelma 2012-2016. Sisäministeriö.
http://www.intermin.fi/download/35099_262012_STO_III_fi.pdf?95b430f29141d288

Elinvoiman eväät –julkaisu; Suomen Kuntaliitto

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 160 01
Telefaksi 09 160 33123
www.vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-251-837-8 (pdf)

Helmikuu 2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 10 §

11 § Lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi

VD/1249/03.00.00/2017
KN/ML/JTS/EL-H/HP/JN/KM-L/JV/TL/JM/HY-L

Sosiaali- ja terveysministeriö ja valtiovarainministeriö ovat pyytäneet Vantaan kaupungilta lausuntoa luonnoksesta valinnanvapauslainsäädännöstä annettavaksi hallituksen esitykseksi. Lausunto on pyydetty toimittamaan sosiaali- ja terveysministeriöön 28.3.2017 klo 16.15 mennessä. Annetut vastaukset ovat julkisia. Lausuntoyhteenvedossa otetaan huomioon vain määräaikaan mennessä saapuneet lausunnot.

Lausuntopyyntöön liittyvät materiaalit ovat luettavissa seuraavalta www-sivulta:
http://alueuudistus.fi/lausuntopyynto-31-1-2017

Vantaan kaupungin lausuntoa on valmisteltu kaupungin johtoryhmässä. Lausuntoesitys on asian liitteenä.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman sekä hallituksen 20.10.2015, 7.11.2015 ja 5.4.2016 tekemien linjausten mukaan Suomessa toteutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Osana uudistusta valmistellaan lainsäädäntö asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa. Lausuntopyynnön kohteena olevalla hallituksen esityksellä on tarkoitus edistää sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden mahdollisuuksia valita palvelun tuottaja, parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua sekä vahvistaa palvelujärjestelmän kannusteita kustannusvaikuttavaan toimintaan ja jatkuvaan kehittämiseen. Lakia sovelletaan maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvaan sosiaali- ja terveydenhuoltoon.

Jatkovalmistelussa lakiluonnosta täydennetään ja tarkennetaan maakunnan ohjaus- ja seurantajärjestelmää koskevien sekä tuottajien oikeuksien ja velvoitteiden täsmentämiseksi erityisesti asiakas- ja maksusetelijärjestelmässä. Säännöksien tarkentamisella pyritään siihen, että maakunnalla on riittävät keinot turvata sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut yhdenvertaisella tavalla ja laissa ja muussa valtakunnallisessa ohjauksessa huolehditaan maakuntien toimivan valtakunnallisesti riittävän yhtenäisellä tavalla. Lisäksi tarkentamisella turvataan asiakkaan oikeusturva sekä selkeytetään palvelutuottajien asemaa. Tarkennukset valmistellaan lausuntokierroksen aikana lausuntopalautteen pohjalta, lausuntopyynnössä on tätä palvelevia kysymyksiä.

Valinnanvapauslainsäädäntöä on valmisteltu maakunta- ja sote-uudistukseen liittyen. Sote- ja maakuntauudistuksessa lisäksi lakiin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta laaditaan säännöksiä palvelun tuottamista koskevista olennaisista vaatimuksista (akkreditointi tai sertifiointi). Lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuottajia koskeva lakiesitys annetaan uudelleen lausunnolle. Näitä säädösehdotuksia koskevat lausuntopyynnöt annetaan helmikuussa 2017. Valinnanvapauslainsäädäntöön liittyen potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin esitetään lisättäväksi uudet säännökset tuetusta päätöksenteosta. Osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta yksinkertaistetaan myös rahoitusjärjestelmää. Monikanavarahoituksen yksinkertaistamisesta laaditaan hallituksen esitys vuoden 2017 aikana.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 11

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi sosiaali- ja terveysministeriölle ja valtiovarainministeriölle Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslainsäädännöksi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginjohtaja Kari Nenonen selosti asiaa kokouksen alussa.

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja Tapani Mäkinen esitti seuraavia muutoksia Vantaan kaupungin lausuntoon:

Kysymys 2. Vastausvaihtoehto ”d. ei” muutetaan vaihtoehdoksi ”b. kyllä pääosin”.
Vastauksen toisen kappaleen toinen lause ”On kuitenkin tärkeää huomata, että esitettävä valinnanvapausmalli on monimutkainen ja vaikeasti hahmotettava.” muutetaan muotoon ”Valinnanvapaus on kannatettavaa, mutta esitettävä valinnanvapausmalli on monimutkainen ja vaikeasti hahmotettava.”

Kysymys 3. Vastausvaihtoehto ”c. ei pääosin” muutetaan vaihtoehdoksi ”b. kyllä pääosin”.

Kysymys 8b. Vastausvaihtoehto ”d. ei” muutetaan vaihtoehdoksi ”b. kyllä pääosin”.

Kysymys 18. Vastausvaihtoehto ”b. kyllä pääosin” muutetaan vaihtoehdoksi ”c. ei pääosin”.

Kysymys 23. Vastauksen ensimmäinen lause ”Lakiluonnos on puutteellinen, huonosti valmisteltu ja sisältää niin paljon merkittäviä riskejä, että se tulisi ehdottomasti valmistella uudelleen.” muutetaan muotoon ”Lakiluonnos on puutteellinen, huonosti valmisteltu ja sisältää niin paljon merkittäviä riskejä, että se edellyttää lain korjaamista.”

Kaupunginhallituksen jäsen Lauri Kaira kannatti Mäkisen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat Tapani Mäkisen esitystä, äänestävät ei.
Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 11 jaa-ääntä (Bruun, Hämäläinen, Jääskeläinen, Kokko, Kotila, Kärki, Letto, Mäntynen, Niemelä, Pajunen ja Suvensalmi) ja 6 ei-ääntä (Kaira, Karlsson, Kuokkanen, Lehmuskallio, Mäkinen ja Orpana), joten Mäkisen esitys tuli hylätyksi.
Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginjohtajan esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
- Vantaan kaupungin lausunto luonnoksesta valinnanvapauslainsäädännöstä annettavaksi hallituksen esitykseksi

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupungin lausunto

Lausuntopyyntökysely

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamisen tavoitteena on kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä hillitä palveluista aiheutuvia kustannuksia 3 miljardilla eurolla vuoteen 2029 mennessä.

1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vantaan kaupunginvaltuusto totesi lausunnossaan 7.11.2016 sote- ja maakuntauudistuksesta vastauksena samaan kysymykseen:

"*Palveluiden yhdenvertainen saatavuus edellyttäisi, että yksityinen sektori hakeutuu tuottamaan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita kattavasti ympäri maata.*

Esityksessä tulisi olla mahdollisuus maakuntakohtaisesti ottaa huomioon maakunnan erityisolosuhteet ja tehdä ratkaisuja muun muassa palvelujen järjestämisestä ja tuottamisesta ottaen huomioon paikalliset tuotantorakenteet ja investointimahdollisuudet.

Uudenmaan maakunta on väestömäärältään 23 kertaa suurempi kuin pienimmät maakunnat. Itsehallintoalueille asetettu tavoitteet ovat suurelta osin Uudellamaalla jo saavutettu.

Maakuntien erilaisuuden huomiotta jättäminen ei edesauta väestön terveys- ja hyvinvointieroja kaventamista. Osa maakunnista jää voimavaroiltaan heikoiksi erityisesti erikoissairaanhoidon ja sosiaalihuollon erityispalvelujen järjestäjinä. Maakuntien koon ja tuotantomahdollisuuksien vaihtelu heikentää yhdenvertaisuutta ja vaikuttaa siihen, millaiseksi monituottajamalli tosiasiallisesti muodostuu. Maakuntien mahdollisuudet omaan palvelutuotantoon vaihtelevat eri puolilla maata ja osalla maakuntia on heikot edellytykset turvata palvelujen yhdenvertainen saatavuus. Järjestämisvastuullisia alueita (18) on liikaa ottaen huomioon kaikkien alueiden tasapuolisen mahdollisuuden selvitä niille siirrettävistä tehtävistä.

Pelkkä järjestämisvastuun siirtäminen kunnilta maakunnille ei yksin paranna kansalaisten yhdenvertaisuutta palvelujen saamisessa eikä kansalaisten yhdenvertaisuutta. Myös palvelujen tuottamisen täytyy tukea yhdenvertaisuuden ja palveluintegraation tavoitetta.

Segregaatio, asunnottomuus ja maahanmuuttajataustaisen väestön keskittyminen kaupunkeihin ovat yhteiskunnallisia haasteita, joiden hallinnassa tärkeintä on kaikkien peruspalveluiden yhteen toimivuus. Uudenmaan alueella maahanmuuttajat keskittyvät erityisesti pääkaupunkiseudun kaupunkeihin. Nyt esitettävä uudistus voi heikentää tämän yhteistyön edellytyksiä siirtäessään sote-palvelut toiselle organisaatiolla, toiseen rahoituskanavaan ja erilaisille maantieteellisille vastuualueille. Uudistuksessa on otettava huomioon pääkaupunkiseudun erityisasema segregaation torjunnassa. "

Lakiluonnoksen vaikutusarvioinneissa on todettu ehdotuksen voivan vaikuttaa myönteisesti palvelujen saatavuuteen, mutta yhdenvertaisuuden ja integraation toteutumiseen kannalta esitykseen sisältyy ongelmallisia elementtejä ja kysymyksiä. Vaikutusarviot liittyvät esimerkiksi rahoitusjärjestelmään ja sen ohjausvaikutukseen, asiakkaiden tosiasialliseen kykyyn hyödyntää valinnanvapautta sekä palvelujärjestelmän polarisoitumiseen hyvin ja huonosti pärjäävien palveluihin sekä palvelujen integraation heikkenemiseen. Yhdenvertaisuuden toteutumisen arvioidaan edellyttävän uudentyyppisiä asiakasta tukevia toimia kuten asiakasohjausta, neuvontaa ja tietoa eri vaihtoehdoista.

Lisäksi mallin arvioidaan vaativan vahvaa ja uudentyyppistä järjestäjän tuottajaan kohdistamaa ohjausta. Vahvan ohjauksen vaatimuksen kanssa ristiriidassa on kuitenkin se, että tosiasiassa maakunnan mahdollisuudet ohjata palvelutuotantoa ovat ehdotetussa mallissa rajalliset. Valittu järjestelmä on markkinaohjautuva. Maakunnalla ei ole riittäviä mahdollisuuksia huolehtia lain tavoitteiden toteutumisesta. Yhdenvertaisuus edellyttää järjestäjän vahvaa ohjausta, mutta tähän ei ole edellytyksiä.

Lasten ja nuorten palvelujen osalta esitetyssä valinnanvapausmallissa on kehitettävää ja muutettavaa. Valinnanvapauden toteutuessa esitetyllä hyvä yhteistyö kunnan eri sektoreiden välillä heikentyy. Esimerkiksi Vantaalla sitä on vuosikymmenten aikana alueellisesti rakennettu ja suunniteltu niin kutsuttuna perhekeskus-toimintamallina. Valinnanvapausmalli sopii kovin huonosti tähän kokonaisuuteen ja jopa estää lasten ja lapsiperheiden palveluiden koonnin perhekeskuksiin. Valinnanvapausmalli estää kokonaiskuvan muodostamisen perheiden tilanteesta, tarpeista ja vaikeuttaa yhteistä kehittämistoimintaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kokonaiskuvan puuttuminen estää järjestelmässä tiedolla johtamisen. Osa kokonaisuuksista hajoaisi vielä hankittavaksi maksuseteleillä, asiakasseteleillä ja henkilökohtaisilla budjeteilla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen rakentuu jatkossa toisaalta kunnan toimenpiteistä ja toisaalta maakunnan sosiaali- ja terveysalan toiminnasta, erityisesti ennaltaehkäisevällä saralla. Näiden eri toimijoiden jatkuva vuoropuhelu, yhteinen tavoitteiden asettelu ja yhteistyö on välttämätöntä laajojen kansanterveyttä edistävien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen ei tapahdu pelkästään sote-palvelujen rakennetta muuttamalla. Erojen kaventuminen edellyttäisi samaan aikaan kuntien vastuulle jäävien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviin tehtäviin.

2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

a. kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin
d.ei X
e.ei kantaa

Vantaan kaupunginvaltuusto totesi lausunnossaan 7.11.2016 sote- ja maakuntauudistuksesta muun muassa, että osallistumisoikeuksia eivät ole pääosin turvattu esityksessä riittävällä tavalla. Uudistuksen yhteydessä on ratkaistava se, miten asukkaiden vaikutusmahdollisuudet esimerkiksi palvelumuotoilun osalta ulotetaan kaikkiin palveluntarjoajiin erityisesti yksityissektorin kohdalla. Kansanvaltaisuuden periaatteiden ja osallistumisoikeuden kannalta ongelmallisinta on sääntelyn kokonaisuus, jossa vaaleilla valitun valtuuston valtaa on rajoitettu merkittävästi.

Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. On kuitenkin tärkeää huomata, että esitettävä valinnanvapausmalli on monimutkainen ja vaikeasti hahmotettava. Sote-palvelujen luonteesta johtuen asiakkailla ja potilailla ei aina ole riittävästi tietoa valintansa perusteeksi. Valinnanvapaus voikin johtaa epätarkoituksenmukaisiin valintoihin. Palveluntuottajan tosiasiallinen vaikutusmahdollisuus asiakkaan valintoihin on merkittävä.

Kuten lain vaikutusarviossa todetaan, on epäselvää, millaiset asukkaiden vaikutusmahdollisuudet todellisuudessa ovat. Maakuntalaki takaa asukkaiden vaikutusmahdollisuudet maakunnan toimintaan, mutta se ei ulotu yhtiöiden ja yhteisöjen toimintaan. Vaikka hallintolakia ja julkisuuslakia sovelletaankin yritysten ja yhteisöjen toimintaan siltä osin kun ne ovat valinnanvapaustuottajia, suuri osa toiminnasta siirtyy avoimen julkishallinnon ulkopuolelle.

Nykyisen palvelusetelin kehittämisellä saavutettaisiin yksinkertaisin ja kaikkien ikäluokkien näkökulmasta toimivin valinnanvapausmalli.

Laissa ei ole määritelty alaikäisen osalta mitään ikärajaa, jolloin hänen voitaisiin katsoa pystyvän päättämään omasta hoidosta, johon kuuluu myös terveysaseman valinta.

3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

a. kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Muutos tuo todennäköisesti ainakin väestötiheille alueille lisää palveluntarjontaa ja parantaa siten palvelujen saatavuutta. Asiakkaan pääsy suoran valinnan palveluihin todennäköisesti nopeutuu. Vaikutukset voivat olla alueellisesti epätasaiset ja alueellinen erilaisuus hankaloittaa yhdenvertaisuutta.

Kuten lakiesityksen vaikutusarvioissakin todetaan, niin käynnistämisvaiheessa nopeasti toimivilla ja osaavilla henkilöillä on parhaat mahdollisuudet valita haluamansa palvelutuottaja.

Asiakasohjauksessa ja neuvonnassa tulee huolehtia siitä, että iäkkäät ja vammaispalvelujen asiakkaat sekä muut erityisryhmät pystyvät hyödyntämään yhdenvertaisesti valinnanvapautta muun väestön kanssa.

Vaikutusarvioissa arvioidaan hyvin kriittisesti asiakasvaikutuksia. Vaikutusarviossa todetaan muun muassa että suoran valinnan palvelujen tuottajan mahdollisuus tarjota asiakkaalle eri maksusta lisäpalveluja voi johtaa eriarvoistumisen lisääntymiseen. Palvelujen tuottajille voi syntyä kannuste houkutella asiakkaikseen vain henkilöitä, jotka kykenevät ostamaan lisäpalveluja ja ohjata palvelujen käyttäjiä tarjoamiinsa maksullisiin lisäpalveluihin tai tuottamiinsa työterveydenhuollon palveluihin. Asiakkaan mahdollisuus hakeutua omaan tilanteen kannalta sopivaan palveluun voi olla toteutumatta, koska sote-keskukset voivat rajata palveluiden hakijoiden määriä (listautuminen).

Valinnanvapauden toteuttaminen edellyttää vahvaa viestintää ja tiedottamista, jotta kansalaiset pystyvät arvioimaan eri palvelutuottajia ja tekemään oman terveytensä kannalta tarkoituksenmukaisia valintoja. Tämä edellyttää asiakkaan helposti tulkittavien ja selkeiden laatumittareiden rakentamista. Asiakkaan käytettävissä valinnanvapauden tukena tulisi olla julkiset laatukriteerit ja hoitotulosten yhteiset arviointikriteerit mittareineen. Näitä kriteerejä ovat esimerkiksi hoidon oikea-aikaisuus, vaikuttavuus, osaaminen, tehokkuus, turvallisuus ja hoidon saamisen tasa-arvo.

Lukuisten ja vaihtuvien palveluntuottajien valvonta ei hoidu pelkällä omavalvontasuunnitelmalla. Erityisesti jos hoidon saatavuus ja saavutettavuus on tuottajien välillä samalla tasolla. Ikäihmisen ja vammaisen oikeus ja mahdollisuus vaihtaa palveluntuottajaa tulee turvata esimerkiksi asumispalveluissa.

Uusimmat digitalisaation ja sosiaalisen median välineet tulee ottaa käyttöön, jotta ihmiset tavoitetaan ja palveluista tulee helppokäyttöiset. Sähköinen asiointi ja ihmisten voimaannuttaminen itsehoitoportaaleilla jakaa vastuuta omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään huolehtimisesta myös asukkaille itselleen.

Todellinen onnistuminen valinnanvapauden toteuttamisessa vaatii monessa suhteessa paljon tietojärjestelmiltä. Näiden kehittäminen on iso ponnistus. Valinnan tekeminen vaatii ymmärrettävää tietoa eri palvelutarjoajien palveluista ja palvelujen laadusta sekä tukea valintojen tekemiseen. Tarvittavaa tietoa ei ole kuitenkaan saatavilla valinnanvapauden toteutumisen alkuvaiheessa. Tietopohjan ylläpitäminen tulee olemaan haastava ja uusia resursseja vaativa tehtävä, joka edellyttää uudenlaista osaamista myös asiakkailta. Tuottajien ja järjestäjän sekä asiakkaan välisen tiedonkulun onnistuminen on valinnanvapausuudistuksen onnistumisen kannalta erittäin kriittinen tekijä. Uudistuksen yksityiskohtien tarkennuttua tarvitaan vähintään 2-3 vuotta valinnanvapausmallin edellyttäminen monen toimijan välisten tietojärjestelmien toteuttamiseen. Kuten lakiesityksen vaikutusarvioissa todetaan, tarvittavien tietojärjestelmien kehitystyö on vasta aluillaan, joten tiedon saaminen alkuvaiheessa tulee olemaan puutteellista. Järjestelmän sisäänajo edellyttää mittavaa viestintää, asukkaiden perehdyttämistä ja palveluohjausta.

4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluita?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin
d.ei X
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Vaikka integraatio on lakiesityksen tavoitteena, järjestelmän moninaisuus ei tue integraatiota. Kuten lakiesityksen vaikutusarvioissa todetaan monituottajamalli voi vaikeuttaa sote-palvelujen integraation toteutumista asiakkaan näkökulmasta. Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden ja integraation varmistaminen monimutkaistuu, kun ne toteutuvat sopimusohjauksen ja seurannan kautta. Ohjauksen läpäisevyyttä hankaloittaa, että maakunnan ja kaikkien tuottajien välille ei synny sopimus- tai muuta ohjaussuhdetta tai se toteutuu välillisesti.

Kuten vaikutusarviossa todetaan, integraation toteuttaminen voi olla haastavaa. Valinnanvapausmalli heikentää maakunnan kykyä toteuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatiota alueellaan. Tämä on seurausta siitä, että kaikki palvelutuotanto ei ole suoraan maakunnan hallinnollisen ohjauksen piirissä, vaikka eräänlainen portinvartijuus säilyykin maakunnalla. Maakunnan ja kaikkien tuottajien (maksu- ja asiakassetelituottajat ja henkilökohtaisella budjetilla hankittavien palvelujen tuottaja) välille ei synny edes sopimussuhdetta, jossa toiminnan ehtoja voitaisiin täsmentää. Maakunta ei solmi niiden kanssa sopimuksia eikä niihin sovelleta hyväksymismenettelyä, jossa maakunta voisi asettaa niiden toimintaa koskevia ehtoja.

Asiakassuunnitelma on keskeinen palveluintegraation toteuttamisen väline, mutta sen toteuttaminen jää yhteistyötahdon ja yhteistyökäytäntöjen varaan. Palveluntuottaja ei ole maakunnan hallinnollisessa ohjaksessa. Integraation toteutuminen edellyttää palveluketjujen ja hoitokokonaisuuksien huolellista määrittelyä, kehittämisyhteistyötä sekä sopimusohjausta ja seurantaa. Nämä eivät ole kaikki valmiina vuoden 2019 alussa. Lisäksi tiedon integraatio ei toteudu järjestelmän käynnistysvaiheessa.

Sekä vertikaalinen että horisontaalinen integraatio ovat tärkeitä erityisesti paljon palveluita tarvitsevien kohdalla, jotta palvelutarpeeseen osataan vastata tarkoituksenmukaisesti, vaikuttavasti ja taloudellisesti. Olennainen kysymys on miten laaja-alaisesti palveluja tarvitsevien ihmisten hoidon ja palvelutarpeen arvio toteutetaan. Asiakkaan laaja ja monimuotoinen palveluntarve lisää integraation tarvetta. Mitä laajempi ja monimuotoisempi palveluntarve on, sitä vähemmän todellista valinnanvapautta tosiasiassa on. Asiakas ei myöskään aina itse kykene arvioimaan eri palvelukokonaisuuksia vaan hän tarvitsee siihen tukea.

Vaikuttavuuden arviointi tulee olla sisään rakennettu palvelujen tuottamiseen ja palvelun vaikuttavuutta pitää pystyä arvioimaan ammattimaisesti.

Lakiesityksen vaikutusarvioissa todetaan, että uudistus voi johtaa palvelutuottajien palvelujen erilaistumiseen palvelujen käyttäjien tarpeiden mukaan. Tämä tarjoaa mahdollisuuksia yhdenvertaisuuden lisääntymiseen esimerkiksi siten, että asiakkaan kielelliset ja kulttuuriset tarpeet otetaan huomioon. Vaarana voi kuinkin vaikutusarvioiden mukaan olla liian pitkälle menevä erilaistuminen siten, että palvelujärjestelmä polarisoituu hyvin ja huonosti pärjäävien palveluihin. Paljon palveluja tarvitsevien kokonaishuolenpidon siirtäminen suoran valinnan palveluista maakunnan liikelaitoksen vastuulle lisää riskiä näiden muutenkin syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten syrjäytymiseen normaalipalveluista.

5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin
d.ei X
e.ei kantaa

Palveluntuottajat eivät kilpaile hinnalla, koska kaikille tuottajille maksetaan sama kapitaatioperusteinen korvaus. Maksuseteli ja asiakasseteli eivät sisällä nykyistä palvelusetelin ominaisuutta, jossa asiakas maksaisi omavastuun. Tämä vaikeuttaa maakunnan kustannusten kasvun hillintää. Tuottajille suunniteltu kapitaatiomaksu, jossa ikäkriteerit painottuvat jopa 80 %, ei edesauta säästötavoitteen toteutumista ikääntyneen väestömäärän voimakkaassa kasvussa. Kapitaatiomaksu kasvaa siis vääjäämättä vuosittain ilman tuottavuusvaatimusta väestön ikääntymisen vuoksi.

Vantaan kaupunginvaltuus totesi lausunnossa sote- ja maakuntauudistuksesta 7.11.2016: "*Uudistuksen toteutuminen aiheuttaa väistämättä ylimenokaudella merkittäviä lisäkustannuksia. Merkittävimmät lisäkustannukset syntyvät valtakunnallisesta palkkaharmonisoinnista, ICT-ratkaisuista sekä maakunnallisten yhtiöiden pääomittamisesta sekä niiden käyttöpääoman turvaamisesta. Lisäkustannuksia aiheuttavat myös jatkossa toteutettavat kiinteistöjärjestelyt. Riskinä on myös nykyisen kunnallisen eläkejärjestelmän rahoittaminen, mikäli perustettavien maakunnallisten yhtiöiden eläkevalinnat epäonnistuvat. Näitä ei ole otettu lainkaan huomioon esitetyissä taloudellisissa laskelmissa.*

Kuntien taloudellinen asema tulee voimakkaasti heikkenemään rahoitusvolyymin puolittuessa ja samanaikaisesti velkapääoman pysyessä muuttumattomana. Kuntien taloudellisen aseman heikkenemisellä on merkittävä vaikutus julkisen sektorin taloudellisen kestävyysvajeen tasapainottamisessa, mikä tulisi ottaa samanaikaisesti huomioon maakuntauudistuksen taloudellisia vaikutuksia laskettaessa. Muutos aikaansaa useiden vuosien epävarmuuden tilan ja keskittymisen organisaatiorakenteisiin ja toimintamallien yhtenäistämiseen kustannusten kasvua hillitsevien kehittämistoimenpiteiden sijaan.

Kustannusten hillitsemiseksi kehittämisen painopiste on oltava erityisesti asiakaslähtöisissä palveluketjuissa, jotta kustannusten kasvun hillintää voidaan saavuttaa tulevaisuudessa. Kustannusten hallinnan kannalta on tärkeä pystyä kontrolloimaan hoitoketjua perustasolta erityistasolle. Luonnoksen mukaisessa mallissa maakunnalla ei ole tähän tuottajille kannustimia. Siksi tuottajille tulee luoda kannustinratkaisu jo ennen lain voimaantuloa.

Maakunnan hallintoa koskeva sääntely tulee arvioida uudelleen, koska maakunnan palvelutuotannon ohjausjärjestelmä ei tue tavoitetta hillitä palvelujen kustannuksia.

Esityksessä ei ole myöskään selostettu, miten aiotut säästöt on tarkoitus saada aikaan. Kustannusten kasvun hillinnän kannalta keskeistä on myös palvelulupauksen sisältö ja sitovuus, jonka merkitys on lakiluonnoksessa vielä täsmentymätön.

Kokonaisarviota kustannusten kasvun hillinnästä on mahdoton tehdä, koska tietoa vallinnanvapauden, monikanavarahoituksen ja tulevan valtionosuusjärjestelmän mallista ei ole. Kokonaisarvio kustannusten kasvun hillinnästä tulee esittää viimeistään valinnanvapautta, monikanavarahoitusta ja tulevaa valtionosuusjärjestelmää koskevien säädösten yhteydessä."

Kuten nyt lausunnolla olevan lakiesityksen vaikutusarvioissa todetaan niin kustannusriskein hallitseminen edellyttää maakunnalta hyvää suunnittelu- ja ennakointikykyä. Valtioneuvoston asetuksilla voidaan edelleen muuttaa muun muassa tuottajien rahoituksen yksityiskohtia. Tämä sopii huonosti maakunnan itsehallinnolliseen asemaan. Maakunnan päättäessä tarjota asukkailleen säädettyä laajemman suoran valinnan palveluvalikoiman, kustannusten kasvun riski kasvaa. Asiakkaan valinnanvapaus yhdistettynä kapitaatiokorvaukseen luo tuottajille helposti kannustimen asiakkaiden haitalliseen valikoitumiseen.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen edellyttäisi käytännössä palvelutuotannon tuntuvaa tehostumista, hoidon vaikuttavuuden tuntuvaa lisääntymistä tai palveluintegraation parantumista niin, että palvelutarvetta voidaan ehkäistä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ehdotettu järjestelmä johtaa kokonaisuutena siihen, että talouden ohjaus on vaikeaa. Palvelun tuottajalla ei ole intressiä hillitä maakunnan kustannusten kasvua. Ehdotetun järjestelmän heikkous on integraation puute ja palvelutuotannon hajanaisuus.

Julkisen talouden näkökulmasta on perusteltua, että kunnille turvataan taloudelliset edellytykset toteuttaa itsehallintonsa puitteissa ennaltaehkäiseviä palveluja. Tästä saatava hyöty hillitsee maakunnan kustannusten kasvua.

6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

-

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Valinnanvapauslaki esitetyssä muodossaan heikentää maakuntavaltuuston vaikutusmahdollisuuksia

Vantaan kaupunginvaltuusto totesi antamassaan lausunnossa sote- ja maakuntauudistuksesta 7.11.2016:
”Suorilla vaaleilla valitun maakunnan valtuuston asema on epäselvä ja ongelmallinen kansanvallan näkökulmasta. Vahvassa valtion ohjauksessa oleva maakuntien itsehallinnollinen asema tulee olemaan heikko.

Luonnoksessa valtionhallinnolla on mahdollisuus ohittaa maakunnan valtuusto hallinnollisilla päätöksillä. Maakunta ei ole kuntien tapaan aidosti itsehallinnollinen yksikkö eikä toisaalta selvästi osa valtionhallintoakaan. Maakunnasta on syntymässä suorilla vaaleilla valitun valtuuston ja valtionhallinnon yhdessä johtama hallinnon taso, jonka ylintä päätösvaltaa käyttävät maakuntavaltuusto ja valtioneuvosto.
[…]
Kansalaisen näkökulmasta valtion, maakunnan ja kunnan työnjako tulee olla selkeä. Asukkaan tulee tietää, missä asioissa hänen tulee pyrkiä vaikuttamaan kunnan, maakunnan tai valtiollisten vaalien tai vaikutusjärjestelmien kautta. Tämä koskee esimerkiksi kuntalain mukaista kunnan tehtävää asukkaiden hyvinvoinnin edistämiseen.

Kyseessä on historiallinen esitys kansalliseksi ratkaisuksi perustuslain 121 § 4 momentissa tarkoitetusta itsehallinnosta kuntia suuremmilla hallintoalueilla ja se linjaa merkittävällä tavalla itsehallinnon ja kansanvaltaisuuden periaatteen toteuttamista pitkälle tulevaisuuteen. Ehdotuksen perusteluista ei selviä, miten mallin on arvioitu täyttävän perustuslain kansanvaltaisuuden periaatteen ja itsehallinnon periaatteiden vaatimukset. Ehdotus herättää kysymyksen, kuinka paljon itsehallinto voi erota kuntatasolla ja maakuntatasolla ja kuinka paljon vaaleilla valitun maakuntavaltuuston toimivaltaa voidaan kaventaa loukkaamatta kansanvaltaisuuden periaatetta.
[...]
Demokratian toteuttamisessa tulisi säädöksiin kirjata myös lähidemokratian periaatteet ja kannustaa luomaan uudenlaisia osallistumisen muotoja muun muassa julkinen palautemahdollisuus valinnanvapauden piirissä ja muista palveluista. Valinnanvapaus osaltaan toteuttaa suoraa demokratiaa palvelujen käyttäjien näkökulmasta."

Kansanvallan periaatteen ja kansalaisten todellisten vaikuttamismahdollisuuksien kannalta merkittävä muutos on, että nyt lausuttavana oleva esitys siirtää nykyisin järjestämisvastuussa olevalta taholta päätös-, ohjaus- ja vaikutusvaltaa julkisen sektorin ulkopuolelle. Siirtymässä olennaista ja ongelmallisinta on se, että valta ei siirry sellaisenaan kansalaiselle vaan merkittävässä määrin palveluntuottajille. Kansalainen on lisääntyvässä määrin kuluttajaan rinnastettavassa asemassa. Sosiaali- ja terveyskeskus on osin nykyisen perusterveydenhuollon järjestäjän roolissa. Esimerkiksi maksusetelin avulla se voi ohjata asiakkaita muille palveluntuottajille ilman järjestämislain mukaan järjestämisvastuussa olevan maakunnan minkäänlaista kontrollia.

Edellä mainittujen valtioneuvoston ohjauksen lisääntymisen ja toisaalta järjestämisroolin heikkenemisen ja palveluntuottajan roolin muuttumisen myötä on syytä arvioida maakunnan ja maakuntavaltuuston roolia. Alun perin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen tavoite oli siirtää järjestämisvastuu vahvemmille hartioille, tehostaa integraatiota ja lisätä asukkaiden valinnanvapautta. Valinnanvapauslakiluonnoksen yhteydessä on kuitenkin syytä kysyä, onko päätösvaltaa siirretty palveluntuottajille niin, että erityisesti perusterveydenhuollossa maakunnan järjestämisvastuu on kutistunut rahoitusvastuuksi.

7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

a.kyllä
b.kyllä pääosin X
c.ei pääosin
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Valinnanvapaus luo mahdollisuuksia uudistaa toimintatapoja ja ottaa käyttöön innovaatioita. Tavoitteen saavuttaminen riippuu siitä, millaiseen toimintaan rahoitusmalli kannustaa. Riskinä on, että järjestelmä kannustaa asiakkaan edun sijaan tuottajan edun mukaisiin ratkaisuihin.

Innovaatioiden toteutuminen edellyttää laaja-alaista näkemystä tavoitteista ja tarvittavista muutoksista. Innovaatioiden käyttöönotto edellyttää lähes poikkeuksetta suuria muutoksia muun muassa työn tekemisen prosesseissa, professioiden rooleissa ja tehtävissä sekä uuden osaamista.

Kysymyksiä lakiluonnoksen yksityiskohdista

8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveyspalveluista.

8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöitettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Vapaamuotoiset huomiot

Laissa tulisi selkeästi mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnanvapauden piiriin ja miltä osin maakunta voi määritellä laajan valinnanvapauden palvelut. Eräiltä osin esitys on tältä osin epäselvä. Esimerkiksi sosiaalihuollon palvelujen tilanne on vielä epäselvä.

Yksittäisiä palveluja olennaisempaa on se miten palveluketjujen kokonaisuus rakennetaan.

Ehdotuksessa jää epäselväksi, mikä on maakunnan ja sen liikelaitoksen tosiasiallinen mahdollisuus toimia niissä tapauksissa, joissa markkinoilla ei ole riittävästi toimijoita. Epäselvää on esimerkiksi se, edellyttääkö tilanne käytännössä suoran valinnanvapauden piiriin kuuluvan toiminnan yhtiöittämistä. Maakunnan liikelaitoksella ei voi olla alkuvaiheessakaan ylimääräistä resurssia siltä varalta, että markkinoilla ei ole tarjontaa vaan toiminnan täytyy olla tehokkaasti mitoitettua.

Muun muassa palveluseteli ja henkilökohtainen budjetointi ovat hyviä valinnanvapautta lisääviä palvelun tuottamisen tapoja, mutta niiden laajentaminen edellyttää järjestelmien integrointia ja palveluohjauksen lisäämistä – ja siihen liittyvän osaamisen päivittämistä.

8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin
d.ei X
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Valinta annetaan asiakkaalle, jolloin markkinat määrittävät miten tuotanto järjestyy. Maakunnan tuottajille asetettavat kriteerit ovat ratkaisevassa asemassa laadukkaan palvelun järjestämisvastuussa, samoin tuottajien taustojen selvittäminen ja asiakkaan valintaa tukevan informaation järjestäminen kansalaisille. Kapitaatiorahoitteisessa mallissa kilpaillaan vain laadulla ja hintakilpailua ei synny. Tämä vaikeuttaa muun muassa 3 miljardin euron säästötavoitteen saavuttamista.

Järjestämisvastuun todellinen sisältö muuttuu ehdotetun valinnanvapausjärjestelmän sekä maakuntalainsäädännön myötä. Järjestämisvastuu on organisaation vastuuta palvelujen saatavuudesta, rahoituksesta ja tuotannon järjestämisestä. Järjestämisvastuussa olevan tahon on puututtava asiaan, mikäli kansalainen ei saa hänelle kuuluvia palveluja tai kansalaisia ei kohdella yhdenvertaisesti. Ehdotetussa mallissa tuotanto voi jakaantua niin sirpaleiseksi ja monimuotoiseksi, että kokonaisuuden hallinta on ongelmallista suuren maakunnan alueella. Järjestämistehtävään perinteisesti kuuluvia elementtejä siirtyy järjestelmässä tuotanto-organisaatioille. Esimerkiksi maksusetelin myötä suoran valinnan palvelun tuottaja toimii roolissa, joka aiemmin kuului järjestämisvastuun piiriin. Ehdotuksen mukaan maakunnalla ei käytännössä ole mahdollisuutta ohjata tai valvoa palveluntuottajan toimintaa siten kuin valinnanvapauden toteutuminen ja tosiasiallinen järjestämisvastuu edellyttäisi.

8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Nykyistä palvelusetelimallia olisi tullut kehittää maksusetelijärjestelmän sijaan.

Lakiesityksen mukaan sote-keskuksella säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta, palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta sekä maksusetelipalvelun tuottajan tekemistä virheistä silloinkin, kun asiakas käyttää maksuseteliä. Malli korostaa asiakkaan vastuuta. Sote-keskuksella ei kuitenkaan ole juuri mahdollisuutta puuttua asiaan, jos se esimerkiksi havaitsee maksusetelipalvelun laadussa ongelmia. Malli edellyttäisi asiakaspalautteeseen aktiivista ja nopeaa reagointia ja valvontaa. Kokonaisvastuun hajautuminen liikelaitoksen, maakunnan, suoran valinnan palvelun ja maksusetelipalveluntuottajan välillä voi aiheuttaa viivästyksiä ja heikentää palvelujen integraatiota.

8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei

e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Asiakkaan valinnanvapaus on riippuvainen siitä missä määrin sote-keskus antaa asiakkaalle mahdollisuuden käyttää maksuseteliä.

Maksusetelin arvon määrittäminen voi olla hankalaa niin, että se on sekä kustannuksiltaan tarkoituksenmukainen että tyydyttää asiakkaan tarpeet ja hoidolliset toiveet. Käytäntö tulee osoittamaan miten hyvin asiakas voi kulloinkin vaikuttaa palvelujen toteutukseen.

Nykyistä palvelusetelijärjestelmää olisi tullut kehittää maksusetelijärjestelmän sijaan.

Ainakaan uudistuksen käynnistyksen alkuvaiheessa ei ole olemassa välttämättömiä tietojärjestelmiä, jotka tukevat asiakaan mahdollisuutta vaikuttaa palvelun tuottajan valintaan sekä laadun seurantaan.

9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Ehdotus ei anna asiakkaalle kokonaisuuden kannalta tarkoituksenmukaisia mahdollisuuksia valita palvelun tuottaja.

Ehdotuksen mukaan asiakkaan tulisi voida valita syksyllä 2018 suoran valinnan palvelun tuottajansa. Aikataulu on hyvin ongelmallinen. Asiakkaan todellinen valinnanvapaus on riippuvainen siitä, miten maakunnan perustason ja laajennetun perustasoon kuuluvat sosiaali- ja terveydenhuollon suoran valinnan palvelut saadaan siirrettyä sosiaali- ja terveyskeskusten tuotantovastuulle siirtymäaikana viimeistään 1.1.2021.

Asiakkaiden valintamenettelystä ja muutoksista voi alkuvaiheessa aiheutua melkoisesti työtä. Asiakkaan valintaa tukevien monen toimijan välisen tietojärjestelmän rakentaminen vie useita vuosia. Kuten lakiluonnoksen vaikutusarvoissakin todetaan, uudistuksen yksityiskohtien tarkennuttua tarvitaan vähintään 2–3 vuotta valinnanvapausmallin edellyttäminen tietojärjestelmien toteuttamiseen.

4 luvun 18 §:n ensimmäisessä lauseessa on sanottu, että asiakas saa palvelut liikelaitokselta, jonka asukas hän on. Tätä ei liene tarkoitettu.

Valinnanvapaus muissa kuin suoran valinnan palveluissa voi johtaa nykyisen sairaalaverkon rakenteiden muutoksiin.

10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä.

10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

a.kyllä
b.kyllä pääosin X
c.ei pääosin
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Asiakkaan näkökulmasta järjestelmä on monimutkainen.

Nykyistä palvelusetelijärjestelmää kehittämällä järjestelmä toimisi asiakkaan näkökulmasta paremmin. Palvelusetelijärjestelmässä kunta määrittää palvelun sisällön ja asettaa palveluntuottajan hyväksymiskriteerit.

10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Maakuntavaltuusto ja hallitus eivät pysty riittävästi vaikuttamaan järjestämisvastuullaan oleviin tehtäviin. Maakunnalla pitäisi olla mahdollisuus asettaa hyväksymiskriteerit asiakassetelipalvelun tuottajalle.

Maakunnan ohjauksen läpäisevyyttä ja oikeudellisen vastuun toteutumista hankaloittaa lakiesityksen vaikutusarvion mukaan se, että verkostomaisessa rakenteessa ja maksu- ja asiakasseteliltä sekä henkilökohtaista budjettia käytettäessä maakunnan ja kaikkien tuottajien välille ei synny sopimus- tai muuta ohjaussuhdetta tai se toteutuu välillisesti. Suoran valinnan palvelun tuottajalla on kokonaisvastuu asiakaan palvelukokonaisuudesta sekä palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta. Epäselväksi jää vaikutusarvioidenkin mukaan se, miten tämä toteutuu ja miten laadun seurannan kriteerit valikoituvat.

Lakiesityksen vaikutusarvossa todetaan erityisiä riskejä aiheuttavan maksuseteliin liittyvät säännökset, tuottajien kyky määrittää enimmäisasiakasmääränsä yhdistettynä asiakkaiden haitalliseen valikoitumiseen eli kermankuorintaa sekä markkinoiden jakautumisriski valinnanvapausjärjestelmän käynnistyessä.

Asiakassetelillä tarjottavilla palveluilla voi olla heikentävä vaikutus maakunnan sairaaloiden henkilöstön riittävyyteen ja sairaaloiden palveluihin.

Kaikkiin maakuntiin ei vaikutusarvion mukaan saada riittävästi järjestelmän hallinnoinnin edellyttämää erityistä osaamista ja resursseja sekä maakuntahallintoon että liikelaitokseen kuin myös maakunnan omiin yhtiöitettäviin palveluihin. Uusia hallinnollisia tehtäviä liittyy toimeenpanossa muun muassa korvausten laskemiseen, palvelutuottajien ilmoittautumiseen, sopimusten tekemiseen, järjestäjätoiminnan perustamiseen ja hallinnointiin, tietojärjestelmien hankintaan, asukkaiden informointiin, tuottajien rekisteröintimenettelyn luomiseen.

Maakunta päättäisi tarkemmin missä palveluissa asiakasseteli otetaan käyttöön. Maakunnan tulisi varmistaa asiakassetelin käyttö vähintään 15 % niistä perustason kuuluvista palveluista, jotka eivät ole saatavilla suoran valinnan palveluina tai henkilökohtaisella budjetilla ja jotka eivät ole kiireellisiä, julkisen vallan käyttöä. Tällaisia numeerisesti sitovia määräyksiä ei tulisi sisällyttää lakiin.

10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Kysymys on hyvin tulkinnanvarainen.

Maakunnan liikelaitos vastaa asiakkaan sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeen arvioinnista, terveydenhuoltoa koskevan hoitopäätöksen teosta ja sosiaalihuoltoa koskevan hallintopäätöksen teosta. Epäselvää on tekeekö sen uudessakin järjestelmässä riittävän koulutuksen saanut asiantuntija.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen ydinosaamisen lisäksi maakunnissa korostuu strategisen johtamisen ja sopimusoikeuden osaamisen suuri tarve. Palveluntuottajia ohjataan ja seurataan tietojärjestelmien kautta. Valinnanvapausjärjestelmä joudutaan käynnistämään ilman suunnittelun ja toiminnan edellyttämää riittävää tietopohjaa. Uusi ohjaus- ja seurantajärjestelmä sekä maksatusjärjestelmän muodostaminen vaatii resursseja ja aikaa. Uudistus edellyttää uusien neuvonta-, maksatus-, hyväksymis-, arviointi- , seurantatehtävien myötä tarvittavaa uutta hallinnollista henkilöstöä.

Asiakassetelillä tarjottavilla palveluilla voi olla heikentävä vaikutus maakunnan liikelaitoksen henkilöstön riittävyyteen ja palveluiden saatavuuteen.

Asiakasseteli tullee kohdistumaan pääosin erikoissairaanhoidon palveluihin, jotka ovat jo tällä hetkellä valinnanvapauden piirissä julkisen terveydenhuollon osalta koko maan alueella. Asiakassetelin myötä julkista erikoissairaanhoitoa joudutaan merkittävästi yhtiöittämään

11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Henkilökohtaisen budjetin käyttö vahvistaa asiakkaiden itsemääräämisoikeutta, jos budjetin käyttöön on tarjolla riittävästi tukea. Henkilökohtainen budjetti ovat sinällään hyvä väline. Se kuitenkin eroavat palvelusetelistä siinä, että henkilökohtaisen budjetin on riitettävä asiakkaan palveluun. Tästä syntyy jonkinlainen kustannusriski ja mahdollisuus erimielisyyksiin asiakkaan/edunvalvojatahojen kanssa.

Järjestämisvastuun, itsemääräämisoikeuden ja subjektiivisten oikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen välille voi henkilökohtaista budjettia käytettäessä syntyä vaikea ristiriita. Julkisella vallalla on viimekätinen, perustuslakiin perustuva velvollisuus turvata, että jokaisella on riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut.

Lain vaikutusarvioiden mukaan henkilökohtainen budjetti on järjestämistapaan uusi ja aiheuttaa hallinnollista työtä muun muassa palvelutarpeen arviointiin, henkilökohtaisen budjetin laadintaan ja seurantaan sekä maksatukseen liittyen. Henkilökohtaiseen budjettiin liittyy myös huomattava kustannusriski. Maksu- ja asiakasseteleitä sekä henkilökohtaista budjettia käytettäessä maakunnan ja kaikkien tuottajien välille ei lainkaan synny välitöntä sopimus- tai muuta ohjaussuhdetta tai se jää välilliseksi.

Henkilökohtaisen budjetin määräytyminen ja laskentaperiaatteet ovat epäselvät ja mahdollistavat suuriakin poikkeavuuksia maakuntien kesken, mikä taas heikentää yhdenvertaisuutta silloin kun asioidaan toisessa maakunnassa. Henkilökohtaista budjetointia Suomessa tällä hetkellä vasta lähinnä pilotoitu ja palveluseteleitäkin kokeiltu vain rajoitetuissa palveluissa. Asiakkaan palvelukokonaisuuksien hallinnasta näiden avulla ei ole laajaa kokemusta.

Ongelmia voi syntyä henkilökohtaisen budjetoinnin ja palvelukokonaisuuksien kustannusten koordinoidusta hallinasta. Riskinä voi olla myös hallinnollisen työn kasvaminen, varsinkin kun uudistuksia tuodaan yhtä aikaa täytäntöön.

12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

a. kyllä

b. kyllä pääosin X
c. ei pääosin
d. ei
e. ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Asiakasohjausta tulee vahvistaa nykyisestä ja ohjauksen sisältöön on panostettava. Tuetussa päätöksenteossa on oleellista, että tuen antaja pystyy puolueettomasti ja riittävällä asiantuntemuksella tukemaan päätöksentekoa

Uusi toiminto lisää hallinnon kuluja ja edellyttää myös toimivia tietojärjestelmiä sekä palvelujen laadun seurantaa.

13. **Lakiluonnoksen 7 luvussa** säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä.

13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Lakiesityksen mukaan maakunta voi asettaa laatua, saatavuutta ja palveluketjuja koskevia ehtoja tuottajille. Tällä voi olla maakuntien välillä asukkaita eriarvoistava vaikutus maakuntien kesken, jos näitä ei ole valtakunnan tasolla määritelty.

Lakiesityksessä mainitaan mahdollisesta tuottajien akkreditoinnista, mutta sitä ei kuvata lakiluonnoksessa tarkemmin. Akkreditointi olisi edellytys suoran valinnan palvelujen tuottajiksi hyväksymiselle. Akkreditoinnin kriteerien tarkempi määrittely selvitetään jatkovalmistelussa. Tämä on tärkeä tekijä uuden valinnanvapausjärjestelmän toiminnassa ja olisi tullut olla tiedossa lakiluonnoksessa.

Tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyt aiheuttavat maakunnille runsaasti hallinnollista työtä ja edellyttävät uudenlaista sopimusoikeudellista osaamista sekä sitovat runsaasti asiantuntijaresursseja.

13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin
d.ei X
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Sopimismenettelystä tulee varsin monimutkainen järjestelmä, joka todennäköisesti lisää muutoksenhakubyrokratiaa. Sopimusmenettelyyn ja sen ohjeistukseen pitäisi panosta erillisesti jo nyt.

Maksuseteli- ja henkilökohtaisen budjetin palvelutuottajat eivät tee sopimusta suoran valinnan tuottajan eivätkä maakunnan kanssa. Tämän vuoksi niiden ohjaaminen on vaikeaa.

Maakunnan ja suoran valinnan palvelujen tuottajan välisestä sopimuksesta todetaan muun muassa että siinä tulee olla tieto siitä, miten palvelun tuottaja tulee toimittamaan maakunnalle seurannan edellyttämät tiedot sekä miten tuottaja toteuttaa maakunnan palvelustrategiaa ja palvelulupauksen sekä asiakkaiden palvelukokonaisuuksiin ja palveluketjuihin samoin kuin palvelujen yhteensovittamiseen liittyviä ehtoja. Sopimukseen kirjattavat asiat ovat osin yleisluonteisia ja myös niiden kirjaaminen sopimuksiin toiminnan käynnistymisvaiheessa on haasteellista.

Lakiesityksen mukaan suoran valinnan palvelun tuottajan on tehtävä toiminta-alueellaan yhteistyötä maakunnan ja kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi maakunnan kanssa tekemässään sopimuksessa määritellyllä tavalla. Koska kunnat eivät kuitenkaan ole sopimuksen osapuolia, kuinka varmistetaan, että kuntien terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen osaaminen ja tietoa otetaan huomioon.

14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

a.kyllä
b.kyllä pääosin X
c.ei pääosin
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Säännökset vaikuttavat tarkoituksenmukaisilta ja asiallista. Toteutuminen ja käytännön toimeenpanon haasteet ovat merkittäviä. Sopimusten toteutumisen seurantaan ja potilas/asiakasturvallisuuden seurantaan on panostettava huomattavasti. Omavalvonta ei ole riittävä tapa valvoa palvelutuotantoa. Myös asiakas- ja potilasvalitusten käsittely tulee työllistämään ja vaatii valmistautumista sekä toimintakykyisen organisaation. Suoran valinnan palvelun tuottajan velvoitteena on muun muassa ilmoittaa julkisessa tietojärjestelmässä enimmäismäärä asiakkaista. Tietojärjestelmien toimivuus on tärkeä edellytys velvoitteen toteutumiselle.

15. **Lakiluonnoksen 9 luvussa** säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

a.kyllä
b.kyllä pääosin

c.ei pääosin
d.ei X
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Kapitaatioperuste on ongelmallinen, sillä listaukseen perustuva kapitaatiokorvaus ei välttämättä turvaa eniten hoitoja tarvitsevien palveluja. Jos kriteereissä pääpaino asetetaan ikääntymiseen, tuottajien toimintamahdollisuudet eriytyvät maakunnasta riippuen. Toisaalta malli kaventaa kilpailua selvästi nykyisestään, kun hinnoilla ja kustannustehokkuudella kilpailu poistuu. Suurimpina haasteina on löytää tarkoituksenmukaiset kannustimet, vaikuttavuuden todentaminen, kokonaisuuden hallinta sekä osaoptimoinnin välttäminen. Nämä ongelmat voivat heijastua niin asiakkaalle, sote-tuottajien toimintakenttään kuin tuottajiinkin.

Korvausjärjestelmän tulisi perustua sellaisiin avoimesti määriteltyihin perusteisiin, jotka turvaisivat maakunnan asukkaille yhdenvertaisesti riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Korvausjärjestelmän olisi varmistettava maakunnan asukkaiden yhdenvertaista hoitoon pääsy ja palvelujen saatavuus sekä asiakkaan hoidon tarpeen yksilöllistä arviointia. Korvausten tulisi vahvistaa palvelujen saatavuutta ja tukea palvelun laatuun perustuvaa kilpailua tuottajien välillä. Yksityisten tuottamiin suoranvalinnan sote-keskuksiin syntyy kahdenlaiset palvelut, yhtäältä kapitaatiorahoituksella tuotettavat pelkistetyt palvelut ja toisaalta potilaan rahoittamat palvelut esimerkiksi ilta-aikaan. Osa potilaista ohjataan päivätoiminnasta jatkohoitoon omalla rahoituksella nopeampaan jatkohoitoon

15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

a.kyllä
b.kyllä pääosin X
c.ei pääosin
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Muita korvauksia voidaan käyttää silloin kun se olisi tarpeen alueellisten erityispiirteiden huomioimiseksi, kuten oman alueen sairastavuus ja pitkät etäisyydet. Erityispiirteiden huomioiminen on erityisesti Uudellamaalla tarpeen muun muassa suuren maahanmuuttajataustaisen väestönosuuden kasvun vuoksi. On epäselvää missä määrin Uudenmaan erityispiirteitä voidaan ottaa huomioon, jos alustavien rahoituslaskelmien mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus Uudellamaalla pienenee 62 miljoonaa euroa.

Lisäksi säädettäisiin mahdollisuudesta antaa valtioneuvostolle asetus, jossa annettaisiin tarkempia säännöksiä suoran valinnan palvelujen tuottajille maksettavien muiden korvausten sisällöstä ja korvausten vähimmäismäärästä silloin kun tähän olisi valtakunnallisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta perusteluta tarvetta. Epäselväksi jää kuitenkin miten valtakunnallista yhdenvertaisuutta arvioidaan jatkossa.

16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin
d.ei X
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Siirtymäsäännökset tulisi mitoittaa realistisesti ja porrastaa. Muutoin valinnanvapaus toteutuu vain isoissa maakunnissa, joiden kaupungit ovat yli 200 000 asukkaan kaupunkeja.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 2019 alusta. Siirtymäsäännökset ovat kuitenkin hyvin tulkinnanvaraisia. Ehdotuksen mukaan maakunnilla olisi kaksi vuotta aikaa yhtiöittää ja siirtää sote-keskusten ja hammashoitoloiden tuotettavaksi valinnanvapauslaissa määritellyt perustason palvelut. Siirtymäaika päättyisi vuoden 2020 lopussa. Siirtymäsäännöksiä voidaan tulkita kuitenkin myös niin, että yksityisten palveluntuottajien ilmoittautuminen maakunnan palveluntuottajiksi alkaisi jo heinäkuussa 2018 ja asiakkaat voisivat listautua sosiaali- ja terveyskeskuksiin marraskuussa 2018.

Siirtymäaika on välttämätön. Uudistuksen toimeenpano on siirtymäajankin puitteissa haasteellista. Nopeampi aikataulu ei olisi realistinen esimerkiksi tarvittavien laajojen uusien tietojärjestelmien valmistumisen kannalta. Siirtymäaika on toteutettava niin, että valinnanvapaus otetaan käyttöön samanaikaisesti julkisten ja yksityisten palveluntuottajien osalta, aikaisintaan vuoden 2021 alusta.

Siirtymäaika tulisi porrastaa siten, että laajennetun perustason palvelut saatettaisiin valinnanvapauden piiriin aikaisintaan 2023.

Asiakkaiden valikointi markkinoiden avaamisvaiheessa vaikuttaisi pitkäkestoisesti eri toimijoiden asemaan ja kokonaiskustannustenkehitykseen. Palveluntuottajia on kohdeltava samalla tavoin riippumatta siitä, omistaako ne yksityinen tai julkinen taho.

17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Maakuntien uusi vaativa tehtävä on palveluketjujen ja palvelukokonaisuuksien yksityiskohtainen määrittelytyö. Siinä on huomioitava myös valinnanvapausjärjestelmässä olevat tuottajat mahdollisine alihankkijoineen ja maksusetelituottajineen sekä maakunnan liikelaitoksen henkilökohtaisen budjetin ja asiakassetelipalvelujen tuottajat. Myös yhteys kuntaa jäävään palvelutuotantoon muun muassa kouluterveydenhoitajiin ja -kuraattoreihin tulisi varmistaa.

Suurissa maakunnissa syntyy markkinoille ongelmia ja ristiriitoja, joita maakunta ei pysty ratkaisemaan määräyksillä. Koko lainsäädäntökokonaisuuden ongelma on, että se perustuu

määräysten voimaan valtion taholta lähtien. Valinnanvapauteen pitäisi liittyä myös markkinoiden vapaa toiminta ja monipuolinen kilpailuasetelma, jos aiotaan välttyä kustannusten rajulta kasvulta.

Maakunnan tehtävät edellyttävät mittavaa ja osaavaa hallintoa. Maakunnan liikelaitoksella on merkittävä tosiasiallinen asema vaikuttaa palveluihin. Onkin mietittävä vielä, kuinka varmistetaan, että maakunnan yhtiö kykenee toimimaan kilpailukykyisenä markkinoilla, jos se joutuu esimerkiksi ylläpitämään muita toimijoita laajempaa palveluvalikoimaa?

Julkisen palvelutuotannon nykyinen toiminta hankintalainsäädännön, tiukan omavalvontavelvoitteen ja demokraattisen päätöksenteon vaatimuskentässä aiheuttanee sen, että kilpailun ja valinnanvapauden alettua julkinen palvelutuotanto ei ole samoissa lähtöasemissa yksityisten yritysten kanssa hintakilpailukykyisyydessä.

Vaikutusarvioissa on nostettu esille moni uusi maakunnan hallinnollinen tehtävä joka tulee edellyttämään uutta hallintoa ja henkilöstöä. Asiakaan valinnan tueksi tulee tarjota erilaisia neuvontapalveluja ja julkista tietoa, jotka myös ovat uusia tehtäviä maakunnille. Hallinnollinen työ liittyy esimerkiksi eri maakuntien hinnoitteluperiaatteisiin ja laskutuskäytäntöihin, kriteeristöihin, maksatukseen. Maakunta vastaa myös palvelujen tuottajien toiminnan valvonnasta, mikä lisää hallintoa. Maakunta ylläpitää julkisessa tietoverkossa olevaa luetteloa suoran valinnan palvelujen tuottajista ja asiakasseteleillä palveluja tuottavista toimijoista. Maakunta ottaa vastaan asiakkaan ilmoituksia, asiakkaan valinnan ilmoittaminen palveluntuottajalle sekä asiakkaan siirtymistä koskevien tietojen välittämistä. Tämä kaikki tulisi olla käytössä vuoden 2019 alussa.

18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

a.kyllä
b.kyllä pääosin X
c.ei pääosin
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Laki avaa markkinat sote-palveluille hyvin laajasti. Tällä hetkellä kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon lopputuotepalvelujen ostot ovat noin 2,8 miljardia vuodessa, lakiesityksen mukaan valinnanvapausmarkkinat olisivat noin 8 miljardia euroa vuodessa.

Palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajakorvauksista riippuu, miten markkinat lopulta muotoutuvat. Todennäköistä on, että terveydenhuollon markkinat syntyvät suuriin kaupunkikeskuksiin, mutta ei haja-asutusalueelle. Riskinä on sote-palvelujen markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen myötä. Tuottajille asetettavat vaatimukset karsivat erityisesti suoran valinnan palvelujen tuottajista pois pienet yritykset.

Kapitaatiorahoitteisessa mallissa kilpaillaan vain laadulla ja hintakilpailua ei synny. Tämä saattaa aiheuttaa sen, että tuottajan kate tehdään laatua heikentämällä.

18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin
d.ei X
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Suoran valinnan palvelujen tuottajiksi kykenevät lähinnä suuremmat toimijat. Pienet toimijat voivat pyrkiä markkinoille suoriteperusteisten asiakassetelien, maksusetelien tai henkilökohtaisen budjetin piirissä olevien palvelujen kautta.

Järjestelmä tulee karsimaan pieniä yksityisiä tuottajia. Pienimmät toimijat ovat liian pieniä yhdistyessäänkään tarjoamaan kokonaisvaltaisia palveluita, jolloin vain pienten yritysten liittoutuminen suurten yritysten kanssa mahdollistaa niiden toiminnan osittain. Voidaan kysyä mikä on ison tuottajaorganisaation intressi tehdä yhteistyötä pienen toimijan kanssa.

Pienten toimijoiden riskinä on myös isojen ja vakiintuneiden toimijoiden markkinointi- ja viestintäresurssit: heti uudistuksen alussa isot toimijat voivat voimakkaasti markkinoiden saada johtavan markkinaroolin, jonka muuttaminen voi olla myöhemmin vaikeaa, koska ihmiset eivät useinkaan vaihda palveluntuottajaa.

19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Parhaimmillaan valinnanvapaus ja sen myötä lisääntyvä kilpailu asiakkaista parantaa palvelun laatua. Todellisen hoidontarpeen sijaan hoidon saatavuutta ja asiakkaan saamaa palvelua ohjaavat liiketaloudelliset intressit. Uudistuksen vaikutus voi olla uudistuksen tavoitteiden vastainen.

20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

a.kyllä
b.kyllä pääosin
c.ei pääosin X
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Erityisesti suun terveydenhuollossa tulee varmistaa ennaltaehkäisy ja sosiaali- ja terveyspalveluiden integraation toteutuminen.

Lakiesityksen vaikutusarviossa todetaan, että suun terveydenhuoltoon voi liittyä paineita kustannusten noususta. On huolehdittava, etteivät suun terveydenhuollon asiakasmaksut nouse niin korkeaksi, että ne ovat esteenä hoitoon hakeutumiselle tai hoidon jatkuvuudelle.

Suun terveydenhuollon valinnanvapauden myötä muutokset palvelujen tuottamisessa ovat merkittäviä ja edellyttävät maakunnalta kehittämisyhteistyötä tuottajien kanssa sekä toimivaa seurantajärjestelmää ja sopimusosaamista. Suoran valinnan palvelujen tuotannon yhtiöittämisvaatimus johtaisi rakenteelliseen muutokseen, jonka seurauksena arvioidaan pienten suun terveydenhuollon vastaanottojen määrän vähenevän.

Yksittäisessä tapauksessa valinnanvapaus voi johtaa tilanteeseen, jossa potilas siirtyy kalliiden hoitojen jälkeen toisen tuottajan listalle. Ehdotetussa rahoitusmallissa molemmat saavat kuitenkin saman korvauksen, vaikka kustannukset tulevat vain toiselle. Järjestelmä edellyttää tuottajalta melko suurta asiakaspopulaatiota ja suosisi tältä osin suuria tuottajia.

21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

a.kyllä
b.kyllä pääosin X
c.ei pääosin
d.ei
e.ei kantaa

Vapaamuotoiset huomiot

Vaikutusten arviointi on tehty huolella ja laajasti ja siihen on kirjattu erittäin paljon merkittäviä riskejä. Onkin varsin outoa, että vaikutusten arvioinnissa esiin otettuihin merkittäviin riskeihin ei ole suhtauduttu riittävän vakavasti lain valmistelun aikana. Vaikutusarvioinnissa on hyvin nostettu esille positiiviset asiat ja riskit. Lakivalmistelun keskeneräisyys vaikuttaa kuitenkin siihen että vaikutusarvioinnissa on myös puutteita.

Taloudellisten vaikutusten arviointi on puutteellinen, valinnanvapauden taloudellisten vaikutusten arviointia hankaloittaa maakuntien laaja vapaus soveltaa mallia eri tavoin

Vaikutukset kolmannen sektorin tehtäviin, rooliin ja rahoitukseen tulevat olemaan merkittävät. Maakunta ei avusta järjestöjä, kuten kunnat ovat tehneet ja mikäli järjestö tavoittelee tuottajaroolia, muodostuu sen rooli toisenlaiseksi kuin se nykyään ymmärretään.
Uudistus vaikuttaa väistämättä kolmannen sektorin asemaan sosiaali- ja terveydenhuollon ja terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen alalla. Jatkossa on asioitava sekä kunnan että maakunnan kanssa. Maakuntavaltuuston mahdollisuus myöntää toiminta-avustuksia on tärkeä asia. Erilaisten avustusten hakuprosesseissa on tärkeää tehdä yhteistyötä myös kuntasektorin kanssa päällekkäisyyksien välttämiseksi.

22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vantaan kaupunginvaltuusto totesi lausunnossaan 7.11.2016 seuraavaa:

"Esitetyssä muodossa toteutuessaan uudistus heikentää olennaisesti Vantaan kykyä vastata jäljelle jäävistä velvoitteistaan, kykyä rahoittaa vapaaehtoisia palveluja sekä erityisesti kykyä investoida nykyisessä määrin kaupungin ja sen infrastruktuurin ml. liikennejärjestelmän kehittämiseen. Veropohjaltaan vahvan kaupungin verorahoitusta leikataan voimakkaasti, lähtökohtaisesti enemmän kuin kaupungilta poistuisi sote-menoja. Erilaisten tasausmekanismien kautta muutoksia

tasataan, mutta lopputuloksena on joka tapauksessa suurempi riippuvuus valtionrahoituksesta. Omien verotulojen rooli ja sitä myötä rahoitusjärjestelmän kannustavuus heikkenee.

Kuntien rahoitusta koskevien uudistusten laskelmissa on lähtökohtaisena tasapainotilana pidetty tilannetta, jossa kuntien valtionosuuksia on vuodesta 2012 laskien leikattu vuositasolla noin 2 miljardilla eurolla ja jossa kunnat ovat velkaantuneet voimakkaasti koko 2000-luvun ajan – viime vuosina 1–2 miljardin euron vuositahdilla.

Uudistus tarkoittaa toteutuessaan kaupungin rahoituksen ja budjettivolyymien puoliintumista nykytilanteeseen verrattuna. Velkapääoma jää ennalleen, jolloin siihen liittyvän korkoriskin merkitys kasvaa entisestään.

Lisäksi on huomattava,että kaupungin peruspalvelujen investointitarpeet eivät juurikaan alene, sillä sosiaali- ja terveystoimen investoinnit ovat muodostaneet vain pienen osan kaupungin vuotuisista kokonaisin vestoinneista. Väestönkasvun jatkuessa voimakkaana korostuvat niiden edellyttämien investointien rahoitushaasteet entisestään kaupungin oman verorahoituksen roolin pienentyessä.

Kuntien itsehallinto kaventuu uudistuksen myötä merkittävästi. Muutos on erityisen suuri haaste johtamiselle. Johtamisen näkökulmasta muutos on voimakasta ja siihen kuuluu yllätyksellisyys, pirstaleisuus ja hallitsemattomuus. Muutos rikkoo kunnissa eri toimialojen keskinäisen toimivan yhteistyön asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Rajapinta kuntiin jäävien terveyden edistämisen palvelujen ja maakunnan välillä jää epäselväksi lakiesityksessä."

Rajapinnat kunnan ja maakunnan välillä jäävät esityksessä epäselviksi. Palveluntuottajan yhteistyövelvoite kunnan kanssa jää myös epäselväksi. Pahimmissa tapauksissa tämä saattaa johtaa ennalta ehkäisevän työn ja ongelmien jälkihoidon välisen yhteyden katkeamiseen. Tämä lisää sekä kunnan että maakunnan taloudellista rasitusta. Esimerkiksi maahanmuuttajien määrän kasvaessa sosiaali- ja terveyspalveluiden ja kunnan kotouttamistoimien saumaton yhteistyö on tärkeää.

Uudistuksessa tulee säilyttää kunnan yleinen toimiala nykyisessä laajuudessaan. Kuntien omistamien yhtiöiden edellytyksiä toimia markkinoilla ei tule kaventaa nykyisestä.

Kuntien mahdollisuudet edistää terveyttä ja hyvinvointia tulee varmistaa riittävällä resursoinnilla.

Hyvinvointia ja terveyttä edistetään usein myös kunnan ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteistyönä. Motivaatio tukea kuntien toiminta-avustusten turvin toimivia paikallisia yhdistyksiä ja järjestöjä saattaa heiketä, kun sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisvastuu siirtyy maakunnalle.

23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Lakiluonnos on puutteellinen, huonosti valmisteltu ja sisältää niin paljon merkittäviä riskejä, että se tulisi ehdottomasti valmistella uudelleen.

Vastaavaa valinnanvapausjärjestelmää ei ole toteutettu missään muussa maassa. Näin suurten muutosten tulee olla erityisen huolella valmisteltu.

Suuri haaste valinnanvapausjärjestelmälle on sen tarvitsemien tietojärjestelmien ja tietopohjan puutteellisuus etenkin uudistuksen käynnistysvaiheessa. Toinen merkittävä puute on julkisten yhtiöiden toiminnan käynnistyminen eritahtisesti yksityisiin toimijoihin nähden.

Monituottajamalli esityksen mukaisena vaikeuttaa sote-palvelujen integraation toteutumista asiakkaan näkökulmasta, mikä on ristiriidassa lain alkuperäisten tavoitteiden kanssa. Uudistuksen suuri vaara on, että se polarisoi hyvin ja huonosti pärjäävien palveluihin eikä tasaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja. Suomessa on perustuslaissa turvattu (6§), että ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä.

Suomessa terveydenhuollon laatu on OECD-maiden huippua useilla mittareilla tarkasteltuna. Suomalaiset ovat yleisesti ottaen tyytyväisiä terveydenhuoltojärjestelmään sekä hoidon laatuun ja tuvallisuuteen (OECD Economic Surveys: Finland 2012)

Luonnosta on arvioitu vaikutusarvioinneissa eräiltä osin varsin kriittisesti sillä oletuksella, että valinnanvapausjärjestelmä otetaan käyttöön viimeistään vuoden 2021 alusta. Esimerkiksi tietojärjestelmien uudistamisen on todettu olevan haasteellisesta jo tuolla aikataululla. Mikäli siirtymäaikaa ei ole vaan valinnanvapaus otetaan käyttöön vuoden 2019 alusta, tilanne muuttuu olennaisesti luonnoksessa esitettyä ongelmallisemmaksi. Tiedon täytyy kulkea luotettavasti ja nopeasti asiakkaan, palveluntuottajien ja maakunnan sekä sen liikelaitoksen välillä. Tiedolla johtaminen edellyttää toimivia järjestelmiä, joissa lisäksi huomioidaan käsiteltävän tiedon erityispiirteet, esimerkiksi tietosuoja.

24.Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

12 § Valtuustokauden strategisten päämäärien mittarien ja strategiaan sisältyvien ohjelmien raportti 2016

VD/4232/02.01.02.04/2015
KN/PM/AT/HY-L

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2013 § 7 valtuustokauden strategian. Valtuustokauden 2013–2017 strategiaa seurataan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä. Strategian laajempi väliarviointi valmisteltiin vuonna 2015 ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 15.6.2015 § 11. Strategian loppuarviointi tehdään 31.12.2017 tilanteesta. Valtuustokauden strategian 2018–2021 valmistelu on aloitettu, valtuusto päättää strategiasta kokouksessaan joulukuussa 2017 ja se astuu voimaan 1.1.2018.

Strategisten päämäärien mittareista raportoidaan tässä yhteydessä 31.12.2016 tilanteen mukaisesti. Strategiakautta on viimeinen vuosi 2017 jäljellä; strategian mittareista (yhteensä 54 kpl) 61 prosentin osalta kehityssuunta on positiivinen, 19 prosentin arviointi ei ole vielä mahdollista ja 20 prosentin osalta kehityssuunta on negatiivinen.

Verotulot kasvoivat vuonna 2016 edellisvuodesta 2,1 prosenttia ja toimintakate pieneni -2,5 prosenttia. Euromääräisesti verotulot kasvoivat 19,8 milj. euroa, toimintakate pieneni -25,5 milj. euroa ja rahoituskulut alenivat -2 milj. euroa. Näin ollen verotulojen kasvu riitti kattamaan toimintakatteen ja rahoituskulujen muutoksen vuonna 2016. Kaupunkitasolla talousarvion mukaiset toimintakulut kasvoivat vuonna 2016 vuodesta 2015 vain 0,2 prosentilla. Kasvutaso oli alempi kuin edellisissä tilinpäätöksissä. Lainamäärä oli vuoden 2016 lopussa 1 060 milj. euroa (pitkäaikaiset lainat).

Asukaskohtaisten kunnallisverotulojen muutos vuonna 2016 oli Vantaalla +1,3 prosenttia, Helsingissä +3,0 prosenttia ja Espoossa +3,8 prosenttia. Vantaan asukaskohtaisen tunnusluvun kehitykseen vaikutti osaltaan voimakas väestönkasvu, kunnallisverotulot seuraavat viiveellä esimerkiksi muuttoliikkeen aiheuttamaa väestönkasvua. Maanmyyntivoittoa vuonna 2016 kaupunki sai 48,8 milj. euroa.

Kaupunkirakenteen eheytymisen mittareista saatiin pääsääntöisesti myönteisiä tuloksia. Asukaskohtaiset päästöt vähentyivät vuonna 2015 8 prosenttia verrattuna vuoteen 2014 ja kokonaispäästöt vähenivät 6 prosenttia. Kestävä liikkuminen sisältäen laadukkaat pyöräilynrunkoyhteydet on otettu huomioon Vantaan liikennepoliittisessa ohjelmassa. Pyöräteiden pituus yhteensä vuoden 2016 lopussa oli arvion mukaan 715 kilometriä.

Asuntotuotantotavoite oli MAL-sopimuksen mukaisesti 2 000 asuntoa. Vuoden 2016 asuntotuotannon toteuma oli 2 955 asuntoa.

Kaupungin elinvoiman vahvistumista kuvaavien mittarien arvojen kehitys oli kahdensuuntainen. Vantaan elinvoimaohjelmaa 2014–2016 on toteutettu nyt noin kahden ja puolen vuoden ajan, jona aikana valtaosa ohjelman 45 konkreettisesta toimenpiteestä on saatu liikkeelle tai kokonaan jo toteutetuiksi. Työpaikkaomavaraisuus oli 107,5 prosenttia vuoden lopussa. Työelämää tukevat joustavat päivähoitopalvelut toteutuivat suunnitellusti. Perusopetuksen keväällä 2016 päättäneistä 98,7 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.

Elinvoimaa mitataan myös työttömyyden kehityksellä. Se ei vuodenvaihteen tilanteessa ollut edennyt tavoitetason (10,5 %) mukaisesti, vaikka työttömyysaste on hiukan laskenut edellisvuodesta. Joulukuussa 2016 Vantaan työttömyysaste oli 12,2 prosenttia (joulukuussa 2015: 12,6 %, joulukuu 2014: 11,6 %). Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 454. Vuonna 2016 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 293 henkilöä, asiakasmäärä kasvoi 6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Alle 25-vuotiaille työttömille suunnatussa Ohjaamo-projektissa oli asiakkaita 4 188. Työvalmennustaloissa oli yhteensä 802 asiakasta. Vantaan kaupungin eri toimipisteissä työskenteli yhteensä 435 palkkatuella työllistettyä henkilöä vuonna 2016. Palkkatuella rahoitetun oppisopimuskoulutuksen aloitti 39 henkilöä.

Palveluja uudistettiin ja kehitettiin edelleen yhteistyössä asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa (palvelumuotoilu). Vantaalaisten sairastavuus hieman väheni edellisvuosista sairastavuusindeksin ollessa vuonna 2015 88,4. Tilanne sairastavuuden osalta on edelleen maan keskiarvoa parempi.

Sähköinen asiointi on kasvanut olemassa olevien palveluiden käytön lisäämisen sekä uusien kehitettävien sähköisten palvelujen kautta. Asiakkaan valinnanvapautta lisäävien vaihtoehtoisten palvelujen tuottamistapojen käyttö palvelutuotannossa on myös lisääntynyt. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla otettiin

käyttöön vuonna 2016 sähköinen palvelusetelijärjestelmä, joka mahdollistaa asiakkaiden valinnanvapautta lisäävien palvelusetelivaihtoehtojen lisäämisen.

Henkilöstön sairauspoissaoloprosentti oli vuonna 2016 4,55 (v. 2015: 4,52 ja v. 2014: 4,58). Vuonna 2016 toteutetun henkilöstökyselyn (Kunta10) perusteella sekä koettu päätöksenteon oikeudenmukaisuus (kaupungin keskiarvo 3,32) että sosiaalinen pääoma (kaupungin keskiarvo 3,82) olivat parantuneet edelliseen mittaukseen verrattuna.

Valtuustokauden 2013–2017 strategiaan sisältyviä ohjelmia on edistetty. Ohjelmista raportoitiin myös 31.12.2016 ajankohdan mukaisesti. Raportti strategisten päämäärien mittareista sekä ohjelmista on esityslistan liitteenä.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi strategisten päämäärien mittareiden raportti tiedoksi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
- Strategisten päämäärien ja ohjelmien tilanteen raportti 31.12.2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
talousjohtaja Patrik Marjamaa, puh. 09 839 28542, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Strategisten päämäärien mittareiden raportti 31.12.2016

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
Kaupungin talous tasapainossa						
1.	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan	Vuosikate	Vuoden 2017 lopussa vuosikate kattaa nettoinvestoinnit	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma ja vuoden 2016 talousarvion tavoitteiden toteuttaminen.	Vuonna 2016 vuosikate oli 178,8 milj. euroa ja se kattoi 133-prosenttisesti toteutuneen vuoden 2016 investointiosan neton.	
		Verotulojen kasvu – toimintakatteen ja rahoituskulujen kasvu	Verotulojen kasvu kattaa toimintakatteen ja rahoituskulujen kasvun	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma ja vuoden 2016 talousarvion tavoitteiden toteuttaminen.	Verotulot kasvoivat vuonna 2016 edellisvuodesta 2,1 prosenttia ja toimintakate pieneni -2,5 prosenttia. Euromääräisesti verotulot kasvoivat 19,8 milj. euroa, toimintakate pieneni -25,5 milj. euroa ja rahoituskulut alenivat -2 milj. euroa. Näin ollen verotulojen kasvu riitti kattamaan toimintakatteen ja rahoituskulujen muutoksen vuonna 2016.	
		Toimintakulujen vertailukelpoinen kasvuprosentti	Toimintakulujen kasvu kaupunkitasolla enintään TVO:n mukainen	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma ja vuoden 2016 talousarvion tavoitteiden toteuttaminen.	Kaupunkitasolla talousarvion mukaiset toimintakulut kasvoivat vuonna 2016 vuodesta 2015 vain 0,2 prosentilla. Kasvutaso oli alempi kuin edellisissä tilinpäätöksissä. Toimintakulut alittivat sekä alkuperäisen että muutetun talousarvion. Toimintakulujen kasvua hillitsivät mm. HUS ja HSL kuntayhtymien ylijäämistä aiheutuneet kirjaukset sekä kiky-sopimuksesta aiheutunut lomapalkkajaksotuksen muutos.	
2.	Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan	Pitkäaikaisen velan määrä	Tavoitetaso TS 2015-2018:n mukainen	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma ja vuoden 2016 talousarvion tavoitteiden toteuttaminen.	Lainamäärä 31.12.2016: 1 060 milj. euroa (pitkäaikaiset lainat). Talousarviossa 2016 ennakoitiin vuoden 2016 lopun lainamääräksi 1 094 milj. euroa.	
3.	Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan	Maanmyyntitulot strategiakaudella kasvavat maapoliittisen ohjelman mukaisesti	Maanmyyntivoitot vuosina 2013–2017 yhteensä vähintään 150 milj. euroa	Maapolittisten linjausten mukainen tulostavoite 30 miljoonaa euroa, talousarviossa 2016 tavoite 32,6 milj. e	Maanmyyntivoitto vuonna 2016 48,8 milj. euroa.	
		Elinkeinopoliittiset toimenpiteet tulopohjan vahvistamiseksi	Kaupungin yhteisöveron jako-osuus kasvaa joka vuosi strategiakaudella 2013–2017	Aktiivinen elinkeino- ja työllisyyspolitiikka, elinvoimaohjelman valmistelu.	Yhteisöveron jako-osuus vuonna 2014 oli 4,8 %, vuonna 2015 4,6 % ja vuonna 2016 4,3 %. Näin ollen yhteisöveron jako-osuus oli vuoden 2012 lähtötilanteen tasoa alempi. Vuonna 2016 kunnan saamat yhteisöverotulot laskivat kuntaryhmän jako-osuuden väliaikaisen 5-prosenttiyksikön korotuksen poistumisesta johtuen.	
		Asukaskohtaiset kunnallisverotulot vuodessa	Asukaskohtaiset kunnallisverotulot kasvavat nopeimmin pääkaupunkiseudulla strategiakaudella 2013–2017	Aktiivinen elinkeino- ja työllisyyspolitiikka, asuntopolitiikka.	Asukaskohtaisten kunnallisverotulojen muutos vuonna 2016 oli Vantaalla +1,3 prosenttia, Helsingissä +3,0 prosenttia ja Espoossa +3,8 prosenttia. Vantaan asukaskohtaisen tunnusluvun kehitykseen vaikutti osaltaan voimakas väestönkasvu, kunnallisverotulot seuraavat viiveellä esim. muuttoliikkeen aiheuttamaa väestönkasvua.	
4.	Kumppanuuksien hyödyntäminen	Rakentuminen ja tontinmyynti tehostuvat	Kivistön maanmyyntivoitot 8 milj. euroa/vuosi ja Kivistön keskusta-alueesta Kehäradan pohjoispuolella puolet on rakennettu tai rakenteilla	Kivistön asuntorakentaminen on kumppaneiden toimesta vilkasta ja uuden asuntorakentamisen edistymistä on edistetty ripeällä kaavoituksella.	Maanmyyntivoitto Kivistön alueelta vuonna 2016 6,8 milj. euroa, vuodesta 2013 lähtien yhteensä 37,7 milj. euroa.	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
Kaupunkirakenne eheytyy						
5.	Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin	Asukasmäärän kehittyminen 1000 metrin vyöhykkeellä asemista/joukkoliikenteen runkovyöhykkeellä	100 000 /127 000	Asemakaavojen toteuttaminen.	101 020 /127 303	
		Kasvihuonekaasupäästöt	Vuotuinen väheneminen kokonais- ja asukaskohtaisissa päästöissä jatkuu	Toimialan valtuustokaudelle hyväksytyn ympäristöohjelman toimenpiteet tukevat tavoitteen toteutumista. Sähkön tuonti ja hyvä kotimainen vesivoimatilanne ovat korvanneet hiililauhdesähköä, vuonna 2015 kulutussähkön päästöt putosivat Vantaalla 25 prosenttia edellisvuodesta.	Asukaskohtaiset päästöt olivat 5,4 t CO2-ekv vuonna 2015 ja ne vähentyivät vuonna 2015 8 % verrattuna vuoteen 2014 ja kokonaispäästöt vähenivät 6 % (1,155 milj.t CO2-ekv). Vuoden 2016 tiedot ovat käytössä vasta kesällä 2017.	
		Asemien liityntäpysäköintipaikat	2700	Vehkalan liityntäpysäköintialue on valmis.	2410 paikkaa. Uusia paikkoja on tulossa Leinelään noin 80 vuonna 2017.	
		Kivistön, Leinelän sekä Vehkalan, Aviapoliksen asemaseutujen kaavoittaminen	Kaavat hyväksytty	Kaavat ovat valmistuneet.	Kivistön, Vehkalan ja Leinelän liityntäpysäköintipaikat valmistuneet. Aviapoliksen aseman eteläistä sisäänkäyntiä ympäröivän korttelin asemakaava valmistunut. Asuntomessujen eteläparkkia käytetään liityntäpaikkoihin (1000 ap).	
		Kehä III ja Kehärata valmistuvat 2015	Hankkeet valmistuneet	Kehä III ja Kehärata valmistuivat vuonna 2015.	Kehärata on valmis ja otettiin käyttöön 7/2015. Kehä III ja Lentoasemantien parantaminen on valmis ja otettiin käyttöön 10/2015. Kehä III välillä Lahdenväylä-Porvoonväylä otettiin vastaan urakoitsijalta liikenneväylien osalta 11/2015. Viimeistelytöitä tehtiin keväällä 2016.	
6.	Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia	Keskustojen valmistuvien kaavojen kerrosala/vuosi	100 000 k-m2/v	KV:ssä hyväksytyt kaavat.	47 105 k-m2	
		Pyöräteiden pituus yhteensä	716 km	Kestävä liikkuminen sisältäen laadukkaat pyöräilynrunkoyhteydet otettu huomioon Vantaan liikennepoliittisessa ohjelmassa.	Pyöräteiden pituus yhteensä vuoden 2016 lopussa arvion mukaan 715 km. Tieto vahvistuu myöhemmin keväällä.	
		Arkkitehtuuristrategian päivitys	Arkkitehtuuristrategian päivitys valmis	Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma hyväksytty kv:ssa 11.5.2015	Ks. Toimenpiteet.	
7.	Investointiohjelma vahvistaa yhdyskuntarakenteen eheytymistä	Investointiohjelman toteutuminen	TVO:n taso	Investointiohjelmat on laadittu TVO-tasoon. Investointiohjelmien toteuttaminen suunnitelmien mukaisesti.	Kaupungin (pl. liikelaitokset ja rahastot) investointiosan toteutunut netto vuonna 2016 oli 134,1 milj. euroa. Kaupungin bruttoinvestoinnit yhteensä olivat 144,1 milj. euroa. Vuoden 2016 investointimenoja nostivat Kivistön maankäyttösopimuksissa kunnallistekniikan korvauksena vastaanotettujen maa-alueiden kirjanpidolliset investointimenot (n. 30 M€), konsernin sisäinen pysäköintilaitosten omistusjärjestely (n. 10 M€) sekä Kehäradan vielä vuodelle 2016 kohdistuneet kustannukset (n. 6 M€). Nämä erityisasiat pois lukien asettui vuoden 2016 investointien perustaso myös bruttomääräisesti tavoitellun investointikaton mukaiseksi.	
		Kaupungin toimitilamäärä, m2	Toimitilamäärä kasvaa enintään 0,5 prosenttia vuodessa	Toimitilamäärä on vähentynyt noin 16 % vuodesta 2015.	Toimitilojen määrä 2016: 826 304 m2.	
8.	Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista	Asuntojen määrä (MAL-sopimus)	Sopimusten mukainen	Tavoite sopimuksen mukaisesti 2000 asuntoa.	Vuonna 2016 toteutui 2 955 asuntoa.	

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
Kaupungin elinvoima vahvistuu					
9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.	Elinvoimaohjelman toimenpiteiden toteuttaminen	Ohjelman toimenpiteet toteutettu vuosisuunni-telmien mukaisesti	Vantaan elinvoimaohjelmaa 2014 - 2016 on toteutettu nyt noin kahden ja puolen vuoden ajan, jona aikana valtaosa ohjelman 45 konkreettisesta toimenpiteestä on saatu liikkeelle tai kokonaan jo toteutetuiksi. Elinvoimaohjelmaa toteutettiin alkuperäisen suunnitelman mukaisesti vuoden 2016 aikana.	Tähän mennessä toteutetuista toimenpiteistä voidaan mainita muun muassa pienhankintatyökalun käyttöönotto, yritys- ja toimitilarekisterien ajantasaistaminen, yrityskiihdyttämön perustaminen, kauppakeskusakatiemian toteuttaminen, kaupungin brändiuudistuksen toteuttaminen, työpaikka-alueiden profilointitöiden toteuttaminen, Vantaan asumismahdollisuuksien markkinointikokonaisuus, matkailukärkien tuotteistaminen, Kuusijärven kehittämissuunnitelman toteuttaminen, Kehäradan tunnetuksi tekeminen, Asuntomessujen markkinoinnin toteuttaminen sekä yhden luukun rakennusvalvonnan toteuttaminen, Tikkurilan jokirannan ideakilpailun toteuttaminen sekä VisitVantaa -sivuston rakentaminen. Lisäksi elinvoimaohjelman puitteissa on toteutettu suuri joukko kaupungin työllisyys- ja maankäyttöpolitiikkaan liittyviä konkreettisia toimenpiteitä.	
	Työttömyysaste	10,5 %	Vuonna 2016 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 293 henkilöä, asiakasmäärä kasvoi 6 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Alle 25-vuotiaille työttömille suunnatussa Ohjaamo-projektissa oli vuoden 2016 aikana asiakkaita 4188. Työvalmennustaloissa Reelissä, Vantaan Valossa ja Koutsissa oli yhteensä 802 asiakasta vuonna 2016. Vuoden 2016 aikana Vantaan kaupungin eri toimipisteissä työskenteli yhteensä 435 palkkatuella työllistettyä henkilöä. Palkkatuella rahoitetun oppisopimuskoulutuksen aloitti 39 henkilöä. Joulukuun 2016 lopussa TYP:ssä oli asiakkaana 3371 henkilöä. Vaikka työttömyystilanne on pysynyt korealla tasolla, on samaan aikaan myös tapahtunut myönteistä kehitystä yksityisen sektorin työpaikkojen määrässä, sillä Vantaalla ovat viimeksi tilastoidun kolmivuotiskauden aikana (2012-2014) erityisesti yksityssektorin työpaikat kasvaneet sekä prosentuaalisesti että absoluuttisesti (N=1437 kpl) enemmän kuin missään muussa maamme kaupungissa.	Joulukuussa 2016 Vantaan työttömyysaste oli 12,2 %.	
	Työllisyysaste (15-64 v)	Vuosikeskiarvo 74,0 %	Työllisyyspalveluiden kaikkia toimintoja ja palveluja kehitettiin aktiivisesti ja tiivistettiin yritysyhteistyötä, jotta entistä useampi asiakas työllistyisi avoimille työmarkkinoille.	4/2016 työllisyysaste 71,9 % 4/2015 työllisyysaste 72,6 % 4/2014 työllisyysaste 73,3 % 4/2013 työllisyysaste 72,4 %	
	Vieraskielisten työllisyysaste (15-64 v)	60,0 %	Kuntouttavassa työtoiminnassa on maahanmuuttajille omia työhönvalmentajia ja ryhmätoimintoja, ostopalveluina tuotettavaa kielikoulutusta on lisätty.	54,5 % v. 2014, lähde: Tilastokeskus (uudempaa tietoa ei ole saatavilla).	
	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä	Alle 25-vuotiaita työttömiä enintään 1100 hlöä	Työllisyyspalvelut osallistuu VM:n nuorisotakuun kuntakokeilun, jossa kehitetään erityisesti NT-typpi -tietojärjestelmää. Monialainen matalan kynnyksen palvelu Ohjaamossa oli vuoden 2016 aikana yksilöasiakkaiden asiakaskäyntejä 4188. Lisäksi ryhmissä on käyntikertoja ollut 1167. Vuonna 2016 kesätyöpaikka kunnan tehtävissä rahoitettiin 96:lle ilman kesätyöpaikkaa jääneelle opiskelijalle, jotka olisivat muuten joutuneet hakemaan toimeentulotukea kesän ajaksi.	Joulukuun 2016 lopussa Vantaalla oli 1 454 alle 25-vuotiasta työtöntä.	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
		Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä	Yli 50-v. työttömiä enintään 4 200 hlöä	Työllisyyspalvelut on kumppanina syksyllä 2015 aloitetussa Edupolin AURA – koulutuksen kautta työhön 50+ -hankkeessa.	Joulukuussa 2016 yli 50-vuotiaita työttömiä 4 670.	
		Pitkäaikaistyöttömien määrä	Pitkäaikaistyöttömiä enintään 3 600 hlöä	Monialaisen yhteispalvelun (TYP) asiakasmääriä on nostettu merkittävästi. Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärää kasvatettu 10 %:lla.	Vantaalla oli vuoden 2016 lopussa 4877 pitkäaikaistyötöntä.	
		Työelämää tukevat joustavat päivähoitopalvelut	Päivähoitopaikka työl-listymistilanteessa 2 vkon kuluessa	Kun lapsen huoltaja hakee päivähoitopaikkaa työllistymisen vuoksi, se järjestetään kahden viikon kuluessa kuunnellen mahdollisuuksien mukaan perheen toiveita hoitopaikan sijainnista. Ensisijaista hoitopaikkatoivetta ei kaikilta osin voi toteuttaa kesken toimintavuoden, mutta päivähoitopaikka pyritään järjestämään perheen kulkuyhteydet ja kuljetusmahdollisuudet huomioon ottaen.	Tavoitetaso toteutui.	
		Korkean jalostusarvon työpaikkojen sijoittuminen Vantaalle (keskeiset uudet Vantaalle sijoittuneet uudet yritykset työpaikkamäärineen)	300 uutta KIBS-työpaikkaa vuoden 2017 loppuun mennes-sä	Elinvoimaohjelmaa on toimeenpantu aktiivisesti tavoitteen saavuttamiseksi. Keskeisimmät toimepiteet ovat kohdistuneet Aviapoliksen, Vantaankosken ja Vehkalan työpaikkaalueiden kehittämiseen. Toimenpiteet jatkuvat vuoden 2017 aikana. Tavoitteen osalta ei ole ollut käytettävissä koostettua ja luotettavaa arviota mittarin lähtö- ja toteumatasosta.	Elinvoimaohjelman aktiivinen toimeenpano, yritysalueiden profilointityö sekä aktiivinen yrityshankinta.	
		Työpaikkaomavaraisuus.	Työpaikkaomavarai-suus 107,0 %	Tavoitetta on pyritty edistämään sekä elinvoimaohjelman toteuttamisella, työpaikka-alueiden profilointi- ja brändäystyöllä sekä aktiivisilla sijoittumisneuvotteluilla ja yrityshoukuttelulla.	107,5 %	
10.	Kaupungin vetovoimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen	Kaupunkipalvelututkimuksen asuinkuntaindeksi	Vähintään 3,7	Valtuustokauden strategian ja sen sisältämien ohjelmien toteuttaminen.	Kaupunkipalvelututkimus toteutettiin vuoden 2016 aikana: kaupunkipalvelututkimuksen laaja asuinkuntaindeksi Vantaan osalta nousi 3,6:een vuoden 2012 3,4:stä.	
11.	Asukkaiden turvallisuus vahvistuu	Onnettomuuksien ja väkivallan vuoksi sairaalahoitoon joutuneiden vantaalaisten määrä 10 000 asukasta kohti	Alle 140 hlöä	Vantaan kaupunginvaltuuston 2013 hyväksymän kaupungin turvallisuussuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen.	THL:n tilaston "Tapaturmien ja väkivallan aiheuttamat hoitojaksot, potilaat, hoitopäivät ja kuolemat viiden vuoden aikana, 2010–2014" mukaan seurantajaksolla sairaalahoitoon joutui vuosittain keskimäärin 118 henkilöä. Yksityiskohtaista tilastoa käsittäen vain vuoden 2016 tilanteen, ei ollut käytettävissä.	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
		Aikuisten alkoholin liikakäyttö (Audit-C –mittari)	Aikuisten alkoholin liikakäyttö vähenee	Sosiaali- ja terveystoimessa on edistetty tavoitteen saavuttamista mm. seuraavin toimin: - Syksyllä 2016 avattiin matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelupisteet walk in -periaatteella ilman ajanvarausta Martinlaakson ja Tikkurilan terveysasemilla. - Kuntalaiselle suunnattu sähköinen terveystarkastus- ja valmennusohjelma sisältää myös alkoholin käytön vähentämistä tukevan osion. Alkoholin vähentämisen valmennusohjelman käyttö on lisääntynyt edellisvuodesta. - Päihteiden käytön kokemusasiantuntijatoimintaa toteutetaan kolmella terveysasemalla. Palvelusta on saatu hyviä kokemuksia ja toiminta jatkuu vuonna 2017. - V. 2016 perustettiin Vantaan tarjontatyöryhmä, jossa yhdessä elinkeinoelämän kanssa pyritään vaikuttamaan päihteiden saatavuuteen ja ikärajojen noudattamiseen. Lisäksi ehkäisevässä päihdetyössä toteutettiin mm. Pakka-toimintamallin (sis. mm. ikärajavalvonnan) mukaisia ostokokeita.	Alkoholin mahdollinen riskikäyttö oli lähtötasosta laskenut sekä miehillä (35,4 %) että naisilla (19,7 %) THL:n v. 2015 toteuttaman kansallisen ATH-kyselytutkimuksen mukaan (Audit-C-mittari). Tilastotietoa vuodelta 2016 ei ole käytettävissä.	
		Asuinalueiden koettu turvallisuus (ATH/THL)	Asuinalueen turvallisuuteen tyytyväisten osuus kasvaa	- Toimiala osallistuu kaupungin Hyry-ryhmiin, jossa ratkotaan alueen ongelmia monialaisessa yhteistyöryhmässä. - Perhepalveluissa turvallisuutta lisätään välillisesti mm. asunnottomuutta vähentämällä ja työskentelemällä kadulla näkyvien ongelmien vähentämiseksi (esim. päihde- ja mielenterveyshaasteet). - Toimialan edustajat osallistuvat alueellisiin asukastilaisuuksiin, joissa asukkailla mahdollisuus kysyä ja keskustella alueen haasteista. - Kaupunkitasolla on toteutettu myös useamman toimialan yhteinen jalkautumiskampanja turvallisuuden lisäämiseksi levottamaksi koetulla alueella.	88,4 % (M), 86,6 % (N). Kyselyn perusteella vuoden 2012 lähtötasoon verrattuna v. 2015 entistä useammat miehet ja naiset kokevat asuinalueensa turvalliseksi. Naisista asuinalueensa turvalliseksi kokevien osuus oli kuitenkin laskenut prosentilla vuodesta 2013. Tilastotietoa vuodelta 2016 ei ole käytettävissä.	
12.	Vantaan tulevaisuutta rakennetaan yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa	Osallisuusmalli ja osallistavien prosessien määrä	Osallisuusmallin mukaisia osallistumisen prosesseja on löydetty ja otettu käyttöön ja niiden toteutumista seurataan.	Osallistumistyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa keskityttiin Osallistuva Vantaa –toimintatavan kehittämiseen. Suunnitteilla olevan toimintamallin tavoitteena on lisätä kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia, vahvistaa ymmärrystä ja luottamusta kaupunkiorganisaation ja kaupunkilaisten välillä ja tukea edustuksellista demokratiaa. Aluetoiminta järjesti 12 osallistavaa tilaisuutta kuntalaisille. Syksyllä 2016 pidettiin kolme kaupungin työntekijöille suunnattua osallisuuskoulutusta, joissa oli mukana noin 50 kaupungin työntekijää. Osallisuusverkosto kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.	Osallisuusmallin mukaiset osallistumisen prosessit on otettu käyttöön ja niiden toteutumista seurataan.	
		Kuntavaalien äänestysprosentti	Äänestysprosentti kuntavaaleissa 2017 nousee	Vuonna 2016 ei ollut kuntavaaleja. Vuoden 2017 kuntavaalien ennakkoäänestyspaikoiksi on kaupunginhallituksessa valittu kohteita, joissa liikkuu paljon ihmisiä, mm. kirjastoja, lentoasema, kauppakeskus ja matkakeskus. Asukaspalveluiden toimialalla on koordinoitu äänesaktiivisuutta lisääviä toimia: järjestöjä ja vaikuttamistoimielimiä on aktivoitu, asukasfoorumeja ja toimialojen asukastilaisuuksia hyödynnetty vaalien markkinoinnissa. Viestintä on organisoinut haastekampanjan poliitikoille ja ehdokkaille some-kanavissa. Asukaslehdessä vaaleista on julkaistu artikkeleita useammassa numerossa ja Tikkurilan lukiossa järjestetty nuorten tilaisuus.	Kuntavaalit järjestetään vasta 9.4.2017.	
13.	Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat	Korkeakoulututkinnon suorittaneiden %-osuus.	21,0 %	Koulutustarjonta ja kaupungin vetovoimaisuus.	Korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus oli vuoden 2016 alun tilanteessa 21 prosenttia (joista alempi korkeakoulututkinto 12 prosentilla, ylempi korkeakoulututkinto 8 prosentilla ja tutkijakoulutus 1 prosentilla).	

Strateginen päämäärä		Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
		Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen sijoittuneiden %-osuus.	Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen sijoittuneiden osuus on 99 prosenttia. Jokaiselle perusopetuksen päättävälle nuorelle mahdollistetaan jatkokoulutuspaikka.	Vuoden 2016 yhteishaussa perusopetuksen päättäville oli Vantaalla tarjolla 100 aloituspaikkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Aloituspaikkoja oli laskennallisesti yli 100 % suhteessa perusopetuksen päättävien määrään.	Perusopetuksen keväällä 2016 päättäneistä 98,7 % sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.	
		Perusopetuksen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden %-osuus 20-29 vuotiaista	79 %:lla on perusopetuksen jälkeinen tutkinto	Vuoden 2016 aikana Variassa suoritti ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai tutkinnon osan yhteensä 88 nuorten aikuisten osaamisohjelmaan kuuluvaa henkilöä. Oppisopimuskoulutuksella opiskelevia alle 29-vuotiaita henkilöitä oli Varian oppisopimus- ja työelämäpalveluissa vuonna 2016 yhteensä 251.	1.1.2016 perusopetuksen jälkeisen tutkinnon suorittaneiden prosenttiosuus oli 74,4 %	
14.	Vantaan kilpailukyky vahvistuu osana metropolialuetta	Metropolialueen toimiva kuntarakenne ja metropolihallinto Vantaan kannalta	Metropolialuetta koskevat ratkaisut tehty Vantaalla valtakunnallisesti määriteltyjen aikataulujen mukaisesti	Valtion käynnistämän metropolialueen erityisen kuntajakoselvityksen selvittäjien ehdotus viiden kunnan yhdistämisestä valmistui joulukuussa 2014. KV otti siihen kantaa vuoden 2015 alkupuolella. Metropolihallintoa valmistelevan työryhmän lakiesitys valmistui ja valtiovarainministeriö pyysi metropolialueen kunnilta lausuntoa hallituksen esityksestä metropolihallintoa koskevaksi lainsäädännöksi. Vantaan KV antoi lakiluonnoksesta lausunnon tammikuussa 2015. Valtion käynnistämä metropolihallintolain valmistelu keskeytyi keväällä 2015. Kuntarakenteeseen tai metropolihallintoon liittyvää valmistelua ei ole tehty vuoden 2016 aikana. Sen sijaan valmistelua on tehty sote- ja maakuntauudistukseen sekä PKS-erillisratkaisuun liittyen.	Ks. Toimenpiteet.	
Palvelut uudistuvat						
15.	Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia	Kelan sairastavuusindeksi	Vantaalaisten Kelan sairastavuusindeksillä mitattu sairastavuus vähenee vuosittain	Sosiaali- ja terveystoimen palvelukokonaisuuden tavoitteena on väestön terveyden ja hyvinvoinnin tukeminen. Tapoja auttaa väestöä elintapamuutoksisssa, hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja omahoidon toteuttamisessa kehitetään jatkuvasti. Vuonna 2016 toteutettiin kuntalaisille kohdistettu hyvinvointiviikko. Viikon 39 jokaiselle päivälle järjestettiin lukuisia hyvinvointia tukevia tapahtumia yhdessä yritysten ja järjestöjen kanssa. Hyvien kokemusten vuoksi hyvinvointiviikkoa aiotaan jatkaa myös v. 2017. Tilaisuudessa markkinoitiin mm. v. 2014 käyttöön otettua oma hoitoa tukevaa sähköistä terveystarkastusta. Uusia sähköisen terveystarkastus- ja valmennusohjelmaan rekisteröityneitä käyttäjiä oli Vantaalla v. 2016 yhteensä n. 750 henkilöä ja terveystarkastuksia tehtiin n. 850 kertaa. Vuodesta 2014 terveystarkastuksia on tehty noin 2250, rekisteröityneitä käyttäjiä on hieman yli 2000. Vuonna 2016 terveysasemien itsehoitopisteisiin hankittiin potilaskäyttöön tietokoneet ja omahoidon tukemisen toimintamallit yhtenäistettiin. Terveyspalveluissa vuosi 2017 on terveyden edistämisen teemavuosi, johon valmistautuminen alkoi syksyllä 2016.	Vantaalaisten sairastavuus hieman väheni edellisvuosista sairastavuusindeksin ollessa v. 2015 88,4. Tilanne sairastavuuden osalta on edelleen maan keskiarvoa (indeksi=100) parempi. Vuoden 2016 tiedot eivät ole kansallisesti vielä saatavissa.	

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
	Vantaalaisten hyvinvoinnin kehitys hyvinvointiraportoinnin perusteella	Vantaalaisten hyvinvointi edistyy keskeisillä hv-indikaattoreilla mitattuna vuosittain	Vantaan laaja hyvinvointikertomus 2016 on viimeisteltävänä, ja se käsitellään kaupunginvaltuustossa maaliskuussa 2017.	Valtuustoon maaliskuun alussa menevän valtuustokautta 2013-17 käsittelevän laajan hyvinvointikertomuksen perusteella vantaalaisten hyvinvoinnista ja sen kehityksestä voidaan tehdä seuraavat johtopäätökset - Vantaan väestö kasvaa nopeasti. Tämä kasvu koostuu merkittäviltä osin vieraskielisestä väestöstä. Muuttoliike pitää yllä työikäisten ikäluokkien kasvua ja täten tasapainottaa väestön ikääntymisen vaikutuksia väestörakenteeseen. - Taloudellisen taantuman seurauksena työttömyys kasvoi Vantaalla voimakkaasti vuosina 2012 - 15. Työttömyyskehitys on kuitenkin jo kääntynyt laskuun. - Sekä lasten ja nuorten että aikuisten elintavoissa on tapahtunut kehitystä parempaan suuntaan. - Asuinalueiden väliset sosioekonomiset erot ovat naapurikaupunkeja pienemmät mutta kuitenkin kohtuullisen suuria. Erityisinä haasteina hyvinvointityölle voidaan pitää - Yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa selvästi lähivuosina. - Rakennetyöttömien määrä ja heidän osuutensa työttömistä on melko suuri. - Erityisesti työttömyyden mutta myös muiden sosioekonomisten tekijöiden suhteen asuinalueiden välillä on suhteellisen suuria eroja. Maahanmuuttajat keskittyvät voimakkaasti joillekin asuinalueille. Nämä alueet ovat pääosin samoja alueita, joilla väestön sosioekonominen rakenne heikompi. - Maahanmuuttajanuorten, erityisesti ensimmäisen polven maahanmuuttajien osalta, hyvinvointiin liittyy merkittäviä ongelmia mm. ystävien puuttumisen ja koulukiusaamisen vuoksi - Sosioekonominen tausta ja nuorten peruskoulun jälkeinen oppilaitosvalinta ovat yhteydessä nuorten terveyskäyttäytymiseen. Vanhempien koulutustausta on yhteydessä mm. lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuuteen. Ammatillisissa oppilaitoksissa opiskelevien terveyskäyttäytyminen, esimerkiksi liikuntaharrastukset ja koululounaalle osallistuminen, ovat lukiolaisia heikommalla tasolla.	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
16.	Kuntalaisten osallisuus ja yhteissuunnittelu palvelujen kehittämisessä lisääntyy	Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa kehitetyt palvelut ja niiden järjestämistavat (palvelumuotoilu)	Uudet asiakkaiden ja palvelujen käyttäjien kanssa kehitetyt palvelut	Soster: Hyvin toimivaa päihdetyön kokemusasiantuntijatoimintaa terveysasemilla hyödynnetään kolmella terveysasemalla. Asukas- ja omaisiltoja järjestetty eri toiminnoissa. Ehkäisevän terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen, kuntoutuksen ja psykososiaalisten palvelujen yhteisessä Osallisena perheen elämässä -hankkeessa pyrittiin lisäämään asiakkaiden osallisuutta ja kehittää peruspalvelujen koordinointia päällekkäisiä toimintoja karsien. Kuntalaisia edustavia vanhus- ja vammaisneuvostoja kuullaan ennakoivasti kehitettäessä vanhus- ja vammaispalveluja. Kaikille omaishoitoperheille toteutettu kysely palveluodotuksista ja tuen tarpeista syksyllä 2016. Kyselyn pohjalta kehitetään omaishoitajille suunnattavaa tukea ja valmennusta. Vuonna 2016 toteutettiin kuntalaisille kohdistettu hyvinvointiviikko. Viikon 39 jokaiselle päivälle järjestettiin lukuisia hyvinvointia tukevia tapahtumia yhdessä yritysten ja järjestöjen kanssa. Sivi: Lukiokoulutuksessa on kehitetty uusia oppimistiloja ja työelämälähtöisyyttä yhteistyössä opiskelijoiden ja opettajien kanssa, esim. Digi-luokka ja Työelämälähtöisyys lukiokoulutuksessa -hankkeet. Perusopetuksessa oppilaiden ja huoltajien osallistuminen kouluyhteisön hyvinvointiin on lisääntynyt, esim. oppilaiden ehdotuksia on kuultu luokissa ja YHR:ssä. Lisäksi oppilaita ja huoltajia on kuultu sähköisillä kyselyillä oppimiseen ja oppimisentukeen liittyen. Varhaiskasvatuksessa on vuonna 2016 ollut yhteensä 18 palvelumuotoilutilaisuutta huoltajien kanssa liittyen osa-aikaisen varhaiskasvatuksen järjestämiseen 1.8.2016 alkaen. Mato: Asukkaat on otettu mukaan eri tavoin maankäytön suunnitteluun. Erityisenä painopisteenä ovat olleet lapset ja nuoret. Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ja sivistystoimen toimiala ovat sopineet Lapset ja nuoret asuinympäristönsä rakentajina -yhteistyömallista. Mallin toiminta käynnistyi toukokuussa. Kaupunkisuunnittelussa asukkaita on osallistettu mm. Aviapoliksen kaavarunkotyöhön, Kivistön ja Backaksen kartanon alueiden suunnitteluun sekä Kuusijärven kehittämissuunnitelmatyöhön. Kaupunkisuunnittelu ja viheralueyksikkö ovat lisäksi yhteistyössä osallistaneet asukkaita mm. Martinlaaksonpolun, Topaasiaukion ja Tikkurilan jokirannan suunnitteluun. Asukkaita on otettu mukaan myös puistojen suunnitteluun. Myös päiväkotien ja koulujen pihoja on kehitetty yhdessä asukkaiden kanssa. Toimialalla on osallistuttu erilaisten hyvinvointiohjelmien toteuttamiseen. Osallisuus on kirjattu vahvasti myös päivitettyyn arkkitehtuuriohjelma Apoliin. Konsas: Kuntalaispalveluissa palvelumuotoilumenetelmiä on käytetty yhteisen asiakaspalvelun, lähidemokratiamallin ja Yhteisen pöydän logistiikan suunnittelussa ja toteutuksessa. Asukastilojen toimintoja on ideoitu ja toteutettu yhdessä yhdistysten ja asukkaiden kanssa. Toimialoja ylittävissä hankkeissa on käytetty hyväksi aluetoiminnan asiantuntemusta ja menetelmäosaamista. Kaupungin henkilöstölle suunnattujen osallisuuskoulutuksien järjestäminen aloitettiin syksyllä 2016.	Ks. Toimenpiteet.	

Strateginen päämäärä		Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
17.	Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut	Toimialojen asiakastyytyväisyyskyselyt	Asiakastyytyväisyys paranee	Soster: Sosiaali- ja terveystoimen laaja kahden vuoden välein toteutettava asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin tammi-helmikuussa 2016. Sivi: Pääkaupunkiseudun yhteinen asiakastyytyväisyyskysely toteutetaan varhaiskasvatuksessa kolmen vuoden välein, viimeksi vuonna 2014 ja seuraavan kerran vuonna 2017. Mato: Kuntatekniikan keskus osallistui 2016 laajempaan 27 kunnan teknisten palveluiden kyselytutkimukseen. Konsas: Toimialalla on toteutettu eri tulosyksiköissä asiakastyytyväisyyskyselyjä ja toimintaa on kehitetty niiden tulosten pohjalta.	Soster: Sosiaali- ja terveystoimen v. 2016 toteutetun asiakastyytyväisyyskyselyn kouluarvosanojen keskiarvo oli 8,85. Asiakastyytyväisyys parani edelleen vuodesta 2012 (8,72) ja 2014 (8,8). Sivi: Varhaiskasvatuksen asiakastyytyväisyyskyselyssä 2014 päivähoidon yleisarvosana nousi edellisestä 2011 kyselystä 4.1 -> 4.4 (asteikko 1-5). Mato: Kuntatekniikan keskus osallistui 2016 laajempaan 27 kunnan teknisten palveluiden kyselytutkimukseen. Rakennusteollisuus RT toteutti keväällä 2015 kyselyn, jonka mukaan Vantaa on Suomen rakentamisystävällisin kaupunki. Konsas: Asiakastyytyväisyys on kyselyjen tulosten pohjalta hyvällä tasolla. Vertailutuloksia ei ole kerätty.	
		Asukastyytyväisyyskyselyt ja palvelukyky	Asukastyytyväisyys paranee	Valtuustokauden strategian ja sen sisältämien ohjelmien toteuttaminen.	Kaupunkipalvelututkimus toteutettiin vuoden 2016 aikana: kaupunkipalvelututkimuksen laaja asuinkuntaindeksi Vantaan osalta nousi 3,6:een vuoden 2012 3,4:stä. Palvelukohtaisessa tarkastelussa palveluun tyytyväisten osuus kasvoi valtaosassa palveluista.	
		Asukaskohtainen toimintakatteen muutos%	Alle yleisen hintakehityksen	Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma	Vuonna 2016 kaupungin asukaskohtainen toimintakate aleni muutoksen oltua -4,6 prosenttia. Näin ollen asukaskohtainen toimintakate alitti selvästi vuoden 2016 noin 0,4 prosentin inflaatiotason.	
		Palvelukustannukset Kuusikkokuntien ja Kuntaliiton suurten kuntien vertailussa	Vantaa on kustannustehokkain keskeisten palvelujen osalta	Vantaa osallistuu aktiivisesti suurten kaupunkien talous- ja toimintatietojen vertailutyöhön. TVO-jatkotoimenpiteet on hyväksytty ja niitä toteutetaan.	Vuoden 2016 lopussa käytettävissä on vertailutiedot vuodelta 2015. - Lastensuojelu: Vantaan kokonaiskust. 936 €/0 - 20 v. asukas (Kuusikon ka 862 €). Vantaa sijoitus vertailussa 4/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2015) - Vanhuspalvelut: Vantaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kokonaiskustannukset 11 342 €/vastaavanikäinen väestö (Kuusikko 12 520 €). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2015) - Vammaispalvelulain mukaiset palvelut: Vantaan deflatoidut kokonaiskustannukset asiakasta kohden 4 522€, (Kuusikko 5 294 €). Vantaan sijoitus vertailussa 3/6. (Kuuden suurimman kunnan Kuusikkovertailu 2015) - Terveydenhuollon kustannukset (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioidut kokonaiskustannukset 1997 €/asukas (suurten kaupunkien keskiarvo 2320 €/asukas). Vantaan sijoitus 2/11. (Kuntaliiton suurten kaupunkien th-vertailu 2015) - Varhaiskasvatuksessa Vantaa oli toiseksi kustannustehokkain Kuusikkokunta vuonna 2015. - Perusopetus: opetuksen kustannukset Vantaalla 4461 e/oppilas (Kouluikkuna: kuntien ka. 4875 e/oppilas ja yli 100 000 asukkaan kuntien ka. 4824 e/oppilas) - Lukiokoulutus: opetuksen kustannukset Vantaalla 3911 e/opiskelija (Kouluikkuna: kuntien ka. 4998 e/opiskelija ja yli 100 000 asukkaan kuntien ka. 4 469 e/opiskelija)	

	Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
18.	Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat lisäävät asiakkaan valinnanvapautta	Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat toimialojen palvelutuotannossa lisääntyvät	Asiakkaan valinnanvapautta lisäävien vaihtoehtoisten palvelujen tuottamistapojen käyttö palvelutuotannossa lisääntyy	Soster: Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja toteutetaan yhteistyössä yksityisen sektorin, kuntayhtymien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Vuonna 2016 lopussa toimialalla otettiin käyttöön sähköinen palvelusetelijärjestelmä, joka mahdollistaa asiakkaiden valinnanvapautta lisäävien palvelusetelivaihtoehtojen lisäämisen. Vuonna 2016 päätettiin viiden uuden palvelusetelin käyttöönotosta vuonna 2017. Henkilökohtaista budjetointia on toteutettu vammaispalveluissa, ja mallia valmistellaan kokeiltavaksi psyko-sosiaalisissa palveluissa osana kansallista hanketta. Mahdollisuutta pilotoida vaikuttavuusinvestointimallia selvitetään yhteistyössä Sitran kanssa. Sivi: Varhaiskasvatuksesa avoimen varhaiskasvatuksen palveluja lisätään ja kehitetään yhteistyössä seurakunnan ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi on tehty yhteistyötä yksityisten palveluntuottajien kanssa siten, että lähiaikoina käynnistyy kolmen uuden päiväkodin rakentaminen yksityisten palveluntuottajan toimesta. Varhaiskasvatuksessa on perustettu uusia kerhoja vuonna 2016 seitsemässä yksikössä. Vuonna 2016 on aloittanut kolme uutta yksityistä päiväkotia. Konsas: Vantaa-infoon on keskitetty kaupungin asiakaspalvelua entistä enemmän. Lisäksi kolmannen sektorin toimijoille tarjotaan mahdollisuutta hyödyntää tiloja omaan toimintaansa ja sen esittelyyn. Mato: Toimialalla ei ole palvelutuotantoa, jossa asiakkaan valinnanvapautta voisi lisätä.	Ks. Toimenpiteet.	

Strateginen päämäärä	Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja	Toimialojen tarjoamat sähköiset asiointi- ja itsepalvelut	Sähköinen asiointi kasvaa olemassa olevien palveluiden käytön lisäämisen sekä uusien kehitettävien sähköisten palveluiden kautta.	Soster: Sähköinen ajanvaraus on toimialalla käytössä useissa palveluissa. Sähköisen lääkärivastaanottoaikojen ajanvarauksen laajamittaisen lisäämisen esteenä on lainsäädännön velvoite hoidon tarpeen arvioinnista määräajassa, sähköisen hoidon tarpeen arviointia on valmisteltu käyttöönotettavaksi. Hoitotarvikejakelun sähköisiä asiakkuuksia on lisätty. Kaupunkitasoiseen DigiVantaa -hankkeeseen kuuluva neuvolan sähköisen asioinnin käyttöönotto (äitiysneuvolan asiakkaaksi tulo ja lomakkeiden lähetys sähköisesti) on peruuntunut järjestelmän keskeneräisyyden takia ja HUS:n päällekkäisen järjestelmän käyttöönoton takia. Suojatun sähköisen viestinvälityksen käyttöönotot etenevät osana DigiVantaa -hanketta; suojattu viestinvälitys on syksyllä otettu käyttöön vanhus- ja vammaispalvelujen asiakasmaksutiimissä, perheneuvolan palveluneuvonnassa sekä perhekoutseilla. Sosiaalisen luototuksen käyttöönottoa on valmisteltu ja käyttö alkaa tammikuussa 2017. Lisäksi käyttöönottoa suunnittellaan myös muissa toiminnoissa. Pieni piiri -käytössä pesulapalveluissa (asiakas saa tabletin kautta yhteyden ohjaajaan). Sähköisen palvelusteliratkaisu otettiin käyttöön v. 2016. Toimialalla on käytössä sähköinen terveystarkastus ja -valmennus. Sivi: Perhepäivähoidossa mobiilipalvelu otettiin käyttöön ja lisäksi sen käyttöönottoa päiväkodeissa valmisteltiin. Mobiilipalvelu on otettu käyttöön 49 toimintayksikössä lasten läsnäolojen seurantaan ja loput toimintayksiköt tulevat mukaan keväällä 2017. Siinä lasten läsnäolon sekä perhepäivähoidon työntekijöiden työajan seuranta siirtyvät mobiilipalveluun. Varhaiskasvatuksen toimintayksiköt käyttävät aktiivisesti sähköpostia viestinnässä vanhempien kanssa. Myös sosiaalisen median käyttö on lisääntynyt. OPS:n uusia sähköisiä mahdollisuuksia kartoitetaan. Mato: Rakennusvalvonnan yhden luukun periaate -hanke on toteutettu. Konsas: Vantaa-info neuvoo ja tukee kuntalaisia julkishallinnon sähköisessä asioinnissa. Nettikaveri-toiminta on tarkoitettu seniori-ikäisille kuntalaisille ja se on osoittautunut tarpeelliseksi toiminnaksi. DigiTave on otettu käyttöön. Lisäksi asukastilojen nettineuvonta on vakiintunutta ja sillä on kasvava asiakaskunta.	Ks. Toimenpiteet.	

Strateginen päämäärä		Mittari	Tavoitetaso 31.12.2017	Toimenpiteet vuonna 2016	Mittarin tilanne 31.12.2016	Tilannearvio väreinä Vihreä: kehityssuunta positiivinen Keltainen: arviointi ei vielä mahdollista Punainen: kehityssuunta negatiivinen
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta						
20.	Hyvällä strategisella johtamisella ja esimiestyöllä toteutetaan muutosta	Huonot vaikutusmahdollisuudet muutoksiin (Kunta10)	28 %	Johtamis- ja esimiestyö toimialoilla. Esimiesten ja työyhteisöjen valmennukset, coaching ja muutosten tuki.	Henkilöstökysely (Kunta 10) toteutettu syksyllä 2016 kaupungin keskiarvo 35,2	
		Päätöksenteon oikeudenmukaisuus (Kunta10)	3,3	Johtamis- ja esimiestyö toimialoilla. Johtamisjärjestelmien mukainen toiminta. Esimiesten ja työyhteisöjen valmennukset.	Henkilöstökysely (Kunta 10) toteutettu syksyllä 2016 kaupungin keskiarvo 3,32	
21.	Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen	Sosiaalinen pääoma (Kunta10)	3,8 %	Johtamis- ja esimiestyö toimialoilla. Esimiesten ja työyhteisöjen valmennukset, coaching, työnohjaus ja muutosten tuki.	Henkilöstökysely (Kunta 10) toteutettu syksyllä 2016 kaupungin keskiarvo 3,82	
		Työnantajan suositteleminen (Kunta10)	79,2 %	Johtamis- ja esimiestyö toimialoilla.	Henkilöstökysely (Kunta 10) toteutetttu syksyllä 2016 78,5 % suosittelisi työnantajaansa	
		Sairauspoissaoloprosentti	3,9	Vuoden 2016 toteutuma oli 4,55 (vuonna 2015 4,52). Toimintavuonna lähdettiin tekemään Tuunattua työtä, esimiehet kävivät aktiivisesti eVälkekeskusteluja ja tutkivat työssä sattuneita ja poissaoloon johtaneita tapaturmia. Terveys- ja turvallisuusjohtamisen vahvistamisesta huolimatta sairauspoissaolot hieman kasvoivat.	31.12.2016: 4,55	
		Oppilaitosyhteistyön malli	Merkittävillä ammatti-aloilla systemaattista	Henkilöstösuunnitelmissa on ensi kertaa vuonna 2016 ennakoitu harjoittelijoiden määrään ja niiden toteutumista seurataan vuoden aikana.	Kolmen ammattialan osalta oppilaistosyhteistyö on pääosin systemaattista. Muilla ammattialoilla yhteistyömuodot ovat pitkälti vakiitunteina, mutta käytännöt vaihtelevat tulosalueittain.	

Valtuustokauden 2013 - 2017 strategiaan sisältyvien ohjelmien raportointi

	Ohjelma	Ohjelman tilanne 31.12.2016
1.	Elinkeino- ja työllisyyspoliittinen ohjelma, eli elinvoimaohjelma	Ohjelma käynnissä. Elivoimaohjelmaa toteutetaan vuoden 2017 ajan aina siihen asti, kun uuden kaupunkistrategian laadinta ja siihen jatkossa entistä elimellisemmin liittyvän elinvoimaohjelman toteuttaminen alkaa.
2.	Kaupunkitasoiset palvelulinjaukset	Kaupunkitasoiset linjausten valmistelu keskeytettiin mm. sote-ratkaisun mahdollisten vaikutusten johdosta.
3.	Tietohallinto-ohjelma	Kaupunginhallitus hyväksyi tietohallinto-ohjelma 2014 - 2017 18.11.2013 kokouksessa. Tietohallinto-ohjelman toteutus etenee aikataulun mukaisesti. Toteutunut 95 %.
4.	Monikulttuurisuusohjelma	Monikulttuuriuusohjelman toimenpiteitä on toteutettu kaikilla toimialoilla ja tiiviissä yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.
5.	Kaupungin ympäristöohjelma valtuustokaudelle 2013 - 2016	Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 7.10.2013.
6.	Turvallisuussuunnitelma	Vantaan turvallisuussuunnitelma 2013-2016 on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 7.10.2013 § 9. Turvallisuussuunnitelma päivitetään vuosina 2017-2018.
7.	Vantaan kasvatus- ja koulutuspoliittinen ohjelma 2017 - 2020	Vantaan on toteuttanut kasvatus- ja koulutuspoliittista ohjelmaa vuosille 2011-2016. Uuden ohjelman laatiminen on suunnitteluvaiheessa.
8.	Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma	Arkkitehtuuripoliittinen ohjelma hyväksytty kaupunginvaltuustossa 11.5.2015.
9.	Lasten ja nuorten Vantaa II	Ohjelmanumero 9 Lasten ja nuorten Vantaa: Valtuusto 23.4.2013. Käsittely KH:ssa 10-6.2013 ja Valassa 23.4.2014. Ohjelman perustana on Nuorisolaki 8§/2006, nuorten osallisuudesta ja kuulemisesta heitä koskevissa asioissa. Hankkeen tukena on ollut ESR-hanke, joka päättyi 31.12.2014. Toimintaohjelma on jalkautettu suunnitellusti 2015-2016.
10.	Vammaispoliittinen ohjelma WAMPO - Tilaa kaikille 2012 - 2016	Vammaispoliittinen ohjelma Wampo päättyi vuoden 2016 lopussa. Wampo sisäsi 49 toimenpidettä pienistä konkreettisista uudistuksista myönteisen asenneilmapiirin luomiseen. Ohjelman toteutumisesta vastasi kukin toimiala omalta osaltaan. Vuosi 2016 oli työllistymisen teemavuosi. Sata vammaista henkilöä on työllistynyt palkkatyösuhteisiin. Wampon puitteissa järjestettiin myös tapahtumia kuntalaisille, esim. liikuntatapahtuma Valtti-Areena syksyllä 2016. V. 2017 toteutetaan ohjelman arviointi.
11.	Maapoliittiset linjaukset	Kaupunginvaltuusto hyväksynyt 17.12.2012. Noudatetaan kattavasti.

12.	Asunto-ohjelma	Kaupunginhallitus 2.3.2009. Noudatetaan.
13.	HYVIS (Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma)	Vantaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2013–2016 (HYVIS) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 26.8.2013. Suunnitelma sisältää viisi hyvää tekoa, jotka edistävät lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvää arkea, painopisteenään yhteinen työ ja varhainen tuki. Suunnitelma on tehty ja sitä toteutetaan yhteistyössä kaupungin toimialojen, kumppaneiden ja kuntalaisten kanssa. Työtä ohjaa Hyvinvointityöryhmä (Hyry). HYVIKSEN vuoden 2016 teema oli avarakatseisuus ja hyvinä tekoina toteutettiin kohtaamisen paikkoja ympäri Vantaata. Vantaalla on käynnissä hyvinvointiohjelmatyön uudistus, jonka yhteydessä vuoden 2017 aikana arvioidaan siihen kokonaisuuteen kuuluvat kuusi ohjelmaa / suunnitelmaa, joista HYVIS on yksi.
14.	VIKSU (Ikäntymispoliittinen ohjelma)	Vantaan ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma vuosille 2016- 2017 on jatkoa v. 2015 päättyneelle ikääntymispoliittiselle ohjelmalle. Suunnitelma on osa Vantaan kaupungin kuntastrategiaa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja vanhus- ja vammaispalvelujen strategista johtamista. Suunnitelmassa on määritelty ikäihmisten hyvinvointia edistävät keskeiset painopistealueet sekä suunnitelmakaudella tehtävät toimenpiteet vastuutahoineen. Toimenpiteillä parannetaan vantaalaisten ikäihmisten hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista. Vantaan ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman toteutumista on seurattu strategian toteutumisen arvioinnin yhteydessä sekä vanhusneuvostossa syksyllä 2016. Vuoden 2018 alusta ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma tulee olemaan osa kuntalaisten hyvinvointiohjelmaa.
15.	AHVO (Työikäisten hyvinvointiohjelma)	Vantaan työikäisten hyvinvointiohjelma 2013 - 2016 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 26.8.2013 11§. Ohjelman toimeenpano tapahtuu olemassa olevissa rakenteissa ja kukin toimiala vastaa omalta osaltaan ohjelman toteuttamisesta. Kaupungin hyvinvointityöryhmä seuraa ohjelman toteutumista ja raportoi tuloksista kaupungin johtoryhmälle.
16.	Vantaan kaupungin osallisuusmalli	Osallistumistyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa keskityttiin Osallistuva Vantaa -toimintatavan kehittämiseen. Suunnitteilla olevan toimintamallin tavoitteena on lisätä kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia, vahvistaa ymmärrystä ja luottamusta kaupunkiorganisaation ja kaupunkilaisten välillä ja tukea edustuksellista demokratiaa. Aluetoiminta järjesti 12 osallistavaa tilaisuutta kuntalaisille. Syksyllä 2016 pidettiin kolme kaupungin työntekijöille suunnattua osallisuuskoulutusta, joissa oli mukana noin 50 kaupungin työntekijää. Osallisuusverkosto kokoontui neljä kertaa.
17.	Kaksikielisyysohjelma	Kaksikielisyysohjelma hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 28.1.2013 § 8. Kaksikielisyystyöryhmä koordinoi kaupungin ruotsinkielistä palvelua kaupunkitasoisesti, käsitteli ohjelman esittämiä toimenpiteitä teemoittain ja raportoi toiminnastaan kaupunginhallitukselle maaliskuussa 2016. Vuoden aikana yhteistyötä kaksikielisyystyöryhmän ja Svenska kommitténin välillä on kehitetty keskeisten yhteisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Etenkin kuntalain edellyttämien hallinnollisten muutosten ja vuoden 2017 kuntavaalien alla on selvitetty vaihtoehtoehtoisia toimintatapoja ruotsinkielisen tiedottamisen ja edunvalvonnan varmistamiseksi ja parantamiseksi. Osana kaksikielisyyden huomioimista työryhmä tutustui vuoden aikana kaupunkitasoisiin ohjelmiin. Eri toimialojen edustajat ovat kertoneet ajankohtaisista asioista ja kaksikielisyystyöryhmä on nostanut esiin näihin liittyviä kaksikielisyyden ulottuvuuksia. Etenkin ruotsinkielisten tekstien tarpeeseen on kiinnitetty huomiota. Työryhmä antoi oikeusministeriölle sen pyytämän lausunnon 15.4.2016 kielilainsäädännön soveltamisesta.

13 § Vantaan kaupungin vuoden 2016 tilinpäätös

KN/PM/ML/MS/HY-L

Vuoden 2016 tilikauden tulos oli 64,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos parani 63,2 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Poistoeron ja varausten muutoksien sekä rahastosiirtojen jälkeen **tilikauden ylijäämä oli 64,8 miljoonaa euroa**.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 298,7 miljoonaa ja valmistus omaan käyttöön 80,6 miljoonaa euroa vuonna 2016. Toimintakulut olivat 1 369,3 miljoonaa euroa, eli alenivat edelliseen vuoteen nähden 30,5 miljoonaa euroa. Suurimmista kulueristä henkilöstökulut olivat 491,2 ja palveluostot 655,1 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 5,0 miljoonaa (1,0 %:a) ja palveluostot pienenivät 42,9 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Kun toimintatuottoihin lisätään valmistus omaan käyttöön ja vähennetään toimintakulut, saadaan toimintakate, joka oli - 990,0 miljoonaa euroa vuonna 2016. Toimintakate parani edelliseen vuoteen nähden 25,6 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi vuonna 2016 yhteensä 953,8 miljoonaa ja valtionosuuksia 189,4 miljoonaa euroa. Vuoteen 2015 verrattuna verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu oli 58,6 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuosikate vuonna 2016 oli 178,8 miljoonaa euroa. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot 154-prosenttisesti, joten kaupungin tulorahoitus oli vuosikatteella mitattuna riittävä.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2016 yhteensä 116,1 miljoonaa euroa. Poistot kasvoivat 15,4 miljoonaa ja arvonalentumiset 2,7 miljoonaa euroa edellisvuoteen nähden. Satunnaisia eriä kirjattiin 1,8 miljoonaa euroa.

Investointimenot vuonna 2016 olivat 146,7 miljoonaa euroa. Kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettovähennys oli 17,8 ja lyhytaikaisten lainojen vähennys 24,7 miljoonaa, joten lainakannan nettovähennykseksi muodostui 42,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2015 vastaavasti lainakanta kasvoi 22,1 miljoonaa euroa. Investointien tulorahoitusosuus vuonna 2016 parani 123,0 prosenttiin, kun se edellisvuonna oli 66,9 prosenttia.

Taseen pysyvien vastaavien suurin erä ovat aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 197,5 miljoonaa euroa vuoden 2016 lopussa (55 prosenttia taseen loppusummasta). Taseen vastattavaa puolella omaa pääomaa oli 897,1 miljoonaa ja vierasta pääomaa 1 261,7 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli 2 173,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 omavaraisuusaste oli 42,1 prosenttia. Asukaskohtainen lainakanta pieneni edellisestä vuodesta 305 euroa, eli 5 007 euroon asukasta kohti.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilikauden 2016 ylijäämäksi muodostui tilinpäätössiirtojen jälkeen 1,4 miljoonaa euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen ja tuloverojen jälkeen oli 0,6 miljoonaa euroa.

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,7 miljoonaa euroa.

Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä ennen rahastosiirtoja oli 1,7 miljoonaa euroa, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 0,5 miljoonaa euroa, Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä kaksi tuhatta euroa ja Vahinkorahaston alijäämä 1,3 miljoonaa euroa.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt, eli kaikkiaan 73 yhteisöä.

Konsernin tilikauden tulos vuonna 2016 oli 131,9 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtojen, tilikauden verojen, laskennallisten verojen ja vähemmistöosuuksien vähentämisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 103,9 miljoonaa euroa. Konsernin lainakanta pieneni 51 miljoonaa euroa edellisvuodesta ollen 2 039 miljoonaa vuoden 2016 lopussa. Asukaskohtainen lainakanta aleni 9 304 euroon, kun se vuonna 2015 oli 9 738 euroa. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuusaste oli vuoden

2016 lopussa 112 prosenttia, eli vuoden 2016 käyttötulot eivät olisi riittäneet vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Vuoden 2016 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.11.2015 talousarvion vuodelle 2016 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2019.

Vuoden 2016 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päätyi -35,8 miljoonan euron tilikauden tulokseen ja -35,7 miljoonan euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 103,1 miljoonan euron bruttoinvestointitasoon. Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2016 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2016 aikana. Talousarviomuutoksista suurimman taustalla oli Kivistön kaupunkikeskuksen sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden kirjaamiskäytäntö, jonka vuoksi sopimuskorvauksena saadut maa-alueet kirjattiin investointiosan menoksi (30 miljoonaa euroa), mutta myös vastaavaksi kuntatekniikan keskuksen käyttötalouden tulokirjaukseksi, jolloin muutoksella ei ollut rahoitusvaikutusta. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -13,3 miljoonaa euroa ja bruttoinvestointitasoksi 154,1 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 tilinpäätös päätyy 64,5 miljoonan euron tilikauden tulokseen ja 64,8 miljoonan euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 78 miljoonaa euroa parempi kuin muutettu talousarvio.

Vuoden 2016 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 436,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 aikana toteutuneet toimintatuotot (sisältäen sisäiset erät) olivat 457,0 miljoonaa euroa ylittäen muutetun talousarvion 20,8 miljoonalla eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 105-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne kasvoivat 6,5 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Toimintatuottoja kertyi ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion toimintatuotot ylittyivät 23,8 miljoonaa euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Myyntituotot sisältävät 4,3 miljoonaa euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Kaupungin toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön (sisältäen sisäiset erät) olivat muutetussa talousarviossa 1 500,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 aikana toteutuneet toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 447,1 miljoonaa euroa. Toimintakulut alittuivat 53,5 miljoonalla eurolla ja ne toteutuivat 97-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Toimintakulujen kasvu ilman valmistusta omaan käyttöön oli 0,2 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion noin 12 miljoonalla eurolla, sillä Helsingin seudun liikenteen (HSL) kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä. HSL myös hyvitti Vantaan vuoden 2016 kuntaosuutta noin 0,5 miljoonalla eurolla Länsimetron viivästymisen vuoksi. Toimeentulotuen kulut alittivat talousarvion 4,4 miljoonalla eurolla ja erikoissairaanhoidon kulut noin 8 miljoonalla eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 21 miljoonalla eurolla, josta kilpailukykysopimuksen lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen ja muiden lomapalkkajaksotusmuutosten vaikutus oli 6,5 miljoonaa euroa. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat kaupunginjohtajan toimialalla, konserni- ja asukaspalvelujen toimialalla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla yhteensä noin 4,6 miljoonaa euroa. Toimintakulut sisältävät 4,3 miljoonaa euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Vuoden 2016 verotulot ylittivät talousarvion 3,1 miljoonalla eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 100 prosenttia, yhteisöveron toteuma 108 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 95 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 103 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 101-prosenttisesti suhteessa talousarvioon ja se kasvoi 5,4 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2016 yhteensä 25,7 miljoonaa euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 21,3 miljoonaa euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin 1 060 miljoonan euron lainasalkun korkokulut toteutuivat 3,9 miljoonan euron tasolla. Kaikki kaupungin korkotulot yhteensä alittivat talousarvion 6,0 miljoonalla eurolla. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat syksyllä 2016 esitettyjen ennusteiden mukaisesti.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2016 oli 178,8 miljoonaa euroa, joka on 86,5 miljoonaa euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2016. Vuosikate kasvoi 82 prosenttia vuoden 2015 vuosikatteeseen nähden.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2016 116,1 miljoonaa euroa, joka oli 111 prosenttia ja 11,4 miljoonaa euroa enemmän talousarvioon nähden. Ylityksen taustalla on vuonna 2016 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 9 miljoonan euron arvonalennus KOy Vantaan Erikasin osakkeiden tasearvoon. Lisäksi Kehärataan kuului talousarviossa oletettua enemmän lyhyen poistoajan hankeryhmiä, mikä osaltaan nosti poistotasoa.

Pelastushelikopteritoiminnan uudelleenjärjestelyjen tuloksena Vantaan kaupunki vastaanotti toimintaan aiemmin liittyneen kiinteistön. Kiinteistön vastaanotto näkyy laskennallisena 1,8 miljoonan euron kuluna investointien osakekuluissa ja vastaavansuuruisena satunnaisena tuottona käyttötaloudessa.

Tilikauden tulokseksi vuonna 2016 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 64,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 tulos oli 1,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 tilikauden ylijäämäksi muodostui 64,8 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 3,7 miljoonaa euroa, menot 103,1 miljoonaa euroa ja investointiosan netto 99,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 aikana valtuusto päätti lisätä Kehäradan hankeryhmään investointimenoja 5,3 miljoonaa euroa lentoaseman juna-aseman urakan viivästymisen vuoksi, korottaa kiinteän omaisuuden ostojen investointimenoja 35,6 miljoonaa euroa maanostoihin ja sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden arvon kirjaamiseen sekä lisätä osakkeiden hankinnan investointimenoihin 10,2 miljoonaa euroa pysäköintiyhtiöiden siirtämiseksi Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta kaupungin taseeseen. Muutosten jälkeen talousarvion bruttoinvestointimenoiksi muodostui 154,1 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 146,7 miljoonaa euroa, josta Kehäradan osuus 6,4 miljoonaa euroa. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät Kehäradan osalta 1,2 miljoonaa euroa taloudellisen loppuselvityksen valmistuttua. Osakkeiden ja osuuksien osalta muutettu talousarvio ylittyi 1,8 miljoonaa euroa em. pelastushelikopteritoimintaan liittyneen kiinteistön vastaanoton vuoksi. Investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta 3,2 miljoonaa euroa, aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) osalta 0,8 miljoonaa euroa ja kiinteän omaisuuden osalta 4,2 miljoonaa euroa.

Investointituloja toteutui 20,5 miljoonaa euroa, noin 16,8 miljoonaa euroa yli talousarvion. Tästä ylityksestä noin 14,5 miljoonaa euroa liittyi osaketuloihin. Suurin yksittäinen selitys tälle oli pysäköintiyhtiöiden siirtäminen Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta kaupungin taseeseen, mikä tuotti rahastolle 10,2 miljoonan euron investointitulon, ja mitä ei ollut huomioitu rahaston talousarviossa.

Vuoden 2016 investointiosan nettomenoiksi muodostui yhteensä 126,2 miljoonaa euroa, joka alitti muutetun talousarvion 24,2 miljoonalla eurolla.

Valtio tulee maksamaan Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 miljoonaa euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017. Vuonna 2016 valtio lyhensi osuuttaan 19,2 miljoonalla eurolla, minkä vaikutus näkyy kaupungin rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa 2016 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 16,2 miljoonan euron nettolainanottoon. Vuoden 2016 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toiminta- ja rahoitustuottojen ja -kulujen toteuduttua vuonna 2016 huomattavasti talousarviota paremmin lainan nostoon ei ollut tarvetta. Sen sijaan kaupungin pitkäaikainen lainamäärä vähentyi vuoden 2016 aikana noin 18 miljoonalla eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 1 060 miljoonaa euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoa).

Vuoden 2016 sitovien tavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2016 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 29 kappaletta. Tavoitteista 17 toteutui täysin, 11 osittain ja yksi ei lainkaan.

Talousarvion tuloslaskelmavertailun mukainen toimintamenojen kokonaiskasvu vuonna 2016 oli 0,3 prosenttia ja toteutuneet toimintamenot alittivat selvästi budjetoidun. Toteutunut investointiosan netto oli 134 miljoonaa euroa.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2016 48,8 miljoonaa euroa (vuonna 2015: 37,3 miljoonaa euroa).

Maankäytössä priorisoitiin keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita. Tikkurilan keskustakorttelin ja Myyrmäen keskustan kilpailut on pidetty ja voittajat valittu. Koivukylän keskustan kilpailu on myös pidetty ja Hakunilan keskustan kaavarungon luonnos on valmis

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2016 Vantaalle valmistui
2 972 uutta asuntoa, mikä ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 972:lla. Valmistuneet asunnot jakautuvat seuraavasti: kerrostalot (ja muut): 2 579 asuntoa, erillispientalot: 313 asuntoa, rivi- ja ketjutalot: 80 asuntoa.

Koulutustakuuta toteutettiin: Vuoden 2016 yhteishaussa perusopetuksen päättäville oli Vantaalla tarjolla 100 aloituspaikkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Aloituspaikkoja oli laskennallisesti yli 100 prosenttia suhteessa perusopetuksen päättävien määrään. Perusopetuksen keväällä 2016 päättäneistä 98,7 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden 2016 lopussa 92,7 prosenttia (Vuonna 2015: 92,2 %).

Uudet käyttöönotetut sähköisen asioinnin muodot ovat lisääntyneet. Muun muassa kuntalaisten sähköisen asioinnin help desk on otettu käyttöön Vantaa-infossa ja puhelinpalveluissa. Rakennusvalvonnan kaikki luvitukset hoidetaan sähköisesti. Sähköinen ajanvaraus on käytössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla useissa palveluissa.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,55. Vuoden 2015 lopun tilanteeseen verrattuna (4,52 %) toteuma oli hiukan huonompi, mutta vuoden 2014 lopun tilanteeseen nähden (4,58 %) hiukan parempi.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
1. esittää kaupunginvaltuustolle, että
    a) Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 2 176 661,95 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä. Kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 341 621,00 euroa. Tilikauden ylijäämä 1 436 859,36 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
    b) Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 34 521,01 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä. Kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 36 020,19. Tilikauden ylijäämä 608 601,50 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
    c) Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksessa muodostetaan johtokunnan esityksen mukaisesti 125 000,00 euron investointivaraus ja tilikauden ylijäämä 671 745,63 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti taseen oman pääoman eräksi, jolloin aikaisempina vuosina kertynyt kumulatiivinen oman pääoman alijäämä on tullut täysin katettua suunnitelman mukaisesti,
    d) Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 667 266,68 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,

e) Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 470 603,30 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
f) Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä 2 051,13 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
g) Vahinkorahaston alijäämä 1 263 238,41 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti ja
h) Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 64 822 645,93 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään sekä

2. todeta, että koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä, esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita,
3. valtuuttaa talouspalvelukeskus tekemään tilinpäätökseen teknisluonteisia korjauksia ja
4. allekirjoittaa tilinpäätös ja jättää se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätös tarkastuksen jälkeen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:

Merkittiin, että kaupunginjohtaja Kari Nenonen selosti asiaa kokouksen alussa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
- Vantaan kaupungin tilinpäätös 2016

Täytäntöönpano: talouspalvelukeskus
kaupunginkanslia/ esitys valtuustolle

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 09 8392 2101, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa

VANTAAN KAUPUNGIN

TILINPÄÄTÖS
2016

Kaupunginhallitus 20.3.2017

VANTAAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2016

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS 1

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 1
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus 1
1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto 2
1.1.3 Kansantalouden ja aluetalouden kehitys 6
1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys 8
Väestönkasvu nopeinta sitten 1970-luvun huippuvuosien 8
1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö 18
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä 19
1.1.7 Ympäristötekijät 23
1.2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ 24
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS 26
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen 26
1.3.2 Toiminnan rahoitus 28
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET 30
1.5 KOKONAISTULOT JA MENOT 35
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS 36
1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt 36
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus 37
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat 38
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä 40
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä 40
1.6.6 Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen 2016 43
1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut 49
1.7 TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISET LIITETIEDOT 53
1.8 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY 54

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 55

2.1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 55
2.2 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN 66
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen 66
2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2016 146
2.2.3 Investointien toteutuminen 149
2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia) 157
2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 158

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 159

3.1 VANTAAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA 159
3.2 VANTAAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA 160
3.3 VANTAAN KAUPUNGIN TASE 161
3.4 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA 163
3.5 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 164
3.6 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITASE 165

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 167

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 167
4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 167
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 168
4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT 170
4.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 175
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 175

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot ... 181
4.4 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT ... 186
4.5 YMPÄRISTÖTILINPITOA KOSKEVAT LIITETIEDOT ... 190
4.6 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJIEN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT ... 197

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET ... 199

5.1 KESKI-UUDENMAAN PELASTUSTOIMEN LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS ... 199
5.1.1 Toimintakertomus ... 199
OLENNAISET TAPAHTUMAT TILIKAUDELTA JA SEN PÄÄTTYMISEN JÄLKEEN ... 199
SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ JA RISKIENHALLINNASTA ... 201
5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu ... 202
5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut ... 204
5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot ... 207
5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 212
5.2 VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS ... 213
5.2.1 Toimintakertomus ... 213
5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu ... 216
5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut ... 218
5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot ... 221
5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 226
5.3 SUUN TERVEYDENHUOLLON LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS ... 227
5.3.1 Toimintakertomus ... 227
5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu ... 232
5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut ... 233
5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot ... 236
5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 240
5.4 LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN ... 241
5.5 MUIDEN ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET ... 243
5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat ... 243
5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat ... 244
5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat ... 247
5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat ... 249

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET ... 250

6.1 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT JA SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ ... 250
6.2 LUETTELO TOSITELAJEISTA ... 251
6.3 TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT ... 253

7 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ ... 255

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2016 oli Vantaan kaupungille hyvä vuosi. Se oli myös nykyisen valtuustokauden viimeinen kokonainen tilivuosi. Valtuustokauden alussa kaupunginvaltuusto päätti talouden tasapainottamistyön jatkosta. Tavoitteeksi otettiin velkaantumiskehityksen pysäyttäminen kauden loppuun mennessä. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä kaupungin pitkäaikaisen lainamäärän kasvu saatiin pysäytettyä ja lainakantaa päästiin lyhentämään. Kaupungin pitkäaikainen lainakanta väheni edellisestä tilinpäätöksestä noin 18 milj. eurolla.

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä Vantaan kaupungin toimintakulut kasvoivat 0,2 prosenttia, verotulojen kasvu nousi 2,1 prosenttiin ja koko verorahoituksen kasvu valtionosuudet huomioiden 5,4 prosenttiin. Kun vielä korkokulut pysyivät edelleen poikkeuksellisen matalalla tasolla, tilinpäätöksen vuosikate nousi 178,8 milj. euroon ja tilikauden tulos asettui 64,5 milj. euroon. Tulokseen vaikuttivat oman toiminnan lisäksi muun muassa vastaanotettujen maa-alueiden kirjanpidolliset tulot, kilpailukykysopimuksen aiheuttama lomapalkkajaksotuksen muutos sekä HUS- ja HSL-kuntayhtymien ylijäämistä tehdyt kirjaukset.

Kaupungin kokonaisinvestoinnit vuonna 2016 olivat 146,7 milj. euroa. Tästä noin 30 milj. euroa muodostui kirjanpidollisesta maankäyttösopimuksen voimaantulon myötä vastaanotetusta maa-alueesta, 10 milj. euroa konsernin sisäisestä pysäköintilaitosten omaisuusjärjestelystä sekä reilut 6 milj. euroa Kehärata-projektin vuodelle 2016 siirtyneistä lopuista kaupungin maksuosuuksista. Erityisasiat huomioiden vuoden 2016 investointiohjelma toteutui kokonaisuutena suunnitellulla tasolla.

Vantaan kasvu kiihtyi edelleen vuonna 2016: rakennuslupia myönnettiin yli 5 500 asunnon rakentamiseen, asuntoja valmistui lähes 3 000 ja kaupungin asukasmääräkin kasvoi 4 600 hengellä. Tulevan valtuustokauden suurimpia haasteita on pitää kaupungin talouskehitys tasapainossa kaupungin erittäin nopean kasvun ja tulevien rakennemuutosten keskellä. Yleiseen taloustilanteeseen ja verotulokehitykseen liittyy edelleen epävarmuutta eikä työttömyystilanne ole vielä olennaisesti helpottanut.

Vuonna 2017 kuntakentällä valmistaudutaan historialliseen rakennemuutokseen, kun valmisteilla olevan maakunta- ja sote-uudistuksen myötä merkittävä osa nykyisin kuntien järjestämistä tehtävistä on siirtymässä 18 perustettavan maakunnan vastuulle. Tämä tarkoittaa olennaisia muutoksia myös kaupungin tulopohjaan. Kasvupalveluiden osalta Uudellemaalle on syntymässä pääkaupunkiseudun kaupunkien tekemän esityksen mukainen erillisratkaisu, jossa kasvupalvelut keskitetään perustettavaan kuntayhtymään. Maakunta- ja sote-uudistusta sekä kasvupalveluja koskevan lainsäädännön on ilmoitettu olevan tulossa eduskunnan käsittelyyn kesään 2017 mennessä.

Kiitokset vuoden 2016 erinomaisesta tilinpäätöksestä kuuluvat kaikille kaupungin työntekijöille, esimiehille sekä toimialojen johdolle. Kautensa keväällä 2017 päättävää kaupunginvaltuustoa ja kaupunginhallitusta haluan kiittää antamastanne hyvästä tuesta ja luottamuksesta kaupungin johtamiseen ja talouden tasapainottamistyöhön. Viime vuosina Vantaan asema suurten kaupunkien talousvertailuissa on parantunut selvästi. Tasapainottumassa oleva talous auttaa kaupunkia valmistautumaan tuleviin muutoksiin.

Kari Nenonen, Kaupunginjohtaja

1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue
Abdi Faysal Yuusuf
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo
Bruun Susanna
Eklund Tarja
Hako Jukka
Kassila Christina
Kaukola Ulla
Kiljunen Kimmo
Kähärä Sirkka-Liisa
Laakso Päivi
Letto Pirkko
Mölsä Jukka
Niemi-Saari Mari
Päivinen Tiina-Maaria
Rannikko Ulla
Sainio Jari
Sodhi Ranbir

Kansallinen kokoomus
Kaira Lauri
Karén Timo
Koivuniemi Petri
Kortesalmi Mia
Lehmuskallio Paula
Leppänen Janne
Multala Sari
Mäkinen Tapani
Norres Lasse
Orlando Carita
Orpana Anitta
Porthén Jari
Puha Seija
Rokkanen Sakari
Tenhunen Juha
Virta Raija
Weckman Markku

Perussuomalaiset
Auvinen Timo
Herranen Jouni
Jääskeläinen Pietari
Kyyrö Marja
Kärki Niilo
Malmi Juha
Nieminen Johannes
Niikko Mika
Sajaniemi Ulla
Simonen Juha
Vahtera Pauli

Vihreä liitto
Aura Anssi-Pekka
Huhta Jaana
Juurikkala Timo
Kauppinen Sirpa
Laakso Sari
Norrena Vaula
Rosbäck Heidi
Åstrand Riikka

Vasemmistoliitto
Eerola Eino
Saramo Jussi
Sillanpää Minttu
Tyystjärvi Kati

Suomen keskusta
Ansalehto-Salmi Irja
Hirvaskoski Johannes
Wallenius Arja

Suomen kristillisdemokraatit
Hurri Maija
Jääskeläinen Jouko

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet
Härmälä Göran
Karlsson Patrik

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat

Puheenjohtaja	Antti Lindtman (SDP)
I varapuheenjohtaja	Heikki Heinimäki (KOK)
II varapuheenjohtaja	Kostilainen Anniina (VIHR)

Kaupunginhallitus

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue
Bruun Susanna
Mäntynen Taisto
Näätsaari Sinikka
Suvensalmi Jouko

Kansallinen kokoomus
Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula
Orpana Anitta

Perussuomalaiset
Kärki Niilo
Niemelä Arja

Vihreä liitto
Kokko Hannu
Åstrand Riikka

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet
Karlsson Patrik

Suomen keskusta
Ryhänen Riitta

Vasemmistoliitto
Kotila Pirkko

Kaupunginhallituksen puheenjohtajat:

Puheenjohtaja	Tapani Mäkinen (KOK)
I varapuheenjohtaja	Letto Pirkko (SDP)
II varapuheenjohtaja	Jääskeläinen Pietari (PS)

Esittelijä (31.12.2016)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen

Tilivelvolliset (31.12.2016)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen
Apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen
Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö
Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen
Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä
Apulaiskaupunginjohtaja Elina Lehto-Häggroth

Vantaan kaupungin organisaatio 2016

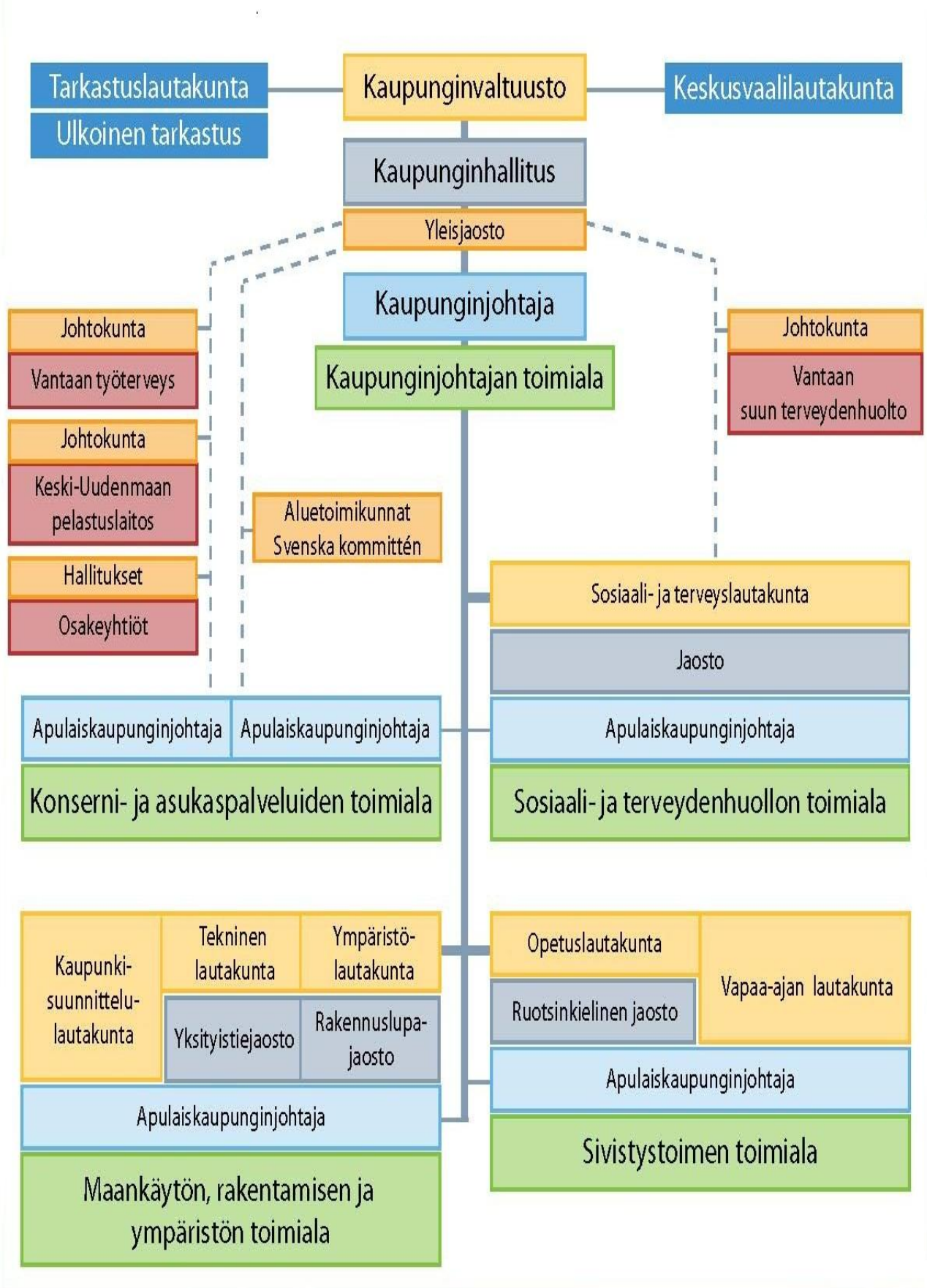

1.1.3 Kansantalouden ja aluetalouden kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Talouden taantuma on taittunut ja kansantalous on kääntynyt lievään kasvuun vuoden 2016 aikana. Bruttokansantuote kasvoi runsaan prosentin. Maailmantalouden kohtuullisesta kasvuvauhdista huolimatta viennin arvo laski neljä prosenttia vuonna 2016 edelliseen vuoteen verrattuna. Kauppataseen alijäämä tammi-joulukuussa oli 2,9 miljardia euroa. Vuonna 2017 talouden odotetaan kasvavan 1,3 prosenttia ja vuonna 2018 1,2 prosenttia.

Kuluttajien luottamus talouden kehitykseen on kehittynyt myönteiseen suuntaan koko vuoden 2016 ajan. Myös yritysten luottamus on hieman parantunut ja suhdannetilanteen odotetaan hieman paranevan keskeisillä toimialoilla alkuvuodesta 2017. Kilpailukykysopimuksen odotetaan parantavan työllisyyttä ja yksikkökustannusten laskun kautta myös tukevan vientiä, jonka odotetaan kääntyvän kasvuun. Työn tuottavuuden kasvu pysyy kuitenkin varsin vaatimattomana, runsaan puolen prosentin tasolla. Kotimainen kysyntä ja investointien, niin rakennusinvestointien kuin tuotannollistenkin investointien, lisääntyminen ovat tukeneet talouden kasvua vuonna 2016 ja tämän kehityksen odotetaan jatkuvan myös vuonna 2017. Investointien kasvulle onkin tarvetta, koska investointiaste on ollut viime vuosina varsin alhainen.

Yksityinen kulutus kasvoi vuonna 2016 noin kaksi prosenttia ja sen odotetaan kasvavan vuonna 2017 1,5 prosenttia. Tulonsiirtojen kasvu on osaltaan ylläpitänyt kotitalouksien ostovoiman kasvua viime vuosina. Myös kotitalouksien velkaantuminen on jatkunut. Inflaatio oli vuonna 2016 keskimäärin 0,4 prosenttia kuitenkin lievästi kiihtyen loppuvuotta kohden. Joulukuussa 2016 inflaatiovauhti oli 1,0 prosenttia. Euroopan keskuspankin keveä rahapolitiikka oli ja on edelleen alkuvuodesta 2017 vahvistanut kulutusta ja on investointeja tukevaa. Inflaatiovauhdin ennakoidaan pysyvän edelleen maltillisena, 0,8 prosentissa, vuonna 2017.

Työttömyys kasvoi vuodesta 2012 alkaen varsin voimakkaasti koko maassa kääntyen loivaan laskuun vasta vuonna 2016. Vuoden 2015 lopulla työttömänä ja lomautettuna oli koko maassa noin 378 000 henkeä. Tämän lisäksi työllistettynä, työvoimapoliittisessa koulutuksessa ja työllistämistä edistävissä palveluissa oli noin 104 000 henkeä. Joulukuuhun 2016 mennessä työttömien ja lomautettujen määrä oli hieman laskenut vuoden takaisesta, ollen noin 358 000 henkeä. Samalla myös pitkäaikaistyöttömyys kääntyi laskuun. Työvoimapoliittisten toimenpiteiden piirissä olevien määrä oli samalla kasvanut 113 000 henkeen. Työttömyyden lievästä laskusta huolimatta rakennetyöttömyys on merkittävä ongelma. Vuoden 2016 lopulla rakennetyöttömiä oli koko maassa noin 215 000 henkeä. Maakunnittain tarkasteltuna työttömyyden alueelliset erot ovat suuria. Korkeimmillaan työttömyysaste oli Pohjois-Karjalassa 18 prosentin tasolla ja alimmillaan Pohjanmaalla 10 prosentin tasolla, koko maan työttömyysasteen ollessa 13,6 prosenttia.

Julkinen talous

Valtiontalous oli vuonna 2016 suuresti alijäämäinen jo kahdeksatta vuotta peräkkäin. Valtiokonttorin mukaan uutta velkaa nostettiin 2,5 miljardia euroa, siten valtion velka vuoden 2016 päättyessä oli 102,4 miljardia euroa. Valtion velan arvioidaan olevan vuoden 2016 lopun tilanteessa noin 48 prosenttia bruttokansantuotteesta.

Kuntien yhteenlasketut kunnallisverotuotot kasvoivat 2,0 prosenttia vuonna 2016. 45 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2016. Kunnallisverotuoton kasvua hillitsi vaimea ansiotulojen kehitys sekä 260 milj. euroa laskevasti vaikuttaneet veroperustemuutokset. Kiinteistöverot kasvoivat 4,1 prosenttia. Yhteisöverotulot laskivat 6,3 prosenttia johtuen kuntien yhteisövero-osuuden viiden prosenttiyksikön määräaikaisen korotuksen päättymisestä. Valtionosuudet kasvoivat 7 prosenttia eli lähes 600 milj. euroa johtuen mm. valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksesta sekä kunnallisveroon kohdistuneiden veroperustemuutosten vaikutusten kompensaatiosta.

Tilastokeskuksen tekemien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 0,84 miljardia euroa vuonna 2016. Toimintatuotot lisääntyivät 0,3 prosenttia ja toimintakulut maltillisesti 1,3 prosenttia. Yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli 1,6 prosenttia ja vuosikatteen muutos 16,8 prosenttia. Palkkasopimusten vaikutus toimintakulujen lisääntymiseen oli hyvin maltillinen, keskimäärin 0,6 prosenttia. Kunnat jatkoivat edelleen henkilöstökulujen sopeutusta, mikä hidasti toimintakulujen kasvua KT:n kyselyn mukaan noin 360 milj. euroa. Toimintakulujen kasvua hidasti myös kilpailukykysopimuksen (kiky) lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen, noin 150 milj. euroa. Myös matala inflaatio vaimensi ostojen kasvua. Toimintakuluja kuitenkin kasvattivat mm. ikärakenteen tuomat paineet, lisääntynyt maahanmuutto sekä korkealla tasolla pysynyt pitkäaikaistyöttömyys. Kunnissa ja kuntayhtymissä tehtiin investointeja 4,23 miljardilla eurolla. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta oli vuoden 2016 lopussa noin 18 miljardia euroa, kasvua edellisestä vuodesta 0,6 miljardia euroa. Vuonna 2016 18 kunnan vuosikate muodostui negatiiviseksi ja 111 kunnan tilikauden tulos oli negatiivinen.

Uudenmaan ja Helsingin seudun kehitys

Väestön keskittyminen suurimmille kaupunkiseuduille jatkuu Suomessa voimakkaana. Uudenmaan maakunnan väkiluku on jo yli 1,6 miljoonaa. Vuonna 2016 maakunnan väkiluku kasvoi noin 18 000 hengellä ja vuodesta 2000 alkaen kasvua on tullut jo noin 260 000 henkeä. Vuonna 2016 Uudenmaan maakunnan väestönkasvu tapahtui kokonaan Helsingin seudulla, jonka sisällä erityisesti pääkaupunkiseutu kasvoi voimakkaasti, yli 16 600 hengellä. Myös KUUMA-kunnat, Pornaista lukuun ottamatta kasvattivat väkilukuaan. Yhteensä kasvua tuli noin 1 800 henkeä. Sen sijaan Lohjan, Loviisan ja Raasteporin seuduilla väestönkasvu on taittunut tai laskusuunnassa. Helsingin seudun kunnista Vantaan väestönkasvu oli vuonna 2016, Sipoon jälkeen, seudun toiseksi nopeinta. Väestömäärä Vantaalla kasvoi yli kaksi prosenttia, lähes 4 600 henkeä. Helsingissä väestömäärä kasvoi vuonna 2016 lähes 7 400 hengellä ja Espoossa yli 4 700 hengellä.

Kuvio 1: Väestökehitys Helsingin seudulla vuosina 1990–2016

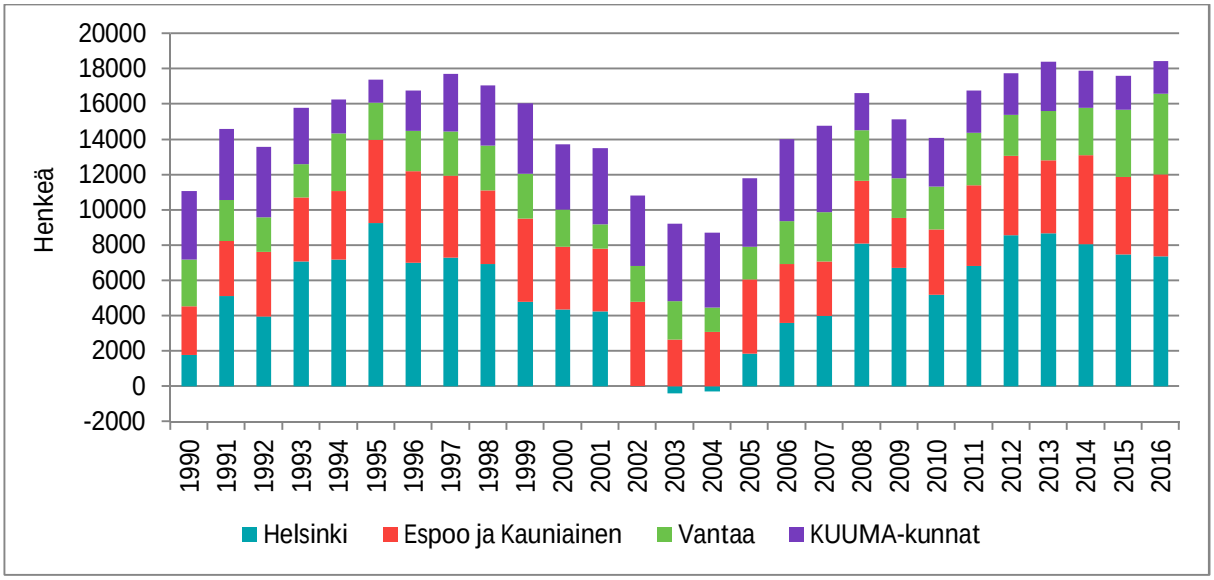

Lähde: Tilastokeskus

Talouden pitkäkestoinen taantuma näkyy myös Helsingin seudun yritysten liikevaihdon kehityksessä, joka oli laskusuunnassa aina vuoteen 2015 asti. Koko seudun kehityksestä poiketen Vantaalla yritysten yhteenlaskettu liikevaihto pysyi vuoden 2011 lopulta ennallaan aina vuoden 2016 alkupuolelle asti, jolloin yritysten liikevaihto kääntyi kasvuun.

Kuvio 2: Yritysten liikevaihdon kehitys Helsingin seudulla ja Vantaalla vuosina 2007–2016

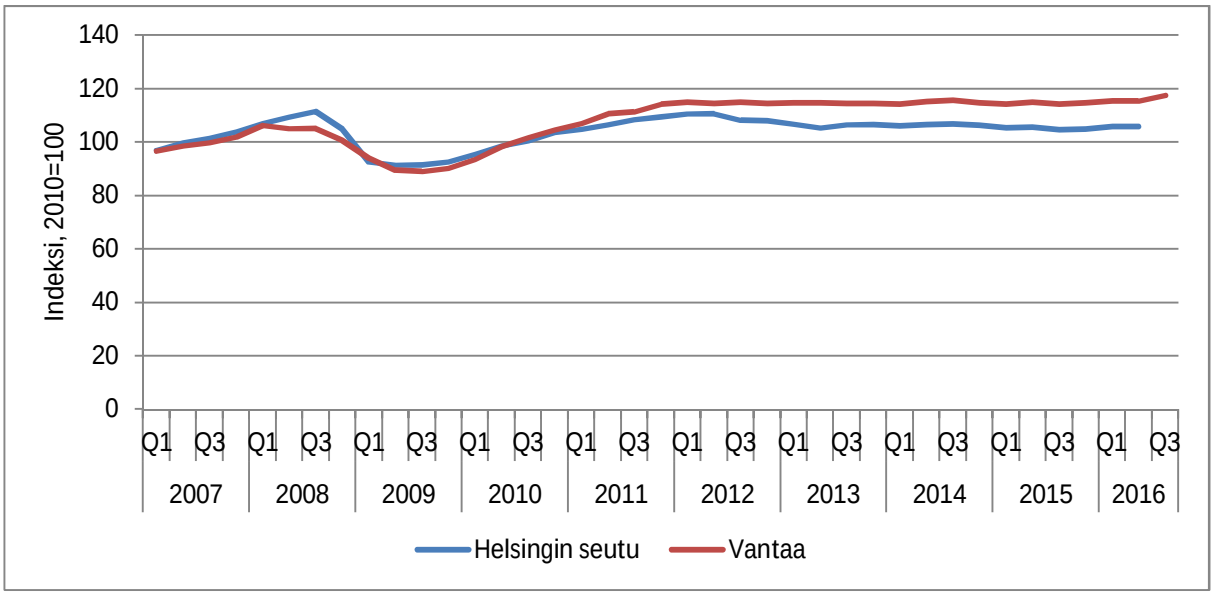

Lähde: Tilastokeskus

Helsingin seudulla työttömyysaste on viime vuodet ollut selvästi koko maan tason alapuolella. Vuoden 2016 aikana työttömyysaste on muun maan tapaan kääntynyt laskuun. Työttömyysaste laski vuoden 2015 lopusta vuoden 2016 lopulle tultaessa Helsingin seudulla 0,5 prosenttiyksikköä ollen joulukuussa 11,4 prosenttia. Helsingin seudun sisällä työttömyys on KUUMA-kunnissa noin kaksi prosenttiyksikköä pääkaupunkiseutua alemmalla tasolla. Pääkaupunkiseudun suurista kaupungeista työttömyys oli joulukuussa 2016 alimmillaan Espoossa, 10,3 prosenttia. Helsingissä työttömyysaste oli 12,4 prosenttia ja Vantaalla 12,2 prosenttia.

1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys

Väestönkasvu nopeinta sitten 1970-luvun huippuvuosien

Vantaan väestö kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuonna 2016 lähes 4 600 hengellä. Yli 4 000 hengen väestönkasvuun on päästy Vantaalla edellisen kerran vuonna 1977. Vantaan väkiluku oli vuoden 2016 lopussa noin 219 200 henkeä. Vuoden 2016 väestönkasvu ylitti vuoden 2015 väestönkasvun noin 800 hengellä. Toteutunut väestönkasvu ylitti selvästi väestöennusteen mukaisen kasvun, mikä johtui erityisesti kotimaisen muuttovoiton ennakoitua suuremmasta määrästä. Kuntien välinen tulomuutto Vantaalle kasvoi lähes 1 000 hengellä vuoteen 2016 verrattuna samalla kun kuntien välinen lähtömuutto Vantaalta väheni lähes 400 hengellä. Kotimaan muuttoliikkeessä muuttovoittoa kertyi noin 2 000 henkeä ja ulkomaisen muuttoliikkeen osalta yli 1 400 henkeä. Syntyneitä oli lähes 200 vähemmän kuin ennustettiin eli kutakuinkin saman verran kuin vuotta aiemmin, noin 2 500 henkeä. Syntyneiden enemmyys kuolleisiin nähden oli runsaat 1 100 henkeä.

Rakennusala kasvaa edelleen voimakkaasti

Vantaalaisten yritysten liikevaihto kokonaisuudessaan pysyi taantumassa, vuodesta 2011 alkaen, samalla tasolla aina vuoden 2016 alkupuolelle asti. Toimialojen välillä kehitys kuitenkin poikkesi merkittävästi toisistaan. Rakennusalan kasvu on ollut viime vuosina vahvaa ja kasvu jatkui vuonna 2016 jopa kiihtyvällä vauhdilla. Muilla keskeisillä toimialoilla kasvu on ollut vaatimatonta ja jopa negatiivista. Erityisesti tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihto on laskenut viime vuodet eikä vuoden 2016 kolme ensimmäistä neljännestä tehnyt tähän poikkeusta. Palkkasumma on kaikilla toimialoilla kuitenkin kasvanut vuodesta 2011 alkaen. Rakennusalalla palkkasumman kasvu on ollut, toimialan liikevaihdon kasvun myötä, huomattavasti muita toimialoja nopeampaa.

Kuvio 3: Yritysten liikevaihdon kehitys keskeisimmillä toimialoilla Vantaalla vuosina 2007–2016 (Q1-Q3)

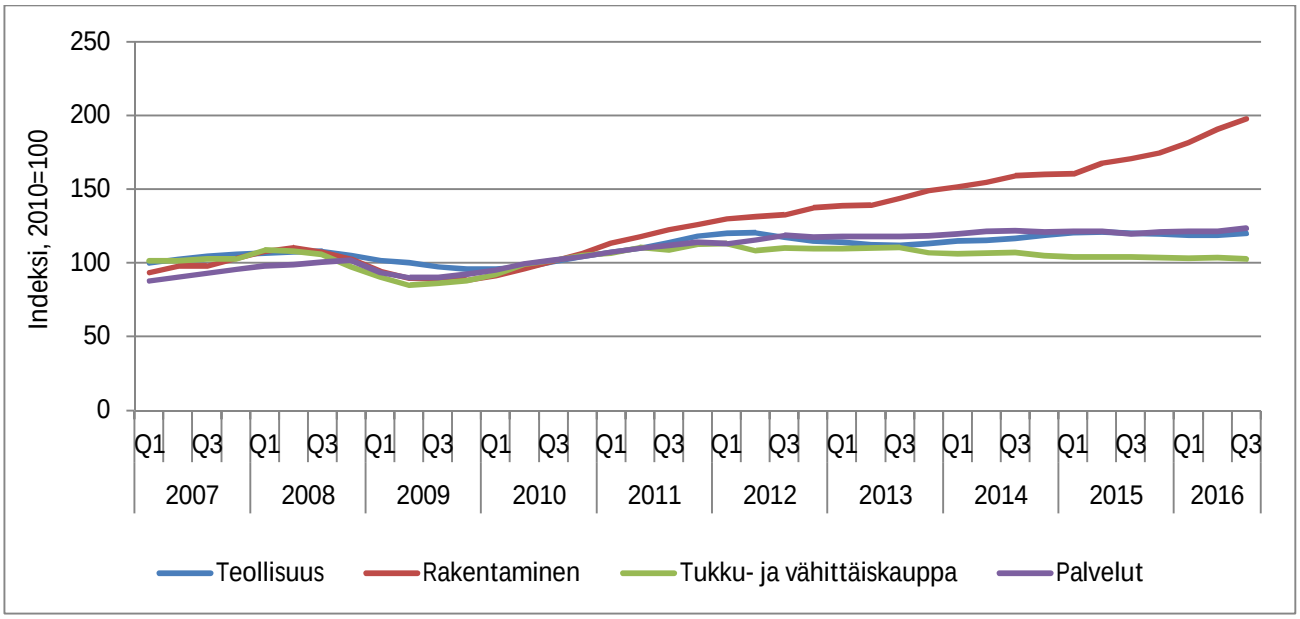

Lähde: Tilastokeskus

Työttömyyskehitys käännekohdassa

Työttömyydessä on Vantaalla tapahtunut vuoden 2016 aikana käänne, kun työttömyys on kääntynyt laskuun. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut selvästi kesän ja syksyn 2016 aikana. Pitkäaikaistyöttömiä oli Vantaalla vuoden lopulla vajaat 4 900 kun heitä vielä kesällä oli lähes 5 500. Nuorisotyöttömyydessä ei vielä vastaava kehitystä ole havaittavissa. Joulukuussa 2016 nuorisotyöttömien määrä Vantaalla oli lähes 1 500 henkeä.

Kuvio 4: Työttömyysaste Vantaalla vuosina 2014–2016

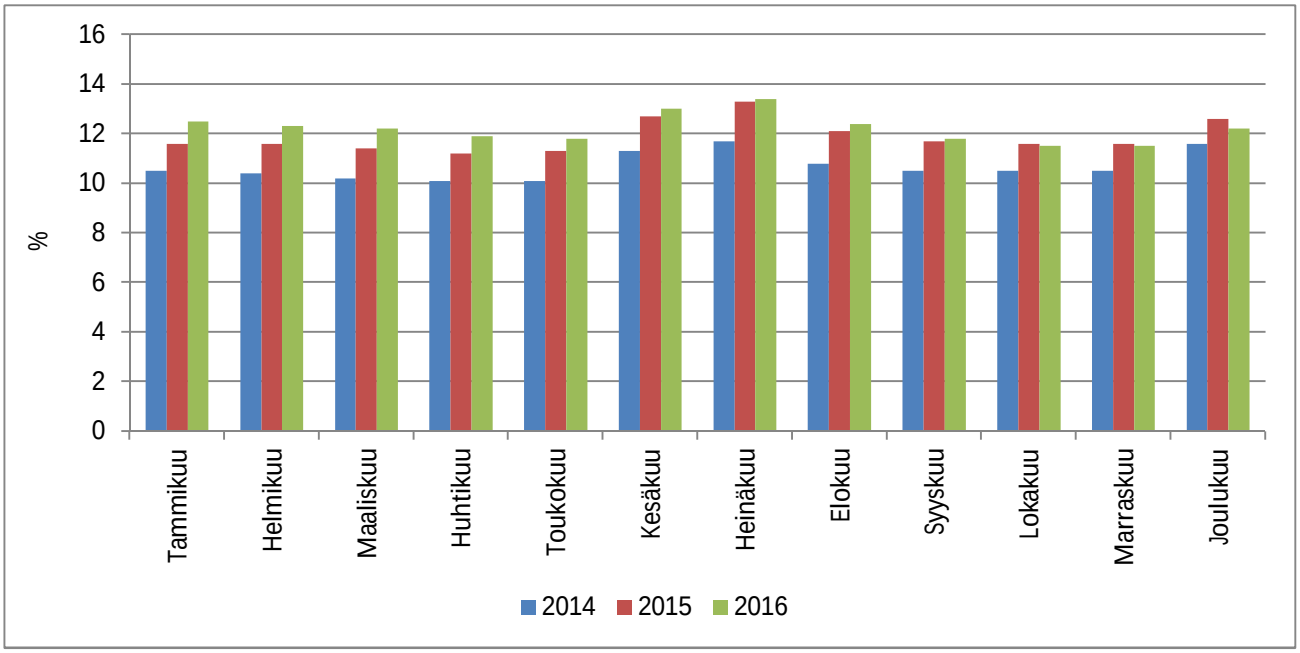

Lähde: TEM

Kuvio 5: Nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys Vantaalla vuosina 2011–2016

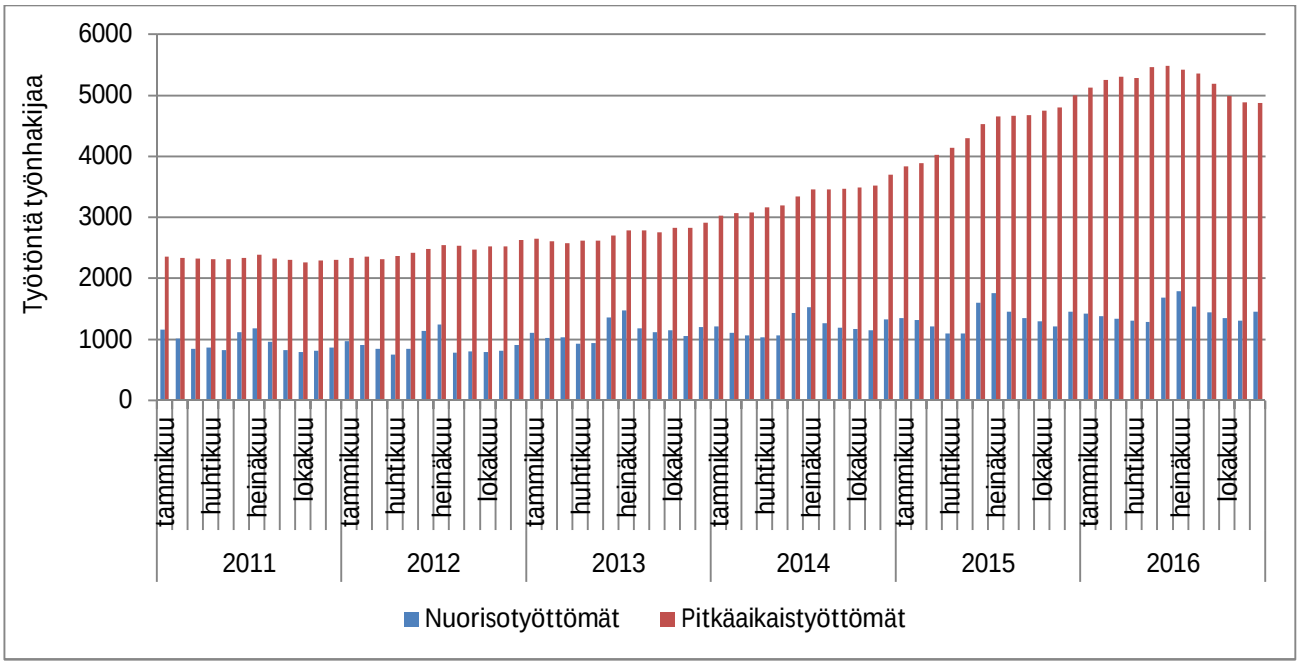

Lähde: TEM

Asuntotuotanto jatkaa kasvuaan

Asuntotuotanto Vantaalla on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2012 alkaen. Vuonna 2016 valmistui lähes 3000 uutta asuntoa. Näistä 48 prosenttia oli omistusasuntoja, 39 prosenttia vuokra-asuntoja ja 13 prosenttia asumisoikeusasuntoja. Lähes kolme neljäsosaa valmistuneista vuokra-asunnoista oli vapaarahoitteisia. Valmistuvien vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrä on kasvanut jo usean vuoden ajan. Vuonna 2016 kaupungin vuokra-asuntoja valmistui 105, mikä oli selvästi vähemmän kuin vuosina 2014 ja 2015.

Asuntotuotannon voimakas kasvu viime vuosina perustuu kokonaan kerrostaloasuntotuotannon kasvuun. Valmistuvien omakotitalojen ja muiden erillisten pientaloasuntojen määrä on puolittunut kymmenessä vuodessa. Vuonna 2016 kerrostaloasuntojen osuus uusista asunnoista oli 88 prosenttia. Vain vajaat 10 prosenttia asunnoista valmistui omakotitaloihin, erillisiin pientaloihin ja paritaloihin. Rivitaloasuntojen osuus valmistuvista asunnoista oli alle kolme prosenttia. Valmistuvien asuntojen keskikoko laski 57 neliömetriin. Asuntotuotanto painottui vuonna 2016 vahvasti Kehäradan vaikutusalueelle. Uusista asunnoista noin 90 prosenttia rakennettiin Kivistön, Myyrmäen, Koivukylän ja Tikkurilan suuralueille.

Kuviot 6 ja 7: Asuntorakentaminen talotyypeittäin ja suuralueittain vuosina 2006–2016

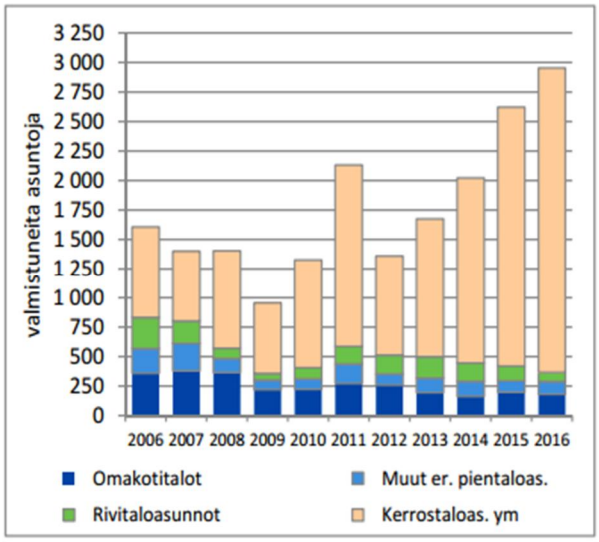

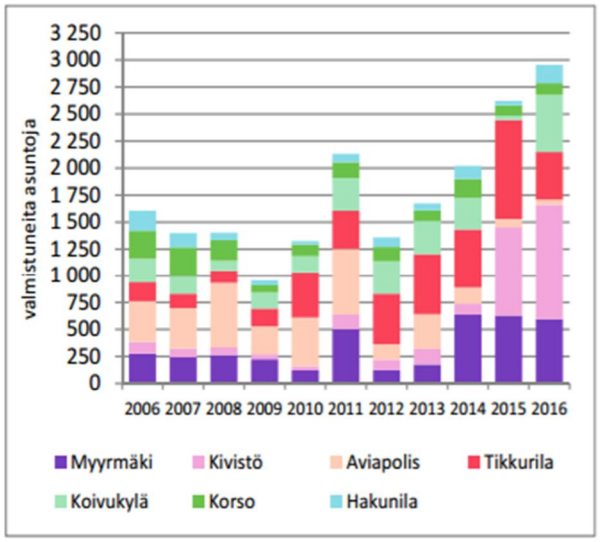

Lähde: Facta-kuntarekisteri

Vuonna 2016 myönnettiin rakennusluvat noin 5 500 asunnolle. Eniten lupia myönnettiin Tikkurilan suuralueelle, noin 1 550 asunnolle. Myös Kivistön (lähes 1 300 asuntoa), Myyrmäen (noin 1 150 asuntoa), Koivukylän (noin 650 asuntoa) ja Hakunilan suuralueille (yli 400 asuntoa) on tulossa runsaasti uusia asuntoja. Kaikkiaan vuonna 2016 aloitettiin Vantaalla lähes 4 400 uuden asunnon rakentaminen. Vuoden 2017 aikana odotetaan valmistuvan noin 3 800 uutta asuntoa.

Toimitilarakentamisessa Aviapolis edelleen kärjessä, Tikkurila odottaa vuoroaan

Toimitilarakentamisessa aloitukset (kerrosneliömetreillä mitattuna) vähenivät vuonna 2016 noin seitsemän prosenttia vuoden 2015 tasosta. Suhteellisesti eniten vähenivät liike- ja toimistorakennusten aloitukset, noin 40 prosenttia. Vuonna 2016 aloitettujen liike- ja toimitilarakennusten kerrosneliömetrimäärä oli, vuoden 2013 jälkeen, toiseksi alin viimeisten kymmenen vuoden aikana. Myös varastorakennusten aloitukset vähenivät selvästi vuoteen 2015 verrattuna. Alueellisesti toimitilarakentamisen aloitukset keskittyivät Tikkurilan (38 %) ja Aviapoliksen (32 %) suuralueille.

Kuvio 8: Toimitilarakentaminen vuosina 2006–2016

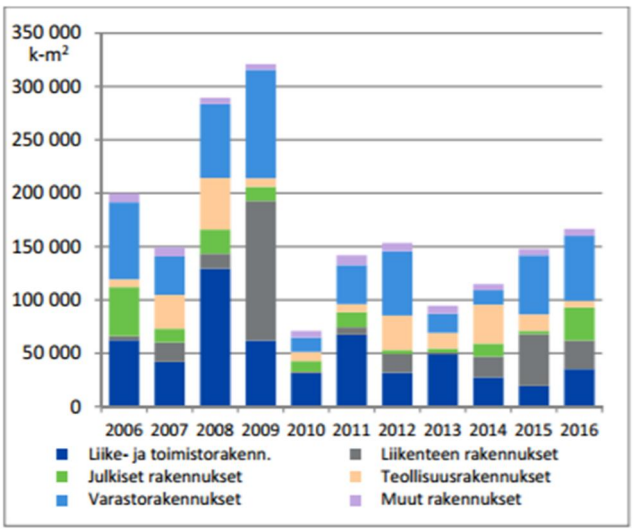

Lähde: Facta-kuntarekisteri

Viime vuosien tapaan Aviapoliksen alue on vahvinta toimitilarakentamisen aluetta Vantaalla. Vuonna 2016 noin 58 prosenttia uudesta toimitilasta Vantaalla valmistui Aviapoliksen alueelle. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Aviapoliksen osuus toimitilarakentamisesta Vantaalla on ollut 54 prosenttia. Muita merkittäviä toimitilarakentamisen alueita ovat olleet Tikkurila (19 %) ja Myyrmäki (10 %). Koivukylän, Korson, Hakunilan ja Kivistön osuudet toimitilarakentamisesta ovat jääneet viiden prosentin tasolle.

Verotulot

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 953,8 milj. euroa vuonna 2016. Verotulot kasvoivat 2,1 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Talousarvion verotuloarvio ylittyi yhteensä 3,1 milj. eurolla, mihin vaikutti Vantaan kunnallisveron jako-osuuden muutos joulukuussa 2016 vuoden 2015 verotuksen valmistumisen myötä. Talousarvion verotuloarvion toteumaprosentiksi muodostui 100,3 prosenttia.

Kunnallisveroja kaupunki sai 813,7 milj. euroa, mikä on 3,5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Koko maassa kunnallisverot kasvoivat 2,0 prosenttia. Koko maassa kaikkiaan 45 kuntaa nosti kunnallisveroprosenttiaan vuodelle 2016. Tämä tarkoitti 0,04 prosenttiyksikön nousua koko maan kunnallisveroprosentin painotettuun keskiarvoon, joka vuonna 2016 oli 19,83.

Verovuoden 2016 kunnallisveron ennakoita kertyi kaupungille yhteensä 754,7 milj. euroa. Valmistuneen vuoden 2015 verotuksen tietojen mukaan vantaalaisten veronalaiset tulot vuonna 2015 kasvoivat 2,4 prosentilla, mikä ylitti koko maan keskimääräisen 1,8 prosentin kasvutason. Vantaalaisten ansiotulot vuonna 2015 kasvoivat 1,9 prosentilla, mikä sekin oli hieman koko maan kehitystä korkeampi. Ansiotulokehityksestä johtuen Vantaan kunnallisveron jako-osuutta korotettiin joulukuussa 2016 0,5 prosentilla, mikä tarkoitti 3,4 milj. euron ennakoitua suurempaa kunnallisverotilitystä. Kuntaryhmän jako-osuus tuloveroista vuodelta 2015 pysyi vuoden 2016 ajan ennallaan joulukuun 2015 tasossa eli 61,04 prosentissa.

Yhteisöveroja kaupunki sai vuonna 2016 yhteensä 66,2 milj. euroa. Kaupungin saamat yhteisöverot laskivat edellisvuodesta 9,5 milj. eurolla (-12,5 prosenttia) johtuen kuntaryhmän yhteisövero-osuuden määräaikaisen korotuksen poistumisesta vuonna 2016. Kuntaryhmän jako-osuus yhteisöveroista laski 2015 vuoden 36,87 prosentista 2016 vuoden 30,92 prosenttiin.

Vantaan oma jako-osuus kuntien yhteisöveroista laski 2015 vuoden 4,63 prosentista 2016 vuoden 4,31 prosenttiin. Sekä kuntaryhmän että Vantaan oman yhteisöveron jako-osuuden laskemisesta huolimatta talousarvio ylittyi yhteisöverojen osalta 5,1 milj. eurolla, ja talousarvion toteumaprosentti asettui 108,3 prosenttiin. Ylitys johtui muun muassa yritysten toukokuussa 2016 maksamista suurista ennakontäydennysmaksuista vuodelle 2015. Koko maan kuntien saamat yhteenlasketut yhteisöverotulot laskivat 6,3 prosenttia edellisvuodesta kuntaryhmän jako-osuuden laskusta johtuen.

Kaupunki sai kiinteistöverotuloja 73,9 milj. euroa vuonna 2016, kasvua edellisvuoteen 1,7 milj. euroa eli 2,4 prosenttia. Koko maassa kiinteistöverojen kasvu edellisvuoteen nähden oli 4,2 prosenttia. Vantaan kiinteistöveroprosentit pysyivät vuonna 2016 edellisvuoden tasolla. Vuodelle 2015 valtio korotti vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron alarajaa 0,32 prosentista 0,37 prosenttiin sekä rakentamattoman rakennuspaikan veron ylärajaa 2,5 prosentista 3,0 prosenttiin.

Vuoden 2016 talousarvion kiinteistöverotuloarvio alittui 4,1 milj. eurolla ja kiinteistöverotulojen toteumaprosentti talousarvioon nähden oli 94,7 prosenttia. Verohallinnon tietojen mukaan kiinteistöveroa olisi maksuunpantu 74,7 milj. euroa vuonna 2016, osa maksuunpanosta ei kertynyt vielä talousarviovuoden aikana. Maksuunpannuista kiinteistöveroista noin 16,7 milj. euroa kertyi vakituisista asuinrakennuksista ja 56,8 milj. euroa yleisen kiinteistöveroprosentin perusteella muista rakennuksista ja maa-alueista (tonteista). Rakentamattoman rakennuspaikan korotettua kiinteistöveroa maksuun pantiin noin 1 milj. euroa vuonna 2016. Vantaalla oli vuoden 2016 alussa 761 kpl sellaisia rakentamattomia rakennuspaikkoja, joille tulee määrätä korotettu kiinteistövero.

Taulukko 1: Kaupungin verotulot vuonna 2016

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	950 663		950 663	953 810	3 147
Kunnan tulovero	811 516		811 516	813 747	2 231
Kiinteistövero	78 000		78 000	73 894	-4 106
Osuus yhteisöveron tuotosta	61 147		61 147	66 169	5 022

Taulukko 2: Kaupungin tuloveron määräytymisperusteet

	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos-%
2008	18,50	3 591,6	7,7
2009	18,50	3 656,7	1,8
2010	19,00	3 730,0	2,0
2011	19,00	3 924,3	5,2
2012	19,00	4 086,7	4,1
2013	19,00	4 210,3	3,0
2014	19,00	4 275,4	1,5
2015	19,00	4 352,7	1,8
2016	19,00		
* Vuoden 2016 verotus valmistuu syksyllä 2017			

Taulukko 3: Kaupungin kiinteistöveron määräytymisperusteet

Kiinteistöveroprosentit	
Yleinen	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,37
Voimalaitos	2,85
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00

Valtionosuudet

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia 189,4 milj. euroa vuonna 2016, kun vuonna 2015 valtionosuuksia kertyi yhteensä 150,5 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuuksia kertyi vuonna 2016 173,3 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen muita valtionosuuksia 16,0 milj. euroa. Talousarvio ylittyi valtionosuuksien budjetoidun kokonaismäärän suhteen 5,5 milj. euroa.

Vantaan valtionosuuksia kasvatti valtionosuusjärjestelmämuutoksen vaikutusten täysimääräinen voimaantulo vuonna 2016. Uudistuksen hyödyksi Vantaalle muodostui 100 euroa/asukas/vuosi. Lisäksi kaupungin saamien valtionosuustulojen kasvuun vaikuttivat kuntien veroperustemuutoksista aiheutuneiden veromenetysten kompensointi valtionosuuksien kautta sekä valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkastus.
Valtionosuuksiin on toisaalta tehty valtion toimesta mittavia leikkauksia. Vuodesta 2012 lähtien kuntien valtionosuuksiin on kohdistettu leikkauksia siten, että leikkausten vuosivaikutus kunnille vuonna 2016 oli jo noin -1,5 miljardin euroa. Mittavat valtionosuusleikkaukset ovat vaikuttaneet olennaisesti myös Vantaan kaupungin verorahoitukseen ja kokonaistalouteen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus määräytyy uuden järjestelmän mukaan valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista sekä lisäosista. Laskennallisten kustannusten määräytymisperusteena on ikärakenne, sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta. Peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2016 oli 25,61 prosenttia ja kunnan omarahoitusosuus oli 3 636,07 euroa/asukas.

Laskennallisia kustannuksia Vantaalle kertyi vuoden 2016 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa yhteensä 948,6 milj. euroa. Lisäosien määräytymisperusteena on uudessa valtionosuusjärjestelmässä syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus sekä saamelaisten kotialue. Lisäosia kertyi Vantaalle vuoden 2016 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa 8,4 milj. euroa. Kunnan omarahoitusosuus oli 766,5 milj. euroa. Valtionosuuteen tehtävien lisäysten ja vähennysten vaikutus Vantaalle oli 30,3 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus vähensi -47,4 milj. euroa kaupungin vuoden 2016 valtionosuuksia (v. 2015: -48,3 milj. euroa).

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kaupungin arvioitiin saavan Opetushallituksen alustavan laskelman mukaisesti 14,2 milj. euroa vuonna 2016 (VM, OKM 30.12.2015). Lopullisen tarkistuspäätöksen mukainen Vantaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määrä vuonna 2016 oli 16,0 milj. euroa. Laskennallisista kustannuksista suurimmat erät kohdistuvat lukiokoulutukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen. Kunnan rahoitusosuus oli 291,83 euroa/asukas ja Vantaan rahoitusosuus yhteensä 61,5 milj. euroa vuonna 2016. Vantaan saamiin opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin sisältyi vuoden 2015 rahoituksen oikaisemista 455 060 euroa (OKM 22.9.2016).

Valtionosuuslaskelmien yhteydessä esitettävät ja kuukausittaisiin valtionosuustilityksiin sisältyvät kotikuntakorvaustulot ja -menot on kirjattu kirjanpito-ohjeiden mukaisesti erillisille, omille tileilleen sivistystoimen käyttötalouden toimintatuloihin ja -menoihin. Kotikuntakorvaukset eivät sisälly tilinpäätöksen valtionosuuslukuihin.

Vantaan kaupungin verorahoitus yhteensä oli 1 084,5 milj. euroa vuonna 2016, 5,4 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna. Tilinpäätöksessä verorahoitus ylitti vuoden 2016 talousarvion verorahoitusarvion 8,7 milj. eurolla ja talousarvio toteutui verorahoituksen kokonaisuuden suhteen 100,8 prosenttisesti.

Taulukko 4: Kaupungin käyttötalouden valtionosuudet vuonna 2016

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	183 850		183 850	189 353	5 503
Peruspalvelujen valtionosuus	172 271		172 271	173 323	1 052
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	11 579		11 579	16 031	4 451

Vuoden 2016 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.11.2015 talousarvion vuodelle 2016 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2019.

Vuoden 2016 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -35,8 milj. euron tilikauden tulokseen ja -35,7 milj. euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 103,1 milj. euron bruttoinvestointitasoon. Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2016 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2016 aikana. Talousarviomuutoksista suurimman taustalla oli Kivistön kaupunkikeskuksen sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden kirjaamiskäytäntö, jonka vuoksi sopimuskorvauksena saadut maa-alueet kirjattiin investointiosan menoksi (30 milj. euroa), mutta myös vastaavaksi kuntatekniikan keskuksen käyttötalouden tulokirja-

ukseksi, jolloin muutoksella ei ollut rahoitusvaikutusta. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -13,3 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 154,1 milj. euroa.

Vuoden 2016 tilinpäätös päätyy 64,5 milj. euron tilikauden tulokseen ja 64,8 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 78 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio ja 37 milj. euroa parempi kuin syksyllä 2016 kaupunginhallitukselle raportoinnissa esitetyt vuoden lopun kaupunkitason tulosennusteet. Toimintatuotot toteutuivat 2 milj. euroa ja toimintamenot 19 milj. euroa kaupunkitason ennustetta paremmin. Valtionosuuksien ylittyminen ja korkokulujen alittuminen on huomioitu keväästä 2016 alkaen vuotta 2016 koskeneissa ennusteissa, mutta niistä ei ole tehty talousarviomuutoksia.

Talousarvion käyttötalousosan ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötaloudessa suurimpia poikkeamia vuoden 2016 muutettuun talousarvioon nähden olivat kaupunkitasolla:

- Toimintatuottojen ylittyminen 20,8 milj. eurolla.
- Toimintakulujen alittuminen (ilman valmistusta omaan käyttöön) 53,5 milj. eurolla.
- Verotulojen ylittyminen 3,1 milj. eurolla.
- Valtionosuustulojen ylittyminen 5,5 milj. eurolla.
- Korkokulujen alittuminen 6 milj. eurolla.
- Rahoitustuottojen alittuminen 1,6 milj. eurolla.
- Poistojen ylittyminen 11,4 milj. eurolla.
- Talousarviossa ennakoimaton 1,8 milj. euron satunnainen tuotto.

Vuoden 2016 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 436,2 milj. euroa. Vuoden 2016 aikana toteutuneet toimintatuotot olivat 457,0 milj. euroa ylittäen muutetun talousarvion 20,8 milj. eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 105-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne kasvoivat 6,5 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Toimintatuottoja kertyi ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion toimintatuotot ylittyivät 23,8 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Myyntituotot sisältävät 4,3 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Kaupungin toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat muutetussa talousarviossa 1 500,5 milj. euroa. Vuoden 2016 aikana toteutuneet toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 447,1 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat 53,5 milj. eurolla ja ne toteutuivat 97-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Toimintakulujen kasvu (ilman VOK) oli 0,2 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion noin 12 milj. eurolla, sillä HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä. HSL myös hyvitti Vantaan vuoden 2016 kuntaosuutta noin 0,5 miljoonalla eurolla Länsimetron viivästymisen vuoksi. Toimeentulotuen kulut alittivat talousarvion 4,4 milj. eurolla ja erikoissairaanhoidon kulut noin 8 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 21 milj. eurolla, josta kiky-sopimuksen lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen ja muiden lomapalkkajaksotusmuutosten vaikutus oli 6,5 milj. euroa. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat kaupunginjohtajan toimialalla, konserni- ja asukaspalvelujen toimialalla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla yhteensä noin 4,6 milj. euroa. Toimintakulut sisältävät 4,3 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Talousarvion toteumavertailuosiossa esitetään talousarvion toteutuminen toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen osalta valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti.

Vuoden 2016 verotulot ylittivät talousarvion 3,1 milj. eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 100 prosenttia, yhteisöveron toteuma 108 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 95 prosenttia ja val-

tionosuuksien toteuma 103 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 101-prosenttisesti suhteessa talousarvioon ja se kasvoi 5,4 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2016 yhteensä 25,7 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 21,3 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin 1,06 miljardin euron lainasalkun korkokulut toteutuivat 3,9 milj. euron tasolla. Kaikki kaupungin korkotulot yhteensä alittivat talousarvion 6,0 milj. eurolla. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat syksyllä 2016 esitettyjen ennusteiden mukaisesti.

Poistoja toteutui vuonna 2016 116,1 milj. euroa, joka oli 111 prosenttia ja 11,4 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Ylityksen taustalla on vuonna 2016 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 9 milj. euron arvonalennus Koy Erikasin osakkeiden tasearvoon. Lisäksi Kehärataan kuului talousarviossa oletettua enemmän lyhyen poistoajan hankeryhmiä, mikä osaltaan nosti poistotasoa.

Pelastushelikopteritoiminnan uudelleenjärjestelyjen tuloksena Vantaan kaupunki vastaanotti toimintaan aiemmin liittyneen kiinteistön. Kiinteistön vastaanotto näkyy laskennallisena 1,8 milj. euron kuluna investointien osakekuluissa ja vastaavansuuruisena satunnaisena tuottona käyttötaloudessa.

Kaupungin vuosikatteeksi vuoden 2016 tilinpäätöksessä muodostui 178,8 milj. euroa, tilikauden tulokseksi 64,5 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi 64,8 milj. euroa.

Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Vuoden 2016 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 3,7 milj. euroa, menot 103,1 milj. euroa ja investointiosan netto 99,4 milj. euroa. Vuoden 2016 aikana valtuusto päätti lisätä Kehäradan hankeryhmään investointimenoja 5,3 milj. euroa lentoaseman juna-aseman urakan viivästymisen vuoksi, korottaa kiinteän omaisuuden ostojen investointimenoja 35,6 milj. euroa maanostoihin ja sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden arvon kirjaamiseen sekä lisätä osakkeiden hankinnan investointimenoihin 10,2 milj. euroa pysäköintiyhtiöiden siirtämiseksi Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta kaupungin taseeseen. Muutosten jälkeen bruttoinvestointimenoiksi muodostui 154,1 milj. euroa.
Vuoden 2016 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 146,7 milj. euroa, josta Kehäradan osuus 6,4 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät Kehäradan osalta 1,2 milj. euroa taloudellisen loppuselvityksen valmistuttua. Osakkeiden ja osuuksien osalta muutettu talousarvio ylittyi 1,8 milj. euroa em. pelastushelikopteritoimintaan liittyneen kiinteistön vastaanoton vuoksi. Investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta 3,2 milj. euroa, aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) osalta 0,8 milj. euroa ja kiinteän omaisuuden osalta 4,2 milj. euroa.

Investointituloja toteutui 20,5 milj. euroa, noin 16,8 milj. euroa yli talousarvion. Tästä ylityksestä noin 14,5 milj. euroa liittyi osaketuloihin. Suurin yksittäinen selitys tälle oli pysäköintiyhtiöiden siirtäminen Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta kaupungin taseeseen, mikä tuotti rahastolle 10,2 milj. euron investointitulon, ja mitä ei ollut huomioitu rahaston talousarviossa.

Vuoden 2016 investointiosan nettomenoiksi muodostui yhteensä 126,2 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 24,2 milj. eurolla.

Valtio tulee maksamaan Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 milj. euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017. Vuonna 2016 valtio lyhensi osuuttaan 19,2 milj. eurolla, minkä vaikutus näkyy kaupungin rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa 2016 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 16,2 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2016 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toiminta- ja rahoitustuottojen ja -kulujen toteuduttua vuonna 2016 huomattavasti talousarviota paremmin lainan nostoon ei ollut tarvetta. Sen sijaan

kaupungin lainamäärä vähentyi vuoden 2016 aikana 18 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 1 060 milj. euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoa).

Tuottavuusmittarit

		TP 2015	TP 2016
Vertailukelpoinen menokehitys	Vertailukelpoinen toimintakatteen kehitys	0,3 %	-3,4 %
Suhteutettu menokehitys	Asukaskohtainen toimintakatteen muutos %	-0,8 %	-4,1 %
Sairauspoissaoloprosentti	Terveysperusteiset poissaolot / työpäivä	4,50 %	4,60 %
Tilatehokkuus	Toimitilaneliöt / asukasmäärä	3,8	3,9
Energiatehokkuus (kWh/rm³)	Energiankulutus / tilavuus	*59,0	**60,5

*) TP 2015 luku muutettu lopullisen toteuman mukaiseksi
**) Arvio vuoden 2016 toteumasta

Vertailukelpoisen toimintakatteen kehitys sekä asukaskohtaisen toimintakatteen muutos on suhteutettu myös hintatason muutokseen (Peruspalvelujen hintaindeksi, Lähde: Tilastokeskus, ennusteet VM). Toteutuneet mittarit lasketaan kerran vuodessa tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Sairauspoissaoloprosentin mittari kuvaa sitä kuinka suuri osuus kokonaistyöajasta on kulunut terveysperusteisiin poissaoloihin. Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot.

Tilatehokkuus -mittarilla toimitilaneliöt on suhteutettu asukasmäärään. Mittarin suhdeluvun avulla voidaan vertailla kuntien palvelutuotantoon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään.
Energiatehokkuus -mittarilla energiankulutus suhteutetaan rakennustilavuuteen. Mittari kuvaa kaupungin omistaman rakennuskannan vuotuista energian ominaiskulutusta. Mittarin tunnusluku raportoidaan kerran vuodessa, edellisen vuoden energiankäyttötilastojen valmistuttua.

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2016 Vantaan kaupungin toimintaan vaikuttivat selvästi aiemmasta kiihtyneet asuntorakentaminen ja väestönkasvu. Vuoden 2016 aikana päivähoidon kapasiteettia jouduttiin kasvattamaan nopeilla tilaratkaisuilla palvelutarpeen ennakoitua nopeamman kasvun myötä. Koulupuolella kaupunki päätti korvata pitkittyneiden sisäilmaongelmien johdosta Hämeenkylän koulun uudella koulurakennuksella.

Uusi opetussuunnitelma on astunut voimaan 1.8.2016. Uuden opetussuunnitelman myötä uusia pedagogisia toimintatapoja, digitaalisia oppimisympäristöjä, opetusmateriaalia ja arvioinnin menetelmiä on kehitetty.

Vantaan terveyskeskuspäivystys siirtyi vuoden 2016 alussa HYKS Akuutin tuottamaksi. Sosiaali- ja terveystoimi valmistautui vuonna 2016 toimeentulotuen perusosan siirtoon Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta lukien.

Valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL -sopimus 2016–2019 hyväksyttiin Vantaan kaupunginvaltuustossa 23.5.2016 ja kuntien päätösten jälkeen allekirjoitettiin 9.6.2016. Sopimuksen tavoitteena on kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti ja luoda edellytykset jopa 10 000 asuntoa päättynyttä sopimuskautta suuremmalle asuntotuotannolle.

Vantaan kaupunginvaltuuston marraskuussa 2016 hyväksymä talousarvio vuodelle 2017 perustuu negatiiviseen tilikauden tulokseen sekä 34 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2016 selvästi talousarviota parempi tilinpäätös kuitenkin luo hyvän pohjan talouden tasapainon kohtuulliselle kehitykselle myös vuoden 2017 aikana. Vantaan väestönkasvu on kiihtynyt uudelle tasolle vuosina 2015 ja 2016, mutta sen vaikutukset kunnallisverotuksessa näkyvät aikaisintaan vuonna 2017 verotuskuntamuutosten ja verotilitysjärjestelmän aikatauluista johtuen. Verotulokasvuun vaikuttaa edelleen korkealla tasolla pysyvä työttömyys. Väestönkasvu luo voimakkaana jatkuessaan paineita myös kaupungin palveluiden järjestämiseen sekä investointiohjelmaan.

Valmisteilla olevalla maakunta- ja sote-uudistuksella on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin toimintaan ja talouteen vuodesta 2019 alkaen. Vantaalla on käynnistetty maakunta- ja sote-uudistukseen valmistautuminen. Uudistuksen talousvaikutuksia arvioidaan ja ne huomioidaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti taloussuunnitelman 2018–2021 valmistelussa.

1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärä

	31.12.2015	31.12.2016
Yleishallinto	5	6
Kaupunginjohtajan toimiala	170	171
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	367	343
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	466	472
Vantaan Työterveys liikelaitos	73	72
Sivistystoimen toimiala	5 729	5 772
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2 701	2 759
Suun terveydenhuollon liikelaitos	319	314
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	676	677
Yhteensä	10 506	10 586

Palkat

Palkkamenot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 2,1 prosenttia eli 7,9 milj. euroa. Palkkamenojen kasvuun vaikutti kunnalliseen työmarkkinaratkaisuun 2014–2016 sisältyneet 1.2.2016 palkantarkistukset. Vuoden 2016 palkkamenot olivat 380,6 milj. euroa. Henkilöstön lukumäärä kasvoi verrattuna edelliseen vuoteen. Henkilöstömäärää kasvatti sekä vakituisten että määräaikaisen henkilöstön palkkaaminen.

Henkilöstön kehittäminen

Osuma – kaupungin uusi koulutuksenhallintajärjestelmä otettiin käyttöön 1.12.2016. Järjestelmän kautta voidaan hoitaa sisäisten valmennusten mm. hallinta, markkinointi ja kaikkiin (myös ulkoisiin) koulutuksiin ilmoittautuminen.

Lisäksi kilpailutettiin kaupunkitasoiset kehittämiskumppanit.

Kunta10-tutkimus toteutettiin loka-marraskuussa koko organisaatiossa ja tulokset saatiin joulukuussa. Tulokset olivat kaupunkitasolla erinomaiset: johtaminen ja työyhteisöt olivat kehittyneet entistä parempaan suuntaan – eroja työyhteisöjen välillä on kuitenkin runsaasti.

Sairauspoissaolot lisääntyivät hieman, mutta silti sairauspoissaolopäivistä 2,13 prosenttia (laskennallisesti) saatiin muutettua Tuunatun työn päiviksi, jolloin työpanos oli kuitenkin käytettävissä. Tällä syntyi laskennallisesti noin 1,0 milj. euron säästö henkilöstömenoissa.

Työterveyshuollon palveluostot saatiin kuriin akuuttisairaanhoidon rajauksilla sekä prosessien kehittämisellä. Lisäksi työterveyshuollon uuden palveluntuottajan alkukankeus vähensi palveluostoja.

Lisäksi valmisteltiin uusi sairauspoissaolokäytäntö, joka tuli käyttöön varhaiskasvatuksessa 1.1.2017. Syksyn aikana valmennettiin esimiehet, päälliköt ja henkilöstö.

Henkilöstökertomus

Vuoden 2016 osalta laaditaan myös erillinen henkilöstökertomus vuoden merkittävistä tapahtumista ja tunnusluvuista. Toimii myös tasa-arvotyön arviointityövälineenä mittareiden osalta.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinnan tavoitteet

Vantaan kaupungissa riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Vantaan kaupunkikonserni ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee menetyksiä. Kaupunkikonsernissa riskejä käsitellään ensisijaisesti vaikutuksiltaan kielteisinä tapahtumina, mutta myös menetetty mahdollisuus voi olla riski. Riskin merkittävyyttä arvioidaan toteutumisen todennäköisyyden sekä mahdollisten seurausten vakavuuden kautta.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Riskienhallinta

Toimiva riskienhallinta edellyttää järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan kokonaisuuteen kuuluvat keskeisesti myös menettelyt toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden seurantaan sekä riskeistä raportointiin.

Riskienhallinnan vastuut ja toimintatavat on määritetty kaupunginvaltuuston hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa -asiakirjassa (2.3.2015). Vantaan kaupunkikonsernin riskienhallinnan periaatteet on määritetty ISO 31000-standardin periaatteiden mukaisesti. Riskien arviointia ja hallintaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla määritettyjen vastuiden mukaisesti. Riskien arvioinnissa riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Riskienhallintasuunnitelma toimii kaupunkikonsernissa riskienhallinnan raportoinnin välineenä. Riskejä arvioidaan kaupunkikonsernissa monien eri prosessien yhteydessä. Riskienhallintasuunnitelmaan kootaan sekä riskitieto että riskien hallitsemiseksi määritetyt toimenpiteet organisaation toiminnan kannalta merkittävimmiksi arvioiduista riskeistä. Riskienhallintasuunnitelmat tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa, ja samalla arvioidaan toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden vaikuttavuus.

Riskienhallinnan kehittäminen vuonna 2016

Rahoituksen tulosalue on jatkanut vuonna 2014 käynnistettyjä kaupunkikonsernin riskienhallinnan kehittämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Riskienhallinnan ohjausryhmä kokoontui vuonna 2016 toimintasuunnitelmansa mukaisesti neljä kertaa ja käsitteli mm. Vantaan kaupungin riskienhallinnan valvonnan toimintamalleja sekä muita vastuualueensa ajankohtaisia asioita.

Vuonna 2016 riskienhallintasuunnitelman laatiminen vietiin kaupungissa tulosaluetasolle. Riskienhallintasuunnitelmien laadinta on siten vastuutettu kaupungin tulosalueille, toimialoille, liikelaitoksille sekä kaupunkikonserniin kuuluville merkittäville yhteisöille. Riskienhallintasuunnitelmat tarkastetaan ja päivitetään sekä niiden avulla raportoidaan organisaation riskienhallinnasta kaksi kertaa vuodessa. Vuoden toista arviointia täydennetään lisäksi selonteolla kuluvan vuoden riskienhallinnassa sekä sisäisessä valvonnassa onnistumisesta sekä organisaatiossa käytössä olevista riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintatavoista. Tällä menettelyllä on pyritty saavuttamaan varmuus siitä, että riskienhallintaa toteutetaan kaupunkikonsernissa riittävässä laajuudessa ja että riskitieto on ajantasaista. Raportoinnin kautta toimialojen, liikelaitoksien ja nimettyjen yhtiöiden johtoryhmillä, luottamuselimillä sekä riskienhallinta- ja valmiuspäälliköllä yhdessä riskienhallinnan ohjausryhmän kanssa on ollut mahdollisuus todentaa kaupunkikonsernin riskienhallinnan toteutumista.

Vuonna 2016 riskienhallinta- ja valmiuspäällikkö jatkoi osaltaan riskienhallinnan menettelyiden jalkauttamista. Jalkauttamista toteutettiin erityisesti riskienhallintaa käsittelevissä työpajoissa sekä koulutus- ja infotilaisuuksissa, joita järjestettiin kaikilla toimialoilla. Tavoitteena on käytänteiden yhdenmukaistaminen sekä riskienhallintaa koskevan tietoisuuden lisääminen.

Riskien arvioinnin johtopäätökset

Tilinpäätöksessä esitettävä arvio Vantaan kaupungin merkittävimmistä riskeistä perustuu kaupunkikonserniin kuuluvien organisaatioiden laatimiin riskien arviointeihin. Kaupunkitasoiset riskit on arvioitu riskienhallinnan ohjausryhmän toimesta.

Strategiset riskit

Strategiset riskit kohdistuvat kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä näiden toteutumista tukeviin kriittisiin menestystekijöihin. Strategisia riskejä arvioidaan säännöllisesti kaupungin kaikilla tasoilla osana muun muassa toiminnan ja talouden suunnittelua sekä seurantaa.

Merkittävimmiksi arvioiduista strategisista riskeistä yhdeksi keskeisimmäksi nousee sote- ja maakuntauudistus, joka voi aiheuttaa huomattavan strategisen riskin toteutumisen, mikäli muutos toteutuu Vantaan kaupungin etujen vastaisesti. Sote- ja maakuntauudistuksella voidaan arvioida olevan sekä pitkän aikavälin eitoivottuja seurauksia että siirtymävaiheen hallintaan liittyviä riskitekijöitä.

Strategiseksi riskiksi voidaan arvioida myös resurssit ylittävä kuntalaisten palvelutarpeen kasvu. Vantaan kaupunki on jatkanut kasvuaan jo vuosia, mutta kaupungin verotulot eivät ole seuranneet kasvua. Osaltaan väestön kasvua selittää maahanmuutto ja Vantaalle tulleet turvapaikanhakijat. Erilaisilla kielitaito- ja koulutustaustoilla tulevien ihmisten palvelutarpeisiin vastaaminen edellyttää merkittävää resursointia, mihin kaupungin tiukka taloudellinen liikkumavara asettaa haasteen. Lähitulevaisuuden epävarmuustekijäksi voidaan arvioida myös seudulle jäävät laittomasti maassa oleskelevat kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet henkilöt.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset (operatiiviset) riskit ovat kaupungin organisaation päivittäisen toiminnan jatkuvuutta, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä.

Vantaan kaupungissa keskeisiksi toiminnallisiksi riskeiksi on arvioitu muun muassa henkilöstön saatavuus ja osaaminen tietyissä kriittisissä ammattiryhmissä, tietohallinnon peruspalveluihin liittyvät poikkeamat (ml. tietoturvallisuuteen liittyvät riskit) sekä avainhenkilöihin, työhyvinvointiin ja henkilöstön jaksamiseen liittyvät riskit.

Henkilöstön saatavuus on riski ennen kaikkea henkilöintensiivisissä toiminnoissa kuten sosiaali- ja terveystoimessa, sivistystoimessa sekä tietyissä teknisissä tehtävissä. Saatavuusongelmista johtuvia riskejä on pyritty hallitsemaan muun muassa ennakoivalla rekrytoinnilla, erilaisilla harjoitteluohjelmilla sekä ylläpitämällä kiinnostavan työnantajan mielikuvaa ja mainetta.

Henkilöstön osaamisesta huolehditaan perehdytyksen ja koulutuksen avulla sekä suunnitelmallisella henkilöstön kouluttamisella. Tarvittaessa palveluiden saatavuuden turvaaminen toteutetaan ostamalla palveluita ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on Vantaan kaupungissa varauduttu muun muassa uudistetussa ICT-valmiussuunnitelmassa määritetyin toimenpitein, ylläpitämällä vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä testaamalla merkittävimpien ICT-palveluita tuottavien yritysten kykyä toimia häiriötilanteissa. Kaupungin tietoturvallisuutta koskevissa ohjeissa ohjeistetaan käyttäjiä oikeaan ja tietoturvalliseen tapaan toimia. Lisäksi kaupungin henkilöstöltä edellytetään tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kaupungin talouden tasapainoon, investointeihin sekä rahoitukseen, sijoituksiin ja maksuvalmiuteen.

Merkittävin kaupungin toimintaan vaikuttavista taloudellisista riskeistä on sen verotulojen määrässä tapahtuvat negatiiviset muutokset yhdistettynä menojen budjetoitua suurempaan kasvuun. Koska kaupunki voi omalla toiminnallaan vaikuttaa tulopohjaansa vain rajallisesti, riskiä hallinnoidaan ensisijaisesti hillitsemällä käyttötalouden menojen kasvua sekä käyttämällä investoinneissa tiukkaa tarpeellisuusharkintaa ja hajauttamalla niitä ajallisesti.

Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymän yleisohjeen mukaisesti kaupungin rahoitus- ja korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojata Vantaan kaupunkikonsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Lainanoton kustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotaso ja sen muutokset. Kustannuksiin vaikutetaan pääasiassa toteuttamalla kaupunkikonsernin lainanotto mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä hallitsemalla velan korkoriskiasemaa.

Rahoitusriskiä hallinnoidaan välttämällä jälleenrahoitettavaksi tulevien lainojen liiallista keskittymistä ajallisesti ja varainhankintalähteittäin sekä sijoitetun ylimääräisen likviditeetin avulla. Kaupungin lainasalkku supistui vuonna 2016 n. 17,8 milj. eurolla ja sen koko oli vuoden 2016 lopussa n. 1,06 miljardia euroa. Sekä kaupungin oma että konsernin pitkäaikainen varainhankinta pystyttiin järjestämään erittäin kohtuullisilla ehdoilla.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Kaupungin lainasalkku hyötyi edelleen historiallisen matalan korkotason jatkumisesta, mikä näkyi ennätyksellisen alhaisissa korkomenoissa. Kaupunki teki vuonna 2016 kaksi kiinteäkorkoista lainaa, yhteismäärältään 80 milj. euroa, mikä paransi jonkin verran kaupungin korkoriskiasemaa. Vantaan kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittaa ympäristölle. Vahinkoriski kohdistuu tyypillisesti tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskejä ovat esimerkiksi

organisaation omaisuuden vaurioituminen, tuhoutuminen tai häviäminen esimerkiksi rikoksen tai muun vahingollisen tapahtuman seurauksena.

Keskeisiksi vahinkoriskeiksi Vantaan kaupungissa on arvioitu henkilöstöön kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä muu työturvallisuus, toimitilojen turvallisuuteen, terveellisyyteen ja käytettävyyteen liittyvät riskit (sisäilmaongelmat, kosteusvahingot), kuntalaisiin kohdistuvat tapaturmat, joista kaupunki on vastuussa sekä vakavat potilaisiin ja asiakkaisiin kohdistuvat riskit, kuten hoitovirheet tai mahdolliset ruokamyrkytykset.

Vuonna 2016 vahinkoriskitapahtumat eivät aiheuttaneet kaupunkitasoisesti merkittäviä seurauksia.

Kaupungin vahinko- ja vastuuriskien seurauksia on rajattu vakuuttamalla. Kaupungille lakisääteisiä vakuutuksia ovat tapaturmavakuutus ja liikennevakuutus, minkä lisäksi kaupungilla on voimassa ryhmähenkivakuutus. Lakisääteiset ja muut pakolliset vakuutukset otetaan vähintään sen mukaisina, mitä lainsäädäntö ja muut määräykset edellyttävät. Myös kaupunkikonsernin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset kilpailutetaan säännöllisin väliajoin niin, että kaupungilla, sen liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä on ajantasainen ja mahdollisimman laaja ja kattava vakuutusturva sekä vakuutusyhtiön tarjoamat riskienhallinta- ja vahinkojen torjuntapalvelut. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne voidaan kattaa rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta.

Riskitapahtumat, oikeudenkäynnit sekä kunnallisvalitukset vuonna 2016

Sisäisen tarkastuksen suorittamissa tarkastuksissa on edelleen noussut esille kehittämistarpeita eräissä kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toimintatavoissa ja hallinnossa. Kaupunki on käynnistänyt korjaustoimenpiteet vuoden 2016 aikana. Joidenkin yhtiöiden kohdalla tapauksien tutkinta on vielä kesken.

Merkittävimmistä käynnissä olevista oikeudenkäynneistä voidaan nostaa esille muun muassa asfalttikartelliin liittyvä tapaus, josta on haettu valituslupaa korkeimpaan oikeuteen. Asfalttikartellissa kaupungin esittämä lisävaatimus asiassa on noin 3 -3,5 milj. euroa. Lisäksi Kivistön maanrakennusurakkaan liittyen kaupungille on esitetty käräjäoikeudessa noin 1,1 milj. euron vaade, johon kaupunki on esittänyt lähes vastaavan suuruisen vastakanteen.

Vantaan sosiaali- ja terveystoimella on käynnissä kolme oikeudenkäyntiprosessia, joissa toinen kunta velkoo lastensuojelukustannuksia. Yhteensä nämä vaatimukset ovat noin 500 000 euroa.

Oikaisuvaatimuksia kaupungin viranhaltijan tai toimielimen päätöksistä esitettiin vuonna 2016 yhteensä 865 kpl. Suurin osuus näistä on sosiaali- ja terveystoimen asiakasasioiden (esim. toimeentulotuki) päätöksiin tehtyjä muutoksenhakuvaatimuksia.

Korvausvaatimuksia esitettiin vuonna 2016 yhteensä 213 kpl. Suurin osa näistä oli vahinkorahaston asiamiehelle päätettäväksi meneviä auto- ja liukastumis- tai omaisuusvahinkoja, joissa hakijan mukaan on ollut kyseessä kaupungin vastuu. Vahinkorahaston asiamiehen päätöksiin voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksella.

Häiriötilanteisiin varautuminen ja valmiussuunnittelu

Kaupungin asukkaille ja yhteistyökumppaneille tärkeiden toimintojen jatkuvuus merkittävien riskien toteutuessa varmistetaan valmiussuunnitelmin sekä muilla toiminnan jatkuvuuteen pyrkivillä etukäteen tehtävillä varautumisjärjestelyillä. Edellä mainittuun kuuluvat suunnitelmien lisäksi keskeisesti henkilöstön kouluttaminen ja erilaiset harjoitukset, yhteistyö toiminnalle tärkeiden kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa, tietyt etukäteen toteutettavat hankinnat ja varmistukset sekä muun muassa henkilöstön varaaminen poikkeusolojen tehtäviin.

Nykypäivän verkostomainen toiminta edellyttää säännöllistä yhteyttä, yhteistä suunnittelua ja sopimista sekä harjoituksia ja häiriötilanteen aikaisen tiedonkulun varmistamista keskeisten toimijoiden välillä. Yhteys kriitti-

sestä infrastruktuurista ja palveluista vastaavien välillä tulee perustua jo normaaliaikana luotuihin ja sovittuihin järjestelyihin. Vantaan kaupungilla on tiivis yhteistyö esimerkiksi sähkönjakelusta vastaavan Vantaan Energia Oy:n, muun muassa vesi- ja jätehuollosta vastaavan Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän (HSY), sekä alueen eri turvallisuusviranomaisten ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa.

Kaupungin palveluiden järjestäminen edellyttää keskeisten teknisten järjestelmien toimivuutta ja ostopalveluja käytettäessä luotettavia palvelujen tuottajia. Voimassa oleva kaupungin hankintaohje edellyttää hankittaessa kaupungin vastuulla olevia elintärkeitä palveluja tai niiden järjestämiselle välttämättömiä tavaroita, että hankintasopimusta tehtäessä on varmistuttava toimittajan sitoutumisesta ja kyvystä toimittaa palveluita tai tavaroita myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2016 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 472 000 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun.

Ympäristökulut vuonna 2016 olivat yhteensä 23,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* kuluja. Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 2,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeluun käytettiin 1,1 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli 1,3 miljoona euroa.

Ympäristöinvestoinnit olivat 14,2 miljoonaa euroa, josta valtaosa (9,6 milj. euroa) käytettiin jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon investointeihin. Seuraavaksi suurimmat investointikohteet olivat ryhmässä *Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet* (2,2 milj. euroa) ja melun ja tärinän torjunta (1,4 milj. euroa).

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2016 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 472 000 euroa. Se kattoi 0,2 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 2,15 euroa asukasta kohden.

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 23,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (16,3 milj. euroa). Seuraaviksi suurimmat kulut tulivat jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä sekä ulkoilman suojelusta.

Ympäristöinvestoinnit on meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 14,2 miljoonalla eurolla. Ylivoimaisesti eniten, lähes 9,6 miljoonaa euroa, investoitiin jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon. Seuraavaksi eniten investointeja tehtiin ryhmään *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (2,3 milj. euroa) sekä melun ja tärinän torjuntaan (1,4 milj. euroa).

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäisen valvonnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan sekä sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Vantaan kaupungin päätöksentekoa, omaisuuden hallintaa ja sopimustoimintaa säätelevät lakien ja asetusten lisäksi mm. johtosäännöt, hallinto- ja taloussääntö sekä eri toimialojen ja tulosalueiden vastuulla olevien toimintojen osalta näiden tulosalueiden laatimat ohjeet. Vantaan kaupungin hallintosäännön 3. luvun 37 §:ssä todetaan, että hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen ja kehittäminen ovat jokaisen toimialan vastuulla olevia tehtäviä. Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla sekä eri toiminnoissa ja prosesseissa että palveluntuottajille ulkoistetuissa palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on määritetty Vantaan kaupunginvaltuuston 2.3.2015 hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa -ohjeessa. Edellä mainitun ohjeen ajantasaisuus tarkastetaan valtuustokausittain tai tarvittaessa.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä esitetään kohdassa 1.6.5.

Sisäinen valvonnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaupunkikonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta on kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Sisäinen valvonta kohdistuu organisaation kaikkeen toimintaan. Sisäisen valvonnan toteuttamiseen vaikuttavat organisaation toiminnan luonne, sisältö ja laajuus, talous sekä edellä mainittuihin liittyvät riskit. Suuri osa sisäisestä valvonnasta toteutuu organisaation prosesseihin sisällytettävinä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Säännölliseen valvontaan kuuluvat muun muassa johdolle ja luottamuselimille laadittavat raportit, toiminnan ja erityisesti poikkeamien seuranta, talousarvion toteutumisen seuranta, säädösten ja ohjeiden noudattamisen valvonta, hyväksymis- ja valtuutusmenettelyt sekä fyysiset valvontatoimenpiteet.

Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat ja tulosaluejohtajat vastaavat kaupunki- toimiala- ja tulosaluetasolla hyvän johtamis- ja hallintotavan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta kaupunginhallituksen päättämien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti sekä seuraavat raportointia alaisensa toiminnan johtamis- ja hallintojärjestelmän ja sisäisen valvonnan tilasta. Liikelaitoksissa vastuu on liikelaitoksen johtajalla.

Esimiehet ja yksiköiden päälliköt vastaavat siitä, että johtamassaan organisaatiossa henkilöstö toimii hyväksyttyjen hyvään johtamis- ja hallintotapaan ja sisäiseen valvontaan liittyvien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Esimies vastaa johtamansa yksikön osalta siitä, että henkilöstön toimivalta ja vastuut on määritelty ja että henkilöstöllä on ajantasaiset tehtäväkuvaukset. Esimiesten ja päälliköiden on seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin mikäli hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan vastaista toimintaa havaitaan.

Vantaan kaupunkikonsernissa ei sallita väärinkäytöksiä. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin. Sisäinen tarkastus voi kaupungin johdon harkinnan mukaan avustaa tutkimuksen teossa tai tutkia väärinkäytösepäilyjä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa ja tulosalueen tehtävät on määritelty kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännössä. Tarkastustyö perustuu kalenterivuoden kattavaan kaupunginjohtajan hyväksymään vuosisuunnitelmaan, joka yhteen sovitetaan ulkoisen tarkastuksen työohjelman kanssa.

Tarkastusten tuloksista raportoitiin kuukausittain kaupunginjohtajalle ja kerran vuodessa kaupunginhallitukselle. Tarkastusraportit toimitettiin niiden valmistuttua kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle ja koko kaupunkia tai tiettyä toimialaa koskevissa tapauksissa toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ja asianosaisille esimiehille sekä toimialaa merkittävästi koskevissa tapauksissa lautakunnan/johtokunnan puheenjohtajalle. Tytäryhteisöä koskevissa tarkastuksissa tarkastusraportit toimitettiin myös ko. yhtiöön ja yleisjaostoon.

Vuonna 2016 sisäinen tarkastus on tehnyt 22 varsinaista tarkastusta, 18 jälkitarkastusta ja 68 kassantarkastusta. Tarkastuksia tehtiin kaikille toimialoille ja ne kohdistuivat mm. yleishallintoon, henkilöstöhallintoon, avustuksiin, omaisuuden hallintaan, tavaroiden ja palveluiden hankintaan, taloushallintoon, tietohallintoon sekä sopimuksiin. Tarkastuksista 11 kohdistui kaupungin tytäryhtiöihin. Tulosalueella työskenteli kuusi henkilöä.

Yhtiöihin tehtyjen tarkastusten perusteella voidaan todeta, että eräiden tytäryhtiöiden talouden ja hallinnon sisäisessä valvonnassa on kehittämistarpeita. Muilta osin tarkastukset eivät tuoneet esiin sellaisia laajempia asiakokonaisuuksia, joissa olisi merkittävässä määrin sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan tehostamistarpeita.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Vuoden 2016 tilikauden tulos oli 64,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 64,8 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos parani 63,1 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintatuottojen, valmistus omaan käyttöön, verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu vuoteen 2015 verrattuna oli 53,7 miljoonaa euroa. Toimintakulut vähenivät vuonna 2016 30,5 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Näiden erien positiivinen tulosvaikutus yhteensä on 84,2 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot vähennettynä rahoituskuluilla vähenivät 3,6 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 18,0 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma		2016 milj. €		2015 milj. €		2014 milj. €
Toimintatuotot		298,7		274,4		249,1
Valmistus omaan käyttöön		80,6		109,8		137,3
Toimintakulut	-	1 369,3	-	1 399,8	-	1 392,9
Toimintakate	-	990,0	-	1 015,6	-	1 006,4
Verotulot		953,8		934,0		923,5
Valtionosuudet		189,4		150,5		140,2
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot		14,3		14,6		14,8
Muut rahoitustuotot		15,5		21,1		17,3
Korkokulut	-	3,9	-	5,9	-	8,9
Muut rahoituskulut	-	0,1	-	0,4	-	0,5
Vuosikate		178,8		98,4		79,9
Poistot ja arvonalentumiset	-	116,1	-	98,1	-	77,8
Satunnaiset erät		1,8		1,0		0,0
Tilikauden tulos		64,5		1,4		2,1
Tilinpäätössiirrot		0,3	-	0,7	-	1,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		64,8		0,7		1,1

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tässä yhteydessä esitetty tuloslaskelma sisältää kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen ulkoiset tuotot ja kulut.

Tuotot

Vantaan kaupungin kokonaistuotot vuonna 2016 ilman valmistus omaan käyttöön olivat 1 471,7 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 77,0 miljoonaa euroa eli 5,5 prosenttia. Toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 24,3 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi yhteensä 953,8 miljoonaa euroa. Vuoteen 2015 verrattuna kasvua oli 19,8 miljoonaa euroa (2,1 prosenttia). Valtionosuuksia kertyi vuonna 2016 yhteensä 189,4 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 38,9 miljoonaa euroa (25,8 prosenttia).

Kulut

Vantaan kaupungin kulujen kokonaismäärä vuonna 2016 oli 1 489,5 miljoonaa euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 14,7 miljoonaa (0,9 prosenttia). Toimintakulut vähenivät 30,5 miljoonaa euroa vuodesta 2015. Palvelujen ostot vähenivät 42,3 miljoonaa euroa (6,1 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna. Omaan käyttöön valmistettujen, taseeseen aktivoitujen hyödykkeiden arvo laski 29,3 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Taulukko. Tuotot v. 2016 – 2015

Tuotot	2016 milj. €	2015 milj. €
Toimintatuotot	298,7	274,4
Verotulot	953,8	934,0
Valtionosuudet	189,4	150,5
Rahoitustuotot	29,7	35,7
Yhteensä	1 471,6	1 394,6

Kuvio. Vuoden 2016 tuottojen jakautuminen

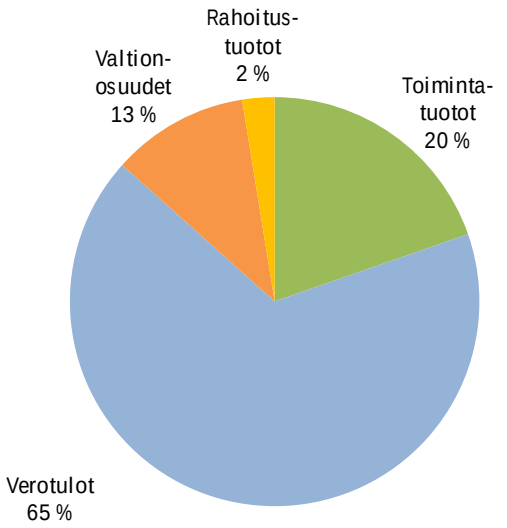

Taulukko. Kulut v. 2016 – 2015

Kulut	2016 milj. €	2015 milj. €
Henkilöstökulut	491,2	486,2
Palvelujen ostot	655,1	698,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	49,3	49,5
Avustukset	124,9	119,3
Muut toimintakulut	48,9	46,9
Rahoituskulut	4,0	6,2
Poistot	116,1	98,1
Yhteensä	1 489,5	1 504,2

Kuvio. Vuoden 2016 kulujen jakautuminen

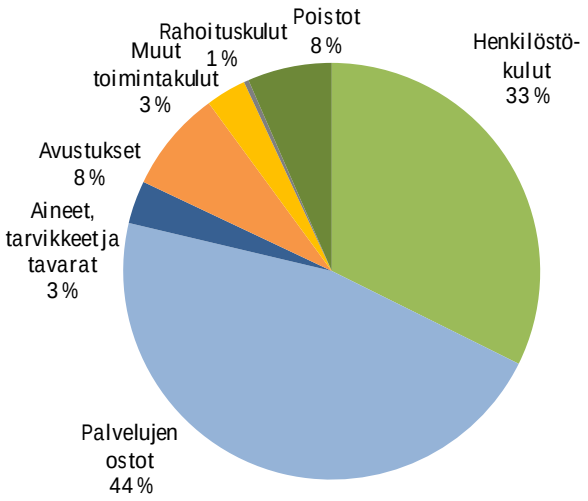

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva kaupungin toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli vuonna 2016 – 990,0 miljoonaa euroa. Se parani edelliseen vuoteen verrattuna 25,6 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on pysynyt viiden vuoden tarkastelujaksolla tasaisena. Toiminta-tuotot kattoivat vuonna 2016 toimintakuluista 23,2 prosenttia.

Tuloslaskelman tunnusluvut	2016	2015	2014
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	23,2	21,3	19,8
Vuosikate/ poistot, %	154,0	100,4	102,7
Vuosikate, euroa/ asukas	815,9	458,7	379,0
Asukasmäärä	219 196	214 605	210 803

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyyttä. Kaupungin vuosikate kasvoi edellisestä vuodesta 81,7 prosenttia ollen 178,8 miljoonaa euroa. Kaupungin tulorahoitus vuosikatteella mitattuna on ylijäämäinen.

Asukaskohtainen vuosikate on noussut vuoden 2015 tasosta 357,1 euroa, ollen 815,9 euroa/ asukas vuonna 2016. Vantaan kaupungin tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso (104,28 miljoonaa euroa) asukasmäärällä, jolloin arvoksi muodostuu 475,7 euroa/ asukas.

Tilikauden tulos ja yli-/ alijäämä

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja arvonalentumiset, saadaan tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus eli tilikauden tulos. Poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaan. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 116,1 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Tilikauden tulos parani edellisestä vuodesta 63,2 miljoonaa euroa, ollen 64,5 miljoonaa euroa vuonna 2016. Tilikauden ylijäämä poistoeron ja varausten muutosten sekä rahastosiirtojen jälkeen oli 64,8 miljoonaa euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitoksien eli Suun terveydenhuollon, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden sekä rahastojen varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2016 oli 55,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuonna 2016 investointimenot olivat 146,7 miljoonaa euroa. Investointien omahankintameno, eli investointimenojen ja investointien rahoitusosuuksien erotus, oli 145,4 miljoonaa euroa. Omahankintamenon vähennys edellisvuoteen verrattuna oli 1,7 miljoonaa euroa (1,2 prosenttia).

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta puolestaan oli 27,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupunki otti uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 80 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 97,8 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen nettovähennykseksi muodostui siten 17,8 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli lisäystä 15,1 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten lainojen vähennys 24,7 miljoonaa euroa koostuu tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutoksesta. Muihin maksuvalmiuden muutoksiin sisältyy tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutos 1,8 miljoonaa euroa.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena. Rahavarat olivat vuoden 2016 lopussa 193,4 miljoonaa euroa sisältäen tytäryhteisöjen konsernitilin saldon 29,7 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen konsernitilin saldo väheni 22,9 mil-

joonaa euroa vuoden 2016 aikana. Rahavarat kokonaisuudessaan lisääntyivät 27,3 miljoonaa euroa vuoden 2016 aikana.

Rahoituslaskelma		2016 milj. €		2015 milj. €
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate		178,8		98,4
Satunnaiset erät		1,8		1,0
Tulorahoituksen korjauserät	-	48,9	-	37,3
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-	146,7	-	152,8
Rahoitusosuudet investointeihin		1,3		5,8
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		68,8		48,4
Toiminnan ja investointien rahavirta		55,2	-	36,6
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-	0,1	-	3,0
Antolainasaamisten vähennykset		1,3		2,4
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		80,0		152,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	97,8	-	136,9
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	24,7		7,0
Oman pääoman muutokset		0,4		10,0
Muut maksuvalmiuden muutokset		13,1	-	19,5
Rahoituksen rahavirta	-	27,9		12,1
Rahavarojen muutos		27,3	-	24,5
Rahavarat 31.12.		193,4		166,2
Rahavarat 1.1.		166,2		190,7

Rahoituslaskelman tunnusluvut	**2016**	**2015**
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	-181,9	-314,9
Investointien tulorahoitus, %	123,0	66,9
Lainanhoitokate	1,8	0,7
Kassan riittävyys, pv	45,9	38,2

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien tulorahoituksen tunnusluku oli 123,0 vuonna 2016, joten Vantaan kaupungin investoinnit pystyttiin kokonaisuudessaan rahoittamaan tulorahoituksella.

Vuosikatteen ja investointien omahankintamenon kehitystä vuosina 2000 - 2016 havainnollistetaan alla olevassa kuvassa.

Kuvio. Vuosikate ja investointien omahankintameno 2000 – 2016

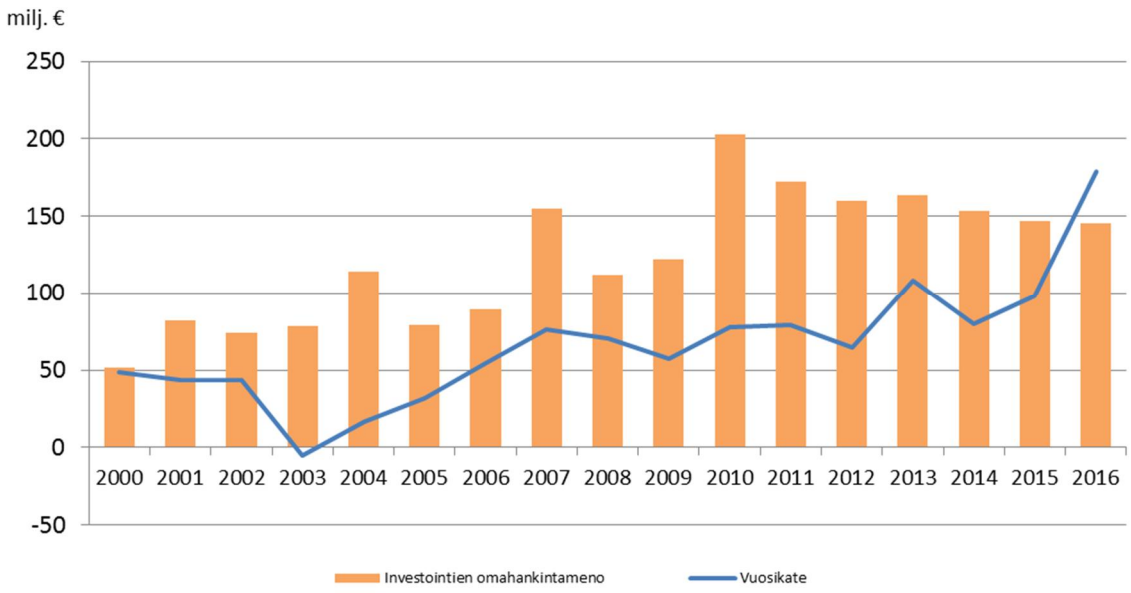

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Vantaan kaupungilla lainanhoitokate oli 1,8 vuonna 2016. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, sillä tunnusluvun arvo on yli 1. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Vantaan kaupungin vuoden 2016 lopun rahavaroilla olisi voitu kattaa 45,9 päivän kassasta maksut.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää sekä kaupungin että liikelaitoksien, eli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun terveydenhuollon, sekä Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston, Sosiaalisen luototuksen rahaston ja Vahinkorahaston taseyksiköiden taseet yhdisteltyinä. Sisäiset erät, kuten keskinäiset saatavat ja velat, eivät sisälly taseeseen.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli vuoden 2016 lopussa 1 865,8 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 197,5 miljoonaa euroa vuoden 2016 lopussa (55,1 prosenttia taseen loppusummasta). Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli vuoden 2016 lopussa 1,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa. Si-

joituksia, eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamisia oli vuoden 2016 lopussa 593,2 miljoonaa euroa (27,3 prosenttia vastaavien kokonaismäärästä).

Toimeksiantojen varat koostuivat pääosin välitetyistä valtion asuntolainoista. Toimeksiantojen varat olivat vuoden 2016 lopussa 1,5 miljoonaa. Toimeksiantojen varat vähenivät 0,6 miljoonaa vuodesta 2015.

Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli vuoden lopussa yhteensä 306,6 miljoonaa euroa (14,0 prosenttia taseen loppusummasta). Vaihto-omaisuuden arvo oli vuoden 2016 lopussa 19,7 miljoonaa euroa. Vaihto-omaisuuden arvo väheni vuoden 2016 aikana 19,4 miljoonaa euroa verrattuna edellisvuoden arvoon. Arvon väheneminen johtui pääosin Kehä III:n perusparannusmenojen vähenemisestä. Muuhun vaihto-omaisuuteen sisältyy vuoden 2016 lopun tilanteessa 19,2 miljoonan edestä Kehä III:n perusparannusmenoja.

Saamisia oli vuoden lopussa yhteensä 93,4 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 28,7 miljoonaa euroa ja lainasaamisia 7,9 miljoonaa euroa. Muita saamisia oli 13,2 miljoonaa euroa ja siirtosaamisia 27,0 miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset olivat vuoden lopussa 192,3 miljoonaa euroa, eli ne olivat lisääntyneet edellisvuoden lopun tilanteeseen nähden 27,2 miljoonaa euroa. Saamisiin ei ole sisällytetty asfalttikartelliin perustuvaa vahingonkorvaussaatavaa 3,8 miljoonaa euroa eikä siihen liittyviä oikeudenkäyntikuluja 0,3 miljoona euroa.

Vastattavaa

Oma pääoma oli vuoden lopussa 897,1 miljoonaa euroa (41,3 prosenttia taseen loppusummasta). Oma pääoma koostui peruspääomasta 349,1 miljoonaa, muiden omien rahastojen pääomasta 122,9 miljoonaa sekä edellisten tilikausien ylijäämistä 360,2 miljoonaa ja tilikauden ylijäämästä 64,8 miljoonaa euroa. Muita omia rahastoja ovat Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamis-, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämis-, Sosiaalisen luototuksen- ja Vahinkorahasto.

Vapaaehtoisina varauksina on tehty investointivarauksia, joiden summa vuoden 2016 lopussa oli 0,3 miljoonaa euroa. Investointivarauksien käyttämisestä hankintamenoa kattamaan syntyi vuonna 2016 poistoeron lisäystä 1,8 miljoonan edestä. Pakollisissa varauksissa oli 0,2 miljoonan euron varaus KuEL:n ulkopuolella tehtyjä eläkesitoumuksia varten ja muita pakollisia varauksia 9,4 miljoonaa euroa. Toimeksiantojen pääomista oli välitettyjä valtion asuntolainoja 1,6 miljoonaa ja lahjoitusrahastojen pääomia 0,5 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 1 261,7 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta väheni vuoden aikana 42,5 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa yhteensä 1 097,5 miljoonaa euroa. Muihin lyhytaikaisiin velkoihin kuului siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia ja muita tilinpäätösjaksotuksia yhteensä 58,6 miljoonaa, ostovelkoja 52,0 miljoonaa, saatuja ennakoita 32,7 miljoonaa sekä muita velkoja 21,0 miljoonaa euroa.

Kuvio. Taseen vastaavaa

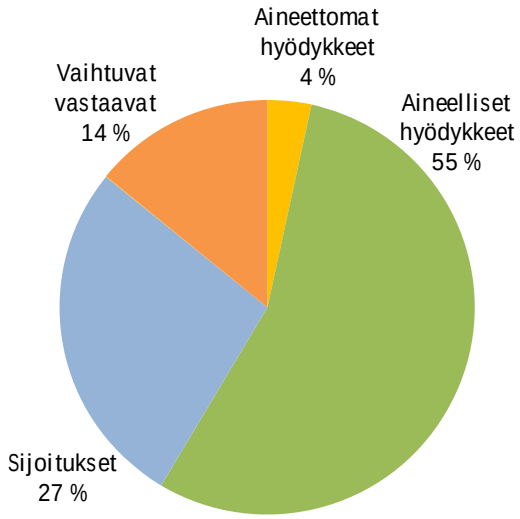

Kuvio. Taseen vastattavaa

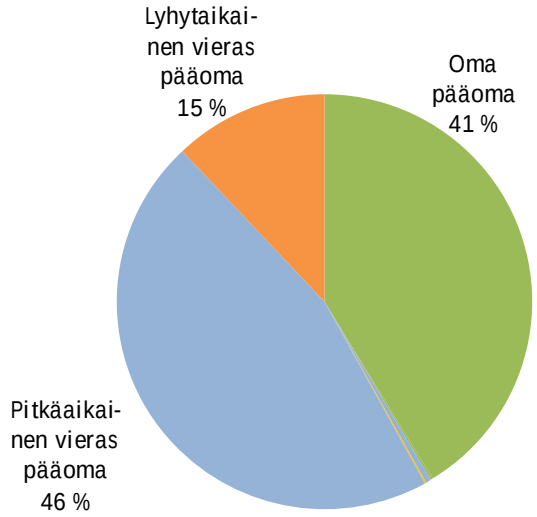

Tase	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	1 865,8	1 859,9
Aineettomat hyödykkeet	*75,2*	*93,6*
Aineettomat oikeudet	0,9	3,4
Muut pitkävaikutteiset menot	74,3	90,2
Aineelliset hyödykkeet	*1 197,5*	*1 161,9*
Maa- ja vesialueet	277,8	243,8
Rakennukset	558,6	560,5
Kiinteät rakenteet ja laitteet	305,9	304,7
Koneet ja kalusto	18,3	16,5
Muut aineelliset hyödykkeet	0,3	0,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36,6	36,2
Sijoitukset	*593,2*	*604,4*
Osakkeet ja osuudet	300,2	310,2
Muut lainasaamiset	292,5	293,8
Muut saamiset	0,5	0,4
Toimeksiantojen varat	1,5	2,1
Valtion toimeksiannot	1,5	2,1
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,0	0,0
Vaihtuvat vastaavat	306,6	301,1
Vaihto-omaisuus	*19,7*	*39,1*
Aineet ja tarvikkeet	0,5	0,8
Muu vaihto-omaisuus	19,2	38,3
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	*16,7*	*14,1*
Lainasaamiset	0,3	0,3
Muut saamiset	16,4	13,7
Lyhytaikaiset saamiset	*76,7*	*81,8*
Myyntisaamiset	28,7	28,6
Lainasaamiset	7,9	12,3
Muut saamiset	13,2	19,7
Siirtosaamiset	27,0	21,2
Rahoitusarvopaperit	*1,1*	*1,1*
Osakkeet ja osuudet	1,1	1,1
Rahat ja pankkisaamiset	192,3	165,1
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 173,9	2 163,1

Tase	2016 milj. €	2015 milj. €
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	897,1	835,0
Peruspääoma	349,1	349,1
Muut omat rahastot	122,9	123,0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	360,2	362,2
Tilikauden yli-/alijäämä	64,8	0,7
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3,3	3,5
Poistoero	3,0	1,2
Vapaaehtoiset varaukset	0,3	2,3
Pakolliset varaukset	9,7	8,9
Eläkevaraukset	0,2	0,4
Muut pakolliset varaukset	9,4	8,5
Toimeksiantojen pääomat	2,2	2,7
Valtion toimeksiannot	1,6	2,3
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,5	0,4
Vieras pääoma	1 261,7	1 313,0
Pitkäaikainen vieras pääoma	*1 000,0*	*980,2*
Joukkovelkakirjalainat	245,8	211,6
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	748,4	762,4
Lainat julkisyhteisöiltä	5,8	6,2
Lyhytaikainen vieras pääoma	*261,8*	*332,8*
Joukkovelkakirjalainat	5,7	5,7
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54,0	91,6
Lainat julkisyhteisöiltä	0,5	0,5
Lainat muilta luotonantajilta	37,3	62,0
Saadut ennakot	32,7	23,8
Ostovelat	52,0	63,1
Muut velat	21,0	20,5
Siirtovelat	58,6	65,6
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 173,9	2 163,1

Taseen tunnusluvut	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	42,1	39,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	85,2	94,9
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	425,1	362,9
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	1 939,2	1 690,8
Lainakanta 31.12., milj. €	1 097,5	1 140,1
Lainakanta 31.12., €/ asukas	5 006,9	5 312,4
Lainasaamiset 31.12., milj. €	292,5	293,8
Asukasmäärä	219 196	214 605

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Vantaan kaupungin omavaraisuusaste oli vuoden 2016 lopussa 42,1 prosenttia, mikä tarkoittaa, että Vantaan kaupungilla on merkittävän suuri velkarasite kannettavanaan. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, että Vantaan kaupungin käyttötuloista olisi vuonna 2016 tarvittu 85,2 prosenttia vieraan pääoman takaisinmaksuun. Asukaskohtainen lainakanta oli 5 006,9 euroa asukasta kohti.

Kuvio. Lainamäärän kehitys 2000 - 2016

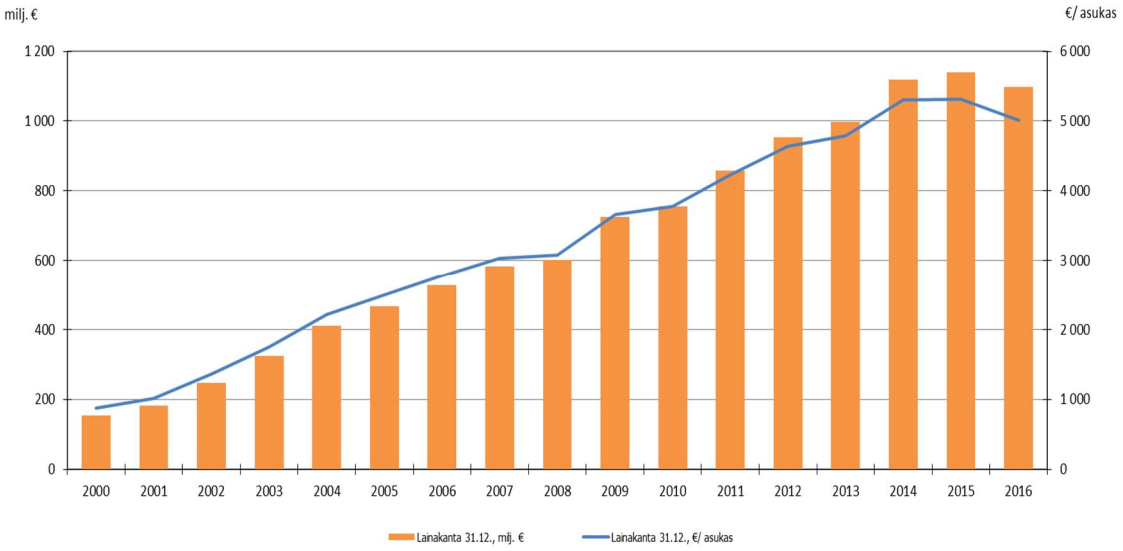

1.5 Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun Terveydenhuollon tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Myös Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Marja- Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, Sosiaalisen luotottuksen rahasto ja Vahinkorahasto on yhdistelty laskelmiin.

Kaupungin kokonaistulot vuonna 2016 olivat 1 575,2 miljoonaa euroa ja kokonaismenot 1 561,1 miljoonaa euroa. Tulojen ja menojen erotukseksi muodostui 14,1 miljoonaa euroa. Kun tähän lukuun lisätään rahoituslaskelmasta Muut maksuvalmiuden muutokset (13,1 miljoonaa euroa), saadaan kassavarojen muutokseksi 27,2 miljoonaa euroa. Se vastaa rahoituslaskelman kassavarojen lisäystä vuoden 2016 aikana.

Kokonaistulot ja menot	2016 milj. €	2016 %	2015 milj. €	2015 %
Tulot				
Toiminta				
Toimintatuotot	298,7	19,0	274,4	17,3
Verotulot	953,8	60,6	934,0	59,0
Valtionosuudet	189,4	12,0	150,5	9,5
Korkotuotot	14,3	0,9	14,6	0,9
Muut rahoitustuotot	15,5	1,0	21,1	1,3
Satunnaiset tuotot	1,8	0,1	1,0	0,1
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-50,0	-3,2	-38,8	-2,5
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,3	0,1	5,8	0,4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	68,8	4,4	48,4	3,1
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	1,3	0,1	2,4	0,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80,0	5,1	152,0	9,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0	7,0	0,4
Oman pääoman lisäys	0,4	0,0	10,0	0,6
Kokonaistulot yhteensä	1 575,2	100,0	1 582,3	100,0
Menot				
Toiminta				
Toimintakulut	1 369,3	87,7	1 399,8	88,2
- Valmistus omaan käyttöön	-80,6	-5,2	-109,8	-6,9
Korkokulut	3,9	0,2	5,9	0,4
Muut rahoituskulut	0,1	0,0	0,4	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos				
- Pakollisten varausten lisäys (-), vähennys (+)	-0,8	0,0	-1,5	-0,1
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-0,3	0,0	0,0	0,0
Investoinnit				
Investointimenot	146,7	9,4	152,8	9,6
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	0,1	0,0	3,0	0,2
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	97,8	6,3	136,9	8,6
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	24,7	1,6	0,0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	1 561,1	98,4	1 587,4	100,0

Vähennyserinä tuloissa ovat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön ja käyttöomaisuuden myyntitappiot sekä pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikauden aikana muuttunut.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt
Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitilinpäätöksen laatimiseen velvoitettu yhteisö.

Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräämisvalta. Kunnalla on määräämisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalle yhteisölle.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa *samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus* yhteisössä. Huomattava vaikutusvalta tarkoittaa 20 - 50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta. Osakkuusyhteisöt ovat yhdistelty ensimmäistä kertaa vuonna 2008.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistusosuuden mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	33	2
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	16	4
Muut yhtiöt	1	
Kuntayhtymät	8	
Osakkuusyhteisöt	15	2
Yhteensä	73	8

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Vantaan kaupunkikonserniin kuuluvat kaupunki ja ne osakeyhtiöt, säätiöt, yhdistykset ja muut yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai tytäryhteisöjen kanssa on määräysvalta sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupungin konsernijohdon muodostavat ne viranomaiset ja viranhaltijat, jotka esittelevät, päättävät ja toimeenpanevat konserniyhteisöjä koskevia asioita sekä vastaavat kaupunkikonsernin edunvalvonnasta valtuuston hyväksymän konsernistrategian ja talousarvion sekä johtosääntöjen mukaisesti.

Kaupunginhallitus päättää osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, ja sellaisen yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii yleisjaosto. Yleisjaosto avustaa kaupunginhallitusta konsernihallinnon järjestämisessä kaupunginvaltuuston hyväksymässä konsernistrategiassa sekä muissa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen antamissa ohjeissa ja määräyksissä tarkoitetulla tavalla, ja valmistelee sellaisen yhteisön perustamisen ja purkamisen, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Vuonna 2017 valittavan valtuuston toimikauden alkuun asti sovellettavan kuntalain (365/1995) 13 §:n valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Vantaan kaupungin konsernistrategian mukaan tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma. Kaupungin talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy mahdolliset tytäryhteisöille asetettavat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Asetettavat tavoitteet valmistellaan konsernipalveluissa, ao. toimialan ja yhtiön yhteistyönä. Yleisjaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2012 § 7 hyväksymä, 1.1.2013 voimaantullut konsernistrategia sisältää toimivallan ja toimintaperiaatteet, jolla johdetaan, ohjataan ja valvotaan konsernia kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Konsernistrategia on käsitelty tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa tai vastaavissa muissa ylintä päätösvaltaa käyttävissä hallintoelimissä sekä yhteisöjen hallituksissa tai vastaavissa hallintoelimissä ja hyväksytty tytäryhteisöä sitovaksi. Konsernistrategia ei sido Vantaan Energia Oy:tä.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhtiöt

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan toiminta on ollut luotettavaa, mistä syystä kaukolämmön asiakashintaa on kyetty alentamaan edelleen. Yhtiö on jatkanut investointeja tuulivoimaan ja päästödirektiivin (IED) vaatimiin muutostöihin voimalaitoksissa. Uuden asiakastietojärjestelmän hankinta ja määrittely käynnistettiin. Toimitalon perusparannushanke etenee ja yhtiö toimii nyt väistötiloissa. Hakkilan sähköaseman rakentaminen jatkui ja Keimolan sähköaseman uusinta käynnistyi. Yhtiön tuotantotoiminta sai ISO 9001 laatusertifikaatin. Yhtiön liiketoiminta oli kannattavaa kaikilla liiketoiminta-alueilla, joten Vantaan Energia-konsernin toteutunut liikevoitto 52,5 milj. euroa ylitti selvästi budjetoidun liikevoiton (28,1 milj. euroa). Vuoden 2016 toteutuneet investoinnit olivat 41,8 milj. Suurimmat investoinnit olivat sähköverkko 13,9 milj. euroa, voimalaitoksien ja kaukolämpö-verkon ylläpitoinvestoinnit 15,1 milj. euroa ja osakeinvestoinnit sähköntuotantoyhtiöissä 11,7 milj. euroa.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n tehtävänä on tukea Vantaan kaupunkikonsernin toimialoja ja niiden asiakkaita tuottamalla asiakkaiden tarpeita vastaavia ateria-, puhtaus-, kiinteistö- sekä aula- ja turvapalveluja. Yhtiön palveluksessa oli vuoden 2016 lopussa 949 työntekijää (2015: 922 työntekijää). Yhtiön taloudellinen tulos vuonna 2016 oli -11 000 euroa (2015: -11 000 euroa), joka oli edellisen vuoden tapaan tavoitellun nollatuloksen mukainen. Yhtiön tuotot vuonna 2016 olivat 45,65 milj. euroa (2015: 46,16 milj. euroa) ja ne jäivät budje-

toidusta 0,47 milj. euroa. Yhtiö alensi veloitushintojaan asiakkailtaan 1.1.2016 alkaen keskimäärin yhteensä 4,1 % vuoden 2015 yksikköhintoihin verrattuna.

VAV Asunnot Oy – konsernissa valmistui 105 asuntoa vuonna 2016 (2015: 273 asuntoa). Uustuotanto rahoitetaan korkotukilainalla ja rahoituksen omaosuus tulorahoituksella. Yhtiön tuotot olivat vuonna 2016 88,9 milj. euroa (2015: 93,7 milj. euroa) ja yhtiön tulos 18,3 milj. euroa positiivinen (2015: 22,9 milj. euroa positiivinen). Tuotot jäivät edellistä vuotta pienemmiksi, koska ne eivät vuonna 2016 sisällä kiinteistöomaisuuden myyntivoittoja. Kiinteistökorjauksia tehtiin 19,2 milj. eurolla (2015: 15,4 milj. euroa) ja ne rahoitettiin tulorahoituksella. Tammikuussa 2017 on päätetty fuusioida palveluasumisen kaksi tytäryhtiötä VAV Palvelukodit Oy ja VAV Hoivakiinteistöt Oy.

VTK Kiinteistöt Oy – konsernin liikevaihto oli 16,9 milj. euroa (2015: 18,6 milj. euroa), liiketoiminnan muut tuotot 1,6 milj. euroa (2015: 2,0 milj. euroa). Konsernin tilikauden tulos oli 0,02 milj. euroa (2015: 0,1 milj. euroa). VTK Kiinteistöt Oy:n tilikauden tulos oli 0,3 milj. euroa (2015: 0,9 milj. euroa), joka on 0,1 milj. euroa budjetoitua pienempi. VTK Kiinteistöt Oy myi 1.8.2016 Tikkurilan urheilupuiston hotelli- ja kahvilatoiminnan Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle. Keväällä 2016 valmistuneen Hakunilan jalkapallon ylipainehallin rakennustyöt tehtiin yhteistyössä Vantaan kaupungin tilakeskuksen ja kuntatekniikan keskuksen kanssa. VTK Kiinteistöt Oy:n osuus investoinnista oli 0,66 milj. euroa. Vuonna 2015 aloitetut Kolohongan liikekeskuksen saneeraus- ja muutostyöt valmistuivat loppuvuodesta 2016. Saneeraus- ja muutostöiden kokonaiskustannus oli 1,6 milj. euroa. VTK Kiinteistöt Oy solmi 10/2016 leasingsopimukset SEB Leasing Oy:n kanssa Metropolia Ammattikorkeakoulun Myyrmäen kampuksen, Leiritie 1 nykyisen kiinteistön sekä rakenteilla olevan laajennuksen osalta. Osana järjestelyä vanha koulurakennus myytiin SEB Leasing Oy:lle. Leasingsopimusten yhteisarvo on 45 milj. euroa. Tilikauden aikana VTK Kiinteistöt osti tytäryhtiönsä Kiinteistö Oy Myyrinselän osakkeita 784 kpl, uusi omistusosuus on 95,26 %. VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti Oy myi omistamiensa Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkin osakkeita 36 kpl ja Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkin osakkeita 58 kpl. Kivistön Pysäköinti Oy omistaa nyt Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkista 38,29 % ja Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkista 32,84 %. Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkin luonne konsernissa muuttui siten vuoden aikana tytäryhtiöstä osakkuusyhtiöksi. Kiinteistö Oy Kehäportin kokonaisjakautumisen ja Vantaan Markkinointi Oy:n fuusion täytäntöönpano VTK Kiinteistöihin toteutettiin 31.12.2016.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy säilytti edelleen hyvän tulostasonsa ammatillisen koulutuksen yksikköhinnan leikkauksista huolimatta. Hyvästä tuloksellisuudesta johtuen Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen valtionosuusrahoituksen perusteena oleva yksikköhinta nousi hieman vuodesta 2015. Liikevaihtoa kertyi 7 100 887 euroa ja tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 709 896 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteutti laajan toimintaedellytysten arvioinnin kesäkuussa 2016. Koulutuksen järjestämisluvat arvioidaan uudelleen ja uusi lupa on luvattu antaa elokuuhun 2017 mennessä. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy voitti opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen koulutuksen laatupalkinnon 2016. Kilpailun teemana oli vuonna 2016 asiakaslähtöisyys ja osaamisperusteisuus. Vuoden 2016 aikana toteutettiin yhtiön verkkosivujen uudistushanke. Verkko-opetuksen ja digitalisuuden edistäminen jatkuvat painopisteinä myös vuodelle 2017. Yhtiön toimitusjohtaja Sinikka Sartonen jäi eläkkeelle 31.3.2016. Uudeksi toimitusjohtajaksi nimitettiin Tiina Immonen 1.4.2016 alkaen.

A Tulkkaus Oy Vantaan kaupungin tulkkikeskuksen tulosyksikön toiminta siirrettiin Helsingin Seudun Asioimistukkikeskus Oy:hyn 1.1.2015 (entinen Vivamus Oy). Yhtiön toiminimi muutettiin 30.12.2015 A-Tulkkaus Oy:ksi. Kaupungin omistus yhtiöstä on 99,7% ja sen muut osakkaat ovat Helsingin kaupunki, Helsingin ja HUS-yhtymä sekä Espoon kaupunki, kukin 0,1 % osakkuudella. Yhtiön tehtävänä on tuottaa asioimistulkkaus ja käännöspalveluita pääasiallisesti omistajilleen. Yhtiö tuotti vuoden 2016 aikana 82 000 tulkkaustuntia ja 10 400 käännössivua. Yhtiön palveluksessa on 23 vakituista henkilöä ja sivutoiminen toimitusjohtaja. Yhtiö palveluita tuottaa noin 350 tulkkia ja kääntäjää.

Ruukkukujan Autopaikat Oy:n osakkeita vaihdettiin maa-alueeseen. Vantaan kaupungin omistus oli ennen vaihtoa 87,2 % ja vaihdon jälkeen 86,4 %.

Kiinteistö Oy Lehdokkitien Virastotalon osakkeita ostettiin siten, että kaupungin omistus oli ennen ostoa 72,5% ja oston jälkeen 84,6%.

Medi-Heli ry lahjoitti Kiinteistö Oy Vantaan Helikopteritukikohdan koko osakekannan kaupungille 1.1.2016 (KH 30.11.2015 § 17). Kiinteistö ja sillä sijaitsevat rakennukset ovat otettu pelastuslaitoksen käyttöön.

Kiinteistö Oy Vantaan Erikas jakautui yhdeksäksi uudeksi yhtiöksi, jotka perustettiin 26.8.2016. Perustetuista yhtiöistä As Oy Vantaan Marjaana, Elviira, Ullastiina ja Sanna-Liisa ovat myyty vuoden 2016 aikana. Näiden lisäksi jakautumisesta syntyivät asunto-osakeyhtiöt Vantaan Punasafiiri, Sinisafiiri, Keltasafiiri ja Josefiina sekä Kiinteistö Oy Vantaan Erikas.

Tonttiyhtiöitä sulautui vuoden 2016 aikana yhteensä kuusi kappaletta vastaanottavana yhtiönä Kiinteistö Oy Pakkalan Kartanonkoski 10. Sulautuneet yhtiöt olivat Continental Estate Ltd Oy ja viisi kiinteistö osakeyhtiötä: Pakkalan Kartanonkoski 92, Piispankylän Mestarintie, Plane, Vantaan Finn-Ekonomia sekä Vantaan Ahven.

Vantaan kaupungin tytäryhteisöjen vuosikooste 2016 on käsitelty yleisjaostossa 13.3.2017 ja se on luettavissa osoitteessa http://paatokset.vantaa.fi/ haulla Vantaan kaupungin tytäryhtiöiden vuosikooste 2016.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote- ja maakuntauudistus on suurimpia hallinnon ja toimintatapojen uudistuksia, jota Suomessa on koskaan tehty. Tavoitteena on, että sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen ja muita alueellisia tehtäviä siirtyy maakunnille 1.1.2019 alkaen. Tämä merkittävä rakenteellinen uudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan merkittävästi myös Vantaan kaupunkikonserniin. Vaikutusten selvitystyö on aloitettu vuoden 2016 aikana ja selvitystyötä tullaan jatkamaan aktiivisesti vuonna 2017.

Vantaan kaupungin talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) mukaisesti konsernin rakenteen tarkastelua ja organisointia jatketaan. Tavoitteena on edelleen samantyyppisten toimintojen keskittämisen myötä tytäryhtiöiden lukumäärän vähentäminen. Uusia yhtiöitä perustetaan vain jos perustettavan yhtiön toimintaa ei voida keskittää jo olemassa oleviin yhtiöihin tai on jonkun muu perusteltu syy yhtiön perustamiselle tai jakamiselle.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ohjeiden anto kunnan edustajille kaupunkikonsernin yhtiöissä

Kaupunginhallitus teki vuonna 2016 konserniyhtiöihin liittyviä päätöksiä 11 kpl, joista viisi päätöstä koski konserniyhtiöiden lainojen takauksia, kolme päätöstä sopimusten tekemistä, yksi päätös Tiedekeskussäätiön avustusta ja kaksi päätöstä vastauksia konserniyhtiöitä koskeviin valtuustoaloitteisiin. Lisäksi kaupunginhallitus antoi kaksi lausuntoa kuntayhtymien taloussuunnitelmaluonnoksista.

Yleisjaosto antoi vuonna 2016 menettelyohjeita kaupunkikonsernin yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiökokouksissa sekä kuntayhtymien ylimmissä päättävissä toimielimissä päätettävistä asioista. Lisäksi Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännön 16 §:n 5. kohdan mukaan konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää kiireellisissä tapauksissa menettelyohjeen antamisesta ja kaupungin edustajan määräämisestä yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava.

Yleisjaosto päätti vuonna 2016 menettelyohjeiden antamisesta yhtiökokouksiin, kuntayhtymien yhtymä- ja valtuustokokouksiin sekä säätiöiden ja yhdistysten kokouksiin 69 päätöksellä. Apulaiskaupunginjohtaja antoi

vastaavia ohjeita 46 viranhaltijapäätöksellä. Menettelyohjeita annettiin yhtiöjärjestysten ja toimintasääntöjen muuttamisesta, yhtiö- ja omistusjärjestelyistä, taloussuunnitelmien hyväksymisestä, tilinpäätösten vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä, osakassopimuksen noudattamisesta ja lainanottovaltuuksista, sekä yhtiövastikkeista, edustajavalinnoista, palkkioista ja konsernistrategian noudattamisesta.

Yleisjaosto antoi tilikauden 2016 aikana konsernistrategian mukaisen omistajan ennakkosuostumuksen viidelle toimenpiteelle, jotka koskivat yhtiömuodon muutosta, liiketoimintakauppaa, maanvuokrausta ja yhtiön edunvalvontaan liittyviä toimenpiteitä. Tytäryhtiöt antoivat selvityksiä yleisjaostolle mm. tilintarkastajien tarkastuspöytäkirjoissa esittämiin havaintoihin liittyen.

Tytäryhteisöjen toiminnan valvonta ja taloudellisen aseman seuranta

Konsernistrategian mukaan kaupungin ja tytäryhteisön välillä pidetään kaksi kertaa vuodessa suunnittelu- ja neuvottelutilaisuus (navigointitilaisuus) kaupungin ja yhteisön strategioiden yhteensopivuuden varmistamiseksi sekä vuositason toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi. Vuoden 2016 aikana navigoitiin Vantaan Moottorirata Oy, Kiinteistö Oy Kehäsuora, Kiinteistö Oy Kehäportti, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, Tikkurilan keskustapysäköinti Oy, Ratakujan Pysäköinti Oy, Tikkuparkki Oy, Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy, Korson Pienteollisuustalo Oy, Korson Toimistokeskus Oy ja Kauppiaitten kauppaoppilaitos Oy. Konsernihallinto laatii pitämistään navigointitilaisuuksista muistiot. Navigointimuistiot raportoidaan yleisjaostolle muun navigointiaineiston ohessa.

Kirjalliset navigoinnit yleisjaostolle toteutetaan vuosittain tytäryhteisöiden riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevan kyselyn yhteydessä. Navigointi voidaan toteuttaa myös muuna yhteistyönä tai kirjallisesti käyttäen konsernipalveluiden tätä tarkoitusta varten tekemää lomakepohjaa. Konserniohjeen mukaan tytäryhtiöt raportoivat asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kaupungille konserniohjeiden mukaisesti ja yleisjaoston tarkemmin päättämällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Erikseen päätettävien yhteisöjen osalta raportointi suoritetaan kaupunginvaltuustolle.

Tytäryhteisöjen tuloksenseuranta toteutettiin vuonna 2016 siten, että tytäryhteisöt toimittivat konsernihallinnolle määrämuotoiset talousraportit kultakin vuosikolmannekselta. Raporteista laadittiin yleisjaostolle yhteenveto, jossa tulosta verrattiin budjettiin, edellisen vuoden tilinpäätökseen ja vastaavan kolmanneksen tulokseen edellisenä vuonna. Kaikki toimivat tytäryhteisöt palauttivat osavuosivuosiraportit. Tytäryhtiöiden toiminnasta, taloudesta ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tunnusluvuista laadittiin osavuosikatsaukset kolme kertaa vuoden 2016 aikana. Tytäryhteisöjen osavuosikatsastusten yhteenveto sekä kaupunginvaltuuston päättämät tavoitteet merkittäville tytäryhtiöille raportoitiin myös kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle osana kaupungin osavuosikatsausta.

Vantaan Energia, VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy sekä Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy kutsuttiin syksyllä 2016 esittelemään valtuuston iltakouluun yhtiöidensä toimintaa, strategiaa, tavoitteita sekä esitykset tavoitteiksi vuosille 2017–2020.

Konsernistrategian mukaisesti tytäryhteisöjen toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat sekä kopiot hallitusten kokousten esityslistoista ja pöytäkirjoista liitteineen tulee seurantaa varten toimittaa konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajalle tai tämän määräämälle vastuuhenkilölle sekä yleisjaoston kyseisen yhteisön hallitukseen nimeämälle asiantuntijalle. Keskeisten konserniyhtiöiden hallituksiin on nimetty yleisjaoston antamien menettelyohjeiden mukaisesti asiantuntijat, jotka yhtiöiden hallitukset kutsuvat tarpeen mukaan kokouksiin. Asiantuntijajäsenet ovat tilakeskuksen, konsernihallinnon tai liikuntapalveluiden tulosalueilta.

Tytäryhtiöille on tilikauden aikana lähetetty kaksi konsernihallinnon tiedotetta. Tiedotteissa yhtiöitä on tiedotettu muun muassa ajankohtaisista lakiasioista, talousraportoinnin aikatauluista, henkilöstöasioista, sekä muista ajankohtaisista asioista.

Keskitettyjen konsernipalveluiden käyttö

Kaupungin tytäryhteisöjen rahoitus- ja pääomahuolto toteutetaan rahoituksen tulosalueen toimesta tai sen antamien ohjeiden mukaan. Kaupunki voi myöntää yhtiön lainarahoitukseen takauksen, ja tulosalue kilpailuttaa yhtiön tarvitseman rahoituksen ja toteuttaa pääomahuollon järjestämisen. Kaupunki voi myöntää pitkäaikaista lainaa tytär- ja osakkuusyhtiölle pääasiallisesti oman pääoman luontoisesti. Takauksia myönnettäessä kaupunki huomioi aina EU:n valtiontukisäännösten sekä soveltuvien kansallisten säännösten noudattamisen.

Kaupungin takauksen myöntämisestä, takausprovisiosta ja vastavakuudesta päättää kaupunginvaltuusto. Muista ehdoista päättää kaupunginhallitus pannessaan täytäntöön kaupunginvaltuuston päätöstä. Takauspäätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Kaupunki voi tapauskohtaisesti myöntää takauksia muille kuin määräysvallassaan oleville sellaisille yhteisöille, joiden toiminta liittyy läheisesti kunnan omaan toimintaan noudattaen konsernistrategiassa määriteltyjä periaatteita.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa keskitetty on rahoituksen tulosalueelle. Keskityksen tavoitteena on tehokas rahoitus- ja korkoriskin hallinta, kustannussäästöt sekä rahavirtojen optimointi.

Kaupungissa on käytössä konsernitilijärjestelmä, johon tytäryhteisöjä voidaan yleisjaoston perusteella liittää. Konsernitilijärjestelmästä vastaa ja sen käyttöä ohjeistaa konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalue. Vantaan kaupungin konsernitili- ja maksuliikepalvelut kilpailutettiin keväällä 2013. Päätös valitusta päävälittäjäpankista ja sivuvälittäjäpankista annettiin tiedoksi yleisjaostolle 8.4.2013 § 12. Vuoden 2016 aikana konsernitilijärjestelmään liitettiin Vantaan Moottorirata Oy, Kiinteistö Oy Vantaan Erikas, Tikkurilan keskustapysäköinti Oy ja Ruukkukujan autopaikat.

Vantaan kaupungin Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) sekä konsernistrategian mukaisesti Vantaan tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelut keskitetään talouspalvelukeskukseen. Vuonna 2016 siirtyi 14 tytäryhtiötä talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi. Vuonna 2017 on tarkoitus siirtää loputkin vielä siirtymättä olevat tytäryhtiöt talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi lukuun ottamatta Vantaan Energia – konsernia, VAV – asuntoja sekä Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:tä. VAV-asunnot -konsernin, sekä Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n mahdollista siirtymistä talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi selvitetään.

Konsernipalveluista mm. hankintakeskus, konsernihallinto, rahoitus, tietohallinto ja talouspalvelukeskus ovat kilpailuttaneet koko konsernin käyttöön puitesopimuksia sekä ohjeistaneet tytäryhteisöjä kilpailutettujen sopimustoimittajien käyttämisessä. Konsernipalveluiden tulosalueet tuottavat myös Vantaan Tilapalvelut Oy:n tukipalvelut lukuun ottamatta palkanlaskentapalveluja.

Konsernipalveluiden tulosalueiden lakimiehet antoivat asiantuntijapalveluita julkisissa hankinnoissa, sopimusasioissa ja muissa tehtäväalueensa lakiasioissa. Henkilöstökeskus antoi asiantuntijapalveluita henkilöstö- ja työsopimusasioissa. Tilakeskus antoi asiantuntijapalveluita asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöille.

Konsernivalvonnan kehittäminen

Konsernipalvelut on laatinut navigointiohjeistuksen sekä navigoinneissa käytettävät lomakkeet siten, jotta konsernistrategian noudattaminen konserniyhtiöissä liittyen mm. talouden seurantaan, tavoitteiden toteutumiseen, investointeihin, hankintoihin sekä muihin yhtiön kannalta merkittäviin toimenpiteisiin tulee varmistettua myös kirjallisesti. Lomakkeiden laajentaminen lisää yhtiöitä koskevaa läpinäkyvyyttä sekä niiden sisäistä valvontaa sekä helpottaa yleisjaostossa tapahtuvaa yhtiöiden seurantaa niitä koskevien lomakkeiden ollessa määrämuotoisia.

Navigointitilaisuuksiin velvoitetaan osallistumaan yhtiön toimitusjohtajan lisäksi yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan. Yhtiöiden tulee käsitellä palautettavat navigointiaineistot yhtiön hallituksessa ennen niiden toimittamista konsernihallintoon. Yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön hallituksen puheenjohtajan edellytetään allekirjoittavan kaikki palautettavat lomakkeet.

Navigointitilaisuuteen kaupungin puolelta osallistuvat konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan tai tämän määräämän lisäksi edustajat talous- ja hallintopalveluiden, rahoituksen, talouspalvelukeskuksen sekä hankinnan tulosalueilta sekä tarvittaessa sen toimialan edustaja siltä toimialalta, jonka toimintaan yhtiön lähinnä liittyy, ja henkilöstökeskuksen edustus, mikä yhtiössä on merkittävästi omaa henkilökuntaa. Tällä laajennuksella pyritään siihen, että navigointitilaisuudessa yhtiön käytettävissä on laaja-alaisesti kaupungin tukipalvelut ja että tiedonkulku paranee eri osapuolten välillä.

Riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen valvonnan toimivuus tytäryhteisöissä

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta konsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vantaan kaupungin ja tytäryhteisöjen riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Toimialat, liikelaitokset ja tytäryhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan järjestelyistään osana talouden seurantaa ja raportointia noudattaen Vantaan kaupunginvaltuuston hyväksymää (2.3.2015) ohjetta riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa.

Rahoituksen tulosalueen kilpailuttama vakuutusmeklari huolehtii konsernin vakuutusten kattavuudesta ja kilpailuttamisesta. Konsernijaosto päätti 15.9.2008 § 21, että kaupungin vakuutukset hankitaan 1.1.2009 alkaen vakuutusmeklarin suosituksen pohjalta. Rahoituksen tulosalue kilpailutti kaupungin ja tytäryhteisöjen vakuutusturvan vuosille 2014 - 2017 sekä jatko-option vuosille 2018 - 2019. Vakuutusyhtiöt ja niiden tarjoamat vakuutuslajit valittiin kaupunginhallituksen kokouksessa 16.9.2013 § 20. Vakuutukset astuivat voimaan 1.1.2014. Vuoden 2014 alussa kilpailutettiin kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalvelut. Vantaan kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalveluiden toimittajaksi valittiin Marsh Oy (YJA 24.2.2014 § 7).

Sisäinen valvonta on osa hyvän johtamisen ja hallinnon periaatetta. Yhteisön hallituksen tehtävänä on järjestää yhteisön sisäinen valvonta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla. Erikseen nimetyt merkittävät ja keskeiset tytäryhteisöt raportoivat riskienhallinnastaan kaksi kertaa vuodessa, noudattaen samaa riskienhallinnan vuosikelloa kuin toimialat ja liikelaitokset. Muut tytäryhteisöt raportoivat riskienhallintaan liittyviä asioita osavuosikatsausten yhteydessä. Kevätkaudella laaditut riskienhallintasuunnitelmat on raportoitu yleisjaostolle 22.8.2016 § 13.

Tytäryhtiöissä sisäisestä valvonnasta vastaavat yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus kaupunginjohtajan toimeksiannon mukaisesti tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Sisäinen tarkastus suorittaa työohjelmansa tai erillispäätöksen mukaisia tarkastuksia sekä raportoi havainnoista ja johtopäätöksistä konsernijohdolle. Tarkastusta varten tytäryhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa. Tytäryhtiöillä on mahdollisuus käyttää kaupungin sisäistä tarkastusta oman sisäisen tarkastuksensa järjestämisessä.

Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman mukaisesti yleisjaostolle raportoitiin vuonna 2016 sisäisen tarkastuksen raportit seuraavien yhtiöiden osalta: A-Tulkkaus Oy, Korson Pienteollisuustalo Oy, Kiinteistö Oy Korson Toimistokeskus, VTK Kiinteistöt Oy/Peltolantie 5 ja VTK – Kiinteistöt Oy.

1.6.6 Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen 2016

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.11.2015 kaupungin talousarvion yhteydessä tytäryhteisöille asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2016–2019. Vuodelle 2016 keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryrityksille asetettiin yhteensä 26 tavoitetta. Asetetuista tavoitteista toteutui yhteisöjen raportoinnin mukaan 18 täysin, viisi tavoitetta toteutui osittain ja kaksi tavoitetta ei toteutunut lainkaan. Lisäksi yhden tavoitteen osalta tulokset eivät olleet raportointihetkellä valmiina.

VANTAAN KAUPUNGIN MERKITTÄVIEN TYTÄRYHTIÖIDEN TAVOITTEIDEN RAPORTOINTI 1-12/2016

Vuonna 2017 valittavan valtuuston toimikauden alkuun asti sovellettavan kuntalain (365/1995) 13 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.
Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tytäryhtiöille 51 tavoitetta talousarviovuodelle 2016. Kaikkien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan yleisjaostolle ja merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan kaupungin osavuosikatauksen yhteydessä tilanteesta 30.4, 31.8 ja 31.12.2016.

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Energia-konserni	Konsernin liikevoitto	liikevoitto Meur	29,0	30,1	Yhtiö		52,6	Tavoite toteutui täysin
	Konsernin SIPO	SIPO %	5,7 %	6,0 %	Yhtiö		10,8 %	Tavoite toteutui täysin
) jätteellä tuotettu energia on jaettu 50% uusiutuviin ja 50% muuhun päästökauppa-vapaaseen perustuen tilastokeskuksen polttaineluokituksee n 2015)	Konsernin investoinnit	toteutuneet uudet investoinnit vuonna 2016, Meur	38,8	41,0	Yhtiö		41,8	Tavoite toteutui täysin
	Toimitushäiriöt sähkö	h/as/a		0,2	Yhtiö		0,12	Tavoite toteutui täysin
	Uusiutuva energia koko energia-tuotannosta (vesivoima, tuulivoima, bioenergia, jäte-energia*)	% -osuus koko energian tuotannosta		26 %	Yhtiö		32 %	Tavoite toteutui täysin
	Muu päästökauppavapaa energia koko energiatuotannosta	% -osuus koko energian tuotannosta		16 %	Yhtiö		20 %	Tavoite toteutui täysin

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
VAV Asunnot Oy -konserni	VAV Asunnot Oy:n tulostavoite	tilikauden 1000 eur	169	0	Yhtiö		98,47	Tavoite toteutui täysin
	VAV Asunnot Oy:n kiinteistöjen korjaukset	korjauskustannukset vuonna 2016 Meur	15,4	19,4	Yhtiö	Alkuvuodesta 2017 päästään toteuttamaan puuttuvat pts-korjaukset	18,9	Tavoite toteutui osittain
	Uustuotantotavoite	Valmistuvien asuntojen lukumäärä vuonna 2016	273	105,0	Yhtiö	Loiskekuja 1 valmistui aikataulun mukaan 6.2016	105	Tavoite toteutui täysin

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Toiminnan tehostuminen	Hinnan alennukset + Kustannustason muutos + Tuloksen muutos = Tehostamis-% (luvut % lv:sta)	4,50 %	3,0 %	Yhtiö	Hinnanalenukset 1.1.2016 alkaen keskimäärin 2 % / n. 900 t euroa. Lisäalennukset n. 1 m€ / ateria- ja kiinteistöpalvelut 8-9/2016. Kustannusten sopeuttamiseen tähtäävät toimet budjetin ja toimintasuunnitelman mukaisesti	Yli 4 % (hinnan alennukset 4,1 %, tarkka arvo myöhemmin)	Tavoite toteutui täysin
	Asiakastyytyväisyys	Asiakaskysely (astekko 1-5)	2,83	3,55	Yhtiö	Asiakkaiden kuuleminen säännöllisissä tapaamisissa (käytäntö avainasiakastapaamisista), laatukierrokset, säännöllinen yhteistyö ostoyksikön kanssa	3,21	Tavoite toteutui osittain
	Henkilöstötyytyväisyys	Henkilöstökysely (astekko 1-5)	3,33	3,55	Yhtiö	Työhyvinvointisuunnitelman hyväksyminen yhtiön hallituksessa ja johtoryhmässä, työhyvinvointiasiantuntijan ja henkilöstöpäällikön rekrytoinnit	3,29	Tavoite ei toteutunut lainkaan
	Toiminnan laatu	Laadunseuranta (astekko 1-5)	4,71	4,50	Yhtiö	Laatukierrokset, yhtiön johtamisjärjestelmän kehityshanke	4,77	Tavoite toteutui täysin
	Sairauspoissaolot%	Terveysperusteiset poissaolot yhteensä (% työajasta)	8,02 %	7,30	Yhtiö	Työhyvinvointisuunnitelman hyväksyminen yhtiön hallituksessa ja johtoryhmässä, työhyvinvointiasiantuntijan ja henkilöstöpäällikön rekrytoinnit	7,80	Tavoite toteutui osittain

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
VTK Kiinteistöt Oy –konserni	VTK Kiinteistöt -konserni tulos	1000 eur	96	positiivinen tulos	Yhtiön tj Jukka Antila		19	Tavoite toteutui täysin
	Energiatehokkuus	yhtiöiden keskimääräinen ET-luku (skaala G-A)	E	E	Yhtiön tj Jukka Antila		E	Tavoite toteutui täysin
	VTK Kiinteistöt Oy:n ulkoisten kohteiden vuokrausaste	Vuokratut kohteet / ulosvuokrattavat tilat vuoden lopussa %		90 %	Yhtiön tj Jukka Antila		90 %	Tavoite toteutui täysin
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Tilikauden tulos	Nettotulos 1000 eur	405	100	Jussi Kurki, Tiina Immonen		710	Tavoite toteutui täysin
	Täyttöaste	Opiskelijoiden lukumäärä suhteutettuna opiskelijakiintiöön	1,06	1,0	Tiina Immonen		1,01	Tavoite toteutui täysin
	Opiskelijoiden työllistyminen	OKM:n Tulosindeksi	82 %	82 %	Tiina Immonen		77 %	Tavoite toteutui osittain
	Opintojen keskeyttäminen	OKM:n Tulosindeksi	29 opiskelijaa	<20 opisk.	Tiina Immonen		32	Tavoite ei toteutunut lainkaan
	Ylläpitäjän antama arvosana toiminnasta asteikolla 1-5	Laatumittaristo	4,7	>4,3	Tiina Immonen	arvosana toiminnasta annetaan 3/2017		

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
A-Tulkkaus Oy								
	Liikevaihdon kasvu	5% kasvu verrattuna v. 2014 , meur	5,493	5,768	Hallitus, tj, johtoryhmä	Palvelun hintojen lasku loi uutta kysyntää yhdessä palvelun tarpeen kasvun kanssa.	6,5 %	Tavoite toteutui täysin
	Tilikauden tulos eur	tulos	positiivinen	tilikauden tulos positiivinen	Hallitus, tj, johtoryhmä	yhtiö on pyrkinyt hillitsemään menojen kasvua, vaikka kysyntä on lisääntynyt voimakkaasti	14 042	Tavoite toteutui täysin
	Kontaktien vastausprosentti	Orange raportti	73 %	85 %	Hallitus, tj, johtoryhmä	Asiakaspalvelua on organisoitu uudelleen ja käytetty tilapäistä työvoimaa	83,55	Tavoite toteutui osittain
	Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-6)	Laadunseuranta, mittaristo	ei ole	4,5	Hallitus, tj, johtoryhmä	Asiakkaan tarpeita on kuultu ja ryhdytty yhdessä kehittämään palvelua.	4.0	Tavoite toteutui osittain

1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
Toimintatuotot	1 049,8	1 020,5	990,7
Toimintakulut	- 1 877,1	- 1 862,3	- 1 833,3
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1,1	4,3	3,0
Toimintakate	- 826,2	- 837,5	- 839,6
Verotulot	953,8	934,0	923,5
Valtionosuudet	195,7	156,5	146,6
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	10,7	11,2	11,6
Muut rahoitustuotot	4,2	0,8	3,1
Korkokulut	- 21,9	- 27,4	- 31,7
Muut rahoituskulut	- 3,0	- 3,3	- 3,5
Vuosikate	313,3	234,2	210,0
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	- 194,2	- 181,5	- 156,7
Omistuksen eliminointierot	0,1	- 0,2	0,0
Arvonalentumiset	- 0,8	- 0,1	0,0
Satunnaiset erät	13,5	1,2	0,0
Tilikauden tulos	131,9	53,8	53,3
Tilinpäätössiirrot	0,1	0,2	0,0
Tilikauden verot	- 7,0	- 6,9	- 9,2
Laskennalliset verot	- 5,7	- 3,8	- 3,1
Vähemmistöosuudet	- 15,4	- 8,6	- 13,3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103,9	34,6	27,7

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2016	2015	2014
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	55,9	54,8	54,0
Vuosikate/ poistot, %	160,7	129,1	134,1
Vuosikate, euroa/ asukas	1 429,2	1 091,5	996,4
Asukasmäärä	219 196	214 605	210 803

Konsernin rahoituslaskelma	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	313,3	234,2	210,0
Satunnaiset erät	13,5	1,2	0,0
Tilikauden verot	- 7,0	- 6,9	- 9,2
Tulorahoituksen korjauserät	- 45,2	- 35,2	- 34,8
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 321,7	- 318,9	- 471,7
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,8	6,0	9,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	111,7	106,0	178,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	66,3	- 13,5	- 118,5
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	- 5,4	0,0	- 1,3
Antolainasaamisten vähennys	2,7	1,1	0,1
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	114,5	347,5	274,5
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 155,2	- 229,3	- 233,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 10,0	- 21,7	88,2
Oman pääoman muutokset	- 17,3	- 11,6	- 11,3
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset	0,1	- 0,1	0,0
Vaihto-omaisuuden muutos	25,6	- 6,3	- 23,3
Saamisten muutokset	69,5	13,0	16,2
Korottomien velkojen muutos	- 27,9	- 110,5	35,2
Rahoituksen rahavirta	- 3,4	- 18,0	144,6
Rahavarojen muutos	63,0	- 31,4	26,1
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	251,6	188,6	220,0
Rahavarat 1.1.	188,6	220,0	194,0

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2016	2015	2014
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	- 269,0	- 391,6	- 346,7
Investointien tulorahoitus, %	97,9	74,9	45,4
Lainanhoitokate	1,9	1,0	0,9
Kassan riittävyys, pv	38,5	28,2	31,2

Konsernitase	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	3 241,6	3 179,7	3 110,8
Aineettomat hyödykkeet	*97,9*	*118,6*	*69,2*
Aineettomat oikeudet	7,6	8,1	10,1
Muut pitkävaikutteiset menot	85,7	107,8	57,5
Ennakkomaksut	4,7	2,7	1,6
Aineelliset hyödykkeet	*2 794,5*	*2 726,4*	*2 708,5*
Maa- ja vesialueet	379,0	346,5	322,8
Rakennukset	1 397,6	1 413,9	1 281,0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	807,5	794,4	928,1
Koneet ja kalusto	75,1	77,7	73,6
Muut aineelliset hyödykkeet	8,8	9,7	7,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	126,4	84,1	95,6
Sijoitukset	*349,2*	*334,7*	*333,1*
Osakkuusyhteisöosuudet	60,8	53,8	59,8
Muut osakkeet ja osuudet	87,4	82,5	73,8
Muut lainasaamiset	195,4	196,5	197,6
Muut saamiset	5,5	1,9	1,9
Toimeksiantojen varat	3,6	3,3	3,2
Vaihtuvat vastaavat	460,7	491,4	530,5
Vaihto-omaisuus	36,6	62,2	55,9
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	20,1	75,5	52,4
Lyhytaikaiset saamiset	152,3	165,1	201,1
Rahoitusarvopaperit	10,7	9,7	13,7
Rahat ja pankkisaamiset	240,9	179,0	207,3
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 705,9	3 674,4	3 644,4

Konsernitase	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	1 080,2	981,8	946,8
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Arvonkorotusrahasto	0,0	0,2	0,2
Muut omat rahastot	182,3	181,3	176,04
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	445,0	416,5	393,7
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103,8	34,6	27,7
Vähemmistöosuudet	93,1	88,8	91,7
Pakolliset varaukset	22,5	21,5	19,4
Eläkevaraukset	0,4	0,6	0,8
Muut pakolliset varaukset	22,1	20,9	18,6
Toimeksiantojen pääomat	4,3	3,9	3,8
Vieras pääoma	2 505,8	2 578,4	2 582,7
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 927,7	1 917,2	1 796,4
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	168,7	164,0	157,0
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	111,7	172,7	197,1
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	297,8	324,6	432,2
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 705,9	3 674,4	3 644,5

Konsernitaseen tunnusluvut	2016	2015	2014
Omavaraisuusaste, %	32,0	29,4	28,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	112,1	120,7	124,2
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	548,8	451,1	421,4
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	2 503,7	2 102,2	1 999,1
Konsernin lainakanta 31.12., milj. €	2 039,3	2 089,9	1 993,5
Konsernin lainakanta 31.12., €/ asukas	9 303,7	9 738,2	9 456,8
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj. €	195,4	196,5	197,6
Asukasmäärä	219 196	214 605	210 803

1.7 Tilinpäätöksen keskeiset liitetiedot

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta.

Kaupungin ulkoiset toimintatuotot vuonna 2016 olivat 299 miljoonaa ja konsernin 1 050 miljoonaa euroa. Konsernin toimintatuotoista 36 prosenttia oli yleishallinnon, 28 prosenttia sosiaali- ja terveystoimen sekä 28 prosenttia maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kohdistuvia. Kaupungin verotulokertymästä, 954 miljoonasta eurosta, 85 prosenttia muodostuu kunnan tuloveroista, 7 prosenttia yhteisöveroista ja 8 prosenttia kiinteistöverosta.

Olennaisia myyntivoittoja kirjattiin kaupungin puolella tilikaudella 2016 50 miljoonaa ja konsernissa 45 miljoonaa euroa. Osinkotuottoja kaupungille kertyi vuonna 2016 12,6 miljoonaa euroa, joista Vantaan Energia -konsernilta 12 miljoonaa euroa. Satunnaisia tuottoja oli konsernissa 14 miljoonaa euroa.

Taseen vastaavia koskevissa liitetiedoissa on eritelty kaupungin omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä sekä yhteisyhteisöissä. Liitetiedoista ilmenee lisäksi konsernin osuus kunkin yhteisön omasta ja vieraasta pääomasta sekä tilikauden yli- tai alijäämästä. Konsernin oma pääoma tilikauden 2016 lopussa oli 1 080 miljoonaa euroa ja konsernin vieras pääoma vuoden 2016 lopussa oli 2 506 miljoonaa euroa. Konsernin osuus Vantaan Energian ylijäämästä oli 23,1 miljoonaa ja VAV:n 15,6 miljoonaa euroa.

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvää pitkäaikaista velkaa oli kaupungilla vuoden 2016 lopussa 464 miljoonaa euroa. Kaupungin lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille olivat vuoden 2016 lopussa 43 miljoonaa euroa, josta 37 miljoonaa tytäryhtiöiden konsernitiliin kohdistuvia lainoja. Lyhytaikaisia siirtovelkoja kaupungilla oli vuoden 2016 lopussa 59 miljoonaa euroa, josta 94 prosenttia muodostui palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksista. Konsernissa siirtovelkoja oli 114 miljoonaa euroa, josta 79 prosenttia palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksia.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevia liitetietoja tarkastelemalla voidaan havaita, että kaupungilla ei ole velkaa, jonka vakuudeksi olisi annettu kiinnityksiä tai pantattu osakkeita. Konsernissa sen sijaan vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin vuoden 2016 lopussa olivat 923 miljoonaa, pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 18 miljoonaa sekä muut annetut vakuudet 6 miljoonaa euroa. Annettuja takauksia kaupungilla oli tilikauden päättyessä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta 484 miljoonaa ja muiden puolesta 30 miljoonan euron edestä.

Kaupungin muita vastuita ovat 1 035 miljoonan euron osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista sekä sopimus- ja leasingvastuut 273 miljoonaa euroa. Konsernin vuokra- ja leasingvastuut olivat vuoden 2016 lopussa 338 miljoonaa euroa. Konsernissa avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot olivat 424 miljoonaa ja markkina-arvot -16 miljoonaa euroa.

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Vantaan kaupungin tilikauden tulos ennen poistoeron, varausten ja rahastojen muutosta on 64 505 480,84 euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyvät kaupungin liikelaitosten ja rahastojen tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 2016 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisen hyödykkeen hankintamenon kattamiseen yhteensä 2 176 661,95 euroa, josta muodostuu poistoeron lisäys. Poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 341 621,00 euroa.

- Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisen hyödykkeen hankintamenon kattamiseen yhteensä 34 521,01 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäys. Poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 36 020,19.

- Vantaan suun terveydenhuollon vuoden 2016 tulos sisältää 125 000,00 euron investointivarauksen röntgenlaitteisiin.

- Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 667 266,68 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 470 603,30 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä 2 051,13 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Vahinkorahaston alijäämä 1 263 238,41 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 436 859,36 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 608 601,50 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 671 745,63 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi. Aikaisempina vuosina kertynyt kumulatiivinen pääoman alijäämä on vuoden 2016 tilinpäätöksen jälkeen täysin katettu suunnitelman (vuosille 2015-2016) mukaisesti.

- Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 64 822 645,93 euroa siirretään edellisten tilikausien ylijäämään.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Sitovien tavoitteiden toteutuminen 2016

Vuodelle 2016 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 29 kappaletta. Tavoitteista 17 toteutui täysin, 11 osittain ja yksi ei lainkaan.

Talousarvion tuloslaskelmavertailun mukainen toimintamenojen kokonaiskasvu vuonna 2016 oli 0,2 prosenttia ja toteutuneet toimintamenot alittivat selvästi budjetoidun. Toteutunut investointiosan netto oli 134 miljoonaa euroa.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2016 48,8 miljoonaa euroa (vuonna 2015: 37,3 milj. euroa).

Maankäytössä priorisoitiin keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita. Tikkurilan keskustakorttelin ja Myyrmäen keskustan kilpailut on pidetty ja voittajat valittu. Koivukylän keskustan kilpailu on myös pidetty ja Hakunilan keskustan kaavarungon luonnos on valmis

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2016 Vantaalle valmistui 2 972 uutta asuntoa, mikä ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 972:lla. Valmistuneet asunnot jakautuvat seuraavasti: kerrostalot (ja muut): 2 579 asuntoa, erillispientalot: 313 asuntoa, rivi- ja ketjutalot: 80 asuntoa.

Koulutustakuuta toteutettiin: Vuoden 2016 yhteishaussa perusopetuksen päättäville oli Vantaalla tarjolla 100 aloituspaikkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Aloituspaikkoja oli laskennallisesti yli 100 prosenttia suhteessa perusopetuksen päättävien määrään. Perusopetuksen keväällä 2016 päättäneistä 98,7 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden 2016 lopussa 92,7 prosenttia (vuonna 2015: 92,2 %).

Uudet käyttöönotetut sähköisen asioinnin muodot ovat lisääntyneet. Muun muassa kuntalaisten sähköisen asioinnin help desk on otettu käyttöön Vantaa-infossa ja puhelinpalveluissa. Rakennusvalvonnan kaikki luvitukset hoidetaan sähköisesti. Sähköinen ajanvaraus on käytössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla useissa palveluissa.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,55. Vuoden 2015 lopun tilanteeseen verrattuna (4,52 %) toteuma oli hiukan huonompi, mutta vuoden 2014 lopun tilanteeseen nähden (4,58 %) hiukan parempi.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutuit - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupungin talous tasapainossa							
Strateginen päämäärä 1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan							
1.1 Toimintamenojen kasvu.	Toimintamenojen kasvu-%	2,7 %	Talousarvion 2016 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Talousarvion 2016 tavoitteiden ja TV:n jatkotoimenpiteiden edistäminen.	Talousarvion tuloslaskelmavertailun mukainen toimintamenojen kokonaiskasvu vuonna 2016 oli 0,2 prosenttia ja toteutuneet toimintamenot alittivat selvästi budjetoidun. Toimintamenokehitystä hillitsivät mm. HUS:n ja HSL:n Hiljäämistä aiheutuneet kirjaukset sekä kiky-sopimuksesta aiheutunut lomapalkkajakso tukseen muutos.	Tavoite toteutui täysin.
1.2 Investointikatson noudattaminen ja investointiohjelman toteuttaminen kustannustehokkaasti.	Bruttoinvestointien max. euromäärä	89 milj. euroa	Talousarvion 2016 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Investointiohjelman toteuttaminen talousarvion 2016 mukaisena eri hankeryhmissä.	Vuonna 2016 toteutunut investointiosan netto oli 134 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvio ylittyi johtuen Kehäradan investointimenojen kohdentumisesta vielä myös vuoden 2016 puolelle, maankäyttösopimuksissa vastaanotettujen maa-alueiden kirjanpidollista investointimenokirjauksista sekä konsernin sisäisestä pysäköintilaitosomistusjärjestelystä. Em. erityisasiat huomioitiin talousarviomuutosten kautta.	Tavoite toteutui osittain.
1.3 Joukkoliikenteen kuntaosuus on enintään 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakonvauksia.	Joukkoliikenteen kuntaosuus-% ilman infrakorvauksia	48,8%	Enintään 50%	Hannu Penttilä	Kaupungin edunvalvonta eri HSL-yhteistyöfoorumeissa sekä kustannustietoisuus mm. HSL:n linjastosuunnitelmista ja talousarviosta annettavien lausuntojen yhteydessä.	Joukkoliikenteen kuntaosuudet 46,6 % vuonna 2016. Tieto kuntaosuuksien jakautumista kunnittain saadaan HSL:ltä kevään aikana.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(eh)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan							
2.1 Onnistunut varainhankinta ja hallittu korkoriski.	Keskimääräinen lainamarginaali	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali. v. 2014	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali. v. 2016	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues	v. 2016 nostettujen uusien lainojen (yht. 80 MEUR) marginaali hyvin matala.	Ks. toimenpiteet.	Tavoite toteutui täysin.
	Lainasalkun korkomenot suhteutettuna keskimääräiseen korkosidonnaisuuteen (duraatio)	Duraatio 0,55 v. 2014 lopussa	Duraatio vähintään 0,55 v. 2016 lopussa	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues	Syksyllä nostettu 2 lainaa poikkeuksellisesti kiinteäkorkoisena.	Duraatio vuodenvaihteessa 2016/2017 oli 0,751.	
		Korkomenot 8,9 milj. euroa v. 2014	Korkomenot enintään 9,9 milj. euroa tai sen alle v. 2016		Annettu alennettu korkokuluennuste taloussuunnitteluun elokuussa 2016.	Korkomenot 2016 alle 3,9 milj. euroa.	
Strateginen päämäärä 3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan							
3.1 Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa vuoden 2016 aikana.	Maanmyyntivoitot	35,5 milj. euroa	32 milj. euroa	Hannu Penttilä	Kiinteistökauppoja on tehty vilkaasti.	Maanmyyntivoitto 48,8 M€.	Tavoite toteutui täysin.
3.2 EU- ja muun ulkopuolisen projektirahoituksen tehokas hyödyntäminen.	EU- ja muuta ulkopuolista rahoitusta saavien projektien määrä projektisalkkujärjestelmässä	Projektisalkku-järjestelmässä 29 kpl (tilanne 29.4.2015)	Määrä lisääntyy	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Projektirahoituksen aktiivinen hyödyntäminen eri toimialoilla vaikuttavuutta ja hyödyllisyyttä arvioiden. Myös projektisalkun käytettävyys on parantunut, käyttäjämäärä on lisääntynyt ja projektien tietoja löytyy entistä kattavammin järjestelmästä.	EU- ja muuta ulkopuolista rahoitusta saavien projektien määrä projektisalkussa oli 31.12.2016 tilanteessa 38 kpl.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 4. Kumppanuuksien hyödyntäminen							
4.1 Sähköisten palveluiden kehittäminen toteutetaan yhdessä yhteistyökuntien kanssa.	Hyödynnettyjen palveluiden osuus itse tehdyistä	Ei ole hyödynnetty	Hyödynnettyjen palveluiden osuus 20 %	Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Yla-Jarkko	Kehittämisyhteisö sähköisen alustan ympärille on muodostettu.	Yhteistyössä monen kunnan kanssa yhteinen sähköisten palveluiden alusta. Alustan palveluista 70 - 80 % yhteisiä. Vantaan kehittämästä koodista 60 - 70 % muiden käytettävissä.	Tavoite toteutui täysin.
4.2 Cleantech-innovatiokumppanuuksien hyödyntäminen.	Aloitettujen innovatiokumppanuuksien määrä	Ei uuden lain mukaisia kumppanuuksia	3 aloitettua kumppanuutta	Martti Lipponen Raportointivastuu: Tiina Ekholm	Vantaa on mukana perustetussa Smart & Clean -säätiössä, joka on aloittanut aktiivisen toimintansa elo-syyskuussa. Kumppanuuksia ei ole toteutettu uuden hankintain innovatiokumppanuuksina, koska laki tuli voimaan vasta 1.1.2017.	Aviapolis-projektissa toteutettiin Maas-kokeiluja, "pulpetin uusi elämä" -hanke ei lähtenyt vielä etenemään, ollaan mukana ICT-hankintojen EU-yhteistyössä, hankkeen valmistelu etenee.	Tavoite toteutui osittain.
4.3 Uusiutuvan energian käytön lisääminen.	Kasvoitus luo mahdollisuuden aurinkoenergian kustannustehokkaalle käytölle	Aurinkoenergian käytön tukeminen kaavoissa satunnaista	Laaditaan ohje aurinkoenergian huomioonottamisesta kaavojen valmistelussa ja sitä sovelletaan kaavoissa	Hannu Penttilä	Systemaattisesti kaavoissa 2016, ohje valmis 2017.	Uusiutuvan energian käyttöä edistetään keskustojen kaavasuunnitelmissa, linjausta tukennettu mm. Kivistössä.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan	
Kaupunkirakenne eheytyy								
Strateginen päämäärä 5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin								
5.1 Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 250 000 k-m^2/vuosi.	Valmistuneiden kaavojen k-m^2/v	209 209 k-m^2	250 000 k-m^2	Hannu Penttilä	Kaavoitusohjelmaa toteutettiin suunnitelmallisesti, mutta osa kaavojen hyväksymiskäsittelystä siirtyi seuraavalle vuodelle.	159 025 k-m2	Tavoite toteutui osittain.	
5.2 Joukkoliikenteen käyttäjämäärän kasvu.	Kehitetään toimintamalli joukkoliikenteen käyttäjämäärän kasvun mittaamiseksi Vantaalla ja asetetaan tavoitteelliset lukuarvot vuodelle 2017	Toimintamallia ei ole	Toimintamalli on luotu ja se on käytössä	Hannu Penttilä	Toimintamalli kehitetään ja tavoitteelliset matkustajamäärät määritellään yhteistyössä HSL:n kanssa ja hyödyntäen HSL:n keräämää tietoa.	Toimintamallista on sovittu HSL:n kanssa. HSL ei pystynyt vuoden lippujärjestelmän vuoksi toimittamaan vuoden 2016 lukuja aikataulussa. Tieto saadaan myöhemmin keväällä.	Tavoite toteutui täysin.	
5.3 Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät.	Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen määrä	5,8 tonnia CO2- ekv/asukas	Vantaan kasvihuonekaasu-päästöt vähenevät 3 % vuodessa	Hannu Penttilä	Ilmastokysymyksiä on huomioitu suunnittelussa ja päätöksenteossa.	HSY:n päästöselvityksen mukaan asukaskohtaiset kasvihuonepäästöt vähentyneet Vantaalla 8 % vuonna 2015 verrattuna vuoteen 2014 (lopulliset vuoden 2016 luvut 10/2017).	Tavoite toteutui täysin.	
Strateginen päämäärä 6. Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia								
6.1 Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita.	Keskusta-alueiden kaavat	2014 kaavoitusohjelma	2014 kaavoitusohjelman taso tai enemmän	Hannu Penttilä	Tikkurilan keskustakorttelin ja Myyrmäen keskustan kilpailu pidettyjä voittaja valittu. Koivukylän keskustan kilpailu pidetty, saatu 4 ehdotusta, ratkaistaan 5/2017, Hakunilan keskustan kaavarungon luonnos valmis.	Tikkurilan keskustakorttelin suunnittelu käynnissä ja muita kaavahankkeita Tikkurilan keskustassa vireille eteenpäin (Unikkotie 11, Kielotie 34-36.) Myyrmäen keskustan kaavoitus aloitettu. Korson keskustassa Korsotalon kaavamuutos nähtävillä. Kivistön keskusta-asumisen kaava valmis, Martinlaakson ostoskeskuksen ja Laajavuoren koulun ja Kivistön kaupunkikeskuksen asuntokaavat ovat tulleet voimaan.	Tavoite toteutui täysin.	
Strateginen päämäärä 8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista								
8.1 Kaupunki luo edellytykset vähintään 2000 asunnon monipuoliselle asuntotuotannolle.	Valmistuneiden asuntojen määrä	2022	2000	Hannu Penttilä	Asuntoalueiden rakentuminen on ollut kiivasta.	Valmistuneita asuntoja 2 972: kerrostalot + muut: 2 579 asuntoa erillispientalot: 313 asuntoa rivi- ja ketjutalot: 80 asuntoa.	Tavoite toteutui täysin.	
8.2 Pientaloalueiden täydentäminen Maapolitittisten linjausten mukaisesti.	Tilvistämishankkeiden onnistuminen	Ei valmis	Tehty 3 kpl onnistuneesti	Hannu Penttilä	Raportti pientaloalueiden täydennysrakentamisesta ja jatkoehdotuksista valmis, Vapaalan täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet valmistuneet, Linnaisten ja Ta-Hakkilan täydennysrakentamisen 3D-mallinnus, asukasvuorovaikutuksen laajempi käynnistäminen odottaa yhteisiä linjauksia jatkosta.	2,5/3, yhteistyöneuvottelut käynnistetty.	Tavoite toteutui osittain.	

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupungin elinvoima vahvistuu							
Strateginen päämäärä 9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.							
9.1 Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.	Työttömyysasteen muutos-% Työmarkkinatuen euromääräinen summa vuodessa	Vantaa 11,6 % Helsinki 11,9 % Espoo 9,9 % Työmarkkinatuen kuntaosuus 2015: Vantaa 18 682 354 Helsinki55 975 935 Espoo17 299 309	Kehitys on suotuisampaa kuin Helsingissä ja Espoossa Kehitys on suotuisampaa kuin Helsingissä ja Espoossa	Jaakko Niinistö, Jose Valanta Raportointivastuu: Jaakko Niinistö Jaakko Niinistö	Toimintaa tehostettiin työllisyyspalveluiden uudella organisaatiolla 1.3.2016 alkaen. TYP toteutti uuden lain mukaista toimintaa. Ks. ed.	Työttömyysaste joulukuu 2016 (muutos lähtötasoon 2014) Vantaa: 12,2 % (+ 0,6 %-yksikköä) Helsinki: 12,4 % (+ 0,5 %-yksikköä) Espoo: 10,3 % (+ 0,4 %-yksikköä) Työmarkkinatuen kuntaosuuden vuosikertymä 1-12/2016 (muutos vuoteen 2015): Vantaa: 20 173 996(+8,0 %) Helsinki: 60 605 237(+8,3 %) Espoo: 19 472 190(+12,6 %)	Tavoite toteutui osittain
9.2 Elinvoimaohjelmaa toteutetaan kaupungin työllisyystilanteen ja elinvoiman nostamiseksi.	Elinvoimaohjelman vuoden 2016 tavoitteet Kaupungin monimuotoisen työllistämisen tavoitteet	Tavoitteet määritelty elinvoimaohjelmassa Määriteltytoimialoittain	Elinvoimaohjelma toteutuu vuodelle 2016 asetetun toimintasuunnitelman mukaisesti Toimialoille määritellyt tavoitteettoteutuvat	Jose Valanta Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Elinvoiman vuoden 2016 toimenpiteiden seurantaa on tehty säännöllisesti sekä valmistelu- että johtoryhmän toimesta. Samalla on hahmoteltu uuden, vuodesta 2017 toteutettavan Elinvoimaohjelman mahdollisia painopisteitä mainittujen toimialinten lisäksi käsiteltymm. KM:n ja kouluissa. Konsas: Elinvoimaohjelman tavoite on ottaa 388 kuntouttavan työtoiminnan asiakasta kaupungin eri yksiköihin. Vuoden 2016 loppuun mennessä toteuma oli 222 asiakasta. Vuonna 2016: KAJO 1,3 %, MATO 2,7 %, SIVI 2,5 %, SOSTER 3,5 %, KONSAS 4,7 % kuntouttavan työtoiminnan asiakasta suhteessa vakinaiseen henkilökuntaa. (KONSAKsen luvussa ei ole mukana TYPAa.) Soster: Toimiala jatkanut monimuotoisen työllistämisen tavoitteen toteuttamista. Vuonna 2016 sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla käytettiin 868 palkkatukikuukautta. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli 81 asiakasta. Malminiityn asumis- ja toimintakeskuksen sekä Kivistön arviointi- ja kuntoutusyksikön avustavissa tehtävissä työskentelee pääosin työllistettyjä. Yksittäisiä työllistettyjä myös toimialan muissa yksiköissä. Hyvä työ -toiminta pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi kotihoidon avustaviin tehtäviin on integroitu vanhusten päivätoiminnan muutokseen.	Elinvoimaohjelman toimenpiteet etenevät suunnitellusti. Ks. toimenpiteet	Tavoite toteutui osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
9.3 Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	Päivähoitopaikka järjestetään työllistymistilanteessa kahden viikon kuluessa	2 vkoa	2 vkoa tai 1 viikossa kerhosta päivähoitoon	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Sole Askola-Vehviläinen	Tiivis yhteistyö alueiden päiväkodin johtajien välillä.	Mittarin tavoitetaso saavutettu.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat							
13.1 Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta.	Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen sijoittuneiden %-osuus	99 %	99 %	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Marja Viljamaa	Vuoden 2016 yhteishaussa perusopetuksen päättäville oli Vantaalla tarjolla 100 aloituspaikkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Aloituspaikkoja oli laskennallisesti yli 100 % suhteessa perusopetuksen päättävien määrään. Nuorten työpajatoiminta on osa Vantaan nuorisotakuun monialaista verkostoa.	Perusopetuksen keväällä 2016 päättäneistä 98,7 % sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.	Tavoite toteutui täysin.
13.2 Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät.	Tutkintotavoitteisen koulutuksen ja valmistavien koulutusten keskeyttämisprosentti	13 %	9 %	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Marja Viljamaa	Variassa on lisätty ryhmänohjaajien valmiuksia järjestämällä ryhmänohjaajakoulutusta. Kaikille opiskelijoille on tehty henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) ja tarvittaessa henkilökohtainen opiskelun järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Joissa on määritelty tarvittavat tukitoimet. Lisäksi on kokeiltu ja kehitetty vaihtoehtoisia opiskelumenetelmiä.	13,6 %	Tavoite ei toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan	
Palvelut uudistuvat								
Strateginen päämäärä 15. Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia								
15.1 Kehitetään kaupunkitasoinen keskitetty monikanavainen asiakaspalvelumalli (ns. 1. taso).	Keskitettyjen ja kuvattujen asiakaspalveluprosessien määrä	Keskitettyä asiakaspalvelumallia ei ole	Monikanavainen asiakaspalvelumalli on kuvattu, määritelty ja tarvittavat kilpailutukset on tehty. Ensimmäisessä vaiheessa siirrettävät prosessit on sovittu. Toiminta alkaa 2017.	Jaakko Niinistö	Asiakaspalvelun nykytilan kartoitus maankäytön ja asukaspalveluiden toimialoilla on aloitettu. Sähköisen palvelualustan (Oma Vantaa) sekä sähköisen palvelun asiakaspalvelumallin (help desk) kehittämistyötä on jatkettu. Kaupunkitasoisen, monikanavaisen asiointipalvelun kehittämistä edistävän ohjaus- ja suunnitteluryhmän työskentely on aikamassa.	Keskitettäviä prosesseja on löytynyt. Painopiste on ollut keskitettyjen palveluiden sähköisen asioinnin tuen ja neuvonnan kehittämisessä.	Tavoite toteutui osittain.	
15.2 Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona.	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	92,3 %	93,0 %	Jukka T. Salminen	"Vanhojen" vanhusten määrä kasvaa Vantaalla, samoin muistisairaiden määrä. Vanhuspalvelujen asiakasohjauksen ja terveyspalvelujen yhteistyötä kehitettyä aktiivisesti, ja kotikuntoutusmalli tehostettu. Kokonaisvaltainen kuntoutuksen kehittäminen näkyy kaikissa toiminnoissa. Sairaalapalvelut ostanut Kaunialasta enemmän kuntoutuspaikkoja. Hoiva-asumisen palvelut lisäsi omaan toimintaan 7 arviointi- ja kuntoutuspaikkaa ja on lisäksi ostanut tehokuntoutusta. Liukumäki kotiin –hankkeen aikana noin 70 henkilöä on tehokuntoutuksen avulla kuntoutunut vielä kotiin asuvaksi.	31.12.2016 asui 75-vuotta täyttäneistä kotona 92,7 %. STM:n tavoitetaso yli 75-vuotiaitten kotona asumisesta vuosille 2016 - 2017 on 91 - 92 %. Muissa pks-kunnissa kotona asuvien osuus on noin 92 %. Vantaan tavoitetaso asetettiin liian korkeaksi asiantuntijavoimin. Ikääntyneen väestön hyvinvointiohjelmaan 2016 - 2017 tavoitteeksi on asetettu 92,5 % (sosiaali- ja terveyslautakunta 9.5.2016).	Tavoite toteutui	
15.3 Sosiaalihuoltolain mukainen lastensuojelun rakennemuutos lisää ennaltaehkäisevää työtä ja vähentää lastensuojelutarvetta.	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön tarve vähenee toimialojen ennalta ehkäisevällä työllä	8,4 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	7,8 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	Jukka T. Salminen	Perhepalvelujen organisaation uudistaminen vastaamaan uuden sosiaalihuoltolain tavoitteita käynnistettiin. Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyön monialainen asiakasohjausryhmä käynnistyi tammikuussa; asiakasohjausryhmässä käsiteltiin vuoden 2016 aikana 141 perheen palvelutarpeet. Näille perheille myönnettiin perheen tarpeen mukaan sosiaalihuoltolain mukaista perhetyötä, lapsiperheiden kotipalvelua tai muuta tukea.	Tammi-joulukuussa lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaana oli 4 091 lasta, mikä on 8,8 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista. Vuoden 2015 tilinpäätöksessä avohuollon suunnitelmallisen sosiaalityön piirissä oli 9,1 % lasta. Asiakkuuksien määrä on kehittynyt myönteisesti, mutta vuoden 2015 alempaa korkeampi lähtötaso aiheutti haasteen asetetun tavoitteen	Tavoite toteutui osittain.	

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 17. Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut							
17.1 Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.	Keskeisten palvelujen yksikkökustannukset suurten kaupunkien vertailussa	Vantaa on suurten kaupunkien vertailussa kustannustehokkuudeltaan kilpailukykyinen useimpien palvelujen osalta	Vantaa on kustannustehokkuudeltaan kuusikkokaupunkien kärkijoukossa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat	Vantaa osallistuu aktiivisesti suurten kaupunkien talous- ja toimintatietojen vertailutyöhön. TVO-jatkotoimenpiteitä toteutetaan.	- Lastensuojelu: Vantaan kokonaiskust. 936 €/0 - 20 v. asukas (Kuusikon ka. 862 €). Vantaan sijoitus vertailussa 4/6. (Kuusikkovertailu 2015) - Vanhuspalvelut: Vantaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kokonaiskustannukset 11 342 €/vastaavanikäinen väestö (Kuusikko 12 520 €). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. (Kuusikkovertailu 2015) - Vammaispalvelulain mukaiset palvelut: Vantaan defiatoidut kokonaiskustannukset asiakasta kohden 4 522 €. (Kuusikko 5 294 €). Vantaan sijoitus vertailussa 3/6. - Terveydenhuollon kustannukset (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioidut kokonaiskustannukset 1997 €/asukas (suurten kaupunkien keskiarvo 2320 €/asukas). Vantaan sijoitus 2/11. (Kuntaliiton suurten kaupunkien th-vertailu 2015). - Varhaiskasvatus: Kunnallisten päivähoitojen vuosikustannukset vuonna 2015 Kuusikkokuntien toiseksi alhaisimmat, 9381 e/laskennallinen lapsi. - Perusopetuksen opetuksen kustannukset v. 2015: 4461 e/oppilas. Kuusikkokuntien ka. 4828 e. Vantaan kustannukset olivat Kuusikkokuntien alhaisimmat. (Koulukuna -vertailu 2015) - Lukion opetuksen kustannukset v. 2015: 3911 e/opiskelija. Kuusikkokuntien ka. 4423 e. Vantaan kustannukset olivat Kuusikkokuntien alhaisimmat. (Koulukkuna-vertailu 2015)	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 18. Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat lisäävät asiakkaan valinnanvapautta							
18.1 Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat toimialojen palvelutuotannossa lisääntyvät lautakunnissa hyväksyttyjen periaatteiden mukaisesti.	Palvelusetelin käyttö lisääntyy ja laajenee uusiin toimintoihin	Nykytilanne	Raportoidaan palvelusetelien käyttö sekä uudet käyttöönotetut palvelusetelit	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Soster: Sähköinen palvelusetelijärjestelmä PSOP otettiin käyttöön keväällä 2016. Ikääntyneiden pitkäaikaisia tehostetun palveluasumisen palveluseteleitä oli 31.12.2016 käytössä 28 kpl. Ikääntyneiden lyhytaikaista tehostetun asumispalvelun palvelusetteliä omaishoitajan vapaan aikana käyttö vuoden aikana 14 henkilöä. Omaishoitajan vapaapäivä kotiin -palveluseteli on myönnetty 64 asiakkaalle v. 2016. Lapsiperheiden kotipalvelun ja vanhusten kotihoidon palvelusetelipalvelut valmisteltiin ja päätettiin ottaa käyttöön vuoden 2017 alusta. Terveyspalveluissa valmisteltiin ja päätettiin ottaa 1.4.2017 alkaen käyttöön palvelusetelit yleislääkärin vastaanotolle, ajoterveyteen liittyviin lausuntoihin sekä peruukin hankintaan. Siwi: Palveluseteleillä tuotetussa varhaiskasvatuksessa oli 551 lasta 1/2016 ja 939 lasta 12/2016. Ostopalvelusopimuksiin perustuva varhaiskasvatus päättyi 31.7. Ostopalvelupäiväkodit siirtyivät palvelusetelituottajiksi (yli 300 paikkaa).	Ks. toimenpiteet	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja							
19.1 Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	Käytössä olevat sähköisen asioinnin ja itsepalvelun muodot	Raportoidaan uudet keskeisimmät käyttöönotetut sähköisen asioinnin muodot	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Konsas: Kuntalaisten sähköisen asioinnin help desk on otettu käyttöön Vantaa-infossa ja puhelinpalvelussa. DigiTaven palveluun ilmoittautumislomake on käytössä. Mato: Rakennusvalvonnan kaikki luvitukset hoidetaan sähköisesti. Vuoden 2016 aikana katselmustoiminta siirtyi mobiiliksi ja lupien sähköinen arkistointi otettiin käyttöön. Kuntatekniikan keskuksen sijoitus- ja yleisten alueiden tilapäisten käyttölupien osalta on sähköinen asiointi otettu käyttöön. Sivi: Ruotsinkielisellä tulosalueella on otettu käyttöön tammikuussa 2016 sähköinen esiopetukseen ilmoittautuminen Wilman kautta. Sivistystoimen tarvitsemia rajapintatarkaisuja selvitetään vielä tietohallinnossa. Lisäksi on liitytty mukaan Harrastushaku.fi -palvelusivustoon. Nuorisopalvelut ja nuorisojärjestöt mukana Harrastushausssa. Museoiden verkkokauppa. Soster: Sähköinen ajanvaraus on toimialalla käytössä useissa palveluissa. Sähköisen lääkärivastaanottoajkojen ajanvarauksen laajamittaisen lisäämisen esteenä on lainsäädännön velvoite hoidon tarpeen arvioinnista määräajassa, sähköisen hoidon tarpeen arviointia on valmisteltu käyttöönotettavaksi. Hoitotarvikejakelun sähköisiä asiakkuuksia on lisätty. Kaupunkitasoiseen DigiVantaa -hankkeeseen kuuluva neuvolan sähköisen asioinnin käyttöönotto (äitiysneuvolan asiakkaaksi tulo ja lomakkeiden lähetys sähköisesti) on peruuntunut järjestelmän keskeneräisyyden takia ja HUS:n päällekkäisen järjestelmän käyttöönoton takia. Suojatun sähköisen vestinvälityksen käyttöönotot etenee osana DigiVantaa -hanketta; suojattu viestinvälitys on syksyllä otettu käyttöön vanhus- ja vammaispalvelujen asiakasmaksutilimissä, perheneuvolan palveluneuvonnassa sekä perhekoutseilla. Sosiaalisen luototuksen käyttöönottoa on valmisteltu ja käyttö alkaa tammikuussa 2017. Lisäksi käyttöönottoa suunniteltaan myös muissa toiminnoissa. Pieni piiri-käytössä pesulapalveluissa (asiakas saa tabletin kautta yhteyden ohjaajaan).	Ks. toimenpiteet	Tavoite toteutui täysin.
19.2 Uusien sähköisten työvestinnän välineiden käyttö vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	Työviestinnän välineiden koulutus- ja käyttöönottokonsepti on toteutettu	Valmistelu käynnistynyt	Toteutettu kaikilla tulosalueilla	Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Yli-Jarkko	Henkilöstöä varten muodostettu merkittävä koulutusohjelma pilvipalveluiden käyttöönottoa varten.	Pilvagentti palvelun avulla perehdytetty 3800 henkilöä, 520 opastustilaisuudessa.	Tavoite toteutui osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta							
Strateginen päämäärä 20. Hyvällä strategisella johtamisella ja esimiestyöllä toteutetaan muutosta							
20.1 Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään ja sosiaalinen pääoma työyhteisöissä kasvaa.	Sairauspoissaoloprosentti, käytyjen välittämisen keskustelujen kattavuus ja tapaturmatutkintojen kattavuus	Sairauspoissaolo-prosentti 4,58 % (Muilta osin lähtötasoja ei voida asettaa, koska toimintamallit käynnistyvät vasta vuonna 2015) Sosiaalinen pääoma Kunta 10 -tutkimus 3,79	Sairauspoissaolo-prosentti 4,3 %, käytyjen välittämisen keskustelujen kattavuus 100 % ja tapaturmatutkintojen kattavuus 100 % Sosiaalinen pääoma Kunta 10-tutkimus 3,8	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Maria Lievonen	Johdon herätteleyä asian tärkeyteen on tehty, terveys- ja turvallisuusjohtamisen käyntejä on tehty hrm toimesta 277 ja Tuunatun työn toimintatapa otettiin käyttöön 1.2.2016. Hr-asiantuntijat herättelivät esimiehiä käymään puuttuvat eVälikekeskustelutja tapaturmatutkinnoissa saatiin aikaan ryhtiliike sitossa liian myöhään. Näkökulma on ollut esillä sekä esimiesten että työyhteisöjen valmennuksissa.	Sairauspoissaoloprosentti: 4,55, eVälikekeskusteluprosentti: 88 %, Tapaturmatutkintojen kattavuus: 72% Sosiaalinen pääoma Kunta 10-tutkimuksessa 3,82	Tavoite toteutui osittain.
Strateginen päämäärä 21. Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen							
21.1 Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	Oppimistyöpäivät, Työsuojelurahastolta saadun korvauksen suuruus	29 497 päivää, 247 138 euroa	Oppimistyöpäivät: 33 000 päivää, 300 000 euroa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Maria Lievonen	Esimiehille ja avainhenkilöille viestitty koulutusten viennistä. Koulutuspäiviä viety keskitetysti. Ohjeistettu yksiköissä koulutuspäivien vientiä. Kilpailutettu uusi koulutusten hallinnointijärjestelmä, joka helpottaa koulutusten kehittämispäivien hallinnointia sekä viestintää ja markkinointia.	Koulutuspäiviä viety eHijat järjestelmään 27 032 kpl. Työttömyysvakuutusrahastolta koulutuskorvausta 271 648 euroa	Tavoite toteutui osittain.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

10
Yleishallinto yhteensä

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 873	0	1 873	1 989	-116
Menot	-27 519	978	-26 541	-26 096	-445
Toimintakate	-25 646	978	-24 668	-24 107	-561

Yleishallinnon talousarvio koostuu mm. kunnallisen päätöksentekojärjestelmän ja muiden yleisluonteisten toimintojen ja erien kustannuksista.

Yleishallinnon toimintatuotot toteutuivat 106 prosenttisesti ja toimintamenot 98 prosenttisesti. Yleishallinnon toimintakate toteutui kokonaisuudessaan 0,56 milj. euroa talousarviota parempana.

10 10
Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Päivi Kimpimäki Puheenjohtaja: Tapani Salmi

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1	-3	-4	-5	1
Toimintakate	-1	-3	-4	-5	1

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on toimittaa kuntavaalit, eduskuntavaalit, tasavallan presidentin vaali ja europarlamenttivaalit. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 2013–2016 valitsemat viisi jäsentä ja viisi varajäsentä.

Vuonna 2016 ei toimitettu säännönmukaisia vaaleja. Keskusvaalilautakunta kokoontui kaksi kertaa.

Talousarvion toteutuminen

Keskusvaalilautakunnan talousarvio toteutui 124 prosenttisesti. Vaalitoimistoon rekrytoitiin marraskuussa 2016 yksi henkilö tulevien kuntavaalien valmisteluun.

10 20
Kaupunginvaltuusto

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Puheenjohtaja: Antti Lindtman

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-977	0	-977	-904	-73
Toimintakate	-977	0	-977	-904	-73

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunginvaltuuston kokouksia pidettiin vuoden 2016 aikana 11 kappaletta. Selostustilaisuuksia pidettiin 9 ja iltakouluja kolme. Lisäksi valtuusto piti kahden päivän valtuustoseminaarin toukokuussa ja yhden päivän seminaarin syyskuussa.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston osalta talousarvion toteuma oli 93 prosenttia.

10 30
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus

Vastuuhenkilö: Helena Hyvönen Puheenjohtaja: Juha Malmi

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-519	-7	-526	-448	-78
Toimintakate	-519	-7	-526	-448	-78

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tarkastuslautakunta toimii kuntalain 410/2015 luvun 14 mukaan määräytyvien tehtävien sekä toiminta- ja arviointisuunnitelmansa mukaisesti.

Kokouksia on vuoden aikana ollut tarkastuslautakunnalla kaksitoista ja työryhmillä kuusi. Arviointikertomus vuodelta 2015 hyväksyttiin lautakunnassa 28.4.2016.

Yhteistyössä tilintarkastajan kanssa lautakunta käsittelee tilintarkastussuunnitelmaa. Vastuullinen tilintarkastaja raportoi tarkastuksista lautakunnalle huhti- ja joulukuussa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu valtuustokaudella 2013–2016 yhteensä 14 jäsentä. Vuonna 2016 lautakunta oli jakaantunut neljään työryhmään.

Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2016 aikana ei ollut lisätoimeksiantoja tilintarkastus- ja arviointitoiminnassa. Valtuustokauden viimeisenä vuonna säästettiin koulutukseen varatuista määrärahoista. Talousarvion menojen alitus oli 15 prosenttia.

10 40
Kaupunginhallitus
Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Puheenjohtaja: Tapani Mäkinen

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 873	0	1 873	1 989	-116
Menot	-12 045	988	-11 057	-10 848	-209
Toimintakate	-10 172	988	-9 185	-8 859	-325

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunginhallitus kokoontui 22 kertaa. Lisäksi pidettiin kuusi kaupunginhallituksen iltakoulua. Kaupunginhallituksen yleisjaosto kokoontui 9 kertaa.

Kaupunginhallituksen nimeämät edustajat olivat mukana Kuntaliiton organisoiman Uuden sukupolven organisaatiot (USO) -verkoston seminaareissa. USOn kautta käytiin tutustumassa Tukholman seudulla maakuntahallintoon, työnjakoon hallinnon eri tasojen välillä sekä valinnanvapauteen.

Kaupunginhallitukselle järjestettiin kaksi omaa päivän mittaista työpajaa, joissa teemoina olivat poliittisen päätöksentekojärjestelmän ja viranhaltijaorganisaation johtamisjärjestelmän kehittäminen.

Kaupunginhallituksen käyttövaroihin varatusta määrärahasta on siirretty toimialoille vantaalaisten opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamiseksi varatut 0,783 milj. euroa ja näiden sivukulut.

Kuntalain mukaan kunta voi taloudellisesti tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tukea myönnettäessä on yksilöitävä tuen käyttötarkoitus. Periaatteet valtuustoryhmien toiminnan tukemiseksi on hyväksytty kaupunginhallituksessa 8.6.2015 § 10. Päätösvalta tukien myöntämisessä on kaupunginjohtajalla. Valtuustoryhmien tukemiseen on käytetty 99 950 euroa vuonna 2016.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginhallituksen talousarvion menojen toteuma oli 98 prosenttia.

10 50
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-13 977	0	-13 977	-13 891	-86
Toimintakate	-13 977	0	-13 977	-13 891	-86

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Määrärahasta on maksettu kaupungin sopimusten mukaiset avustukset Tiedekeskussäätiölle, KatuMetro- tutkimusohjelmalle sekä Suomen kansallisoopperan vuotuinen käyttöavustus. Lisäksi määrärahasta on maksettu HRI-hankkeen (seututieto) kustannukset ja Vantaan kaupungin maksuosuus aluepelastuslaitoksen kustannuksista.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteuma oli 99 prosenttia.

11
Kaupunginjohtajan toimiala

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 322	0	2 322	2 259	63
Menot	-19 833	-43	-19 875	-17 455	-2 421
Toimintakate	-17 511	-43	-17 553	-15 195	-2 358

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Kaupunginjohtajan toimiala sisältää yleisjohdon, kaupunginkanslian, sisäisen tarkastuksen, taloussuunnittelun, henkilöstökeskuksen, elinkeinopalvelujen ja viestinnän tulosalueet.

Kaupunginkanslian tulosalue vastaa hallintojohtajan johdolla kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen esityslistojen valmistelusta ja pöytäkirjojen laatimisesta, päätösten täytäntöönpanosta, kaupungin yhteisistä ja kaupunginjohtajan toimialan lakiasioista, kansainvälisen toiminnan ja hankkeiden sekä EU-rahoituksen koordinoinnista, ystävyyskaupunkitoiminnan järjestämisestä, ja huolehtii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tarvitsemista hallintopalveluista, yleisten vaalien järjestelyistä, PKS- ja seutuyhteistyön valmistelusta, sekä kaupunkitason turvallisuus- ja valmiusasioista.

Kaupunginkansliassa panostettiin edelleen vuoden 2016 aikana kaupunginjohtajan toimialan roolin kehittämiseen kaupunginjohtajan johtamisen tukena. Verkostomainen yhteistyö muiden toimielinten sihteerien kanssa on muuttunut jo vakiintuneeksi toiminnaksi, samoin lakimiesverkoston. Kaupunginkanslia järjesti koulutusta

toimialojen valmistelijoille ja esimiehille. Valtuustokauden vaihdoksen suunnittelu aloitettiin. Uuden hallintosäännön valmistelu jatkui koko vuoden ajan. Henkilöstön osaamisessa panostettiin uusien sähköisten työvälineiden käytön vakiinnuttamiseen.

Tulosalueen talousarvion toteuma oli 91 prosenttia. Toimintamenojen alitus johtui henkilöstömenojen alhaisemmasta toteumasta.

Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Tarkastustyön vuosisuunnitelma toteutui lähes suunnitellusti. Sisäisen tarkastuksen talousarvio alittui.

Taloussuunnittelun tulosalue koostui vuonna 2016 tehdyn yksikköjakopäätöksen jälkeen kahdesta yksiköstä: taloussuunnittelu- ja strategiayksiköstä sekä tietopalveluyksiköstä. Tulosalueen vuoden 2016 toimintamenot alittivat talousarvion toteumaprosentin oltua 84,4 prosenttia. Määrärahojen alittuminen muodostui henkilöstömenojen budjetoitua alemmasta toteumasta eläköitymisistä ja muista henkilövaihdoksista johtuen sekä palvelujen ostoon varattujen määrärahojen säästymisestä.

Vuonna 2016 aloitettiin tiedolla johtamisen Kompassi-hankkeen toteutusvaihe sekä osallistuttiin SAP-toiminnanohjausjärjestelmän siirto- ja päivitysprojekteihin SAP BI-osioiden osalta. Seudullista yhteistyötä tehtiin tietopalveluissa muun muassa Helsinki Reagion Infoshare (HRI) –hankkeessa sekä KatuMetro-tutkimusohjelmassa, lisäksi valmisteltiin seudullista tutkimushanketta Helsingin seudun muuttoliikkeen vaikutuksista. Vuoden 2016 aikana aloitettiin seuraavan valtuustokauden strategiaprosessin valmistelut.

Koulutusta ja perehdyttämistä kaupungin henkilöstölle järjestettiin tulosalueen vastuiden mukaisesti muun muassa SAP:n budjetointi- ja raportointijärjestelmistä, IMS-prosessienkuvausjärjestelmästä sekä webropolkyselyjärjestelmästä. Lisäksi edistettiin projektimallin käyttöönottoa ja vakiinnuttamista järjestämällä koulutuksia projektipäälliköille sekä koulutuksia Improlity-projektisalkkujärjestelmästä.

Henkilöstökeskuksessa osallistuttiin Tiedolla johtamisen 1. vaiheen HR -raportoinnin käyttöönottoon ja HR –raportoinnin jatkokehittämiseen. Lisäksi osallistuttiin Hijat 2.0 –version määrittelyihin ja SAP:n siirto- ja päivitysprojektiin. Tehostettiin palkanlaskentaprosessia ottamalla käyttöön palkkalaskelmien automaattitarkastus.

Lisäksi on kilpailutettu ja käyttöönotettu Osuma koulutusten hallinnointijärjestelmä: työntekijän omapalvelu, koulutuksiin ilmoittautuminen ja koulutushistoria, esimiehen omapalvelu, koulutusten hyväksyminen, koulutushistoriat, omat kehittämispäivät, viestintä, markkinointi, ilmoittautuminen, osallistumistiedot, materiaali palautteet ja raportit samassa järjestelmässä. Esimiesten valmennusportaat on uusittu: uusi tutkinto Lähiesimiehen ammattitutkinto otettu valikoimaan mukaan. Kokeilussa on ollut Tomuta, toimintakulttuurin muutosta johtamassa. Muuten perustuotanto on ollut toteutuksessa.

Tuottavuus parantui palkanlaskentapalveluissa, jossa saavutettiin vuodelle 2016 asetettu tavoite 4 htv:n vähennyksestä. Muiden Hijat -dokumenttien sähköistämisestä luovuttiin järjestelmätoimittajan resurssivajeesta johtuen. Sairauspoissaolot eivät vähentyneet kaupunkitasolla, vaikka sairauspoissaoloja pyrittiin ennaltaehkäisemään hyvällä johtamisella ja sujuvilla työoloilla, aktiivisella välittämisellä ja käymällä eVälke-keskusteluita sekä tutkimalla tapaturmia. Sairauspoissaolot 4,55 prosenttia vuonna 2016 (4,52 % vuonna 2015). Säästövapaasäästöjä on ollut 1,4 milj. euroa.

Talousarvion toteutuminen: Koko henkilöstökeskus, henkilöstökulut ovat 3,6 milj. euroa, 97 prosenttia. Toimintakulut ovat 9,8 milj. euroa, 89 prosenttia. Säästöä on erityisesti ict-, valmennus- ja työterveyshuollon palveluostoissa. Toimintakate on 7,9 milj. euroa, 87 prosenttia.

Elinkeinopalvelujen tulosalue vastaa kaupungin elinvoimaisuuden kehittämisestä, elinkeino- ja kansainvälistymispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehit-

tämisestä. Tulosalueelle kuului vuonna 2016 yritysten toimintaympäristön kehittäminen, toimivien sijoittumispalveluiden kehittäminen ja metropolialueen kilpailukykystrategian toteuttaminen. Lisäksi vuoden 2016 aikana tulosalueen tehtäviä olivat yritysten neuvontapalvelut, matkailun kehittäminen sekä yritystoimintaa kehittävän ystävyyskaupunkitoiminnan edistäminen erityisesti Jinanin kaupungin kanssa. Osana tätä yhteistoimintaa perustettiin vuoden 2016 aikana Jinan –Vantaa Representative Office tukemaan käytännön yritysyhteisyötä.

Vuonna 2016 jatkettiin myös tulosalueen vastuulla olevan kaupungin elinvoimaohjelman toteuttamista. Vuoden 2016 aikana Vantaa osallistui kuuden suurimman kaupungin yhteisen 6Aika-hankkeen toteuttamiseen, Aviapoliksen, Vantaankosken, Vehkalan ja Petikko-Variston työpaikka-alueiden profilointiin ja kehittämiseen, kaupungin matkailunkärkien kirkastamiseen ja markinointiin mm. VisitVantaa –sivuston avulla, monien eri yritysten sijoittumispäätösten edistämiseen, yrityskiihdyttämö Turbiinin ja alkavien yritysten yhteistyötila Kiitoradan toimintaan sekä erilaisten tapahtumien toteuttamiseen sekä muun muassa kansallisen lentoliikennestrategian sekä elinkeinopäivän valmisteluun.

Tulosalueen toimintamenot alittivat talousarvion, mikä johtui pääosin henkilöstömenojen alhaisemmasta toteumasta ja säästöistä hanketoiminnassa.

Viestinnästä muodostettiin vuoden 2016 alusta tulosalue suoraan kaupunginjohtajan alaisuuteen. Samassa yhteydessä selkeytettiin viestinnän vastuuta kaupunkimarkkinoinnin koordinoinnista. Loppuvuodesta viestinnän tehtäviin lisättiin kulttuurin ja liikunnan suurten tapahtumien viestintä ja markkinointi. Muutokset on huomioitu tehtävissä lisäämättä henkilöstömäärää.

Viestintä tuotti viisi asukaslehteä ja kolme henkilöstölehteä, ylläpiti verkkosivuja ja sosiaalisen median sisältöjä. Vantaa-kanava jatkoi valtuustolähetyksiä ja laajensi videotuotantoa avaamalla kansainvälisen markkinointiosion. Graafisen tuotannon painopiste on siirtymässä sähköisiin tuotteisiin.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Valtuustokauden strategian väliarviointi valmisteltiin, ja käsiteltiin kaupunginvaltuustossa vuonna 2015. Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti jatkaa voimassa olevan strategian kestoa vuoden 2017 loppuun johtuen kunnallisvaalien ajankohdan siirtymisestä kevääseen 2017. Strategian loppuarviointi tehdään 31.12.2017 tilanteesta.

Valtuustokauden strategian 2018–2021 valmistelu on aloitettu, valtuusto päättää strategiasta kokouksessaan joulukuussa 2017 ja se astuu voimaan 1.1.2018.

Kaupungin vuotuinen talousarviovalmistelu on perustunut talouden tasapainottamista koskeviin linjauksiin muun muassa toimintamenojen kasvun hillitsemisestä ja investointikaton noudattamisesta, myös Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) jatkotoimenpiteet on liitetty osaksi talousarviota ja -suunnitelmaa 2017–2020.

Kaupunkitasolla talousarvion mukaiset toimintakulut kasvoivat vuonna 2016 vuodesta 2015 vain 0,2 prosentilla. Kasvutaso oli alempi kuin edellisissä tilinpäätöksissä. Verotulot kasvoivat vuonna 2016 edellisvuodesta 2,1 prosenttia ja toimintakate pieneni -2,5 prosenttia. Euromääräisesti verotulot kasvoivat 19,8 milj. euroa, toimintakate pieneni -25,6 milj. euroa ja rahoituskulut alenivat -2 milj. euroa. Verotulojen kasvu riitti kattamaan toimintakatteen ja rahoituskulujen muutoksen vuonna 2016.

Vantaan elinvoimaohjelmaa 2014–2016 on toteutettu nyt noin kahden ja puolen vuoden ajan. Valtaosa ohjelman 45 konkreettisesta toimenpiteestä on saatu liikkeelle tai kokonaan jo toteutetuiksi.

Strategian toteutumista edistettiin lisäksi muun muassa esimies- ja työyhteisövalmennuksilla tukien johtamista haastavassa taloustilanteessa lukuisten muutoshaasteiden keskellä. Syksyllä 2016 toteutetun henkilöstökyselyn (Kunta10) perusteella sekä koettu päätöksenteon oikeudenmukaisuus (kaupungin keskiarvo 3,32) että sosiaalinen pääoma (kaupungin keskiarvo 3,82) olivat parantuneet edelliseen mittaukseen verrattuna.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Hallintosääntöuudistuksen valmistelu on edennyt suunnitellusti, valtuutettujen määrän on päätetty jäävän ennalleen ja palkkiosäännön uudistus on hyväksytty. Aluetoimikuntien lakkauttamisesta ja uuden osallisuusmallin käyttöönotosta on sovittu.

Työskentelytapoja on tehostettu uusia työviestintävälineitä hyödyntäen. Kuluneen vuoden aikana pilvitoimiston käyttö on lisääntynyt mm. tulosalueiden, johtoryhmien ja projektien työskentelyalustana.

Tiedolla johtamisen hankkeen toteutusprojekti on alkanut ja ensimmäinen vaihe saadaan tuotantoon kevään 2017 aikana.

Strategiavalmistelun valmisteluprosessi on suunniteltu ja strategisten ohjelmien määrän vähentäminen on todettu yhdeksi valmistelun lähtökohdaksi. Hyvinvointiohjelmakokonaisuuden uudistamisen valmistelutyöryhmä on nimetty.

6Aika-hankkeen painopisteitä on täsmennetty ja toimenpiteitä kohdennettu osin uudelleen keskittyen mm. muutosvaiheessa olevien keskustojen liiketoiminta-alueiden uusien aluekonseptien kehittämistyöhön.

Projektimallin ja projektisalkunhallinnan käytön vakiinnuttamista ja laajentamista sekä hyödyntämistä yhteistyöprojekteissa on edistetty koulutuksilla. Projektiraportointi on vakiintumassa toimintatapana.

Työterveyshuollon kustannukset ovat pysyneet vuositason budjeteissaan ja palveluiden sisällöllistä kehittämistä on tehty yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Tuunattua työtä on kertynyt vuoden 2016 aikana yhteensä 3 626 päivää, josta tuli noin 1 milj. euron säästö. Esimiehet ovat käyneet eVälke keskustelut 88 prosenttisesti työntekijöidensä kanssa ja kaupunkitasolla tapaturmista on tutkittu 72 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen 2016

Valtuustoon nähden sitovia eriä ovat kaupunginjohtajan toimialan tulot ja menot. Talousarvioon nähden tulot alittuivat 0,06 milj. euroa ja menot alittuivat 2,4 milj. euroa. Tulojen alittuminen johtui Kelan työterveyshuollon korvauksesta. Menojen alittuminen johtui mm. projektitoiminnan ja konsulttipalvelujen oston käytön vähäisyydestä sekä henkilöstösäästöistä.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kaupunginjohtajan toimialan %-osuus koko kaupungin henkilöstöstä	1,6 %	1,6 %	1,6 %
Henkilöstökeskuksen järjestämät oppimispäivät	2 891	1 500	2 204
Työterveyshuollon kustannukset, euroa per työntekijä	375	415	311
Palkkalaskelmia per käsittelijä, 1 htv			
Muut sopimusalat	7 118	7 400	7 283
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	3 903	4 270	4 274
Kunnallinen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)	7 471	6 923	7 445
Palkkalaskelman hinta			
Muut sopimusalat	13,1	14,1	13,1
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	25,4	24,5	23,0
Kunnallinen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)	79,0	100,5	80,6
YritysVantaan kautta perustetut yritykset	423	440	463
Yritysneuvonnan asiakaskäynnit	1 377	1 400	1 650
Kaupunginvaltuuston kokoukset	11	11	11
alle 3h kokousten %	63,6	63,6	27,3
Kaupunginhallituksen kokousmäärät	21	21	22
Käännöstyöt	2 700	2 600	2 740

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Vastuuhenkilö: Martti Lipponen ja Jaakko Niinistö Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	9 252	-120	9 132	9 407	-275
Valmistus omaan käyttöön	569	0	569	553	16
Menot	-75 670	-1 513	-77 184	-74 265	-2 918
Menot ilman VOK	-75 101	-1 513	-76 615	-73 712	-2 903
Toimintakate	-65 849	-1 633	-67 483	-64 305	-3 178

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Kesäkuussa 2016 työllisyyspalvelut muutti uusiin toimitiloihin Vernissakatu 1:een. Kahdessa kerroksessa toimivaan monitilatoimistoon keskitettiin tulosalueen kaikki yksiköt valmennustaloja ja nuorten Ohjaamopalvelupistettä lukuun ottamatta. Vernissakatu 1:een siirtyi kuitenkin ajanvarauksella sovittavat Ohjaamon asiakasajat. Elinvoimaohjelman tavoite - toteuttaa yhden luukun periaate pitkäaikaistyöttömien palvelemiseen - toteutui.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyössä järjestämä lakisääteinen palvelu. Vuoden 2016 aikana TYP:ssä oli noin 3 200 asiakasta, mikä on yli 80 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015.

Työllistämistä edistävän monialaisen yhteispalvelun lisäksi kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää kuntouttavaa työtoimintaa pitkäaikaistyöttömille. Kuntouttavaan työtoimintaan voi osallistua työllisyyspalveluiden valmennustaloilla ja starttiryhmissä, integroiduissa työtoimintapaikoissa kunnan eri toimialoilla sekä ostopalvelupaikoissa. Vuonna 2016 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 293 henkilöä. Asiakasmäärä on kasvanut 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Alle 30-vuotiaille nuorille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste Ohjaamo on jatkanut toimintaansa ja vuoden aikana Ohjaamossa oli noin 6 500 asiakaskontaktia. Integroitujen paikkojen asiakasmäärä oli 225, kun elinvoimaohjelman tavoitteena oli 388 asiakasta (5 % kaupungin vakinaisen henkilöstön määrästä).

Huolimatta siitä, että työttömyys kääntyi laskuun, työmarkkinatuen kuntaosuus jatkoi kasvuaan (18,7 -> 20,2 milj. euroa). Sen kasvu oli kuitenkin hieman pienempi kuin naapurikaupungeissa.

Talous- ja velkaneuvonta on siirtynyt sähköiseen palvelumuotoon, Digitaveen, 18.4.2016 alkaen. Sähköisen kanavan kautta on palveluun ilmoittautunut vuoden 2016 aikana 586 asiakasta, joka on 78 prosenttia ilmoittautuneiden kokonaismäärästä (748).

Osallisuustyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa vuoden 2016 painopiste oli Osallistuva Vantaa -toimintatavan kehittämisessä. Kehittämisen perustana on JOHDE-toimikunnan linjaus, jossa on todettu, että aluetoimikunnat lopettavat vuonna 2017 ja tilalle valmistellaan joustava asukasosallistumisen toimintamalli, jossa ei ole pysyvää alueellista rakennetta. Svenska kommitténista tulee vaikuttamistoimielin.

Vuoden aikana otettiin käyttöön kolme uutta asukastilaa: Kansalaistoiminnan keskus Leinikki, Silkinportti ja Katrinebergin kartano. Katrinebergin kartanon kehittämishankkeelle myönnettiin Leader-rahoitus. Vastaanottokeskusten vapaaehtoistoiminnan koordinointia jatkettiin. Lisäksi vuoden aikana toteutettiin yhteisö- ja vapaaehtoistoiminnan arviointi.

Vuoden 2016 aikana otettiin käyttöön uusi pilvipalvelutulostuskokonaisuus, jonka johdosta kyettiin vähentämään tulostamiseen liittyviä laitteita noin 2 800 kpl. Pilvipalveluiden käyttöönottoon panostettiin pilviagenttitoiminnalla, jonka avulla tavoitettiin noin 3 800 työntekijää. Sähköisten palveluiden kehittämisen muoto vakiintui ketteräksi kehittämiseksi ja vuoden 2016 aikana otettiin käyttöön kuusi uutta sähköistä palvelua. SAP-kokonaisuus päivitettiin vuoden 2016 loppuun mennessä, mikä mahdollistaa nopeutuneen SAP:n lisäksi työasemien selainversioiden päivittämisen. Tiedolla johtamisen kokonaisuus Kompassi otettiin käyttöön ja kaupunki saavutti tietoturvan perustason.

Hankintakeskuksen toiminnan keskeisiä asioita olivat hoitotarvikkeiden hankinnan ja logistiikan siirto HUS-Logistiikka liikelaitokselle sekä kaupungin oman kuljetuspalvelun siirto Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle. Samassa yhteydessä logistiikkakeskus lopetti toimintansa.

Tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelutuotannon keskittäminen talouspalvelukeskukseen on edennyt suunnitellusti: vuonna 2016 talouspalvelukeskuksessa hoidettiin 44 tytäryhtiön taloushallinnon palvelut, mikä on 88 prosenttia yhtiöiden lukumäärällä mitattuna.

Vantaan kaupungin konserniohjauksen tavoitteena on toteuttaa entistä tehokkaampi konsernirakenne toteuttamalla tarvittavia konserniyhtiöiden yhtiöjärjestelyjä. Vuoden aikana toteutettiin muun muassa seitsemän maankäyttöyhtiön fuusio sekä yhden yhtiön jakautuminen. Vuoden aikana toteutettiin yleisjaoston päätöksen mukaisesti 11 kappaletta tytäryhtiöiden navigointeja. Neljä merkittävää konserniyhtiötä esittelivät toimintansa kaupunginvaltuuston iltakoulussa. Yleisjaosto antoi yhteisöille menettelytapaohjeita 69 päätöksellä ja apulaiskaupunginjohtaja 46 päätöksellä. Tämän lisäksi yhtiöiden ja yhteisöjen osalta raportoitiin vuosikellon mukaiset osavuosikatsaukset. Konserniohjausta toteutettiin lisäksi aktiivisella ja ennakoivalla yhteydenpidolla.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Konserni- ja asukaspalvelujen valtuustokauden strategiset päämäärät painottuvat työllisyyden hoitamiseen, osallisuuden toteuttamiseen ja sähköisten palveluiden kehittämiseen sekä palvelumuotoilun käyttämiseen.

Työttömyysaste laski vuoden 2015 joulukuun 12,6 prosentista 12,2, prosenttiin. Työllisyyspalveluiden asiakas- ja toimenpidemäärät kasvoivat edelleen eri toiminnoissa ja projekteissa.

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittämiseksi ideoitiin ja suunniteltiin Osallistuva Vantaa -toimintatapaa.

Vuoden 2016 aikana valmistui kuntalaisille suunnattuja sähköisiä palveluita yhteensä kuusi kappaletta; talous- ja velkaneuvonta, äitiysneuvola, suojattu asiakasviestintä, organisaatioiden välinen suojattu viestintä, asiointitili ja -kansio sekä asiakastietojen ylläpito.

Talousarvion toteutuminen 2016

Konserni- ja asukaspalvelujen toimintatuottojen alkuperäinen talousarvio oli 9,25 milj. euroa. Työllisyyspalveluiden määrärahamuutoksen myötä toimintatuottojen talousarviota laskettiin 9,13 milj. euroon. Toimintatuottojen toteuma vuoden lopussa oli kuitenkin 9,41 milj. euroa.

Asukaspalvelujen toimintakulujen alkuperäinen talousarvio oli 40,03 milj. euroa. Työllisyyspalvelujen määrärahamuutoksen myötä toimintakulujen talousarvio korotettiin 41,62 milj. euroon. Toimintakulujen toteuma vuoden lopussa oli 41,34 milj. euroa ollen 99,3 prosenttia muutetusta talousarviosta.

Konsernipalvelujen toimintakulujen talousarvio oli 34,38 milj. euroa. Toimintakulujen toteuma oli 31,80 milj. euroa. Kulujen alitus johtui pääosin logistiikkakeskuksen alasajosta. Valmistusta omaan käyttöön sisältyi talousarvioon 569 000 euroa. Vuoden lopussa toteuma oli 553 374 euroa ollen 97 prosenttia talousarviosta.

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 726	0	4 726	4 430	296
Valmistus omaan käyttöön	569	0	569	553	16
Menot	-42 593	-25	-42 618	-39 818	-2 800
Menot ilman VOK	-42 024	-25	-42 049	-39 265	-2 784
Toimintakate	-37 298	-25	-37 323	-34 834	-2 489

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalvelut

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalueella jatkettiin kiinteistöhallintajärjestelmän käyttöönottoprojektia yhdessä tilakeskuksen ja hankintakeskuksen kanssa. Järjestelmän käyttöönotto tapahtuu vaiheittain kolmen vuoden aikana. Vuoden 2015 aikana otettiin käyttöön kiinteistönhoitoon liittyviä toimintoja esimerkkinä vikailmoitusten antaminen kiinteistöissä. Vuonna 2016 otettiin käyttöön sekä ulkoisen vuokrauksen toiminnot, asukasvalinta ja rakentamisen prosesseja ohjaavat järjestelmät. Vuoden 2017 aikana siirrytään uuteen järjestelmään sisäisen vuokrauksen ja käyttäjäpalvelujen hallinnan osalta.

Rahoitus
Kaupungin pitkäaikainen lainakanta pieneni vuonna 2016 ensimmäistä kertaa 2000-luvulla noin 17,8 milj. euroa. Ennakoitua paremmasta talous- ja kassatilanteesta johtuen bruttolainanotto jäi 80 milj. euroon. Kaupungin pitkäaikainen lainakanta oli vuoden 2016 lopussa noin 1,060 miljardia euroa, kun se oli vuoden 2015 lopussa noin 1,078 miljardia euroa.

Kaupungin pitkäaikainen varainhankinta toteutettiin poikkeuksellisesti kahdella kiinteäkorkoisella lainalla, joista toinen oli markkinoille liikkeeseen laskettu kiinteäkorkoinen joukkovelkakirjalaina (40 milj. euroa). Kiinteäkorkoisilla lainoilla parannettiin kaupungin lainasalkun korkoriskiasemaa. Rahoituksen tulosalue hoiti vuonna 2016 myös muun muassa VTK Kiinteistöt Oy:n Metropolian laajennukseen tarvittavan 45 milj. euron suuruisen pitkäaikaisen rahoitusratkaisun.

Kaupungin korkomenot alittivat budjetin merkittävästi ollen noin 3,9 milj. euroa, mikä on historiallisen alhainen taso lainasalkun koko huomioiden.

Riskienhallinnan kehittämistä ja jalkauttamista kaupunkikonsernin organisaatiossa on jatkettu myös vuoden 2016 aikana tulosaluetasolle.

Talouspalvelukeskus
Talouspalvelukeskuksen toimintaa suunnattiin vuoden 2016 aikana vahvasti taloushallinnon prosessien ohjaamiseen kokonaisvaltaisemmin. Ostolaskujen käsittelyn osalta on saavutettu kolmen asiakastoimialan kanssa yhteistyössä 13 prosentin tehostuminen edellisvuoteen nähden mittarilla kappaletta/ henkilötyövuosi ja myyntilaskutuksen osalta vastaavasti 15 prosentin tehostuminen. Ostolaskujen käsittelyn jatkokeskittämisellä ja automaatiota lisäämällä haetaan lisähyötyjä tulevina vuosina.

Tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelutuotannon keskittäminen talouspalvelukeskukseen on edennyt suunnitellusti: vuonna 2016 talouspalvelukeskuksessa hoidettiin 44 tytäryhtiön taloushallinnon palvelut, mikä on 88 prosenttia yhtiöiden lukumäärällä mitattuna.

Tietohallinnon palvelukeskus
Tietohallinto jatkoi tietohallinto-ohjelman 2014–2017 toteuttamista. Vuoden 2016 aikana toteutettiin seuraavat keskeiset muutokset:

- Kokeellinen toiminta käynnistettiin (SmartLab)
- Häiriöttömään palvelutoimintaan panostettiin perustamalla IT-operaatiokeskus
- Sähköisten palveluiden ketterän kehittämistoiminnan vakiinnuttaminen

Perustietotekniikan osalta automatisoitiin toimintaa ottamalla käyttöön itsepalveluportaali Ismo sekä työasemien itsepalveluportaali (MyAsset) leasinglaitteiden vaihtoa varten.

Hankintakeskus
Hoitotarvikkeiden hankinta ja varastointi siirrettiin HUS-Logistiikka liikelaitokselle ja kaupungin omana toimintana hoidetut kuljetuspalvelut Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle 1.4.2016.

Sosiaalisten kriteereiden huomioon ottamista hankinnoissa edistävä THL:n koordinoima Hankinnoista duunia -hanke on jatkunut koko vuoden ja päättyy keväällä 2017. Seuraavassa THL:n jatkohankkeessa, jossa Vantaan kaupunki on mukana, tavoitteena on vertaisoppimisen ja tiedonvaihdon avulla toteuttaa innovatiivisia työllistämistä tukevia julkisia hankintoja. Hanke toteutetaan yhteistyössä ruotsalaisten toimijoiden kanssa.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n ja toimialojen välillä solmittiin uudet palvelusopimukset koskien ateria-, puhtaus-, aula- ja vartiointipalveluja.

Cloudian kilpailuttamis- ja sopimushallintajärjestelmään otettiin käyttöön konsernirakenne.

Kuntalaispalvelut
Talous- ja velkaneuvonta on siirtynyt sähköiseen palvelumuotoon, Digitaveen, 18.4.2016 alkaen. Sähköisen kanavan kautta on palveluun ilmoittautunut vuoden 2016 aikana 586 asiakasta, joka on 78 prosenttia ilmoittautuneiden kokonaismäärästä (748). Digitaven kehittämisprojekti jatkuu yhä ja se sitoo henkilöstön resursseja kehittämistyöhön. Palvelun aktiivista markkinointia ei aloitettu vielä vuonna 2016, koska kehittämistyö on ollut kesken.

Vantaa-infon käyntiasiakasmäärä vuonna 2016 oli 155 204 asiakasta, joista 80 229 oli kassa-asiointeja. Maistraatin asiakkaita oli syys-joulukuussa 250. Nettikaverin asiakasmäärät ovat nousseet vuoteen 2015 verrattuna 35 prosenttia. Huhtikuussa aloitettuun sähköisen asioinnin tukeen tuli vuoden 2016 aikana 43 yhteydenottoa. Suurin osa neuvonnasta liittyi alustan yleisneuvontaan. Puhelinpalvelut vastasivat vuonna 2016 keskimäärin 19 341 puheluun kuukaudessa. Keskimääräinen vastausprosentti oli 93 prosenttia.

ASTAn käyttö on vakiintunut ja sujuvoituu. Ohjaukselle, neuvonnalle, opastukselle ja osaamisen syventämiselle on kuitenkin tarvetta. ASTAn koulutuksia uudistettiin vuoden 2016 aikana. ASTAsta järjestettiin 25 haettavissa olevaa koulutustilaisuutta vuonna 2016, ja niihin osallistui 288 osallistujaa. Lisäksi pidettiin myös erikseen pyydettyjä kutsukoulutuksia yksiköissä. Muutamista hankituista järjestelmistä ollaan tekemässä integraatioita ASTAan. Asiakirjahallinto on kaupungin uuden virastotalon suunnittelun johdosta aloittanut hallinnon asiakirjojen seulontaprojektin. Toistaiseksi töitä tehdään maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla. Kaupungin paperiasiakirjojen digitoimisesta on myös tehty suunnitelma. Koulujen arkistojen järjestämisprojekti etenee sekä peruskoulujen että lukioiden osalta.

6 Aika, Avoin osallisuus ja asiakkuus -hanke on edennyt aikataulussa. Asiointipalvelun ja kumppanuusyhteistyön nykytilan kartoitus toimenpide-ehdotuksineen on valmistunut. Yhteistyömalli osana asiointipalvelun yhteiskehittämistä. Laurean kanssa on käynnistynyt pilottipalveluna elinkeinopalveluiden keskitetty yritysneuvonta. Kartoitus olemassa olevista sähköisistä palvelutarjottimista on valmistunut ja kohderyhmän tarvekartoitus on toteutettu (sähköinen kysely ja työpajat). Hankkeen toinen maksatushakemus vuoden 2016 tammikesäkuun kuluista hyväksyttiin ja tilitettiin 12/2016.

Osallisuustyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa vuoden 2016 painopiste oli Osallistuva Vantaa – toimintatavan kehittämisessä. Vuonna 2016 Vantaan kaupungin seitsemän aluetoimikuntaa ja Svenska kommittén kokoontuivat 32 kertaa. Lisäksi aluetoiminta järjesti yhteensä 12 osallisuustilaisuutta kuntalaisille. Kaupungin johdon asukasfoorumi järjestettiin keväällä Sotungissa ja maahanmuuttajille suunnattu foorumi järjestettiin syksyllä Tikkurilassa. Osallisuuskoulutukset käynnistyivät syksyllä 2016. Koulutuksiin osallistui noin 50 kaupungin työntekijää.

Syksyllä 2016 toteutettiin yhteisö- ja vapaaehtoistoiminnan yksikön arviointi. Vuoden aikana aloitettiin kehittämistyö Vantaan vapaaehtoistoiminnan linjauksen mukaisesti. Vapaaehtoistoiminnan kursseja järjestettiin kolme (yhteensä 67 osallistujaa). Vapaaehtoistyön koordinaatiota turvapaikanhakijoiden tueksi vastaanottokeskuksissa jatkettiin. Vuoden 2016 koulutettuja vapaaehtoisia on noin 400, joista noin 100 toimii aktiivisesti. Toimintaryhmien tarjonta on monipuolistunut. Syksyn aikana on panostettu erityisesti aktiivisen toimijuuden tukemiseen mahdollistamalla turvapaikanhakijoiden toimiminen vapaaehtoisina.

Vuoden aikana otettiin käyttöön kolme uutta asukastilaa: Kansalaistoiminnan keskus Leinikki, Silkinportti ja Katrinebergin kartano. Katrinebergin kartanon kehittämishankkeelle myönnettiin Leader-rahoitus. Lisäksi, Katrinebergin kartanopuiston kehittämisestä valmistui yleissuunnitelma, jonka osana aloitettiin hanke kotieläinpihan toteuttamiseksi. Järjestötilojen osalta; Vantaan työttömien yhdistysten, Mielenterveysyhdistys Hyvät Tuulet ry:n Myöhätuulen sekä Kotiseututalo Påkas ry:n vuokrasopimukset uusittiin ja vuokraan myönnettiin kuntalaispalvelujen toimitilatuki. Velmu ry:n kanssa tehtiin yhteistyötä uusien bändiharjoitustilojen mahdollistamiseksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin avustuksia myönnettiin 199 300 euroa sekä merkittävää yhteiskunnallista työtä tekevien järjestöjen, yhteisöjen ja toimintaryhmien avustuksia 480 000 euroa yhteensä 94 hakijalle. Yleisjaoston

jakamien avustuksien perusteet uusittiin syksyllä ja uutena avustusluokkana avustuksiin lisättiin ystävyysseurojen toiminta-avustukset. Sisäinen tarkastus suoritti yleisjaoston jakamille avustuksille kaksi tarkastusta: jälkitarkastus vuonna 2014 merkittävää yhteiskunnallista työtä tekeville järjestöille myönnetyille avustuksille suoritettiin kesäkuussa 2016 sekä yleisjaoston myöntämien avustuksien tarkastus maalis-toukokuussa 2016.

Yhteisen pöydän toiminta laajeni edelleen yhteistyössä Vantaan kaupungin, Vantaan seurakuntien, kolmannen sektorin ja hävikkiä lahjoittavien yritysten (noin 35) kanssa. Yhteinen pöytä kuljettaa hävikkiruokaa noin 35 kohteeseen ja yli 30 000 kiloa viikossa. Yhteisen pöydän verkostossa oli loppuvuonna jo kymmenkunta yhteisöruokailua viikossa ja runsaasti erilaisia tapoja jakaa ruoka-apua.

Sosiaali- ja potilasasiamiehen asiakasmäärät olivat ennallaan. Keskimäärin yhteydenottoja on noin kymmenen päivässä.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talous- ja hallintopalvelut

Kiinteistöhallintajärjestelmän määrittely ja kilpailuttaminen toteutettiin siten, että käyttäjäpalvelujen hallinta on integroituna ja digitalisoituna toimitilojen hallinnan yhteyteen. Digitalisoinnin tarkoituksena on säästää noin neljän henkilötyövuoden työpanos turhia työvaiheita poistamalla.

Talouspalvelukeskus

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteinä on jatkettu talouspalvelujen keskittämistä talouspalvelukeskukseen. Tytäryhtiöiden taloushallinnon keskittäminen on edennyt suunnitelman mukaisesti. Talouspalvelujen jatkokeskittäminen ostolaskujen tiliöintitehtävien osalta on edistynyt kolmen asiakastoimialan kanssa yhteistyössä. Keskittämistyötä ja automaatioasteen kasvattamista tullaan jatkamaan tulevina vuosina.

Tietohallinnon palvelukeskus

Tietohallinto toteutti tietohallinto-ohjelmaa talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman puitteissa. Pilvitulostusratkaisu saatiin käyttöön 90 prosenttisesti vuoden 2016 aikana ja sen avulla vähennettiin tulostinlaitemäärää noin 2 800 kpl. Toimialat vastaavat säästöjen saavuttamisesta tulostusmäärien vähentämisen muodossa.

Hankintakeskus

Hankintakeskuksen tavoitteena on materiaali- ja kustannustehokkaan kalustemallin luominen ja uusien mallien käyttöönotto vuonna 2017. Vuoden 2016 aikana on laadittu kalustekilpailutuksen tarjouspyyntömateriaali mutta varsinainen kilpailutus siirtyi vuoden 2017 alkuun. Olemassa olevien kalusteiden kierrätystä on jo toteutettu työllisyyspalvelujen toimesta.

Sähköisen hankintasopimusten hallintajärjestelmään on viety sopimuspohjat ja järjestelmä on käyttöönottovalmiina. Hankintakeskus on vienyt joitakin sopimuksia vuonna 2016 ja vuoden 2017 alusta viedään kaikki hankintakeskuksen sopimukset.

Kuntalaispalvelut

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteinä on jatkettu kaupunkitasoisen monikanavaisen keskitetyn asiakaspalvelun kehittämistyötä. Kaupunginjohtajan nimeämän suunnittelutyöryhmän työskentely on alkanut ja ohjausryhmä on aloittanut työskentelynsä. Kaupunkitasoinen kartoitus asiointipalvelusta on tehty riittävällä tasolla. Yhdentyvän viestinnän kilpailutukseen liittyvä neuvottelukierros on käyty ja tarjousdokumenttien viimeistely on käynnissä. Arkiston digitoinnin arviointi on tehty. Asiakirjahallinnon kehittämisprojektin mukaisia kehittämistehtäviä on jatkettu ja edistetty.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen toimintakulujen talousarvio oli 1,19 milj. euroa ja toteuma 1,13 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat noin 68 000 euroa.

Rahoituksen tulosalueen toimintakulut alittivat vuoden 2016 talousarvion johtuen muun muassa henkilöstömäärän vähenemisestä sekä lainasalkun hallintajärjestelmän päivityksen siirtymisestä vuodelle 2017.

Talouspalvelukeskuksen toimintatuotot ylittyivät 17,7 prosenttia ja toimintakulut toteutuivat talousarvion mukaisesti. Toimintakatteella mitattuna talouspalvelukeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 94,3 prosenttia talousarviosta.

Tietohallinnon palvelukeskuksen talousarviossa oli toimintatuottoja budjetoitu 1,42 milj. euroa. Vuoden lopussa oli tuottoja toteutunut 1,13 milj. euroa, eli 79,5 prosenttia talousarviosta. Toimintakuluja oli budjetoitu 24,94 milj. euroa. Vuoden lopussa kuluja oli toteutunut 23,71 milj. euroa eli 95,1 prosenttia (henkilöstökulut 86,3 %). Toimintakatteella mitattuna tietohallinnon palvelukeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 96,0 prosenttia talousarviosta.

Valmistusta omaan käyttöön oli budjetoitu talousarvioon 569 000 euroa, josta toteutui 553 374 euroa eli 97,3 prosenttia. Aineettoman omaisuuden investointeja oli talousarviossa budjetoitu 6,2 milj. euroa (0,5 milj. euroa Apottiin), josta toteutui 5,4 milj. euroa, eli 87,1 prosenttia (Apotin toteuma oli 256 000 euroa). Toteuma ilman Apottia 90,3 prosenttia. Apotin alhainen toteuma johtui Apottiin suunniteltujen rekrytointien myöhästymisestä.

Hankintakeskukselle oli talousarvioon budjetoitu toimintatuottoja 1,56 milj. euroa. Vuoden lopussa oli toimintatuottoja toteutunut 1,43 milj. euroa. Toimintakuluja oli hankintakeskukselle budjetoitu 5,20 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 3,97 milj. euroa. Toteuman ero talousarvioon nähden johtuu logistiikkakeskuksen alasajon toteuttamisesta. Toimintakatteella mitattuna hankintakeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 73,2 prosenttia talousarviosta.

Kuntalaispalvelujen talousarviossa toimintatuottoja oli budjetoitu 656 105 euroa. Vuoden lopussa tuottoja oli toteutunut 655 813 euroa. Toimintakuluja oli talousarvioon budjetoitu 6,20 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 6,05 milj. euroa ollen 98 prosenttia talousarviosta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Talouspalvelukeskus			
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	27 027	27 900	28 938
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – 3 toimialan mittaustulos	7 390	7 501	8 338
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	38 666	39 000	42 285
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – 3 toimialan mittaustulos	6 201	6 294	7 118
Kirjanpitotehtäviin sitoutuneet htv:t – 3 toimialan mittaustulos	11,2	11,0	10,0
Tytäryhtiöiden kirjanpidon keskittämisaste, %	53 %	84 %	88 %
Tietohallinto			
Pilvessä olevien toimintojen määrä, kpl	8	8	17
Mobiili laitemäärä / oppilas	0,5	1	1
Pilotinomainen toiminta			
Testattujen laitteiden määrä, kpl	0	10	10
Tuotantoon siirrettyjen ratkaisujen määrä, kpl	0	1	0
Kuntalaispalvelut			
Tulosalueella avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	170	170	170
Järjestö- ja asukastiloihin myönnetyt käyttövuorot (käyttöaste)	..	85 %	87 %
DigiTaven käyttäjien osuus talous- ja velkaneuvonnan kokonaisasiakasmäärästä*	..	25 %	78 %
Ruokahävikin talteenotto (kg / vko)		25 000	27 000

17 70
Työllisyyspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 526	-120	4 406	4 977	-571
Menot	-33 078	-1 488	-34 566	-34 447	-118
Toimintakate	-28 552	-1 608	-30 160	-29 470	-690

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Työllisyyspalvelut vastaa kaupungin työllisyyden edistämisestä ja kehittämisestä, yhteistyöstä työvoimahallinnon ja yritysten kanssa, kaupungin työpajatoiminnoista nuorten työpajatoimintaa lukuun ottamatta, ja koordinoi työllisyyden edistämiseen liittyvää toimintaa.

Vuonna 2016 työllisyystilanne jatkui haastavana, mutta loppuvuodesta työttömyys kääntyi laskuun. Joulukuun 2016 lopussa Vantaan työttömyysaste oli 12,2 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita oli 13 744, mikä on 2,4 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2016 lopussa yhtäjaksoisesti yli vuoden työttömänä olleita oli 4 877 henkilöä, 2,5 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 454, mikä on 0,1 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Hallituksen yhtenä kärkihankkeena on työvoimahallinnon uudistaminen. Työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisiin kokeiluihin valittiin kesäkuussa 2016 yhdeksän aluetta. Vantaan ja pääkaupunkiseudun kuntien osalta valmistellaan erillisratkaisua, jossa linjataan ns. kasvupalvelujen järjestämisvastuu. Erillisratkaisusta saadaan

tarkemmat päätökset vuoden 2017 alkupuolella. Työllisyyspalvelut on varautunut sopeuttamaan toimintaansa nopealla aikataululla erillisratkaisun tuomiin muutoksiin.

Kesäkuussa 2016 työllisyyspalvelut muutti uusiin toimitiloihin Vernissakatu 1:een. Kahdessa kerroksessa toimivaan monitilatoimistoon keskitettiin tulosalueen kaikki yksiköt valmennustaloja ja nuorten Ohjaamopalvelupistettä lukuun ottamatta. Vernissakatu 1:een siirtyi kuitenkin ajanvarauksella sovittavat Ohjaamon asiakasajat.

Työllisyyspalvelujen johtaja Heidi Nygren siirtyi uusiin tehtäviin 1.9.2016. Kaupunginhallitus valitsi 12.12.2016 työllisyyspalveluiden uudeksi johtajaksi Timo Saaren, joka aloittaa virassa 1.1.2017.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP on kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyössä järjestämä lakisääteinen palvelu. Vuoden 2016 aikana TYP:ssä oli noin 3 200 asiakasta, mikä on yli 80 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Muutos johtuu TYP-toiminnan lakisääteistämisestä 1.1.2015 alkaen, mikä laajensi asiakaskuntaa huomattavasti. TYPin henkilöstömäärää kasvatettiin vastaamaan lakisääteistämisestä johtuvaan asiakasmäärän kasvuun ja vuoden lopussa Vantaan TYPissä työskenteli yhteensä 35 henkilöä erilaisissa asiakastyötehtävissä kolmesta eri hallintokunnasta. TYP onkin työllisyyspalvelujen suurin palveluyksikkö. Vuoden 2016 aikana uudistettiin yhdessä henkilöstön kanssa palveluprosesseja pitäen keskiössä asiakkaan ja hänen vaivattoman asiointinsa uusissa tiloissa Vernissakadulla. Tiedonkulkua kolmen eri hallintokunnan toimijoiden välillä parannettiin muun muassa uudistamalla kokouskäytäntöä. Asiakaspalvelua ja ajanvarauskäytäntöjämme tehostettiin palvelusihteerin toiminnoilla. Asiakkaita saatiin vuonna 2016 eteenpäin 997.

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää kuntouttavaa työtoimintaa pitkäaikaistyöttömille. Kuntouttavaan työtoimintaan voi osallistua työllisyyspalvelujen valmennustaloilla ja starttiryhmissä, integroiduissa työtoimintapaikoissa kunnan eri toimialoilla sekä ostopalvelupaikoissa. Vuonna 2016 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 293 henkilöä. Asiakasmäärä on kasvanut 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Vantaan elinvoimaohjelman 2014–2016 tavoitteena oli nostaa kaupungin toimialoilla integroiduissa kuntouttavan työtoiminnan paikoissa olevien asiakkaiden määrä viiteen prosenttiin suhteessa kaupungin vakinaiseen henkilöstön määrästä. Tähän tavoitteeseen ei päästy. Vuonna 2016 integroitujen paikkojen asiakasmäärä oli 225, kun tavoitteena oli 388 asiakasta.

Työllisyyspalveluilla on kolme valmennustaloa: Koutsi Tuupakassa, Reeli Koivukylässä ja Valo Korsossa. Valmennustaloissa toimivat muun muassa keittiöalan, remonttialan, laitoshuollon, pesulatoiminnan, kuljetusalan ja tekstiili- ja kädentaitojen valmennusyksiköitä, joissa asiakkaat voivat osallistua työkokeiluun tai kuntouttavaan työtoimintaan. Asiakkailla on toiminnan aikana mahdollisuus myös sosiaaliohjaukseen ja uraohjaukseen elämänhallinnan parantamiseksi ja työllisyys- ja koulutuspolkujen löytymiseksi. Vuoden 2016 aikana valmennustalojen toiminnassa pyrittiin lisäämään erityisesti opinnollistamista. Vuoden aikana valmennustaloille saatiin myös kuusi uutta vakituista työvalmennusohjaajan paikkaa.

Valmennustalo Valossa toimii seitsemän valmennusyksikköä. Atk-opastusta tarjoavan Opastimen toiminta laajennettiin ja atk-opastusta on tarjolla nyt työkokeilun lisäksi kuntouttavana työtoimintana. Vuonna 2016 Valossa oli yhteensä 442 asiakasta (työkokeilussa 80, kuntouttavassa työtoiminnassa valmennusyksiköissä 304 ja Sosku-hankkeessa 58 henkilöä). Kaupunginhallitus hyväksyi 5.9.2016 Valon tilatarveselvityksen ja Valolle etsitään korvaavia tiloja.

Reelissä toimii neljä valmennusyksikköä. Reelin pesulaan on keskitetty kaupungin päiväkotien pyykkihuolto. Pesula saavutti vuoden aikana täyden kapasiteettinsa, kun kaupungin kaikki sovitut päiväkodit liittyivät palvelun piiriin. Lisäksi Reeliin keskitettiin valmennustalojen kuljetuspalvelut, joista muodostettiin logistiikkayksikkö ja loppuvuodesta käynnistettiin kiinteistöhuoltopalvelujen valmennusyksikkö, joka vastaa kaikkien valmennustalojen kiinteistöhuollosta. Kaupunkitasoinen kalustekierrätysvarasto valmistui joulukuussa. Vuonna 2016 Reelissä oli yhteensä 108 asiakasta.

Koutsissa toimii seitsemän valmennusyksikköä. Koutsin toiminta laajeni vuoden 2016 aikana, kun sivistystoimen koulukalustekunnostus siirtyi Koutsin puutyövalmennusyksikköön. Maahanmuuttaja-asiakkaille aloitettiin suomen kielen aktivointi pajajaksojen yhteyteen. Vuonna 2016 Koutsissa oli yhteensä 252 asiakasta (kuntouttavassa työtoiminnassa 112 ja työkokeilussa 140 henkilöä).

Työllisyyspalvelujen yritysyhteistyö keskitettiin uuden organisaation myötä Yritysohjaamoon. Yritysohjaamo tekee rekrytointiyhteistyötä ja järjestää muun muassa täsmärekryjä, yrityskäyntejä, yksilöohjausta ja työnhakuklubeja. Vantaan suurin rekrytointitapahtuma Megarekry järjestettiin Flamingossa 12.10.2016. Näytteilleasettajia oli 71 ja kävijöitä noin 3 600.

Projektit ja hankkeet ovat keskeinen osa työllisyyspalvelujen toiminnan kehittämistä. Työllisyyspalveluissa toimii useita ulkopuolista rahoitusta saavia hankkeita. Työrasti-projekti aloitti toimintansa toukokuussa 2016. Projektissa ohjataan 30–54-vuotiaita, yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneita työttömiä työkokeilun kautta työhön ja opintoihin. Asiakkaita oli ensimmäisen puolen vuoden aikana 322. Heistä vuoden loppuun mennessä työllistyi 28. Opiskelemaan lähti 11 asiakasta. Työrasti-projekti kestää vuoden 2018 loppuun saakka. Rahoittajia ovat Uudenmaan TE-toimisto ja Vantaan kaupunki.

Kesäkuussa 2016 aloitti ViVa – virtaviivaisuutta valtavirtaistamiseen –projekti, jonka tavoitteena on lisätä työntekijöiden asiantuntijuutta sukupuoli- ja yhdenvertaisuusasioissa sekä niiden vaikutusta työllistymiseen ja työllistymistä tukeviin palveluihin. Projekti on Vantaan ja Espoon ESR-rahoitteinen yhteishanke ja se kestää toukokuuhun 2018 saakka.

Nevo Tiija – uusi aika –projektin tavoitteena on tukea romanien työllistymis- ja koulutuspolkuja ja vahvistaa Vantaan kaupungin työllisyyspalvelujen ja muiden toimijoiden osaamista romanityössä. Työmalleja kehitetään yhdessä valtakunnallisen Nevo Tiija –verkoston kanssa. Projekti aloitettiin syyskuussa 2016 ja se kestää joulukuuhun 2018 saakka.

Nuorten palvelut Ohjaamo -yksikköön kuuluu Ohjaamo Vantaa -hanke sekä nuorten työllisyydenhoidon palvelut. Ohjaamo-projekti on alle 30-vuotiaille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste, missä nuoret saavat apua, tukea ja neuvontaa muun muassa työnhakuun, opiskeluun, asuntoasioihin ja etuuksiin liittyvissä asioissa. Vuonna 2016 Ohjaamossa oli noin 6 500 asiakaskontaktia. Avoimille työmarkkinoille työllistyi 273 asiakasta ja koulutuksen aloitti 155 asiakasta. ESR-rahoitteinen Ohjaamo Vantaa on osa valtakunnallista Ohjaamohankkeiden verkostoa. Projektikausi on 1.3.2015–28.2.2018.

Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke - Sosku kehittää kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden siirtymiä. Asiakaslähtöinen toiminta on tavoittanut hyvin vaikeissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä ja saanut heitä aktivoitua. Asiakkaita vuonna 2016 oli ryhmissä 58. ESR-rahoitteisen projekti jatkuu vuoden 2017 loppuun saakka ja sen pääkoordinoijana on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

Hankinnoista duunia –hankkeen tavoitteena on vakiinnuttaa sosiaaliset kriteerit osaksi Vantaan kaupungin hankintoja. Vuoden 2016 aikana kilpailutusprosessin eri vaiheissa oli 11 eri hankintaa, joissa pilotoitiin työllistämisehtoa. Näistä kolmen hankinnan kautta syntyneisiin työpaikkoihin työllistyi yhdeksän henkilöä. Hanke on järjestänyt koulutusta sekä kaupungin hankinta-asiantuntijoille että työllisyyspalvelujen henkilöstölle. ESR-rahoitteinen hanke aloitettiin toukokuussa 2015 ja se jatkuu kesäkuuhun 2017 saakka. Sen pääkoordinoija on THL.

Työllisyyspalvelut tukee yrityksiä ja järjestöjä työttömän palkkaamisessa palkkatukityöhön. Yrityksille myönnettävää Valtti-tukea myönnettiin 63 henkilön työllistämiseen. Valtti-tuen suuruus on 500 euroa kuukaudessa. Järjestöille myönnettävää työllistämisen lisätukea myönnettiin 87 palkkatuki-työntekijän palkkaamiseen. Järjestöjen työllistämistuki on 300 euroa kuukaudessa. Toteutuneet luvut ovat selvästi alhaisempia kuin vuonna 2015. Järjestöjen osalta selityksenä on palkkatukiehtojen muutos, joka vähensi järjestöjen tarvetta anoa kaupungilta lisätukea työllistämisen tueksi. Lisäksi työllisyyspalvelut myönsi avustusta järjestöille erilaisiin työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Työllisyyspalvelut vastaa kaupungin palkkatukityöllistämisestä. Vuoden 2016 aikana Vantaan kaupungin eri toimipisteissä työskenteli yhteensä 435 palkkatuella työllistettyä henkilöä. Palkkatuella rahoitetun oppisopimuskoulutuksen aloitti 39 henkilöä. Kesätyöpaikka kunnan tehtävissä rahoitettiin 96:lle ilman kesätyöpaikkaa jääneelle opiskelijalle, jotka olisivat muuten joutuneet hakemaan toimeentulotukea kesän ajaksi.

Kesätyösetelin avulla tuettiin 15–18-vuotiaiden vantaalaisnuorten työllistymistä yrityksiin ja yhdistyksiin. Vuonna 2016 myönnettiin 440 kesätyöseteliä 318 yritykselle ja 122 yhdistykselle. Luvuissa on huomattavaa kasvua verrattuna edelliseen vuoteen. Yhden kesätyösetelin arvo oli 300 euroa. Lisäksi työllisyyspalvelut myönsi avustusta järjestöille erilaisiin työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Työllisyyspalvelujen organisaatio uudistui 1.3.2016 alkaen. Uudessa matriisiorganisaatiossa on seitsemän yksikköä: Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP, Nuorten palvelut Ohjaamo, Valmennustalo Koutsi, Valmennustalo Reeli, Valmennustalo Valo, Työelämään valmennuspalvelut ja Yritysohjaamo. Matriisissa toimii kolme palvelupäällikköä, joiden vastuualueet ovat asiakaspalvelu, tuotepalvelu ja verkostopalvelu.

Työllisyyspalvelujen henkilökunta työvalmennustaloja lukuun ottamatta siirtyi 2016 kesällä uusiin tiloihin osoitteeseen Vernissakatu 1. Saman talon viidennessä kerroksessa toimii myös TE-toimisto. Vantaan Valo työvalmennustalon todettiin vuoden lopussa tulleen käyttöikänsä päähän ja sille alettiin etsimään korvaavia tiloja. Muutto ei kuitenkaan toteutunut vielä vuoden loppuun mennessä. Hosantiellä olevaa työvalmennustaloa laajennettiin kun hankintakeskuksen entinen varasto siirtyi työllisyyspalveluille. Tiloissa alettiin toteuttaa kaupungin kalustekierrätystä ja samaa tarkoitusta varten työllisyyspalveluille siirtyi tiloja myös sivistystoimen toimialalta osoitteessa Tuupakantie 4.

Vuonna 2013 aloitetun Tekesin osarahoittaman Vantaan kaupungin työllisyyspalvelujen asiakaslähtöisen ja innovatiivisen liiketoimintamallin kehittäminen –projekti päättyi kesäkuussa 2016. Projektin aikana kehitettiin työllisyyspalvelujen liiketoimintamalli, joka on asiakaslähtöinen ja jossa huomioidaan kestävä muutos ja johtaminen.

Avoin oppimiskeskus on työllisyyspalvelujen sisäinen hanke, jonka tavoitteena on luoda asiakkaille toimiva palveluprosessi uudenlaiseen oppimiseen ja opinnollistamiseen kaupungin sisällä ja yrityksissä. Toimintamallia kehitetään yhteistyössä asiakkaiden, oppilaitosten ja yritysten kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Työllisyyspalveluiden toimintakulujen alkuperäinen talousarvio vuodelle 2016 oli 33,09 milj. euroa. Varhaisessa vaiheessa huomattiin, että työmarkkinatuen kuntaosuus tulee ylittämään kehyksen ja toimintakuluihin haettiin 1,48 milj. euron lisäys (muutettu TA 34,57 milj. euroa). Toimintakulujen toteuma oli lopulta 34,45 milj. euroa.

Kunnan rahoitusosuus työmarkkinatuesta on 50 prosenttia yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta ja 70 prosenttia, jos työmarkkinatukea on maksettu yli 1 000 päivää. Huono työllisyystilanne ja irtisanomiset näkyvät parin vuoden viiveellä työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvuna. Vuonna 2016 Vantaan rahoitusosuus työmarkkinatuesta oli 20,2 miljoonaa euroa. Palkkatukia käytettiin hieman enemmän kuin edellisenä vuonna eli 6,3 milj. euroa. Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta kasvoi 663 000 euroon johtuen kuntouttavan työtoiminnan asiakasvolyymien kasvusta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärän vuosimuutos (%)	11 %	+ 10 %	6 %
Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste	12,20 %	13,40 %	12,50 %
Saadun projektirahoituksen määrä (€)	1 151 436	562 629	775 212

12
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vastuuhenkilö: Jukka T Salminen Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Puheenjohtaja: Mari Niemi-Saari

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	71 495	0	71 495	71 485	10
Menot	-663 156	-137	-663 293	-640 669	-22 624
Toimintakate	-591 661	-137	-591 798	-569 184	-22 613

12
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman erikoissairaanhoitoa

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	70 895	0	70 895	70 422	473
Menot	-436 425	-137	-436 562	-422 054	-14 507
Toimintakate	-365 530	-137	-365 667	-351 633	-14 034

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi vuonna 2016 toiminnan tuloksellista ja määrätietoista kehittämistä kasvavan kaupungin asukkaiden tarpeisiin vastaamiseksi. Vuoden 2016 alkupuolella toteutetun asiakastyytyväisyyskyselyn perusteella sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakkaat olivat erittäin tyytyväisiä saamiinsa palveluihin; tulokset paranivat entisestään kahden vuoden takaiseen kyselyyn verrattuna keskiarvon ollessa kouluarvosana-asteikoilla 8,85.

Toimialalla edistettiin uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmä Epicin käyttöönottoa Apotti-hankkeessa, mikä vaati Apotti-hankkeeseen siirtyneen henkilökunnan lisäksi runsaasti työpanosta toimialan edustajilta. Uuden järjestelmän käyttöönotto alkaa yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla loppuvuodesta 2018.

Palvelusetelimallin laajentamisen mahdollistava sähköinen palvelusetelijärjestelmä PSOP otettiin käyttöön, ja ensimmäiset kolme palveluseteliä vietiin järjestelmän kautta toteutettavaksi. Lisäksi päätettiin viiden uuden palvelusetelin käyttöönotosta vuoden 2017 alkupuolella.

Yhteistyön kehittämistä erikoissairaanhoidon kanssa jatkettiin. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen integraatiota edistettiin käynnistämällä ilman ajanvarausta toimivat matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelupisteet Tikkurilan ja Martinlaakson terveysasemilla terveyspalvelujen, päihdepalvelujen ja HYKS psykiatrian yhteistyönä. Päihdepalvelut aloitti yhteistyön HUS:n kanssa Peijaksen sairaalan päivystyksessä. Erikoislääkärikonsultaatiota terveysasemilla jatkettiin. HUS lastenpsykiatrian, perheneuvolan ja lastensuojelun asiakasprosessin kehittämisellä on päällekkäistä työtä saatu poistumaan.

Vuoden 2016 aikana saatiin kaikki terveysasemien lääkärivakanssit täytettyä, myös sijaistilanne oli hyvä. Vantaalaiset kävivät terveysasemalääkärillä 185 231 kertaa, mikä on 1,9 prosenttia edellisvuotta enemmän. Keskimäärin omalle lääkärille pääsi kiireettömässä asiassa 24 päivässä. Hoidon tarve arvioidaan aina yksilöllisesti, joten vastaanotolle voi päästä huomattavasti nopeamminkin; esim. joulukuussa Vantaan terveysasemien omille lääkäreille pääsi kiireettömissä asioissa lyhimmillään 14 päivässä (kolmas vapaa aika Länsimäen terveysasemalla). Päiväpoliklinikoille pääsi alle tunnissa 68 prosenttia potilaista, parhaimmillaan jopa 15 minuutissa Korson terveysasemalla.

Vuoden aikana Vantaan sisällä tehtiin 526 terveysasemavaihtoa. Vantaan terveysasemilta siirtyi 405 henkilöä muihin kuntiin ja 275 muun kunnan asukasta valitsi Vantaan hoitopaikakseen.

Vantaan terveyskeskuspäivystys siirtyi vuoden alussa HYKS Akuutin tuottamaksi, ja päivystys toteutui sopimuksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelusopimuksen mukaisesti.

Perhepalveluissa valmisteltiin suuri toiminnallinen muutos toimeentulotuen perusosan päätöksenteon ja maksatuksen siirtyessä Kelalle vuoden 2017 alussa. Kunnan tehtäväksi jäi täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen, ja aikuissosiaalityön organisaatiota uudistettiin vastaamaan muuttuneita tehtäviä. Vuonna 2016 toimeentulotukea sai 15 037 vantaalaista kotitaloutta, mikä on 2,4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Vantaan työttömyysaste oli vuoden 2016 lopussa 12,2 prosenttia (12,6 % v. 2015); pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi laskuun lokakuussa 2016.

Perhepalveluissa jatkettiin palvelujen painopisteen siirtämistä uuden sosiaalihuoltolain mukaisesti varhaiseen tukeen. Uudistusten tavoitteena on saada tuettua yhä useampaa lasta ja perhettä ilman lastensuojelun asiakkuutta. Vantaalla lastensuojeluilmoituksia vastaanotettiin vuoden aikana 4 392 lapsesta, mikä vastaa edellisvuoden määrää. Lastensuojelun avohuollon suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasmäärä väheni 8,8 prosenttiin Vantaan 0-17-vuotiaista (4 091 lasta) edellisvuoden 9,1 prosentista. Avohuollon tukitoimisijoitukset lisääntyivät ja kiireelliset sijoitukset vähenivät selvästi.

Maahanmuuttajapalveluyksikön tehtävänä on tarjota kotoutumislain mukaiset vastaanottopalvelut Vantaalle muuttaville oleskeluluvan saaneille pakolaisille ja paluumuuttajille. Vuoden aikana yksikön henkilöstömäärää vahvistettiin vastaamaan odotettua asiakasmäärän kasvua. Uusien pakolaisasiakkaiden määrä (557 asiakasta) kasvoi yli sadalla prosentilla edellisvuodesta, paluumuuttaja-asiakkaiden määrä säilyi alle kuudessakymmenessä.

Omassa kodissa asui vuoden 2016 lopussa 92,7 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 9,1 prosenttia vantaalaisvanhuksista, ja heidän luokse tehtiin yli 753 000 kotihoidon käyntiä. Käyntimäärät kasvoivat edellisvuodesta lähes 5 prosenttia, myös käynnit asiakasta kohden kasvoivat hieman. Resurssien tarkoituksenmukaiseksi ohjaamiseksi vuoden aikana otettiin asteittain käyttöön kaikissa kotihoidon yksiköissä toiminnanohjausjärjestelmä. Kotikuntoutuksen kehittäminen vanhuspalvelujen ja kuntoutusyksikön yhteistyönä käynnistettiin.

Hoiva-asumisessa jatkettiin palvelurakenteen uudistamista muuttamalla laitoshoitopaikkoja tehostetuksi asumispalveluksi asteittain vapautuvien paikkojen myötä. Vuoden 2016 lopussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli enää 0,8 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä.

Vanhus- ja vammaispalveluissa jatkettiin ja laajennettiin ns. Malminiitty-hanketta, jossa työllistetään kehitysvammaisia uudella toimintamallilla.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi valtuustokauden strategisen tavoitteiden toteuttamista mm. jatkamalla asukkaiden hyvinvointia vahvistavien palvelujen kustannustietoista uudistamista, laajentamalla asiakkaiden valinnanvapautta vaihtoehtoisilla palvelujen tuotantotavoilla sekä osallistumalla hallintorajat ylittävien hyvinvointiohjelmien toimeenpanoon.

Toimialan raportointivastuulla olevat strategiset päämäärien kehityssuunnat olivat positiivisia. Kansallisiin vertailutietoihin perustuvien mittareiden osalta tietoja vuodelta 2016 ei arviointiin ollut käytettävissä.

Talousarvion toteutuminen 2016

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menot vuonna 2016 olivat 640,7 milj. euroa ja tulot 71,5 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia vuonna 2016 olivat 365,1 milj. euroa ja tulot 40,3 milj. euroa. Oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia alitti alkuperäisen määrärahan 10,0 milj. eurolla (2,7 %) ja tuloja kertyi 0,7 milj. euroa enemmän (1,9 %). Tilinpäätöksen 2016 menototeuma oli 1,5 prosenttia suurempi kuin tilinpäätös 2015.

Kaupungin lomapalkkajaksotuksiin tehty kirjanpidollinen korjaus pienensi menototeumaa 1,8 milj. euroa.
Palvelutuotannossa merkittävimmät säästöt syntyivät yhteispäivystyksen ennakoitua matalammasta kustannuksesta (1,6 milj. euroa), mielenterveyskuntoutujien ostopalveluista (1,8 milj. euroa). Materiaalihankinnat pysyivät vuoden 2015 tasolla (säästö talousarvioon nähden 0,5 milj. euroa). Henkilöstömenot mukaan lukien työvoiman vuokraus toteutuivat käyttösuunnitelman mukaisina, kun lomapalkkajaksotuksen vaikutus on eliminoitu. Toimialan varhaiseläkemaksut toteutuivat 0,5 milj. euroa ennakkoarviota matalampina.

Sosiaali- ja terveystoimen oman toiminnan määrärahoihin ilman toimeentulotukea ei esitetty muutoksia kaupunginvaltuustolle vuonna 2016. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettuja määrärahoja siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä toimialalle 0,1 milj. euroa.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 10,7 milj. euroa parempi.

Toimeentulotuen menot vuonna 2016 olivat 57,0 milj. euroa ja tulot 30,1 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 4,4 milj. eurolla ja tulot 1,2 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 3,2 milj. euroa parempi.

Erikoissairaanhoidon menot vuonna 2016 olivat 218,6 milj. euroa ja tulot 1,1 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 8,1 milj. eurolla ja tuloja kertyi 0,5 milj. euroa enemmän.

Erikoissairaanhoidon menot sisältävät HUS:n palvelutuotannon lisäksi myös HUS eläkevastuut (4,9 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,5 milj. euroa), laskutetut siirtoviivepäivät (0,2 milj. euroa), E-arkiston ja E-resepti -järjestelmien käyttömaksut (0,2 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen että erikoislääkärikonsultaatioiden menoja yhteensä 0,1 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat 211,2 milj. euroa. 2016 tilinpäätöstoteuma sisältää HUS:n ylijäämäpalautusta kunnille vuoden 2015 osalta 7,8 milj. euroa ja vuoden 2016 osalta 12,5 milj. euroa. HUS-valtuusto päätti kokouksessaan 16.12.2015, että HUS:n vuoden 2015 tuloksen käsittelystä päätetään vasta HUS-tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä valtuuston kokouksessa kesäkuussa 2016.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 8,6 milj. euroa parempi.

12 10
Talous- ja hallintopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	95	0	95	319	-224
Menot	-9 696	-10	-9 706	-5 332	-4 373
Toimintakate	-9 601	-10	-9 611	-5 014	-4 597

Taulukko sisältää talous- ja hallintopalvelut sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Toimialan vanhus- ja vammaispalvelujen sekä sairaalapalvelujen tulosidonnaisten asiakasmaksujen määrittelytyö keskitettiin talous- ja hallintopalveluihin 1.1.2016 alkaen. Vuoden aikana tiimin toimintaprosesseja selkeytettiin ja kehitettiin, ja ohjeistuksia ja tiedotteita uusittiin. Tiimi on sijoittunut Peltolantien tiloihin.

Markkinaoikeuden hylättyä huhtikuussa Apotti-hankkeen tietojärjestelmähankinnasta tehdyn valituksen aloitettiin aktiivinen valmistautuminen uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän täytäntöönpanoon. Ns. resurssisopimuksen mukaisesti henkilökuntaa on siirtynyt toimialalta Apotti-hankkeen palvelukseen. Syksystä 2016 lähtien Apotti-hankkeen vaatima työmäärä kasvoi ja tulee edelleen kasvamaan, mikä tulee vaatimaan lisäresurssointia myös Vantaan hanketoimistoon. Vuoden 2016 lopussa sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioon kuuluvassa Apotti-hanketoimistossa työskenteli 5,5 henkilöä.

Sähköisen asioinnin hanketta jatkettiin yhdessä tietohallinnon kanssa. PSOP-palvelusetelijärjestelmä otettiin tuotantokäyttöön, mikä mahdollisti palvelusetelitoiminnan laajentamisen. Tulosalueen edustajat osallistuivat kaupunkitasoiseen tiedolla johtamisen hankkeeseen.

Joka toinen vuosi toteutettava sosiaali- ja terveydenhuollon laaja asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin talous- ja hallintopalvelujen koordinoimana helmikuussa 2016. Sisäisten auditointien tuloksista tehtiin toimintasuunnitelmat sekä terveysasemille että kotihoitoon. Itsearvioinnit tehtiin sekä tulosalue- että toimialatasolla. Talous- ja hallintopalveluja koskeva asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin haastattelemalla toimialan johto.

Korvaavan työn toimintamalli ns. tuunattu työ otettiin käyttöön koko toimialalla 1.2.2016 alkaen. Tuunattuun työhön osallistui vuoden aikana 76 työntekijää, tuunattuja työpäiviä oli yhteensä 972.

HaiPro-yhteistyö aloitettiin HUS:n kanssa. Toimialan lääkehoitosuunnitelma saatiin valmiiksi ja potilas- ja asiakasturvallisuussuunnitelma päivitettiin. Potilasturvallisuuden takaamiseksi kiinnitettiin huomio toimialan lääkehoitolupiin ja uusi ohjeistus lupien saattamiseen ajantasaisiksi annettiin. Lääkelupiin liittyvää koulutusta lisättiin huomattavasti. Seuren käyttöön liittyvää ohjeistusta tarkennettiin.

Tulosalueella koordinoitiin toimialan hakemukset STM:n viiteen kärkihankkeeseen; rahoitusta myönnettiin lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmalle (LAPE).

Talous- ja hallintopalvelut osallistuivat vanhus- ja vammaispalvelujen kanssa kansainväliseen Silver-hankkeeseen (Supporting Independent Living for the Elderly), jonka ensisijaisena tavoitteena oli toteuttaa usean maan yhteinen esikaupallinen hankinta ja samalla kehittää yleinen esikaupallisen hankinnan malli. Esikaupallisen hankinnan kohteena oli uusien teknologioiden ja robotiikan kehittäminen ikääntyvien henkilöiden

kotona asumisen tukemiseen. Vantaan erityisenä tavoitteena oli saada kokemusta esikaupallisesta hankinnasta, mutta myös teknologian käyttöönotolle oli selvä tarve. Hankkeessa kehitettiin LEA-robotti, jonka kenttätestaus toteutettiin huhtikuussa Koivukylän kotihoidossa. V. 2012 käynnistynyt hanke päättyi vuoden 2016 lopussa.

Tulosalueella valmistauduttiin sote-uudistuksen vaatimiin toimiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talouden tasapainottamiseksi edistettiin työvoiman joustavaa, tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta käyttöä mm. laatimalla kattava työaikaselvitys, tehostamalla varahenkilöstön käyttöä sekä täsmentämällä Seuren käytön periaatteet ja ylityökriteerit.

Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa edistettiin suunnitelmallisesti; järjestelmä tullaan ottamaan yhteistyökumppaneista ensimmäisenä käyttöön Vantaalla vuoden 2018 lopulla.

Palvelusetelimallin laajentamista tukeva sähköinen palvelusetelijärjestelmä otettiin käyttöön. Toimialan sähköisten ratkaisujen tavoitteita edistettiin aktiivisella yhteistyöllä tietohallinnon kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen menomäärärahassa oli varauduttu tulosalueiden ja erikoissairaanhoidon ostopalvelujen ennakoimattomiin menoihin, toimialan hankkeiden omavastuuosuuksiin, toimialatason koulutuksiin sekä varhaiseläkemaksuihin. Näissä tapahtui säästöä, ja tulosalueen menomääräraha alittui 4,4 milj. eurolla ja tulomääräraha ylittyi 0,2 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Toimialan henkilöstömäärä [1]	2 629	2 722	2 764
Toimialan esimiesten määrä	215	215	191
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä[2	50	52	56
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilöstövuosina	40,0	41,6	47,4
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	1,9 %	1,9 %	2,0 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan esimiesten määrä	23,3 %	24,2 %	29,3 %

1) Henkilöstömäärän laskentatapa on kaupunkitasoisesti uudistettu 2015. Sis. suun terveydenhuollon liikelaitoksen.
2) Sis. tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen henkilöstöä.

12 20
Erikoissairaanhoito

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	600	0	600	1 063	-463
Menot	-226 731	0	-226 731	-218 615	-8 116
Toimintakate	-226 131	0	-226 131	-217 552	-8 579

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. Erikoissairaanhoidon palvelutuotannosta ja määrärahasta päätettiin vuonna 2015 käydyissä kuntaneuvotteluissa.

HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 0,9 prosenttia verrattuna vuoden 2015 tilinpäätökseen. Hoitopäivätuotteet kasvoivat 1,8 prosenttia edellisestä vuodesta. Hoitopäivätuotteet muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian erikoisalan palvelutuotannosta.

Vantaan terveyskeskuksessa laadittujen elektiivisten lähetteiden määrä kasvoi lähes 1,7 prosenttia verrattuna vuoden 2015 lähetekertymään. Jos huomioidaan myös yksityissektorilta ja työterveyshuollosta laaditut lähetteet, kasvu oli noin 0,4 prosenttia. Vuonna 2016 kirjoitettiin HYKS-sairaanhoitoalueelle 40 166 elektiivistä lähetettä, joista 63,4 prosenttia laadittiin terveyskeskuksessa. Näiden lisäksi laaditaan HYKS:n sisäisiä lähetteitä, joita tarvitaan potilaan siirtyessä hoitoon toiselle erikoisalalle. Terveyskeskuksen erikoislääkärikonsultaatioita toteutui 4 133, mikä oli 18,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015.

Vuoden 2016 lopussa osastojonoissa oli 2 409 potilasta (poikkileikkaustilanne 31.12.2016). Heistä yli 6 kk jonottaneita oli 116 potilasta, joista 25 kirurgian erikoisalojen jonoissa.

Vantaan vastuulla olevista potilaista kertyi 438 laskutettua siirtoviivepäivää, joista maksettiin vuonna 2016 196 200 euroa. Siirtoviivepäivistä johtuvat menot pienenivät edellisvuodesta 94 800 euroa.

Talousarvion toteutuminen

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2016 olivat 218,6 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi myös HUS eläkevastuut (4,9 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,5 milj. euroa), laskutetut siirtoviivepäivät (0,2 milj. euroa), E-arkiston ja E-resepti -järjestelmien käyttömaksut (0,2 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen että erikoislääkäri-konsultaatioiden menoja yhteensä 0,1 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat 211,2 milj. euroa. Vuoden 2016 tilinpäätöstoteuma sisältää HUS:n ylijäämäpalautusta kunnille vuoden 2015 osalta 7,8 milj. euroa ja vuoden 2016 osalta 12,5 milj. euroa. HUS-valtuusto päätti kokouksessaan 16.12.2015, että HUS:n vuoden 2015 tuloksen käsittelystä päätettiin vasta HUS-tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä valtuuston kokouksessa kesäkuussa 2016.

Erikoissairaanhoidon menot alittivat käyttösuunnitelman 8,1 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Tuotteistetut hoitokokonaisuudet	85 710	85 856	84 272
Poliklinikkakäynnit	252 057	251 268	256 636
Vuodeosastohoitopäivät	30 584	29 342	34 351
Kaikki jonossa olevat	2 303	2 137	2 409
Laskutetut siirtoviivepäivät	473	0	336
Erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen arvo/ milj. eur. [1)]	221,2	215,0	211,2
Euroa/asukas [2)]	1 031	995	927
Euroa/hoitokokonaisuus (hinnoiteltu tuote)	1 549	1 618	2 570

[1)] Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) ja Vantaan kaupunki neuvottelevat erikoissairaanhoidon tuotekokonaisuuksien määrästä ja kokonaiskustannusarviosta vuosittain. Neuvottelutulos kirjataan palvelusopimukseen. Tilinpäätöstiedot eivät sisällä kalliin hoidon tasausta. Vuoden 2016 tilinpäätös sisältää ylijäämäpalautuksen vuodelta 2015 (7,8 milj. euroa) ja vuodelta 2016 (12,5 milj. euroa).
[2)] Vuoden 2015 ja 2016 ylijäämäpalautukset huomioiden erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen mukaiseen palvelutuotannon toteutukseen käytettiin 927 euroa/ asukas.

12 30
Terveydenhuollon palvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 832	0	3 832	3 569	263
Menot	-83 421	-16	-83 437	-80 207	-3 230
Toimintakate	-79 589	-16	-79 605	-76 638	-2 967

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan maine hyvänä työnantajana vahvistui. Kaikki lääkärinvakanssit saatiin täytettyä, ja myös sijaisia saatiin hyvin. Ostopalvelulääkäreistä luovuttiin. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon vuonna 2018 osallistuttiin aktiivisesti antamalla henkilökunnan työpanosta Apotin asiantuntija- ja kehittämistyöryhmiin. Toimintaprosessien ja palvelujen kehittämistä jatkettiin lean-mallia hyödyntäen.

Terveysasemapalveluissa toteutettiin ja valmisteltiin vuoden aikana useita kehittämishankkeita. Matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveysintegraatiovastaanotto käynnistettiin 1.9.2016 Martinlaakson terveysasemalla ja 12.9.2016 Tikkurilan terveysasemalla. Valinnanvapautta lisäävä toimintamalli äkillisesti sairastuneen potilaan vapaasta päiväpoliklinikkavalinnasta valmisteltiin otettavaksi käyttöön 1.4.2017 alkaen. Ruotsinkielisiä palveluja lisättiin ottamalla käyttöön ruotsinkieliset puhelinpalvelun tiedotenauhat vuoden 2016 lopulla. Terveyspalveluissa työstettiin koko toimialalle lääkintälaiterekisterin käyttöönotto aloitettavaksi 16.1.2017. Sähköisiä palveluja kehitettiin valmistelemalla eHoidontarpeen arvioinnin käyttöönottopilottia vuodelle 2017 Myyrmäen terveysasemalla ja etälääkärin vastaanottoa Korson terveysasemalla.

Palveluseteli yleislääkärin vastaanottoa, ajoterveyteen liittyvän todistuksen saamista sekä lääkinnällisen kuntoutuksen perusteella myönnettävää peruukkia varten hyväksyttiin lautakunnassa joulukuussa. Palvelusetelit tullaan ottamaan tuotantokäyttöön 1.4.2017 alkaen; peruukkien osalta aiemmin kilpailutettu toimittaja hoitaa vielä vuoden 2017 toimitukset. Omahoitoa tuettiin hankkimalla terveysasemien itsehoitopisteisiin potilas-

käyttöön tietokoneet ja omahoidon tukemisen toimintamallit yhtenäistettiin ja ryhmävastaanottotoimintaa laajennettiin.

Perhesuunnitteluneuvoloiden työ sai valtakunnallista näkyvyyttä. Pitkäaikaisen ehkäisyn ilmaisjakelun alkamisen jälkeen raskaudenkeskeytykset ovat vähentyneet Vantaalla noin 20 prosenttia, ja lasku jatkui vuonna 2016 jo neljättä vuotta peräkkäin.

Äitiys- ja lastenneuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastusohjelmat on päivitetty ja niihin lisättiin yhteisvastaanottoja. Isyyslain muutoksen edellyttämä ennakollisen isyyden tunnustamisen siirtyminen äitiysneuvolaan 1.1.2016 alkaen sujui ongelmitta. Kaikki Vantaan neuvolat saatiin varustettua ultraäänilaittein alkuvuoden 2016 aikana. Äitiysneuvolan lähetteet erikoissairaanhoitoon vähenivät vuoden 2016 aikana 4,9 prosenttia, konsultaatiot 6,1 prosenttia ja kiireelliset lähetteet 11 prosenttia. Tulkkikustannusten kasvun hillitsemiseksi ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa kehitettiin etätulkkausta yhdessä Tulkkikeskuksen ja tietohallinnon kanssa.

Sähköisen asioinnin käyttöönotto lykkääntyi järjestelmän keskeneräisyyden takia ja käyttöönotto jouduttiin perumaan kokonaan, kun ilmeni HUS:n ottavan käyttöön vastaavan päällekkäisen järjestelmän. Äitiysneuvolan perhevalmennusohjelman uudistaminen aloitettiin yhdessä asiakkaiden, neuvolan terveydenhoitajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Kanniston neuvolan toiminnot siirtyivät Kivistön neuvolaan 9.8.2016 alkaen.

Kuntoutusyksikössä palveluja monipuolistettiin lisäämällä ryhmätoimintaa, asiakastilaisuuksia ja yhteisvastaanottoja. Toimipisteitä yhdistettiin ja toimintaa keskitettiin. Monikielisten ja monikulttuuristen asiakkaiden tarvitsemia palveluja rakennettiin laajan verkoston kanssa.

Nivelrikkoasiakkaiden ryhmäohjausta vakiinnutettiin fysioterapiassa ja toimintaterapiassa. Moniarviotiimitoimintaa arvioitiin ja kehitettiin jatkuvasti yhteistyössä psykologipalvelujen ja perheneuvolan kanssa. Fysioterapian suoravastaanoton ohjeistus ja käyttöönotto viimeisteltiin vuoden loppuun mennessä.

Vantaan terveyskeskuspäivystys Peijaksessa siirtyi HYKS Akuutin järjestämäksi vuoden 2016 alusta. Toiminta oli Vantaan kaupungin ja HYKS Akuutin sopimuksen mukaista ja kustannukset pysyivät hyvin hallinnassa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Terveyspalveluissa jatkettiin tavoitteita sähköisen asioinnin laajentamisesta. Suojatun sähköisen viestinvälityksen edellytyksiä toimialalla selvitetään kaupunkitasoisessa sähköisen asioinnin hankkeessa. Neuvoloiden ja terveysasemien osalta tavoite ei toteutunut suunnitellusti. Sähköisen lääkärivastaanottoaikojen ajanvarauksen lisäämisen esteenä on ollut lainsäädännön velvoite hoidon tarpeen arvioinnista määräajassa, sähköistä hoidontarpeen arviointia pilotoidaan keväällä 2017. Toimintaprosessien kehittämistä lean management -mallilla jatkettiin. Reumapotilaan hoitoprosessi valmistui, sydämen vajaatoimintaprosessin valmistelua jatkettiin ja lasten kehityksellisten häiriöiden hoitopolun leanaus käynnistettiin. Terveyspalvelujen palvelusetelit valmisteltiin käyttöönotettaviksi huhtikuussa 2017. Ylitöiden tekeminen väheni ja Seuren pitkäaikaisten sijaisuuksien käyttö lopetettiin.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen tulot vuonna 2016 olivat 3,6 milj. euroa ja menot 80,2 milj. euroa. Tulosalueen käyttösuunnitelman tulot alittuivat 0,3 milj. eurolla ja menot alittuivat 3,2 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan.

Tulos (nettotoimintamenot) oli käyttösuunnitelman mukaista määrärahaa 2,97 milj. euroa parempi.

Menojen säästöt syntyivät pääasiassa yhteispäivystyksen menoissa 1,6 milj. euroa, henkilöstökuluissa (sisältäen henkilöstöpalvelujen ostot) 0,3 milj. euroa, materiaaliostoissa 0,2 milj. euroa ja sisäisissä vuokrissa 0,2 milj. euroa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelutilauksen mukaisena.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Vastaanottokäynnit terveysaseman lääkärille asukasta kohti	0,85	0,92	0,84
Vastaanottokäynnit terveysaseman sairaanhoitajalle tai terveydenhoitajalle asukasta kohti	0,80	0,76	0,66
Vastaanottokäynnit kuntoutusyksikön palveluun asiakasta kohti	3,0	2,5	3,3
Vastaanottokäynnit neuvolan lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	3,6	3,8	3,7

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Vastaanottokäynnit koulu- tai opiskeluterveydenhuollon lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	2,3	2,4	2,3
Terveysasemien palveluita käyttäneiden osuus väestöstä (kokonaispeittävyys)	47	55	42
Odotusaika lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla alle 60 min %	68,3	70,0	66,6
Terveysaseman lääkärille pääsy/vrk	24	21	24
Päivystyksen perustason kokonaiskustannukset asukasta kohti[1)]	24,59	24,98	17,34
Päivystysyksikössä toteutunut odotusaika lääkärin vastaanotolle alle 3 h % [1)]	91	100	-
Päivystysyksikössä toteutunut potilaan läpimenoaika keskimäärin/ hh:mm [1)]	-	-	3:45

[1)] Kuntien järjestämisvastuulla oleva arkipäivien päiväajan ulkopuolisen perusterveydenhuollon päivystyksen tuottaminen siirtyi Attendolta Hyksin alaiseksi toiminnaksi Keravan ja Vantaan osalta Peijaksen sairaalassa 1.1.2016 alkaen. Mittaustapa muuttui tuottajan vaihtuessa.

12 40
Perhepalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	37 813	0	37 813	37 105	708
Menot	-163 731	-48	-163 779	-158 607	-5 173
Toimintakate	-125 918	-48	-125 966	-121 502	-4 464

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perhepalvelujen tulosalueelle kohdistunutta sosiaalihuoltolain uudistusten mukaista palveluiden kehittämistyötä jatkettiin vuonna 2016 kolmella pilotilla. Aikuissosiaalityössä palvelutuotantoa uudistettiin keskittämällä aikuisten ja lapsiperheiden sosiaalineuvonta sekä uusien asiakkaiden palvelutarpeen arviointi yhteen yksikköön. Yksikkö vakiinnutti vuoden aikana toimintaansa. Toinen pilotoitu malli oli sosiaalihuoltolain mukaisten lapsiperheiden palvelujen keskitetty asiakasohjaus, mikä on tuonut selkeyttä palveluprosesseihin. Perhekeskusmallin suunnittelu aloitettiin osana Aurinkokiven toimintakeskuksen kokonaisuutta, ja Vantaa sai Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) -hankkeessa perhekeskustoiminnan koordinointivastuun. Kolmas pilotoitu toimintamalli oli virka-aikaisen lastensuojeluilmoitusten keskittäminen. Vuoden 2016 aikana saatiin positiivisia kokemuksia ja toiminta jatkuu osana palvelurakennetta.

Vuonna 2016 pilotoitiin myös mielenterveys- ja päihdepalvelujen integraatiota yhteistyössä terveydenhuollon tulosalueen kanssa. Päihdepalvelut aloittivat Peijaksen sairaalan päivystyksessä yhteistyön HUS:n kanssa ja vuoden 2016 kokemusten pohjalta palvelumallia kehitetään edelleen. Terveyskeskuksiin perustetut ilman ajanvarausta toimivat päihde- ja mielenterveyspalvelupisteet osoittautuivat tavoitteiden mukaisiksi. Perhepalvelujen toiminnan kehittämistoimenpiteillä tavoitellaan tehokkaampia, asiakaslähtöisiä ja palvelutarpeeseen perustuvia sosiaalityön palveluja kuntalaisille.

Perhepalvelujen organisaation kehittämistyötä jatkettiin vuoden aikana esimies- ja johtoryhmätyöskentelyssä. Uutta organisaatiomallia työstetään edelleen vuoden 2017 aikana.

Vuoden 2016 merkittävin toiminnan muutos oli toimeentulotuen perusosan maksamisen siirtyminen kaupungilta KELA:lle vuoden 2017 alusta. Siirtymää valmisteltiin runsaalla yhteistyöllä sekä lakkauttamalla normitetun toimeentulotuen yksikkö. Tulosalueelle perustettiin uusi täydentävän toimeentulotuen yksikkö vastaamaan palvelutarpeeseen. Rakenteellisia uudistuksia tehtiin myös siirtämällä perheasiainyksikkö osaksi psykososiaalisia palveluja. Maahanmuuttajapalvelujen Silkinportin toimintayksikkö siirtyi toiselle toimialalle, osaksi konserni- ja asukaspalveluja.

Lastensuojelun palvelujen muutostyötä jatkettiin kehittämällä asiakasohjausta. Erityisesti kehitettiin perhekuntoutuksen ja perhehoidon monimuotoisuutta vastaamaan asiakkaiden palvelutarvetta. Lastensuojelun avohuollon toimintakyvyn mittarin kehittämistyötä jatkettiin yhdessä Kuntaliiton kanssa.

Lastensuojelutarpeen arvioinnin yhdistämistä aikuissosiaalityön palvelutarpeen arviointiyksikköön valmisteltiin. Työntekijöitä koulutettiin lastensuojeluasiakkaiden varhaiseen tunnistamiseen ja palveluohjaukseen kaikissa perhepalvelujen yksiköissä sekä tarvittaessa perheiden ohjaamiseen muiden sosiaalihuollon palveluiden piiriin. Sosiaalihuoltolain mukaisia perheiden tukipalveluja pyrittiin tarjoamaan kattavasti kunnan alueella. Palvelusetelin käyttöönotto lapsiperheiden kotipalveluun valmisteltiin, ja se päätettiin ottaa käyttöön 1.1.2017 alkaen.

Perhepalvelut tekivät tiivistä yhteistyötä sekä Vantaan kaupungin Apotti-asiantuntijoiden että Apotti-toimiston työntekijöiden kanssa. Yksiköiden työntekijät osallistuivat tarvittaessa asiakastietojärjestelmän kehittämistyöhön, esimerkiksi Apottia edeltäneeseen lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnin Laava-projektiin, jonka tuloksia hyödynnetään nyt Apotti-valmistelussa.

Maahanmuuttajapalveluja vahvistettiin suunnitelmallisesti vuoden 2016 aikana vastaamaan odotettua asiakasmäärän kasvua. Maahanmuuttajapalvelujen henkilöstö- ja asiakasmäärän kasvun johdosta toiminta siirtyi Vernissakatu 6-8 tiloihin. Lisäksi tiloihin muutti useita perhepalvelujen eri toimintoja, mikä osaltaan tehostaa asiakaspalvelua sekä palvelujen välistä verkostotyötä.

Vantaa on mukana 2016 valtakunnallisessa asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmassa (Aune 2016–2019). Perhepalveluissa alkaneessa projektissa aloitettiin koko Vantaata koskevan asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntaohjelman työstäminen. Vuoden aikana valmisteltiin myös perhepalvelujen asumispalvelujen yhdistämistä toiminnan tehostamiseksi sekä jatkettiin uuden tukiasumiskorttelin, Koisoniitty-hankkeen, suunnittelua.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Perhepalvelut pyrki talous- ja velkaohjelman mukaisiin tavoitteisiin muun muassa laajentamalla sähköisiä palveluja (sähköinen ajanvaraus, sähköiset hakemukset, tekstiviestimuistutukset, suojattu viestinvälitys ja apotin käyttöönoton edistäminen). Toimenpiteissä edistyttiin esimerkiksi ottamalla suojattu viestinvälitys käyttöön perheneuvolatoiminnassa, psykologipalveluissa ja kuraattoripalveluissa sekä tekstiviestimuistutukset A-klinikoilla.

Toimenpiteitä olivat myös asiakasprosessien tehostaminen (HUS lastenpsykiatria, perheneuvola, lastensuojelu sekä mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut), joista saatiin myönteisiä tuloksia. Uuden sosiaalihuoltolain mukaiset kehittämistoimet käynnistäen on pyritty vähentämään tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen. Asumispalveluissa ei syntynyt siirtoviivepäiviä. Palvelujen saatavuutta ja tuotantoa tehostettiin päättämällä palvelusetelipalvelun käyttöönotosta lapsiperheiden kotipalveluissa.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2016 olivat 158,6 milj. euroa ja tulot 37,1 milj. euroa. Tulosalueen alkuperäisen käyttösuunnitelman menot alittuivat 5,1 milj. eurolla ja tulot 0,7 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettua määrärahaa siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan 0,1 milj. euroa.

Lopulliseen määrärahaan nähden tulosalueen menot alittuivat 5,2 milj. eurolla ja tulot 0,7 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 4,5 milj. euroa parempi.

Säästöä syntyi myönnetystä toimeentulotuesta 4,4 milj. euroa, ostopalveluista lastensuojelussa 1,0 milj. euroa ja aikuissosiaalityössä 1,8 milj. euroa. Vantaa velvoitettiin hallinto-oikeuden päätöksellä maksamaan muille kunnille lastensuojelun korvauksia yht. 0,9 milj. euroa. Käyttösuunnitelman ylityksiä syntyi asunnottomien majoituspalveluissa (0,5 milj. euroa) ja maahanmuuttajapalveluissa mukaan lukien tulkkipalvelujen ostot (0,4 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Lastensuojeluselvitykset valmistuvat 3 kk määräajassa (THL raportointi)	99 %	100 %	96 %
Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestön 0 - 17-vuotiaista vähenee	9,1 %	7,8 %	8,8 %
Lastensuojelun oman toiminnan tehostetun perhetyön tukipäivien määrä vuodessa lisääntyy	4 520	4 750	4 847
Toimeentulotuen hakemukset käsitellään 7 päivässä (THL raportointi)	100 %	100 %	100 %
Sosiaalihuollon erityistä tukea tarvitsevien palvelutarpeenarvio tehdään 3 kk määräajassa	..	100 %	..
Aikuisten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,3	3,5	2,5
Lapsiperheiden kotipalvelun työaika asiakkaiden kotona lisääntyy	4,3	4,6	5,1
Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, perheet palvelun piirissä	20	40	44
Nuorten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,3	3,5	2,7
Korvaushoitoasiakkaiden hoitotakuu täyttyy	100 %	100 %	100 %

12 60
Vanhus- ja vammaispalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	29 155	0	29 155	29 430	-275
Menot	-179 577	-63	-179 640	-177 909	-1 732
Toimintakate	-150 422	-63	-150 485	-148 479	-2 006

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue jatkoi vuonna 2016 määrätietoista toiminnan ja tuottavuuden kehittämistä, ja lisääntyneeseen palvelutarpeeseen pystyttiin vastaamaan.

Vuoden 2016 alusta ikääntyneiden palvelutarpeen arviointi, kuljetuspalvelut sekä henkilökohtaisen avun päätösoikeus yli 65-vuotiaiden osalta keskitettiin vanhusten avopalvelujen asiakasohjausyksikköön. Omaishoidon tuen päätösoikeus siirtyi puolestaan vammaispalvelun tulosyksikköön sairaiden ja vammaisten lasten, nuorten ja työikäisten osalta. Tehostetun kotihoidon uudelleen organisoiminen valmisteltiin; kotisairaala ja kotihoidon yöhoito siirtyivät vuoden 2017 alussa sairaalapalvelujen organisaatioon.

Vammaispalvelussa erityishuollon piirissä asiakkaita oli 938 henkilöä. Laitosasumisen purkaminen eteni edelleen siten, että laitosasumisessa asuvien osuus vuoden 2016 lopussa oli 2 prosenttia asumispalvelujen käyttäjistä. Vuoden 2016 aikana laitosasumisen piiristä omiin koteihin siirtyi erityisesti autismin kirjon henkilöitä,

mikä näkyy autetun asumisen osuuden kasvuna. Kehitysvammaisten asumisessa tuetun asumisen osuus oli 18 prosenttia, ohjatun 13 prosenttia ja autetun 67 prosenttia.

Työ- ja päivätoiminnassa jatkettiin Malminiitty-hanketta osana vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevia toimintoja. Vuoden 2016 lopussa ylitettiin 100 henkilön tavoitetaso palkkatyöhön työllistymisessä. Työllistyminen omassa toiminnassa laajeni pesulapalvelujen osalta Korson ja Simonkylän vanhustenkeskuksiin. Lisäksi suunnitteilla on toiminnan laajennus Myyrmäkeen.

Vantaan 75 vuotta täyttäneistä asui kotona 92,7 prosenttia kotihoidon peittävyyden ollessa 9,1 prosenttia. Kotihoidon käyntien kokonaismäärä, sisältäen kotihoidon kentän ja palvelutalot, kasvoi 4,9 prosenttia. Vuoden lopussa omaishoidon tukea sai 902 asiakasta, mikä on 1,3 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Omaishoidontuen lakimuutos 1.7.2016 alkaen lisäsi vapaapäiväoikeuden kaikille sopimuksen tehneille 1-tukiryhmän omaishoitajille, joita oli 686. Lautakunta päätti kotihoidon palvelusetelin käyttöönotosta 1.1.2017 alkaen.

Toiminnanohjausjärjestelmä otettiin asteittain käyttöön kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä. Resurssien kohdentamisessa hyödynnetään toiminnanohjausjärjestelmästä saatavaa reaaliaikaista tietoa asiakkaiden palveluntarpeesta. Kotikuntoutusmallin suunnittelu ja mallintaminen tehtiin yhteistyössä mm. kuntoutusyksikön ja sairaalapalvelujen kanssa. Kuntouttava päivätoiminta, Hyvä työ -toiminta, vapaaehtoistoiminta ja liikkumista tukevien palvelujen Menokaveri -toiminta integroitiin yhdeksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Muutoksen avulla kehitetään asiakkaan hyvinvointia tukevia palveluja ja edistetään palvelurakenteen muutosta kohti kevyempiä monialaisesti toteutettuja palveluja.

Vuoden 2016 lopussa hoiva-asumisen tulosyksiköllä oli 1 203 laskennallista hoiva-asumisen paikkaa. Palveluista 23 prosenttia järjestettiin omana toimintana ja 77 prosenttia ostopalveluina. Vuoden 2016 toiminta toteutui suunnitellusti ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Hoiva-asumisen palvelujen toimintaa kehitettiin valtakunnallisten ikääntyneiden pitkäaikaishoidolle asetettujen tavoitteiden (Vanhuspalvelulaki 07/2013), Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman sekä palvelurakenteen kehittämisohjelman tavoitteiden mukaisesti. Kulttuurin muutoksen avulla asiakkaiden valinnanvapaus ja itsemääräämisoikeus korostuvat. Asukkaan ja omaisen osallistuminen hoivan ideologiaan sekä toteutukseen mahdollistettiin.

Pitkäaikaisen laitoshoidon peittävyyttä ikääntyneessä väestössä pystyttiin vähentämään Vantaan palvelurakenteen kehittämisohjelman mukaisesti. Vantaalaisten pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus 31.12.2016 oli 0,8 prosenttia. Ilman Kaunialan laitospaikkoja (111) peittävyys olisi 0,1 prosenttia (STM 2013, laatusuositus 2-3 %). Myyrinkodissa laitoshoidon vähentämistä jatkettiin siten, että laitoshoitopaikan vapauduttua se muutettiin asumispalvelupaikaksi. Omassa toiminnassa oli vuoden lopussa jäljellä enää 10 laitospaikkaa.

Sairaalapalveluissa (Kauniala mukaan lukien) tuotettiin sairaalahoitojaksoja 14 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kotiutukseen päättyneiden hoitojaksojen osuus oli 71,8 prosenttia (tavoite 75 %). Geriatrisella vastaanotolla lääkärikäyntejä oli 5,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Päiväsairaalassa oli 2 909 hoitopäivää, mikä vastaa edellisvuoden tasoa. Vuodelle 2016 kertyi 336 maksullista ylikäyttöpäivää.

Peijaksen akuuttigeriatrisen osaston AKOS 2:n toiminta laajeni vuonna 2016, kun käyttöön otettiin kuusi uutta potilaspaikkaa. Katriinan sairaalan B-talon peruskorjaus käynnistyi lokakuussa 2016. B-talon kolme vuodeosastoa (53 sairaansijaa) ja päiväsairaala siirtyivät väistötiloihin Korson vanhustenkeskukseen. Sairaansijamäärä Korsossa on 44 potilaspaikkaa ja siksi korvaavia paikkoja ostettiin Kaunialan sairaalasta ja Kaunialan käyttö lisääntyi edellisvuoteen verrattuna. Käytössä oli noin 10 paikkaa ja hoitojaksoja oli Kaunialassa 30 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Muutosten jälkeen sairaalapalvelujen sairaansijamäärä kasvoi viidellä, ollen nyt 197.

Kotikuntoutusta kehitettiin yhdessä vanhusten avopalvelujen kanssa. HUS:n Vantaalla sijainnut geropsykiatrinen yksikkö lakkautettin vuoden 2016 lopussa. Viiden geropsykiatrisen tukiosastopaikan käyttöönottoa valmisteltiin yhteistyössä HUS:n kanssa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Tulosalue edisti talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteitä suunnitellusti. Vanhusten avopalveluissa toiminnanohjausjärjestelmä otettiin käyttöön asteittain kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä. Käynnit henkilötyövuotta kohden kasvoivat edellisvuodesta 5,1 prosenttia. Sairaalapalveluissa akuuttigeriatrinen osasto (AKOS 2) laajeni 6 paikalla. Tavoitteena oli ottaa käyttöön 15 paikkaa, mutta kosteusvaurioremontin vuoksi paikkojen käyttöönotto siirtyy keväälle 2017. Hoiva-asumisen palveluissa toteutettiin tuottavuussuunnitelmaa, joka sisältää mm. hoitotarvike- ja lääkelogistiikan, henkilöstöresurssin joustavan käytön sekä tukipalveluiden tuottamisen hallintaan ottamisen. Hoiva-asumisen resurssipooli valmisteltiin käyttöönotettavaksi 1.1.2017. PSOP-järjestelmän käyttöönoton myötä suunnitellut palvelusetelimuodot otettiin käyttöön.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2016 olivat 177,9 milj. euroa ja tulot 29,4 milj. euroa. Tulosalueen alkuperäisen käyttösuunnitelman menot alittuivat 1,7 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,3 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan 0,1 milj. euroa.

Lopulliseen määrärahaan nähden tulosalueen menot alittuivat 1,7 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,3 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli muutettua käyttösuunnitelmaa 2 milj. euroa parempi.

Säästöä syntyi palvelusetelien käyttöön varatuista määrärahoista (0,7 milj. euroa), asiakkaiden kuljetuspalveluista (0,5 milj. euroa), sekä materiaalihankinnoista (0,4 milj. euroa). Hoiva-asumisen palvelut kattoivat Kaunialan laitoshoidon ostojen ylitystä (1,8 milj. euroa) muiden asumis- ja laitoshoidon palveluostojen säästöillä siten, että ylitys jäi 0,7 milj. euroon. Vammaispalvelujen asiakaspalvelujen ostot ylittyivät 0,7 milj. euroa asumispalvelujen ostojen myötä (ylitys 1,5 milj. euroa), jota katettiin mm. vammaispalvelujen laitoshoidon ostoilla (1,1 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
75+ kotona asuvien osuus väestöstä	92,2 %	93,0 %	92,7 %
Kotihoidon käynnit (kotihoito ja palvelutalot) [1)]	718 384	706 736	753 444
Säännöllisen kotihoidon käynnit 75 -v / 75 -v täyttänyt asiakas, keskimäärin kuukaudessa	27	28	27
Omaishoidontuen peittävyys 75-v / 75+ väestö, 31.12	3,0 %	3,0 %	2,7 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 täyttäneitä/75+ väestö 31.12	8,8 %	9,5 %	9,1 %
Kotihoidon kentän käynnit / henkilötyövuosi	2 192	2 250	2 303
Hoiva-asumisen paikat/75 vuotta täyttänyt väestö, %	10,3 %	9,6 %	9,8 %
Terveyskeskussairaalan hoitojakso/sairaansija	12,6	13,9	13,9
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	22,0 %	23,0 %	18,0 %
Euroa / kehitysvammaisten asumispalvelujen hoitovuorokausi	124	129	126

[1)] Kotisairaala siirtyi vuonna 2013–2014 avopalveluihin, jossa aloitti tehostetun kotihoidon yksikkö. Käynnit sisältävät kotihoidon kentän, palvelutalot sekä Havukosken palvelutalon, josta kaupunki ostaa kotihoitoa.

12 13
Suun terveydenhuollon liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	21 918	0	21 918	22 578	-660
Liiketoiminnan muut tuotot	900	0	900	895	5
Materiaalit ja palvelut	-4 872	0	-4 872	-5 222	350
Henkilöstökulut	-15 789	0	-15 789	-15 635	-154
Poistot ja arvonalentumiset	-70	0	-70	-71	1
Liiketoiminnan muut kulut	-1 685	0	-1 685	-1 535	-150
Liikeylijäämä (-alijäämä)	402	0	402	1 011	-608
Muut rahoitustuotot	0	0	0	14	-14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	0	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	0	-68	-68	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	0	-227	-214	-14
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	175	0	175	797	-622
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-125	125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	175	0	175	672	-497

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä säilyi vakaana vuoden 2016 aikana. Vuoden 2016 aikana annettiin palveluja 72 290 asiakkaalle (vuosi 2015 73 407 asiakasta). Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2016 oli 430 566 kappaletta (vuonna 2015 415 263 kappaletta, palvelusopimuksen perustaso 411 110 kappaletta). Toimenpiteiden määräkasvu perustui jatkuvasti tehostettuun sisäiseen toimintaan.

Vantaan kaupunki irtisanoutui SEHYK yhteistyösopimuksesta kesäkuussa 2016 ja oma erikoishammashoito päätettiin aloittaa omana tuotantona 1.1.2017 alkaen.

Jonojärjestelmästä päätettiin luopua maaliskuussa 2016 ja jonot purettiin 30.4.2016 mennessä.

Hoitotakuussa pysyttiin ja kiireettömään hoitoon hakeutuville asiakkaille ilmoitetaan välittömästi vastaanottoaika. Palvelut tuotettiin omana toimintana, vuokratyövoiman käyttö on minimoitu välttämättömiin tilanteisiin.

Talousarvion toteutuminen

Liikevaihto vuonna 2016 oli 22,6 milj. euroa (vuonna 2015 22,0 milj. euroa, talousarvio 21,9 milj. euroa). Kasvu verrattuna edellisvuoteen oli 2,8 prosenttia ja talousarvioon 3,0 prosenttia joka johtuu merkittävältä osalta ulkoisten asiakasmaksutuottojen kasvusta (kasvu verrattuna vuoteen 2015 oli 9,3 % ja talousarvioon verrattuna 10,0 %). Anestesiahoidon myynti muille kunnille aloitettiin vuonna 2013. Vuoden 2016 osalta anestesiahoidon myynti oli 110 000 euroa (kasvu vuoteen 2015 verrattuna +20,9 %). Välinehuollon sisäinen laskutus oli suunnitelman mukaista. Liiketoiminnan muut tuotot (sis. PKS-SEHYK) olivat 0,9 milj. euroa (vuonna 2015 0,6 milj. euroa), PKS-SEHYK toiminta oli kokonaisuudessaan palvelusopimuksen mukaista.

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 6,0 milj. euroa (vuonna 2015 5,5 milj. euroa ja talousarvio 2015 5,5 milj. euroa), kasvu verrattuna vuoteen 2015 oli 9,3 prosenttia ja verrattuna talousarvioon 10,0 prosenttia. Muutosta selittää toisaalta tarkastetut hinnankorotukset sekä toisaalta aikuisväestön volyymikasvu. Asiakasmaksutuotot on myös perinteisesti budjetoitu konservatiivisesti. Palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat sopimuksen mukaisesti 16,0 milj. euroa (vuonna 2015 16,0 milj. euroa ja talousarvio 16,0 milj. euroa). Muutos verrattuna edelliseen vuoteen oli +0,5 prosenttia (talousarvioon +./.0,0 %). Painotettujen toimenpiteiden määrä 430 566 kpl ylitti palvelusopimuksen (talousarvio) määrän 411 110 kpl +4,7 prosenttia. Vuoteen 2015 verrattuna määräkasvu oli +3,7 prosenttia. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön tehostamisella edelleen (ml. aikakatto) sekä oman kapasiteetin kohdistamisella vaativiin hoitotoimenpiteisiin. Liikelaitoksen politiikkana on tarjota täysipainotteisia palveluita asiakkaille sopimusmäärästä riippumatta.

Operatiiviset kulut 2016 olivat 22,5 milj. euroa (toteutunut 2015 22,3 milj. euroa ja talousarvio 22,4 milj. euroa). Vuoteen 2015 verrattuna kokonaiskasvu oli +0,5 prosenttia ja talousarvioon verrattuna +0,2 prosenttia. PKS-SEHYK kokonaiskustannukset olivat vuonna 2016 904 000 euroa, vuoteen 2015 verrattuna kustannukset vähenivät 71 000 euroa, talousarvio toteutui PKS-SEHYKin osalta. SEHYK kustannukset kääntyivät suunnitellusti laskuun loppuvuodesta. Aine- ja tarvikekäyttö sekä palveluostot kasvoivat toimenpiteiden määrän kasvun johdosta. Kustannuskehitykseen tullaan kiinnittämään huomiota vuonna 2017 (mm. ulkoiset kuvantamispalvelut).

Henkilöstökulut laskivat vuonna 2016 verrattuna talousarvioon 2016 (muutos -1,0 %) ollen vuoden 2015 tasolla. Henkilöstökulujen muutosta selittävät henkilöstökulujen jaksotuksen muutokset (kilpailukykysopimus).

Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2016 1,5 milj. euroa (vuonna 2015 1,5 milj. euroa). Talousarviopoikkeama (+150 000 euroa) selittyy toiminnan keskittämisestä johtuvien sisäisten vuokrien laskusta ja kirjattuihin luottotappioihin saaduista suorituksista.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat n. 71 000 euroa (vuonna 2015 n. 69 000 euroa). Talousarvio toteutui.

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle n. 159 000 euroa (korko 7,0 %) ja korvaus peruspääomasta n. 68 000 euroa.

Liikelaitoksen tulos oli n. 672 000 euroa ylijäämäinen (vuonna 2015 ylijäämä oli n. 41 000 euroa). Liikelaitoksen sitova talousarvion tulos n. 175 000 euroa ylitettiin. Liikelaitoksen tulos siirretään liikelaitoksen oman pääoman eräksi.

Liikelaitoksen edellisten tilikausien alijäämä vuoden 2016 tilikauden alussa oli n. 217 000 euroa. Vuosille 2015–2016 ajoittunut ohjelma liikelaitoksen peruspääoman alijäämän kattamiseksi on toteutunut. Liikelaitoksen rahoitusasema on myös merkittävästi parantunut.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	45	693	-648
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		303	-303
Rahavarojen muutos	45	996	-952

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-200	-174	-26

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2016 olivat n. 174 000 euroa (vuonna 2015 n. 66 000 euroa ja talousarvio 2016 oli n. 200 000 euroa). Vuoden 2016 aikana uusittiin hoitoyksiköitä sekä hankittiin uusi SEREK-laite käytöstä poistuneen laitteen tilalle. Hoitoyksiköiden ja laitteiston korvaustarve tulee jatkumaan tulevina vuosina. Tilinpäätökseen sisällytettiin 125 000 euron suuruinen investointivaraus röntgenlaitteiston hankintaan, laitteella voidaan merkittävästi pienentää ulkopuolisia kuvantamiskuluja.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
asiakasmäärä	73 407	72 100	72 290
käyntikerrat	197 140	197 500	198 416
painotettujen toimenpiteiden *) määrä	415 264	411 110	430 566
henkilötyövuodet **) yhteensä	224,2	225,0	228
käynnit per asiakas	2,7	2,7	2,7
Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	**TP 2015**	**TA 2016**	**TP 2016**
käynnit per henkilötyövuodet	879,3	877,8	871,4
painotetut toimenpiteet per käynti	2,1	2,1	2,2
painotetut toimenpiteet per henkilötyövuosi	1 852,2	1827,2	1 890,9
toiminnan kokonaiskustannukset (1 000 eur)	22 553	22 566	22 675
kokonaiskustannukset per asiakasmäärä	307,23	312,98	313,67

*) vaikeusastekertoimella määritellyt keskimääräiset suoritteet
**) yhden kokopäiväisen työntekijän vuosityöaika

13
Sivistystoimen toimiala

Vastuuhenkilö: Elina Lehto-Häggroth

Toimielin: Opetuslautakunta

Puheenjohtaja: Janne Leppänen

Toimielin: Vapaa-ajan lautakunta

Puheenjohtaja: Päivi Laakso

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	42 534	204	42 738	42 610	128
Menot	-444 850	-578	-445 428	-436 926	-8 502
Toimintakate	-402 316	-374	-402 690	-394 315	-8 375

13
Sivistystoimen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	37 528	504	38 032	37 778	254
Menot	-399 689	-2 283	-401 973	-395 028	-6 944
Toimintakate	-362 161	-1 779	-363 941	-357 250	-6 690

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Varhaiskasvatuksessa subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen myötä osa-aikaisten lasten määrä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa kasvoi lähes tuhannella lapsella vuotta aikaisempaan. Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa ja pelkässä esiopetuksessa lapsia oli joulukuussa 2016 yhteensä 1 527, kun vuotta aikaisemmin heitä oli yhteensä 529. Osa-aikaisten lasten osuus varhaiskasvatuksessa olevista lapsista kasvoi 10 prosenttia. Suurin osa lapsista oli kunnallisessa osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa ja vain 11 prosenttia valitsi osaviikkoisen varhaiskasvatuksen.

Perusopetuksen oppilasmäärä vuoden 2016 virallisena tilastointipäivänä (20.9.) on 521 oppilasta suurempi kuin vuonna 2015. Keskimääräinen oppilasryhmäkoko on pysynyt lähes ennallaan, vaikka syksystä 2016 eteenpäin ryhmäkokojen pienentämiseen ei ole saatu valtion erityisavustusta.

Uusi opetussuunnitelma on astunut voimaan 1.8.2016. Sen myötä Vantaalla on aloitettu varhennetun englannin opetus 1-2 luokille sekä A2-kielitarjotinta on laajennettu. Uuden opetussuunnitelman myötä digitaalisia oppimisympäristöjä, opetusmateriaalia ja arvioinnin menetelmiä kehitetään jatkuvasti.

Ruotsinkielisten palvelujen tulosalueella työskenneltiin esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien parissa ja ne otettiin käyttöön 1.8.2016.

Suomenkielisen lukiokoulutuksen ja aikuisten lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelmat laadittiin kevään 2016 aikana ja ne otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen. Uusia pedagogisia toimintatapoja, uutta oppimista ja oppimisympäristöjä on kehitetty opettajien pedagogisissa tapaamisissa, sähköisten ylioppilaskirjoitusten projektissa sekä Digiluokka – uudistuva oppimistila, Robolukio ja Tulevaisuuden oppimistila - digioppimisen Living Lab –hankkeissa.

Kirjaston kävijämäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Sekä fyysisen aineiston että sähköisten aineistojen lainaaminen ovat lisääntyneet.

Kulttuuripalveluissa toteutettiin hallinnollisia uudistuksia. Myyrmäkitalon hallinnointi kulttuuripalvelujen tulosalueella on lakkautettu. Myyrmäkitalon toiminnanjohtajan vakanssi on muutettu Kulttuuritalo Martinuksen päällikön vakanssiksi.

Liikuntapaikkarakentamista toteutettiin suunnitellusti. Korson ja Kartanonkosken liikuntapuistojen kehittämishankkeet jatkuivat skeittipaikkojen ja tekojäiden rakentamisella. Hakunilan tekonurmi ja ylipainehalli, Vapaalan lähiliikuntapaikka ja Petikon ulkoilureittien huoltokatos valmistuivat.

Erityisnuorisotyön kävijämäärä kasvoi 21 prosenttia, kasvua oli erityisesti verkossa tehtävässä työssä, verkossa tehtävän työn osuus erityisnuorisotyön kävijämäärästä on 16 prosenttia.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Koulujen tilankäytöntehostamista on jatkettu tilatehostussuunnitelman mukaisesti olemassa olevissa koulukiinteistöissä ja uusi aiempaa tehokkaampi tilaohjelma uusiin ja peruskorjattaviin kouluihin on otettu käyttöön.

Varhaiskasvatuksessa suunnitellut talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) toimenpiteet ovat toteutuneet pääosin tavoitteiden mukaisesti.

Kirjasto on saavuttanut kaikki TVO:n tavoitteet prosessien tehostamisen kautta käytännössä jo ennen vuotta 2016.

Tuottavuuden ja taloudellisuuden tehostaminen Kaupunkikulttuuriyksikön toimintojen siirtyessä Kulttuuripalveluihin on toteutunut täysin. Konserttitalo Martinuksen peruskorjaus ja sen myötä uuden toimintakonseptin luominen on toteutunut täysin.

Nuorisopalveluiden tavoitteet ovat toteutuneet.

Uuden ruotsinkielisen lapsiryhmän perustaminen Kartanonkosken päiväkotiin toteutui 1.8.2016, ja tiloja jaettiin tehokkaasti suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa.

Säästövapaita pidettiin vuoden aikana hieman vähemmän kuin vuonna 2015. Lukiossa etäkurssitoiminta yhdeksän muun lukion kanssa kasvatti entisestään yhteisesti tarjottavien kurssien määrää.

Talousarvion toteutuminen 2016

Kaupunginvaltuuston päättämänä talousarvion muutoksena sivistystoimen tuloja korotettiin yhteensä 0,2 milj. euroa ja menoja 0,1milj. euroa. Muutoksesta tulomäärärahojen korotus bruttoyksiköissä oli 0,5 milj. euroa ja nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen tulomäärärahan alentaminen oli 0,3 milj. euroa. Vastaavasti menomäärärahoja nostettiin bruttoyksiköissä 1,9 milj. euroa ja nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen menomäärärahaa laskettiin 1,8 milj. euroa. Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi toimintakatetta muuttavan var-

haiseläkemaksujen määrärahasiirron nettoyksiköille 0,09 milj. euroa. Koululaisten ja opiskelijoiden kesätyön palkkauksesta toteutuneisiin kuluihin tehty siirto kaupungin keskitetyistä määrärahoista oli 0,3 milj. euroa.

Sivistystoimen toimintatuotot alittuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 0,1 milj. euroa. Toimintamenot alittuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 8,5 milj. euroa, josta menoja vähentävänä kirjattu ennakoimaton lomapalkkajaksotus selittää 3,3 milj. euroa. Muut suurimmat toimintamenojen alitukset (5,2 milj. euroa) bruttoyksiköissä kohdistuvat yhteisiin palveluihin 0,5 milj. euroa (palvelujen ostot ja henkilöstökulut), perusopetukseen 1,2 milj. euroa (henkilöstökulut ja sisäiset vuokrat), suomenkieliseen lukiokoulutukseen 0,2 milj. euroa, varhaiskasvatuksen 0,5 milj. euroa (palvelujen ostot ja henkilöstökulut), kaupunginkirjastoon 0,4milj. euroa (henkilöstökulut), ruotsinkieliseen tulosalueeseen 0,3 milj. euroa (palvelujen ostot ja henkilöstökulut) ja liikuntapalveluihin 0,8 milj. euroa (uusien avustusperusteiden käyttöönotto ja VTK Kiinteistöt Oy:n maksamat hyvitykset omien tapahtumiensa osalta). Nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen muut toimintamenot alittuivat 1,3 milj. euroa (sisäiset vuokrat, palvelujen ostot ja henkilöstökulut) ja aikuisopistossa 0,1 milj. euroa.

Toimialalla pidettyjen palkattomien vapaiden tuottama säästö alituksista on yhteensä 0,8 milj. euroa.

13 10
Opetuslautakunta ja vapaa-ajan lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-118	0	-118	-103	-15
Toimintakate	-118	0	-118	-103	-15

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2016 aikana opetuslautakunta kokoontui 11 kertaa ja vapaa-ajan lautakunta 11 kertaa. Ruotsinkielinen jaosto kokoontui 5 kertaa. Yksilöasioiden jaosto kokoontui 5 kertaa. Lautakuntien yhteinen talous- ja strategiaseminaari pidettiin kesäkuussa.

Talousarvion toteutuminen

Lautakuntien toimintamenot olivat yhteensä 0,1 milj. euroa ja toteumaprosentti oli 87.

13 20
Yhteiset palvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	651	-650	1	1	1
Menot	-5 463	1 238	-4 225	-3 610	-615
Toimintakate	-4 812	588	-4 224	-3 609	-615

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kalustonkunnostuksen toimintaa ja kaupunkitasoista työnjakoa kehitettiin yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa. Kalusteiden kunnostamisen toiminnot siirrettiin työllisyyspalvelujen toiminnaksi. Sivistystoimen kalustonkunnostajien päätehtävä jatkossa on huolehtia käsityön/teknisen työn laitteiden huollot ja kunnossapito.

Työllisyyspalveluihin siirrettiin kolme kalustonkunnostajan vakanssia ja Tuupakassa sijaitseva verstas sekä tarvittava irtain omaisuus. Yhteistyön toteuttamisesta laadittiin sopimus, joka allekirjoitettiin elokuussa 2016.

AV-huollon ja tietohallinnon/ CGI:n ServiceDeskin työnjakoa kehitettiin. Useita vuosia vireillä ollut kotisivuprojekti kouluille ja nuorisopalveluille käynnistyi ja sitä jatketaan asteittain myös muille tulosalueille pilottien valmistuttua. Helsingin nuorisoasiainkeskuksen harrastehaku.fi laajennettiin koskemaan myös järjestöjä ja sosiaalisen median käyttöä laajennettiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Sivistystoimen sähköisen asioinnin lisääntymistä on tuettu olemalla mukana kehittämässä varhaiskasvatuksen uutta toiminnanohjausjärjestelmää sekä esiopetukseen ja kouluun ilmoittautumista ja koulukuljetusten hakemista ja päätösten tekemistä sähköisesti.

Sairauspoissaolojen vähentämisessä on Evälke käytössä ja säästövapaiden pitämiseen kannustetaan.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita alennettiin 0,65 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,2 milj. euroa. Yhteisten palvelujen toimintamenot alittuivat muutettuun talousarvioon nähden 0,6 milj. euroa, johtuen mm. palvelujen ostoihin varattujen määrärahojen alittumisesta 0,2 milj. eurolla, talous- ja hallintopalvelujen henkilöstökulujen alittumisesta 0,2 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,06 milj. euroa) sekä toimialan yhteisiin projekteihin varatun toimintakulttuurin kehittämisen omavastuuosuusmäärärahan alittumisesta 0,1 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan henkilöstö %	1,0 %	1,1 %	1,0 %
Sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan esimiesten määrä %	13,8 %	23,4 %	24,9 %
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä *)	0,6 %	0,9 %	0,6 %

*) TA 2016 sisältää koko toimialan varhennettujen eläkkeiden (Varhe) maksujen määrärahan.

13 30
Suomenkielinen perusopetus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	9 550	1 893	11 443	11 543	-100
Menot	-168 706	-360	-169 067	-166 811	-2 255
Toimintakate	-159 156	1 533	-157 624	-155 268	-2 355

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perusopetuksessa opiskelee noin 21 200 oppilasta. Oppilasmäärä vuoden 2016 virallisena tilastointipäivänä (20.9.) on 521 oppilasta suurempi kuin vuonna 2015. Keskimääräinen oppilasryhmäkoko on pysynyt lähes ennallaan, vaikka syksystä 2016 eteenpäin ryhmäkokojen pienentämiseen ei ole saatu valtion erityisavustusta.

Uusi opetussuunnitelma on astunut voimaan 1.8.2016. Sen myötä Vantaalla on aloitettu varhennetun englannin opetus 1-2 luokille sekä A2-kielitarjotinta on laajennettu. Uuden opetussuunnitelman myötä digitaalisia oppimisympäristöjä, opetusmateriaalia ja arvioinnin menetelmiä kehitetään jatkuvasti. Opettajia on koulutettu uuden opetussuunnitelman mukaiseen työskentelyyn. Perusopetuksen järjestämissä koulutuksissa on käynyt yli 600 opettajaa ja 18 opettajaa osallistuu varhennetun englannin opettamisen pitkäkestoiseen koulutukseen. Oppimisympäristöjä on muokattu mahdollisilta osin palvelemaan uutta opetussuunnitelmaa. Lukuvuonna 2016–2017 tavoitteellisesti urheileville oppilaille tarkoitettu Urhea-toiminta on aloitettu 7.- ja 8- luokan oppilailla kaikissa yläkouluissa. Toiminnan järjestävät liikuntapalvelut, perusopetus ja pääkaupunkiseudun Urheiluakatemia yhdessä. Toimintaan on osallistunut noin 600 oppilasta.

1.8.2016 alkaen perusopetuksen iltapäivätoiminnan asiakasmaksujen osalta on noudatettu periaatetta, jossa asiakasmaksuja voidaan huojentaa 35 prosentilla perheen tulotason perusteella. Iltapäivätoiminnan asiakasmaksuja korotettiin 1.8.2016 alkaen siten, että asiakasmaksu on 4 tunnin päivittäisestä toiminnasta 100 euroa ja 5 tunnin päivittäisestä toiminnasta 130 euroa kuukaudessa. 35 prosentin maksuhuojennuksen avulla osalta perheitä iltapäivätoiminnan maksut alenevat neljän tunnin toiminnan osalta 65 euroon ja viiden tunnin toiminnan osalta 84,50 euroon kuukaudessa. Iltapäivätoimintaan on osallistunut 2 290 oppilasta.

Vuoden 2016 aikana on ollut käynnissä vammaisopetuksen pilottihanke. Hankkeen tavoitteena on vähentää vammaisopetuksessa työskentelevän henkilöstön poissaoloja sekä kehittää toiminnan laatua ja johtamista.
Perusopetuksen sekä kulttuuri- ja liikuntapalvelujen yhteistyönä on tarjottu 1-2 luokkien oppilaille taidekarusellitoimintaa koillisella (4 koulua) ja läntisellä (4 koulua) alueella. Taidekarusellikerhot on tarkoitettu ensisijaisesti niille oppilaille, jotka eivät ole mukana muussa iltapäivätoiminnassa tai alueelliset muut harrastusmahdollisuudet ovat heikommat. Toimintaan on osallistunut 192 oppilasta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Koulujen tilankäytöntehostamista on jatkettu tilatehostussuunnitelman mukaisesti olemassa olevissa koulukiinteistöissä ja uusi aiempaa tehokkaampi tilaohjelma uusiin ja peruskorjattaviin kouluihin on otettu käyttöön. Lisäksi koulujen ateriapalvelulaskutuspilotin avulla on luotu uusi yksinkertaisempi ja talousseurannan kannalta ennustettavampi laskutustapa, joka otetaan käyttöön vuonna 2017.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 1,9 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,3 milj. euroa.

Perusopetuksen talousarvio on toteutunut suunnitelman mukaisesti. 169 milj. euron talousarvio alittuu noin 2,2 milj. euroa ja käyttöaste on 99 prosenttia talousarviosta. Talousarvion alitus ilman lomapalkkajaksotuksia on noin 1,2 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	20 769	20 868	21 203
Käyttömenot euroa/oppilas	8 044	8 133	7 868
Opetuksen %- osuus oppilaskohtaisesta käyttömenosta	..	55,70 %	56,50 %
Huoneistoneliöt /oppilas	11,7	11,6	11,4
Keskimääräinen ryhmäkoko, 1-9 luokat *)	..	17,26	17,73
Jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	98 %	99 %
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	2 269	2 200	2 290
4. vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen A 2-kieli, aloittaneiden määrä	..	36 %	43 %
Oppilaita/opinto-ohjaaja	290	260	302
Oppilaita/psykologi	933	932	954

*) Laskentatapa muuttunut 2015, koskee yleisopetusta.

13 40
Lukiokoulutus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	408	0	408	507	-99
Menot	-22 903	0	-22 903	-22 475	-427
Toimintakate	-22 495	0	-22 495	-21 969	-526

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lukiokoulutuksen ja aikuisten lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelmat laadittiin kevään 2016 aikana ja ne otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen. Uusia pedagogisia toimintatapoja, uutta oppimista ja oppimisympäristöjä on kehitetty opettajien pedagogisissa tapaamisissa, sähköisten ylioppilaskirjoitusten projektissa sekä Digiluokka – uudistuva oppimistila, Robolukio ja Tulevaisuuden oppimistila - digioppimisen Living Lab -hankkeissa.

Vaskivuoren, Martinlaakson ja Sotungin lukiot hyväksyttiin valtakunnalliseen lukioiden kehittämisverkostoon ajalle 1.8.2016–31.12.2018. Kehittämisverkoston tavoitteena on kehittää ja uudistaa lukioiden pedagogiikkaa, opiskeluympäristöjä ja toimintakulttuuria.

Vantaan aikuislukion toiminta yhdistettiin osaksi Tikkurilan lukiota 1.1.2016 alkaen.

Ensimmäiset sähköiset ylioppilaskokeet järjestettiin syksyllä 2016 maantieteen, filosofian ja saksan oppiaineissa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Lukion opetuksen kustannukset olivat vuonna 2015 (Kouluikkuna-vertailu 2015) 3 911 euroa / opiskelija. Kuusikkokuntien keskiarvo oli 4 423 euroa, Vantaan kustannukset olivat Kuusikkokuntien alhaisimmat.

Talousarvion toteutuminen

Lukiokoulutuksen toimintatuotot ylittyivät 0,1 milj. eurolla, toteutumaprosentti oli 124. Toimintamenot alittuivat 0,4 milj. eurolla (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,3 milj. euroa), toteumaprosentti oli 98.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Yhteishaussa olevat aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	55,10 %	54,80 %	55,85 %
suomenkielisten päivälukioiden opiskelijat	3 580	3 550	3 632
aikuis- ja etälukion tutkintotavoitteiset opiskelijat	349	370	304
aikuis- ja etälukion aineopiskelijat	1 136	650	1 676
lukioon valmistavan koulutuksen opiskelijat	11	12	12
keskeyttäneet % opiskelijamäärästä (päivälukiot)	2,10 %	3,00 %	2,86 %
kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmistuneista (päivälukiot)	87,00 %	89,00 %	85,70 %
kaikki tunnit/vvt/opiskelija (päivälukiot)	1,29	1,30	1,29
käyttömenot euroa/opiskelija (päivälukiot)	6 015	6 418	5 861
huoneistoneliöt/opiskelija (päivälukiot)	8,0	8,0	7,8

13 50
Varhaiskasvatus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	19 661	-1 300	18 361	17 989	372
Menot	-148 649	-1 870	-150 519	-148 740	-1 779
Toimintakate	-128 988	-3 170	-132 158	-130 751	-1 407

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen myötä osa-aikaisten lasten määrä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa kasvoi lähes tuhannella lapsella vuotta aikaisempaan. Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa ja pelkässä esiopetuksessa lapsia oli joulukuussa 2016 yhteensä 1 527, kun vuotta aikaisemmin heitä oli yhteensä 529. Osa-aikaisten lasten osuus varhaiskasvatuksessa olevista lapsista kasvoi 10 prosenttia. Suurin osa lapsista oli kunnallisessa osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa ja vain 11 prosenttia valitsi osaviikkoisen varhaiskasvatuksen.

Kerhotoiminnan suosio kasvoi ja uusia kerhoja perustettiin syksyn 2016 alussa seitsemään toimintayksikköön. Hakunila-Tikkurila: Itä-Hakkila ja Simonmetsä, Kivistö-Aviapolis: Y.E.S., Korso-Koivukylä: Saturnus ja Havukoski, Myyrmäki: Vantaanlaakso ja Vapaala. Lapsia oli joulukuussa 2016 kerhoissa 806, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 715.

Korso-Koivukylän tulosyksikössä on ennustettu päivähoitoikäisten lasten määrän vähentyvän 177 lapsella vuosina 2016–2018. Ryhmäperhepäiväkoti Vellamon toiminta lakkautettiin 31.12.2016 alkaen. Vakituiset työntekijät sijoitettiin Korso-Koivukylän tulosyksikön toimintayksiköihin ja lapsille järjestettiin päivähoitopaikat Korso-Koivukylän tulosyksikön päiväkoteihin vanhempien toiveiden mukaisesti.

Kuntopuiston päiväkodin tiloista jouduttiin luopumaan elokuussa ja tilat korvasi uusi Pallastunturin päiväkoti (Länsimäen paviljonki), joka aloitti joulukuussa 2016.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kasvoi vuoden 2016 aikana 1,3 prosenttia ollen vuoden lopussa 12,3 prosenttia.

Vantaan varhaiskasvatuksessa aloitti 1.8.2016 vakituisena 15 taidepedagogia 35 tunnin viikkotyöajalla. Taidepedagogien rekrytoinnilla saadaan lisää laatua kasvun ja oppimisen tuen lasten tukemiseen. Taidepedagogien palkkaaminen on kustannusneutraalia, kun samalla vähennetään avustajien ostoja Seuresta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Varhaiskasvatuksessa suunnitellut TVO toimenpiteet ovat toteutuneet pääosin tavoitteiden mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarviota alennettiin 1,3 milj. euroa hoitopäivämaksujen alhaisemman toteuman vuoksi ja menomäärärahaa korotettiin 0,85 milj. euroa lapsimäärän kasvusta johtuen. Toimintatuottojen toteuma oli 17,9 milj. euroa, joka jäi 0,3 milj. euroa alennettuakin tulotavoitetta pienemmäksi. Toimintakulujen toteutuma oli 98,8 prosenttia. Menot alittuivat 1,8 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 1,3 milj. euroa) muutettuun talousarvioon nähden. Loppuvuoden tiukka toiminnan ja talouden ohjaus tuotti 0,5 milj. euron lisäsäästön muutettuun talousarvioon verrattuna.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Lasten määrä varhaiskasvatuspalveluissa keskimäärin kuukaudessa:			
Kunnallinen varhaiskasvatus	10 262	10 140	10 199
Yksityinen varhaiskasvatus	1 264	1 423	1 425
Kerhotoiminta	758	850	772
Kotihoidon tuki	4 035	4 050	3 995
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	11,20 %	12,30 %	12,30 %
Rakenteellisten tukitoimien piirissä olevat kasvun- ja oppimisen tuen lapset (kunnallinen varhaiskasvatus)	7,80 %	7,70 %	7,50 %
Käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi	9 068	8 857	9 075
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä *)	72,00 %	72,50 %	72,30 %

*) Suomen- ja ruotsinkieliset lapset yhteensä.

13 55
Kirjastopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	554	-100	454	484	-30
Menot	-9 344	-113	-9 457	-8 958	-500
Toimintakate	-8 791	-213	-9 004	-8 474	-530

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kirjaston kävijämäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, vaikka Pähkinärinteen kirjasto on sisäilmaongelman vuoksi ollut suljettuna koko vuoden. Sähköisten aineistojen tarjonta myös kirjastoille on lisääntynyt, ja nyt tarjolla on myös suurta yleisöä kiinnostavia menekkiteoksia ja muuta aineistoa. Sekä fyysisen aineiston että sähköisten aineistojen lainaaminen ovat lisääntyneet.

Kirjaston suoritemääriä ovat kasvattaneet lisääntynyt aineistotarjonta, merkittävästi kasvaneet aukiolot sekä joustava sähköinen asiointi. Elokuussa 2016 tuotantokäyttöön otettu mobiilisovellus on ladattu vuoden loppuun mennessä lähes 20 000 laitteeseen pks-seudulla, ja merkittävä osa aineistovarauksista tehdään sovelluksen kautta.

Kaupunkipalvelututkimus 2016 mukaan kirjastopalvelu olikin vantaalaisten toiseksi parhaaksi arvioima julkinen palvelu puhtaan veden jälkeen. Vantaan kaupunginkirjaston uudet toimintatavat ovat herättäneet runsaasti kansainvälistä huomiota, ja niitä on esitelty useissa artikkelissa ja konferensseissa mm. Yhdysvalloissa, Kiinassa ja Pohjoismaissa.

Vaikka kirjaston henkilöstömäärä ei ole kasvanut lisääntyneistä suoritteista huolimatta, on vuonna 2015 käyttöön otettu organisaatio ja uusi toimintatapa mahdollistanut myös merkittävän työhyvinvoinnin kasvun.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Kirjasto on saavuttanut kaikki TVO:n tavoitteet prosessien tehostamisen kautta käytännössä jo ennen vuotta 2016. Edelleen jatkuvan tehostamisen, automaation ja digitalisaation turvin kaupunginkirjasto toimiikin sekä edullisemmin että kuntalaisen kannalta laadukkaammin kuin TVO:n tavoitteissa edellytettiin.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita alennettiin 0,10 milj. euroa. Kaupunginkirjaston toimintatuotot toteutuivat 0,03 milj. euroa (107 %) yli muutetun talousarvion. Toimintamenojen toteuma oli 95 prosenttia, menot alittuivat 0,5 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,01 milj. euroa). Pääosa alituksesta kohdistui henkilöstömenoihin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kävijät	1 775 029	1 800 000	1 817 126
Aineistolainojen määrä	3 080 281	2 800 000	2 953 399
Aineistolainaus/asukas	15	14	14
Aineistomääräraha euroa/asukas	4	5	5
Toimintamenot/ asukas	42	44	42

13 60
Muu koulutus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-320	0	-320	-315	-5
Toimintakate	-320	0	-320	-315	-5

Talousarvion toteutuminen

Osakassopimuksen mukainen toiminta-avustus Metropolialle oli 0,3 milj. euroa. Helsingin seudun kesäopistolle maksettiin sopimuksen mukaisesti 0,015 milj. euroa.

13 90
Ruotsinkielinen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	984	-211	773	708	65
Menot	-12 104	106	-11 998	-11 606	-393
Toimintakate	-11 120	-105	-11 225	-10 897	-328

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa luovuttiin heinäkuun lopussa ostopalveluista. 1.8.2016 avattu uusi ruotsinkielinen lapsiryhmä Kartanonkosken päiväkodissa paransi ruotsinkielistä palveluverkkoa.

Ruotsinkielisten palvelujen tulosalueella työskenneltiin esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien parissa ja ne otettiin käyttöön 1.8.2016. Kuudesluokkalaisten vierailut yrityskylässä Espoossa aloitettiin jo toukokuussa uuden tulevan opetussuunnitelman mukaisesti. Helsinge gymnasiumin Learning by Sharing -hankkeelle myönnettiin 30 000 euron projektiavustus Opetushallituksen oppimisympäristöhankerahoituksesta kesäkuussa 2016. Vuoden alussa alkanut tulosalueen HYVIS -puheenjohtajuuskausi jatkui vuoden 2016 loppuun. Puheenjohtajuuskaudella toteutettiin mm. työpaikkavierailupilotti ja Moikkaa muukalaista -kampanja.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Uuden ruotsinkielisen lapsiryhmän perustaminen Kartanonkosken päiväkotiin toteutui 1.8.2016, ja tiloja jaettiin tehokkaasti suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa. Säästövapaita pidettiin vuoden aikana saman verran kun vuonna 2015. Lukiossa etäkurssitoiminta yhdeksän muun lukion kanssa kasvatti entisestään yhteisesti tarjottavien kurssien määrää.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita alennettiin 0,2 milj. eurolla. Tulosalueen toimintatuotot jäivät 0,06 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Toimintatuottojen pieneneminen johtui osittain ruotsinkielisten varhaiskasvatuksessa olevien lasten alhaisemmasta lukumäärästä. Toimintakulut jäivät 0,4 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,06 milj. euroa) alle talousarvion. Toimintamenoissa säästöä syntyi lähinnä tulosalueen henkilöstökuluissa ja palveluiden ostoissa. Henkilöstökuluissa säästö johtui siitä, ettei täyttä henkilöstömäärää tarvittu rekrytoida ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten pienemmästä määrästä johtuen, ja samalla myös palveluiden ostoissa säästöä toi henkilöstövuokrauksen vähempi tarve. Kalleimmista ostopalveluista varhaiskasvatuksessa luovuttiin myös kokonaan 1.8.2016 ja siirryttiin palveluseteleiden käyttöön. Sen lisäksi säästöä toi alhaisemmat siivous-, ateria- ja sisäisen vuokran kulut, jotka olivat yhteensä 0,1 milj. euroa budjetoitua alhaisemmat.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	291	299	274
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	57	62	80
Lapsia kerhotoiminnassa	10	14	14
Lapsia esiopetuksessa	79	86	88
Oppilasmäärä ruotsinkielisessä peruskoulussa	780	769	787
Käyttömenot euroa/oppilas	8 147	7 838	8 492
Opetuksen %-osuus oppilaskohtaisista käyttömenoista/oppilas	..	57,9	56,4
Huoneistoneliöt/oppilas	14,0	12,9	13,8
Keskimääräinen opetusryhmäkoko, 1-9 luokat *)	..	18,6	16,2
Jatkokoulutuksessa lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %-osuus	99 %	98 %	99 %
Iltapäivätoimintaan otettujen oppilaiden kokonaismäärä	..	133	136

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Oppilasta/koulupsykologi	780	835	829
Ruotsinkielisen lukion opiskelijat	143	149	126
Kaikki tunnit/vuosiviikkotunnit/opiskelija	1,9	1,9	1,9
Käyttömenot euroa/opiskelija	6 867	6 843	8 267
Huoneistoneliöt/opiskelija	8,9	8,4	9,3

*) Laskentatapa muuttunut vuonna 2015.

13 91
Kulttuuripalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	305	80	385	381	4
Menot	-5 674	-165	-5 839	-5 742	-97
Toimintakate	-5 370	-85	-5 454	-5 361	-93

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Toiminnalliset ja tapahtumatuotannolliset tavoitteet on saavutettu. Hallinnollisten rakenteiden muutokset: Myyrmäkitalon hallinnointi kulttuuripalvelujen tulosalueella on lakkautettu. Myyrmäkitalon toiminnanjohtajan vakanssi on muutettu Kulttuuritalo Martinuksen päällikön vakanssiksi. Kulttuuritalo Martinuksen peruskorjauksen valmistuminen lokakuussa 2016 sekä nimenmuutos konserttitalosta kulttuuritaloksi, mikä kertoo myös toimintalinjausten muutoksesta. Näyttämöteknisen henkilökunnan työsuhteiden keskittäminen kulttuuripalveluihin aloitettu 2016, toteutunee helmikuussa 2017. Musiikkiopiston ja Kuvataidekoulun uudet opetuspisteet Aurinkokiven koulussa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Hallinnolliset ja henkilöstöpoliittiset rakennemuutokset ovat tuoneet säästöä.

Tuottavuuden ja taloudellisuuden tehostaminen Kaupunkikulttuuriyksikön toimintojen siirtyessä Kulttuuripalveluihin on toteutunut täysin.

Konserttitalo Martinuksen peruskorjaus ja sen myötä uuden toimintakonseptin luominen on toteutunut täysin.

Taidekasvattajat varhaiskasvatukseen toimintamallin levittäminen vanhustenpalveluihin työllistämällä pitkäaikaistyöttömiä taiteilijoita työllistämistuella ei ole toteutunut eikä tule toteutumaan sote-uudistuksesta johtuen.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,08 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,15 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 99 prosenttia muutetusta talousarviosta. Toimintamenojen toteuma oli 98 prosenttia muutettuun talousarvioon, alitus 0,1 milj. euroa, (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,08 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Lastenkulttuuritapahtumien yleisömäärä *)	82 076	50 000	103 306
Tapahtumien määrä/lastenkulttuuri	2 196	1 000	2 922
Kulttuuritapahtumien yleisömäärä	108 636	100 000	141 300
Kulttuuritapahtumien määrä	439	210	583
Taiteen perusopetukseen osallistujat	6 077	6 985	6 865
Avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	94	130	145
Näyttelyt kaupunginmuseoissa **)	3	7	11
Käyttömenot euroa/asukas	24,20	48,68	49,62

*) Vuonna 2015 laskentaperusteet ovat muuttuneet
**) TA 2016 laskettu näyttelyiden lukumäärä yhteensä taidemuseossa ja kaupunginmuseossa sekä Galleria K:ssa

13 92
Liikuntapalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 865	448	5 313	5 363	-49
Menot	-19 179	-426	-19 605	-18 813	-792
Toimintakate	-14 313	22	-14 291	-13 450	-841

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Liikuntapaikkarakentamista toteutettiin suunnitellusti. Korson ja Kartanonkosken liikuntapuistojen kehittämishankkeet jatkuivat skeittipaikkojen ja tekojäiden rakentamisella. Hakunilan tekonurmi ja ylipainehalli, Vapaalan lähiliikuntapaikka ja Petikon ulkoilureittien huoltokatos valmistuivat. Tikkurilan jäähallien kylmätekniikkaan tehtiin suuri perusparannus, Trio Areenalle (Tikkurilan jäähalli) hankittiin turvakaukalo, Myyrmäen jalkapallostadionia kunnostettiin jalkapallon Veikkausliigan käyttöä varten ja Martinlaakson uimahallin kuntosali avattiin. Lipunkantajan lähiliikuntapaikka- ja Rajakylän liikuntapuistohankkeen toteuttaminen käynnistyivät.

Liikuntapaikkojen toteuttamiseksi on etsitty uusia rahoitus- ja toteuttamismalleja. Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämistä jatkettiin toimialojen välisenä yhteistyönä. Kilterin, Koivukylän ja Päiväkummun koulujen lähiliikuntapaikkahankkeet käynnistyivät. Liikuntarakentamisen kumppanuushankkeita edistettiin olosuhteiden kehittämiseksi. Vantaan Jalkapalloseuran ylipainehallihanke, Itä-Hakkilan Kilvan lähiliikuntapaikkahanke, Tikkurilan Palloseuran tekonurmihanke sekä Vantaan Jalkapalloseuran tekonurmihanke valmistuivat. Petikon golfkenttähankkeen rakentamistyöt jatkuivat.

Ohjatun liikunnan kurssitoiminnan painopisteinä olivat edelleen ikääntyvän väestön tarpeet sekä erityisliikunta. Työikäisten kurssitoiminnan osalta tiivistettiin yhteistyötä alueen seurojen kanssa ja laadittiin yhteistyömalli kurssien toteuttamiseksi seurojen toimesta. Aikuisikäisten liikuntaan aktivointia ja terveysliikuntaa edistettiin mm. Martinlaaksoon laajennetun liikunta-apteekkitoiminnan ja Harrastetavaratalo -hankkeen kautta. Liikkuva koulu -koulutustarjontaa laajennettiin ja ministeriön kärkihankerahoituksella käynnistettiin aktivoivien oppimisympäristöjen kehittäminen. Esikoululaiset tulivat mukaan liikuntapalveluiden tarjoamaan uinninopetukseen, minkä myötä opetuksen tuntirakennetta uudistettiin. Leikkien liikkumaan – Vantaan liikkuvat

päiväkodit -yhteistyöhanke käynnistyi yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Hankkeen tavoitteena on päiväkotien arjen liikunnallistaminen. Sporttia kaikille - liikuntaa kotouttavasti Vantaalla -hankkeen toimintaa laajennettiin ja toimintaa järjestettiin vuoden aikana yli 60 eri ryhmässä, pääosin liikuntaseurojen toteuttamana. Lisäksi laadittiin seuratoimijoiden koulutuspaketti.

Liikuntaseurojen toimintaa tuettiin avustuksin sekä jakamalla käyttövuoroja kaupungin ylläpitämiin liikuntapaikkoihin. Liikuntapalveluihin perustetun tilavarausyksikön toiminnan kehittämistä ja yhteistyötä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön laajentamiseksi jatkettiin tilojen tehokkaan käytön näkökulmasta. Liikuntatoimintaan myönnettävien avustusten uudistetut avustuslajit otettiin kokonaisuudessaan käyttöön ja vuokratukea myönnettiin ensimmäisen kerran liikuntajärjestöille. Kohdeavustusten kautta pystyttiin edistämään kaikille avoimia harrasteliikuntatoimintoja.

Liikuntapalvelut luo olosuhteita vuosittain monille erilaisille liikuntatapahtumille. Tapahtumien olosuhteiden edistämisen tavoitteena on lisätä liikunnallista aktiivisuutta sekä kiinnostusta ja myönteisyyttä liikuntaa ja liikunnanharrastamista kohtaan. Valtakunnallista medianäkyvyyttä toivat vuonna 2016 mm. alle 18-vuotiaiden judon EM-kilpailut, elinsiirron saaneiden EM-kilpailut, sulkapallon Finnish Open, Tikkurila Festivaali, Herättäjäjuhlat sekä eri lajien kansainväliset ja kansalliset Vantaalla järjestetyt ottelu- ja kilpailutapahtumat.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Vuonna 2015 liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi kaupunkikonserniin kuuluvan VTK Kiinteistöt Oy:n Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen ja Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojen operointi sekä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön varausten hallinnointi sekä iltakäytön valvonnan koordinointi ja työnjohto. Liikuntapalveluiden vastuulle siirtyneiden toimintojen uudelleenorganisointia, toimintatapojen yhtenäistämistä ja uusien toimintojen liittämistä liikuntapalveluiden perustoimintaan jatkettiin vuonna 2016.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,45 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,25 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 0,05 milj. euroa (101 %) yli muutetun talousarvion. Toimintamenojen toteuma oli 96 prosenttia, menot alittuivat 0,79 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,03 milj. euroa). Alitus johtui lähinnä liikunnan uusien avustusperusteiden käyttöön otosta ja VTK Kiinteistöt Oy:n liikuntapalveluiden tilojen käytöstä maksamista hyvityksistä omien tapahtumiensa osalta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Asiakastyytyväisyys 1-5			
- uimahallit	3,96	4,00	3,87
- kuntosalit	4,06	4,10	4,04
Kokonaiskulut, e/as.	77,47	90,75	85,82
Toimintatuotot, e/as.	25,05	23,10	24,47
Avustukset, e/as.	2,76	5,60	4,98
- avustettava jäsenmäärä, % asukkaista	19,31	23,00	20,42
Uimahallikäynnin (sis. myös kuntosalikäynnit) kustannus, e/käynti	4,49	4,50	5,56
- uimahallien verorahoitusosuus, %	70,75	70,00	76,74
Toimitilaneliöt, m²	80 490	80 490	81 115
Sisäliikuntatilojen varausaste, %	63,37	63,00	66,17

13 93
Nuorisopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	550	344	894	803	91
Menot	-7 229	-694	-7 922	-7 855	-67
Toimintakate	-6 679	-350	-7 028	-7 053	24

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Nuorisotilojen käyttö tehostui ja toiminta tiloissa monipuolistui. Kävijämäärä 433 678 kasvoi 13 prosenttia vuodesta 2015. Suurimman tilamme Arkin nuorten kävijämäärät myös ovat hyvin suuria, moninkertaisia pienempiin tiloihin verrattuna, aikuisten kävijöiden määrän ollessa sitäkin suurempi. Toiminta tiloissamme on ammattimaista ja monipuolista, mutta myös haastavaa. Nuorisotilojen kävijöillä on mm. entistä enemmän psykososiaalisia ongelmia. Hakunilan alueelle ominaista on maahanmuuttajataustaisten nuorten suuri osuus kävijöistä, Hakunilan nuorisotilassa 70 prosenttia, Länsimäen nuorisotilassa 64 prosenttia. Jalkautuva nuorisotyö Dixissä on saanut hyvin ohjattua osan nuorista Tikkurilan nuorisotilaan Pajatalossa.

Erityisnuorisotyön kävijämäärä kasvoi 21 prosenttia, kasvua oli erityisesti verkossa tehtävässä työssä, verkossa tehtävän työn osuus erityisnuorisotyön kävijämäärästä on 16 prosenttia. Erityisnuorisotyön asiakkaina on entistä enemmän moniongelmaisia nuoria.

Nuorten työpajatoiminnan kokonaisasiakasmäärä kasvoi 4 prosenttia vuodesta 2015 (1574 – 1638), pajoilla olleiden nuorten määrä 368 kasvoi 10 prosenttia. Pajatoiminnan kolme pitkäkestoista kehittämishanketta on mahdollistanut entistäkin laadukkaamman ja mittavan palvelun vantaalaisille nuorille. Tehostettujen palveluiden kehittämisen myötä Etsivä nuorisotyö Kipinä ja Palvelu olen minä –hanke auttavat tavoittamaan heikoimmassa asemassa olevia nuoria ja tarjoamaan tukea heille. Ilman koulutuspaikkaa jääneiden nuorten tuen tarve on aiempaa suurempaa nuorten monimuotoisten ja pitkittyneiden ongelmien vuoksi. Työpajoille tulevista nuorista aiempaa useammat ovat opintonsa keskeyttäneitä. Yhteistyö Varian kanssa on monipuolistunut ja tiivistynyt. Yhteistyön tuloksena työpajat on kuvattu oppimisympäristönä, joissa työkokeiluissa olevilla nuorilla on mahdollisuus saada todistus osaamisen tunnistamisesta ennen opintojen alkua. Varian keskeyttämisriskissä olevien opiskelijoiden opintojen jatkamista tuetaan työpajajaksoilla.

Alueellista nuorisotyötä tehdään laajasti verkostoituneena kaupungin eri tulosalueiden, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa. Nuorisotoimien Pks-yhteistyö on hedelmällistä, mm. sen tuloksena syntyneitä arviointi- ja auditointimalleja on jalkautettu laajasti Suomen kuntien nuorisotyön käyttöön.

Kehittämistyömme keskeisiä välineitä ovat lukuisat kehittämishankkeemme, lisäksi hankkeiden saama ulkopuolinen rahoitus (ESR, AVI, OKM) on tuonut merkittävän lisäresurssin nuorisotyöhön (yli 10 % budjetista).

Kulttuuripalveluiden ja liikuntapalveluiden kanssa yhteistyössä käynnistimme uuden harrastustoiminnan järjestämisen erityisesti 13–17-vuotiaille nuorille. Syksyn aikana on valmisteltu ja käynnistetty lukuisia eri toimintoja nuorille.

Vuoden alussa käynnistimme perusopetuksen ja nuorisopalveluiden yhteistyön edelleen kehittämisen. Työn tuloksena meillä on johtoryhmissä sovitut rakenteet yhteistyöllemme sekä linjauksia toiminnoista ja niiden järjestämisestä. Tikkurilan alueella on pilotoitu toimintaa syksyn aikana, vuoden 2017 alusta mallia sovelletaan Vantaan kaikilla alueilla.

Vantaan kaikilla alueilla nuorten kohtaamispaikoilla on havaittu lisääntyvää nuorten psyykkisistä ja sosiaalisista ongelmista johtuvaa oireilua. Tikkurilan aseman seutu, Heurekanranta ja Dixi ovat paikkoja, joissa Tikkurilan nuorisotyöntekijät jalkautuessaan useita kertoja viikossa kohtaavat nuoria, joilla on em. ongelmia. Koivukyläss mm. kirjaston toiminnalle haasteita toivat Koivutorilla ja kirjastossa liikkuvat aikuiset ja nuoret, jotka aiheuttivat levottomuutta. Walkers -bussi nuorisotyöntekijöineen tuli syksyn aikana Koivutorille nuorisotyötä tekemään hyvin tuloksin. Aseman seudulla, Koivutorilla, ei nuorille ole vapaa-ajanpaikkoja, kirjastoa lukuun ottamatta, ja se näyttäytyy nuorten liikehdintänä ja muuna rauhattomuutena. Sivistystoimen aloitteesta Koivukylän tilannetta päätettiin selvittää tulosaluejohtajatyöryhmän voimin. Alueella toteutettiin paikallisten toimijoiden säännöllinen jalkautuminen kahden viikon ajan Koivutorille ja ympäristöön, selvityksen perusteella paikallista yhteistyötä nuorten ja tukea tarvitsevien aikuisten tullaan suunnittelemaan ja tehostamaan.

Jalkautuvaa nuorisotyötä on tehty monin eri tavoin. Ankkapartiot Itä- ja Länsi-Vantaalla ovat toimineet huhtilokakuun välisenä aikana, Nuorisotyö Raiteilla -hankkeen työntekijät ovat liikkuneet junissa ja asemilla nuoria kohdaten, nuorisotyöntekijät ovat olleet Mopomiiteisssä (satojen nuorten mopoilijoiden ajotapaamisia) nuoria auttaen sekä alueiden nuorisotyöntekijät ovat jalkautuneet omilla alueillaan nuoria kohtaamaan. Lisäksi yhteistyötä jalkautumisissa on tehty mm. seurakuntien nuorisotyön ja Aseman Lapset ry:n kanssa.

Kulttuurista nuorisotyön keskeisiä tapahtumia olivat Loistefestivaali, Rockacademy –hanke sekä Nuori@Vantaa –festivaali. Kulttuuritehdas Vernissassa oli yli 200 kulttuuritapahtumaa. Nuorten toimintaa oli mm. teatteri- ja sirkustaiteen opetus, bänditoiminta, Animaatioaseman työpajat, nuorille suunnatut kurssit ja kerhot, nuorten tuottajakoulutus sekä Torstaiklubit. Tapahtumissa kävi vuonna 2016 ennätysyleisö. Vernissassa toimivat vakituisesti Tikkurilan Teatteri ja Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulu, Vantaan elävän musiikin yhdistys Velmu ry, Nukketeatterin tiedotuskeskus Unima ry, Animaatioasema sekä Revolver-studio. Tiloja käyttivät ahkerasti vantaalaiset koulut ja kulttuuritoimijat. Kulttuurinen nuorisotyö oli mukana mahdollistamassa Velmu ry:n Louhela Jam –tapahtumaa sekä Koisorockia.

Pähkinärinteen nuorisotilan toiminta siirtyi helmikuussa sisäilmaongelmien vuoksi Pähkinärinteen koulun paviljonkirakennukseen, jossa nuorisotyö onnistui hyvin ja nuoria oli toiminnoissa mukana runsaasti. Syksyn aikana on suljettuna ollutta tilaa kunnostettu, tilan käyttöönottamisen mahdollisuutta tullaan arvioimaan vielä käynnissä olevien korjaustöiden valmistuttua.

Toiminta-avustuksia myönnettiin 38 järjestölle ja kohdeavustuksia 21 eri yhteisölle. Maahanmuuttajajärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on ollut aktiivista, mm. Itä-Vantaalla järjestettiin Kesätoiminta -hanke, joka työllisti lukuisia nuoria ja loi lapsille ja nuorille monipuolista toimintaa.

Nuorisovaltuutetut ovat toimineet aktiivisesti ottaen kantaa mm. kiusaamisen ehkäisemiseen, nuorten kesätöihin ja vantaalaisten koulujen ja oppilaitosten digitalisaatioon. Mittava Vaikuttajapäivä järjestettiin monituottajamallilla, teemana Kiusaamisen ennaltaehkäisy Vantaalla.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Tavoitteet toteutettiin.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,34 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,58 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 0,09 milj. euroa (90 %) alle muutetun talousarvion. Toimintamenojen toteuma oli 99 prosenttia, alitus 0,07 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,03 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kävijämäärä nuorisotiloissa (kaikki kävijät)	363 864	400 000	433 678
Leirialueiden kävijämäärä	2 166	2 600	2 337
Nuorten työpajatoimintaan osallistuneiden määrä *)	1 589	2 300	1 638
Avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lkm	63	85	55
Käyttömenot/alle 29-v	99,90	95,00	98,34
Avustukset/alle 29 v.	5,20	5,00	4,90
Järjestöjen toimintaan osallistuneiden määrä **)	..	90 000	..
Toimitilojen kokonaismäärä	23	23	23
Toimitilojen neliöt	14 220	14 479	14 220

*) Sisältävät Nuorten työpajatoiminnan, Eteenpäin opintiellä-Peruskoulu päätökseen -hankkeen, Nuorten ohjaus- ja tukikeskus Kipinän, Kesäohjaamon sekä sosiaalisen median asiakasmäärät.
**) Järjestöjen toimintaan osallistuneiden määrä selviää vasta huhtikuussa varsinaisten avustustilitysten jälkeen.

13 70
Ammatillinen koulutus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 200	-300	1 900	1 889	11
Menot	-35 856	1 709	-34 147	-32 678	-1 469
Toimintakate	-33 656	1 409	-32 247	-30 789	-1 458

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2016 jatkettiin valmistautumista tulevaan ammatillisen koulutuksen reformiin mm. kehittämällä henkilöstön osaamista ja erilaisten oppimisympäristöjen käyttöä reformin tavoitteiden mukaiseksi. Henkilöstön osaamisen kehittämisessä painotettiin erityisesti muutoksen edellyttämää pedagogista osaamista sekä digitaalisten menetelmien ja välineiden käyttöä. Henkilöstölle järjestettiin teemoitettuja työpajoja ja pedacafepajoja.

Varian henkilöstön osaamista ja palveluja kehitettiin pääasiassa projektirahoituksella. Vuonna 2016 Variassa oli käynnissä 28 projektia. Niillä kehitettiin mm. Varian kansainvälistä toimintaa, osaamisperusteista oppimista ja oppimisen ohjausta sekä siihen liittyviä oppimisympäristöjä ja yksilöllisiä oppimisratkaisuja. Esimerkiksi Variapassin, jolla varmistetaan henkilöstön tietotekninen osaaminen, on suorittanut vuoden 2016 loppuun mennessä noin puolet henkilöstöstä.

Reformiin valmistauduttiin myös muuttamalla Varian sisäistä tehtävänjakoa ja vastuita niin, että sekä nuoriso- että aikuiskoulutuksen järjestäminen ja toteutus yhdistettiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Muutoksia tehtiin sekä opetuksen ja ohjauksen tehtäviin ja vastuisiin että opetuksen tukipalveluihin.

Ammattiopisto Variassa alettiin rakentaa vuonna 2016 uudentyyppistä työelämäyhteistyömallia. Se tähtää sopimusperustaiseen organisaatiokohtaiseen kumppanuuteen. Sitä varten laadittiin asiakkuuksien hoidon kä-

sikirja, jossa on kuvattu Varian palvelutarjonta sekä periaatteet ja menettelytavat kumppanuussopimuksen mukaiseen yhteistyöhön.

Tehostettua Varian näkyvyyden ja markkinoinnin työtä jatkettiin mm. kehittämällä edelleen jatkuvaa hakua. Vuoden 2016 maaliskuussa Variassa otettiin käyttöön sähköinen aikuiskoulutuksen hakujärjestelmä. Hakijoita aikuiskoulutukseen oli 2 790. Nuorten jatkuvan haun hakijamäärä oli vuonna 2016 yhteensä 1 180. Jatkuvan haun hakijamäärä ohitti ensimmäisen kerran yhteishaun hakijamäärän, samalla järjestämisluvanmukainen vuosiopiskelijakeskiarvo nousi edellisestä vuodesta 159 opiskelijalla.

Vantaa on koulutuksen järjestäjänä ollut mukana Uudenmaan liiton koordinoimassa Yhdessä koulutustakuuseen! -hankkeessa sekä osallistunut Ennakointikamari-yhteistyöhön.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita alennettiin 0,3 milj. euroa ja menomäärärahaa 1,8 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen toimintakate toteutui 1,5 milj. euroa (95 %) parempana kuin muutettu toimintakate (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,2 milj. euroa). Toimintakatetta paransi säästöt toimintakuluissa, jotka muodostuivat sisäisistä vuokrista, henkilöstömenoista ja palvelujen ostoista. Säästötoimenpiteillä Varia ennakoi vuoden 2017 ammatillisen koulutuksen valtionosuusleikkauksia, joiden vaikutus Varian talouteen on noin 3 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Yhteishaussa olevat tutkintotavoitteiset aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. % *)	59,90 %	61,90 %	50,12 %
Järjestämisluvan täyttöaste % (nuorisokoulutus)	..	97,00 %	95,17 %
Nuorisokoulutuksen opiskelijat	2 850	3 050	3 008
Oppisopimuskoulutuksen opiskelijat	832	850	772
Muun koulutuksen opiskelijat	234	300	160
Perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijat	43	40	48
Keskeyttämisprosentti opiskelijamäärästä (nuorisokoulutus)	14,50 %	10,00 %	13,60 %
Tutkinnon suorittaneet (nuorisokoulutus)	779	750	719
Käyttömenot euroa/opiskelija	7 915	8 093	7 772
Huoneistoneliöt/opiskelija (ammatillinen koulutus yhteensä, pl oppisopimuskoulutus)	16,3	15,9	15,9

*) Laskentaperusteet muuttuneet vuodesta 2015

13 80
Aikuisopisto

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 578	0	1 578	1 604	-27
Menot	-4 409	-1	-4 410	-4 246	-165
Toimintakate	-2 832	-1	-2 833	-2 642	-191

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan aikuisopistoon kuuluvat kansalaisopisto ja maahanmuuttajien koulutuksen yksikkö. Opisto antaa vapaan sivistystyön lain mukaista kansalaisopisto-opetusta, perusopetukseen valmistavaa opetusta, perusopetusta, sekä työelämäkoulutusta. Kansalaisopistossa on myös ruotsinkielisen opetuksen yksikkö. Maahanmuuttajien koulutusyksikössä järjestetään nuorille maahanmuuttajille valmistavaa ja perusopetusta, aikuisten työelämäkoulutusta ja kotoutumiskoulutusta.

Aikuisopiston toiminta ja palvelut säilyivät vuoden 2016 aikana hyvin samankaltaisina kuin edellisenäkin vuotena.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Vantaan aikuisopistolle ei ollut määrätty nimettyä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpidettä Sivistystoimessa. Opisto toteutti kuitenkin edelleen tarkkaa talouden seurantaa ja toiminnan tehostamistoimenpiteitä.

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate toteutui 0,19 milj. euroa (93 %) parempana kuin talousarvio (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,04 milj. euroa). Toimintatuotot toteutuivat 0,027 milj. euroa (102 %) yli talousarvion. Kansalaisopiston tulot (91 %) jäivät jonkin verran tavoitteestaan. Tuloja kertyi arvioitua enemmän muusta toiminnasta ja hankkeista. Toimintamenojen toteuma oli 96 prosenttia, alitus 0,17 milj. euroa, mikä johtui lähinnä toteutumatta jääneestä toiminnasta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Aikuisopiston opiskelijamäärä (kursseille osallistuneet)	33 659	33 000	31 490
Opetustuntien kokonaislukumäärä	48 961	44 000	46 805
Kurssien määrä	1 772	1 600	1 768
Kotouttamiskoulutuksen opiskelijamäärä (Starttikurssit) *)	1 015	1 000	1 119
Työvoimakoulutuksen opiskelijat (ELY-keskuksen rahoitus)	196	0	20
Maahanmuuttajien perusopetuksen opiskelijat	53	70	55
,joista maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskelijoita	20	25	23
Oman maksutulon osuus budjetista %	49 %	36 %	38 %

*) TP 2016-luvussa mukana myös muu maahanmuuttajakoulutus

13 85 Musiikkiopisto

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	955	0	955	985	-30
Menot	-4 019	-3	-4 022	-4 044	23
Toimintakate	-3 065	-3	-3 067	-3 059	-8

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Valintatestiuudistuksen sekä pariopetuksen aloittamisen tavoitteena oli saada useampi oppilas mukaan toimintaan. Valintatestiyhteistyö musiikkiluokkakoulujen kanssa laajeni 6 kouluun. Oppilaspaikkojen määrää saatiin lisättyä.

Markkinoinnin kehittäminen, uudet esitteet, nettisivujen päivitys ja osallistuminen erilaisiin markkinointitilaisuuksiin.

Orkesteritoiminnan kehittäminen, alkeisjousiorkestereissa kahden vetäjän malliin.

Musiikkiopiston uusi opetuspiste Aurinkokiven koulussa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Lukukausimaksutulot kasvoivat pariopetuksen kautta. Toiminnan ennakoimisen tehostaminen tasapainotti talotta.

Talousarvion toteutuminen

Musiikkiopiston toimintakatteen toteutuma oli 100 prosenttia, (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,04 milj. euroa).

13 86
Kuvataidekoulu

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	274	0	274	354	-80
Menot	-876	0	-876	-929	53
Toimintakate	-602	0	-602	-575	-27

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Oppilashallintosihteerin tehtävän muuttaminen määräaikaisuudesta toistaiseksi voimassa olevaksi osa-aikaiseksi työsuhteeksi (60 %) 1.1.2017 alkaen.

Asiakkaille tarjottavien lyhytkurssien kehittäminen ja tarjonnan monipuolistaminen, mikä on johtanut osallistujamäärän selvään kasvuun.

Maahanmuuttajien huomioiminen palvelutarjonnassa ja yhteistyö maahanmuuttopalvelujen kanssa.

Sähköisen asioinnin kehittämisprojekti, jossa kartoitetaan uuden oppilashallinto-ohjelmiston hankintaa yhdessä Vantaan musiikkiopiston kanssa (Eepos). Sähköisen asioinnin kehittäminen on osa kaupungin tietohallintostrategiaa.

Vantaan kuvataidekoulu on mukana OKM:n kärkihankerahoituksella toteutettavassa ”Taiteiden karuselli” hankkeessa yhteistyössä vantaalaisten taiteen perusopetusta antavien taidekoulujen kanssa. Hankkeen aikana seitsemässä vantaalaisessa peruskoulussa järjestetään iltapäiväkerhotoimintaa, jossa lapset tutustuvat eri taiteen lajeihin vuoden ajan.

Vantaan kuvataidekoulu ja Vantaan Tanssiopisto toteuttavat OPH:n hankerahoituksella projektin ”Polkuja juurille” neljässä vantaalaisessa vanhusten palvelutalossa vv.2016–2017.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Säästötavoite toteutui Kulttuuripalveluiden tulosalueen sitovuustasolla.

Talousarvion toteutuminen

Kuvataidekoulun toimintakatteen toteutuma oli 95 prosenttia, alitus 0,027 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen).

14
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	214 053	27 000	241 053	260 576	-19 523
Valmistus omaan käyttöön	78 140	0	78 140	79 903	-1 763
Menot	-276 680	-3 223	-279 903	-266 491	-13 412
Menot ilman VOK	-198 540	-3 223	-201 763	-186 588	-15 175
Toimintakate	15 513	23 777	39 290	73 988	-34 698

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 4,7 milj. euroa.

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla vuosi 2016 oli työntäyteinen, tapahtumarikas ja tuottoisa.

Rakentaminen jatkui vilkkaana. Vuonna 2016 Vantaalle rakennettiin uutta kerrosalaa kaikkiaan 160 673 k-m². Syntyneestä kerrosalasta 159 025 k-m² valmistui asuinrakennuksiin ja loput 1 648 k-m² toimitiloihin ja muihin rakennuksiin. Uusia asuntoja valmistui vuoden 2016 aikana 2 972 kappaletta, mikä oli 283 asuntoa enemmän kuin vuonna 2015.

Vuosi 2016 oli purojen ja jokien vuosi. Onnistunut teemavuosi toi vantaalaiset lähemmäs luontoa ja purotalkkarien työ noteerattiin niin kuntalaisten keskuudessa kuin mediassakin. Teemavuosisarja jatkuu vuonna 2017 lähimetsien teemavuodella.

Toimialalla kehitystyö jatkui vilkkaana. Vuonna 2014 alkanut toimialan suunnittelu, kartantuotanto- ja rekisterijärjestelmä sai nimekseen MATTI eli Maankäytön Toimintamalli ja Tietojärjestelmä. MATTI sisältää maankäytön suunnittelun ja kuntateknisen infran elinkaaren hallinnan sekä kartta- ja paikkatiedon tuotannon ja hallinnan. MATTI -hankkeessa on aktiivisesti mukana kaikki toimialan tulosalueet. Tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää toimialan prosesseja, parantaa tiedon saatavuutta sekä lisätä avoimuutta ja vuorovaikutusta. Ensimmäisen vaiheen käyttöönotto toteutunee vuoden 2018 alkupuolella.

Toimiala on kehittänyt vuoden 2016 aikana aktiivisesti asiakaspalveluaan. Toimialan yhteinen asiakaspalvelu aloitti toimintansa kesäkuussa 2016 ja asiakaspalaute on ollut positiivista. Toimiala osallistuu aktiivisesti Vantaan asiointipalvelujen kehittämiseen. Toimialan sähköistä asiakaspalvelua ja järjestelmiä kehitetään jatkuvasti; rakennusvalvonta siirtyi toiminnassaan kokonaisuudessaan sähköiseen asiointiin kun sähköinen katselmustoiminta siirtyi mobiiliksi ja lupien sähköinen arkistointi otettiin käyttöön vuoden lopussa.

Vantaan liikennepoliittinen ohjelma (VALO) hyväksyttiin kaupunginhallituksessa maaliskuussa. VALO vastaa liikenteelle ja liikkumiselle asetettuihin tavoitteisiin, joita on asetettu kaupungin strategiaohjelmassa 2013–2016, kaupungin muissa strategisissa ohjelmissa sekä seudullisissa suunnitteluissa. Liikennepoliittinen ohjelma toimii liikennesuunnittelun strategisena työvälineenä ja koskee pääsääntöisesti liikennesuunnittelua, mutta kytkeytyy tiiviisti myös kaupungin maankäytön suunnitteluun. Samalla päätettiin hyväksyä periaate pysäköinnin maksullisuudesta Vantaan kaupunkikeskustojen sekä asemien ympäristöjen katu- ja torialueilla sekä kaupungin hallinnoimilla liityntä- ym. pysäköintialueilla.

Valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL -sopimus 2016–2019 hyväksyttiin Vantaan kaupunginvaltuustossa 23.5.2016. Kuntien päätösten jälkeen sopimus allekirjoitettiin 9.6.2016. Sopimuksen tavoitteena on kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti ja luoda edellytykset jopa 10 000 asuntoa päättynyttä sopimuskautta suuremmalle asuntotuotannolle. Vantaan osalta määrälliset tavoitteet ovat 1 065 000 k-m² asuntotonttien asemakaavoitettavaa kerrosalaa ja 9 600 asuntoa vuosina 2016–2019, joka tarkoittaa keskimäärin 266 250 k-m² uutta asumisen kerrosalaa sekä 2 400 asuntoa vuosittain. Liikennehankkeista kaudelle 2015–2025 on ajoitettu Ruskeasannan asema sekä parannustoimenpiteitä valtion teille. Näitä edistetään yhdessä valtion kanssa, mutta rahoituspäätöksiä ei vielä ole.

Aviapoliksen kasvu Suomen nopeimmin kehittyvänä yritysalueena sekä työpaikkakeskittymänä on jatkunut. Aviapoliksen kehitys liittyy globaalisti tunnistettuun ilmiöön, jossa lentokenttä toimii alueensa taloudellisena moottorina ja luo liiketoimintapotentiaalia yrityksille. Aviapolis -alueesta rakennetaan kansainvälinen ja eloisa lentokenttäkaupunki, jossa työ, asuminen, palvelut ja virkistys sekoittuvat urbaanilla tavalla. Aviapolista on kehitetty suomalaisessa lentoasema- ja lentoliikennetoimijoiden verkostossa, sekä lentokenttäkaupunkien vertaisverkostoissa mm. kansainvälisissä seminaareissa ja tapaamisissa USA:ssa, Kiinassa, Ranskassa ja Unkarissa.

Toimiala aloitti strategiatyön huhtikuussa 2016. Työ eteni osallistamisen ja vuorovaikutuksen kautta siihen, että vuoden 2016 aikana toimiala löysi oman toimintansa keskeiset strategiset painopisteet, joita se tulee tarjoamaan uuteen valtuustostrategiaan.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Valtuustokauden strategisten päämäärien tavoitteet toteutuivat edelleen hyvin:

- Maanmyyntitulot ylittivät edelleen tavoitteet.
- Asuntorakentaminen oli erittäin vilkasta – rakennuslupia myönnettiin ennätysmäärä.
- Investointiohjelma toteutui tavoitteen mukaisena.
- Kasvihuonekaasupäästöt vähenivät edelleen.
- Kehäradan viimeistelytyöt saatiin valmiiksi.
- Kehä III:n perusparantaminen valmistui etuajassa sekä alitti budjetoidun talousarvion.

Talousarvion toteutuminen 2016

Toimialan käyttötalouden tulot ylittyivät 23,8 milj. euroa. Toimialan tulot ylittivät budjetin etenkin kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuloissa sekä maanmyyntituloissa. Menot pysyivät budjetoidussa tasossa. Vuoden 2016 aikana toimialalla tehtiin seuraavat määrärahamuutokset:

- Tilakeskuksen käyttötalouden menojen lisäys 2,9 milj. euroa.
- Tilakeskuksen käyttötalouden tulojen lisäys 1 milj. euroa.
- Kiinteän omaisuuden ostojen määrärahakorotus 35,6 milj. euroa.
- Kehäradan menojen määrärahakorotus 5,28 milj. euroa.
- Kuntatekniikan keskuksen tulojen määrärahakorotus 26 milj. euroa.

14 0
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä Toimielin: Kaupunkisuunnittelulautakunta

Puheenjohtaja: Sirkka-Liisa Kähärä

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	38 632	0	38 632	55 180	-16 548
Menot	-9 856	-4	-9 860	-8 589	-1 271
Toimintakate	28 776	-4	28 772	46 590	-17 818

Toiminnan kuvaus

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaiseen toimintaa kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä kaupunkisuunnittelulautakunta, toimialahallinto, yrityspalvelut ja kaupunkisuunnittelu.

14 10
Kaupunkisuunnittelulautakunta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-116	0	-116	-64	-52
Toimintakate	-116	0	-116	-64	-52

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lautakunta kokoontui 11 kertaa vuoden 2016 aikana. Lautakunnassa on 17 jäsentä, kaupunginhallituksen edustaja, nuorisovaltuuston edustaja ja kokouksessa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2016 lautakunta käsitteli yhteensä 339 pykälää eli keskimäärin 31 pykälää per kokous.

Lautakunta teki opintomatkan huhtikuussa 2016 Ruotsiin, Tanskaan ja Saksaan. Opintomatkalla tutustuttiin lentokenttäkaupunkien kehittämiseen, asuntotuotantoon ja Euroopan suurimpaan meneillään olevaan kaupunkirakennushankkeeseen. Lautakunnassa oli käsittelyssä Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet ja tämän johdosta lautakunta teki tutustumismatkan Vapaalan pientaloalueelle.

14 20
Toimialahallinto

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 100	0	2 100	2 094	6
Menot	-3 384	0	-3 384	-2 804	-579
Toimintakate	-1 284	0	-1 284	-710	-574

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalveluiden vuosi 2016 oli aktiivinen ja henkilökunta oli monessa mukana. Toimialan keskitetty viestintä teki aktiivisesti työtä osallistumalla mm. kansainvälisille messuille, sekä purojen ja jokien teemavuoteen. Pysäköinninvalvontaan saatiin lisäresursseja ja sen myötä pystytään vastaamaan tiivistyvän kaupunkirakenteen vaatimiin valvontatarpeisiin, sekä tukemaan kuntatekniikan keskusta maksullisen pysäköinnin aloituksessa. Pysäköintivirhemaksujen ja sopimusasiakkaiden määrä jäi alle tavoitteiden. Toimialahallinnolla oli aktiivinen rooli kaupungin ja toimialan järjestelmäkehityksessä, muun muassa SAP -päivityksessä ja Kompassi-hankkeessa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Toimialan yhteinen asiakaspalvelu keskitettiin vuoden aikana talous- ja hallintopalveluihin ja se aloitti toimintansa 13.6.2016. Kokemukset ovat olleet positiivisia ja asiakaspalaute kannustavaa. Sairauspoissaoloissa toimiala ei saavuttanut tavoitteita. Sairauspoissaolot oli noussut toimialatasolla edellisvuodesta.

Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita toimialalla työskenteli vuonna 2016 yhteensä 17 (tavoite 33). Toimiala teki töitä tavoitteen saavuttamiseksi ja oli resursoinut kadunpitoon ryhmän, jossa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita olisi voinut työskennellä. Ryhmään ei kuitenkaan löytynyt työllisyyspalveluiden puolelta sopivia henkilöitä.

Talousarvion toteutuminen

Toimialahallinnon talousarvio toteutui siten, että menot alittivat budjetoidun ja tulot jäivät hieman tavoitteesta pysäköinninvalvonnan tuloksesta johtuen.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Pysäköintivirhemaksut / kpl	36 228	39 200	32 280
Kasvu edellisestä vuodesta %	-6,5	0,5	-10,9
Pysäköinninvalvonnan sopimusasiakkaat	455	550	511
Hallinnon henkilöstö / toimialan henkilöstö % *)	2,90	2,50	3,08

*) Ei sisällä pysäköinninvalvontaa.

14 30
Yrityspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	36 335	0	36 335	52 723	-16 388
Menot	-1 903	0	-1 903	-1 822	-82
Toimintakate	34 432	0	34 432	50 902	-16 470

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2016 maanmyyntivoittoja kertyi 48,8 milj. euroa. Kivistön alueelta saatiin maanmyyntivoittoa 6,8 milj. euroa.

Asuntorakentamisessa kerrostalotuotannon huomattava kasvu on jatkunut vuoden 2016 aikana. Vantaalla valmistui yhteensä 2 972 asuntoa, joista 318 oli valtion pitkän korkotuen vuokra-asuntoa ja 373 oli valtion tukemaa asumisoikeusasuntoa. Kaupungin yhtiömuotoisten asuintonttien myyntitulot olivat yhteensä 37,8 milj. euroa.

Pientalotonttien kysyntä on ollut hiljaista. Kaupunki on luovuttanut vuoden 2016 aikana 24 omakotitalotonttia, joista jatkuvassa myynnissä oli 12 tonttia. Syksyllä 2015 järjestetyn pisteytykseen perustuvan tonttihaun tonteista 11 myytiin vuoden 2016 puolella ja asuntomessualueelta myytiin yksi tontti. Kaupungin pientalotonttien myyntitulot olivat yhteensä 2,2 milj. euroa.

MATTI -hankkeessa yrityspalveluiden prosessien määrittelytyö etenkin maaomaisuuden hallinnan osalta on ollut aktiivista. Prosessit ja toimintaympäristöt kehittyvät osana toimialan yhteistä operatiivista tietojärjestelmäkokonaisuutta. Maaomaisuuden hallintajärjestelmän avulla tilinpäätös tehtiin ensimmäisen kerran kokonaisuudessaan sähköisesti.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Kaupunkisuunnittelun ja yrityspalveluiden tavoitteina ovat olleet asemakaavoituksen ja asuntotuotannon sekä asiakastyytyväisyyden paraneminen. Kerrostalorakentamisen asuntotuotanto on vilkasta ja vuoden 2016 aikana Vantaalla valmistui ennätykselliset 2 972 asuntoa. Rakennuttajilta saadun palautteen perusteella asiakastyytyväisyys on ollut hyvällä tasolla.

Talousarvion toteutuminen

Maanmyyntitulot toteutuivat yli budjetin 16 milj. euroa. Menot toteutuivat budjetoidusti.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Merkittäviä maanhankintaneuvotteluja käynnissä	20	10	10
Käynnissä olevat luovutuskilpailut	4	5	5
Valmistuneet asunnot	2 689	2 000	2 972
joista valtion tukemia vuokra-asuntoja	312	400	318
Maanmyynti- ja vuokratulot	41 025	36 172	52 694
Kivistön maanmyyntivoitot koko maanmyyntituloista	7 300	8 000	6 774

14 40
Kaupunkisuunnittelu

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	197	0	197	362	-165
Menot	-4 453	-4	-4 457	-3 899	-557
Toimintakate	-4 256	-4	-4 260	-3 537	-723

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden loppuun mennessä on hyväksytty 26 asemakaavaa tai asemakaavamuutosta. Uutta asuntojen rakennusoikeutta niissä on noin 159 025 k-m² ja muuta rakennusoikeutta noin 1 648 k-m². Uusista vireille tulleista kaavoista on vuoden aikana laadittu 31 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Asemakaavan muutosaloitteita oli 31.12.2016 valmisteltavana kaikkiaan 167 kpl.

Kaupunkisuunnittelun toiminnan tehostamisessa keskeistä on ollut osallistuminen MATTI -järjestelmän kilpailutusvaiheeseen. Tarjousten arvioinnin ja hankintapäätöksen jälkeen on käynnistynyt tarkempi määrittelytyö valitun toimittajan kanssa. MATTI -hankkeessa kaupunkisuunnittelun prosessit ja toimintaympäristöt kehittyvät tietomallintamisen, prosessiorientoituneen elinkaarenhallinnan sekä tehokkaampaa yhteistyötä hyödyntäväksi, osana toimialan yhteistä operatiivista tietojärjestelmäkokonaisuutta.

Vuonna 2016 laadittiin voimassa olevien yleiskaavojen ajantasaisuuden arviointi, joka toimii yhtenä pohjaaineistona 2017 käynnistyvän seuraavan koko kaupungin yleiskaavan laadinnassa. Kaupunkisuunnittelun tulosalue on uudelleen organisoitu vastaamaan MAL-sopimuksen asemakaavoitustavoitteen 33 prosentin nousun haasteisiin. Tulosyksikköjakoa on muutettu kaavoituksen tehostamiseksi. Keski-Vantaan kaavayksikkö on jaettu kahteen: Aviapoliksen ja Tikkurilan alueiksi. Kaupunkisuunnittelun tulosalueeseen kuuluu jatkossa 8 tulosyksikköä; Kivistön, Länsi-Vantaan, Aviapoliksen, Tikkurilan, Itä-Vantaan asemakaavayksiköt sekä yleiskaava-, tietopalvelu- ja hallintoyksiköt.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet ovat toteutuneet lähes suunnitellusti. Kaavoitusohjelmaa toteutettiin järjestelmällisesti, mutta osa kaavojen hyväksymiskäsittelystä siirtyi seuraavalle vuodelle.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueella henkilöstömenoissa syntyi säästöjä uusien rekrytointien viiveen vuoksi. Tulotavoitteissa budjetoidut toimintatulot ylittyivät, muuten toiminta eteni suunnitellusti ja muita poikkeamia talousarvion ja tavoitteiden saavuttamisen kohdalla ei ilmennyt.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Hyväksytyt asemakaavat kpl	46	40	26
Uusi asuntokerrosala k-m²	336 093	250 000	159 025
Uusi toimitilakerrosala k-m²	203 996	200 000	1 648
Asemakaavan muutosaloitteet	163	135	167
Vuoden kaavoitushakemukset	33	40	42
Poikkeamispäätökset	84	70	76

14 5
Tekninen lautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä Toimielin: Tekninen lautakunta

Puheenjohtaja: Jari Porthén

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	171 430	27 000	198 430	199 406	-976
Valmistus omaan käyttöön	78 140	0	78 140	79 903	-1 763
Menot	-260 174	-3 123	-263 297	-251 070	-12 227
Menot ilman VOK	-182 034	-3 123	-185 157	-171 167	-13 990
Toimintakate	-10 604	23 877	13 273	28 239	-14 966

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 4,7 milj. euroa.

14 5
Tekninen lautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	143 768	1 000	144 768	143 986	782
Valmistus omaan käyttöön	39 175	0	39 175	35 941	3 234
Menot	-174 342	-3 013	-177 355	-163 251	-14 105
Menot ilman VOK	-135 167	-3 013	-138 180	-127 310	-10 871
Toimintakate	8 601	-2 013	6 588	16 676	-10 088

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä tekninen lautakunta, tilakeskuksen tulosalue ja joukkoliikenne. Nettobudjetoituina yksiköinä toimivat kuntatekniikan keskus ja varikko.

15 01
Tekninen lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-76	0	-76	-56	-20
Toimintakate	-76	0	-76	-56	-20

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tekninen lautakunta kokoontui 11 kertaa vuoden aikana. Lautakuntaan kuuluu 14 jäsentä ja kaupunginhallituksen edustaja, ja kokouksissa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2016 lautakunta käsitteli 208 pykälää, eli keskimäärin 19 pykälää per kokous.

Lautakunta teki tutustumismatkan Kööpenhaminaan Tanskaan. Tutustumiskohteina oli mm. hulevesikohteita, päiväkoteja, pyöräparkkeja, Örestad Gymnasium koulu ja 8TALLET viherkattotalo.

Vuonna 2016 pidettiin yksi yksityistiejaoston kokous, jossa käsiteltiin neljä eri toimitusta.

15 20
Tilakeskuksen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	130 278	1 000	131 278	131 048	230
Valmistus omaan käyttöön	39 175	0	39 175	35 941	3 234
Menot	-119 905	-3 013	-122 918	-120 761	-2 157
Menot ilman VOK	-80 730	-3 013	-83 743	-84 820	1 077
Toimintakate	49 548	-2 013	47 535	46 228	1 307

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2016 aikana on arvioitu kiinteistönhallintajärjestelmän käyttöönottoon liittyen tilakeskuksen johtamisen rakenteita sekä keinoja parhaiden käytäntöjen päivittämiseksi. Keskeisinä teemoina tunnistettiin erityisesti johtamisen rakenteet ja säännöt, yksiköiden välisten rajapintojen selkeyttäminen, yhteisten asioiden vastuiden ja oikeuksien määritys sekä palvelutuotannon johtaminen. Päätavoitteeksi asetettiin organisoitumisen ja resurssien tarkistaminen paremmin tunnistettuja tehtäväkokonaisuuksia vastaavaksi.

Tilakeskuksen uusi toimintamalli on luotu vuoden 2016 aikana toteutetun kehittämisvaiheen tulosten pohjalta. Uusi organisaatio vastaa selkeämmin tulosalueen perustehtävään kuuluviin toiminnallisiin kokonaisuuksiin. Laajempi vastuutus koko henkilöstön keskuudessa tarjoaa asiantuntevan edustuksen sekä asiakas- että palveluntuottajarajapintaan.

Asuntojen vuokraustoiminnan laajentuessa ulosvuokrauksen henkilöstöresursseja on vahvistettu uusilla kiinteistösihteerien ja isännöitsijöiden vakansseilla. Vuokrauspäätösten ja vuokrasopimusten määrän kasvaessa on ollut tarkoituksenmukaista muuttaa vuokrauspäällikön toimi viraksi.

Investointiohjelman valmistelua seuraavalle taloussuunnitelmakaudelle 2017–2020 on jatkettu yhteistyössä toimialojen kanssa. Toimitilatarpeisiin on esitetty merkittäviä ennakoimattomia muutoksia myös valmistelun aikana pääasiassa kaupungin väestöennustetta voimakkaammasta kasvusta johtuen. Hankkeita on entistä enemmän ja niihin ollaan kokeilemassa uusia toteutusmalleja, joissa omien rakennuttamistehtävien osuus on pienempi.

Kiinteistönhallintajärjestelmän testaus- ja käyttöönottovaihe eteni hieman alkuperäisestä aikataulusta myöhässä. Aikataulumuutos on koskenut lähinnä asianhallinnan ja sisäisten veloitusten toimintoja. Vuokralaisvalinta ja asuntojen vuokraustoiminnot saatiin valmiiksi elokuussa. Huoltokirjatoimintojen sekä rakennuttamisen ja investointisuunnittelun toimintojen käyttöönotto on edennyt vaiheittain tietojen siirron kanssa vanhoista järjestelmistä uuteen.

Henkilöstöresursseissa tapahtui muutoksia kaikissa yksiköissä. Helmikuussa avoimeksi jäänyt kaupunginarkkitehdin virka muutettiin hankepäälliköksi, mikä oli täyttämättä vuoden loppuun saakka. Uusi rakennuttajaarkkitehti aloitti syksyllä, mutta vastaavasti yksi hankekehitysarkkitehti oli lähdössä vuoden vaihteessa. Kustannuslaskija, tekninen isännöitsijä ja LVI-insinööri jäivät eläkkeelle loppuvuodesta. Yksi alueisännöitsijän vakanssi oli vielä täyttämättä samoin kuin henkilöstösuunnitelman mukainen toinen teknisen isännöitsijän vakanssi.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Tilakeskuksen osalta talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet ovat toteutuneet lähes tavoitteiden mukaisesti. Kaikkien tavoitteiden osalta toimenpiteitä on tehty siinä määrin, kun se normaaliin toimintaan liittyen on ollut mahdollista. Hankevalmisteluun, mallinnukseen ja energiansäästöön liittyvien toimenpiteiden säästövaikutukset realisoituvat vasta pidemmän ajan kuluessa.

Talousarvion toteutuminen

Vantaan kaupungin vuoden 2016 talousarviovalmistelussa tilakeskukselle annettiin budjettikehys, jossa tulot olivat 130,3 milj. euroa ja menot 80,7 milj. euroa. Kaupunginhallitus hyväksyi 28.11.2016 pidetyssä kokouksessa (§ 8) käyttötalousmenojen lisämäärärahan 2,9 milj. euroa. Samalla hyväksyttiin tilakeskuksen käyttötalouden tulolisäys 1,0 milj. euroa.

Tilakeskuksen toimintatuotoiksi oli budjetoitu vuoden 2016 talousarviossa noin 131,3 milj. euroa, josta sisäisten vuokrien osuus on 116,7 milj. euroa ja ulkoisten tuottojen osuus noin 14,6 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuvat lähes budjetin mukaisesti ollen yhteensä 131,0 milj. euroa.

Kokonaisuutena tulosalueen käyttötalousmenot toteutuvat pääosin budjetin mukaisesti (101 %), kuitenkin ylittäen budjetin yhteensä noin 1,1 milj. eurolla. Menojen ylitykseen ovat osaltaan vaikuttaneet mm. kiinteistönhoito ja turvapalveluiden kasvanut tarve sekä laajarunkoisten rakennusten turvallisuuden arvioinnista annetun lain vaatimat selvitykset.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Toimitilamäärä (m²)	814 816	826 182	826 304
Käyttökustannukset (milj. €) *)	15,5	15,9	16,0
Kiinteistönhoito (€/m²) **)		14,71	14,90
Uudisrakentaminen (brm²)	1842	11 370	11 188
Puretut kiinteistöt (m²)	1 472	620	839
Kiinteistöjen myynnit (t€)	896	1 000	1 131
Korjausvelka 75 % (t€) ***)	68 616	70 000	–
Energiansäästö (t€)	450	450	470
Asiakastyytyväisyys tiloihin (KTI, 1-5) ****)	-	3,45	-

*) Lämmitys, sähkö, vesi ja jätevesi.
**) Sisältää ennakoimattoman korjauksen ja ulkoalueiden hoidon.
***) Korjausvelka TP 2016 lasketaan kevään aikana.
****) Asiakastyytyväisyyskysely (KTI) järjestetään joka toinen vuosi.

14 51
Joukkoliikenne

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	13 490	0	13 490	12 938	552
Menot	-54 361	0	-54 361	-42 433	-11 928
Toimintakate	-40 871	0	-40 871	-29 496	-11 375

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2016 jatkettiin pitkälti edellisvuoden linjastolla. Alueellinen kutsuohjattu palvelulinjasto jatkoi liikennöintiään vuoden 2016 loppuun, jonka jälkeen se muutettiin reittipohjaiseksi.

Talousarvion toteutuminen

HSL hyvitti Vantaan vuoden 2016 kuntaosuutta noin 0,5 milj. eurolla Länsimetron viivästymisen vuoksi. HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä, minkä vuoksi Vantaan ylijäämä kasvoi edelleen ja toimintamenot alittivat talousarvion. Ylijäämää syntyi ennakoitua alhaisemmista poltto- ja voiteluainekustannuksista sekä korkotasosta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016 *)
Matkustajamäärä (matkat milj., koko HSL)		357	N/A

*) HSL ei pysty tuottamaan tätä lukua järjestelmäuudistuksen vuoksi.

14 50
Kuntatekniikan keskus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	22 000	26 000	48 000	48 960	-960
Valmistus omaan käyttöön	38 965	0	38 965	43 962	-4 997
Menot	-81 105	-89	-81 194	-82 633	1 439
Menot ilman VOK	-42 140	-89	-42 229	-38 671	-3 558
Toimintakate	-20 140	25 911	5 771	10 290	-4 519

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 4,7 milj. euroa.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2016 sähköistä asiointia edistettiin siten, että sijoitus- ja yleisten alueiden tilapäisten käyttölupien osalta otettiin käyttöön sähköinen lupapisteasiointi.

Toimialan uusi keskitetty asiakaspalvelupiste avattiin Kielotie 13 kivijalassa 13.6.2016, jolloin kuntatekniikan keskuksesta asiakaspalvelutoiminta siirtyi toimialan yhteiseen asiakaspalvelupisteeseen. Muutos koski yhteensä kolmea henkilöä mittausosastolta ja kadunpidosta.

Toimialan yhteinen maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä -hanke MATTI saatiin kilpailutettua keväällä ja hankintapäätös tehtiin kesäkuussa 2016. Toimittajaksi valittiin Esri -ryhmittymä. MATTI sisältää maankäytön suunnittelun ja kuntateknisen infran elinkaaren hallinnan sekä kartta- ja paikkatiedon tuotannon ja hallinnan. Tulevaisuudessa maankäytön koko elinkaaren tiedot kaavoituksesta, suunnittelusta ja rakentamisesta ylläpitoon saakka muodostavat digitaalisesti hallittavan kokonaisuuden, joka perustuu paikkatietoon.

MATIN tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää toimialan prosesseja, parantaa tiedon saatavuutta sekä lisätä avoimuutta ja vuorovaikutusta. Toimintaa tehostetaan toiminnanohjausjärjestelmän sekä roolipohjaisten käyttöoikeuksien avulla.

Kuntatekniikan keskuksella on merkittävä rooli MATTI -hankkeessa mm. tuoteomistajana sekä usean prosessin omistajana. Kaupungininsinööri toimii tuoteomistajana ja ohjausryhmän puheenjohtajana ja ohjausryhmässä tulosaluetta edustaa toinenkin jäsen. Kuntatekniikan keskuksen edustajia työskentelee hankkeessa myös muutosjohtamistyössä ja muutosagentteina, myöhemmin myös testauksessa.

Hanketta esiteltiin yleisölle ensimmäisen kerran Hakunilan kartanossa pidetyssä toimialan tulevaisuuspäivässä 15.6.2016. Sopimusneuvottelujen jälkeen käynnistyi koko syksyn kestänyt määrittelyvaihe, jossa tulevan toimintamallin lisäksi määriteltiin ja kuvattiin toimialan prosesseja. Hanke on laaja ja ensimmäisen vaiheen käyttöönotto on arviolta vuoden 2018 alkupuolella.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Tietomallipohjaiseen julkisen kaupunkitilan eli katujen ja puistojen suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon siirrytään kokonaisuudessaan MATTI -hankkeen käyttöönoton myötä vuoden 2019 alussa. Tietomallinnusosaamisen lisäämiseksi kuntatekniikan keskus on kouluttanut ja kouluttamassa useita henkilöitä tieto-

mallikoordinaattoreiksi ennakoiden. Suunnittelun keskeistä työkalua, Novapoint -järjestelmää, testataan jo vuoden 2017 aikana, mikä edellyttää mm. mittavaa panostusta henkilöstön koulutukseen.

Hankintojen vastuujakotaulukkoa on jalkautettu avainhenkilöille ja hyvää yhteistyötä hankintakeskuksen kanssa on jatkettu mm. säännöllisissä yhteistyöpalavereissa. Kuntatekniikan keskus on laatinut kaupunkitila-ohjeen, joka hyväksytään teknisessä lautakunnassa keväällä 2017, mikä osaltaan ohjaa julkisen kaupunkitilan suunnittelua ja rakentamista kustannustehokkaaseen ja koneellisesti kunnossapidettävään lopputuotteeseen.

Talousarvion toteutuminen

Kuntatekniikan keskuksen nettotulostavoite ylitettiin. Tulot ylittivät korotetun talousarvion lopulta noin 5,4 milj. eurolla ollen 44,4 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvio oli 13 milj. euroa, mutta sitä nostettiin 12.12.2016 kaupunginvaltuuston päätöksellä 26 milj. eurolla, jolloin uusi talousarvio nousi 39 milj. euroon. Alkuperäiseen talousarvioon nähden tulot ylittyivät siis noin 31,4 milj. eurolla. Tulojen talousarvion korotuksen taustalla oli Kivistön kaupunkikeskuksen sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden kirjaamiskäytäntö, jonka vuoksi sopimuskorvauksena saadut maa-alueet kirjattiin investointiosan menoksi ja vastaavaksi kuntatekniikan keskuksen käyttötalouden tuloksi. Koska menot säilyivät talousarviossa ennallaan, tulotavoitteen nostaminen tarkoitti kuntatekniikan keskuksen katteen nousua.

Tulosalueen kulut kokonaisuudessaan ylittivät talousarvion noin 0,5 milj. eurolla. Vuoden 2016 talvikausi oli lumimäärältään hieman tavanomaista alhaisempi. Lunta kuljetettiin kaupungin lumenvastaanottoalueille noin 11 000 kuormaa, kun pitkän ajan keskiarvo vuodesta 1988 lähtien on noin 14 000 kuormaa vuodessa. Leuto talvi aiheutti märän ja pehmeän asfaltin reikiintymistä sekä kulumista. Syntyneet vauriot lisäsivät päällysteiden paikkaus- ja uudelleenpäällystystarpeita sekä -kustannuksia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Liikenneväylien ylläpito (€/m²)	1,43	1,65	1,50
Rakennetun katuvihreän ylläpito (€/m²)	0,23	0,27	0,24
Rakennetun puiston (A-luokka) ylläpito (€/m²)	0,57	0,54	0,52
Maanläjitysalueille tuodut kuormat (kpl/a)	37 556	40 000	28 887
Maanmittauspalvelujen tuottavuus (suoritteita mm. tonttien lohkomiset kpl/henkilötyövuosi)	19,30	20,50	21,20
Tonttijaon laadinnan kestoaika (vrk)	49	50	48

14 52
Varikko

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 662	0	5 662	6 460	-798
Menot	-4 727	-21	-4 748	-5 187	439
Toimintakate	935	-21	914	1 273	-359

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Varikon varsinainen toiminta jatkui pääsääntöisesti ennallaan, oma korjaamo keskittyi pääasiassa työkone- ja raskaan kaluston akuuttikorjauksiin sekä lisälaitteiden ja sesonkikoneiden kausihuoltoon ja korjauksiin. Kalus-

ton huolto- ja korjauskustannuksista ostopalveluiden osuus oli noin 42 prosenttia. Leasing-kaluston osuus ajoneuvoista oli noin 58 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Toteutuneet toimintatuotot olivat noin 14 prosenttia ja toimintakulut noin 9 prosenttia käyttösuunnitelmaa suuremmat, joten talousarvion nettotavoite saavutettiin. Toimintatuottoja lisäsi ajoneuvojen hyvä käyttöaste sekä arvioitua suuremmat poistetun kaluston myyntituotot. Toimintakuluja lisäsi leasingkaluston määrän kasvu sekä huolto- ja korjauskustannusten nousu. Polttoainekulut olivat arvioitua pienemmät johtuen vähälumisesta talvesta sekä polttoaineiden hintojen vakaudesta. Myös henkilöstökulut olivat käyttösuunnitelmaa pienemmät johtuen henkilövajeesta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Polttoaineen kulutus (L/ajoneuvo/v)	1 581	1 500	1 586

14 7
Ympäristölautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Ympäristölautakunta

Puheenjohtaja: Markku Weckman

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 991	0	3 991	5 990	-1 999
Menot	-6 649	-97	-6 746	-6 832	85
Toimintakate	-2 658	-97	-2 755	-842	-1 913

14 7
Ympäristölautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	491	0	491	529	-38
Menot	-3 714	-76	-3 789	-3 454	-336
Toimintakate	-3 223	-76	-3 298	-2 924	-374

Toiminnan kuvaus

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus. Nettobudjetoituna yksikkönä toimii rakennusvalvonta.

14 74
Ympäristölautakunta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-60	0	-60	-51	-9
Toimintakate	-60	0	-60	-51	-9

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lautakunta kokoontui 10 kertaa vuoden 2016 aikana. Lautakunnassa on 14 jäsentä, kaupunginhallituksen edustaja, nuorisovaltuuston edustaja ja kokouksessa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt.

Vuonna 2016 lautakunta käsitteli yhteensä 146 pykälää.

14 76
Ympäristökeskus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	491	0	491	529	-38
Menot	-3 654	-76	-3 729	-3 403	-326
Toimintakate	-3 163	-76	-3 238	-2 874	-365

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ympäristökeskus toteutti asiakastyytyväisyyskyselyn, joka lähetettiin osalle ympäristökeskuksen asiakkaista (lupaa hakeneet, ilmoituksen tekijät, tarkastettavat kohteet). Palaute oli varsin myönteinen, mm. palveluihin tyytyväisyyttä mittaavan kysymyksen keskiarvo oli 3,5/4.

Maakuntauudistuksella on vaikutuksia ympäristökeskuksen toimintaan, jos ympäristöterveydenhuollon tehtäviä siirretään maakunnan tai pääkaupunkiseudun järjestettäväksi. Ympäristökeskus on osallistunut valmisteluun liittyviin työryhmiin ja seminaareihin ja henkilöstölle on informoitu asian etenemisestä.

Vantaa ja Porvoo aloittivat vuoden alusta yhteistyön kunnalliseen eläinlääkäripäivystykseen liittyen. Vantaa huolehtii Porvoon päivystysalueen pieneläinten kiireellisestä eläinlääkäriavusta virka-ajan ulkopuolella ja Porvoo huolehtii vastaavasti Vantaan alueen suureläinten hoidosta. Yhteistyö on toiminut hyvin. Vantaan kaupungin eläinlääkärivastaanoton potilastietojärjestelmä kilpailutettiin syksyn aikana. Uusi järjestelmä otettiin käyttöön loppuvuodesta.

Ympäristöterveydenhuollon lupia ja ilmoituksia oli arvioitua enemmän, mutta käsittelyajat saatiin pidettyä tavoitteiden mukaisina. Asumisterveyden osalta henkilöstöresursseissa oli vajausta kevään ja kesän aikana, mutta tilanne saatiin normalisoitumaan syksyn aikana. Loppuvuodesta asuntoihin ja esimerkiksi kouluihin tehtävät tarkastukset pystyttiin toteuttamaan normaalisti.

Ympäristölupia uusille toiminnoille käsiteltiin poikkeuksellisen paljon, samoin vapautushakemuksia vesihuoltoon liittymisestä saapui kaksinkertainen määrä aiempiin vuosiin verrattuna. Ympäristöhaitoista ilmoitettiin

noin kolmanneksen enemmän kuin edellisenä vuonna. Lupien ja ilmoitusten käsittely vaati resursseja, jonka takia valvontasuunnitelman mukaisiin tarkastustavoitteisiin ei päästy.

Ympäristökeskus osallistui purojen ja jokien teemavuoden toteuttamiseen. Teemavuonna edistettiin puro- ja jokiluonnon tunnettavuutta, järjestettiin talkoita, kehitettiin virkistyskäyttöä ja kunnostettiin puroja ja jokia. Teemavuoden purotalkkarit olivat ympäristökeskuksen palveluksessa. Ekotukitoiminnassa jatkettiin ekotukihenkilöiden koulutuksen lisäksi esimiesten kouluttamista.

Koko Vantaan kattavan ympäristöohjelman toimikausi (2013–2016) päättyi. Ympäristökeskus käynnisti resurssiviisauden toimintamallin valmistelun. Toimintamallin mukaiseen tiekarttaan kootaan kaupungin ympäristötavoitteet ja toimenpiteet, joilla hillitään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan siihen sekä edistetään kiertotaloutta.

Talousarvion toteutuminen

Ympäristökeskus pääsi tulotavoitteeseen. Menot alittuivat annetusta kehyksestä. Säästöjä syntyi muun muassa palveluiden ostoista.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Ympäristöterveys			
Luvat ja ilmoitukset	339	300	397
Tarkastusten määrä	1 833	2 000	1 837
Eläinlääkärin potilaat	4 445	5 000	4 633
Ympäristönsuojelu			
Ympäristöluvat, -ilmoitukset ja rekisteröinnit	102	120	114
Tuotetut asiantuntijapalvelut mm. tarkastukset (kpl)	4 839	4 500	5 086
Rauhoitetut luonnonsuojelualueet/ha	1 241	1 350	1 249

14 75
Rakennusvalvonta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 500	0	3 500	5 460	-1 960
Menot	-2 936	-21	-2 957	-3 378	421
Toimintakate	564	-21	543	2 083	-1 539

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Rakennusvalvonta siirtyi toiminnassaan kokonaisuudessaan (100 %) sähköiseen asiointiin kun sähköinen katselmustoiminta siirtyi mobiiliksi 1.11.2016 ja lupien sähköinen arkistointi otettiin käyttöön vuoden lopussa. Kehittämisprojekti 5D -mallinnustyökalun kehittämiseksi lupakäsittelyn tueksi ja ns. täydentyvän kaupunkimallin rakentamiseksi saatiin päätökseen.

Talousarvion toteutuminen

Voimakkaan rakentamisen johdosta talousarvion nettotavoite ylitettiin selkeästi.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Aloitetut asunnot	3 099	2 500	4 299
Kokonaisala, m^2	414 261	480 000	428 000
Tulot/menot, %	142,3	108,0	161,2
Menot/lupien kokonaisala (€/m^2)	8,05	6,10	7,89
Valmistuneet rakennukset, kpl	563	750	592
Toimitilat m^2	1 021	1 021	1 021

Liikelaitokset

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	37 421	0	37 421	37 398	23
Liiketoiminnan muut tuotot	53	0	53	226	-173
Materiaalit ja palvelut	-4 937	0	-4 937	-4 902	-35
Henkilöstökulut	-25 734	0	-25 734	-25 073	-661
Poistot ja arvonalentumiset	-1 713	0	-1 713	-1 528	-185
Liiketoiminnan muut kulut	-5 090	0	-5 090	-5 027	-63
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	0	0	1 094	-1 094
Muut rahoitustuotot	0	0	0	1	-1
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	1	-1
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	0	1 095	-1 095
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-1 835	1 835
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	2 177	-2 177
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	1 437	-1 437

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Euroopassa tapahtuneiden terroritekojen takia pelastuslaitos tarkisti valmiussuunnitelmansa sekä valmiutensa. Suomeen syksyllä 2015 tulleiden turvapaikanhakijoiden lukumäärä putosi heti alkuvuodesta ja pelastustoimen alueelle ei enää perustettu uusia vastaanottokeskuksia, vaan osa vanhoista keskuksista lakkautettiin vuoden aikana. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä kuitenkin vuoden aikana ja tilannetta seurataan yhä.

Pelastuslaitoksen johtokunta päätti vapauttaa nuohouksen vapaalle kilpailulle 1.1.2015 alkaen. Päätöstä puolsivat kuntien lausunnot nuohouksesta sekä Hyvinkään ja Pornaisten aikaisemmat päätökset vapauttaa nuohous vapaalle kilpailulle. Tilannetta seurattiin aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta. Nokipalojen ei ole havaittu lisääntyneen.

Jehu-Malja-kilpailu, joka on palokuntien kilpailu suomenmestaruudesta, pidettiin 14.5.2016. Kilpailun järjestäminen oli voimanponnistus pelastuslaitokselle, mutta onnistui hyvällä yhteistyöllä sopimuspalokuntien ja henkilöstön kanssa.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Joulukuun 21. päivänä julkaistu sote-ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen tulevaisuudessa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville maakunnille vuoden 2019 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen. Joulukuun 21. päivän hallituksen ratkaisun perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 milj. ihmisen turvallisuudesta. Vantaan kaupunginhallitus on helmikuussa 2017 esittänyt valtioneuvostolle, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitos pysyisi itsenäisenä eikä pelastuspalveluita siirretä maakuntaan. Pelastustoimen ja Uudenmaan yhteistyön valmistelutyö vie osan pelastuslaitoksen voimavaroista.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa viimeisten vuosien aikana mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella vuonna 2016 oli 7 120 pelastustehtävää (vuonna 2015 pelastustehtäviä oli 6 659). Tehtävämäärässä oli noin 9 prosentin kasvu edellisvuoteen. Ensihoidon osalta kokonaistehtävämäärä oli 32 522 (30 224 tehtävää vuonna 2015). Ensihoidon osalta kasvua oli 8 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle. Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1,1 milj. euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjausten ja varausten jälkeen 1,4 milj. euroa.

Pelastustoimen osalta liikevaihto oli 27,7 milj. euroa (27,6 milj. euroa vuonna 2015). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,2 milj. euroa (0,1 milj. euroa vuonna 2015). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,2 milj. euroa.

Toimintakulut olivat 25,3 milj. euroa (24,9 milj. euroa vuonna 2015). Tästä materiaali- ja palveluostoja oli 3,7 milj. euroa, henkilöstökuluja 17,3 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 4,3 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 97 prosenttisesti.

Pelastustoimen liikeylijäämään 1,1 milj. euroa vaikutti merkittävästi henkilöstökulujen jääminen 0,6 milj. euroa ennakoitua pienemmäksi. Alitus johtui avoimista vakansseista hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta. Myös kilpailukykysopimuksessa sovittu lomarahojen 30 prosentin vähennys sekä vuoden 2015 sivukuluoikaisu pienensivät lomapalkkavelan määrää. Poistojen osalta säästöä syntyi 0,2 milj. euroa.

Ensihoidon osalta talousarvion sitova tavoite toteutui. Liikevaihto oli 9,7 milj. euroa (9,1 milj. euroa vuonna 2015). Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,3 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 1,9 milj. euroa (1,7 milj. euroa vuonna 2015). Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,4 milj. euroa (1,3 milj. euroa vuonna 2015).

Toimintakulut olivat 9,7 milj. euroa (9,0 milj. euroa vuonna 2015). Materiaalien- ja palveluiden osuus oli 1,2 milj. euroa, henkilöstökulujen 7,7 milj. euroa ja liiketoiminnan muiden kulujen 0,8 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Valvontakohteet ja omavalvontalomakkeet	12 752	9 500	7 426
Valistus ja neuvonta (henk.)	104 345	87 000	88 616
Pelastustoimen tehtävät	6 652	6 600	7 119
Ensihoitotehtävät	30 224	31 000	32 522
Menot €/asukas	81,33	84,51	82,38

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	-587	631	-1 218
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		941	-941
Rahavarojen muutos	-587	1 572	-2 159

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 631 151 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos 1 572 116 euroa nostaa rahavarojen määrän 1 700 220 euroon.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	-2 170	-1 943	-227
Muu pelastus- ja huoltokalusto	-40	-98	58
Asemakalusto	0	-167	167
Johtokeskukset	0	-11	11
Väestönsuojelujärjestelmät	-40	-23	-17
Tietojärjestelmät	-50	0	-50
Investoinnit yhteensä	-2 300	-2 242	-58
Valtionosuudet ja luovutustulot	0	250	-250
Investoinnit netto	-2 300	-1 992	-308

Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille oli 2,3 milj. euroa.

Investointien tavoitetaso alitettiin 57 988 eurolla. Investointeihin kului 2,2 milj. euroa. Investointien rahoitusosuuksien 102 880 euroa ja autojen myynnistä kertyneiden luovutustulojen 146 926 euroa jälkeen nettoinvestoinnit olivat 2,0 milj. euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 2,0 milj. euroa. Asema- ja johtokeskuskalustoon käytettiin 178 457 ja väestöhälyttimiin 22 725 euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	6 724	0	6 724	6 935	-211
Liiketoiminnan muut tuotot	25	0	25	41	-16
Materiaalit ja palvelut	-2 419	0	-2 419	-2 435	16
Henkilöstökulut	-3 625	0	-3 625	-3 401	-224
Poistot ja arvonalentumiset	-42	0	-42	-36	-6
Liiketoiminnan muut kulut	-482	0	-482	-504	22
Liikeylijäämä (-alijäämä)	181	0	181	600	-418
Muut rahoitustuotot				3	-3
Kunnalle maksetut korkokulut	-11	0	-11	-11	0
Korvaus peruspääomasta	-3	0	-3	-3	0
Muut rahoituskulut				0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-13	0	-13	-11	-2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	168	0	168	589	-421
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	1	-1
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	42	0	42	35	7
Tuloverot	-10	0	-10	-16	6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	200	0	200	609	-409

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Vuosi 2016 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 38 000 vastaanottokäyntiä ja asiakaskunta kasvoi noin 6 prosenttia.

Liikelaitos panosti vahvasti digitaalisiin ratkaisuihin vuonna 2016. eArkiston käyttöönotto tapahtui suunnitellusti ja hallitusti toukokuussa 2016. Liikelaitos laajensi työterveyshoitajan virtuaalivastaanottoa sekä otti käyttöön työterveyshoitajien nettiajanvarauksen. Muutokset sujuvoittavat ja nopeuttavat asiakkaan asiointia työterveyshuollossa. Vuoden alusta kaikkiin yritysasiakkaiden terveystarkastuksiin liitettiin työhyvinvointikysely. Kysely tehostaa terveystarkastuksen kulkua ja parantaa terveystarkastuskokonaisuuden laatua. Käynnistimme ensimmäisenä Suomessa työpaikan etäkeuhkofunktiomittaukset menestyksekkäästi. Asiakkailta tullut palaute muutoksista on erittäin positiivista. Asiakasyritysten sopimusprosessia uusittiin nettisivuillamme täytettävällä sopimuslomakkeella, jolloin sopimusprosessi tehostuu ja nopeutuu entisestään.

Suoritimme vuosittaisen ostaja-asiakas asiakastyytyväisyyskyselyn ja jälleen kerran asiakkaamme antoivat meille arvosanaksi kaikista toiminnoistamme Hyvä. Palautteiden perusteella päätimme kehittää työterveyspalvelujen visualisointia työterveyshuollon tuotteiden ymmärtämisen edistämiseksi.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 370 224 eurolla ja se parani 59 387 euroa vuoteen 2015 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 664 euroa (2 664 euroa vuonna 2015) ja korkoa kaupungin lainasta 10 658 euroa (10 658 euroa vuonna 2015).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 658 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 664 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2016 lopussa 2,4 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2015). Tilikauden 2016 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,016 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,3 milj. euroa (0,45 milj. euroa vuonna 2015).

Liikevaihto oli 6,9 milj. euroa (7,1 milj. euroa vuonna 2015) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,04 milj. euroa (0,05 milj. euroa vuonna 2015). Myynti ylitti talousarvion 3 prosentilla.

Toimintakulut olivat 6,4 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,08 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,35 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,52 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2016 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 28 272 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2016 merimiestoimipisteen tappiosta.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	140	574	-434
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	-141	141
Muut maksuvalmiuden muutokset		-572	572
Rahavarojen muutos	140	-139	279

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-60	-35	-25

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1.–31.12.2016 34 521,01 euroa ja se käytettiin toimipisteiden kalusteinvestointeihin sekä e-arkisto -toiminnallisuuden käyttöönottoon.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Tilikauden ylijäämä, 1000 EUR	561	200	608
Laskutettavan työajan osuus työajasta %	55 %	56 %	53 %
Asiakassopimukset yhteensä, kpl	4 100	4 264	4 464
Asiakassopimusten piirissä oleva henkilöstö, kpl	30 200	31 408	31 655
Kela 2 - sopimusten piirissä olevan henkilöstön osuus %	43 %	46 %	42 %
Asiakastyytyväisyys asteikolla 1-4	3,8	3,8	4

Rahastot

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston sääntöjen 10 §:n mukaan rahastosta laaditaan tilikausittain tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman sekä toimintakertomuksen.

Rahaston tuloslaskelman mukainen tilikauden tulos siirretään tilinpäätöksestä rahastopääomaan.

Tuloslaskelma muodostetaan myönnettyjen lainojen koroista ja nostetuista avustuksista sekä saamattomien lainanlyhennysten luottotappioista. Luottotappioista päättää kaupunginhallitus.

Rahaston tilinpäätös yhdistellään kaupungin tilinpäätöksen.

Vuoden 2016 käyttösuunnitelman toteutuminen

Käyttösuunnitelman mukaan uusia antolainoja arvioitiin myönnettävän 8,0 milj. euroa ja avustuksia 0,5 milj. euroa.

Rahaston lainoja ja hissiavustuksia on voinut hakea ympäri vuoden. Vuoden aikana ei myönnetty uusia lainoja eikä hissiavustuksia haettu.

Rahaston saatavien periminen

Vuoden 2016 aikana ei kirjattu luottotappiota.

Rahaston pääoma

Rahaston pääoma 31.12.2016 oli 91.176.205,46 euroa.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Rahastosta rahoitettiin uuden Myyrmäen keskustan suunnittelua, Kivistön keskuksen ja Tikkurilan kehittämishankkeita sekä aluemarkkinointia.

Kivistön Putkijäte Oy:n tilaama putkikeräysjärjestelmä on otettu käyttöön Vantaan Kivistön keskustan uusilla asemakaava-alueilla 12.8.2015 alkaen. Putkikeräysjärjestelmän piirissä on tällä hetkellä niin kutsutun investointivaiheen 1 -alueelle rakennetut uudet kerrostalot ja pienkiinteistöt sekä lisäksi erityiskohteena Aurinkokiven monitoimitalo. Tähän mennessä kertyneen tiedon perusteella putkikeräysjärjestelmän käyttöönotto on sujunut hyvin ilman olennaisia teknisiä ongelmia.

Kivistön kaupunkikeskuksen asemakaava tuli voimaan 24.8.2016 valituskierroksen jälkeen. Kivistön keskustasta kaupunki myi seitsemän kerrostalotonttia. Kivistön keskustassa ja asuntomessualueella oli vuoden 2016 lopussa valmiina 26 kerrostaloa, joissa on 1 276 asuntoa. Rakenteilla oli 13 kerrostaloa, joihin valmistuu 499 asuntoa.

Keimolanmäen asuntorakentaminen alkoi vuonna 2015. Keimolanmäessä oli vuoden 2016 lopussa valmiina 7 kerrostaloa, joissa on 483 asuntoa. Rakenteilla oli 2 kerrostaloa, joihin valmistuu 168 asuntoa. Kaiken kaikkiaan Kivistöön on valmistunut 1 759 kerrostaloasuntoa, joissa asuu noin 2 500 asukasta.

Tikkurilan keskustassa rakenteilla olevaan Dixin II-vaiheeseen valmistuu kaksi toimistorakennusta sekä liiketilaa. Viimeinen rakennusvaihe on aloittamatta. Vuoden 2016 aikana Tikkurilaan (Tikkurila, Jokiniemi, Viertola,

Koivuhaka) valmistui 4 kerrostaloa ja asuntoja kaikkiaan 308 kpl. Vuoden 2016 lopussa 17 kerrostaloa oli rakenteilla ja asuntoja kaikkiaan 1 080 kpl. Tikkurilan keskustakorttelin (ns. kirkon kortteli) kehittämiseen ja toteuttamiseen valittiin yhteistyökumppani Vantaan seurakuntayhtymän kanssa pidetyn kilpailun perusteella. Tikkurilan Jokirannan maisema-arkkitehtuurikilpailun voittaja valittiin ja jatkosuunnittelu on käynnissä. Jokiniemeen Asemasillan itäpäähän on rakenteilla toimistotalo, johon sijoittuu myös liiketilaa.

Korson keskustassa on Korson tornitalon 120 asunnon rakentaminen käynnissä. Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voittajaksi valittujen yhteistyökumppaneiden kanssa on keskustaan laadittu asemakaavaluonnos. Martinkeskuksen ostoskeskuksen ja Laajavuoren koulun kerrostalokaavat Martinlaaksossa tulleet voimaan ja vuoden 2016 lopussa on 270 asunnon rakentaminen käynnissä.

Aviapolis

Aviapoliksen kasvu Suomen nopeimmin kehittyvänä yritysalueena sekä työpaikkakeskittymänä on jatkunut. Aviapoliksen kehitys liittyy globaalisti tunnistettuun ilmiöön, jossa lentokenttä toimii alueensa taloudellisena moottorina ja luo liiketoimintapotentiaalia yrityksille. Aviapolis on maailman lentokenttäkaupunkien joukossa kuitenkin ainutlaatuinen. Alueesta rakennetaan kansainvälinen ja eloisa lentokenttäkaupunki, jossa työ, asuminen, palvelut ja virkistys sekoittuvat urbaanilla tavalla. Asumisen myötä lentokenttäkaupungissa avautuu uudenlaisia toimintamahdollisuuksia ja liiketoimintamalleja.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt alueen asemakaavoitusta ja hankkeita ohjaavan Aviapoliksen kaavarungon. Aviapoliksen aseman pohjoiselle sisäänkäynnille on valmistunut toimisto- ja liiketilaa. Aviapoliksen aseman eteläiselle sisäänkäynnille sijoittuvan liikekeskuksen ja asuinkerrostalojen rakennussuunnittelu on käynnistynyt. Aviapoliksen suuralueella on vireillä useita asemakaavamuutoshankkeita. Vantaan kaupunki päätti yhdessä viiden maanomistajan kanssa järjestää avoimen kansainvälisen ideakilpailun Aviapolis Urban Blocks, jossa haetaan synergisiä ja innovatiivisia raameja työlle, palveluille ja asumiselle kaavarunkoalueella sijaitseviin kortteleihin.

Aviapolista on kehitetty sekä suomalaisissa että kansainvälisissä verkostoissa ja markkinoitu lentokentän läheisyydestä hyötyville yrityksille ja investoreille mm. kiinteistöalan kansainvälisillä messuilla (MIPIM – tapahtuma Cannesissa keväällä ja ExpoReal Münchenissa syksyllä). Aviapoliksen brändäystä ja markkinointia on toteutettu yhteistyösopimukseen perustuen alueen maanomistajien, yritysten sekä alueella toimivien rakennusliikkeiden kanssa.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	10 199	-10 199
Menot	-1 700	0	-1 700	-103	-1 597
Julkinen käyttöomaisuus	-1 700	0	-1 700	-103	-1 597

Rahaston investointimenot alittivat merkittävästi budjetoidun. Investoinnit sisältävät Tikkurilan jokirannan kehittämisen ja Myyrmäen keskustan kehittämisen. Tilinpäätöksen yhteydessä rahastossa olleet parkkiyhtiöiden osakkeet siirrettiin kaupungin omistukseen. Osakkeiden siirrosta johtuen rahastolle kirjattiin 10,2 milj. euron investointitulo.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalisia luottoja myönnettiin vuoden aikana 45 kpl 283 532,52 eurolla. Kaikkiaan luottoja on myönnetty 919 kpl vuosina 2004–2016 yhteismäärältään 4 932 187,80 eurolla.

Luottoja on jo maksettu kokonaan takaisin 620 kpl. Luotoista on irtisanottu 19 prosenttia (179 kpl). Irtisanotuista luotoista on 62 prosenttia (111 kpl) saatu jo kokonaan perityksi ulosoton kautta. Osalle irtisanotuista luotoista kertyy tällä hetkellä suorituksia ulosmittauksen kautta.

Sosiaaliseen luototukseen jätettiin 109 uutta hakemusta. Luottopäätöksiä tehtiin 152 kappaletta. Myönteisiä päätöksiä tehtiin 46 kpl, joista yksi lainahakemus peruttiin ja luottoja myönnettiin 45 kpl. Kielteisiä päätöksiä tehtiin kirjallisina 62 ja suullisina 44, yhteensä 106 kappaletta. Suullisissa päätöksissä asiakas ei jättänyt hakemusta kuultuaan tehdyn kokonaiskartoituksen jälkeen, ettei luoton myöntämiselle ole edellytyksiä.

Luoton jo saaneille asiakkaille myönnettiin 128 lyhennysvapaata kuukautta ja tehtiin 85 maksusuunnitelmaa rästiin jääneistä eristä. Luottoja irtisanottiin 11 kpl. Tuomioistuimille annettiin kuusi lausuntoa yksityishenkilön velkajärjestelyhakemuksista. Kuusi sosiaalista luottoa on yksityishenkilön velkajärjestelyn piirissä.

31.12.2016 sosiaalisen luoton rahasto on suuruudeltaan 1 830 804,53 euroa ja sosiaalisten luottojen myöntämiseen vuodelle 2017 on käytettävissä 631 155,23 euroa.

Tuotot ovat pienet koron alhaisuuden vuoksi. Vuoden 2016 tulos oli + 2 051,13 euroa.

Tilinpäätöksestä 31.12.2014 alkaen on kirjattu luottotappioiksi kaikki kahta vuotta vanhemmat saatavat kaupungin yleisen käytännön mukaisesti. Saatavat pidetään perinnässä kunnes ne on maksettu loppuun tai velka on vanhentunut, joten koko summa ei jää lopulliseksi luottotappioksi.

Luottotappiot 31.12.2016 ovat 217 088,78 euroa 4,4 prosenttia kaikista 31.12.2016 mennessä myönnetyistä luotoista 4 933 187,80 eurosta.

Sosiaalisen luototuksen luottotoiminnalle asetettu tavoite on toteutunut.

Vahinkorahasto

Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan kaupungin ja sen liikelaitosten lakisääteiset tapaturmavakuutukset, omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset, auto- ja liikennevakuutukset, tapaturmavakuutukset sekä matkavakuutukset ovat kilpailutettu viimeksi vuonna 2013. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne katetaan rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta noudattaen vahinkorahaston sääntöä.

2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2016

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Myyntitulot	47 488	-447	47 041	47 278	-237
Maksutulot	74 542	24 493	99 035	104 538	-5 503
Tuet ja avustukset	41 466	2 073	43 538	41 199	2 340
Muut tulot	178 534	966	179 499	195 930	-16 431
Tulot yhteensä	342 030	27 084	369 114	388 945	-19 831
Valmistus omaan käyttöön	78 709	0	78 709	80 559	-1 850
Henkilöstömenot	-468 369	1 573	-466 796	-447 114	-19 682
Palvelujen ostot	-705 066	-1 788	-706 854	-681 218	-25 636
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44 112	-643	-44 755	-46 286	1 531
Avustukset	-129 637	-2 143	-131 780	-125 750	-6 030
Muut menot	-162 881	-1 514	-164 395	-163 494	-901
Menot yhteensä	-1 510 065	-4 515	-1 514 580	-1 463 862	-50 718
Toimintakate	-1 089 326	22 569	-1 066 757	-994 358	-72 399
Verotulot	950 663	0	950 663	953 810	-3 147
Valtionosuudet	183 850	0	183 850	189 353	-5 503
Korkotulot muilta	14 360	0	14 360	14 257	104
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170	170	0
Muut rahoitustulot muilta	17 551	0	17 551	15 444	2 107
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71	71	0
Korkomenot	-9 900	0	-9 900	-3 882	-6 018
Muut rahoitusmenot	-691	0	-691	-122	-570
Rahoitustulot ja -menot	21 561	0	21 561	25 938	-4 377
Vuosikate	66 748	22 569	89 317	174 743	-85 426
Poistot ja arvonalentumiset	-102 920	0	-102 920	-114 502	11 583
Satunnaiset tulot ja menot	0	0	0	1 800	-1 800
Tilikauden tulos	-36 172	22 569	-13 603	62 041	-75 644
Varausten ja rahastojen muutos	122	0	122	65	58
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-36 049	22 569	-13 480	62 105	-75 586

Tuloslaskelman toteutuminen, mukana liikelaitokset

1 000 €	Kaupunki + rahastot TP 2016	Liikelaitokset TP 2016	Yhteensä TP 2016
Myyntitulot	47 278	58 892	106 170
Maksutulot	104 538	6 920	111 457
Tuet ja avustukset	41 199	1 993	43 192
Muut tulot	195 930	269	196 199
Tulot yhteensä	388 945	68 074	457 019
Valmistus omaan käyttöön	80 559	0	80 559
Henkilöstömenot	-447 114	-44 110	-491 224
Palvelujen ostot	-681 218	-9 518	-690 736
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 286	-3 041	-49 327
Avustukset	-125 750	-10	-125 760
Muut menot	-163 494	-7 072	-170 566
Menot yhteensä	-1 463 862	-63 751	-1 527 613
Toimintakate	-994 358	4 323	-990 035
Verotulot	953 810	0	953 810
Valtionosuudet	189 353	0	189 353
Korkotulot muilta	14 257	0	14 257
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170
Muut rahoitustulot muilta	15 444	18	15 462
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71
Korkomenot	-3 882	-170	-4 051
Muut rahoitusmenot	-122	-72	-193
Rahoitustulot ja -menot	25 938	-224	25 714
Vuosikate	174 743	4 099	178 843
Poistot ja arvonalentumiset	-114 502	-1 635	-116 137
Satunnaiset tulot ja menot	1 800	0	1 800
Tilikauden tulos	62 041	2 465	64 505
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-1 834	-1 834
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	2 086	2 086
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	65	0	65
Varausten ja rahastojen muutos	65	253	317
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	62 105	2 717	64 823

Tuloslaskelma

Toimintatuotot

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatuotot olivat 457,0 milj. euroa, joka on 20,8 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa 2016. Toimintatuottoihin sisältyy talousarviossa 9,0 milj. euroa ja toteumassa 4,3 milj. euroa ns. läpilaskutettavaa rakentamispalvelujen myyntiä HSY:lle. Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 105 prosenttia. Toimintatuotot ylittyivät vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen 23,8 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuotoissa sekä maanmyyntituotoissa.

Toimintakulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 447,1 milj. euroa, joka on 53,5 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion noin 12 milj. eurolla, sillä HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä. HSL myös hyvitti Vantaan vuoden 2016 kuntaosuutta noin 0,5 miljoonalla eurolla Länsimetron viivästymisen vuoksi. Toimeentulotuen kulut alittivat talousarvion 4,4 milj. eurolla ja erikoissairaanhoidon kulut noin 8 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 21 milj. eurolla, josta kilpailukykysopimuksen (kiky) lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen ja muiden lomapalkkajaksotusmuutosten vaikutus oli 6,5 milj. euroa. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat kaupunginjohtajan toimialalla, konserni- ja asukaspalvelujen toimialalla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla yhteensä noin 4,6 milj. euroa. Toimintakulut sisältävät 4,3 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 97 prosenttia.

Toimintakate

Tilinpäätöksessä 2016 kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlaskettu toimintakate on -990,0 milj. euroa. Kunnille ominainen negatiivinen toimintakate pieneni edellisvuoteen nähden 25,6 milj. euroa eli 2,5 prosenttia.

Verotulot ja valtionosuudet

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 953,8 milj. euroa vuonna 2016. Verotulot kasvoivat edellisvuoteen nähden 19,8 milj. euroa eli 2,1 prosenttia. Verotulot ylittivät talousarvion 3,1 milj. eurolla. Verotulojen talousarvion toteumaprosentiksi muodostui 100,3 prosenttia. Vuoden 2016 verotuloista 813,7 milj. euroa tuli kunnallisverosta, 66,2 milj. euroa yhteisöverosta ja 73,9 milj. euroa kiinteistöverosta.

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia vuonna 2016 yhteensä 189,4 milj. euroa, joka on 25,8 prosenttia edellisvuotta enemmän. Talousarvion 2016 valtionosuusarvio, 183,9 milj. euroa, ylittyi 5,5 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 103.

Rahoitustuotot ja -kulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat 25,7 milj. euroa, toteuma ylitti 4,4 milj. eurolla talousarvion 2016. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Korkomenot toteutuivat 3,9 milj. euron tasolla ja alittivat talousarvion 6 milj. eurolla.

Vuosikate

Vuosikate saadaan lisäämällä toimintakatteeseen verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2016 oli 178,8 milj. euroa, joka on 86,4 milj.

euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2016. Vuosikate kasvoi 82 prosenttia vuoden 2015 vuosikatteeseen nähden.

Poistot ja arvonalentumiset

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2016 116,1 milj. euroa, joka oli 111 prosenttia budjetoidusta ja 11,4 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Ylityksen taustalla on vuonna 2016 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 9 milj. euron arvonalennus Koy Erikasin osakkeiden tasearvoon. Lisäksi Kehäratan kuului talousarviossa oletettua enemmän lyhyen poistoajan hankeryhmiä, mikä osaltaan nosti poistotasoa.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulokseksi vuonna 2016 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 64,5 milj. euroa. Vuoden 2015 tulos oli 1,4 milj. euroa. Vuoden 2016 talousarviota ja edellistä vuotta parempi tulos johtuu pääasiassa tulojen osalta kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvistä sopimus- ja maanmyyntituottojen ennakoitua suuremmasta kasvusta sekä kaupungin saaman verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) kasvusta. Tilikauden tuloksen positiiviseen kehitykseen vaikuttivat myös toimintakulujen alittuminen erityisesti kuntayhtymille (HSL, HUS) maksettujen kuntaosuuksien osalta sekä henkilöstökulujen (ml. kiky-sopimuksen vaikutukset) ja korkokulujen alittuminen.

2.2.3 Investointien toteutuminen

91 1 Uudisrakennukset

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	34	-34
Menot	-14 590	0	-14 590	-13 459	-1 131
Netto	-14 590	0	-14 590	-13 425	-1 165

Tilakeskus hankki tehtävänsä mukaisesti yhteistyössä asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa kanssa toimitiloja palvelutuotannon tarpeisiin toteuttaen uudisrakentamisen työohjelmaa.

2016 valmistuivat seuraavat hankkeet:

- Aurinkokivihankkeen 1. vaihe
- Itä-Hakkilan ja Simonkallion päiväkodit
- Petikon tukikohdan huoltorakennus
- Aviapoliksen, Tikkurilan, Rajakylän ja Länsimäen paviljonkipäiväkodit
- Rajatorpan huonokuntoinen paviljonkikoulurakennus korvattiin uusilla vastaavilla paviljonkitiloilla
- Aviapolis-aseman läheisyyteen hankittiin HSL:n autokuljettajille taukotilapaviljonki

Vuoden lopulla määrärahalla toteutettavista hankkeista rakennusvaiheessa olivat 2017 valmistuva Vaaralanpuiston päiväkoti ja budjetoimaton Tikkurilan asemalle valmistuva polkupyörä -parkkitila.

Uudisrakennushankkeista suunnitteluvaiheessa vuoden 2016 lopussa olivat Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus, Aurinkokivihankkeen II vaihe, Martinlaakson päiväkoti, Uomarinteen koulun laajennus ja Kartanonkosken urheilupuiston huoltorakennus.

Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa oli seuraavia uudiskohteita:

- Myyrmäen urheilupuiston huoltorakennus
- Kaivokselan päiväkoti
- Rajatorpan uusi korvaava koulu päivähoitotiloineen
- Hämeenkylän koulun väistötilat ja uusi korvaava koulu
- Korson kouluja korvaavat koululaajennukset Leppäkorpeen ja Nikinmäkeen sisältäen päiväkoti-, uimahalli- ja nuorisotiloja
- Jokiniemen koulujen laajennus ja muutostyöt päiväkotiratkaisuineen
- Tikkurilan päiväkodit I ja II sekä Tikkurila-Koivukylä tilapäinen paviljonkipäiväkoti
- Hakunilan päiväkoti
- Katrinebergin maatilan katos- ja konehalli
- Voimalatien tukikohdan katos- ja puuntyöstötila
- pelastuslaitoksen ensihoidon päivystysaseman autotalli Myyrinkodin yhteyteen

Vuonna 2016 uudisrakennushankeryhmän määrärahaa jäi käyttämättä noin 1,1 milj. euroa (8 %). Investointihankkeista suurimmat säästöt vuosibudjettiin nähden saatiin Aurinkokivihankkeen toteutuksesta, Vaaralanpuiston päiväkotihankkeen ja Kuuselan perhekuntoutuskeskus -hankkeen aikatauluviiveistä sekä siirtyneistä suunnitteluhankkeista. Työohjelmaan lisättyjen budjetoimattomien uusien hankkeiden kustannuksia kertyi yhteensä noin 1,8 milj. euroa, jotka saatiin tehtyä määrärahojen puitteissa.

91 2 Peruskorjaukset

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	24	-24
Menot	-22 835	0	-22 835	-21 341	-1 494
Netto	-22 835	0	-22 835	-21 317	-1 518

Merkittävimpiä vuoden 2016 aikana valmistuneita korjaus- ja muutostöitä olivat:

- Korson vanhustenkeskuksen perusparannustyöt
- muutostyöt Katriinan sairaalan väistötiloiksi
- Peijaksen sairaalan osaston K4 korjaustyöt
- Pähkinärinteen koulun peruskorjaustyöt
- Rajatorpan pääkoulun ja Vantaankosken koulun korjaustyöt
- Sotungin vanhan paviljonkikoulun korvaaminen Kivistön koululta siirretyillä tilaelementeillä
- osittaiset peruskorjaukset Kaivokselan, Raikupolun ja Metsälinnun päiväkodeissa
- Husaarintien neuvolan muutostyöt päiväkodiksi

Vesikatto- ja julkisivukorjauksista valmistuivat mm. Jokiniemen koulun vesikattokorjausten toinen vaihe ja Kaivokselan koulun julkisivukorjaustyöt. Lisäksi tehtiin peltikattojen maalauksia ja ikkunaremontteja useassa koulu- ja päiväkotirakennuksessa.

Keittiölaitekorjaustöitä tehtiin Korson, Kuusikon, Simonkylän ja Vantaankosken kouluilla.

Piha-alueiden peruskorjauksista valmistuivat Päiväkummun koulun ja Nissaksen päiväkodin pihakorjaukset. Peruskorjausmäärärahoihin sisältyviä sisäilmakorjauksia tehtiin n. 3,5 milj. euron arvosta. Tilakeskuksen energiasäästöhankkeet ja elohopealamppuja korvaavan valaistuksen uusimishankkeet jatkuivat vuonna 2016.

Vuoden 2016 lopussa suurempia rakennusvaiheessa olevia hankkeita olivat:

- Katriinan sairaalan B-osan perusparannus- ja potilasarkiston muutostyöt
- Rajatorpan vanhan koulurakennuksen pohjakerroksen
- Hiekkaharjun päiväkodin osittaiset peruskorjaustyöt

Suunnitteluvaiheessa merkittävimpiä peruskorjaushankkeita 2016 olivat:

- Vantaankosken paloaseman peruskorjaustyöt
- Uomarinteen nykyisen koulun keittiö- ja ruokailutilojen laajennuksesta ja tilankäytön tehostamisesta johtuvat muutokset
- Tikkurilan lukion julkisivurappauksen korjaustyöt

Tarveselvitys- tai hankesuunnitteluvaiheessa olivat usean koulun korjaustarpeet (mm. Havukosken koulu) sekä kouluihin tarvittavat Uuden oppimisympäristö -hankkeen mukaiset muutokset ja usean päiväkodin osittaiset peruskorjaustarpeet.

Peruskorjausten hankeryhmän määräraha alittui noin 1,5 milj. euroa (7 %), johtuen osin hyvin menneistä hankkeista, osin hankkeiden budjetoinnin allokoinnista ja osin aloittamattomista hankkeista.

Suurimmat säästöt saatiin syksyllä valmistuneen Pähkinärinteen koulun perusparannushankkeen toteutuksesta. Katriinan sairaalan hieman viiveellä alkaneen perusparannushankkeen toteutusvaiheen laskutus jäi budjetoidusta ja samoin Rajatorpan vanhan koulun pohjakerroksen perusparannuksen valmistuminen siirtyi vuodelle 2017. Lisäksi mm. Latupuiston päiväkodin osittainen peruskorjaus päätettiin jättää toteuttamatta ja Simonkodin perusparannuksen suunnittelua ei käynnistetty hankkeen tarveselvitysvaiheen keskeyttämisen johdosta.

91 3 Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 750	0	-1 750	-1 141	-609
Netto	-1 750	0	-1 750	-1 141	-609

Merkittävimpiä 2016 valmistuneita hankkeita olivat:

- muutostyöt Kansalaistoimintakeskuksen uusissa toimitiloissa Leinikkitiellä
- muutostyöt Työllisyyspalveluiden uusissa toimitiloissa Vernissakadulla
- korjaustyöt Tikkurilan työterveysasemalla
- Keihäspuiston päiväkodin pihakorjaustyöt

Sisäilmakorjauksia tehtiin noin 0,6 milj. euron arvosta.

Suunnitteluvaiheessa vuoden 2016 aikana oli Länsimäen kirjaston ja nuorisotilojen muutos- ja korjaustyöt. Tarveselvitysvaiheessa olivat Hakunilan nuorisotilojen muutos- ja korjaustyöt ja VTK:n omistuksessa olevan Varia Aviapoliksen peruskorjaus- ja muutostyöt.

Vuokra- ja osaketilojen muutos- ja korjaustöissä määräraha alittui noin 0,6 milj. euroa (35 %), johtuen budjetoitujen hankkeiden kuten Lumon lukion nuorisotilojen muutostöiden, Taidetalo Toteemin puronpoistolaite asennusten uudelleen arvioinnin yhteydessä investointitarpeiden poistumisesta tai siirtymisestä ja tilamuutostöihin tehtyjen määrärahavarauksien vähäisistä toteutumisista.

92 Aineeton omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-6 200	0	-6 200	-5 403	-797
Netto	-6 200	0	-6 200	-5 403	-797

Vuonna 2016 tietohallinnon palvelukeskuksen aineettoman omaisuuden menot kohdistuivat koko kaupungin yhteisten hallinnon, toimialojen tietojärjestelmähankkeiden toteuttamiseen sekä sähköisten palveluiden hankekokonaisuuden toteuttamiseen.

Merkittävimpiä hankkeita olivat:

- Sähköisten palveluiden ketterä kehittäminen (6 uutta palvelua)
- Tiedolla johtaminen, kompassi
- Maankäytön-, rakentamisen ja ympäristön toimialan suunnittelujärjestelmä, Matti
- SAP päivitys
- Yhdentyvän viestinnän kokonaisuuden kilpailutuksen aloittaminen
- Kiinteistönhallinta, Kiha
- Kotihoidon mobiilisovellus

Tietohallinnon aineettoman omaisuuden budjetti oli 5,7 milj. euroa. Tästä toteutui 5,2 milj. euroa (toteuma 90 %). Apotti-hanke eteni aikataulussa ja budjetin puitteissa.

93 Julkinen käyttöomaisuus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	150	0	150	1 146	-996
Menot	-36 165	-5 280	-41 445	-42 848	1 403
Kunnallistekniset työt	-36 165	0	-36 165	-36 404	239
Liikennealueet	-25 565	0	-25 565	-26 348	783
Urheilualueet	-2 620	0	-2 620	-2 693	73
Virkistysalueet	-480	0	-480	-284	-196
Ympäristörakentaminen	-5 000	0	-5 000	-5 818	818
Yhteishankkeet	-2 500	0	-2 500	-1 260	-1 240
Kehärata	0	-5 280	-5 280	-6 444	1 164
Netto	-36 015	-5 280	-41 295	-41 703	408

Kunnallistekniset työt

Liikennealueiden, urheilualueiden, virkistysalueiden, ympäristörakentamisen ja yhteishankkeiden investointeihin oli vuoden 2016 budjetissa varattu noin 36,2 milj. euroa. Toteutuneita kustannuksia kertyi lopulta yhteensä noin 36,4 milj. euroa.

Kehärata avautui liikenteelle 1.7.2015. Kehäradan oli määrä valmistua kokonaisuudessaan vuonna 2015, minkä vuoksi sille ei varattu määrärahoja vuoden 2016 talousarviossa. Lentoaseman aseman urakan viivästymisen vuoksi kustannuksia kuitenkin siirtyi vielä vuodelle 2016. Urakka valmistui lopullisesti, kun lentoaseman aseman terminaalisisäänkäynnin liukuportaat otettiin käyttöön 17.3.2016.

Liikenneviraston ja SRV:n välinen taloudellinen loppuselvitys venyi loppuvuoteen 2016. Syksyllä käytössä olleen Liikenneviraston alustavan arvion mukaan kustannuksia olisi kertynyt Vantaan kaupungille yhteensä 5,28 milj. euroa vuodelle 2016, joten kuntatekniikan keskus haki syksyllä määrärahamuutosta kyseiselle summalle. Taloudelliseen loppuselvityksen mukaan Kehäradan vuoden 2016 lopullisiksi kustannuksiksi muodostui noin 6,4 milj. euroa, joten ylitystä määrärahamuutokseen nähden tuli vielä noin 1,12 milj. euroa.

Liikennealueiden ja yhteishankkeiden (931+935) rakentamiseen määrärahoja oli talousarviossa varattu noin 28,1 milj. euroa ja niitä käytettiin noin 27,6 milj. euroa. Helsingin kaupungin kanssa yhteishankkeena toteutetun Valimotien ja Tapaninkyläntien liittymän rakennustyöt käynnistyivät keväällä 2016 ja valmistuivat syksyllä 2016.

Merkittävimpiä vuoden 2016 aikana valmistuneita liikennealueiden (931) hankkeita olivat:

- Keimolanmäen 1. rakentamislohkon kadut
- Vehkalan alueen katujen rakentamisen 1.vaihe
- Elmontie ja siihen liittyvät kadut
- Sipoontien alikulku

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) tehtiin erilaisia laskutettavia vesihuollon investointitöitä lisäksi yhteensä noin 4,3 milj. eurolla.

Urheilu- ja virkistysalueiden (932+933) rakentamiseen oli varattu yhteensä 3,1 milj. euroa ja lopullinen toteuma oli noin 3,0 milj. euroa. Urheilualueita rakennettiin hyväksyttyjen työohjelmien mukaisesti ja virkistysalueita vähemmän kuin työohjelmassa. Jäädytyskonttien rakentamishanke (arvo 0,4 milj. euroa) viivästyi ja kustannuksia siirrettiin osittain (0,2 milj. euroa) vuodelle 2017. Määräraha käytettiin muihin työohjelmakohteisiin.

Ympäristörakentamiseen (934) oli varattu talousarviossa 5,0 milj. euroa ja määrärahoja käytettiin hyväksyttyjen työohjelmien mukaisesti noin 5,8 milj. euroa.

Avustukset

Valtionapupäätöksiin perustuvista ARA -hankkeista laskutettiin yhteensä noin 0,8 milj. euroa, sekä Urheilualueisiin ja ympäristörakentamiseen saatiin valtionapua yhteensä noin 0,3 milj. euroa.

94 Irtain omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-6 350	0	-6 350	-5 621	-729
Konserni- ja asukas-palv. toimiala	-450	0	-450	-252	-198
Sosiaali- ja terveyden-huollon toimiala	-1 120	0	-1 120	-997	-123
Sivistystoimen toimiala	-2 691	0	-2 691	-2 458	-233
Maankäytön, raken-tamisen ja ympäristön toimiala	-2 089	0	-2 089	-1 914	-175
Netto	-6 350	0	-6 350	-5 621	-729

Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan irtaimen omaisuuden talousarvio oli 450 000 euroa, josta toteutui 252 049 euroa.

Tietohallinnon irtaimen budjetti oli 175 000 euroa, josta toteutui 50 618 euroa. Tällä summalla hankittiin mm. langattoman verkon tukiasemia.

Asukaspalvelujen irtaimen hankintoja varten oli varattu 275 000 euroa, josta toteutui 201 431 euroa. Summalla kalustettiin Vernissakatu 1:n tiloja 141 317 eurolla, Leinikkitie 22:n tiloja 26 600 eurolla ja Katrinebergin tiloja 10 354 eurolla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan irtaimen omaisuuden investointimenot olivat 1,0 milj. euroa. Käyttö alitti määrärahan 0,1 milj. eurolla.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin investointiohjelman mukaisesti uudisrakennushankkeiden käyttöomaisuushankintoihin, toimitilojen kalustamiseen uudisrakentamisen, perusparannuksen tai uuden toiminnan aloittamisen yhteydessä sekä terveydenhuollon välttämättömien kojeiden ja laitteiden hankintaan. Merkittävimmät kohteet vuonna 2016 olivat Korson vanhustenkeskuksen peruskorjauksen jälkeinen kalustus (0,4 milj. euroa) sekä terveydenhuollon koneet ja laitteet (noin 0,3 milj. euroa).

Sivistystoimen toimialan irtaimen omaisuuden määrärahasta (2,7 milj. euroa) toteutui 91 prosenttia eli 2,5 milj. euroa.

Irtaimesta omaisuudesta käytettiin perusopetuksessa Aurinkokiven koulun uudisrakennuksen ensikertaiseen kalustamiseen liittyvien opetus- ym. välineisiin (varsinainen kalustaminen tilakeskukselta) ja Pähkinärinteen koulun sekä lisäluokkien kalustamiseen. Varhaiskasvatuksen irtaimen omaisuuden määräraha käytettiin Aurinkokiven (varsinainen kalustus tilakeskus), Simonkallion päiväkotien uudisrakennuksien kalustamiseen ja Metsälinnun, Itä-Hakkilan, Kaivokselan, Raikupolun ja Husaaritien peruskorjattujen päiväkotien kalustamiseen sekä Rajakylän, Illenpihan ja Peltolan paviljonkien kalustamiseen.

Muilla tulosalueilla irtaimen omaisuuden määräraha käytettiin peruskorjatun Martinuksen kalustamiseen ja kirjastojen, ammatillisen koulutuksen, liikuntapalvelujen ja nuorisopalvelujen kaluste- ja laitehankintoihin.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan irtaimen omaisuuden osalta talousarvio toteutui lähes suunnitellusti. Aurinkokiven monitoimitalon ensikertainen kalustaminen toteutettiin kevään ja kesän 2016 aikana. Kalustamiseen oli varattu budjetissa 899 000 euroa ja lopullinen toteuma oli 801 329 euroa (89,1 %). Lisäksi irtaimen omaisuuden määrärahalla hankittiin pääasiassa varikolle raskasta ajoneuvokalustoa.

95 Kiinteä omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 500	0	3 500	4 375	-875
Menot	-10 000	-35 600	-45 600	-41 382	-4 218
Kiinteän omaisuuden osto	-7 200	-35 600	-42 800	-40 268	-2 532
Maa-alueiden kunnostus	-2 800	0	-2 800	-1 114	-1 686
Myytävän ja vuokr. tonttimaan kunnostus	-2 100	0	-2 100	-625	-1 475
Kgin pysyvään om. jäävien maa-al. kunnostus	-700	0	-700	-489	-211
Netto	-6 500	-35 600	-42 100	-37 007	-5 093

Kiinteän omaisuuden osto

Maapoliittiset linjaukset on hyväksytty valtuustossa 17.12.2012, ja niihin liittyvät täytäntöönpano-ohjeet tontinluovutuksiin ja maanhankintaan hallituksessa 17.6.2013.

Kiinteän omaisuuden ostoon oli budjetoitu 7,2 milj. euroa, mutta määrärahaa korotettiin 42,8 milj. euroon. Korotustarve muodostui 2016 voimaan tulleisiin laajoihin asemakaavoihin liittyvien maankäyttösopimusten toteutumiseen tarvittavista ostomäärärahoista. Korotus tuli vastaavasti tuloina kuntatekniikan keskukselle.

Maa-alueiden kunnostus

Maankäytön toimialan investointiosan lukuun 95 2, maa-alueiden kunnostus, oli vuoden 2016 budjetissa varattu yhteensä 2,8 milj. euroa. Maa-alueiden toteutuneet kunnostus- ja esirakentamismenot olivat vuonna 2016 yhteensä noin 1,1 milj. euroa, jolloin investointimäärärahan alitusta muodostui yhteensä noin 1,7 milj. euroa. Alitus johtuu pääosin siitä, että kaupunki päätti lykätä työpaikkatonttien esirakentamiskohteiden aloittamista Vehkalan länsiosassa ja Tuupakassa, koska edellisen esirakentamisvaiheen tonttivarantoa oli vielä merkittäviltä osin myymättä.

Myytävän ja vuokrattavan tonttimaan kunnostuskulut olivat 0,6 milj. euroa ja kaupungin pysyvään omistukseen jäävien maa-alueiden kunnostuksen toteutuneet kulut olivat 0,5 milj. euroa. Kuluihin liittyi myös Laajavuoren ja Kivistön koulujen purkutöitä.

97 Osakkeet ja osuudet

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	4 423	-4 423
Menot	-905	-10 200	-11 105	-12 944	1 839
Osakkeet	-905	-10 200	-11 105	-12 944	1 839
Kaupunginhallitus / osakkeiden osto	-500	-10 200	-10 700	-12 493	1 793
Apotti Oy	-405	0	-405	-449	44
Pääkaupunkiseudun ruotsinkielinen ammattikorkeakoulu	0	0	0	-2	2
Netto	-905	-10 200	-11 105	-8 520	-2 585

Osakkeiden ja osuuksien myyntiin ei ole ollut määrärahavarausta vuodelle 2016. Tuloja toteutui vuodelle 2016 4,4 milj. euroa. Osakkeiden myyntiin sisältyi maankäytön toimialalle kuuluva asunto-osakkeiden myynti sekä tonttien luovutusten yhteyteen liittyvä muu osakkeiden myynti.

Osakkeiden ostoon varattua määrärahaa muutettiin 10,2 milj. euroa, jolloin talousarvio 2016 oli yhteensä 11,1 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin Marja-Vantaan ja keskustojen kehittämisrahaston taseen pysyvissä vastaavissa Tikkuparkki Oy:n 7,2 milj. euroa sekä Ratakujan Pysäköinti Oy:n 3,0 milj. euroa osakekannan ostoihin. Lisäksi määrärahaa on sopimuksen mukaan sijoitettu 449 391 euroa Apotti Oy:n sijoitetun vapaan pääoman rahastoon, 433 500 euroa Koy Lehdokkitien virastotalon osakkeiden ostoon sekä pääkaupunkiseudun ruotsinkielisen ammattikorkeakoulun peruspääoman korottamiseen 1 872 euroa. Investointimäärärahamenoksi on lisäksi kirjattu Koy Vantaan Helikopteri tukikohta, jonka kaupunki on saanut lahjoituksena. Lahjoituksen käypä arvo 1 800 000 euroa on kirjattu tuloslaskelmavaikutteisesti muihin satunnaisiin tuloihin. Talousarvio 2016 ei sisältänyt siihen määrärahaa, jonka johdosta kokonaismääräraha ylittyi noin 1,8 milj. euroa.

2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia)

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Toiminnan rahavirta	33 642	22 569	56 211	127 840	-71 628
Vuosikate	66 781	22 569	89 350	174 743	-85 393
Satunnaiset erät	0	0	0	1 800	-1 800
Tulorahoituksen korjauserät	-33 139	0	-33 139	-48 704	15 565
Investointien rahavirta	-63 706	-51 080	-114 786	-74 569	-40 218
Investointimenot	-100 495	-51 080	-151 575	-144 241	-7 334
Rahoitusosuudet investointimenoihin	150	0	150	1 203	-1 053
Käyttöomaisuuden myyntitulot	36 639	0	36 639	68 470	-31 831
Toiminnan ja investointien rahavirta	-30 064	-28 511	-58 575	53 271	-111 846
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-7 219	0	-7 219	1 150	-8 369
Antolainasaamisten lisäykset	-8 000	0	-8 000	-132	-7 868
Antolainasaamisten vähennykset	781	0	781	1 283	-502
Lainakannan muutokset	16 200	0	16 200	-42 562	58 762
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	114 000	0	114 000	80 000	34 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-97 800	0	-97 800	-97 823	23
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	-24 739	24 739
Oman pääoman muutokset	0	0	0	372	-372
Oman pääoman muutos	0	0	0	307	-307
Rahastojen muutos (tuloksesta)	0	0	0	65	-65
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	141	-141
Muut maksuvalmiuden muutokset	23 800	0	23 800	12 921	10 879
Rahoituksen rahavirta	32 781	0	32 781	-27 978	60 759
Rahavarojen muutos	2 717	-28 511	-25 794	25 293	-51 087
Nettolainanotto	16 200	0	16 200	-42 562	58 762

2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sitovuus	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen
KÄYTTÖTALOUSOSA											
10 Yleishallinto	B	27,5	26,1	1,4	-1,0	0,4	1,9	2,0	-0,1	0,0	-0,1
11 Kaupunginjohtajan toimiala	B	19,8	17,5	2,4	0,0	2,4	2,3	2,3	0,1	0,0	0,1
17 Konserni- ja asukaspalv. toimiala	B	42,0	39,3	2,8	0,0	2,8	4,7	4,4	0,3	0,0	0,3
17 10 Työllisyyspalvelut	N	33,1	34,4	-1,4	1,5	0,1	4,5	5,0	-0,5	-0,1	-0,6
12 Sosiaali- ja terveydenh. toimiala	B	436,4	422,1	14,4	0,1	14,5	70,9	70,4	0,5	0,0	0,5
12 20 Erikoissairaanhoito	B	226,7	218,6	8,1	0,0	8,1	0,6	1,1	-0,5	0,0	-0,5
13 Sivistystoimen toimiala	B	399,7	395,0	4,7	2,3	6,9	37,5	37,8	-0,2	0,5	0,3
13 70 Ammatillinen koulutus	N	35,9	32,7	3,2	-1,7	1,5	2,2	1,9	0,3	-0,3	0,0
13 80 Aikuisopisto	N	4,4	4,2	0,2	0,0	0,2	1,6	1,6	0,0	0,0	0,0
13 85 Musiikkiopisto	N	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0
13 86 Kuvataidekoulu	N	0,9	0,9	-0,1	0,0	-0,1	0,3	0,4	-0,1	0,0	-0,1
14 0 Kaupunkisuunnittelulautakunta	B	9,9	8,6	1,3	0,0	1,3	38,6	55,2	-16,5	0,0	-16,5
14 5 Tekninen lautakunta	B	80,8	84,9	-4,1	3,0	-1,1	130,3	131,0	-0,8	1,0	0,2
14 51 Joukkoliikenne	B	54,4	42,4	11,9	0,0	11,9	13,5	12,9	0,6	0,0	0,6
14 50 Kuntatekniikan keskus	N	42,1	38,7	3,5	0,1	3,6	22,0	49,0	-27,0	26,0	-1,0
14 52 Varikko	N	4,7	5,2	-0,5	0,0	-0,4	5,7	6,5	-0,8	0,0	-0,8
14 7 Ympäristölautakunta	B	3,7	3,5	0,3	0,1	0,3	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
14 75 Rakennusvalvonta	N	2,9	3,4	-0,4	0,0	-0,4	3,5	5,5	-2,0	0,0	-2,0
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						950,7	953,8	-3,1	0,0	-3,1
Valtionosuudet	B						183,9	189,4	-5,5	0,0	-5,5
Korkotuotot liikelaitokselta	B						0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Korkotulot	B						14,3	14,3	0,0	0,0	0,0
Muut rahoitustulot	B						17,5	15,4	2,1	0,0	2,1
Liikelaitoksen peruspääoman tuotto	B						0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Korkomenot	B	10,1	4,1	6,0	0,0	6,0					
Muut rahoitusmenot	B	0,8	0,2	0,6	0,0	0,6					
Satunnaiset tulot	B						0,0	1,8	-1,8	0,0	-1,8
Satunnaiset menot	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
INVESTOINTIOSA											
91 1 Uudisrakennukset	B	14,6	13,5	1,1	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 2 Peruskorjaukset	B	22,8	21,3	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 3 Vuokra- ja os.tilojen muutostyöt	B	1,8	1,1	0,6	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
92 Aineeton omaisuus	B	6,2	5,4	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
93 Julkinen käyttöomaisuus	B	36,2	36,4	-0,2	0,0	-0,2	0,2	1,1	-1,0	0,0	-1,0
93 7 Kehärata	B	0,0	6,4	-6,4	5,3	-1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
94 Irtain omaisuus	B	6,4	5,6	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95 Kiinteä omaisuus	B	10,0	41,4	-31,4	35,6	4,2	3,5	4,4	-0,9	0,0	-0,9
97 Osakkeet ja osuudet	B	0,9	12,9	-12,0	10,2	-1,8	0,0	4,4	-4,4	0,0	-4,4
RAHOITUSOSA											
Nettolainanotto	N	-16,2	42,6	-58,8	0,0	-58,8					
LIIKELAITOKSET											
Vantaan Työterveys liikelaitos	N	6,5	6,4	0,2	0,0	0,2	6,7	7,0	-0,2	0,0	-0,2
Keski-Uudenmaan pelastust. liikelaitos	N	35,8	35,0	0,8	0,0	0,8	37,5	37,6	-0,2	0,0	-0,2
Suun terveydenhuollon liikelaitos	N	22,3	22,4	0,0	0,0	0,0	22,8	23,5	-0,7	0,0	-0,7

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Vantaan kaupungin tuloslaskelma

		1.1. - 31.12.2016		1.1. - 31.12.2015
Toimintatuotot				
Myyntituotot		71 608 916,42		67 699 507,25
Maksutuotot		110 858 447,98		100 054 945,84
Tuet ja avustukset		42 298 144,23		41 953 924,19
Muut toimintatuotot		73 961 955,76		64 681 743,27
		298 727 464,39		274 390 120,55
Valmistus omaan käyttöön		80 559 296,70		109 841 612,31
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-	377 065 340,25	-	371 723 077,40
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-	92 341 211,18	-	93 871 808,23
Muut henkilösivukulut	-	21 817 373,05	-	20 582 358,01
	-	491 223 924,48	-	486 177 243,64
Palvelujen ostot	-	655 115 545,17	-	698 004 577,80
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-	49 274 885,86	-	49 465 016,59
Avustukset	-	124 850 193,20	-	119 252 794,45
Muut toimintakulut	-	48 857 258,89	-	46 930 722,63
	-	1 369 321 807,60	-	1 399 830 355,11
Toimintakate	-	990 035 046,51	-	1 015 598 622,25
Verot ja valtionosuudet				
Verotulot		953 810 090,17		934 026 991,87
Valtionosuudet		189 353 352,00		150 502 233,00
		1 143 163 442,17		1 084 529 224,87
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot		14 256 707,62		14 646 673,34
Muut rahoitustuotot		15 461 534,12		21 069 678,36
Korkokulut	-	3 881 573,35	-	5 861 277,56
Muut rahoituskulut	-	122 420,94	-	350 781,86
		25 714 247,45		29 504 292,28
Vuosikate		178 842 643,11		98 434 894,90
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-	107 015 595,02	-	91 618 882,37
Arvonalentumiset	-	9 121 567,25	-	6 465 496,01
	-	116 137 162,27	-	98 084 378,38
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot		1 800 000,00		1 000 000,00
Tilikauden tulos		64 505 480,84		1 350 516,52
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-	1 833 541,77	-	893 035,62
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		2 086 182,96	-	80 965,34
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		64 523,90		285 612,55
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		64 822 645,93		662 128,11

3.2 Vantaan kaupungin rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	178 842 643,11	98 434 894,90
Satunnaiset erät	1 800 000,00	1 000 000,00
Tulorahoituksen korjauserät	- 48 885 637,51	- 37 333 742,47
	131 757 005,60	62 101 152,43
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 146 692 353,55	- 152 835 817,78
Rahoitusosuudet investointeihin	1 306 047,00	5 767 088,18
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	68 798 637,66	48 374 631,41
	- 76 587 668,89	- 98 694 098,19
Toiminnan ja investointien rahavirta	55 169 336,71	- 36 592 945,76
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 132 425,38	- 2 977 198,08
Antolainasaamisten vähennykset	1 282 614,06	2 356 389,46
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000 000,00	152 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 97 822 656,61	- 136 863 781,68
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 24 739 493,32	6 952 727,99
Oman pääoman muutokset	372 000,00	10 045 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	85 959,16	- 95 451,01
Vaihto-omaisuuden muutos	19 432 337,64	- 10 591 807,63
Saamisten muutos	2 339 847,88	- 10 549 220,23
Korottomien velkojen muutos	- 8 737 029,08	1 777 494,03
Rahoituksen rahavirta	- 27 918 845,65	12 054 152,85
Rahavarojen muutos	27 250 491,06	- 24 538 792,91
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	193 409 484,38	166 158 993,32
Rahavarat 1.1.	166 158 993,32	190 697 786,23
	27 250 491,06	- 24 538 792,91

3.3 Vantaan kaupungin tase

VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2015
Pysyvät vastaavat	1 865 820 588,19	1 859 859 806,21
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	875 090,06	3 422 507,38
Muut pitkävaikutteiset menot	74 299 292,62	90 171 254,77
	75 174 382,68	93 593 762,15
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	277 760 121,36	243 801 347,34
Rakennukset	558 621 196,26	560 485 620,90
Kiinteät rakenteet ja laitteet	305 923 459,32	304 654 385,88
Koneet ja kalusto	18 290 407,68	16 450 917,36
Muut aineelliset hyödykkeet	316 783,31	316 783,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36 584 057,05	36 180 718,93
	1 197 496 024,98	1 161 889 773,72
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	300 153 790,36	310 229 691,49
Muut lainasaamiset	292 476 988,89	293 759 602,95
Muut saamiset	519 401,28	386 975,90
	593 150 180,53	604 376 270,34
Toimeksiantojen varat	1 524 933,16	2 138 753,41
Valtion toimeksiannot	1 519 963,98	2 135 061,26
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 969,18	3 692,15
Vaihtuvat vastaavat	306 595 074,05	301 116 768,51
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	542 390,66	803 910,64
Muu vaihto-omaisuus	19 170 817,65	38 341 635,31
	19 713 208,31	39 145 545,95
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	346 664,65	339 289,04
Muut saamiset	16 377 000,00	13 720 000,00
	16 723 664,65	14 059 289,04
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	28 735 708,78	28 568 231,65
Lainasaamiset	7 891 268,46	12 313 040,82
Muut saamiset	13 157 612,80	19 660 841,92
Siirtosaamiset	26 964 126,67	21 210 825,81
	76 748 716,71	81 752 940,20
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 085 745,27	1 085 745,27
Rahat ja pankkisaamiset	192 323 739,11	165 073 248,05
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 173 940 595,40	2 163 115 328,13

VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
Oma pääoma	897 089 874,43	834 953 646,32
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Muut omat rahastot	122 910 446,29	122 974 970,19
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	360 238 651,03	362 198 416,84
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	64 822 645,93	662 128,11
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3 294 809,65	3 547 450,84
Poistoero	3 043 839,92	1 210 298,15
Vapaaehtoiset varaukset	250 969,73	2 337 152,69
Pakolliset varaukset	9 659 327,95	8 890 607,50
Eläkevaraukset	233 800,00	438 300,00
Muut pakolliset varaukset	9 425 527,95	8 452 307,50
Toimeksiantojen pääomat	2 160 076,59	2 687 937,68
Valtion toimeksiannot	1 627 077,22	2 274 295,27
Lahjoitusrahastojen pääomat	532 999,37	413 642,41
Vieras pääoma	1 261 736 506,78	1 313 035 685,79
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	245 833 333,28	211 566 666,60
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	748 392 473,89	762 418 385,96
Lainat julkisyhteisöiltä	5 756 802,88	6 220 816,01
	999 982 610,05	980 205 868,57
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	5 733 333,32	5 733 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	54 025 912,10	91 570 066,79
Lainat julkisyhteisöiltä	461 213,57	516 456,97
Lainat muilta luotonantajilta	37 299 654,65	62 039 147,97
Saadut ennakot	32 723 174,57	23 784 031,37
Ostovelat	51 979 788,86	63 108 169,58
Muut velat	20 979 191,30	20 465 287,63
Siirtovelat	58 551 628,36	65 613 323,59
	261 753 896,73	332 829 817,22
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 173 940 595,40	2 163 115 328,13

3.4 Vantaan kaupungin konsernituloslaskelma

	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toimintatuotot	1 049 757 939,36	1 020 492 904,17
Toimintakulut	- 1 877 104 218,12	- 1 862 265 250,34
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 112 938,30	4 279 616,32
Toimintakate	- 826 233 340,47	- 837 492 729,86
Verotulot	953 800 858,50	934 026 991,87
Valtionosuudet	195 659 141,00	156 450 474,68
	1 149 459 999,50	1 090 477 466,55
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	10 712 679,14	11 161 506,81
Muut rahoitustuotot	4 183 831,03	797 810,41
Korkokulut	- 21 856 038,67	- 27 378 627,22
Muut rahoituskulut	- 2 987 007,39	- 3 317 596,04
	- 9 946 535,89	- 18 736 906,04
Vuosikate	313 280 123,14	234 247 830,65
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 194 209 252,26	- 181 459 095,31
Omistuksen eliminointierot	123 886,40	- 206 058,33
Arvonalentumiset	- 784 051,67	- 50 758,32
	- 194 869 417,53	- 181 715 911,96
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	13 526 399,69	1 221 782,83
Tilikauden tulos	131 937 105,30	53 753 701,52
Tilinpäätössiirrot	56 262,54	212 131,24
Tilikauden verot	- 7 035 758,25	- 6 942 185,72
Laskennalliset verot	- 5 719 462,87	- 3 757 767,56
Vähemmistöosuudet	- 15 376 985,52	- 8 622 452,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103 861 161,21	34 643 426,73

3.5 Vantaan kaupungin konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	313 280 123,14	234 247 830,65
Satunnaiset erät	13 526 399,69	1 221 782,83
Tilikauden verot	- 7 035 758,25	- 6 942 185,72
Tulorahoituksen korjauserät	- 45 205 577,66	- 35 208 220,60
	274 565 186,92	193 319 207,16
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 321 731 306,89	- 318 869 009,82
Rahoitusosuudet investointeihin	1 797 714,36	6 032 735,78
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	111 684 326,01	106 038 097,54
	- 208 249 266,52	- 206 798 176,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	66 315 920,40	- 13 478 969,34
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	- 5 385 214,50	0,00
Antolainasaamisten vähennys	2 743 138,13	1 099 604,97
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	114 466 561,51	347 520 313,89
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 155 151 832,16	- 229 307 935,92
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 9 968 387,47	- 21 726 273,95
Oman pääoman muutokset	- 17 314 726,20	- 11 643 197,72
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	85 886,70	- 98 262,48
Vaihto-omaisuuden muutos	25 589 240,60	- 6 343 216,69
Saamisten muutos	69 454 698,21	13 041 743,63
Korottomien velkojen muutos	- 27 874 514,42	- 110 497 120,68
Rahoituksen rahavirta	- 3 355 149,60	- 17 954 344,95
Rahavarojen muutos	62 960 770,80	- 31 433 314,29
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	251 604 259,23	188 605 381,05
Rahavarat 1.1.	188 643 488,43	220 038 695,34
	62 960 770,80	- 31 433 314,29

3.6 Vantaan kaupungin konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2015
Pysyvät vastaavat	3 241 586 436,25	3 179 678 101,46
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	7 603 769,31	8 075 883,00
Muut pitkävaikutteiset menot	85 668 318,62	107 793 336,58
Ennakkomaksut	4 664 784,31	2 710 189,47
	97 936 872,24	118 579 409,05
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	379 017 786,66	346 530 319,26
Rakennukset	1 397 591 494,54	1 413 948 345,44
Kiinteät rakenteet ja laitteet	807 525 084,88	794 370 985,79
Koneet ja kalusto	75 091 906,91	77 731 497,99
Muut aineelliset hyödykkeet	8 844 205,16	9 743 227,71
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	126 401 654,71	84 106 099,14
	2 794 472 132,86	2 726 430 475,33
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	60 843 131,55	53 798 104,27
Muut osakkeet ja osuudet	87 373 487,74	82 527 804,44
Muut lainasaamiset	195 447 555,28	196 462 434,47
Muut saamiset	5 513 256,58	1 879 873,90
	349 177 431,15	334 668 217,08
Toimeksiantojen varat	3 642 681,54	3 320 774,44
Valtion toimeksiannot	1 938 930,36	2 383 239,86
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	679 984,88	725 201,95
Muut toimeksiantojen varat	1 023 766,31	212 332,62
Vaihtuvat vastaavat	460 695 403,74	491 408 492,04
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	17 489 756,97	23 693 609,38
Muu vaihto-omaisuus	19 151 391,04	38 321 734,89
Ennakkomaksut	0,00	214 910,11
	36 641 148,00	62 230 254,38
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	14 202 713,99	16 140 655,96
Laskennalliset verosaamiset	1 328 944,88	0,00
Muut saamiset	2 638 547,00	57 321 965,09
Siirtosaamiset	1 950 290,30	2 003 538,03
	20 120 496,17	75 466 159,08
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	94 235 865,43	102 446 556,98
Lainasaamiset	2 184 912,43	2 271 966,09
Muut saamiset	25 441 181,89	34 564 831,12
Siirtosaamiset	30 467 540,58	25 823 343,33
	152 329 500,34	165 106 697,53
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 111 277,30	1 106 277,30
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 511 313,16	484 389,86
Muut arvopaperit	8 070 356,13	8 059 585,44
	10 692 946,58	9 650 252,60
Rahat ja pankkisaamiset	240 911 312,65	178 955 128,45
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 705 924 521,54	3 674 407 367,94

VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
Oma pääoma	1 080 248 778,61	981 792 685,70
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,17
Arvonkorotusrahasto	0,00	223 768,09
Muut omat rahastot	182 316 255,47	181 310 347,75
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	444 953 230,76	416 497 011,96
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103 861 161,21	34 643 426,73
Vähemmistöosuudet	93 116 742,71	88 796 448,63
Pakolliset varaukset	22 476 243,76	21 540 054,33
Eläkevaraukset	368 895,32	629 716,85
Muut pakolliset varaukset	22 107 348,44	20 910 337,48
Toimeksiantojen pääomat	4 278 551,10	3 870 757,30
Valtion toimeksiannot	2 046 043,60	2 522 473,87
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 208 744,31	1 135 963,28
Muut toimeksiantojen pääomat	1 023 763,19	212 320,14
Vieras pääoma	2 505 804 205,35	2 578 407 421,98
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	245 833 333,28	211 566 666,60
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	1 489 979 350,67	1 513 422 921,18
Lainat julkisyhteisöiltä	191 825 133,66	192 193 824,90
Lainat muilta luotonantajilta	14 718,80	32 342,03
Saadut ennakot	165,23	165,23
Liittymismaksut ja muut velat	131 634 685,45	129 797 062,50
Siirtovelat	1 232 000,00	1 334 666,67
Laskennalliset verovelat	35 833 755,23	32 826 428,91
	2 096 353 142,32	2 081 174 078,02
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	10 027 733,32	15 488 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	101 125 463,35	148 248 906,11
Lainat julkisyhteisöiltä	461 213,57	516 456,97
Lainat muilta luotonantajilta	71 545,23	8 401 363,64
Saadut ennakot	40 075 249,61	31 054 185,45
Ostovelat	92 895 436,54	103 575 330,53
Muut velat	53 108 101,32	69 033 469,95
Siirtovelat	108 886 862,57	120 876 502,83
Laskennalliset verovelat	2 799 457,52	38 795,16
	409 451 063,02	497 233 343,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 705 924 521,54	3 674 407 367,94

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Hankintamenoperiaatetta ei ole noudatettu kuitenkaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle luovutettujen pysyvien vastaavien osalta, sillä jäsenkunnat luovuttivat sen nolla-arvolla perustettavan liikelaitoksen käyttöön. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 4.2 suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu vuosikuluiksi.

Poistojen alkamisperusteet

Irtaimen omaisuuden poistot aloitetaan hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Ensikertaisen kalustamisen suunnitelman mukainen poistolaskenta alkaa, kun koko kalustaminen on valmis. Rakennusten poistot alkavat valmistumispäivästä seuraavan kuukauden alusta. Kaupunkirakentamisen kiinteästä omaisuudesta kirjataan puolen vuoden suunnitelman mukainen poisto, joka lasketaan koko kuluneen tilikauden kustannuksista.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Varikon varaosavarasto ja hoitotavikevarasto on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Vaihtuvien vastaavien saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Vantaan kaupungin lainat otetaan pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisina. Kaupunki on suojannut osan lainasalkustaan korkojohdannaisilla. Kaupungin käyttämät korkojohdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia, korko-

optioita tai näiden yhdistelmiä. Kaupungin korkoriskipolitiikan mukaisesti kaupunki käyttää korkojohdannaisia ainoastaan taseessa olevien rahoitusriskien alentamiseen tai poistamiseen. Kaupungin kaikki johdannaissopimukset on tehty joko suojaamistarkoituksessa tai rahoituskulujen alentamiseksi siten, ettei korkoriskiä kuitenkaan lisätä. Vantaan kaupungin lainasalkkuun sisältyvä valuuttakurssiriski on eliminoitu johdannaissopimuksin, ks. tarkemmin kappale 4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot/ Johdannaiset.

Tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa

Vantaan kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukainen.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Edellisten tilikausien ylijäämään ovat kohdistuneet seuraavat oikaisut: Vantaan osuus HSL:n kumulatiivisesta ylijäämästä + 372 000,00 euroa ja maa-alueiden arvon oikaisu -2 993 893,92 euroa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, lukuun ottamatta Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkkia ja VAV Asunnot Oy:n tytäryhtiötä Kivikirveenkujan Autopaikat Oy, jota VAV Asunnot Oy – alakonserni ei ole tilinpäätökseensä. Näiden yhdistelemättä jättämisellä on vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kahdeksan kuntayhtymää, joissa Vantaan kaupunki on jäsenenä. Lisäksi osakkuusyhteisöt on yhdistelty tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, lukuun ottamatta Yrityspuiston Autopaikat Oy:tä, josta ei ollut tietoja saatavilla sekä VAV Asunnot Oy – alakonsernin osakkuusyhteisöjä Asunto Oy Viljapelto, Kiinteistö Oy Myyrinsärki sekä Metsolan Pysäköinti Oy. Yhdistelemättä jätettyjen osakkuusyhtiöiden vaikutus konsernin lukuihin on vähäinen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä. Konsernin keskinäisiä liittymismaksuja ei ole pystytty kaikilta osin selvittämään ja eliminoimaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernituloslaskelmassa konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernitaseessa konsernin omasta pääomasta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden olennaiset aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Osakkuusyhtiöiden osalta poistot on oikaistu niiden yhtiöiden osalta, joista tarvittavat tiedot ovat olleet saatavilla ja oikaisu on ollut konsernin kannalta olennainen.

Johdannaissopimusten käsittely

Konsernin liitetietoon on Vantaan kaupungin johdannaisten lisäksi yhdistelty Vantaan Energia Oy –alakonernin, Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY), ETEVA –kuntayhtymän sekä VAV Asunnot Oy –alakonsernin tilinpäätöksissään ilmoittamat johdannaiset.

Vantaan Energian on tilinpäätöksessään kirjannut kuluksi johdannaissopimuksen tekohetken ja tilinpäätöspäivän arvon välisen negatiivisen erotuksen. Nämä kirjaukset on konsernissa peruutettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 115/24.1.2017 mukaisesti, jossa todetaan, että kirjanpitolautakunnan 1963/2016 lausuntoa johdannaisten käsittelystä ei sovelleta kuntien vuoden 2016 tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kaupungin tilinpäätöksessään kirjaamat arvonalennuskirjaukset on esitetty vuonna 2016 kulukirjauksena tuloslaskelman erässä arvonalentumiset. Edellisenä vuonna tällaiset esitettiin suunnitelman mukaisten poistojen erässä. Tuloslaskelman vertailutietoja on muutettu tältä osin edellisen tilikauden osalta, nämä vastaavat muutokset on huomioitu konsernitilinpäätöksessä.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Konsernitilinpäätöksessä Edellisten tilikausien ylijäämään kohdistuvina merkittävinä oikaisuina näkyvät VTK Kiinteistöt Oy:n konsernitilinpäätökseensä kirjaamat aikaisimpiin tilikausiin liittyvät oikaisut -4 906 997,19 euroa, Vantaan kaupungin kirjaama maa-alueiden arvon oikaisu -2 993 893,92 euroa, Kiinteistö Oy Vantaan Erikasin vuodelle 2015 kohdistuva maa-alueiden oikaisu -1 256 157,00 euroa, Vantaan Energian kurssieroista aiheutuva muuntoero, jonka vaikutus konsernissa on -451 999,57 euroa, Laurea Ammattikorkeakoulu Oy :n välillisen osak-kuusyhtiöomistuksen alaskirjauksen oikaisu vuodelta 2015 3 096 984,08 euroa sekä vuoden 2015 konsernitilinpäätökseen yhdistelyn jälkeen muuttuneiden tilinpäätösten oikaisut konsernissa yhteensä 1 128 905,13 euroa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Yleishallinto	374 300	358 161	140	988
Kaupunginjohtajan toimiala	2 190	2 729	2 250	2 729
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	10 493	12 338	8 822	8 630
Sosiaali- ja terveystoimi	290 619	295 756	71 450	70 400
Sivistystoimi	40 461	41 925	40 560	41 869
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	294 685	271 993	137 220	112 183
Liikelaitokset ja rahastot				
Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos	26 554	26 688	27 352	26 688
Vantaan Työterveys	4 036	4 419	4 504	4 419
Suun Terveydenhuolto	6 263	5 720	6 263	5 720
Marja-Vantaa	155	759	165	759
Sosiaalinen luototus	0	2	0	2
Asuntolainarahasto	1	0	1	0
Vahinkorahasto	0	3	0	3
Toimintatuotot yhteensä	1 049 758	1 020 493	298 727	274 390

Verotulot

Verotulojen erittely		
1 000 €	2016	2015
Kunnan tulovero	813 747	786 218
Osuus yhteisöveron tuotosta	66 169	75 658
Kiinteistövero	73 894	72 151
Verotulot yhteensä	953 810	934 027

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Laskennalliset valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	125 953	89 192	125 953	89 192
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	47 370	48 631	47 370	48 631
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	16 031	18 627	16 031	12 679
Valtionosuudet yhteensä	189 353	156 450	189 353	150 502

Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen erittely		
1 000 €	2016	2015
Asiakaspalvelujen ostot	374 282	395 082
Muiden palvelujen ostot	280 833	302 923
Kaupungin palvelujen ostot yhteensä	655 115	698 005

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet			
1 000 €	2016	2015	2014
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	2	2	3
Keskustan valtuustoryhmä	6	5	5
Vihreä valtuustoryhmä	14	14	14
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	27	27	27
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	6	6	6
Kokoomuksen valtuustoryhmä	27	27	27
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	15	15	9
RKP:n valtuustoryhmä	3	3	3
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	100	99	93

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Seudullisten yhteishankkeiden käyttöoikeudet			
Liikenneväylät	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Raideliikenne	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot			
ATK-ohjelmistot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	50 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8 vuotta	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto-, yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	-	-
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	-	-

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvien pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Eläkevastuu 1.1.	630	759	438	464
Vähennykset	-261	-129	-205	-26
Eläkevastuu 31.12.	369	630	234	438
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	14 451	11 887	8 452	6 953
Lisäykset	1 334	2 567	1 000	1 500
Vähennykset	-252	-3	-27	-1
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	15 533	14 451	9 426	8 452
Muut pakolliset varaukset 1.1.	6 459	6 710	0	0
Lisäykset	222	104	0	0
Vähennykset	-107	-355	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	6 575	6 459	0	0

Olennaiset myyntivoitot ja tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	43 771	35 007	48 777	37 128
Osakkeiden myyntivoitot	971	670	871	1 328
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	304	297	304	297
Muut myyntivoitot	165	1 509	0	81
Myyntivoitot yhteensä	45 211	37 483	49 952	38 834
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	12	0	0	0
Osakkeiden myyntitappiot	0	739	297	0
Muut myyntitappiot	173	532	0	26
Myyntitappiot yhteensä	185	1 271	297	26

Osinkotuotot ja peruspääoman korot

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
1 000 €	**2016**	**2015**
Osinkotuotot muista yhteisöistä	12 561	18 455
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 400	1 400
Yhteensä	**13 961**	**19 855**

Poistoeron muutokset

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	1 834	893
Poistoeron muutokset yhteensä	1 834	893

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Satunnaiset tuotot				
KOy Vantaan Helikopteritukikohta, lahjoitus	1 800	0	1 800	1 000
KOy Vantaan Erikaksen maa-alueen myynti	0	1 222	0	0
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän myyntivoitto HSY Ekokem Oyj:n osakkeiden myynnistä	11 726	0	0	0
Satunnaiset tuotot yhteensä	13 526	1 222	1 800	1 000

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat							
Aineettomat hyödykkeet							
1 000 €					Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.					3 423	90 171	93 594
Lisäykset tilikauden aikana					49	6 326	6 375
Siirrot erien välillä					0	2 532	2 532
Tilikauden poisto					-2 597	-24 730	-27 327
Poistamaton hankintameno 31.12.					875	74 299	75 174
Aineelliset hyödykkeet							
1 000 €	Maa- ja vesi-alueet	Raken-nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	243 801	560 486	304 654	16 451	317	36 181	1 161 890
Lisäykset tilikauden aikana	41 395	24 250	37 416	7 992	0	16 642	127 694
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-346	-1 146	-135	0	0	-1 627
Vähennykset tilikauden aikana	-7 448	0	0	-147	0	0	-7 595
Siirrot erien välillä	11	12 205	7	1 483	0	-16 238	-2 532
Arvonalennukset	0	-724	0	0	0	0	-724
Tilikauden poisto	0	-37 249	-35 008	-7 353	0	0	-79 610
Poistamaton hankintameno 31.12.	277 760	558 621	305 923	18 290	317	36 584	1 197 496

Vantaan kaupunki on aktivoinut aineettomien hyödykkeiden muihin pitkävaikutteisiin menoihin kehittämismenoja seuraavasti: kiinteistöhallinnan toiminnanohjaus 873 818,59 euroa, SAP kehittäminen 864 100,33 euroa, perustietotekniikan kehittäminen 644 470,87 euroa ja sähköinen asiointi 554 166,67 euroa suurimpina. Poistamatta olevat kehittämismenot vuoden lopussa olivat yhteensä 6 439 616,26 euroa. Kehittämismenojen poistotapana on tasapoisto ja poistoaikana on 1.1.2013 lähtien kaksi vuotta ja sitä vanhemmissa viisi vuotta.

Osakkeet ja osuudet					
1 000 €	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	128 368	9 000	148 040	24 821	310 230
Lisäykset tilikauden aikana	12 493	0	2	449	12 944
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	-14 087	0	0	-536	-14 623
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-8 397	0	0	0	-8 397
Poistamaton hankintameno 31.12.	118 377	9 000	148 042	24 735	300 154

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
1 000 €	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	52 082	234 783	7 281	294 147
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	132	132
Vähennykset tilikauden aikana	-842	0	-441	-1 283
Arvonalennukset	0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	51 240	234 783	6 973	292 996

Maa- ja vesialueet erittely

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	990	205	277 420	316
Muut maa- ja vesialueet	378 154	346 392	340	243 486
Maa- ja vesialueiden arvonalennukset	-126	-67	0	0
Maa- ja vesialueet yhteensä	379 018	346 530	277 760	243 801

Omistukset tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2016

				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Tytäryhtiöt						
As Oy Vantaan Elviira	Vantaa	100 %	100,0 %	911	0	0
As Oy Vantaan Keltasafiiri	Vantaa	100 %	100,0 %	31	0	0
As Oy Vantaan Maarukka	Vantaa	100 %	100,0 %	8	0	0
As Oy Vantaan Pihka	Vantaa	100 %	100,0 %	9	0	0
As Oy Vantaan Punasafiiri	Vantaa	100 %	100,0 %	59	0	0
As Oy Vantaan Sepänpuisto	Vantaa	100 %	100,0 %	740	417	-60
As Oy Vantaan Sinisafiiri	Vantaa	100 %	100,0 %	37	0	0
Kiint Oy Katriinanrinne	Vantaa	100 %	100,0 %	142	1 089	3
Kiint Oy Kehäsuora	Vantaa	100 %	100,0 %	3 046	70	262
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 10	Vantaa	100 %	100,0 %	6 012	7	-2
Kiint Oy Pakkalankuja 11	Vantaa	100 %	100,0 %	1 453	0	0
Kiint Oy Tiedepuisto	Vantaa	100 %	100,0 %	3 847	8 597	-345
Kiint Oy Tikkurilan linja-autoasema	Vantaa	100 %	100,0 %	38	67	36
Kiint Oy Vantaan Erikas	Vantaa	100 %	100,0 %	3 924	48	-106
Kiint Oy Vantaan Helikopteritukikohta	Vantaa	100 %	100,0 %	2 239	39	-60
Ratakujan Pysäköinti Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	2 635	97	-253
Tikkuparkki Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	8 907	24	-461
Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	575	92	86
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	519	7 957	-11
VAV Asunnot Oy -konserni	Vantaa	100 %	100,0 %	137 131	526 516	18 074
VAV Palvelukodit Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
VAV Hoivakiinteistöt Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
VTK Kiinteistöt Oy -konserni	Vantaa	100 %	100,0 %	30 864	116 022	600
Kivistön Putkijäte Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
Kivistön Pysäköinti Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Paloasema	Vantaa	0 %	100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Peltolantie 5	Vantaa	0 %	100,0 %			
Myyrmäen Urheilupuisto Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
Vantaan Innovaatioinstituutti Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
Kiint Oy Myyrinselkä	Vantaa	0 %	73,6 %			
Vantaan Moottorirata Oy	Vantaa	95 %	100,0 %	644	11	76
A-Tulkkaus Oy	Vantaa	100 %	99,6 %	1 214	1 180	2
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Vantaa	96 %	95,5 %	16 089	507	678
Kiint Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti	Vantaa	66 %	91,0 %	566	18	-21
Ruukkukujan Autopaikat Oy	Vantaa	86 %	87,5 %	12	9	117
Kiint Oy Vantaan Maakotkantie 10	Vantaa	37 %	86,3 %	204	5	-38
Korson Pienteollisuustalo Oy	Vantaa	83 %	83,1 %	131	42	56
Kiint Oy Korson Toimistokeskus	Vantaa	77 %	77,1 %	2 110	26	-62
Kiint Oy Tikkurilan Terveysasema	Vantaa	62 %	73,8 %	2 106	971	-222
Kiint Oy Lehdokkitien Virastotalo	Vantaa	85 %	84,6 %	784	146	-63
Kiint Oy Vantaan Kauppalantalo	Vantaa	71 %	70,8 %	401	68	-23
Vantaan Energia Oy	Vantaa	60 %	60,0 %	132 010	347 134	23 086
Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Vantaa	0 %	60,0 %			
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy	Vantaa	52 %	52,4 %	93	522	8

Omistukset kuntayhtymissä ja yhteisyhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2016

				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Kuntayhtymät						
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä	Helsinki	19,5 %	19,5 %	96 121	308 623	16 501
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Helsinki	17,6 %	17,6 %	14 724	18 326	3 329
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	17,5 %	17,5 %	343	63	56
Uudenmaan liitto	Helsinki	15,4 %	15,4 %	243	264	-27
ETEVA	Mäntsälä	12,2 %	12,2 %	1 904	6 292	170
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitop. -kuntayht.	Helsinki	11,9 %	11,9 %	47 319	70 578	-6 776
Västra-Nylands folkhögskola - kuntayhtymä	Raasepori	3,1 %	3,1 %	39	9	0
Kårkulla kommunalförbund för omsorger kuntayht.	Parainen	2,5 %	2,5 %	302	474	29
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Vantaan Näätäkuja 3	Vantaa	41,5 %	41,5 %	110	46	0
Hakunilan Keskus Oy	Vantaa	40,4 %	40,4 %	-2 241	11	12
Kiint Oy Tikkurilan Raha-asema	Vantaa	40,0 %	40,0 %	65	26	-17
Kiint Oy Vantaan Säästötalo	Vantaa	39,6 %	39,6 %	-24	1 707	35
Kiint Oy Korsontie 2	Vantaa	34,0 %	34,0 %	-206	1	-6
Laurea Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	32,4 %	32,4 %	14 432	2 930	-957
As Oy Tikkurilan Koivutie 10	Vantaa	30,5 %	30,5 %	-7	11	-1
Kaunialan Sairaala Oy	Kauniainen	45,0 %	45,0 %	461	1 601	15
Kiint Oy Hakucenter	Vantaa	11,0 %	29,2 %	-884	9	-47
Hakopolun Liikekiinteistö Oy	Vantaa	27,2 %	27,2 %	359	8	8
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	26,0 %	26,0 %	7 809	3 082	86
As Oy Korsonpiha	Vantaa	24,1 %	24,1 %	-306	1	-9
As Oy Hirvitie 39	Vantaa	21,7 %	21,7 %	92	3	1
Vantaan Energia Oy (alakonserni)	Vantaa					
Svartisen Holding As	Trondheim	0,0 %	29,8 %			
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa					
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa	0,0 %	32,8 %			
Yhdistelemättömät						
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vantaa	0,0 %	54,9 %			
Yrityspuiston Autopaikat Oy	Vantaa	5,0 %	31,0 %			
VAV Asunnot Oy (alakonserni)	Vantaa					
Kivikirveenkujan Autopaikoitus Oy	Vantaa	0,0 %	67,4 %			
Metsolan Pysäköinti Oy	Vantaa	0,0 %	35,5 %			
Kiinteistö Oy Myyrinsärki	Vantaa	0,0 %	33,3 %			
Asunto Oy Viljapelto	Vantaa	0,0 %	23,3 %			

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset konserniyhteisöiltä

Saamisten erittely				
1 000 €	2016		2015	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	1 776	0	1 032
Lainasaamiset	0	7 620	0	11 968
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	9 143	0	4 620
Siirtosaamiset	16 377	6 536	13 720	6 150
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteysyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	32	0	35
Saamiset yhteensä	16 377	25 107	13 720	23 806

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	16 377	13 720
Muut tulojäämät	2 055	0		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Verosaamiset	373	319	18	4
Jaksotetut henkilöstökulut	479	377	0	0
Jaksotetut korot	54	133	25	23
Jaksotetut asuntolainojen korot	0	0	139	133
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	809	4 735	699	4 267
TEN-tuet Kehärata	2 807	0	2 807	2 806
Kotouttamislain mukaist korvaukset	5 452	0	5 452	3 625
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	3 034	3 121	1 857	2 105
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	6 536	6 150
Muut tulojäämät	17 354	17 138	9 432	2 098
Siirtosaamiset yhteensä	32 418	216 294	43 341	34 931

Rahoitusarvopapereiden erittely

Rahoitusarvopaperit		
1 000 €	2016	2015
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	9 903	11 264
Kirjanpitoarvo	1 086	1 086
Erotus	8 817	10 178

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Oman pääoman erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	349 118	349 118	349 118	349 118
Peruspääoma 31.12.	349 118	349 118	349 118	349 118
Muut omat rahastot				
Asuntolainarahasto				
Peruspääoma 1.1.			89 493	87 770
Lisäykset			1 667	1 723
Peruspääoma 31.12.			91 160	89 493
Marja-Vantaa -rahasto				
Peruspääoma 1.1.			24 274	23 238
Lisäykset			0	2 000
Vähennykset			471	964
Peruspääoma 31.12.			23 804	24 274
Sosiaalisen luototuksen rahasto				
Peruspääoma 1.1.			1 829	1 870
Lisäykset			2	0
Vähennykset			0	41
Peruspääoma 31.12.			1 831	1 829
Vahinkorahasto				
Peruspääoma 1.1.			7 379	8 383
Vähennykset			1 263	1 003
Peruspääoma 31.12.			6 116	7 379
Muut omat rahastot				
Peruspääoma 1.1.	181 534	176 263		
Lisäykset	5 231	7 894		
Vähennykset	4 448	2 624		
Peruspääoma 31.12.	182 316	181 534		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	451 140	421 420	362 861	354 153
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	3 146	4 364	0	2 000
Oikaisu edelliseen tilikauteen	-3 041	-559	-2 622	10 045
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	444 953	416 497	360 239	362 198
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	103 861	34 643	64 823	662
Oma pääoma yhteensä	1 080 249	981 793	897 090	834 954

Poistoero

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	3 044	1 210
Poistoero yhteensä	3 044	1 210

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat		
1 000 €	2016	2015
Joukkovelkakirjalainat	72 900	78 633
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	386 748	380 380
Lainat julkisyhteisöiltä	4 630	5 090
Pitkäaikaiset velat yhteensä	464 278	464 103

Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat			
1 000 €		2016	2015
Pitkäaikaiset			
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2	=100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		12 000	12 800
- korko %: 6 kk euribor marg. - 0,05			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-800	-800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		11 200	12 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010	=100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		22 400	24 000
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,025			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 600	-1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		20 800	22 400
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011	=100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		22 167	23 333
- korko %: 6 kk euribor/ marg. + 0,0075			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 167	-1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		21 000	22 166
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017	=100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		10 000	10 500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,02			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-500	-500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		9 500	10 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019	=100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		35 000	36 667
- korko %: 6 kk euribor/ ei marg.			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 667	-1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		33 333	35 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2014	=100308		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 65.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		65 000	65 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. + 0,30			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		65 000	65 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 2/2014	=100309		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 45.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		45 000	45 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. +0,36			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		45 000	45 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2016	=100336		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 40.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		0	
- korko %: kiint. +0,155			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		40 000	
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä		245 833	211 566

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2 =100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	800	800
- korko %: 6 kk euribor/ marg. - 0,005		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 400.000,-	-800	-800
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	800	800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	800	800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010 =100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 600	1 600
- korko %: 12 euribor/ marg. + 0,025		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-1 600	-1 600
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 600	1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 600	1 600
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011 =100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 167	1 167
- korko %: 6 kk euribor/ marg. +0,0075		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 583.333,33	-1 167	-1 167
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 167	1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 167	1 167
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017 =100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	500	500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. +0,02		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-500	-500
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	500	500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	500	500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019 =100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 667	1 667
- korko %: 6 kk euribor, ei marg.		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 833.333,33	-1 667	-1 667
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 667	1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 667	1 667
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	5 733	5 733
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	251 567	217 299

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	369	630	234	438
Ympäristövastuut	15 533	14 451	9 426	8 453
Muut pakolliset varaukset	6 575	6 459	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	22 476	21 540	9 659	8 891

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille

Vieras pääoma				
1 000 €	2016		2015	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0	37 300	0	62 039
Ostovelat	0	8 583	0	8 831
Yhteensä	0	45 882	0	70 870
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	-4 134	0	9 716
Yhteensä	0	-4 134	0	9 716
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteysyhteisöille				
Ostovelat	0	1 128	0	1 132
Yhteensä	0	1 128	0	1 132
Vieras pääoma yhteensä	0	42 876	0	81 717

Liittymismaksut ja muut velat

Liittymismaksujen ja muiden velkojen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Liittymismaksut ja muut velat (pitkäaikaiset)				
Liittymismaksut	131 646	126 738	0	0
Muut velat	0	3 059	0	0
Liittymismaksut ja muut velat yhteensä	131 646	129 797	0	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Verovelat	1 685	1 835	0	0
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	89 649	103 814	55 148	61 635
Korkojaksotukset	1 911	3 792	395	643
Muut siirtovelat	16 874	11 436	3 008	3 335
Siirtovelat yhteensä	110 119	120 877	58 552	65 613

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Omaisuusvakuudelliset velat

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	365 642	428 071		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	923 310	926 123	0	0
Annetut kiinnitykset yhteensä	923 310	926 123	0	0
Velat, joiden vakuudeksi pantattu osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 731	17 606		
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	17 802	20 007	0	0
Pantatut osakkeet yhteensä	17 802	20 007	0	0

Muiden omien sitoumusten ja konserniyhteisön puolesta annetut vakuudet

Vakuudet				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	240	168	0	0
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	6 102	4 907	0	0
Vakuudet yhteensä	6 342	5 075	0	0

Vuokravastuut

Vuokravastuut				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	84 381		22 293	32 662
Myöhemmin maksettavat	59 188		171 168	218 196
Vuokravastuut yhteensä	143 569	103 335	193 461	250 857
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	20 719	17 826	6 213	6 976
Myöhemmin maksettavat	173 917	138 579	11 510	11 355
Leasingvastuut yhteensä	194 636	156 405	17 722	18 331
Vuokravastuut yhteensä	338 205	259 740	211 184	269 188

Konernin vuokravastuista ei ole vertailuvuodelle saatavilla jakoa seuraavalla tilikaudella maksettavien ja myöhemmin maksettavien välillä.

Annetut vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen lainojen puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			599 830	599 830
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			340 783	345 947
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			259 347	253 883
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			259 725	274 283
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen leasingvastuiden puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			172 000	136 000
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			143 669	136 000
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			28 331	0
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			134 111	132 829
Takaukset muiden puolesta				
Takaukset muiden puolesta	100 002	86 826	53 100	44 000
Takauslimiitistä käytetty 31.12.	42 925	40 028	29 802	20 701
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.	57 077	46 798	23 298	23 298
Velat, jonka vakuudeksi takaus on annettu 31.12.	62 535	59 717	15 633	16 891

Muut vastuusitoumukset

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
1 000 €	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 034 820	1 005 298
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	772	716

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Sopimusvastuut				
Urakkasopimukset	62 847	76 001	57 847	75 477
Maankäyttösopimukset	1 000	4 629	1 000	4 629
Muut sopimukset	97 212	6 970	3 357	5 265
Sopimusvastuut yhteensä	161 059	87 600	62 205	85 371
Arvonlisäveron palautusvastuu	31 667	36 804	0	0
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt yhteensä	192 726	124 404	62 205	85 371

Johdannaiset

Johdannaiset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot				
Korkojohdannaiset	288 876	435 892	85 000	155 000
Valuuttajohdannaiset	65 221	116 319	60 000	110 000
Muut johdannaiset	60 189	53 622	0	0
Nimellisarvot yhteensä	414 286	605 833	145 000	265 000
Avoinna olevien johdannaissopimusten markkina-arvot				
Korkojohdannaiset	-12 051	-10 103	-1 543	-2 708
Valuuttajohdannaiset	-3 496	1 714	-3 686	1 005
Muut johdannaiset	-88	-17 210	0	0
Markkina-arvot yhteensä	-15 635	-25 599	-5 229	-1 704

Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Johdannaissopimuksia oli tehty 13,7 prosenttiin lainakannasta.

Ns. basis swapit

- 30 miljoona euroa, sopimuksen alkamispäivä 27.6.2012, päättymispäivä 27.6.2019, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,166 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- 15 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 14.11.2012, päättymispäivä 14.11.2019, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1325 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- 20 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 14.11.2012, päättymispäivä 14.11.2022, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1175 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.

Koronvaihtosopimus vaihtuvasta kiinteään korkoon:

- 20 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 8.10.2008, päättymispäivä 8.10.2018, kaupunki maksaa kiinteää 3,59 % p.a korkoa ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen. Vastapuolella on oikeus, mutta ei velvollisuutta, irtisanoa tämä koronvaihtosopimus päättymään 3 kuukauden välein ennen sopimuksen eräpäivää.

Koron- ja valuutanvaihtosopimukset

- 30 miljoonaa euroa (SEK 268.950.000,-), sopimuksen alkamispäivä 4.4.2011, päättymispäivä 4.4.2017, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna +0,14 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Stibor 1kk:n korkoa +0,55% p.a marginaalilla korjattuna. Sopimus on kertalyhenteinen.
- 30 miljoonaa euroa (GBP 24.090.000,-), sopimuksen alkamispäivä 25.5.2012, päättymispäivä 25.5.2018, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna +0,335 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Libor 1kk:n korkoa korjattuna +0,90 % p.a. marginaalilla. Sopimus on kertalyhenteinen.

Yllä luetellut koron- ja valuutanvaihtosopimukset ovat osa kaupungin lainasalkussa olevia SEK- ja GBP -määräisiä strukturoituja lainoja. Johdannaissopimuksilla on poistettu valuutta- ja korkoriski ko. valuuttamääräisten lainojen osalta ja johdannaissopimusten nettoarvo on lainojen erääntyessä nolla. Valuuttajohdannaisten arvo vaihtelee tilinpäätökseen ilmoitettavissa arvostuksissa valuuttakurssien muutosten mukaan lainojen juoksuaikana, mutta muutokset eivät realisoidu kaupungin tulokseen silloin, kun lainoja ei makseta ennenaikaisesti takaisin vaan ne päättyvät alkuperäisen sopimuksen mukaisesti.

Konsernin johdannaiset

Vantaan Energia suojaa sähkön hintariskejä tekemällä sähköjohdannaissopimuksia sekä myynnin että tuotannon osalta. Sähköjohdannaisten avoinna oleva nettovolyymi on johdannaisten juoksuaikana alempi kuin ennustettu erittäin todennäköinen spot-hintaisten hankintojen määrä. Polttoaineiden hintariskeiltä suojaudutaan tekemällä raaka-ainejohdannaiskauppoja. Yhtiö suojautuu dollarin arvonmuutoksilta tekemällä valuuttajohdannaiskauppoja. Hiilidioksidin päästöoikeuksien hintariskiltä suojaudutaan päästöoikeusjohdannaissopimuksilla sekä huomioimalla päästöoikeuksista aiheutuvat kustannukset tuotannonsuunnittelussa. Korkoriskeiltä (pankkilainat ja leasingvelat) suojaudutaan korkojohdannaisilla.

HSY:n tekemät johdannaissopimukset ovat lainoihin liittyviä koronvaihtosopimuksia, jotka on tehty korkomenojen suojaamisen tarkoituksessa. Pitkäaikaisten lainojen vaihtuva korko on tällöin sidottu koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Koronvaihtosopimusten johdosta HSY:n maksettavat korot eivät muutu markkinakorkojen liikkeiden mukaan. Näin pienennetään korkoriskiä ja parannetaan tulevien korkomenojen ennakoitavuutta. Johdannaisten markkina-arvot liikkuvat korkomarkkinoiden liikkeiden mukaan, mutta markkina-arvojen muutokset eivät vaikuta HSY:n maksamiin korkomenoihin, kun korot on johdannaisilla kiinnitetty. Kaikki johdannaissopimukset on dokumentoitu ja niiden suojaavuus tilinpäätöshetkellä arvioitu.

HSY:n johdannaissopimuksissa ei ole purkuehtoja. HSY:n valuutan- ja koronvaihtosopimuksella ulkomaan valuuttamääräinen (SEK) ja vaihtuvakorkoinen laina on vaihdettu euromääräiseksi ja kiinteäkorkoiseksi.

Muut HSY:n voimassa olevat johdannaissopimukset ovat tavanomaisia koronvaihtosopimuksia. SEB-pankin sopimus on suojaava edellyttäen, että 3 kuukauden Euribor on matalampi kuin 5,50 %. Mikäli Euribor ylittää tuon rajan, alkaa sopimuksesta maksettava korkotaso nousta. Tämä on kuitenkin erittäin epätodennäköistä sopimuksen voimassaoloaikana. Muut korkojohdannaiset ovat kokonaan suojaavia.

Korkojohdannaisten markkina-arvot seuraavat markkinakorkojen liikkeitä. Markkina-arvon muutos ei kuitenkaan vaikuta HSY:n maksaman koron määrään, joka on juuri koronvaihtojohdannaisella kiinnitetty. Markkina-arvo kuvaa hintaa, joka maksettaisiin (arvo negatiivinen) tai saataisiin (arvo positiivinen), jos johdannaissopimus purettaisiin nyt.

VAV Asunnot Oy on suojannut yhtiön vaihtuvakorkoisia korkotukilainoja, joiden omavastuukorko on 3,4 %:a, korkoriskiltä koronvaihtosopimuksin. Korkotason ollessa negatiivinen auheuttaa myös negatiivinen koroero maksuvelvoitteen. Sopimukset noudattavat lainojen ehtoja ja siksi ne esitetään taseen ulkopuolisena vastuuna.

VAV Asunnot Oy:llä on koronvaihtosopimuksia kahdessa eri korkoryhmässä, vaihtuvakorko 12 kk Euribor, kiintetäkorko 1,034 % - 1,096 % ja vaihtuvakorko6 kk Euribor, kiintetä korko 0,937 % - 0,952 %. Kaikki sopimukset erääntyvät 2025.

ETEVA –kuntayhtymän johdannaisia ovat koronvaihtosopimus korkoriskin suojaamistarkoitukseen yksittäisen lainan osalta. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvakorko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2018. Lisäksi on ETEVA:lla on lisähyötyswap joka on tehty yksittäisen lainen korkoristin suojaamiseksi. Tällä koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2022.

4.5 Ympäristötilinpitoa koskevat liitetiedot

Ympäristötilinpito Vantaalla

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2016 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 472 000 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun.
Ympäristökulut vuonna 2016 olivat yhteensä 23,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja. Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 2,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeluun käytettiin 1,1 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli 1,3 miljoona euroa.
Ympäristöinvestoinnit olivat 14,2 miljoonaa euroa, josta valtaosa (9,6 milj. euroa) käytettiin jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon investointeihin. Seuraavaksi suurimmat investointikohteet olivat ryhmässä Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet (2,3 milj. euroa) ja melun ja tärinän torjunta (1,4 milj. euroa).

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit						
1 000 €	Tuotot		Kulut		Investoinnit	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Ulkoilmansuojelu	6	15	1126	2133	36	403
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0	270	156	0	0
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	0	2	2380	2375	9573	8465
Maaperän ja pohjaveden suojelu	8	51	196	91	630	299
Melun ja tärinän torjunta	0	0	99	70	1411	878
Luonnonsuojelu ja maisemanhoito	0	0	72	94	119	102
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	82	58	1329	958	0	0
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	376	49	16274	14895	2269	1862
Ilmastonsuojelu	0	0	0	197	202	2
Ympäristötoiminta yhteensä	472	176	21 746	20 969	14 241	12 012
Verot, Investointien poistot	0	0	368	12 371	0	0
Kaikki yhteensä	472	176	23383	33 340	14241	12 012

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut		
	2016	2015
Tuotot		
Ympäristötuotot / toimintatuotot	0,2 %	0,1 %
Ympäristötuotot / asukas	2,2 €	0,8 €
Kulut		
Ympäristökulut + poistot / toimintakulut + poistot	1,6 %	2,4 %
Ympäristökulut + poistot / asukas	106,7 €	155,4 €
Investoinnit		
Ympäristöinvestoinnit / kokonaisinvestoinnit	9,7 %	7,9 %
Ympäristöinvestoinnit / asukas	65,0 €	56,0 €

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.
Vuonna 2016 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 472 000 euroa. Se kattoi 0,2 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 2,2 euroa asukasta kohden.

Kuvio: Ympäristötuottojen jakauma

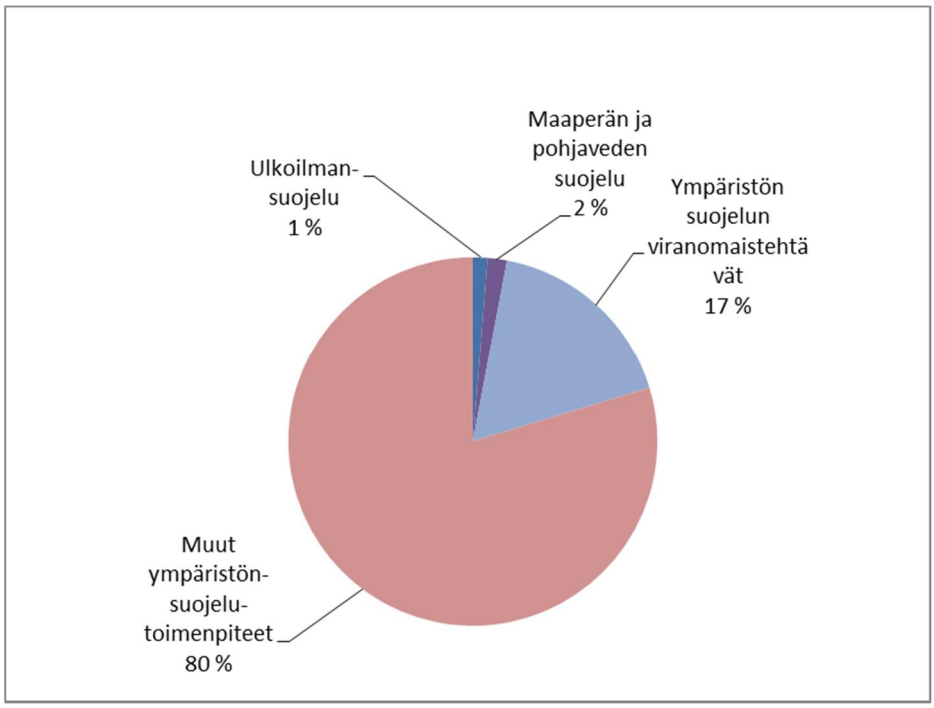

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 23,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (16,3 milj. euroa). Seuraaviksi suurimmat kulut tulivat jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä sekä ulkoilman suojelusta.

Kuvio: Ympäristökulujen jakauma ilman veroja ja investointien poistoja

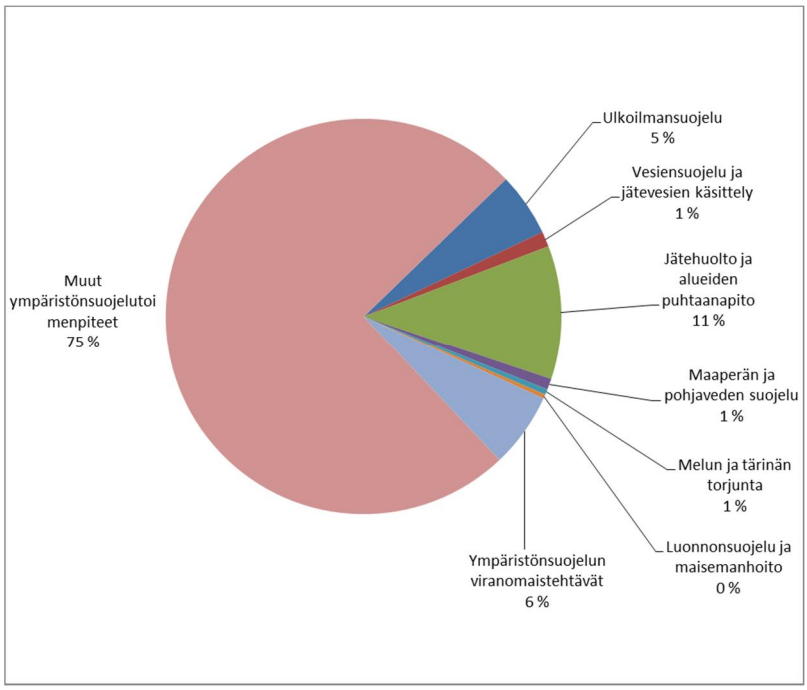

Ympäristöinvestoinnit on meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 14,2 miljoonalla eurolla. Ylivoimaisesti eniten, lähes 9,6 miljoonaa euroa, investoitiin jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon. Seuraavaksi eniten investointeja tehtiin ryhmään *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (2,3 milj. euroa) sekä melun ja tärinän torjuntaan (1,4 milj. euroa).

Kuvio: Ympäristöinvestointien jakauma

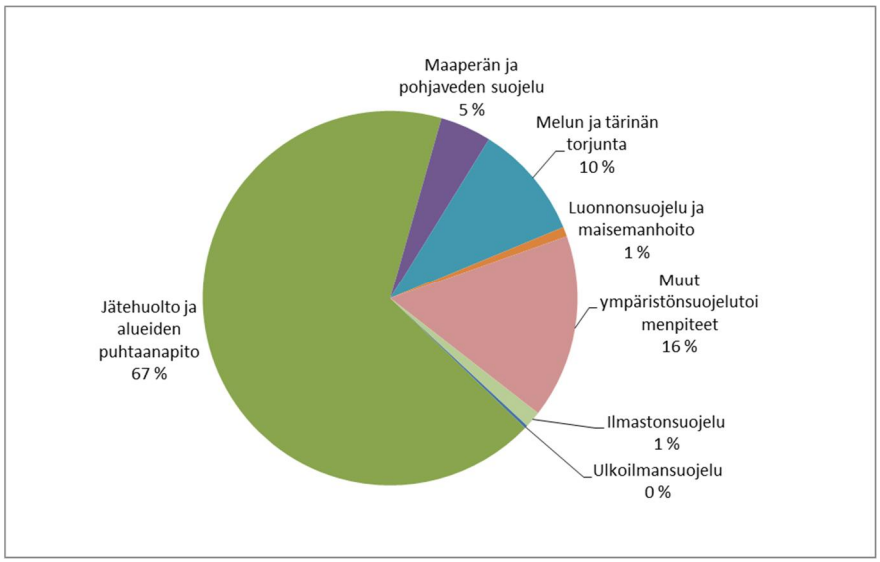

Ulkoilman suojelu

Kuntatekniikan keskus sai pölynsidontatöistä tuottoja 5 600 euroa. Muita tuottoja ulkoilman suojelusta vuonna 2016 ei ollut.

Vuoden 2016 ulkoilman suojelun kulut tulivat katujen kevätharjauksen ja pölynsidonnan henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista sekä aineista ja tarvikkeista, yhteensä niiden osuus oli yhteensä 1,1 milj. euroa.

Kuntatekniikan keskus investoi harjakoneiden ja pesulaitteiden hankintaan 36 000 euroa. Muita investointeja ulkoilmansuojeluun vuonna 2016 ei ollut.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Tuloja ei ollut vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä vuonna 2016.

Valtaosa vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn 270 00 euron kuluista koostui henkilöstömenoista kuntatekniikan keskuksessa Sivistystoimen toimialan kulut olivat noin 22 000 euroa, joka koostui pääasiassa jätevesi- ja lietemaksuista sekä vesinäytteiden laboratoriomaksuista.

Investointeja vesiensuojeluun ja jäteveden käsittelyyn ei vuonna 2016 tehty.

Jätehuolto ja roskaantuminen

Jätehuollosta ja roskaantumisesta ei saatu tuloja vuonna 2016.

Jätehuollon kuluja oli vuonna 2016 yhteensä 2,4 miljoonaa euroa, josta kuntatekniikan keskuksen osuus oli 1,4 miljoonaa euroa. Valtaosa kului henkilöstökuluihin. Sivistystoimen toimiala käytti jätehuoltoon kaikkiaan 97 000 euroa. Kulutut koostuivat vaarallisen jätteen käsittelystä ja tieto ja lavapalveluiden ostosta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan jätehuollon kulut (141 100 euroa) koostuivat henkilöstökuluista. Tilakeskuksen henkilöstö- ja jätehuoltokustannuksia kertyi 246 000 euron edestä.

Tilakeskuksen investoinnit vuonna 2016 olivat suurimpia. Jätekatoksiin investoitiin 73 000 euroa..

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Maaperän ja pohjaveden suojelusta saadut tuotot 7 800 euroa muodostuivat pelastuslaitoksen saamista Öljynsuojarahaston avustuksista ja imeytysaineiden laskutuksista.

Maaperän ja pohjaveden suojelun 195 600 euron kuluista suurin osa muodostui pääasiassa henkilöstökuluista ja konsulttitöistä kuntatekniikan keskuksessa ja pelastuslaitoksessa.. Pelastuslaitos käytti 5 900 euroa imeytysaineiden ostoihin öljyntorjunnassa.

Maaperän ja pohjaveden suojeluun investoitiin 630 000 euroa, jonka kuntatekniikan keskus käytti pilaantuneiden maiden kunnostukseen.

Melun ja tärinän torjunta

Melun ja tärinän torjunta ei tuonut tuottoja vuonna 2016.

Melun ja tärinän torjunnasta aiheutuneet kulut (99 100 euroa) muodostuivat vuonna 2016 kuntatekniikan keskuksessa henkilöstökuluista (74 131 euroa) ja konsultilla teetetystä meluselvityksestä (24 965 euroa).

Melun ja tärinän torjunnan 1,4 miljoonan euron investoinneista tilakeskus käytti 1,1 miljoonaa euroa Varia Tennistien ja Pähkinärinteen ikkunaremontteihin ja Kaivokselan koulun seinien lämmöneristykseen. Kuntatekniikan keskus käytti 355 519 euroa meluvalleihin ja -esteisiin.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2016.

Luonnonsuojelun ja maisemansuojelun kulut olivat yhteensä noin 72 100 euroa. Siitä suurin osa oli pääasiassa suunnittelutyön henkilöstökuluja (48 100 euroa) kuntatekniikan keskuksessa. Pelastuslaitoksen kulut (23 000 euroa) olivat niin ikään henkilöstökuluja ja aiheutuivat maastopalojen sammuttamisesta.

Vantaan kaupungin investoinnit luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun olivat 118 600 euroa. Se muodostui kokonaisuudessaan kuntatekniikan keskuksen investoinneista luonnonsuojelualueille

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

Tähän ryhmään kuuluvia tuloja kertyi lähinnä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin liittyvistä lupamaksuista. Tulot olivat yhteensä lähes 82 075 euroa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut olivat noin 1,3 miljoonaa euroa.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2016.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet luetaan muun muassa ympäristökoulutuksen, -kasvatuksen ja -neuvonnan sekä ympäristöjohtamisen ympäristökulut. Kaikilla toimialoilla ympäristöjohtamisen kehittäminen, ympäristöohjelmien tekeminen ja ekotukitoiminta aiheuttivat henkilöstökuluja aikaisempaa enemmän.

Tuloja oli noin 376 400 euroa. Siitä suurin muodostui e-palvelun tuomasta energiansäästöstä tilakeskuksessa. Poistokirjojen myynti tuotti 10 300 euroa sivistystoimen toimialalle.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -ryhmään lasketuista runsaan 16 miljoonan euron kuluista suurin osa on sivistystoimen toimialan menoja (13,9 milj. euroa). Siitä ympäristökasvatukseen ja ympäristöjohtamisen ylläpitämiseen arvioidut palkkakulut olivat 13,7 milj. euroa. Vantaan luontokoululle maksettiin tukea 116 300 euroa. Ympäristökasvatuksen materiaaleihin ja kirjastojen ympäristöteemaisiin kirjoihin käytettiin vajaa 45 000 euroa sekä ympäristökoulutuksen ostopalveluihin ja ympäristösertifikaattimaksuihin 35 600 euroa. Ympäristökeskuksen kulut olivat noin 485 680 euroa, joka koostui suurimmaksi palvelujen ostoista (179 500 euroa) ja henkilöstökuluista (152 700 euroa). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kulut (69 750 euroa) kertyivät valtaosin henkilöstökuluista ekotukitoiminnassa.

Rakennusvalvonnan kulut olivat noin 29 000 euroa. Kulut tulivat muun muassa maalämpökaivojen luvituksesta ja energianeuvonnasta kertyvistä henkilöstökuluista. Smart & Clean -hankkeen vaatimat valmistelut ja jäsenyys Green Net Finlandissa toivat kuluja noin 5 700 euroa elinkeinopalveluille.

Muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin investoitiin kaikkiaan 2,3 miljoonaa euroa. Siitä suurin osa oli kuntatekniikan keskuksen investointeja (2,2 milj. euroa) katuvalaisimien vaihtoon ja joukkoliikenteen luotettavuuden kehittämiseen. Tilakeskus teki erilaisia energiansäästöinvestointeja 91 860 eurolla.

Ilmaston suojelu

Ilmaston suojelu ei tuonut tuloja eikä kuluja vuonna 2016. Investointeja vesiensuojeluun ja jäteveden käsittelyyn tehtiin kuntatekniikan keskuksessa vuonna 2016 yhteensä 202 000 eurolla

Ympäristöverot

Kuntatekniikan keskuksen ja tilakeskuksen ympäristöverojen ja veroluonteisten maksujen osuus oli yhteensä noin 10,6 milj.

Ympäristövastuut

Kuntatekniikan keskuksella oli ympäristövastuita 9,4 miljoonan euron edestä. Siitä oli varattu 8,5 miljoonaa. euroa täyttömäkien viimeistelyyn. Vuonna 2016 rahaa ei käytetty. Sotungin kaatopaikan maisemointiin ja viimeistelyyn on varattu 1 milj. euroa. Vuonna 2016 rahaa käytettiin 260 780 euroa.

4.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajien palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2016	2015
Yleishallinto	6	5
Kaupunginjohtajan toimiala	172	172
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	960	949
Sosiaali- ja terveystoimi	3 188	3 094
Sivistystoimi	5 827	5 790
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	680	680
Yhteensä	10 833	10 690

Henkilöstökulut		
1 000 €	2016	2015
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	491 224	486 177
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-5 340	-5 400
Henkilöstökulut yhteensä	485 884	480 777

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
1 000 €	2016	2015
Kansallinen kokoomus Vantaa	55	60
Kansallinen Kokoomus Uusimaa	1	1
Suomen Keskusta Uusimaa	0	0
Suomen Keskusta Vantaa	11	13
Perussuomalaiset	22	27
Perussuomalaiset Uusimaa	0	0
SKP:n Vantaan kaupunkijärjestö Ry	0	0
Suomen Kristillisdemokraatit	5	7
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Uusimaa	1	1
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	84	95
Suomen ruotsalainen kansanpuolue Vantaa	8	8
Vihreä liitto Vantaa	33	40
Uudenmaan Vihreät Ry	0	0
Vasemmistoliiton Vantaan Kunnllisjärjestö Ry	19	24
Vasemmistoliitto Uusimaa	0	0
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	240	278

Tilintarkastajan palkkiot		
1 000 €	2016	2015
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	78	81
Tilintarkastajan lausunnot	0	0
Muut palkkiot	8	12
Palkkiot yhteensä	**86**	**93**

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilinpäätös

5.1.1 Toimintakertomus

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Euroopassa tapahtuneiden terroritekojen takia pelastuslaitos tarkisti valmiussuunnitelmansa sekä valmiutensa. Suomeen syksyllä 2015 tulleiden turvapaikanhakijoiden lukumäärä putosi heti alkuvuodesta ja pelastustoimen alueelle ei enää perustettu uusia vastaanottokeskuksia, vaan osa vanhoista keskuksista lakkautettiin vuoden aikana. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä kuitenkin vuoden aikana ja tilannetta seurataan yhä.

Pelastuslaitoksen johtokunta päätti vapauttaa nuohouksen vapaalle kilpailulle 1.1.2015 alkaen. Päätöstä puolsivat kuntien lausunnot nuohouksesta sekä Hyvinkään ja Pornaisten aikaisemmat päätökset vapauttaa nuohous vapaalle kilpailulle. Tilannetta seurattiin aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta. Nokipalojen ei ole havaittu lisääntyneen.

Jehu-Malja-kilpailu, joka on palokuntien kilpailu suomenmestaruudesta, pidettiin 14.5.2016. Kilpailun järjestäminen oli voimanponnistus pelastuslaitokselle, mutta onnistui hyvällä yhteistyöllä sopimuspalokuntien ja henkilöstön kanssa.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Joulukuun 21 päivänä julkaista sote-ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen tulevaisuudessa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville maakunnille vuoden 2019 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen. Joulukuun 21 päivän hallituksen ratkaisun perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 miljoonan ihmisen turvallisuudesta. Vantaan kaupunginhallitus on helmikuussa 2017 esittänyt valtioneuvostolle, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitos pysyisi itsenäisenä eikä pelastuspalveluita siirretä maakuntaan. Pelastustoimen ja Uudenmaan yhteistyön valmistelutyö vie osan pelastuslaitoksen voimavaroista.

Pelastusjohtaja Pekka Vänskä ilmoitti syksyllä jäävänsä eläkkeelle 9.3.2017 ja hän jäi vuosilomalle jo 1.12.2016 alkaen.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa viimeisten vuosien aikana mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella vuonna 2016 oli 7 120 pelastustehtävää (vuonna 2015 pelastustehtäviä 6 659) Tehtävämäärässä oli noin 9% kasvua edellisvuoteen. Ensihoidon osalta kokonaistehtävämäärä oli 32 522 (30 224 tehtävää vuonna 2015). Ensihoidon osalta kasvua oli 8%.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu pelastusjohtaja, apulaispelastusjohtaja, pelastuspäällikkö, riskienhallintapäällikkö ja suunnittelupäällikkö. Suunnittelupäällikkö on irtisanoutunut ja samoin talouspäällikkö on vaihtunut. Hallinnon tehtävät on pystytty jakamaan johtoryhmän kesken ja yhteistyö talouspalvelukeskuksen kanssa on sujunut erittäin hyvin. Talouspäällikön tehtäviä hoitaa vuoden 2016 alusta alkaen Heidi Piikki talouspalvelukeskuksesta.

Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle.

Tuloslaskelmaosan talousarviovertailu

Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 093 939 euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjausten ja varausten jälkeen 1 436 859 euroa

Pelastustoimen osalta liikevaihto oli 27,7 milj. euroa (27,6 milj. euroa vuonna 2015). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,2 milj. euroa (0,1 milj. euroa vuonna 2015). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,24 milj. euroa.

Toimintakulut olivat 25,3 milj. euroa (24,9 milj. euroa vuonna 2015). Tästä materiaali- ja palveluostoja oli 3,7 milj. euroa, henkilöstökuluja 17,3 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 4,3 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 97 prosenttisesti.

Pelastustoimen liikeylijäämään 1,09 milj. euroa vaikutti merkittävästi henkilöstökulujen jääminen 0,56 milj. euroa ennakoitua pienemmäksi. Alitus johtui avoimista vakansseista hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta. Myös kiky-sopimuksessa sovittu lomarahojen 30 %:n vähennys sekä vuoden 2015 sivukuluoikaisu pienensivät lomapalkkavelan määrää. Poistojen osalta säästöä syntyi 0,19 milj. euroa.

Ensihoidon osalta talousarvion sitova tavoite toteutui. Liikevaihto oli 9,7 milj. euroa (9,1 milj. euroa vuonna 2015). Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,3 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 1,9 milj. euroa (1,7 milj. euroa vuonna 2015). Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,4 milj. euroa (1,3 milj. euroa vuonna 2015).

Toimintakulut olivat 9,7 milj. euroa (9,0 milj. euroa vuonna 2015). Materiaalien- ja palveluiden osuus oli 1,2 milj. euroa, henkilöstökulujen 7,7 milj. euroa ja liiketoiminnan muiden kulujen 0,8 milj. euroa.

Rahoitusosan talousaviovertailu

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 631 151 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos 1 572 116 euroa nostaa rahavarojen määrän 1 700 220 euroon

Investointiosan talousarviovertailu

Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille oli 2,3 milj. euroa.

Investointien tavoitetaso alitettiin 57 988 eurolla. Investointeihin kului 2 242 012 euroa. Investointien rahoitusosuuksien 102 880 euroa ja autojen myynnistä kertyneet luovutustulojen 146 926 euroa jälkeen nettoinvestoinnit olivat 1 992 206 euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 2 040 830 euroa. Asema- ja johtokeskuskalustoon käytettiin 178 457 ja väestöhälyttimiin 22 725 euroa.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä vuoden 2016 lopussa oli 472, joista määräaikaisia 50. Henkilöstö kasvoi 6 henkilöllä vuoteen 2015 verrattuna. Henkilöstökulut alittivat budjetoidun 2,6 %:lla ollen 25 073 476 euroa.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Pelastuslaitoksen tavoitteiden toteutumista, varojen käyttöä ja tuloksellisuutta valvotaan säännöllisellä raportoinnilla. Vantaan kaupungille ja muille kunnille raportoidaan osavuosikatsauksien yhteydessä. Henkilökohtaisten tavoitteiden ja tuloksellisuuden valvontaa suoritetaan pääosin kehityskeskusteluissa.

Pelastuslaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2016 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus. Valvontatoimintaan on kohdistunut normaalina pidettäviä hallintovalituksia.

Ensihoitopalvelua tehtiin Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa solmittujen yhteistoimintasopimuksien mukaisesti.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvon alennuksia.

Pelastuslaitos on vuokralla kuntien omistamissa kiinteistöissä.

Pelastuslaitoksen sisäisten riskien tunnistaminen on tehty pelastuslaitoksen oman valmiussuunnitelman yhteydessä sekä Vantaan kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Niissä on otettu huomioon sekä ulkoiset että sisäiset pelastuslaitoksen palvelukykyä uhkaavat riskit..

Riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa on ohjeistettu pelastuslaitoksen toimintasäännössä. Palvelunhallintaan liittyvää riskienhallintaa kehitetään osana valtakunnallista pelastustoimen riskienhallintaa. Toimintasääntöä täsmennetään pelastusjohtajan päätöksillä hankinta- ja tilausoikeuksista.

Työturvallisuuteen liittyvät riskienhallinta on toteutettu työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla käyttämällä pelastuslaitosten yhteistä PERA-ohjelmaa.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen ylijäämä ennen varauksia on 1 095 238 euroa. Tilikaudelle puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisten hyödykkeen hankintamenon kattamisen yh-

teensä 2 176 662 euroa, josta muodostuu poistoeron lisäys. Poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivaraukselle hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 341 621 euroa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 436 859 euroa siirretään taseeseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1000 €	Pelastus TA 2016	Pelastus Toteuma	Pelastus Poikkeama	Ensihoito TA 2016 Hyvinkää	Ensihoito Toteuma Hyvinkää	Ensihoito Poikkeama Hyvinkää	Ensihoito TA 2016 Peijas	Ensihoito Toteuma Peijas	Ensihoito Poikkeama Peijas
Liikevaihto	27 606	27 670	64	4 183	4 183	0	5 632	5 545	-87
Liiketoiminnan muut tuotot	53	227	174	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-3 821	-3 703	118	-457	-594	-137	-659	-605	54
Henkilöstökulut	-17 884	-17 327	557	-3 357	-3 208	149	-4 493	-4 539	-46
Poistot ja arvonalentumiset	-1 713	-1 526	187	0	-1	-1	0	-1	-1
Liiketoiminnan muut kulut	-4 241	-4 248	-7	-369	-382	-13	-480	-397	83
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 093	1 093	0	-2	-2	0	3	3
Rahoitustuotot ja -kulut	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 094	1 094	0	-2	-2	0	3	3
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-1 835	-1 835	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys(-) tai vähenn	0	2 177	2 177	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	0	1 436	1 436	0	-2	-2	0	3	3

Talousarvion lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2016	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	37 421	37 398	- 23
Liiketoiminnan muut tuotot	53	227	174
Materiaalit ja palvelut	- 4 937	- 4 902	35
Henkilöstökulut	- 25 734	- 25 074	660
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 713	- 1 528	185
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 090	- 5 027	63
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 094	1 094
Rahoitustuotot ja -kulut	0	1	1
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 095	1 095
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	- 1 835	- 1 835
Vapaaeht. varausten lisäys(-) tai vähenn	0	2 177	2 177
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	0	1 437	1 437

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2016	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan ja investointien rahavirta	-587	631	1 218
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	941	941
Rahavarojen muutos	-587	1 572	2 159

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2016	Toteuma	Poikkeama
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajon	2 170	1 943	227
Muu pelastus- ja huoltokalusto	40	98	- 58
Asemakalusto	-	167	- 167
Johtokeskukset	-	11	- 11
Väestönsuojelujärjestelmät	40	23	17
Tietojärjestelmät	50	-	50
Investoinnit yhteensä	2 300	2 242	58
Valtionosuudet ja luovutustulot	-	250	- 250
Investoinnit netto	2 300	1 992	308

5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	37 398 448,21	36 683 010,51
Liiketoiminnan muut tuotot	226 498,10	145 768,50
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 721 058,17	- 1 524 380,18
Palvelujen ostot	- 3 181 020,25	- 3 017 693,57
	- 4 902 078,42	- 4 542 073,75
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 19 419 163,30	- 19 185 116,21
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 4 417 213,87	- 4 405 280,38
Muut henkilösivukulut	- 1 237 098,54	- 1 175 717,56
	- 25 073 475,71	- 24 766 114,15
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 528 118,33	- 1 748 037,38
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 027 334,91	- 4 599 335,83
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 093 938,94	1 173 217,90
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	1 299,42	1 139,24
Muut rahoituskulut	0,00	- 736,56
	1 299,42	402,68
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 095 238,36	1 173 620,58
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 1 835 040,95	- 883 999,40
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	2 176 661,95	- 123 661,95
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 436 859,36	165 959,23

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	20,2	27,4
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	20,2	27,4
Voitto, %	2,9	3,2

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 093 938,94	1 173 217,90
Poistot ja arvonalentumiset	1 528 118,33	1 748 037,38
Rahoitustuotot ja -kulut	1 299,42	402,68
Tulorahoituksen korjauserät	- 182 106,57	- 131 337,19
	2 441 250,12	2 790 320,77
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 2 242 011,84	- 2 324 964,89
Rahoitusosuudet investointimenoihin	102 880,00	150 093,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	329 032,27	146 322,59
	- 1 810 099,57	- 2 028 549,30
Toiminnan ja investointien rahavirta	631 150,55	761 771,47
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 438 140,29	- 2 669 149,56
Saamisten muutos muilta	- 68 089,54	144 262,37
Korottomien velkojen muutos kunnalta	4 969,65	757,25
Korottomien velkojen muutos muilta	- 434 054,54	1 125 216,40
Rahoituksen rahavirta	940 965,86	- 1 398 913,54
Rahavarojen muutos	1 572 116,41	- 637 142,07
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 700 220,12	128 103,71
Rahavarat 1.1.	128 103,71	765 245,78
	1 572 116,41	- 637 142,07

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	1 930 744	-62 500
Investointien tulorahoitus, %	122,6	134,3
Kassan riittävyys, pv	16,7	1,3
Quick ratio	1,0	0,9
Current ratio	1,0	0,9

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	5 825 510,53	5 361 422,72
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	5 834 785,53	4 118 189,66
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	- 9 275,00	1 243 233,06
	5 825 510,53	5 361 422,72
Vaihtuvat vastaavat	7 365 639,84	7 163 574,18
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	618 530,89	573 735,36
Saamiset kunnalta	4 871 549,43	6 309 689,72
Muut saamiset	175 339,40	151 951,79
Siirtosaamiset	0,00	93,60
	5 665 419,72	7 035 470,47
Rahat ja pankkisaamiset	1 700 220,12	128 103,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 191 150,37	12 524 996,90
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	2 958 465,34	1 521 605,98
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 521 605,98	1 355 646,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 436 859,36	165 959,23
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3 004 778,48	3 346 399,48
Poistoero	3 004 778,48	1 169 737,53
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	2 176 661,95
Vieras pääoma	7 227 906,55	7 656 991,44
Lyhytaikainen		
Ostovelat	2 300 920,94	2 455 931,06
Korottomat velat kunnalta	8 878,05	3 908,40
Muut velat	844 620,47	842 825,37
Siirtovelat	4 073 487,09	4 354 326,61
	7 227 906,55	7 656 991,44
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 191 150,37	12 524 996,90

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	45,2	38,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	19,2	20,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	2 958,5	1 521,6

5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

1 000 €	2016	2015
Jäsenkuntien toimintaosuudet		
Pelastustoimi	26 603	26 457
Ensihoito	8 354	7 810
Myynti- ja maksutulot		
Pelastuspalvelut	441	430
Ensihoitopalvelut	1 374	1 308
Yhteistoimintakorvaukset	426	438
Turvallisuuspalvelut (tarkastus- ja valvonta)	200	240
Liiketoiminnan muut tuotot (sis. valtionosuudet)	227	146
Toimintatuotot yhteensä	37 625	36 829

Valtionosuuksien erittely

1 000 €	2016	2015
Palosuojelurahasto	153	150
Öljynsuojarahasto	19	0
Valtionosuuksien oikaisu v.2011-2015	-88	
Valtionosuudet yhteensä	84	150

Palosuojelurahastolta saaduissa rahoitusavustuksista 71 tEUR on merkitty hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi ja 32 tEUR on keskeneräisessä käyttöomaisuudessa

Valtuustoryhmille annetut tuet		
1 000 €	**2016**	**2015**
Keskustapuolue Uusimaa	0,1	0,1
Kokoomus Uusimaa	1,2	1,1
Perussuomalaiset Uusimaa	0,1	0,1
Suomen Sos.Dem. puolue Uusimaa	0,9	0,9
Vasemmistoliitto Uusimaa	0,2	0,2
Vihreä Uusimaa ry	0,3	0,3
Yhteensä	**2,8**	**2,6**

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
ATK-laitteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
1 000 €	2016	2015
Muut toimintatuotot		
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	182	131
Myyntivoitot yhteensä	182	131

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	1 835	884
Poistoeron muutokset yhteensä	1 835	884

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat				
Aineelliset hyödykkeet				
1 000 €	Kuljetus-välineet	Muut koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 826	292	1 243	5 361
Lisäykset tilikauden aikana	1 996	223	23	2 242
Rahoitusosuudet tilikaudella	-120	-15	32	-103
Vähennykset tilikauden aikana	-147	0	0	-147
Siirrot erien välillä	1 307	0	-1 307	0
Tilikauden poisto	-1 371	-158	0	-1 528
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 492	342	-9	5 826

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2016	2015
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 522	1 356
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 522	1 356
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	1 437	166
Oma pääoma yhteensä	2 959	1 522

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	3 005	1 170
Poistoero yhteensä	3 005	1 170

Vieras pääoma

1 000 €	2016 Lyhyt-aikainen	2015 Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	7	5
Yhteensä	7	5
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	911	682
Yhteensä	911	682
Vieras pääoma yhteensä	918	687

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 989	4 177
Muut tilinpäätösjaksotukset	84	177
Siirtovelat yhteensä	4 073	4 354

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut

1 000 €	2016	2015
Vuokravastuut		
Vuokravastuut yhteensä	4 172	4 275
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 172	4 275
Leasingvastuut		
Leasingvastuut yhteensä	1 338	1 711
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	552	650
Yhteensä	5 510	5 986

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

1 000 €	2016	2015
Muut sopimukset		
Seuraavan tilikauden sopimuspalokuntasopimukset	1 128	1 137
Sopimusvastuut yhteensä	1 128	1 137

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2016	2015
Virka- ja työsuhteisia	422	418
Määräaikaisia	50	48
Yhteensä	472	466

5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 28.2.2017

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta

Nyberg Juha
puheenjohtaja, Vantaa

Nordström Ralf
varapuheenjohtaja, Vantaa

Järvinmaa Taru
jäsen, Hyvinkää

Lindholm Teuvo
jäsen, Hyvinkää

Perttu Helinä
jäsen, Järvenpää

Taavitsainen Mikko
jäsen, Järvenpää

Kauranen Erkki
jäsen, Kerava

Salonen Timo
jäsen, Mäntsälä

Kyrö Jaakko
jäsen, Mäntsälä

Martelius Seija
jäsen, Nurmijärvi

Lappalainen Mira
jäsen, Nurmijärvi

Palviainen Erja
jäsen, Pornainen

Lahdenperä Tuula
jäsen, Tuusula

Landstedt Jyrki
pelastusjohtaja vs.

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla ____ ____ 2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.2 Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilinpäätös

5.2.1 Toimintakertomus

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2016 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 38.000 vastaanottokäyntiä ja asiakassopimusten määrä kasvoi n. 6 %.

Liikelaitos panosti vahvasti digitaalisiin ratkaisuihin vuonna 2016. eArkiston käyttöönotto tapahtui suunnitellusti ja hallitusti toukokuussa 2016. Liikelaitos laajensi työterveyshoitajan virtuaalivastaanottoa sekä otti käyttöön työterveyshoitajien nettiajanvarauksen. Muutokset sujuvoittavat ja nopeuttavat asiakaan asiointia työterveyshuollosta. Vuoden alusta kaikkiin yritysasiakkaiden terveystarkastuksiin liitettiin työhyvinvointikysely. Kysely tehostaa terveystarkastuksen kulkua ja parantaa terveystarkastuskokonaisuuden laatua. Käynnistimme ensimmäisenä Suomessa työpaikan etäkeuhkofunktiomittaukset menestyksekkäästi. Asiakkailta tullut palaute muutoksista on erittäin positiivista. Asiakasyritysten sopimusprosessia uusittiin nettisivuillamme täytettävällä sopimuslomakkeella, jolloin sopimusprosessi tehostuu ja nopeutuu entisestään.

Suoritimme vuosittaisen ostaja-asiakas asiakastyytyväisyyskyselyn ja jälleen kerran asiakkaamme antoivat meille arvosanaksi kaikista toiminnoistamme Hyvä. Palautteiden perusteella päätimme kehittää työterveyspalveluiden visualisointia työterveyshuollon tuotteiden ymmärtämisen edistämiseksi.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vantaan Työterveys liikelaitos on kuntalain mukaisesti syksyllä 2008 erillisellä päätöksellä perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Vantaan Työterveys liikelaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan.

Liikelaitoksella on johtokunta, jossa on kuusi jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen.
Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan jäsenet 31.12.2016:

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Helen Josefsson, puheenjohtaja	Mia Henriikka Salmivuo
Sauli Heinonen, varapuheenjohtaja	Kari Hokkanen
Varpu Peltonen	Salla Lindblad-Palo
Jussi Lempiäinen	Pekka Polkko
Kirsi Mäkilaine	Sari Kuula
Hannu Kokko	Lasse Hyytiäinen

Liikelaitoksen johtokunnan jäsenistössä tapahtui 2016 muutos. Eila Hyttisen menehtymisen johdosta tilalle varsinaiseksi jäseneksi valittiin Varpu Peltonen ja varajäseneksi Salla Lindblad-Palo.

Vantaan Työterveys liikelaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu työterveysjohtaja, johtava työterveyslääkäri, kolme palvelupäällikköä sekä talouspäällikkö. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen työterveysjohtaja.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 370 224 eurolla ja se parani 59 387 euroa vuoteen 2015 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 664 euroa (2 664 euroa vuonna 2015) ja korkoa kaupungin lainasta 10 658 euroa (10 658 euroa vuonna 2015).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 658 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 664 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2016 lopussa 2,4 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2015). Tilikauden 2016 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,016 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,3 milj. euroa (0,45 milj. euroa vuonna 2015).

Liikevaihto oli 6,9 milj. euroa (7,1 milj. euroa vuonna 2015) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,04 miljoonaa euroa (0,05 miljoonaa euroa vuonna 2015). Myynti ylitti talousarvion 3 %:lla.

Toimintakulut olivat 6,4 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,08 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,35 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,52 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2016 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 28 272 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2016 merimiestoimipisteen tappiosta.

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1-31.12.2016 34 521,01 euroa ja se käytettiin toimipisteiden kalusteinvestointeihin sekä e-arkisto –toiminnallisuuden käyttöönottoon.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2016 lopussa 69 henkilöä (69 vuonna 2015).
Henkilöstökulut olivat 3,4 milj. euroa (3,4 milj. euroa vuonna 2015).
Vuokralääkäreiden kustannukset olivat 1,12 milj. euroa. (1,31 milj. euroa vuonna 2015)

Henkilöstömenot alittivat budjetoidun 6,2 %:lla. Vuokratyövoiman käyttö lasketaan palveluostoiksi ja palvelumenot ylittyivät 0,5 %:lla.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vantaan Työterveys liikelaitoksen riskienhallinta on kiinteä osa strategista ja operatiivista johtamista. Liikelaitoksessa suoritetaan jatkuvaa toimintaympäristön ja oman toiminnan riskienarviointityötä mm. toimintaym-

päristön analyysillä ja eri toimintojen raportoinnilla (mm. talous, asiakkuudet, palautteet). Johtamista ja työterveyshuollon työn riskienhallintaa toteutetaan laatujärjestelmään kirjattujen menettelyohjeiden avulla. Sisäinen auditointi aloitettiin keväällä 2015 ja sitä on jatkettu 2016. Auditointiin sisältyy johdon katselmus. Riskienarviointityöstä vastaa Vantaan Työterveys liikelaitoksessa työterveysjohtaja.

Talouden kehitystä ja tavoitteiden toteutumista raportoidaan Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle, johtoryhmälle, apulaiskaupunginjohtajalle sekä pääkaupunkiseudun yritystyöterveyshuollon neuvottelukunnalle kirjallisesti sekä säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä.
Vantaan kaupunki -asiakkuudelle talousraportointi tapahtuu kuukausittain. Vantaan Työterveys liikelaitos suorittaa taloudellisuuden ja tuloksellisuuden vertailua neljän eri kaupungin alueella sijaitsevien toimipisteidensä välillä. Vantaan Työterveys liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo työterveysjohtaja.

Lainsäädännölliset ja rakenteelliset uudistukset, mm. kuntalain vaikutukset, sote-ratkaisu ja työterveyshuollon kustannusten korvattavuus tulevat vaikuttamaan merkittävästi liikelaitoksen toimintaan tulevaisuudessa. Muutokset ovat ennen kaikkea mahdollisuus, mutta sisältävät luonnollisesti myös riskejä muutosvaiheessa. Näihin riskeihin on varauduttu vaikuttamisverkostolla, huomioimalla mahdollisuuksien mukaan muutokset sopimustasolla sekä hyvällä yhteistyöllä palveluiden tuottajien kanssa, sekä hyvällä ja avoimella henkilöstöjohtamisella.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen sisäisen valvonnan järjestäminen

Vantaan Työterveysliikelaitoksen sisäinen valvonta kohdistuu organisaation kaikkeen toimintaan. Se käsittää tiedossa olevien riskien hallitsemiseksi käyttöönotettuja keinoja, toimintatapoja ja valvontatoimenpiteitä. Liikelaitoksen sisäinen valvonta on osa liikelaitoksen johtamisjärjestelmää ja työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja, raportoinnin ja tiedon luotettavuutta, resurssien ja omaisuuden turvaamista sekä lainsäädännön ja ohjeiden noudattamista. Esimiehet ohjaavat sekä valvovat alaistensa toimintaa ja he ryhtyvät toimenpiteisiin, mikäli havaitsevat väärinkäytöksiä johtamassaan toiminnassa. Henkilöstön on raportoitava epäilemänsä väärinkäytökset tai rikkomukset esimiehelleen.

Liikelaitoksen toimintaprosessit on kuvattu menettelyohjein, joihin toiminta perustuu ja joiden toteutumista seurataan päivittäisessä johtamisessa.
Säännölliseen valvontaan kuuluvat mm.

- johdolle laadittavat raportit (talous-, henkilöstö-, asiakkuus-, prosessiraportit sekä sisäinen auditointi)
- toiminnan ja toimintapoikkeamien seuranta (esim. lokitarkastukset, tietojärjestelmien ja puhelinjärjestelmien seurantaraportit)
- talousarvion toteutumisen seuranta (johtoryhmässä, johtokunnassa ja apulaiskaupunginjohtajan kanssa läpikäytävä kuukausiraportti).
- toimintaperiaatteiden sekä ohjeiden noudattamisen valvonta (mm. esimiestyönä kuukausipalavereissa ja työntekijävarteissa sekä päivittäisessä johtamisessa)
- Liikelaitokselle on johtosäännöissä määritellyn mukainen mm. sopimusten ja laskujen hyväksymis- ja valtuutusjärjestelmä nimetyille henkilöille
- Riskienarviointi toteutetaan ja raportoidaan kaupunkitasoisesti määritellyn frekvenssin, sisällön ja menetelmän mukaisesti.

Sisäinen valvonnan kautta tulleiden havaintojen ja raporttien valossa voidaan sanoa, että liikelaitoksen vuodelle 2016 asetetut tavoitteet on saavutettu.

Arvio tulevasta kehityksestä

Valmisteilla olevan SOTE ratkaisun kaikkia vaikutuksia työterveyshuoltoon ei vielä tiedetä. Eduskuntakäsittelyyn tuleva lakiesitys sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä siirtää työterveyshuollon järjestämisvastuun 1.1.2019 maakunnalle. Palveluiden tuottajina ovat yksityiset, yleishyödylliset tai maakunnan palvelulai-

toksen yhtiöt sikäli kun toiminnan tulkitaan tapahtuvan kilpailluilla markkinoilla. Muut palvelut tuottaa maakunnan palvelulaitos. On todennäköistä, että työterveyshuollon palvelutuottajien palvelukonseptit, tuotteistus ja ansaintalogiikka tulevat lähivuosina muuttumaan merkittävästi ja liikelaitos on lähtenyt tähän muutokseen jo nyt mukaan toiminnan digitalisaation ja uudenlaisten työterveyshuollon palveluiden kehittämiseksi.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja/ varauksia on 588 667 euroa. Tilikaudella kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuun omaisuuteen kohdistuneet 36 020,19 euroa.

Työterveysjohtajan esitys tilikauden 2016 tuloksen käsittelystä Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle on seuraava:

Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 608 601,50 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	6 724	6 935	211
Liiketoiminnan muut tuotot	25	41	16
Henkilöstömenot	-3 625	-3 401	224
Materiaalit ja palvelut	-2 419	-2 435	-16
Muut kulut	-482	-505	-23
Poistot	-42	-36	6
Liikeylijäämä (alijäämä)	181	599	418
Muut rahoitustuotot ja kulut	-13	-11	2
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	42	34	-8
Tuloverot	-10	-14	-4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	200	608	408

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Varsinaisen toiminnan rahavirta	200	609	409
Rahoitustoiminnan rahavirta	0	-713	-713
Investointien rahavirta	-60	-35	25
Muiden maksuvalmiuden muutosten rahavirta	0	0	0
Rahavarojen muutos	140	-139	-279

5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	6 935 192,09	7 128 523,73
Liiketoiminnan muut tuotot	40 877,31	52 596,60
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 83 414,97	- 84 987,81
Palvelujen ostot	- 2 351 128,71	- 2 638 937,40
	- 2 434 543,68	- 2 723 925,21
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 2 659 845,52	- 2 641 153,08
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 595 243,33	- 605 886,36
Muut henkilösivukulut	- 146 358,31	- 150 069,36
	- 3 401 447,16	- 3 397 108,80
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 36 020,19	- 33 660,38
Liiketoiminnan muut kulut	- 504 287,55	- 474 514,42
Liikeylijäämä (-alijäämä)	599 770,82	551 911,52
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	2 619,54	2 831,25
Kunnalle maksetut korkokulut	- 10 658,00	- 10 658,00
Korvaus peruspääomasta	- 2 664,00	- 2 664,00
Muut rahoituskulut	- 401,04	- 387,19
	- 11 103,50	- 10 877,94
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	588 667,32	541 033,58
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	1 499,18	- 9 036,22
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	34 521,01	42 696,61
Tuloverot	- 16 086,01	- 13 759,98
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	608 601,50	560 933,99

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	27,1	30,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	27,1	30,9
Voitto, %	8,5	7,6

Vantaan Työterveys liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	599 770,82	551 911,52
Poistot ja arvonalentumiset	36 020,19	33 660,38
Rahoitustuotot ja -kulut	- 11 103,50	- 10 877,94
Tuloverot	- 16 086,01	- 13 759,98
	608 601,50	560 933,98
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 34 521,01	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	574 080,49	560 933,98
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	- 141 000,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 438 538,05	46 061,36
Saamisten muutos muilta	- 17 661,84	- 22 005,23
Korottomien velkojen muutos kunnalta	- 6 919,43	8 785,12
Korottomien velkojen muutos	- 109 068,18	- 240 455,46
Rahoituksen rahavirta	- 713 187,50	- 207 614,21
Rahavarojen muutos	- 139 107,01	353 319,77
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	307 504,04	446 611,05
Rahavarat 1.1.	446 611,05	93 291,28
	- 139 107,01	353 319,77

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	1 135 014	612 633
Investointien tulorahoitus, %	1 763,0	0,0
Lainanhoitokate	69,0	63,1
Kassan riittävyys, pv	17,5	24,6
Quick ratio	3,3	2,7
Current ratio	3,3	2,7

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	39 061,44	40 560,62
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	9 473,81	26 538,11
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	0,00	0,00
	9 473,81	26 538,11
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	29 587,63	14 022,51
	29 587,63	14 022,51
Vaihtuvat vastaavat	3 116 923,28	2 799 830,40
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	447 994,35	427 894,90
Saamiset kunnalta	2 361 034,74	1 922 496,69
Muut saamiset	390,15	2 827,76
	2 809 419,24	2 353 219,35
Rahat ja pankkisaamiset	307 504,04	446 611,05
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 155 984,72	2 840 391,02
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 908 284,13	1 440 682,63
Peruspääoma	37 500,00	37 500,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 262 182,63	842 248,64
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	608 601,50	560 933,99
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	165 031,17	201 051,36
Poistoero	39 061,44	40 560,62
Vapaaehtoiset varaukset	125 969,73	160 490,74
Vieras pääoma	1 082 669,42	1 198 657,03
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	150 000,00	150 000,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	161 548,15	224 224,16
Korottomat velat kunnalta	3 081,16	10 000,59
Muut velat	115 802,16	120 997,74
Siirtovelat	652 237,95	693 434,54
	932 669,42	1 048 657,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 155 984,72	2 840 391,02

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	65,7	57,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	15,5	16,7
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 870,8	1 403,2
Lainakanta 31.12., 1000 €	150,0	150,0

5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pienet käyttöomaisuusinvestoinnit, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa on kirjattu tilikauden kuluksi.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2016	2015
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Myyntituotot kunnalta	2 472	2 762
Myyntituotot muilta	4 463	4 366
Muut tuet ja avustukset	41	53
Toimintatuotot yhteensä	6 976	7 181

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Valtuustoryhmille annetut tuet

	2016	2015
Kansallinen Kokoomus Vantaa	0,8	0,9
Perussuomalaiset	0,1	0,1
Suomen Sos.Dem. puolue Vantaa	0,8	0,9
Vantaan vihreät	0,1	0,2
Yhteensä	1,8	2,1

Erittely poistoeron muutoksista

1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-1	9
Poistoeron muutokset yhteensä	-1	9

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
1 000 €	Aineettomat oikeudet	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	27	0	27
Lisäykset tilikauden aikana	4	0	4
Siirrot erien välillä			0
Tilikauden poisto	-22	0	-22
Poistamaton hankintameno 31.12.	9	0	9

Aineelliset hyödykkeet			
1 000 €	Muu kalusto	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	14	0	14
Lisäykset tilikauden aikana	30	0	30
Siirrot erien välillä	0	0	0
Tilikauden poisto	-14	0	-14
Poistamaton hankintameno 31.12.	30	0	30

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Muut siirtosaamiset	0	3
Siirtosaamiset yhteensä	0	3

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	38	38
Peruspääoma 31.12.	38	38
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 403	842
Ylijäämän siirto	-141	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 262	842
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	608	561
Oma pääoma yhteensä	1 908	1 441

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	39	41
Poistoero yhteensä	39	41

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	634	680
Muut tilinpäätösjaksotukset	18	14
Siirtovelat yhteensä	652	693

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2016	2015
Virka- ja työsuhteisia	69	69
Yhteensä	69	69

Luottamushenkilömaksut		
	2016	2015
Kansallinen Kokoomus Vantaa	0,8	0,9
Perussuomalaiset	0,1	0,1
Suomen Sos.Dem. puolue Vantaa	0,8	0,9
Vantaan vihreät	0,1	0,2
Yhteensä	1,8	2,1

5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOS

Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan ja työterveysjohtajan allekirjoitukset

Vantaalla

Helen Josefsson
Puheenjohtaja

Sauli Heinonen
Varapuheenjohtaja

Vappu Peltonen

Jussi Lempiäinen

Kirsi Mäkilaine

Hannu Kokko
varajäsen Lasse Hyytiäinen

Anne-Marie Hovi
työterveysjohtaja

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla ___ ____ 2017

BDO Audiator Oy
JHTT -yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

5.3 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätös

5.3.1 Toimintakertomus

Suun terveydenhuollon liikelaitos on kunnallinen liikelaitos, jonka toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon liikelaitos toimii asiantuntijana suun terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa yhteistyössä eri viranomaisten ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Suun terveydenhuollon palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten suun terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja sairauksia hoitamalla sekä toimintakykyä parantavilla kuntoutustoimenpiteillä. Työnjako on oleellinen osa kustannustehokasta suun terveydenhuollon toimintaa. Toiminnan järjestämisessä tukeudumme tutkittuun tietoon ja keskitymme asiakaslähtöiseen vaikuttavaan ja laadukkaaseen toimintaan.

Toimitusjohtajan katsaus
Toiminnan ja talouden tasapaino yhdessä liikelaitoksen alijäämän kattamisen kanssa olivat keskeiset tavoitteet toimintakaudella.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä pysyi lähes ennallaan 2016. Vuoden aikana annettiin palveluja 72 290 asiakkaalle. Asiakkaiden määrä väheni edelliseen vuoteen nähden 1,5 %.

Suun terveydenhuollossa toteutui v. 2016 147 043 hammaslääkärikäyntiä (144 287 käyntiä vuonna 2015, lisäystä edelliseen vuoteen 1,9 %), 45 388 suuhygienistikäyntiä (44 377 käyntiä vuonna 2015, lisäystä edelliseen vuoteen 2,3 %) sekä 9 541 hammashoitajakäyntiä (12 397 käyntiä vuonna 2015, vähennystä 23,0 %).
Oikomishoidossa olevien potilaiden määrä oli 6698 (6 364 potilasta vuonna 2015).

Suun terveydenhuollon kiireelliseen ensiapuun pääsi saman päivän aikana. Ensiapukäynneissä ei ollut merkittävää muutosta edelliseen vuoteen verrattuna (2016 22 851 käyntiä, 2015 22 741). Pääkaupunkiseudun (PKS) virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen ja PKS-Suun erikoishoidon yksikön käyttö oli väestösuhdetta alhaisempaa.

Peruuttamattomat poisjäännit vähenivät 4,1 % (2016 8972 käyntiä ja 2015 9354 käyntiä). Lasten ja nuorten poisjäännit vähentyivät 6,0 %, ja aikuisten poisjäännit vähentyivät 1,0 %. Peruuttamattomien poisjääntien kliinisten tuntien määrä väheni 5,6 % vuoteen 2015 verrattuna (2016 5306 h ja 2015 5622 h).

Hampaiden reikiintymisindeksin d+D mukaan 5-vuotiaiden hammasterveys oli 0,5 (0,4 2015) 12-vuotiaiden hammasterveys oli 0,5 (0,6 2015) ja 15-vuotiaiden hammasterveys oli 0,9 (1,0 2015). Koko väestön hammasterveys on pysynyt lähes samana neljän vuoden aikana non-kumulatiivisen D+d tilaston mukaan.

Hoitotakuussa pysyttiin. Jonojärjestelmästä luovuttiin 30.4.2016, jonka jälkeen kiireettömään tutkimukseen pääsy on ollut noin 4 kk. Palvelut tuotettiin lähes 100 %:sti omana toimintana. Vuokratyövoiman käyttö oli vähäistä ja painottui henkilöstön koulutuspäiville.

Sosiaali- ja terveystoimen asiakastyytyväisyyskyselyssä suun terveydenhuollon asiakkaiden antamien kouluarvosanojen keskiarvo oli kiitettävä eli 9,39 vuonna 2016.

Kanteluiden ja asiakaspalautteiden määrä pysyi aikaisempien vuosien tasolla. Kirjattuja muistutuksia hoitoon tai kohteluun liittyen saapui yht. 67 kpl, joista 47 kpl asiakasmuistutuksia, Etelä-Suomen aluehallintovirastosta saapuneita 1 kpl, Potilasvakuutuskeskuksen kautta saapuneita selvityspyyntöjä 26 kpl.

Internetin kautta saapuneita asiakaspalautteita saapui v. 2016 yhteensä 166 kpl, joita positiivisia palautteita 37 kpl, toimenpide-ehdotuksia 7 kpl ja negatiivisia palautteita 122 kpl. Pääosa negatiivisista palautteista koski ajanvarauksen toimintaa/ajanvaraukseen pääsyä.

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen yhteistyösopimus Pääkaupunkiseudun suun erikoishoidonyksikön (PKS-SEHYK) kanssa irtisanottiin suun terveydenhuollon johtokunnan 11.5.2016 kokouksen päätöksen § 7 mukaisesti päättymään 31.12.2016, samalla Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta päätti korvaavan toiminnan toteuttamisesta liikelaitoksen omana tuotantona ja Vantaan suun erikoishoidon yksikön (VSEY) perustamisesta 2.1.2017 alkaen Myyrmäen terveysaseman hammashoitolassa.

Liikelaitos on kuluvana toimikautena kehittänyt ja tehostanut toimintojaan mm. sisäisesti standardoimalla ajankäyttöä sekä ottamalla käyttöön uusia tehostettuja seuranta ja toimintatapoja.

Lasten, aikuisten ja ikääntyneiden yksilöllistä suun hoitoa jatkettiin toimintamallien mukaisesti. Tuettiin eri ikäisten suun terveyden edistämistä ja omahoitoa yksilöllisten hoitovälien mukaisilla tutkimuskäynneillä.

Yhteistyötä lasten suun terveyden edistämiseksi tehtiin sosiaali- ja terveystoimen toimialan sisällä säännöllisissä tapaamisissa äitiys- ja lastenneuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kanssa. Suun terveydenhuollon toimijat osallistuivat Vantaan monitoimijaisen perhevalmennuksen toteuttamiseen ja kehittämiseen koko Vantaan alueella. Suun terveydenhuollon liikelaitos osallistui sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan TERHO-ryhmän toimintaan.

Päihdekuntoutujien yhteistyömallin mukaista toimintaa jatkettiin asumiskeskus Koisonrannan kanssa. Jatkettiin yhteistyötä terveyspalveluiden asiakasvastaavahoitajien kanssa (Asva) palveluita paljon käyttävien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Ikääntyneiden suun terveyttä kehitettiin voimassa olevien toimintamallien mukaisesti niin avo- kuin hoiva-asumisen piirissä olevien sekä vanhus- ja vammaispalvelujen osalta.

Lastensuojelun ja suun terveydenhuollon yhteistyökäytäntöjä kehitettiin edelleen huolen puheeksi ottamiseksi suun terveydenhuollossa. Toimittiin aktiivisesti maahanmuuttajien palvelupisteessä ja kehitettiin yhteisiä toimintamalleja.

Varhaiskasvatuksen kanssa jatkettiin yhteistyötä Hymyhammas-terveystuokioiden pitämisessä esiopetuksessa. Sivistystoimen toimialan ja kouluterveydenhuollon kanssa jatkettiin yhteistyötä koululaisten hyvinvointiyhteistyön merkeissä ja päivitettiin jokaisen koulun syksyn tiedotteeseen liitettävä koululaisen hyvinvointitiedote sekä Vilma-tiedote kouluterveydenhuollon palveluista. Vantaan kaupungin Vantin ateriapalvelun kanssa tehtiin yhteistyötä lasten terveellisen ruokailun edistämiseksi. Suun terveydenhuollon liikelaitos haastoi Vantaan peruskoulujen vuoden 2017 7.-luokat kilpailemaan perumattomien poisjääntien vähentämisessä ja samalla käyttämään verkkomuotoista suun terveystiedon opetusta.

Suun terveydenhuolto osallistui erilaisiin tapahtumiin kuten hyvinvointimessuille, Vantaan hyvinvointiviikolle, Varian hyvinvointipäiviin, armeijan kutsuntoihin ja ehkäisevän päihdetyön viikolle tuoden suun terveyttä esille. Tapahtumien järjestelyssä tehtiin yhteistyötä Metropolia ammattikorkeakoulun suuhygienistikoulutuksen kanssa.

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen edustajat osallistuivat pääkaupunkiseudun kaupunkien suun terveydenhuollon yksiköiden hammasterveys eli HATE-hammasterveys-työryhmän toimintaan. Kuntayhteistyöllä toteutettiin Lapsi-messuille keväällä suun terveyden edistämisen messuosasto.

Oikomishoitoa annettiin Leinikkitien hammashoitolassa, Myyrmäen ja Länsimäen terveysaseman hammashoitoloissa. Oikomishoidon tiimeissä työskenteli erikoishammaslääkärien johdolla oikomiseen perehtyneitä hammaslääkäreitä, suuhygienistejä ja hammashoitajia. Yhteystyössä Helsingin yliopiston kanssa toteutettiin Leinikkitien hammashoitolassa kahden erikoistuvan hammaslääkärin oikomishoidon erikoistumiskoulutuksen mukaista kuntaharjoittelua. Oikomiskojeet valmistettiin pääosin omana tuotantona Myyrmäen terveysase-

man hammashoitolassa toimivassa hammaslaboratoriossa, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta oikomiskojeita hankittiin myös yksityisiltä hammasteknikoilta.

Anestesiapalveluja myytiin Keravan, Sipoon, Nurmijärven, Tuusulan, Järvenpään ja Inkoon kunnille.

Tunnusluvut

Terveydenhuollon palvelut
Suun terveydenhuolto

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
suun terveydenhuollon asiakkaat	61 858	62 407	65 639	65 759	68059	69134	67821	69068	70114	73407	72290
tutkitut	35 595	35 566	38 745	35 104	36708	39741	37404	37855	37791	39418	40230
käynnit yhteensä	170 292	175 066	188 927	184 638	186149	194002	193983	195118	193485	197140	198416
kliiniset tunnit (kaikki suorittajat)	95 611	100 216	109 343	105 149	114059	125960	125787	130493	129537	123611	122338
käynnit hammaslääkärillä	134 127	135 279	144 047	139 678	137426	138942	144147	146032	144238	144287	147073
käynnit suuhygienistilla	30 754	35 159	39 274	39 431	46390	48183	46001	44269	42404	44377	45388
käynnit aikuissuuhygienistiyksikössä			5 267	6 582	-	-	-	-	-	-	-
aikuissuuhygienistiyksikön asiakkaat 1.4.2008 alkaen			4 999	5 238	-	-	-	-	-	-	-
käynnit hammashoitajalla	4 672	4 139	4 750	5 074	5743	6613	7265	9601	10787	12397	9541
peruuttamattomat poisjäännit		11 771	11 829	11 498	12034	11986	9619	9752	9526	9354	8972
peruuttamattomien poisjäämtien kliiniset tunnit		6 710	6 793	6 661	7279	7329	5870	5881	5746	5621	5306
kiireettömän hoidon jonossa		5 400	6 132	6 994	6561	4182	3689	3951	4221	5177	0
jonotusaika (joulukuun lopun poikkileikkaustieto)		6,5 kk	yli 8 kk	6,5kk	5kk 3vk	5kk 4vk	4kk 1vk	4kk	3kk 2vk	3kk 3vk	0
hammaslääkärissäkävijöiden osuus väestöstä (peittävyys)	33,03	32,90	34,09	33,65	34,44	27,72	26,16	26,28	26,16	26,64	27,10
hammaslääkärissäkäynti/ potilas (toistuvuus)	2,17	2,17	2,19	2,12	2,02	2,01	2,71	2,71	2,65	2,57	2,53
Kelan korvaama hammashoito											
asiakkaat/ lkm	39 241	39 758	40 387	40 612	39 661	40614	41 548	41 906	41 454	41 407	39124
hammashoitokorvausten saaneiden osuus Vantaan väestöstä/	20,7	20,6	20,7	20,5	19,8	20,0	20,2	20,1	19,9	19,6	18,2
Suun terveydenhuollon kustannukset											
kokonaiskustannukset (1000 €)	14 072	15 486	17 584	17 645	17501	20571	21818	22176	22176	22553	22675
euroa/ tutkittu	395	440	454	503	477	518	583	585	587	572	564
Asiakasmaksutulot (1 000 €)	3 056	3 407	3 729	4 096	4871	5174	5318	5254	5424	5498	6012
joista aikuissuuhygienistiyksikössä (1000 €) 1.4.2008 alkaen			203	332	-	-	-	-	-	-	-
toimeentulotuen asiakkailta perimättä jätetyt (1 000 €)	266	288	340	229	-	-	-	-	-	-	-

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen talous, investoinnit ja rahoitus

Suun terveydenhuollon liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Liikelaitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 68.210,00 euroa ja korkoa kaupungin lainasta 159.158,00 euroa.

Liikevaihto oli 22.577.926,48 euroa (21.955.679,30 vuonna 2015), kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 2,8 % mikä johtuu pääosiltaan ulkoisten asiakasmaksutuottojen kasvusta. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 895.279,01 euroa (639.146,97 euroa vuonna 2015).

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 6.012.055,37 euroa (5.498.405,11 euroa vuonna 2015) ja palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 16.033.290,00 euroa (15.958.601.64 euroa vuonna 2015), vuoden 2016 palvelutuotot perustuvat palvelusopimukseen, muutos vuoteen 2015 verrattuna oli +0,5 %, vuoden 2016 palvelusopimus oli määriltään ja hinnoiltaan kiinteä. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2016 oli 430.566 kappaletta, joka ylitti palvelusopimuksen määrän 411 110 kappaletta +4,7 %:lla. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2015 oli 415.263 kappaletta ja muutos vuoteen 2015 verrattuna oli +3,7 %. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön jatkuvasta tehostamisesta (ml. aikakatto) sekä oman kapasiteetin kohdistamisesta vaativampiin hoitotoimenpiteisiin.

Operatiiviset kulut olivat 22.462.644,05 euroa (vuonna 2015 22.339.744,35 euroa), josta materiaali- ja palveluostoja oli 5.222.472,43 euroa (vuonna 2015 5.086.257,15 euroa), muutos johtuu toimenpiteiden kasvun joh-

dosta. Henkilöstökuluja 15.634.843,07 euroa (vuonna 2015 15.637.568,31 euroa). Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2016 1.534.779.00 euroa (vuonna 2015 1.546.478,62 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 70.549,55 euroa (vuonna 2015 69.440,27 euroa).

Rahoituserät olivat annetun talouskehyksen mukaiset: korkokulut kunnalle 159 158,00 euroa (korko 7,00 %) ja korvaus peruspääomasta 68 210,00 euroa.

Liikelaitoksen tulos oli 671.745,63 euroa ylijäämäinen (vuonna 2015 ylijäämä oli 41.339,33 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2016 olivat 174.374,50 euroa (vuonna 2015 65.860,00 euroa). Vuoden 2016 tulos sisältää 125.000,00 euron investointivarauksen röntgenlaitteisiin.

Liikelaitoksen pysyvät vastaavat olivat vuoden 2016 lopussa 300.373,37 euroa, kasvua edellisestä vuodesta 103.824,95 euroa. Vaihtuvat vastaavat vuoden 2016 lopussa olivat 7.254.180,19 euroa (vuonna 2015 6.587.398,05 euroa). Yhdystilillä olevat rahat (=saamiset kunnalta) olivat vuoden 2016 lopussa 3.237.930,73 euroa (vuonna 2015 2.736.271,36 euroa). Liikelaitoksen pankkisaamiset vuoden 2016 lopulla olivat 2.776.423,10 euroa (vuonna 2015 1.780.177,66 euroa).

Liikelaitoksen oma pääoma vuoden 2016 lopussa oli 1.442.469.20 euroa. Liikelaitoksen peruspääoma on täysin katettu.

Toiminta vuonna 2016
Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos on kuntalain 10 a luvun mukaisesti 1.6.2010 perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen, hallintosäännön sekä kuntalain mukaisin määräyksin. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta huolehtii kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti tehtäväalueensa toiminnan tuloksellisuudesta. Johtokunta kokoontui vuoden 2016 aikana yhdeksän kertaa.

Liikelaitoksen johtokunta kaudella 2013-2017

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Eija Grönfors pj.	Hilkka Pokki
Seija Puha vpj.	Raija Virta
Kari Nyman	Miika Huttunen
Timo Nyyssönen	Markus Välilä
Jussi Suoverinaho	Markku Naumanen
Eve Rämö	Sirpa Mikonranta

Kaupungin organisaatiossa Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan. Liikelaitosta johtaa suun terveydenhuollon johtaja, joka toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana. Toiminta on ollut organisoituna 1.1.2014 lähtien kolmeen tulosyksikköön: suun terveydenhuollon vastaanottopalvelut
(keskitetyt palvelut), kiireetön vastaanottotoiminta sekä terveyden edistäminen ja oikomishoito, joita johtavat ylihammaslääkärit. Toimipisteitä on 29 sekä 1 liikkuva yksikkö. Lisäksi liikelaitoksella on käytössä kevyitä nk. Pop-Up-hoitoloita, joilla toteutetaan mm. koululaisten asetusten mukaisia suun terveydenhuollon tarkastuksia.

Henkilöstö
Henkilökuntaa oli vuoden 2016 aikana yhteensä 319 henkilöä (319 vuonna 2015), joista määräaikaisia oli 48 (46 vuonna 2015). Henkilöstökulut olivat 15.634.843,07 euroa (15.637.568,31 euroa vuonna 2015).

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä
Toiminnassa noudatetaan hyvän johtamis- ja hallintotavan periaatteita. Toimintaohjeistusta on kehitetty ohjaamaan sisäistä valvontaa tulosyksiköissä esimiestyön kautta. Säännöllisesti pidettävillä yhteisillä kokouksilla taataan yhteinen käytäntö. Suun terveydenhuollon ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä esimiesten järjestelmällisellä koulutuksella taataan yhteinen näkemys.

Liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo toimitusjohtaja. Tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta raportoidaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnalle säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä. Vantaan kaupungille raportoidaan kolmannes vuosittain osavuosikatsauksin ja tilinpäätöksellä.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen vakuutukset ovat osana Vantaa kaupungin vakuutuksia ja niiden kilpailutus toteutetaan keskitetysti. Tämä varmistaa kattavan vakuutusturvan ja ajantasaisuuden.

Suun terveydenhuollon toimintaan on kohdistunut normaaleina pidettäviä potilasvalituksia. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2016 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei suun terveydenhuollon liikelaitoksella ole.

Hankintasopimuksissa käytetään kaupungin yleisiä sopimusehtoja. Erityissopimusten laadinnassa ja tulkinnassa käytetään mm. kaupungin sosiaali- ja terveystoimen hankintayksikön erityisasiantuntija- ja lakimiespalveluja.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä
Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 671.745,63 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi. Aikaisempina vuosina kertynyt kumulatiivinen pääoman alijäämä on vuoden 2016 tilinpäätöksen jälkeen täysin katettu suunnitelman (vuosille 2015-2016) mukaisesti.

5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	21918	22578	660
Liiketoiminnan muut tuotot	900	895	-5
Materiaalit ja palvelut	-4872	-5222	-350
Henkilöstökulut	-15789	-15635	154
Poistot ja arvonalentumiset	-70	-70	0
Liiketoiminnan muut kulut	-1685	-1535	150
Liikeylijäämä (-alijäämä)	402	1011	609
Muut rahoitustuotot	0	14	14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	-68	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	-214	13
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	0	-125	-125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	175	672	497

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Toiminnan ja investointien rahavirta	45	693	648
Rahoituksen rahavirta	0	303	303
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	303	303
Rahavarojen muutos	45	996	951

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Irtain omaisuus	200	174	-26

5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	22 577 926,48	21 955 679,30
Liiketoiminnan muut tuotot	895 279,01	639 146,97
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 236 439,00	- 1 116 745,84
Palveluiden ostot	- 3 986 033,43	- 3 969 511,31
	- 5 222 472,43	- 5 086 257,15
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 12 207 923,38	- 12 170 514,08
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 2 741 906,39	- 2 780 060,81
Muut henkilösivukulut	- 685 013,30	- 686 993,42
	- 15 634 843,07	- 15 637 568,31
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 70 549,55	- 69 440,27
Liiketoiminnan muut kulut	- 1 534 779,00	- 1 546 478,62
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 010 561,44	255 081,92
Rahoitustuotot aj -kulut		
Korkotuotot	14 052,14	13 715,50
Kunnalle maksetut korkokulut	- 159 158,00	- 159 158,00
Korvaus peruspääomasta	- 68 210,00	- 68 210,00
Muut rahoituskulut	- 499,95	- 90,09
	- 213 815,81	- 213 742,59
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	796 745,63	41 339,33
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-125 000,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	671 745,63	41 339,33

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	26,8	8,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	26,8	8,9
Voitto, %	3,5	0,2

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 010 561,44	255 081,92
Poistot ja arvonalentumiset	70 549,55	69 440,27
Rahoitustuotot ja -kulut	- 213 815,81	- 213 742,59
	867 295,18	110 779,60
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 174 374,50	- 65 860,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	692 920,68	44 919,60
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0,00	- 61 076,40
Saamisten muutos kunnalta	374 196,38	822 054,58
Saamisten muutos muilta	- 44 733,08	- 19 179,95
Korottomien velkojen muutos kunnalta	82 511,14	- 1 931,87
Korottomien velkojen muutos muilta	- 108 649,68	155 422,55
Rahoituksen rahavirta	303 324,76	895 288,91
Rahavarojen muutos	996 245,44	940 208,51
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2 776 423,10	1 780 177,66
Rahavarat 1.1.	1 780 177,66	839 969,15
	996 245,44	940 208,51

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	1 527 777	834 856
Investointien tulorahoitus, %	497,4	168,2
Lainanhoitokate	6,4	1,7
Kassan riittävyys, pv	44,5	28,8
Quick ratio	1,9	1,8
Current ratio	1,9	1,8

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tase	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	300 373,37	196 548,42
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	300 373,37	196 548,42
	300 373,37	196 548,42
Vaihtuvat vastaavat	7 254 180,19	6 587 398,05
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	861 721,08	817 006,40
Saamiset kunnalta	3 615 971,37	3 990 167,75
Muut saamiset	64,64	46,24
	4 477 757,09	4 807 220,39
Rahat ja pankkisaamiset	2 776 423,10	1 780 177,66
VASTAAVAA YHTEENSÄ	7 554 553,56	6 783 946,47
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 429 469,20	757 723,57
Peruspääoma	974 435,00	974 435,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	- 216 711,43	- 258 050,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	671 745,63	41 339,33
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	125 000,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	125 000,00	0,00
Toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,00	0,00
Vieras pääoma	6 000 084,36	6 026 222,90
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	2 273 680,16	2 273 680,16
Lyhytaikainen		
Ostovelat	434 108,41	288 242,67
Korottomat velat kunnalta	82 511,14	0,00
Muut velat	648 539,96	688 572,20
Siirtovelat	2 561 244,69	2 775 727,87
	3 726 404,20	3 752 542,74
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	7 554 553,56	6 783 946,47

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	20,6	11,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	25,6	26,7
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	455,0	-216,7
Lainakanta 31.12., 1000 €	2 273,7	2 273,7

5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2016	2015
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Korvaukset valtiolta	108	90
Myyntituotot kunnilta ja kuntayhtymiltä	129	111
Myyntituotot muilta	6 020	5 512
Opetuspalvelumaksut	6	5
Palvelusopimukseen perustuvat tuotot	16 316	16 237
Liiketoiminnan muut tuotot	895	639
Toimintatuotot yhteensä	23 474	22 594

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineelliset hyödykkeet			
Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	Koneet ja kalusto	
1 000 €	2016	2015
Poistamaton hankintameno 1.1.	197	200
Lisäykset tilikauden aikana	174	66
Tilikauden poisto	-71	-69
Poistamaton hankintameno 31.12.	300	197

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	974	974
Peruspääoma 31.12.	974	974
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-217	-258
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-217	-258
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	672	41
Oma pääoma yhteensä	1 429	757

Vapaaehtoiset varaukset		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraus	125	0
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	125	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilökulujen jaksotukset	2 523	2 748
Muut tilinpäätösjaksotukset	38	27
Siirtovelat yhteensä	2 561	2 775

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut		
1 000 €	2016	2015
Tilikaudella maksetut	129	140
Myöhemmin maksettavat	188	297
Leasingvastuut yhteensä	317	437

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2016	2015
Virka- ja työsuhteisia	271	273
Määräaikaisia	48	46
Yhteensä	319	319

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2016	2015
Kansallinen kokoomus Vantaa	0	700
Perussuomalaiset	0	120
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	0	1 323
Vihreä liitto Vantaa	0	175
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	0	2 318

5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen 2016 allekirjoitukset

Eija Grönfors
johtokunnan puheenjohtaja

Seija Puha
johtokunnan jäsen, vara pj.

Kari Nyman
johtokunnan jäsen

Timo Nyyssönen
johtokunnan jäsen

Jussi Suoverinaho
johtokunnan jäsen

Eve Rämö
johtokunnan jäsen

Joona Iso-Lotila
suun terveydenhuollon johtaja, tj.

Vantaalla 15.2.2017

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Vantaalla ____ _____ 2017

5.4 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

	Tuloslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Tuloslaskelma yhteensä
Toimintatuotot							
Myyntituotot, ulkoiset	41,74	29,87	0,00				71,61
Myyntituotot, sisäiset	5,54	29,02	0,00	-5,54	-29,02	0,00	0,00
Maksutuotot, ulkoiset	103,97	6,89	0,00				110,86
Maksutuotot, sisäiset	0,54	0,03	0,03	-0,54	-0,03	-0,03	0,00
Tuet ja avustukset, ulkoiset	41,20	1,10	0,00				42,30
Tuet ja avustukset, sisäiset	0,00	0,89	0,00	0,00	-0,89	0,00	0,00
Muut toimintatuotot, ulkoiset	73,54	0,26	0,17				73,96
Muut toimintatuotot, sisäiset	121,80	0,01	0,42	-121,80	-0,01	-0,42	0,00
Valmistus omaan käyttöön	80,46	0,00	0,10				80,56
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-447,11	-44,11	0,00				-491,22
Palvelujen ostot, ulkoiset	-645,62	-7,54	-1,95				-655,12
Palvelujen ostot, sisäiset	-33,66	-1,97	0,00	33,66	1,97	0,00	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk	-46,23	-3,04	0,00				-49,27
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis	-0,05	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00
Avustukset, ulkoiset	-124,84	-0,01	0,00				-124,85
Avustukset, sisäiset	-0,91	0,00	0,00	0,91			0,00
Muut toimintakulut, ulkoiset	-45,36	-3,50	0,00				-48,86
Muut toimintakulut, sisäiset	-118,12	-3,57	0,00	118,12	3,57	0,00	0,00
Toimintakate	-993,12	4,32	-1,24	24,86	-24,41	-0,45	-990,04
Verotulot	953,81						953,81
Valtionosuudet	189,35						189,35
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot, ulkoiset	12,63	0,00	1,62				14,26
Korkotuotot, sisäiset	0,17	0,00	0,00	-0,17			0,00
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	15,38	0,02	0,06				15,46
Muut rahoitustuotot, sisäiset	0,07	0,00	0,00	-0,07			0,00
Korkokulut, ulkoiset	-3,88	0,00	0,00				-3,88
Korkokulut, sisäiset	0,00	-0,17	0,00	0,00	0,17		0,00
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-0,11	0,00	-0,01				-0,12
Muut rahoituskulut, sisäiset	0,00	-0,07	0,00	0,00	0,07		0,00
Vuosikate	174,31	4,10	0,43	24,62	-24,17	-0,45	178,84
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-104,80	-1,63	-0,50				-106,94
Kertaluonteist poistot	-0,08						-0,08
Arvonalentumiset	-9,12						-9,12
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset tuotot	1,80						1,80
Tilikauden tulos	62,11	2,46	-0,06	24,62	-24,17	-0,45	64,50
Varausten ja rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		0,25	0,06				0,32
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	62,11	2,72	0,00	24,62	-24,17	-0,45	64,82

	Rahoituslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Rahoitus-laskelma yhteensä
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	174,31	4,10	0,43	-24,62	24,17	0,45	178,84
Satunnaiset erät	1,80						1,80
Tulorahoituksen korjauserät	-48,70	-0,18					-48,89
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-144,14	-2,45	-0,10				-146,69
Rahoitusosuudet investointeihin	1,20	0,10					1,31
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	58,27	0,33	10,20				68,80
Toiminnan ja investointien rahavirta	42,74	1,90	10,53	-24,62	24,17	0,45	55,17
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-0,13						-0,13
Antolainasaamisten vähennykset	0,00		1,28				1,28
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80,00						80,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-97,82						-97,82
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-24,74						-24,74
Oman pääoman muutokset	0,37						0,37
Ylijäämän palautus kunnalle	0,14	-0,14					0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,09						0,09
Vaihto-omaisuuden muutos	19,43						19,43
Saamisten muutos	2,18	0,77	-3,61	0,02	-0,90	3,89	2,34
Korottomien velkojen muutos	-5,17	-0,57	0,01	-2,93	-0,08		-8,74
Rahoituksen rahavirta	-25,66	0,06	-2,32	-2,91	-0,98	3,89	-27,92
Rahavarojen muutos	17,09	1,96	8,21	-27,53	23,18	4,34	27,25

5.5 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	660,00	494,00
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 60,18	- 53,49
Liikeylijäämä (-alijäämä)	599,82	440,51
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 612 978,70	1 681 553,42
Muut rahoitustuotot	53 688,16	41 000,00
	1 666 666,86	1 722 553,42
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	1 667 266,68	1 722 993,93
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 1 667 266,68	- 1 722 993,93
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	599,82	440,51
Rahoitustuotot ja -kulut	1 666 666,86	1 722 553,42
Toiminnan rahavirta	1 667 266,68	1 722 993,93
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00	- 2 904 060,78
Antolainasaamisten vähennykset muilta	1 282 614,06	2 192 389,46
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 3 893 916,03	- 41 338,38
Saamisten muutos muilta	301 005,74	- 292 680,72
Korottomien velkojen muutos muilta	0,00	- 103 577,39
Rahoituksen rahavirta	- 2 310 296,23	- 1 149 267,81
Rahavarojen muutos	- 643 029,55	573 726,12
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	643 029,55
Rahavarat 1.1.	643 029,55	69 303,43
	- 643 029,55	573 726,12

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	56 399 351,92	57 681 965,98
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	56 399 351,92	57 681 965,98
Vaihtuvat vastaavat	34 776 853,54	31 826 972,80
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	34 446 425,82	30 552 509,79
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	191 316,85	498 766,39
Siirtosaamiset	139 110,87	132 667,07
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	643 029,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 176 205,46	89 508 938,78
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	91 159 782,85	89 492 516,17
Muut omat rahastot	91 159 782,85	89 492 516,17
Vieras pääoma	16 422,61	16 422,61
Siirtovelat	16 422,61	16 422,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 176 205,46	89 508 938,78

5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	0,00	2 980,64
Valmistus omaan käyttöön	102 956,73	1 311 874,19
Liiketoiminnan muut tuotot	165 493,67	756 082,95
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 489,94	- 37 480,59
Palvelujen ostot	- 236 471,62	- 2 215 354,48
	- 237 961,56	- 2 252 835,07
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	0,00	- 220 606,57
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	0,00	- 52 417,19
Muut henkilösivukulut	0,00	- 8 032,98
	0,00	- 281 056,74
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 497 355,99	- 453 415,26
Liiketoiminnan muut kulut	- 3 736,15	- 47 305,92
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	0,00	- 48,47
Muut rahoituskulut	0,00	- 79,28
	0,00	- 127,75
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 470 603,30	- 963 802,96
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	470 603,30	963 802,96
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 470 603,30	- 963 802,96
Poistot ja arvonalentumiset	497 355,99	453 415,26
	26 752,69	- 510 387,70
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 102 956,73	- 4 313 150,58
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 199 215,44	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	10 123 011,40	- 4 823 538,28
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	0,00	2 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 10 055 220,54	- 46 912,91
Saamisten muutos muilta	- 101 060,10	2 976 228,39
Korottomien velkojen muutos muilta	33 269,24	- 105 777,20
Rahoituksen rahavirta	- 10 123 011,40	4 823 538,28
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	6 283 373,30	16 876 988,00
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 180 416,57	6 670 777,86
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	102 956,73	6 994,70
	6 283 373,30	6 677 772,56
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	0,00	10 199 215,44
Vaihtuvat vastaavat	17 581 730,38	7 425 449,74
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	17 380 460,65	7 325 240,11
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	126 108,10	25 048,00
Siirtosaamiset	75 161,63	75 161,63
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 865 103,68	24 302 437,74
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	23 803 841,41	24 274 444,71
Muut omat rahastot	23 803 841,41	24 274 444,71
Vieras pääoma	61 262,27	27 993,03
Lyhytaikainen		
Ostovelat	53 262,27	1 834,48
Muut velat	8 000,00	13 155,87
Siirtovelat	0,00	13 002,68
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 865 103,68	24 302 437,74

5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat

Sosiaalisen luototuksen rahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liiketoiminnan muut tuotot	269,21	2 299,81
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 3 060,06	- 4 925,66
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	9 640,95	16 825,31
Muut rahoitustuotot	5 945,75	6 367,40
Muut rahoituskulut	- 10 744,72	- 61 957,38
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	2 051,13	- 41 390,52
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 2 051,13	41 390,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Sosiaalisen luototuksen rahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 2 790,85	- 2 625,85
Rahoitustuotot ja -kulut	4 841,98	- 38 764,67
Toiminnan rahavirta	2 051,13	- 41 390,52
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	964,31	- 97 038,58
Saamisten muutos muilta	78 626,72	184 761,56
Rahoituksen rahavirta	79 591,03	87 722,98
Rahavarojen muutos	81 642,16	46 332,46
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	159 148,47	77 506,31
Rahavarat 1.1.	77 506,31	31 173,85
	81 642,16	46 332,46

Sosiaalisen luototuksen rahaston tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	1 830 804,53	1 828 753,40
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	346 664,65	339 289,04
Saamiset kunnalta	897 717,98	898 682,29
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	155 782,08	168 000,28
Lainasaamiset	271 491,35	345 275,48
Rahat ja pankkisaamiset	159 148,47	77 506,31
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 830 804,53	1 828 753,40
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 830 804,53	1 828 753,40
Muut omat rahastot	1 830 804,53	1 828 753,40
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 830 804,53	1 828 753,40

5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat

Vahinkorahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	30 000,00	30 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	422 333,07	418 813,91
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2 785,50	- 8 930,96
Palvelujen ostot	- 1 712 785,98	- 1 443 407,06
	- 1 715 571,48	- 1 452 338,02
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	111,11
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 263 238,41	- 1 003 413,00
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	1 263 238,41	1 003 413,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vahinkorahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 263 238,41	- 1 003 413,00
Toiminnan rahavirta	- 1 263 238,41	- 1 003 413,00
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 286 426,56	983 050,17
Korottomien velkojen muutos muilta	- 23 188,15	20 362,83
Rahoituksen rahavirta	1 263 238,41	1 003 413,00
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Vahinkorahaston tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	6 120 721,95	7 407 148,51
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	6 120 721,95	7 407 148,51
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 120 721,95	7 407 148,51
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	6 116 017,50	7 379 255,91
Muut omat rahastot	6 116 017,50	7 379 255,91
Vieras pääoma	4 704,45	27 892,60
Lyhytaikainen		
Ostovelat	4 704,45	27 892,60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 120 721,95	7 407 148,51

6 Luettelot ja selvitykset

6.1 Käytetyt kirjanpitokirjat ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Tasekirja on Arkistolaitoksen päätöksen 3.9.2001 KA 158/43/2001 mukaan säilytettävä pysyvästi.

Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 § säännöksiä siten, että kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä lukien ja niin, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.

Tositteet sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. EU-hankkeiden kirjanpitoaineisto, joissa alkuperäisiä tositteita, säilytetään Kuntaliiton suosituksen mukaisesti 10 vuotta viimeisestä maksatuksesta ohjelmakauden päättymisestä lukien.
Arkistoinnista vastaa tositteita käyttänyt toimiala.

Tilinpäätösasiakirjojen arkistointi

Tase- ja tuloslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Rahoituslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Tilikauden tapahtumat seurantakohteittain	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien kohdeluettelo	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien koontiluettelot	SAP -järjestelmässä
Päiväkirja	CD-R levy
Pääkirja	CD-R levy
Tilin 172000 Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	CD-R levy
Tilin 172500 Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	CD-R levy
Tilin 173000 Myyntisaamiset, omistusyhteisöiltä, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 173500 Myyntisaamiset, kunnan sisäiset	CD-R levy
Tilin 174000 Myyntisaamiset muilta	CD-R levy
Tilin 254500 Ostovelat tytäryhteisöille	CD-R levy
Tilin 254600 Ostovelat jäsenkuntayhtymille	CD-R levy
Tilin 254700 Ostovelat osakkuusyhteisöille, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 254800 Ostovelat sisäiset, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 254900 Ostovelat muille	CD-R levy
Tilin 258820 Myyntisuoritukset Tulkkikeskuksen laskuihin	CD-R levy
Tositelajit ja numerosarjat 2016	CD-R levy
Tililuettelo vuodelta 2016	CD-R levy
Varastokirjanpidot	
Materiaaliyksikkö	CD-R levy
Varikko	atk-tuloste
Vantaan työkeskuksen työainevarasto	manuaalisena
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	paperitulosteina

Muilta osin kirjanpitoaineisto arkistoidaan paperille tulostetussa muodossa.

6.2 Luettelo tositelajeista

SAP -tositelajiluettelo 2016

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
01	A0	13802001 - 13802999	Palvelukassa	Varia, Tennistie
02	A1	13803001 - 13803999	Palvelukassa	Verkkomaksu
03	A2	13804001 - 13804999	Palvelukassa	Myyrmäen yht.palv.piste
04	A3	13806001 - 13806999	Palvelukassa	Tikkurilan uimahalli
05	A4	13809001 - 13809999	Palvelukassa	Matkakeskus
06	A5	13810001 - 13810999	Palvelukassa	Korson yhteispalvelupiste
07	A6	13811001 - 13811999	Palvelukassa	Varia, Myyrmäen opetuspiste
08	A7	13812001 - 13812999	Palvelukassa	Varia, Tikkurilan opetusyksikkö
09	A8	13813001 - 13813999	Palvelukassa	Maankäyttö, Kaupunkisuunnittelu
10	A9	13814001 - 13814999	Palvelukassa	Hakunilan uimahalli
11	B0	13815001 - 13815999	Palvelukassa	Korson uimahalli
12	B1	13816001 - 13816999	Palvelukassa	Martinlaakson uimahalli
13	B2	13817001 - 13817999	Palvelukassa	Myyrmäen uimahalli
14	B3	13818001 - 13818999	Palvelukassa	Tikkurilan kirjasto, aikuiset
16	B5	13819001 - 13820999	Palvelukassa	Käenkukka
18	B7	13822001 - 13822999	Palvelukassa	Hakunilan kirjasto
19	B8	13823001 - 13823999	Palvelukassa	Koivukylän kirjasto
20	B9	13824001 - 13824999	Palvelukassa	Korson kirjasto
22	C1	13826001 - 13826999	Palvelukassa	Länsimäen kirjasto
25	C4	13829001 - 13829999	Palvelukassa	Myymäen kirjasto, lainaus
27	C6	13831001 - 13831999	Palvelukassa	Kaupunginmuseo
28	C7	13832001 - 13832999	Palvelukassa	Ympäristökeskus, eläinlääkäri
29	C8	13834001 - 13834999	Palvelukassa	Varia, myymälä Tennistie
30	C9	13836001 - 13836999	Palvelukassa	Varia, Talvikkitie
31	D0	13838001 - 13838999	Palvelukassa	Kuvataide
33	D2	13840001 - 13840999	Palvelukassa	Koutsi
34	D3	13841001 - 13841999	Palvelukassa	Pointin kirjasto
35	D5	13842001 - 13842999	Palvelukassa	Vantaan Valo Minkkitie
AA	01	10000000 - 12999999	Käyttöom.kirjaus	Talouspalvelukeskus
AB	99	990000000 - 999999999	Kirjanpitotosite	Talouspalvelukeskus
AF	03	30000000 - 38999999	Poistokirjaukset	Talouspalvelukeskus
AZ	02	20000000 - 23999999	Investointien purku	Talouspalvelukeskus
BA	06	60000000 - 60999999	Konekielinen tiliote	Talouspalvelukeskus
BM	24	240000000 - 249999999	Ostomaksu,autom.	Rahoitustoimi
DG	16	160000000 - 169999999	Asiakkaat-hyvitys	Talouspalvelukeskus
DL	31	310000000 – 319999999	Luottotappio	Talouspalvelukeskus
DP	08	80000000 - 89999999	Perintätoim.rahatil.	Talouspalvelukeskus
DR	18	180000000 - 189999999	Asiakk. -lasku	KuPeLa /1211

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
DT	19	190000000 - 199999999	Asiakkaat - tasaus	Talouspalvelukeskus
DV	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.autom.	Talouspalvelukeskus
DZ	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.manuaal.	Talouspalvelukeskus
K1	25	250000000 - 259999999	Konekeskus Kuljetus	Kuntatekniikan keskus
K2	26	260000000 - 269999999	Varikko Polttoaineet	Kuntatekniikan keskus
K5	33	330000000 - 339999999	PSOP toimittajalasku	Talouspalvelukeskus
KH	20	200000000 - 209999999	Toimittajat-vel.	Talouspalvelukeskus
KM	27	270000000 - 279999999	Toimittajat-matkust.	Talouspalvelukeskus
KP	48	480000001 - 489999999	*Tilin ylläpito	Talouspalvelukeskus
KR	21	210000000 - 219999999	Toimittajat - lasku	Talouspalvelukeskus
KS	23	230000000 - 239999999	Sisäiset maksut	Talouspalvelukeskus
KT	24	240000000 - 249999999	Toimittajat -tasaus	Talouspalvelukeskus
KX	28	280000000 - 289999999	Sisäiset ostolaskut	Talouspalvelukeskus
L1	L1	66400001 - 66499999	Konekeskus, uusi	Kuntatekniikan keskus
L2	L2	66500001 - 66599999	Varikko, uusi	Kuntatekniikan keskus
LE	LE	29100001 - 29199999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LF	LF	29200001 - 29299999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LG	LG	29300001 - 29399999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LJ	LJ	42300001 - 42399999	Sisäiset vuokrat/koki	Tilakeskus
LR	LR	52000000 - 52999999	Twin rahoitusvienti	Rahoitustoimi
LS	LS	53000000 - 53999999	Twin jaksotus/ arvost.	Rahoitustoimi
PA	PA	17110001 - 17119999	Tuntipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PC	PC	18110001 - 18119999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PD	PD	18140001 - 18149999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PF	PF	18150001 - 18159999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PG	PG	18160001 - 18169999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PH	PH	18170001 - 18179999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PK	PK	18190001 - 18199999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PL	PL	19110001 - 19119999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PM	PM	19120001 - 19129999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PP	PP	19140001 - 19149999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PQ	PQ	39100001 - 39199999	Palkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PR	42	420000000 - 429999999	Hinnanmuutos	Keskusvarasto
PY	PY	18200001 - 18299999	Ennak.kirjaus lomapalk	Henkilöstökeskus, palkanlask.
RE	44	440000000 - 449999999	Lasku - brutto(MM)	Keskusvarasto
RV	00	1000000000 - 9899999999	Myyntilasku(SD)	Talouspalvelukeskus
RX	93	930000000 - 939999999	Sisäinen laskutus	Talouspalvelukeskus
SA	11	110000000 - 118999999	Pääkirjatilitosite	Talouspalvelukeskus
ST	39	390000000 - 399999999	Pk-tilit - tasaus	Talouspalvelukeskus
SU	SU	119000000 - 119999999	Alv-jälkikirjaustos.	Talouspalvelukeskus
WA	45	450000000 - 459999999	Tavaranluovutus	Keskusvarasto
WE	46	460000000 - 469999999	Tavaranvastaanotto	Keskusvarasto
WI	47	470000000 - 479999999	Inventointitosite	Keskusvarasto
X2	D6	14800001 - 14899999	Kaupunkikortti	Ateriapalvelut

6.3 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/ asukas
= Vuosikate / Asukasmäärä 31.12.

Sijoitetun pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa
= Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

(Kunta ja konserni) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

(Liikelaitos) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot)
/ Investointien omahankintameno

(Kunta ja konserni) Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla lainakanta 31.12. kahdeksalla.

(Liikelaitos) Lainanhoitokate
= (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut
- Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio
= (Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset)
/ (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio
= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Taseen tunnusluvut

(Kunta ja liikelaitos) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma -
Saadut ennakot)

(Konserni) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa/ asukas
= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)]/ Asukasmäärä 31.12.

Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakanta euroa/ asukas
= Lainakanta / Asukasmäärä 31.12.

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

7 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

VANTAAN KAUPUNKI

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 20.3.2017

Vantaan kaupunginhallitus

Tapani Mäkinen

Pirkko Letto

Pietari Jääskeläinen

Susanna Bruun

Lauri Kaira

Patrik Karlsson

Hannu Kokko

Pirkko Kotila

Niilo Kärki

Paula Lehmuskallio

Taisto Mäntynen

Arja Niemelä

Sinikka Näätsaari

Anitta Orpana

Riitta Ryhänen

Jouko Suvensalmi

Sirpa Pajunen

Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla ____ ____ 2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHTT, KHT

14 § **Kaivokselan II päiväkodin uudisrakennuksen tarveselvitys-hankesuunnitelman ja tavoitehinnan hyväksyminen**

VD/895/10.03.02.01/2017
HP/PW/EK/AK/ET/PR/KN/PM/KVa/KVi/HY-L

Tarveselvitys-hankesuunnitelma koskee Kaivokselan alueen uuden päiväkodin rakentamista. Uudisrakennus rakennetaan nykyisen Kaivokselan päiväkodin tontille, joka sijaitsee Myyrmäen suuralueella kaupunginosassa 16 (Kaivoksela), korttelissa 16139. Päiväkodin osoite on Kaivosvoudintie 6. Nykyinen päiväkoti on 70–80 lapsen päiväkoti, joka on valmistunut vuonna 1968 ja osakorjattu vuonna 2016.

Vantaan kaupungin väestöennusteen 2016–2026 mukaan Myyrmäen suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrän ennustetaan kasvavan ennustekaudella 474 lapsella. Kaivokselan kaupunginosassa ennustekauden kasvu on 164 lasta. Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2014–2023) mukaan varhaiskasvatus järjestää palvelut pääsääntöisesti lähipalveluna.

Yhdistetty tarveselvitys- hankesuunnitelma on tehty yhdessä tilakeskuksen ja sivistysviraston edustajien kanssa.

Kaivoksela II päiväkodin kustannuksissa on varauduttu toteuttamaan hanke Vantaan lähes nollaenergiakonseptin mukaisesti.

Tilakeskuksen hankevalmistelussa on 9.1.2017 päivätyssä laskelmassa uudisrakennuksen tavoitehinnaksi saatu 5 660 000 euroa (alv 0 %, hintataso KL91 (XII-16)). Investointikustannus hoitopaikkaa kohden on 35 374 euroa/ hoitopaikka.

Tarveselvitys-hankesuunnitelman mukainen hyötyala on 1208,5 hym^2, huoneistoala 1360 htm^2, bruttoala 1670 brm^2 ja tilavuus n. 6760 m^3. Tehokkuustavoite (bruttoalan suhde hyötyalaan) on 1,39. Päiväkoti on mitoitettu 160 lapselle. Päiväkodin käyttöönotto on vuonna 2019.

Opetuslautakunta 13.2.2017 § 14 on päättänyt esittää tekniselle lautakunnalle hyväksyttäväksi Tikkurilan päiväkodin uudisrakennuksen 31.1.2017 päivätyn tarveselvityksen.

Tekninen lautakunta on käsitellyt asiaa **14.2.2017 § 7** kokouksessaan ja palauttanut sen valmisteluun.

Tekninen lautakunta on käsitellyt asiaa **14.3.2017 § 5** uudelleen.

———

6.3.2017 päivättyyn tarveselvitys-hankesuunnitelmaan on tehty seuraavat muutokset verrattuna 23.1.2017 päivättyyn:

- Luku 3 ”Tontti ja rakennuspaikka”: lisätty kohta 3.0 ”Vaihtoehtoiset tonttiratkaisut”
- Luku 3.1 ”Sijainti, hallinta ja kiinteistötiedot”: Olemassa olevan päiväkodin pohjoispuolen kiinteistöstä 92-419-1-235 tehty kauppa 24.2.2017 on päivitetty luvun tietoihin.
- Lukujen 6, 8 ja 9 alaotsikoiden numerointi on korjattu päänumeron mukaiseksi.

Perustelut nykyisen päiväkodin tontin käytölle uudisrakennuksen sijoituspaikkana, puiston ja katualueiden muutokset:
Kaupunkisuunnittelu ja Tilakeskus tutkivat keskenään 5.8.2016 kokouksessa päiväkodin uudisrakennuksen sijoitusvaihtoehtoja Kaivokselan alueella. Esillä oli kaksi tonttia: nykyisen päiväkodin tontti osoitteessa Kaivostie 6 ja palaneen kirkon tontti osoitteessa Kaivostie 7 korttelissa 16125. Sivistysviraston tavoitteena oli että uusi päiväkoti saataisiin käyttöön joulukuussa 2018, mutta suunnittelun ja rakentamisen vaatiman ajan takia todettiin että päiväkoti saataisiin valmiiksi aikaisintaan kesäkuussa 2019.

Kirkon tontista todettiin että se vaatisi kaavamuutoksen ja neuvottelut seurakunnan kanssa tontin myynnistä tai vuokrauksesta. Kuten nykyisen päiväkodin tontti, myös kirkon tontti on rinnetontti,

jossa on kalliota. Päiväkodin sijoitus edellyttäisi kallion louhintaa. Kaavamuutos veisi noin kaksi vuotta.

Todettiin, että hankkeen kiireellisyyden takia päiväkotia ei suunnitella kirkon tontille, vaan uudisrakennuksen sijoituspaikka on nykyisen päiväkodin tontti, jolle uudisrakennus piha-alueineen mahtuu. Koska hanke on kiireellinen, voidaan tarvittava lisärakennusoikeus 910 k-m^2 myöntää tässä tapauksessa poikkeusluvalla. Poikkeusluvan käsittelyaika on 2 kuukautta.

Myöhemmin on kaavoittajan kanssa lisäksi sovittu, että nykyinen päiväkodin tontille puistoalueen kautta johtava ajoyhteys mahdollistetaan poikkeusluvalla. Heti seuraavassa Kaivokselan alueen asemakaavamuutoksessa ajoväylän paikka muutetaan virallisesti katualueeksi.

Kuntatekniikan kanssa on sovittu 20.12.2016 kokouksessa, että päiväkodin tonttia rajaava Kaivostie rakennetaan kesällä 2019 kaavan mukaiseksi katualueeksi ja samassa yhteydessä rakennetaan myös em. poikkeusluvalla mahdollistetut ajoyhteydet, joista nykyiset kaksi liittymää on viety päiväkodin tontille. Puiston läpi tuleva kevyen liikenteen väylä ohjataan kulkemaan puiston pohjoispuolella olevan kerrostaloalueen vierestä.

Tekninen lautakunta 14.3.2017 § 5

Apulaiskaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Kaivokselan II päiväkodin uudisrakennuksen 6.3.2017 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma sekä hankevalmistelun laatima 9.1.2017 päivätty tavoitehinta 5 660 000 euroa (alv. 0%) jatkosuunnittelun pohjaksi.
Käsittely:
Esittelijä täydensi esittelytekstin viimeisen kappaleen kuulumaan seuraavasti:
Kuntatekniikan keskuksen kanssa on sovittu 20.12.2016 kokouksessa, että päiväkodin tonttia rajaava Kaivostien katualue rakennetaan kesällä 2019 asemakaavan mukaisesti. Samassa yhteydessä rakennetaan puiston puolelle poikkeusluvan mahdollistamat päiväkodin tonttiliittymät. Tonttiliittymien rakentamisen vuoksi puiston läpi tuleva nykyinen kevyenliikenteen yhteys siirretään kulkemaan puiston eteläpuolella sijaitsevan kerrostalotontin rajan tuntumaan. Kuntatekniikan keskus suunnittelee ja siirtää em. kevyen liikenteen yhteyden lopullisen paikkaansa ennen päiväkodin rakennustöiden aloittamista.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Tekninen lautakunta on käsitellyt päivitettyä esitystä ja täydentänyt sitä **14.3.2017 § 5**, sekä päättänyt esittää kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi Kaivokselan II päiväkodin uudisrakennuksen 6.3.2017 päivätyn tarveselvitys-hankesuunnitelman sekä hankevalmistelun laatiman 9.1.2017 päivätyn tavoitehinnan 5 660 000 euroa (alv. 0 %) jatkosuunnittelun pohjaksi.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n mukaan kaupunginhallituksen tehtävänä on hyväksyä kaupungin ja kaupunkikonsernin vähintään 3 M€ suuruisten toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitykset kustannusarvioineen ja hyväksyä useampaa kuin yhtä toimialaa koskevien hankkeiden tai kaupunkitasoista linjausta vaativien investointihankkeiden hankesuunnitelmat kustannusarvioineen.

Talousjohtaja toteaa, että Kaivokselan II päiväkodin uudishankkeelle on vuosien 2017–2026 investointiohjelmassa varattu 5 300 000 euroa. Taloussuunnitelmassa 2017–2020 päiväkodille varattu määräraha ajoittuu vuosille 2017–2019. Tilakeskus huomioi tarveselvityksen 6.3.2017 mukaisen määrärahatarpeen taloussuunnitelman 2018–2021 valmistelussa.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 14

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään hyväksyä II päiväkodin uudisrakennuksen 6.3.2017 päivätty tarveselvitys-hankesuunnitelma sekä hankevalmistelun laatima 9.1.2017 päivätty tavoitehinta 5 660 000 euroa (alv. 0%) jatkosuunnittelun pohjaksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Kaivokselan II päiväkodin tarveselvitys-hankesuunnitelma 6.3.2017 liitteineen

Täytäntöönpano: Tilakeskus

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
rakennuttaja-arkkitehti Aulikki Korhonen, puh. 09 8392 3403, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KAIVOKSELAN II PÄIVÄKOTI

VANTAA

UUDISRAKENNUS, TARVESELVITYS-HANKESUUNNITELMA

6.3.2017

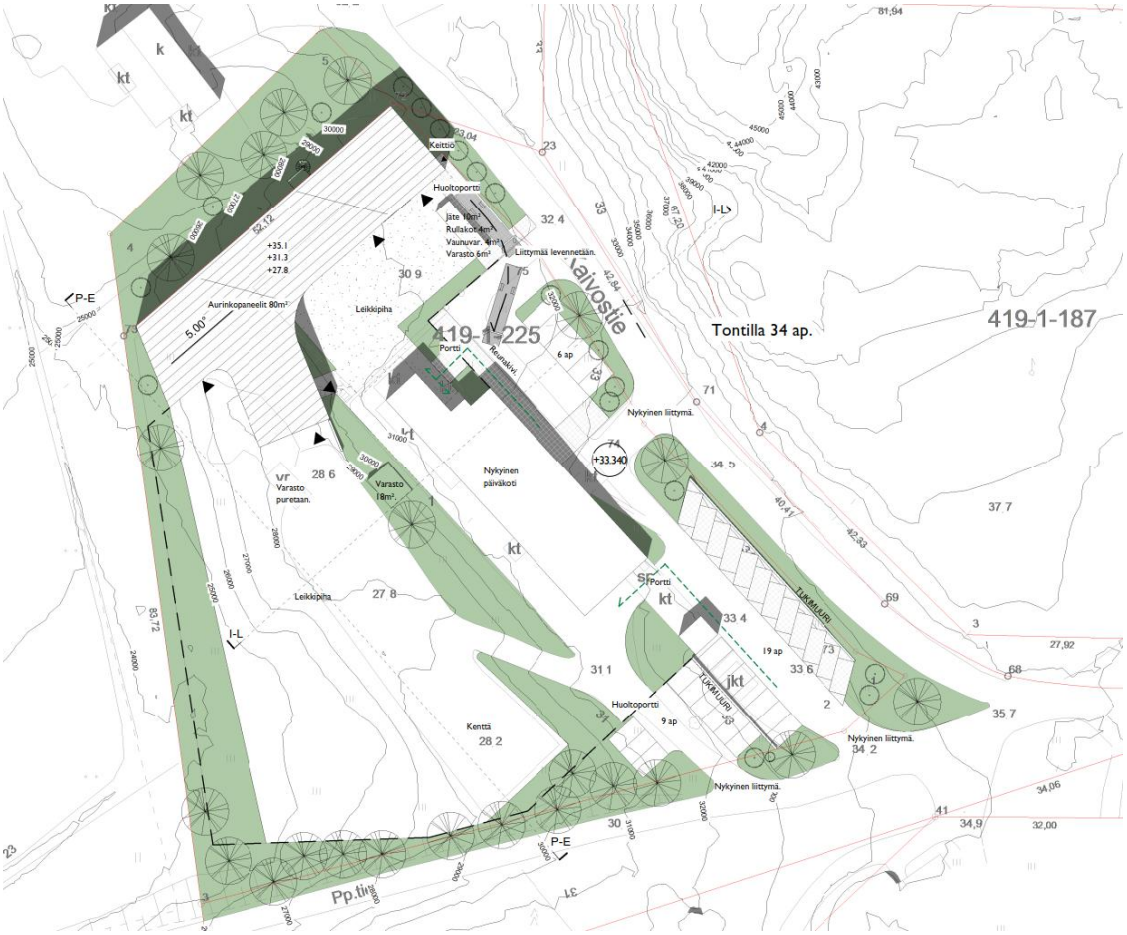

Sisällysluettelo

Pinta-alakäsitteet 2
..... 3
1. Perustelut tarpeelle 5
2. Mitoitusperusteet ja tavoitteet 5
3. Tontti ja rakennuspaikka 16
4. Vaihtoehtotarkastelut 22
5. Väistötilantarve 22
6. Kustannukset 22
7. Rahoitus ja aikataulu 23
8. Hankkeen käyttötalousvaikutukset ja toimintakustannukset 23
9. Riskit 23
10. Työryhmä 25

Liitteet:

- Liite 1: Asemakaavaote ja määräykset
- Liite 2: Sijaintikartta
- Liite 3: Kustannukset, tavoitehinta ja alustava vuokrakustannuslaskelma
- Liite 4: Tilaohjelma

Pinta-alakäsitteet

hym^2
hyötyala; suunnitelmasta tai rakennuksesta mitattu, eri toimintoihin käytettävien huoneiden ja tilojen pinta-ala. Hyötyneliöihin ei lasketa käytävien, porrashuoneiden, teknisten tilojen, hormien tai rakenteiden pinta-alaa. Käsitettä käytetään tilaohjelman ja tavoitehinta- sekä rakennuskustannusarvion laatimisen yhteydessä.

hum^2
huoneala; suunnitelmasta tai rakennuksesta mitattu huoneiden pinta-ala. Huonealaan lasketaan kaikkien hyötytilojen, käytävien, porrashuoneiden, teknisten tilojen yms. alat. Huonealaan ei lasketa hormien tai rakenteiden pinta-alaa. Käsitettä käytetään mm. kustannusarvion laatimisen yhteydessä.

brm^2
bruttoala; tilaohjelman pohjalta laskettu tai suunnitelmasta tai rakennuksen ulkoseinien ulkopinnan mukaan mitattu kokonaislaajuus. Bruttoalojen laskentaan ohjelma-alan/hyötyalan lisäksi käytävien, porrashuoneiden, teknisten tilojen sekä rakenteiden ja hormien ala = kaikki rakennuksen alat. Käsitettä käytetään mm. kustannusarvion laatimisen yhteydessä.

htm^2
huoneistoala; huoneistoala on usein sama kuin vuokra-ala. Huoneistoalaan lasketaan ohjelma-/hyötyalan lisäksi myös käytävät ja kevyet väliseinät. Huoneistoalaan ei lasketa rakennuksen porrashuoneita, teknisiä tiloja, ulkoseiniä, hormeja eikä kantavia rakenteita. Käsitettä käytetään esim. vuokrasopimuksissa, yhtiöjärjestyksissä jne.

kem^2
kerrosala (rakennusoikeus) = kaavajuridinen suure; kerrosalaan luetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kerrosten alat sekä se kellarikerroksen ja ullakon ala, johon on sijoitettu rakennuksen pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisia tiloja. Myönnettäessä rakennuslupaa 1.1.2000 jälkeen asemakaavoitetuilla alueilla, lasketaan ulkoseinän paksuudesta kerrosalaan 250 mm.. Käsitettä käytetään kaavoituksessa, rakennusluvissa, kiinteistöjen arviokirjoissa jne.
lähde: RT 12–11055, joulukuu 2011

painotettu muotokerroin
painotettu muotokerroin; $A_{ulkovaippa}$ / $A_{ohjelma-ala}$; painotettu muotokerroin lasketaan vertaamalla ulkovaipan pinta-alaa ohjelma-alaan, ulkovaipan rakennusosien pinta-aloja painotetaan niiden lämmönläpäisykertoimia vastaavilla kertoimilla. Tunnusluku huomioi myös tilankäytön tehokkuuden.

Tarvetietokortti

Kohteen nimi: **Kaivokselan II päiväkoti , uudisrakennus**						
Tarpeen kuvaus: Kaivokselan II päiväkotiin tulee tilat 160 lapselle.						
Päätöksenteko: Hanke sisältyy taloussuunnitelmaan 2017 -2020 Liittyminen muihin hankkeisiin ja selvityksiin: Myyrmäen alueen päiväkotiverkkoselvitys (tilakeskus, 2017) Kaivostien rakentaminen kaavan mukaiseksi päiväkodin rakentumisen aikataulussa.						
Tarpeen perustelut: Päivähoitoikäisten lasten määrä kasvaa voimakkaasti sekä Myyrmäen suuralueella (474) että Kaivokselan kaupunginosassa (164). Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2014 -2023) mukaan varhaiskasvatus järjestää palvelut pääsääntöisesti lähipalveluna.						
Käyttäjähallintokunta: Sivistysvirasto						
Kaupunginosa: KAIVOKSELA 16	Kiinteistötunnus: Lohkomisen jälkeen 92-16-139-1			Tontin pinta-ala: 8118,6 m²		
Osoite ja tontti: Kaivosvoudintie 6 Kaivostie 6 kortteli 16139	Kaavatiedot/kaavamuutos: Ys 29.4.1983 Tontti muodostuu maarekisterikiinteistöistä 92-419-1-225 ja 92-419-1-235, joiden lohkominen on kesken.			Rakennusoikeus: 1700 m^2, josta on käytetty 890 km^2 (25.5.1994), jäljellä 810 km^2. Tarvittava lisärakennusoikeus on noin 910 km^2, jonka jälkeen kokonaisala olisi 2 610 km^2 ja tonttitehokkuusluku e = 0,32. Lisärakennusoikeuteen on laskettu mahdollinen tuleva väestönsuoja 50 m^2.		
Tilatarve, suuruus ja kustannukset (ALV 0 %)	brm^2	htm^2	hym^2	Investointikustannusennuste €	€ / brm^2	€ / hym^2
Uudisrakennus, pinta-alatavoitteet	1670	1360 8,5/lapsi	1209	5 660 000	3389	4682
Poistumistien parannus / nykyinen päiväkoti, erillishinta						
Hankkeen maksimi hoitopaikka				160		

Investointikustannus hoitopaikkaa kohden	35 375 € / hoitopaikka
Väistötilan tarve: Ei väistötilan tarvetta.	
Määrärahavaraus investointiohjelmassa: Taloussuunnitelma 2017–2020, 5 300 000 € / vuosi 2017–2019	
Hankkeen toteutusaikataulu: 2018–2019	
Toimintakustannukset hallintokunnalle: Päiväkodin toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 1 milj. €.	
Ensikertainen kalustaminen ja varustaminen: n. 95 000 €	
Vuokra-arvio käyttäjäkunnalle: 367 680 € / vuosi (sisältää pääoma- ja ylläpitokustannuksen)	
Laatija(t): Aulikki Korhonen, Päivi Riehunkangas	Päivämäärä: 6.3.2017

1. Perustelut tarpeelle

a. Varhaiskasvatuksen palvelustrategiset linjaukset

Keskeisten palveluverkkolinjausten (Vantaan kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma 2014 -2023) mukaan varhaiskasvatus järjestää palvelut pääsääntöisesti lähipalveluna sekä kasvattaa yksityisessä päivähoidossa olevien lasten osuutta kaikista päivähoidossa olevista lapsista. Tehottomista vuokratiloista luovutaan ja uudet tilat suunnitellaan 6- 8 kotialueelle.

Uusien hankkeiden yhteydessä sivistysvirasto selvittää yksityisen toteutusvaihtoehdon.

Tavoitteena on kestävä ja toimiva palveluverkko, missä huonokuntoiset, toiminnallisesti huonot, pienet ja epätaloudelliset, usein vuokratilat korvataan uusilla, maantieteellisesti keskeisille paikoille rakennettavilla päiväkodeilla.

b. väestöennuste ja liittyminen palveluverkkosuunnitelmaan

Vantaan kaupungin väestöennusteen 2016 -2026 mukaan suuralueen päivähoitoikäisten lasten määrän ennustetaan kasvavan ennustekaudella 474 lapsella. Kaivokselan kaupunginosassa ennustekauden kasvu on 164 lasta. Päivähoitoikäisistä lapsista noin 75 % käyttää joko yksityisiä ja kunnallisia varhaiskasvatuspalveluita.

Tonttitarpeita on käyty läpi Myyrmäen kaavarunkoa koskevissa palavereissa. Esitetty tontti on todettu ainoaksi vaihtoehdoksi tarvittavaan hankkeeseen. Päiväkoti toteutetaan vanhan Kaivokselan päiväkodin kanssa samalle tontille. Kaivokselan kaupunginosassa on valmistunut 2015 yksityinen 110-paikkainen päiväkoti. Näistä syistä päiväkoti toteutetaan kaupungin omana päiväkotina.

2. Mitoitusperusteet ja tavoitteet

2.1 Toiminnalliset tavoitteet

Varhaiskasvatuksen käytössä olevat tilat tukevat erilaisia pedagogisia toimintatapoja ja ovat muunneltavia. Tilat auttavat erilaisten oppimis- ja leikkitilanteiden toteuttamisessa kuten arjen liikunnan mahdollistamisessa.

Tiloissa on mahdollista toteuttaa pienryhmätyöskentelyä 4-8 hengen ryhmissä ja ne ovat monikäyttöisiä. Perushoitoa varten tehdyt ratkaisut eivät haittaa toiminnallista oppimista ja kasvattaja pystyy muokkaamaan kaikkia käytössä olevia tiloja dynaamisesti käsiteltävän asian mukaisesti esimerkiksi tieto- ja viestintätekniikkaa hyödyntäväksi ympäristöksi.

Tilat tukevat erilaisia pedagogisia toimintatapoja. Lapsiryhmällä on hiljainen ja visuaaliselta ilmeeltään rauhallinen tila, joka mahdollistaa rauhoittumisen ja keskittymisen käsiteltävään asiaan. Päiväkodissa on tila, joka mahdollistaa ryhmäliikkumisen ja yhteisöllisen kokoontumisen. Päiväkodissa on mahdollista toteuttaa

hallitusti monipuolista materiaalien käyttöä (vesi, hiekka, puu) vaativia leikkejä ja ohjelmaa.

Tilat tukevat eri-ikäisten lasten perushoidon sujuvaa järjestämistä. Pienten lasten hoidolle ja pesemiselle on toimivat ja miellyttävät tilat. Lasten liikkuminen päiväkodissa on selkeää ja helppoa ja tilat on suunniteltu lasten mittakaavan mukaisesti ja helposti lasten hahmotettavasti. Vanhempien on sujuvaa tuoda ja hakea lapsensa päiväkodista.

Päiväkodin ydin on ruokailutila, pieni oleskelutila mm. aamun ensimmäisille tulijoille, kotikeittiö ja sali. Tilat kokoavat koko päiväkodin lapset ja henkilökunnan ruokailemaan, liikkumaan ja päiväkodin yhteisiin hetkiin. Muut lasten tilat sijoittuvat helposti hahmotettavasti eri puolille päiväkotia. Päiväkodin ydin ja osa lasten tiloista on rajattavissa toiminta-ajan ulkopuolella asukkaiden käyttöön.

Tilat tukevat lasten ja henkilökunnan hyvinvointia ja ovat viihtyisät. Päiväkodissa on rauhallisia tiloja keskusteluihin perheiden ja yhteistyötahojen kanssa sekä henkilökunnan kirjalliseen työskentelyyn.

Hankkeessa sovelletaan Vantaan lasten ja nuorten osallisuusmallia. Lapsia osallistetaan mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi pihan suunnitteluun.

2.2 Suunnittelussa noudatettavat Vantaan kaupungin ohjeet

Suunnittelussa noudatetaan seuraavia Vantaan kaupungin ohjeita:

1.) Vantaan kaupungin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan julkaisemaa ”Ohjeita suunnittelijoille” – opasta (1.12.2016)
2.) soveltuvin osin julkaisua ”Uusi oppiminen – kohti uutta tilaohjelmaa, vantaalainen tulevaisuuden koulu” (17.3.2016).
3.) ”KESTÄVÄ RAKENTAMINEN - lähes nollaenergiarakennuksen suunnitteluohje” (6.10.2015)
4.) Tietomallintamisen yleiset periaatteet, Vantaan kaupunki, Tilakeskus (21.10.2014)
5.) Vantaan kaupungin hulevesien hallinnan toimintamalli, perustietoa suunnittelijoille ja rakentajille, Kuntek 2014
6.) Vantaan kaupungin päiväkotien huonekortit yhteisille tiloille ja kotialueille (15.9.2015)

2.3 Muunneltavuus-, laatutaso- ja arkkitehtoniset tavoitteet

Kaivoksela II päiväkoti sijoittuu Kaivokselan alueelle tontille, jolla on olemassa pieni noin 70 -80 lapsen päiväkoti. Uusi päiväkoti sijoitetaan ja rakennetaan siten, että olemassa oleva päiväkoti voi jatkaa toimintaansa rakentamisen ajan.

Tontin piharakentaminen on tehtävä vaiheittain niin että osa pihasta on aina käytössä kun pihaa muutetaan molempien päiväkotien toimintaan sopivaksi.

Uuden rakennuksen on oltava tilaratkaisuiltaan toimiva, tehokas ja tarkoituksenmukainen. Lisäksi päiväkodin tilasuunnittelussa, rakenne- ja taloteknisissä ratkaisuissa huomioidaan muunneltavuus, siten että tiloissa voidaan tulevaisuudessa toteuttaa toiminnan edellyttämiä tilamuutoksia. Käyttötarkoituksen muutokseen ei varauduta, koska päivähoitotarve alueella jatkuu.

Lasten ruokailu, pienimpiä lapsia lukuun ottamatta järjestetään erillisessä ruokailutilassa.

Käytävä- ja aulatilat suunnitellaan hyötykäyttöön, huomioiden poistumistievaatimukset.
Mikäli lepohuone sijaitsee toisessa kerroksessa, on pelastusviranomaisen vaatimusten mukaan lepohuoneesta oltava suora yhteys varsinaiseen uloskäytävään tai oviyhteys säältä suojattuun varatieportaaseen.

Rakennukseen tulee ulokeräystäät ja ulkopuolinen sadevedenpoisto.

Päiväkodin iv-konehuoneen sijoittelussa on huomioitava sekä melu- että palotekniset olosuhdevaatimukset.

Päiväkoti toteutetaan 2-3 -kerroksisena rinneratkaisuna.

2.3.1 Keittiötilat

Päiväkotiin rakennetaan palvelukeittiö. Keittiön tilaratkaisussa varaudutaan tulevaisuuden ruokatuotanto- ja logistisiin tarpeisiin.

Keittiön sijoitetaan rakennuksen huoltoliikennealueen puolelle. Tavaran toimitus tapahtuu lastauslaiturin kautta.

Keittiön tuulikaapin suunnittelussa on huomioitava myös suurempien kalusteiden kuljetus.

Keittiön on tarkoituksenmukaista olla suorakaiteen muotoinen. Ikkunan sijoitus ei saa häiritä laitteiden oikeaoppista sijoittelua, vaan sille hyvä paikka on sisääntulon vieressä. Ikkunan alareuna 1400mm korkeudella lattiasta.

Kaikkien pintojen on oltava ehjiä, helposti puhdistettavia, kestäviä ja turvallisia. Keittiö ei saa toimia läpikulkutilana ja se tulee olla erotettavissa oleskelutiloista.

Ruuanvalmistus- ja kuumennuslaitteet on sijoitettava rasvasuodattimella varustetun huuvan alle. Astianpesukoneen kohdalla on oltava ylilämmön ja höyryn poistoon tarkoitettu kohdepoisto tai vaihtoehtoisesti höyry-yksikön avulla veden lämmittävä kone, joka on energiatehokkaampi eikä tarvitse erillistä huuvaa.

Keittiön kalustus ja varustus Vantaan kaupungin tilakeskuksen huonekortin mukaan.

Elintarvikkeiden ja astioiden pesulle on varattava omat erilliset vesipisteet. Keittiössä on erillinen käsienpesuallas varusteineen ja sen läheisyydessä suihkupuhdistuslaite ja letkukela.

Keittiössä on oltava erillinen ja asianmukaisesti varustettu kaappi siivousvälineiden säilytystä ja huoltoa varten. Keittiötä varten tulee olla erilliset siivousvälineet ja ne tulee säilyttää erillään huoneiston muista siivousvälineistä.

Lisäksi elintarvikkeiden kuljetuslaatikoita ja vaunuille varataan keittiön sisääntulossa erillinen tila.

Keittiön työpiste sijoitetaan keittiön ikkunan ääreen.

2.3.2 Puhtaus

Lähes 0-energiapäiväkodin siivottavuus:
Suunnittelussa otetaan huomioon tilojen siivottavuuden vaivattomuus, turhia kulmia ja ulokkeita on vältettävä. Lattiamateriaalien valinnoissa otetaan huomioon materiaalien siivottavuus mahdollisemman vähäisellä energiankulutuksella. Lattiamateriaalin on oltava kulutuksen kestävä ja vahaustarvetta ei saa tulla. Pinnat ovat helposti puhdistettavia ja likaa hylkimättömiä.
Ikkunat ovat sisäänpäin avattavia. Ikkunoiden edessä ei saa olla kalusteita tai pylväitä, joka hankaloittavat ikkunoiden avaamista ja pesua. Suunnittelu toteuttaa elinkaariajattelua.

2.3.3 Vaatehuoltotila

Keskuspesulahankkeen johdosta vaatehuoltotilaan ei tule erillisiä pyykinkäsittelykoneita, vaan pyykit menevät pesulaan. Suunnitteluvaiheessa tutkitaan varaliinavaatteiden säilytystä joko siivoustilojen yhteydessä tai ryhmäkohtaisesti lepohuoneissa.

2.3.4 Siivoustilat

Siivouskeskuksessa on tilat ja energiatehokkaat pyykinkäsittelykoneet siivouspyykin puhdistukselle, huollolle ja säilytykselle. Tila toimii samalla paperi- ja tarvikevarastona. Vantaan kaupungin tilakeskuksen huonekorteissa on esitetty tilan koneet ja laitteet, kalusteet ja varusteet.
Tilassa on käytävälle aukeava, kynnyksetön 900 - 1000 ovi, jolloin yhdistelmäkone voidaan siirtää tilasta ilman lisäluiskien tarvetta. Lattiamateriaali on kulutusta kestävä. Siivoustilat sijoitetaan kumpaankin kerrokseen.

2.3.5 Jätehuollon tilat

Jätepisteeseen tulevat säiliöt seka-, paperi-, kartonki- ja biojätteille Vantaan kaupungin tilakeskuksen puhtauspalvelun ohjeiden mukaan.
Jätekeräys hoidetaan syväkeräyssäiliöillä.
Säiliöihin tulee asentaa kaksoislukkopesät: kiinteistön ja Vantaan sarjaan- jätteen kuljetuksille. Tarkemmat ohjeet Vantaan kaupungin ”Ohjeita suunnittelijoille” – oppaassa.

Jätehuolto tulee sijoittaa lähelle keittiötä siten, että kulku on esteetön, käyttö ja huolto on helppoa eikä huoltoliikenne vaaranna lasten turvallisuutta.

Keittiön lastauslaiturilta varataan lukittu tila pahvirullakoille.

2.4 Toiminnalliset tunnusluvut

Päiväkotiin tulee viisi kotialueparia, jotka kukin mitoitetaan 2 x 16 lapselle, kotialueparin kokonaislapsimäärä 32 lapselle = 160 hoitopaikkaa.

Päiväkodissa toimintaa järjestetään 1-vuotiaista 6-vuotiaisiin saakka. Päiväkodin lapsiryhmä koostuu kahden kasvattajan muodostamasta tiimistä, jolloin lapsimäärä on minimissään kahdeksan ja maksimissaan kuusitoista (16). Kaksi kasvattajatiimiä muodostaa pienoisyhteiskunnan (minimissään 16 lasta, maksimissaan 32 lasta), jotka tekevät toiminnallista yhteistyötä ja käyttävät yhteisesti osaa tiloista.

Hoito- ja kasvatushenkilökuntaa päiväkotiin tulee 20 työntekijää. Lisäksi päiväkodissa työskentelee päiväkodin johtaja, ateria- ja puhtauspalveluiden henkilökuntaa 2-3 sekä tilapäistä henkilökuntaa vuosittain vaihdellen 2-3. Yhteensä henkilöstöä tulee olemaan 25 -27.

Tilamitoitus perustuu Vantaan kaupungin päiväkotien tilasuunnittelun kehityshankkeen myötä kehitettyyn tilaohjelmamalliin ja päiväkotien yleisiin suunnitteluohjeisiin.

2.5 Tekniset tunnusluvut

Hankkeen hankesuunnitelmavaiheen laajuustiedot ovat:

- hyötyala 1209 hym^2
- huoneistoala 1360 htm^2
- bruttoala 1670 brm^2
- mitoitustavoite on 8,5 htm^2/lapsi.

Yleissuunnitteluratkaisun tehokkuuden tavoitetunnusluvut ovat:
- bruttoalan suhde hyötyalaan e= 1,39. Suunnitelmissa hyötyala tulee saavuttaa eikä bruttoalaa ei saa ylittää.
- painotettu muotokerroin (=*ulkovaipan alan suhde ohjelma-alaan painotettuna rakennusosien lämmönläpäisykertoimilla.)* Lähes 0-energiakonseptin malliesimerkin mukainen painotetun muotokertoimen tavoite on 0,61. Painotetun muotokertoimen suhdeluku tarkentuu kohdekohtaisesti.

2.6 Elinkaari-, sisäilma- ja tekniset tavoitteet

Uudisrakennuksen suunniteltu käyttöikä on perustusten ja rungon osalta 100 vuotta, täydentäviltä osien osilta 50 vuotta ja järjestelmien osalta 25–35 vuotta.

Rakennuksen kiinteät osat kuten runko, vaippa sekä talotekniset järjestelmät suunnitellaan siten, että tilamuutokset ja teknisten järjestelmien uusiminen ovat mahdollisia vähäisin toimenpitein.

Rakennus-, rakenne-, sähkö- ja LVI- teknisissä suunnitelmissa kiinnitetään erityistä huomioita sisäilman laatuun, rakennusfysikaaliseen toimivuuteen, ulkovaipan sisäpinnan tiiveyteen, valaistukseen, energiatehokkuuteen sekä äänenvaimennukseen.

Rakennus suunnitellaan SFS 5907 –standardin mukaan pääosin akustiseen luokkaan C ja osittain luokkaan AB (monitoimitilojen huoneakustiikka).

Hanke toteutetaan Vantaan lähes 0-energiapäiväkotikonseptin mukaan. Konseptin tavoitteena on toimiva, arkkitehtonisesti ja teknisesti laadukas, kustannustehokas ja helposti ylläpidettävä rakennus.” Lähes nollaenergiarakennuksella tarkoitetaan rakennusta, jolla on erittäin korkea energiatehokkuus sellaisena kuin se on määriteltynä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/31/EU liitteen 1 mukaisesti. Tarvittava lähes olematon ja erittäin vähäinen energian määrä katetaan hyvin laajalti uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla, mukaan lukien paikan päällä tai rakennuksen lähellä tuotettava uusiutuvista lähteistä peräisin oleva energia” (ympäristöministeriön asetus 19.8.2014).

Lähes 0-energiapäiväkodilla tarkoitetaan Vantaan kaupungin hankkeissa päiväkotirakennusta, jonka E-luku on 50 % rakentamismääräysten (D3 2012) esittämästä

E-lukuvaatimuksesta (E=85). Lähes 0-energiarakennuksen suunnittelu edellyttää kaikkien suunnittelualojen saumatonta yhteistyötä.

Paikallinen uusiutuva energia tuotetaan joko rakennukseen integroitavilla tai vesikatolle asennettavilla aurinkopaneeleilla. Aurinkopaneeleita asennetaan 80 m2. Jatkosuunnittelussa pinta-alaa tarkennetaan sen mukaan kuinka paljon omaa energiaa tarvitaan energiatavoitteen täyttämiseksi.

Vantaan rakennusvalvonnan linjauksen mukaisesti kohteeseen ei suunnitella väestönsuojaa. Mikäli sisäasiainministeriö ei myönnä poikkeusta Pelastuslain 75 § perusteella, joudutaan väestönsuoja rakentamaan erillishankkeena. Väestönsuojan rakentamisen kustannukset eivät sisälly kokonaiskustannusarvioon.

Teknisten tilojen sijoittelussa on otettava huomioon, että kunnallis- ja sähkötekniikan lähdöt ovat sijoittuneet Kaivostien ja Kaivosvoudintien risteykseen. Sähkökaappi on tontin eteläreunassa Kaivostien varrella.

2.7 Rakennetekniset tavoitteet

Rakennus rakennetaan sääsuojan alla osana kosteudenhallintaa.

Runkojärjestelmä valitaan niin, että se sallii joustavan käytön ja myöhempiä tilamuutoksia. Rakennusrungon syvyys valitaan siten, että kantavat ja jäykistävät seinälinjat sijoittuvat ulkoseinille. Poikittaisia ja pitkittäisiä kantavia seinälinjoja ei pääsääntöisesti sallita estämään muuntojoustavuutta. Salin seinälinjoja voidaan käyttää jäykistävinä rakenteina.

Talotekniikan nousukuilut minimoidaan ja keskitetään. Talotekniset linjat viedään ulkovaipan sisäpinnan sisäpuolella.

Rakennuksen paloluokka on P1.

Teräsrakenteiden palosuojaus toteutetaan palosuojamaalilla ja/tai rakennejärjestelmän omalla palosuojausmenetelmällä poissulkien kuitupohjaiset tuotteet (mineraalivilla yms.).

Palo-osastointi toteutetaan paloteknisen suunnitelman mukaan.

Kantavien rakenteiden, rakennusfysikaalisen ja pohjarakenteiden osalta hanke on vaativa suunnittelutehtävä.

Alapohjan, alustatilan ja maanvastaisten seinärakenteiden rakennusfysikaaliset olosuhteet suunnitellaan toimimaan moitteettomasti sekä rakenteiden tulee olla tiivistetty sisätilaa vastaan. Rakennedetaljien tulee olla toteutuskelpoisia. Urakka-asiakirjoissa on edellytettävä tiivistyksistä mallisuoritukset.

Runkomateriaalina käytetään terästä ja teräsbetonia. Yläpohjan kantavana rakenteena käytetään teräsbetonia. Puurakenteista kantavaa rakennetta ei sallita paloturvallisuuteen liittyvistä rakennedetaljien monimutkaisuudesta johtuen. Julkisivumateriaalia ja vesikaton pintamateriaalia ei ole asemakaavassa määritelty. Julkisivuun ei sijoiteta katolle kiipeämisen mahdollistavia rakennelmia, esim. ritilöitä tms.

Ulkovaipan sisäpinnan tiiveyden varmistamiseksi on laadittava detaljit kaikista erilaisista liitos- ja epäjatkuvuuskohdista toteutuskelpoiset rakennusfysikaalisesti toimivat ratkaisut.

Märkä- ja kosteudelle alttiissa tiloissa käytetään kiviainepohjaisia materiaaleja.

Rakennus perustetaan maanvaraisesti koneellisesti tuuletettavalla alustatilalla varustettuna. Perustukset routasuojataan, rakennus salaojitetaan ja varustetaan radonin poistolla.

Maanvastaisissa rakenteissa noudatetaan RakMk D3:n mukaisia U-arvoja.

2.8 Lvi-tekniset tavoitteet

Yleistä

Tavoitteena on rakennuksen energiankäytön minimointi eli lähes nollaenergiapäiväkoti.

Lvi-tekniset laitteet ja -järjestelmät valitaan energiatehokkaiksi. Ilmanvaihdon lämmön talteenotolla ja rakennusautomaation hallitulla käytöllä on merkittävä osuus tavoitteen saavuttamisessa. Tekniset tilat sijoitetaan keskeisesti, mikä pienentää tilantarvetta ja parantaa säädettävyyttä.

Sisäilmaston sisäilmaluokka on S2 (lämpötilan yläraja S3), iv-järjestelmän puhtausluokka P2, iv-tuotteiden puhtausluokka ja rakennusmateriaalien päästöluokka M1. CO2-rajana on1200 ppm.

Ilmanvaihdon mitoitusperiaate on 6 l/ s / lapsi.

Lämmitys ja jäähdytys

Rakennus liitetään alueen kaukolämpöverkostoon lämmönjakohuoneeseen sijoitettavan alajakokeskuksen välityksellä. Lämmityslaitteille ja ilmanvaihto/kiertoilmakojeille rakennetaan erilliset putkistot. Pääasiallinen lämmönjakotapa on vesikiertoinen matalalämpöinen lattialämmitys. Keittiöön ym. lattialämmityksen ulkopuolelle jätettäviin tiloihin asennetaan radiaattoreita termostaattiventtiilein. Ljkeskuksen pumput ovat taajuusmuuttajin ohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottorein varustettuja (EC,PM).

Jäähdytys toteutetaan rakenteellisin keinoin. Koneellista jäähdytystä ei käytetä – tarvittaessa viilennys hoidetaan ilmanvaihdon yöjäähdytyksellä.

Keittiön kylmä- ja pakastustilojen kylmälaitteiden lauhdelämpö hyödynnetään alustatilan ilmanvaihtokojeessa tai sijoittamalla laitteet alustatilaan.

Ilmanvaihto

Rakennukseen määritellään tarkoituksenmukaiset palvelualueet ja rakennus varustetaan tehokkailla lämmön talteenoton laitteilla, tulo- ja poistoilmanvaihdolla. Keskeisesti sijoitettuun ilmanvaihtokonehuoneeseen sijoitetaan päiväkotitilojen, keittiön, wc ym. tilojen ja alustatilojen tulo- ja poistokojeet. Kojeissa on aikaohjelmien ulkopuolista käyttöä varten lisäaikakytkimet.

Suuriin tiloihin, joiden käyttökuormitus on vaihteleva, suunnitellaan ilmamääräsäädeteinen järjestelmä. Ilmamääriä muutetaan puhaltimien taajuusmuuttajilla ja tilakohtaisilla lämpötila-, läsnäolo- ja hiilidioksidiantureilla.

Iv-kojeet mitoitetaan pienille painehäviöille – puhaltimien ominaissähköteho (SFP-luku) 1/1-teholla on max. 1,3kW/m3s. Puhallinmoottorit ovat taajuusmuuttajaohjattuja ja energiatehokkaita tasavirtamoottoreita.

Rakennuksen lämmöneristyksen sisäpuolelle asennettavat ilmanvaihtokanavistot ovat vakiopaineisia ja tiiviitä – kanavat min luokka B, kanavaosat luokka C. Tulo- ja poistoilman päätelaitteet ovat vakiovärisävyyn maalattuja tuotteita.

Ilmanvaihto tasapainotetaan siten, että paine-ero vaipan yli on mahdollisimman lähellä nollaa tai lievästi alipaineinen. Maksimi paine-ero saa olla 1-2 Pa.

Vesi ja viemäri

Rakennus liitetään alueen vesijohto-, jäte- ja sadevesiviemäriverkostoihin. Päävesimittarin yhteyteen asennetaan paineenalennusventtiili vedenkulutuksen vähentämiseksi ja putkiston / kalusteiden käyttöiän pidentämiseksi. Lämpimän käyttöveden ja keittiön vedenkulutusta seurataan alavesimittarein.

Jätevesiviemärit sijoitetaan rakennuksen alustatiloihin. Keittiölle asennetaan rasvanerotuskaivo piha-alueelle, joka liitetään pihan jätevesiviemäriin. Sadevedet johdetaan pihan sadevesiviemäreihin. Tilannetta, jossa viemärivesiä pitää pumpata, tulee välttää.

Vesikalusteet ovat yleisesti käytössä olevaa vakiolaatua. Sekoittajat ovat vähän vettä kuluttavia vipu- ja termostaattikalusteita. Elektronisia kalusteita käytetään wc-tilojen ja keittiön käsienpesualtailla.

Automaatio

Rakennuksen automaatiojärjestelmän avulla ohjataan ja valvotaan lvi-järjestelmiä niin, että sisäilmatavoitteet saavutetaan pienellä energiankulutuksella

2.9 Sähkötekniset tavoitteet

Yleistä

Sähköteknisten laitteiden valinta- ja hankintaperusteissa tulee tavoitella energiatehokkuutta, kestävyyttä, helppokäyttöisyyttä ja laadukkuutta. Laitevalinnoissa tulee pyrkiä valitsemaan yleisesti saatavilla olevia laitteita ja käyttämään tunnettuja laitetoimittajia.

Suunnittelun tulee olla laadukasta ja pohjautua tilaajan ja käyttäjien kanssa neuvoteltuihin ratkaisuihin, laskelmiin ja kokemukseen. Suunnittelijan on voitava perustella suunnitteluratkaisut yllä mainittujen kriteerien perusteella.

Aluesähköistys ja liittymät

Rakennus liitetään sähkölaitoksen pienjännitejakeluverkkoon ja teleoperaattorin tietoliikenneverkkoon. Nykyisen tontilla sijaitsevan päiväkodin liittymä puretaan ja otetaan uudesta päiväkodista. Kiinteistöautomaatio liitetään Vantaan kaupungin kaukovalvontajärjestelmään. Videovalvonta liitetään Vantaan kaupungin videovalvontaverkkoon.

Piha-alueiden valaistus rakennuksen lähialueella toteutetaan seiniin ja katoksiin asennettavilla valaisimilla. Pihalle asennetaan pihavalaistukseen soveltuvat pylväsvalaisimet. Valaisimien tulee olla ilkivaltaa kestävää rakennetta.

Kaapeloinnissa tulee huomioida pylväsvalaisimien ja autolämmityspistorasioiden lisäysmahdollisuus tulevaisuudessa sekä nykyinen tontin pihavalaistus.

Sähkönjakelu ja keskukset

Sähköjärjestelmät rakennetaan voimassa olevien standardien mukaisesti.

Rakennus varustetaan pääkeskuksella ja ryhmäkeskuksilla. Keskusten paikat ja määrät tulee suunnitella optimaalisesti huomioiden tilankäytön sekä kaapeloinnin minimointi.

Rakennus varustetaan sähköntoimittajan päämittauksen lisäksi kiinteistöautomaatioon liitettävillä energian kulutuksen seurantamittareilla. Mitattavia suureita ovat mm. kiinteistö- LVI- ja keittiölaitteiden sekä nykyisen päiväkodin sähköenergian kulutus.

Alamittauksilla tavoitellaan rakennuksen käytönaikaista energian kulutuksen optimointia mm. seuraamalla mittaustulosten poikkeamia esim. vikatapauksissa.

Johtotiet

Rakennukseen asennetaan tehdasvalmisteisia metallirakennetta olevia kaapelihyllyjä, johtokanavia ja valaisinripustuskiskoja. Johtoteiden suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota ääni- ja paloteknisiin eristyksiin. Näkyvillä osuuksilla johtotiet ovat valkoiseksi maalattua mallia.

Johdot ja niiden varusteet

Rakennukseen asennetaan kaapeleita ja johtoja jotka palvelevat mm. seuraavia käyttötarkoituksia:

- Maadoituksia/ukkossuojauksia
- Voimavirtalaitteita esim. keittiökojeita
- Valaistusta ja pistorasioita
- Tele- ja turvajärjestelmiä
- LVIA -laitteita

Kaapeleihin tulee päästä käsiksi kohtuudella rakennuksen valmistumisen jälkeen. Esim. väliseinissä ei käytetä putketonta asennusta. Läpiviennit tulee tiivistää hyvin ja kylmien sekä lämpimien tilojen välisiä läpivientejä tulee välttää.

Sähkökalusteiden sijoittelua huoneiden ulkoseinille tulee välttää.

Valaistusjärjestelmät

Tilojen valaistutasojen mitoituksissa tulee pääsääntöisesti noudattaa standardin SFS-EN 12464-1 suosituksia.

Optimaaliseen energiatehokkuuteen tulee pyrkiä valitsemalla energiatehokkaat valaisimet sekä niihin energiatehokkaat valolähteet (kuten Led). Valaisimet tulee pyrkiä sijoittamaan siten, että valoa saadaan sinne missä sitä tarvitaan ja tarpeenmukaisella valaistusvoimakkuudella.

Energiatehokkuus tulee huomioida myös valaistusohjauksissa. Valaistusohjaukset voidaan toteuttaa mm. soveltaen kiinteistöautomaation aikaohjauksia, valoisuusantureita, läsnäolotunnistimia ja järkevää valaistusryhmitystä. Lisäksi joissakin

huonetiloissa voidaan valaistukseen lisätä himmentimiä, jotka säätävät tilakohtaisesti valaistusvoimakkuutta ulkoa tulevan päivänvalon mukaan.

Valaisinvalinnoissa ja sijoituksissa tulee huomioida kodinomaisuus sekä seinäpintojen valaistus.

Ulkovalaistus toteutetaan energiatehokkailla valaisimilla. Käytettäessä heti syttyviä ja mahdollisesti säädettäviä Led-lamppuvalaisimia, voidaan syttymistä ohjata osittain liiketunnistimilla ja/tai valoisuusantureilla huomioon ottamalla katuvalaistus sekä lähiseudun asutus. Pimeän aikaista osavalaistusta tarvitaan mm. ilkivaltariskin sekä kameravalvonnan takia.

Yleiskaapelointijärjestelmä (atk, puhelin, videovalvonta)

Rakennus varustetaan Cat 6 mukaisella suojaamattomalla yleiskaapelointijärjestelmällä. Järjestelmä palvelee tietoliikennettä ja puhelinyhteyksiä sekä videovalvontaa.

Yleiskaapelointiteline asennetaan omaan erilliseen lukittavaan teletilaan. Pistorasioita asennetaan mm. toimistoihin, kokoushuoneeseen, ryhmähuoneisiin, monitoimitilaan, keittiöön ja teknisiin tiloihin. Lisäksi aurinkosähköjärjestelmän dataloggereille asennetaan kaapelointi ja pistorasia energian tuoton seurantamonitorille.

Rakennus ja sen pääsisäänkäyntien edustat varustetaan langattoman lähiverkon verkon (wlan) tukiasemilla.

Yhteisantennijärjestelmä

Rakennus varustetaan yhteisantennijärjestelmällä. Pistorasioita asennetaan liikuntasaliin ja ruokailutilaan.

Järjestelmän tulee välittää maanpäällisessä antenniverkossa välitetyt ilmaisjakelukanavat (myös HD).

Järjestelmän tarpeellisuus ja pistorasioiden sijoittelu tulee tarkistaa suunnitteluvaiheessa.

Äänentoistojärjestelmä

Monitoimisaliin asennetaan vahvistimella varustettu kotiteatterityyppinen äänentoistojärjestelmä. Vaihtoehtoisesti salin äänentoisto voidaan toteuttaa ns. AV-vaunulla. Laitteisto päätetään suunnitteluvaiheessa. Lisäksi monitoimisali ja ruokailutila varustetaan kuulorajoitteisten ns. induktiosilmukalla/ –vahvistimella.

Keskuskellojärjestelmä

Rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä keskuskellojärjestelmällä. Kelloja asennetaan sisääntuloauloihin, monitoimisaliin, henkilökunnan taukotilaan, keittiöön ja pihan puolelle ulkoseinään.

Inva –WC -hälytysjärjestelmä

Inva –WC -tilat varustetaan tilakohtaisella hälytysjärjestelmällä.

Soittokellot ja sisäänpyyntölaitteet

Rakennuksen pääsisäänkäynnit ja keittiön sisäänkäynti varustaan soittokellojärjestelmällä.

Yksi toimistohuone varustetaan sisäänpyyntöjärjestelmällä (”liikennevalot”).

Kiinteistöautomaatiojärjestelmä

Rakennus varustetaan kiinteistöautomaatiojärjestelmällä, jolla ohjataan talotekniisiä laitteita, kerätään mittauksia ja välitetään hälytystietoja.

Rikosilmoitusjärjestelmä

Rakennus varustetaan rikosilmoitusjärjestelmällä. Järjestelmä toteutetaan kuorisuojauksena pääsääntöisesti liikeilmaisimilla.

Videovalvontajärjestelmä

Rakennus varustetaan IP- pohjaisella videovalvontajärjestelmällä. Kameroita asennetaan valvomaan rakennuksen ulkoseinustoja sekä osin piha-aluetta ja katoksia.

Kaapelointi toteutetaan osana yleiskaapelointiverkkoa.

Merkki- ja turvavalaistusjärjestelmä

Rakennus varustetaan määräysten mukaisella keskusakustopohjaisella merkki- ja turvavalaistusjärjestelmällä. Valaisimina käytetään energiatehokkaita (LED) valaisimia.

Palohälytysjärjestelmä

Rakennus varustetaan automaattisella osoitteellisella analogisella paloilmoitinjärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät. Muutoin rakennus varustetaan sähköverkkoon liitettävällä palovaroitinjärjestelmällä.

Palovaroitinjärjestelmä toteutetaan palovaroitinmääräysten vaatimusten mukaisesti täydennettynä KUPELA:n erityisvaatimuksilla. Järjestelmän laitteina käytetään automaattisen osoitteellisen paloilmoitinjärjestelmän laitteita (kuten Schneider FXM NET).

Savunpoistojärjestelmä

Rakennuksen varustetaan savunpoistojärjestelmällä, jos rakennusluvan ehdot sitä edellyttävät.

Koneet, laitteet ja erityisjärjestelmät

Märkäeteiset ja pesutilat varustetaan lattialämmityksellä (mukavuuslämpö, kuivatus). Lämmitysmuodon valinta on tarkasteltava kokonaisuutena suunnitteluvaiheessa.

Kattokaivojen, räystäiden ja syöksytorvien sähkölämmityksiä tulee välttää. Toteutetaan vain, jos henkilöturvallisuus ja/tai sadevesien johtaminen sitä ehdottomasti edellyttää.

Keittiölaitteille, pesukoneille/kuivauskoneille sekä ruoan kuljetus- ja säilytysvaunuille asennetaan sähköliitännät.

Aurinkosähköjärjestelmän inverttereille ja dataloggerille asennetaan kaapelointi.

2.9 Toteutukseen liittyvät tavoitteet

Rakennustöiden aikainen puhtausluokka on P2.
Työt toteutetaan sovitun sisäilmaluokituksen S2 puhtaustasossa.

Rakennustöissä urakka-asiakirjoissa edellytettävä pölynhallintasuunnitelmaa, jossa kiinnitetään erityistä huomiota loppusiivoukseen siten, että ilmanvaihtolaitteisto säilyy pölyttömänä ja sisätiloihin ei jää laskeutuvaa hienojakoista rakennuspölyä.

Työnaikaiseen valvontaan laaditaan erillinen valvontasuunnitelma, jossa on huomioitu myös työnaikaiseen kosteudenhallintaan liittyvät toimenpiteet.

3. Tontti ja rakennuspaikka

3.0 Vaihtoehtoiset tonttiratkaisut

Sivistysviraston tavoitteena oli että uusi päiväkoti saataisiin käyttöön joulukuussa 2018, mutta suunnittelun ja rakentamisen vaatiman ajan takia todettiin että päiväkoti saataisiin valmiiksi aikaisintaan kesäkuussa 2019.
Tekninen lautakunta ehdotti kokouksessaan 14.2.2017, että myös palaneen kirkon tonttia tutkittaisiin uuden päiväkodin paikaksi ja palautti tarveselvitys-hankesuunnitelman uudelleen valmisteluun. Tämän lisäksi on esille noussut myös Varian Ojahaantien tontti, koska ammattikoulu on siirtymässä toisaalle ja tontti vapautuu muuhun rakentamiseen.

Ohessa on koottuna kolmen eri tonttivaihtoehdon näkymiä päiväkotihankkeen aikataulun ja kustannusten kannalta.

3.01 Kirkon tontti, Kaivostie 7

Seurakunta on laittanut vireille asemakaavamuutoksen vuonna 2008 tarkoituksena saada kirkon tontille palvelu- ja muuta asumista. Asia ei ole edennyt.

Kaavamuutos ja rakennusluvan aikataulu

Päiväkodin sijoittaminen tontille vaatii asemakaavamuutoksen YK -tontista YS -tontiksi. Kaavamuutokseen menee vähintään vuosi, mahdollisesti kaksi. Rakennuslupaa voi hakea kun kaavamuutos on vireillä, mutta rakennuslupa voidaan myöntää vasta kun kaava on vahvistettu.

Käyttöönoton aikataulu

● asemakaavamuutos ja seurakunnan kanssa käytävät neuvottelut viivästyttävät aikataulua 1-2 vuotta. Tällöin päiväkoti saataisiin käyttöön elokuun 2019 sijasta elokuussa 2020 tai 2021.

Väistötila

● viivästymisestä syntyvälle 1-2 vuoden jaksolle on hankittava väistötila 160 lapselle, jotka on ajateltu sijoittaa Kaivokselan II päiväkotiin
● Kaivokselassa ei ole päiväkoteja, joihin voitaisiin osoittaa ylipaikoille tällaista lapsimäärää.

● Kaivokselasta puuttuvat myös Y-tontit, joille voitaisiin rakentaa esim. konttiratkaisuna väliaikainen päiväkotitila. Mahdollinen väistötilan paikka voisi olla esim. Kaivokselan koulun hiekkapohjainen pelikenttä osoitteessa Kaivosvoudintie 11. Kentän mahdollisesta käytöstä on neuvoteltava käyttäjän kanssa.

Kustannusvaikutus

● Tontin hinta: Yrityspalvelut on tiedustellut seurakunnalta kirkon tonttia ja heiltä 15.2.2017 tulleen sähköpostin perusteella seurakunta haluaa tontin ensisijaisesti asumiseen eikä halukkuutta tontin vuokraukseen ole. Tontin hinta tulee olemaan todennäköisesti sama kuin tehokkaan asuinrakentamisen tontin.
● Väistötila: 1-2 vuoden väistötilasta syntyvä kustannus siinä tapauksessa että väistötila voidaan sijoittaa Kaivokselan alueelle konttiratkaisuna
● Perustaminen: tontilla on avokalliota ja louhinta on todennäköistä

3.02 Tarkennus sijoitukselle nykyisen Kaivokselan päiväkodin tontille, Kaivostie 6

Vaihtoehtotarkastelut

Suunnittelun alkaessa päiväkodin sijoituksesta tontille tehdään kaksi vaihtoehtoista tarkastelua, ks. tarveselvitys-hankesuunnitelman luku 4 ”Vaihtoehtotarkastelut”.

Tilaaja valitsee näistä vaihtoehdoista yhteistyössä käyttäjän kanssa toiminnallisesti edullisimman ratkaisun.

Kaavamuutos ja rakennusluvan aikataulu

Kaupunkisuunnittelu ja Tilakeskus tutkivat keskenään 5.8.2016 kokouksessa päiväkodin uudisrakennuksen sijoitusvaihtoehtoja Kaivokselan alueella. Esillä oli kaksi tonttia: nykyisen päiväkodin tontti osoitteessa Kaivostie 6 ja palaneen kirkon tontti osoitteessa Kaivostie 7 korttelissa 16125. Sivistysviraston tavoitteena oli että uusi päiväkoti saataisiin käyttöön joulukuussa 2018, mutta suunnittelun ja rakentamisen vaatiman ajan takia todettiin että päiväkoti saataisiin valmiiksi aikaisintaan kesäkuussa 2019.
Kirkon tontista todettiin että se vaatisi kaavamuutoksen ja neuvottelut seurakunnan kanssa tontin myynnistä tai vuokrauksesta. Kuten nykyisen päiväkodin tontti, myös kirkon tontti on rinnetontti, jossa on kalliota. Päiväkodin sijoitus edellyttäisi kallion louhintaa. Kaavamuutos veisi noin kaksi vuotta.
Todettiin, että hankkeen kiireellisyyden takia päiväkotia ei suunnitella kirkon tontille, vaan uudisrakennuksen sijoituspaikka on nykyisen päiväkodin tontti, jolle uudisrakennus piha-alueineen mahtuu. Koska hanke on kiireellinen, voidaan tarvittava lisärakennusoikeus 910 k-m^2 myöntää tässä tapauksessa poikkeusluvalla. Poikkeusluvan käsittelyaika on 2 kuukautta eikä se hidasta rakennusluvan myöntämistä.

Liikennejärjestelyt

Myöhemmin on kaavoittajan kanssa lisäksi sovittu, että nykyinen päiväkodin tontille puistoalueen kautta johtava ajoyhteys mahdollistetaan poikkeusluvalla. Heti seuraavassa Kaivokselan alueen asemakaavamuutoksessa ajoväylän paikka muutetaan virallisesti katualueeksi.

Kuntekin kanssa on sovittu 20.12.2016 kokouksessa, että päiväkodin tonttia rajaava Kaivostie rakennetaan kesällä 2019 kaavan mukaiseksi katualueeksi ja samassa yhteydessä rakennetaan myös em. poikkeusluvalla mahdollistetut ajoyhteydet, joista nykyiset kaksi liittymää on viety päiväkodin tontille. Puiston läpi tuleva kevyen liikenteen väylä ohjataan kulkemaan puiston pohjoispuolella olevan kerrostaloalueen vierestä.

Tontinosan osto

Vantaan kaupungin yrityspalvelut on neuvotellut päiväkotitonttiin kaavoitetun tontin osan ostosta omistajien kanssa. Omistajat ovat hyväksyneet ostotarjouksen ja sopimus on allekirjoitettu. Oston jälkeen päiväkotitontti lohkotaan kaavan mukaiseksi. Lohkomiseen menee noin puoli vuotta, eikä se viivästytä suunnittelua tai rakennusluvan hakemista / myöntämistä.

Käyttöönoton aikataulu

Mikäli suunnittelu voidaan aloittaa maaliskuussa 2017, voidaan rakennus toteuttaa hankesuunnitelman aikataulussa ja ottaa käyttöön elokuussa 2019.

3.03 Vantaan ammattiopisto Varian Myyrmäen toimipiste, Ojahaantie 5

Korttelin 15697 rakentamaton pohjoisosa on suurimmaksi osaksi tiemelualueella 55-60dB, ja se ei sovi päiväkotitontiksi. Parhaiten pohjoisosa soveltuu asuntorakentamiseen.

Varian siirron yhteydessä aletaan tutkia koulukorttelin ja päiväkodin sijoittamista nykyisen ammattikoulun paikalle. Suunnittelun ja rakentamisen aikataulu on vielä auki.

Myös tässä vaihtoehdossa väistötilan tarve voi toteutua, ellei päiväkotia aleta välittömästi suunnittelemaan siten että sen rakentaminen voidaan aloittaa toukokuussa 2018 ja rakennus on valmis kesällä 2019.

3.04 Yhteenveto eri tonttivaihtoehdoista

Kolmesta tonttivaihtoehdosta sekä kirkon tontti että Varian tontti ovat sellaisia, ettei päiväkotia voi toteuttaa kesäksi 2019. Nykyisen päiväkodin tontille tämä on vielä mahdollista.

Sekä kirkon että Varian tonttien kohdalla on väistötilasta syntyvä kustannusriski. Kustannusriski on 160 lapsen väistötilalle:

- 1 vuosi: 798 000 euroa (alv 0 %)
- 2 vuotta: 1 029 000 euroa (alv 0 %)
  (laskettu seuraavilla tunnusluvuilla: konttiratkaisun vuokra 16 €/ htm2/ kk, laajuus 1200 htm2, 1476 kem2, perustamiskustannukset 385 € / kem2)

Kirkon tontissa on lisäksi vuokrauksesta / ostamisesta syntyvä kustannusriski.

Edellä mainituista tonteista päiväkodin uudisrakennus on hankesuunnitelmassa esitetty sijoitettavaksi osoitteeseen Kaivostie 6, joka on nykyisen päiväkodin tontti.

3.1 Sijainti, hallinta ja kiinteistötiedot

Osoite: Kaivosvoudintie 6, Kaivostie 6
Sijainti: 16 kaupunginosa, Kaivoksela, kortteli 16139

Nykyisen päiväkodin tontti sijaitsee vanhalla 60-luvulla rakentuneella Kaivokselan alueella ja rajoittuu itäpuolella Kaivostiehen, länsipuolella peltoaukeamaan, etelässä kevyen liikenteen väylään ja pohjoisessa kolmen erillistalon ryhmään.

Vanha päiväkoti sijaitsee maarekisterikiinteistöllä 92-419-1-225.
Alueelle on laadittu Kaivoksela 16 –niminen asemakaava, joka on tullut voimaan 29.4.1983.
Asemakaavassa alue on osoitettu sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialueeksi (Ys) tarkennettuna merkinnällä Päiväk.
Kaavassa korttelinumero on 16139.
Tontti on Vantaan kaupungin omistuksessa.

Tällä hetkellä tuleva tonttijaon mukainen tontti muodostuu maarekisterikiinteistöistä 92-419-1-225 ja 92-419-1-235.
Nykyinen päiväkoti sijaitsee kaupungin omistamalla kiinteistöllä 92-419-1-225.
Pohjoispuolen kiinteistöstä 92-419-1-235 on tehty kauppa 24.2.2017 ja kiinteistö on siirtynyt Vantaan kaupungin omistukseen.
Kortteliin on vuonna 1990 laadittu tonttijako, jossa tontin numeroksi on annettu 1, eli tontin kiinteistötunnus tulee nykyisen tonttijaon mukaan olemaan 92-16-139-1, sitten kun tontti on lohkottu. Lohkominen voidaan laittaa vireille sen jälkeen kun pohjoispuolen kiinteistö 92-419-1-235 on kaupungin hallinnassa. Lohkominen kestää yleensä noin 3-6 kuukautta. Rakennuslupaa voi hakea, vaikkei tonttia ole rekisteröity, kunhan lohkominen on vireillä.
Yhteyshenkilö lohkomisessa on Jorma Hopponen, maankäyttöteknikko, yrityspalvelut / tonttiyksikkö, p. (09) 8392 4040.

3.2 Kaavatiedot, rasitteet jne

Tontin rakennusoikeus on 1700 m^2, josta on käytetty 890 km^2 (25.5.1994) ja jäljellä on 810 km^2. Tarvittava lisärakennusoikeus on noin 890 km^2, jonka jälkeen kokonaisala olisi 2 590 km^2 ja tonttitehokkuusluku e = 0,31. Lisärakennusoikeuteen on laskettu mahdollinen tuleva väestönsuoja 50 m^2.

Tontinkäyttöselvityksessä uusi päiväkotirakennus on sijoitettu tontin pohjoispuolelle kaavaan merkityn ohjeellisen rakennusalueen ulkopuolelle.

Rakennusoikeuden ylityksestä ja rakennusalan muutoksesta on neuvoteltu kaavoittajan ja rakennusvalvonnan kanssa. Aluearkkitehdin kanssa käydyssä kokouksessa (Johanna Rajala, Arto Aho, Aulikki Korhonen 5.12.2016) kaavoittaja totesi, että kerrosalan lisäys tarvitsee poikkeusluvan. Poikkeusluvan käsittelyyn on varattava aikaa 2 kuukautta ja lupa on voimassa 2 vuotta.
Rakennusvalvonnan kanssa pidetyssä neuvottelussa (Kimmo Lehtola, Arto Aho, Aulikki Korhonen, 15.11.2016) on sovittu, että rakennuslupaa voidaan hakea samaan aikaan kuin poikkeuslupaa. Kerrosalan ollessa noin 1645 k-m^2 voidaan lupapäätös tehdä virkamiespäätöksenä.

Liite 1: Asemakaavaote ja määräykset

3.3 Tontin rakennettavuus

Maastoltaan tontti on rinnetontti, jossa maasto nousee voimakkaasti itään Kaivostien suuntaan. Tasoero tontin sisällä on länsireunasta Kaivostielle kokonaisuudessaan noin 10 m. Tontin alueella on täyttömaata, silttiä, savea, moreenia ja kalliota. Tontilta on laadittu alustavat perustamisolosuhteet 1980-luvun painokairausten ja tontinkäyttösuunnitelman perusteella. Maaperätiedot tarkennetaan hankkeen edetessä rakennuksen sijoituksen ja laajuuden varmistuttua.

Asemakaavan mukaan tontilla ei ole hulevesien pidättämisestä määräystä. Vantaan kaupungin linjauksen mukaan kaikessa talonrakentamisessa noudatetaan Vantaan kaupungin hulevesiohjetta.

Tontin osaksi tulee avo-oja, jonka virtauma ja toiminta on suojeltava. Ojan eteläpuolella on paksu täyttömaakerros.

3.4 Piha

Päiväkodin piha tulee sijaitsemaan tontin länsipuolella. Päiväkotitontti rajautuu pohjoisessa viheralueeseen, idän puolella Kaivostiehen, lännen puolella peltoaukeamaan ja etelän puolella kevyen liikenteen väylään. Olemassa oleva päiväkotirakennus sijaitsee uuden päiväkotirakennuksen eteläpuolella, ja pihasuunnitelmassa molemmat rajaavat pientä yläpihaa, jota voidaan käyttää pienten, noin 1-3 -vuotiaiden pihana.

Päiväkodin lapset käyttävät myös lähiympäristön luontoa ja lähialueen leikkipuistoa leikkiympäristönään.

Päiväkodin piha suunnitellaan Vantaan kaupungin ohjeiden mukaisesti. Suunnitteluvaiheessa tarkastellaan pihan pienilmasto ja varjostustarpeet.

Laajahko piha on nykyisen päiväkodin leikkipiha ja sen erityispiirteet: valmis puusto ja luonnonvaraisuus, pyritään säilyttämään niin pitkälle kuin mahdollista kun pihaa suunnitellaan molempien päiväkotien käyttöön.
Tontin pohjoispuolella oleva valmis puusto pyritään säilyttämään siten että se erottaa päiväkotirakennuksen visuaalisesti pohjoispuolen kolmen erillistalon ryhmästä. Vaihtoehtoisesti päiväkodin pohjoispuolelle istutetaan laajahko ryhmä nopeakasvuisia puun taimia.

Lasten leikkipiha suunnitellaan virikkeiseksi oppimisympäristöksi, joka tukee pedagogisten tavoitteiden toteutumista. Päiväkodin pihassa korostuvat suojaisuus, turvallisuus ja toiminnallisuus. Liikkumisen ohjaukseen kiinnitetään erityistä huomiota. Istutuksissa suositaan hyötykasveja, kuten marjapensaita ja omenapuita.

Piha suunnitellaan pienilmastoltaan miellyttäväksi lähes nollaenergiakonseptin ohjeistamalla tavalla.

Piha vaatii turvallisen pyöräily-, saatto- ja huoltoliikenteen huomioimisen sekä selkeästi merkityt alueet autoille ja polkupyörille. Lastenvaunuille ja pyörille on tarpeen riittävän iso katos sekä leikkivälineille varastotila.

Tonttivedet imeytetään Vantaan kaupungin hulevesiohjeen mukaisesti.

Leikkipiha aidataan.

Piha-alueen valaistus suunnitellaan Vantaan kaupungin ohjeiden mukaan, ks. kohta 2.9 ”Sähkötekniset tavoitteet”.

3.5 Liikenne, pysäköinti, kadut ja kunnallistekniikka

Päiväkoti, saavutettavuus:

- päiväkoti sijaitsee hyvien kevyen liikenteen väylien varrella
- lähimmät julkisen liikenteen bussipysäkit ovat Hämeenlinnan väylällä.
- lähin juna-asema on Louhelan asema 1,2 kilometrin päässä

Uuteen päiväkotiin tulee 160 lasta olemassa olevan päiväkodin noin 70 -80 lapsen lisäksi eli tontin saattoliikenteen voi arvioida noin 3-kertaistuvan. Saattoliikenne ohjautuu tontille kevyen liikenteen väylän alkupäästä ja pois tontilta Kaivostien keskivaiheilla olevasta liittymästä. Tontin Kaivostien varressa olevat 25 autopaikkaa ovat saattoliikennepaikkoja.
Henkilökunnalle varataan 9 autopaikkaa, joille ajo on kevyen liikenteen reitin kautta.
Molemmat ajoyhteydet haetaan poikkeamana rakennuslupahakemuksessa.

Päiväkodin huoltoliikenne toimii Kaivostien kautta. Olemassa olevan päiväkodin keittiön huolto on päiväkodin Kaivostien puoleisen pääoven kautta.
Huoltoliikenteen tilavaraus suunnitellaan 12 m pitkälle autolle. Uuden päiväkodin huoltoliikenne kääntyy tontille olemassa olevan päiväkodin eteen ja peruuttaa uuden keittiön huolto-ovelle.
Lastauslaiturit, jäteastiat yms. näkyvät elementit suunnitellaan siten, että ne liittyvät luontevasti kokonaisuuteen.

Päiväkodin edessä oleva Kaivostie on kaavoitettu siten että se olisi kaksikaistainen väylä. Tiealuetta ei ole kuitenkaan lohkottu ja nykyisellään Kaivostie on erittäin kapea. Hankkeen tavoitteena on saada Kaivostien lohkominen ja levennys päiväkodin rakentamisen aikatauluun, jotta uuden päiväkodin huolto- ja saattoliikenne toimisi mahdollisimman joustavasti. Päiväkodin ympäristön liikennesuunnittelusta on pidetty kokous (Kuntek/ Paula Jääskeläinen, Kuntek /Jaana Virtanen, Aulikki Korhonen, 2012.2016) jossa sovittiin alustavasti Kaivostien rakentamisesta kaavan mukaiseksi kesällä 2019.

Kunnallistekniikka ja johdot kulkevat Kaivosvoudintie ja Kaivostien risteyksessä.

3.6 Väestönsuoja

Väestösuojan toteutukselle haetaan 5 vuoden lykkäystä.
Mikäli väestönsuoja joudutaan toteuttamaan, rakennetaan se päiväkodin piha-alueen lounaisnurkkaan siten että väestönsuojan katto maisemoidaan osaksi piha-aluetta ja leikkipihoja. Väestönsuojan suojapinta-ala on 2 % kerrosalasta, uudisrakennuksen osalta noin 33 m^2. Väestönsuojarakennuksen kokonaispinta-ala on noin 50 m^2.

4. Vaihtoehtotarkastelut

1.) Uuden päiväkodin vaihtoehtoinen sijoituspaikka tontin eteläosaan

Tontinkäyttösuunnitelman alussa tehtiin alustava suunnitelma, jossa rakennuksen massa olisi sijoitettu tontin eteläosaan pohjoisosan sijasta. Ratkaisu veisi leikkipihasta jonkin verran enemmän tilaa kuin sijoitus pohjoisosaan. Luonnossuunnittelun alkaessa tämä vaihtoehto otetaan vielä tarkasteltavaksi.

2.) Uuden päiväkodin ja vanhan päiväkodin yhdistäminen lämpimällä yhdyskäytävällä siten että päiväkoteja palvelee vain yksi keittiö

Vantin antamien tietojen mukaan keittiöiden yhdistäminen ei vähennä henkilökunnan määrää, mutta lämmin sisäyhteys voisi hyödyttää päiväkodin muuta toimintaa. Myös tämä vaihtoehto otetaan luonnossuunnittelun alussa tarkasteltavaksi.

5. Väistötilantarve

Hankkeessa ei ole väistötilan tarvetta. Piharakentaminen on vaiheistettava niin että olemassa olevan päiväkodin toiminta voi jatkua myös piharakentamisen aikana.

6. Kustannukset

6.1 investointikustannukset

Investoinnin tavoitehintalaskelma on 5 660 000 € (alv 0 %).

Tavoitehintalaskelma sisältää mm.:

- Lähes nollaenergiarakennuksen rakentaminen Vantaalla -ohjeen mukaan lähes nollaenergiarakentamisen lisäkustannus optimoidulla vaihtoehdolla on noin 6 %. Ohjeen mukaisia lähes nollaenergia rakentamisesta johtuvia kustannuksia 370 000 €

- kustannuksia nostavia tekijöitä ovat olleet tontin maasto ja siitä johtuvat perustamiskustannukset. Rakennuksen kohdalla on täyttömaata, savea ja kalliota.

- kustannuksia on nostanut rinneratkaisun ja rakennuksen pitkänomaisen massan tuoma ulkovaipan ja liikennepinta-alan lisäys

Tavoitehintalaskelman mukainen investointikustannus hoitopaikkaa kohti on 35375 € .

Liite 3: Kustannukset, tavoitehinta ja alustava vuokrakustannuslaskelma

7. Rahoitus ja aikataulu

Taloussuunnitelmassa 2017–2020 on määrärahavaraus Kaivokselan II uudelle päiväkodille 5,3 milj. € vuosille 2017–19.

- tarveselvitys-hankesuunnitelma, päätäntä 1 /2017
- suunnittelun kilpailutus 1-2 / 2017
- suunnittelu 3 /2017 – 1 /2018
- rakentamisen kilpailutus 1 /2018 – 4 /2018
- rakentaminen 5 /2018 – 5 /2019 (13 kk)
- sisustaminen 6 /2019
- käyttöönotto 8 /2019

8. Hankkeen käyttötalousvaikutukset ja toimintakustannukset

8.1 vuokra- ja ylläpitokustannukset

Tilakeskuksen laskelman mukaan hankkeen alustavat pääomakustannukset ovat 283 000 € /vuosi.

Tilakeskuksen laskelman mukaan hankkeen alustavat ylläpitokustannukset tulevat olemaan 84 680 € /vuosi, joka ei sisällä siivousta.

Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä 367 680 € /vuosi.

Hankkeen lopullinen vuokra tulee määräytymään toteutuneiden kustannusten perusteella.

8.2 Toimintakustannukset hallintokunnalle

Päiväkodin toiminnan vuosittaiset kulut sisältäen henkilöstö- ateria- ja toimintakulut ovat noin 1 miljoona €.

Perustamisvuodelle kohdentuvat irtaimiston hankintakulut ovat noin 95 000 €.

9. Riskit

9.1 Liittyvät hankkeet ja niiden aikataulut

Kaivostien rakentaminen kaavan mukaiseen leveyteen:

Päiväkodin saatto- ja huoltoliikenne, pysäköinti ja kunnallistekniset liittymät edellyttävät Kaivostien rakentamisen oikea-aikaista suunnittelua ja toteutusta. Kaivostien rakentaminen koordinoidaan yhdessä rakennushankkeen kanssa tiealueen liittymäkorkojen takia.

Kuntekin kanssa on sovittu alustavasti, että Kaivostie rakennetaan kaavan mukaiseksi kesällä 2019. Rakentamisaika on noin 3 kuukautta ja pääpaino on heinäkuussa 2019.

9.2 Maaperä

Ympäristöteknisiä selvityksiä tehdään ennen suunnittelun käynnistymistä talven 2017 alussa ja täydennetään tarvittaessa suunnitteluvaiheessa Vantaan kaupungin geotekniikan laitoksen toimesta.

Tontin muodostuksen yhteydessä päiväkodin tonttiin lohkotaan asemakaavan edellyttämä kaistale pohjoisosassa. Tällä alueella on itä-länsisuunnassa avo-oja, joka on säilytettävä toimivana ja joka vaikuttaa päiväkotirakennuksen sijoitukseen tontilla.

9.3 Väestönsuojan rakentaminen

Vantaan rakennusvalvonnan linjauksen mukaisesti kohteeseen ei suunnitella väestönsuojaa. Mikäli sisäasiainministeriö ei myönnä poikkeusta Pelastuslain 75 § perusteella, väestönsuojan rakentamisen kustannukset eivät sisälly kokonaiskustannusten arvioon.

9.4 Turvallisuus

Hankkeesta on laadittu tarveselvitys-hankesuunnitelmavaiheessa Havat- riskikartta. Suunnitteluvaiheessa täytetään Vantaan kaupungin tilakeskuksen turvallisuusohjeen mukaisesti tarvittavat asiakirjat.

Rakennushankkeessa kaikki osapuolet huomioivat työturvallisuuslain 738/2002 velvoitteet. Hankkeeseen nimetään työturvallisuuskoordinaattori. Laaditaan turvallisuusasiakirja, johon kerätään rakennuspaikan vaaratekijät. Työturvallisuus otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa.

Rakennustyö on normaalia elementtirakentamista, muunlaiset ratkaisut varmistuvat suunnitteluvaiheessa. Rakennuksen perustamisessa varaudutaan louhintaan.

Katualueen kapeus, liikenne päättyvän tien tonteille ja ulkoilualueelle on erityisesti huomioitava työ- ja päiväkodin turvallisuuden näkökulmasta.

Uusi päiväkotirakennus sijoittunee lähelle olemassa olevaa vuonna 1968 valmistunutta päiväkotia. Rakennus on perustettu kallion varaisesti ja kantava runko on paikallavalurakenteinen. Julkisivuissa on paikalla muurattu tiiliverhous.

10. Työryhmä

Sivistystoimen toimiala:
Päivi Riehunkangas, suunnittelija

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:
Tilakeskus:
Aulikki Korhonen, Rakennuttaja-arkkitehti, työryhmän puheenjohtaja
Katri Olli, Rakenneinsinööri
Yrjö Jaakkola, Sähköinsinööri
Timo Sippola / Per Andersson, LVI-insinööri
Tarja Aaltola, keittiöasiantuntija
Marita Tamminen, energia-asiantuntija
Anne Valkeapää, puhtausasiantuntija
Tuula Raulo, kustannuslaskija

Työturvallisuuskoordinaattori:
- tarveselvitys ja hankesuunnitteluvaiheessa: rakenneinsinööri Katri Olli
- suunnittelu ja toteutusvaiheessa: projektipäällikkö NN

Tarveselvitys- ja hankesuunnitelmavaiheessa on myös kuultu:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:
Tilakeskus: Pasi Simola, isännöitsijä

Työsuojelu:
Tarja Mykkänen

Kaupunkisuunnittelu:
Johanna Rajala, asemakaavasuunnittelija

Kuntatekniikan keskus:
Pirjo Salo, kuntatekniikka, liikenneinsinööri
Paula Jääskeläinen, kuntatekniikka, kehitysinsinööri
Jaana Virtanen, kuntatekniikka, liikenneinsinööri

Rakennusvalvonta:
Kimmo Lehtola, lupa-arkkitehti

Yrityspalvelut, tonttiyksikkö:
Jorma Hopponen, maankäyttöteknikko
Taina Andersson, maankäyttöinsinööri

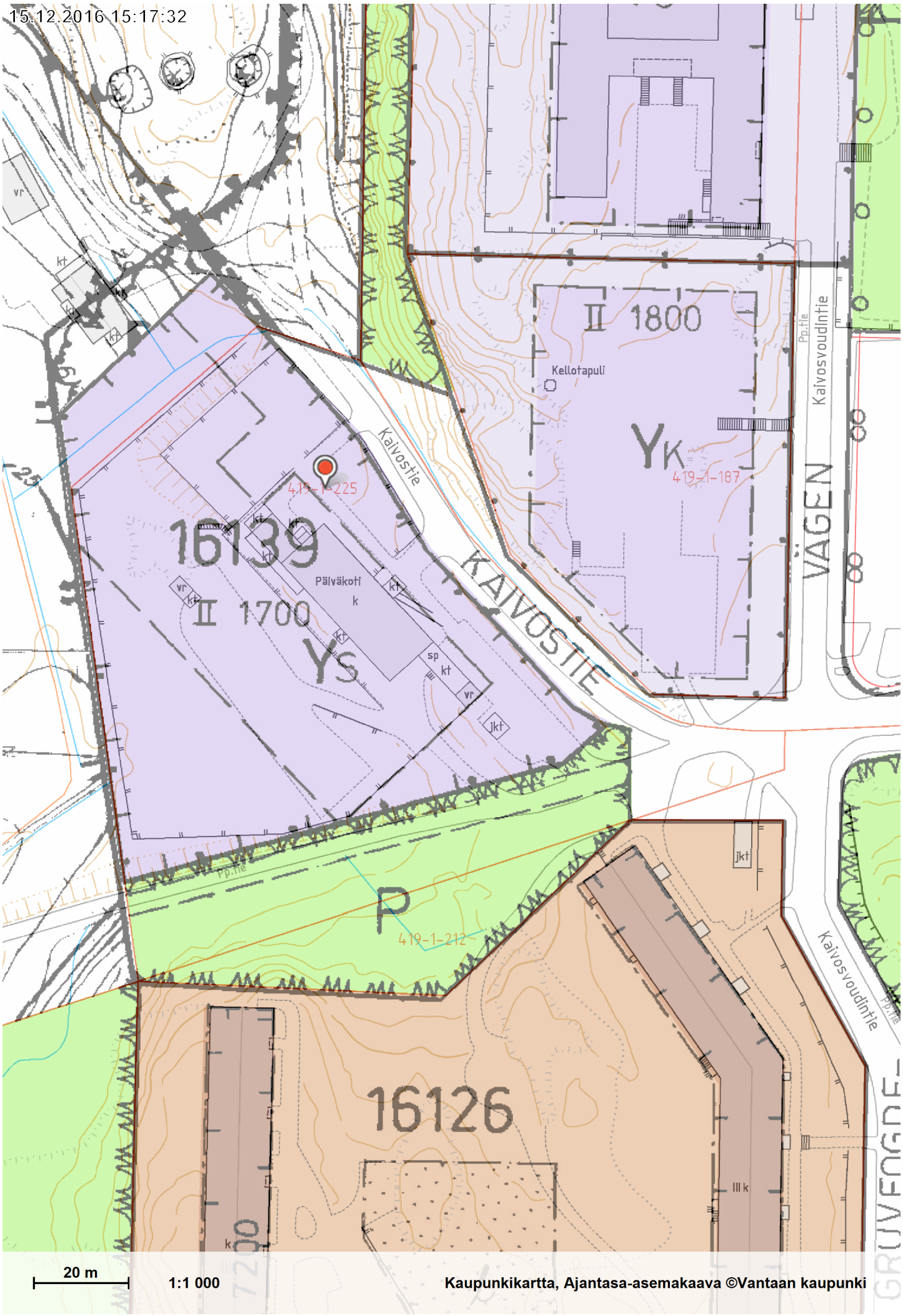
15.12.2016 15:17:32
II 1800
Kellotapuli
YK
419-1-187
Kaivosvoudintie
VAGEN
Kaivostie
KAIVOSTIE
419-1-225
16139
Pälväkoti
k
II 1700
YS
sp
kt
vr
jkt
P
419-1-212
16126
III k
20 m
1:1 000
Kaupunkikartta, Ajantasa-asemakaava ©Vantaan kaupunki

SM 7.3.1983 x

160200

1/2

VANTAAN KAUPUNKI
KAIVOKSELA 16. KAUPUNGINOSA

VANDA STAD
GRUVSTA 16. STADSDELEN

KAIVOKSELA

GRUVSTA

KORTTELIT 16121 - 16135 SEKÄ 16138 - 16139 SEKÄ KATU-, PUISTO- JA LIIKENNEALUEET

KVARTEREN 16121 - 16135 SAMT 16138 - 16139 SAMT GATU-, PARK- OCH TRAFIKOMRÅDEN

ASEMAKAAVA 1 : 2000

STADSPLAN 1 : 2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ	STADSPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER
3 m sen kaava-alueen ulkopuolella oleva viiva, jota vahvistaminen koskee.	Linje 3 m utanför det planeområde fastställelsen avser.
Eri kaavamääräysten alaisten alueen osien välinen raja.	Gräns mellan delar av område för vilka olika stadsplanebestämmelser är gällande.
Kaupunginosan raja.	Stadsdels gräns.
Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Gräns för kvarter, del av kvarter och område.
Ohjeellinen rakennuksen, ajoneuvoliikenteelle varatun katu- tai liikennealueen osan tai jalankulkutien raja.	Instruktiv gräns för byggnad, del av för fordonstrafik reserverat gatu- eller trafikområde eller för gångstig.
KAIVO	Kaupunginosan nimi.	Stadsdels namn.
16	Kaupunginosan numero.	Stadsdels nummer.
16121	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
VASKIVUOREN	Kadun tai alueen nimi.	Namn på gata eller område.
	Yleiselle jalankululle ja pyöräilylle varattu katualue.	För allmän gång- och cykeltrafik reserverat gatuområde.
	Liittymä liikennealueeseen.	Anslutning till trafikområde.
	Liittymä katualueeseen kielletty.	Anslutning till gatuområde förbjuden.
	Alueen alittava liikenneväylä.	Trafikled under område.
	Istutettava tontin tai alueen osa.	Del av tomt eller område, som bör planteras.
	Maanalaisia johtoja varten varattava alueen osa.	Del av område, som bör reserveras för underjordiska ledningar.
II	Rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurin sallittu kerrosluku.	Största tillåtna våningsantal för byggnader, byggnad eller del därav.
* ~~IV/III~~	~~Murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuri alimman kerroksen kerrosalaan luettava osa saa olla rakennuksen pohjapinta-alasta.~~	Det brutna talet framför den romerska siffran anger hur stor den del, som inräknas i den nedersta våningens våningsyta, får utgöra byggnadens bottenyta.
4000	Suurin sallittu kerrosala neliömetreinä.	Största tillåtna våningsyta i kvadratmeter.
e=0.25	Tonttitehokkuusluku eli tontin kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Tomtexploateringsantal, dvs. tomts våningsytas proportion till tomtarealen.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
min +4100	Rakennuksen julkisivupinnan ja vesikaton leikkauskohdan enimmäiskorkeus.	Största tillåtna höjd för skärningspunkten mellan byggnads fasadyta och yttertak.
a	Autopaikkojen, autokatosten tai autotallien rakennusala, jossa numero osoittaa päällekkäisten pysäköintitasojen suurimman sallitun määrän.	Byggnadsyta för bilplatser, skyddstak eller garage, där siffran anger största tillåtna antal ovanpå varandra placerade parkeringsplan.
	Oleskelu- ja leikkialueeksi rakennettava alueen osa.	Del av område, som bör byggas för lek- och utomhusvistelse.
	Ohjeellinen palloilu- tai leikkikenttä.	Instruktiv boll- eller lekplan.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Överkorsning av beteckningen anger att beteckningen avlägsnats.
AK	Asuntokerrostalojen korttelialue.	Kvartersområde för bostadshöghus.
AR^{8}	Rivitalojen tai kytkettyjen talojen korttelialue. Lämmittämätöntä auto- tai varastotilaa saadaan suurimman sallitun kerrosalan lisäksi rakentaa enintään 20 m^2 asuntoa kohti.	Kvartersområde för radhus eller kopplade byggnader. Ej uppvärmt garage- eller lagerutrymmen får byggas utöver den största tillåtna våningsytan högst 20 m^2 per bostad.
AL	Liikerakennusten korttelialue.	Kvartersområde för affärsbyggnader.
AP	Autopaikkojen korttelialue.	Kvartersområde för bilplatser.
AM	Moottoriajoneuvojen huoltoasemien korttelialue.	Kvartersområde för servicestationer för motorfordon.
YK	Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue.	Kvartersområde för kyrkor och andra församlingsbyggnader.

YO	Opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.
YS	Sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue.
YT	Kunnallisteknisten rakennusten ja laitosten korttelialue.
T^{17}	Teollisuus- ja varastorakennusten korttelialue. Teollisuus- ja varastotoimintaan liittyviä toimisto- ja palvelutiloja saa rakentaa enintään 40 % asemakaavassa osoitetusta rakennusoikeudesta.
P	Puistoalue.
P	Luonnontilassa säilytettävä puistoalue. Maisemanhoidolliset toimenpiteet sallitaan.
UP	Palloilukenttä.
LT	Kauttakulku-, sisääntulo- ja ohitustie tie-, vieri-, suoja- ja näkemäalueineen.
LP^8	Pysäköimisalue. Alueen autopaikoista saadaan enintään 50 % käyttää tonttien autopaikkoja varten.

T^{17}-, YK-, YO- ja YS-korttelialueilla saadaan rakentaa kiinteistön hoidon kannalta välttämättömiä asuntoja.

T^{17}-korttelialueille ei saa sijoittaa laitosta, joka kipinöiden, tuhkan, noen, savun, lämmön, löyhkän, kaasujen, höyryjen, tärinän, melun tai raskaan liikenteen vuoksi tai muusta syystä aiheuttaa huomattavaa rasitusta ympäristölleen.

T^{17}-korttelelissa lastaukseen, pysäköintiin ja avovarastointiin käytettävä tontin osa on rajattava vähintään 2 metriä korkealla umpiaidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä siltä osin kuin se rajoittuu liikenne-, katu-, puisto- tai muuhun yleiseen alueeseen.

T^{17}-tontelle suurimman sallitun rakennuskorkeuden korkeintaan 2 metriä ylittäviä kerrosalaan luettaviin tiloihin kuuluvia rakennusosia saa rakennuslautakunnan luvalla rakentaa enintään 10 % tontin rakennetusta kerrosalasta.

Niillä korttelialueilla, joilla ei ole esitetty erityisiä istutusmääräyksiä, tulee vähintään 3 metrin korkuisia puita säilyttää ja tarpeen vaatiessa istuttaa uusia puita niin, että 3 metriä korkeiden puiden määrä on vähintään 5 kappaletta kutakin alkavaa tontin tuhatta neliömetriä kohti.

AR^8-korttelialueilla saa rakentaa myymälä-, toimisto- ja häiriötä tuottamattomia työhuonetiloja enintään 20 % asemakaavassa osoitetusta rakennusoikeudesta.

Kortteleissa 16121, 16122, 16123, 16126 ja 16133 saa sijoittaa työtiloja maanpinnan alapuolelle.

Autopaikkojen vähimmäismäärät ovat:

Asunnot:	1 autopaikka/85 m^2 kerrosalaa tai vähintään 1 autopaikka/asunto
Oppi- ja hoitolaitokset:	1 autopaikka/300 m^2 kerrosalaa
Liikehuoneistot:	1 " / 75 m^2 "
Toimistot:	1 " / 75 m^2 "
Teollisuustilat:	1 " /150 m^2 "

Autopaikoista on 60 % rakennettava heti. Rakennuslautakunta voi rakennuslupaa myöntäessään antaa autopaikkojen rakentamiseen muilta osin lykkäystä enintään viisi vuotta kerrallaan.

Vantaalla 26.3.1980
Tarkistettu 28.9.1981

Vantaan kaupungin kaavoitus- ja kiinteistövirasto, kaavoitusosasto

Pekka Wesamaa, kaavoitusarkkitehti

Pohjakartta täyttää kaavoitusmittauksista ja kaavojen pohjakartoista 4.2.1960 annetun asetuksen (91/60) vaatimukset. Kartoituksen on suorittanut vuonna 1970 Oy Kunnallistekniikka Ab. Vantaan kaupungin mittausosasto on täydentänyt pohjakarttaa.

Merkinnät yhteisten teiden ja valtaojien siirtymisestä 1.3.1977 (laki 983/76) ko. alueisiin rajoittuviin kiinteistöihin tai Vantaan kaupungin omistukseen puuttuvat tästä kartasta kokonaan tai osittain.

Vantaan kaupungin kaavoitus- ja kiinteistövirasto mittausosasto

Martti Tanskanen, kaupunkigeodeetti

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19/10 1981

Vahvistettu sisäasiainministeriössä 7 / 3 1983

Kvartersområde för byggnader för undervisningsverksamhet.

Kvartersområde för byggnader för social verksamhet.

Kvartersområde för kommunaltekniska byggnader och inrättningar.

Kvartersområde för industri- och lagerbyggnader. Till fabriks- och lagerverksamheten hörande kontors- och serviceutrymmen får byggas högst 40 % av i stadsplanen angiven byggnadsrätt.

Parkområde.

Parkområde, som bör bevaras i naturtillstånd. Landskapsvårdande åtgärder tillåtas.

Bollplan.

Genomfarts-, infarts- och omfartsväg jämte väg-, sido-, skydds- och frisiktområden.

Parkeringsområde. Av områdets bilplatser får högst 50 % användas för tomternas bilplatser.

På T^{17}-, YK-, YO- och YS-kvartersområdena får byggas bostäder, som är nödvändiga för fastighetens skötsel.

På T^{17}-kvartersområdena får inte placeras sådan anläggning, som genom gnistor, aska, sot, rök, värme, stank, gas, ånga, skakning, buller eller tung trafik eller av andra skäl orsakar betydande olägenheter för omgivningen.

Den del av T^{17}-kvarteren, som används till lastning, parkering och öppen uppläggning av lager bör avgränsas med ett minst 2 meter högt tätt staket eller med en av träd och buskar bestående planteringszon utmed det avsnitt, som gränsar mot trafik-, gatu-, park- eller andra allmänna områden.

I de byggnadsdelar på T^{17}-tomterna, som överstiger den största tillåtna byggnadshöjden med högst 2 meter, får med byggnadsnämndens tillstånd byggas utrymmen, som inräknas i våningsytan, dock högst till 10 % av tomtens bebyggda våningsyta.

Inom de kvartersområden där särskilda bestämmelser angående plantering inte anvisas, bör minst 3 meter höga träd bevaras och vid behov planteras så, att antalet dyliga träd är minst 5 stycken per påbörjad tusen kvadratmeter tomtyta.

På AR^8-kvartersområdena får byggas affärs-, kontors- och arbetsrumsutrymmen som inte verkar störande högst 20 % av i stadsplanen anvisad byggnadsrätt.

I kvarteren 16121, 16122, 16123, 16126 och 16133 får arbetsutrymmen placeras under markytan.

Minimiantalet bilplatser utgör:

Bostäder:	1 bilplats/85 m^2 våningsyta eller minst 1 bilplats/bostad
Läro- och vårdanstalter:	1 bilplats/300 m^2 våningsyta
Affärslokaler:	1 " / 75 m^2 "
Kontor:	1 " / 75 m^2 "
Industriutrymmen:	1 " /150 m^2 "

60 % av bilplatser skall byggas omedelbart. Byggnadsnämnden kan då byggnadslovet utfärdas medgiva uppskov angående skyldigheten att bygga återstående bilplatser med högst fem år per gång.

Vanda den 26.3.1980
Korrigerad 28.9 1981

Vanda stads plane- och fastighetsverk, planeavdelningen

Pekka Wesamaa, planearkitekt

Baskartan fyller de anspråk som författningen (91/60) av den 4.2.1960 förande planmätning och planebaskartor kräver. Kartläggningen har utförts av Oy Kunnallistekniikka Ab under år 1970. Vanda stads mätningsavdelningen har kompletterat baskartan.

Betockningarna angående samfällda vägarna och avloppsdikens övergång 1.3.1977 (lag 983/76) antingen till fastigheter, som gränsar till ifrågavarande område eller i Vanda stads ägo, saknas i denna karta helt eller delvis.

Vanda stads plane- och fastighetsverk mätningsavdelningen

Martti Tanskanen, stadsgeodet

Godkänd av stadsfullmäktige 19/10 1981

Fastställd av ministeriet för inrikesärendena 7/3. 1983

1/3 III

Murtoluku roomalaisen numeron edessä osoittaa, kuinka suuren osan rakennuksen suurimman kerroksen alasta saa kaavassa lukumäärältaan mainittujen kerrosten alapuolella olevasta tilasta kerrosluvun estämättä käyttää kerrosalaan laskettavaksi tilaksi

Brutet tal framför romersk siffra anger hur stor del av byggnads största våningsyta som, utan hinder av våningsantalet, får användas för utrymme som inräknas i våningsytan av det utrymme, som är beläget under de i planen till antalet angivna våningarna.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 14 §

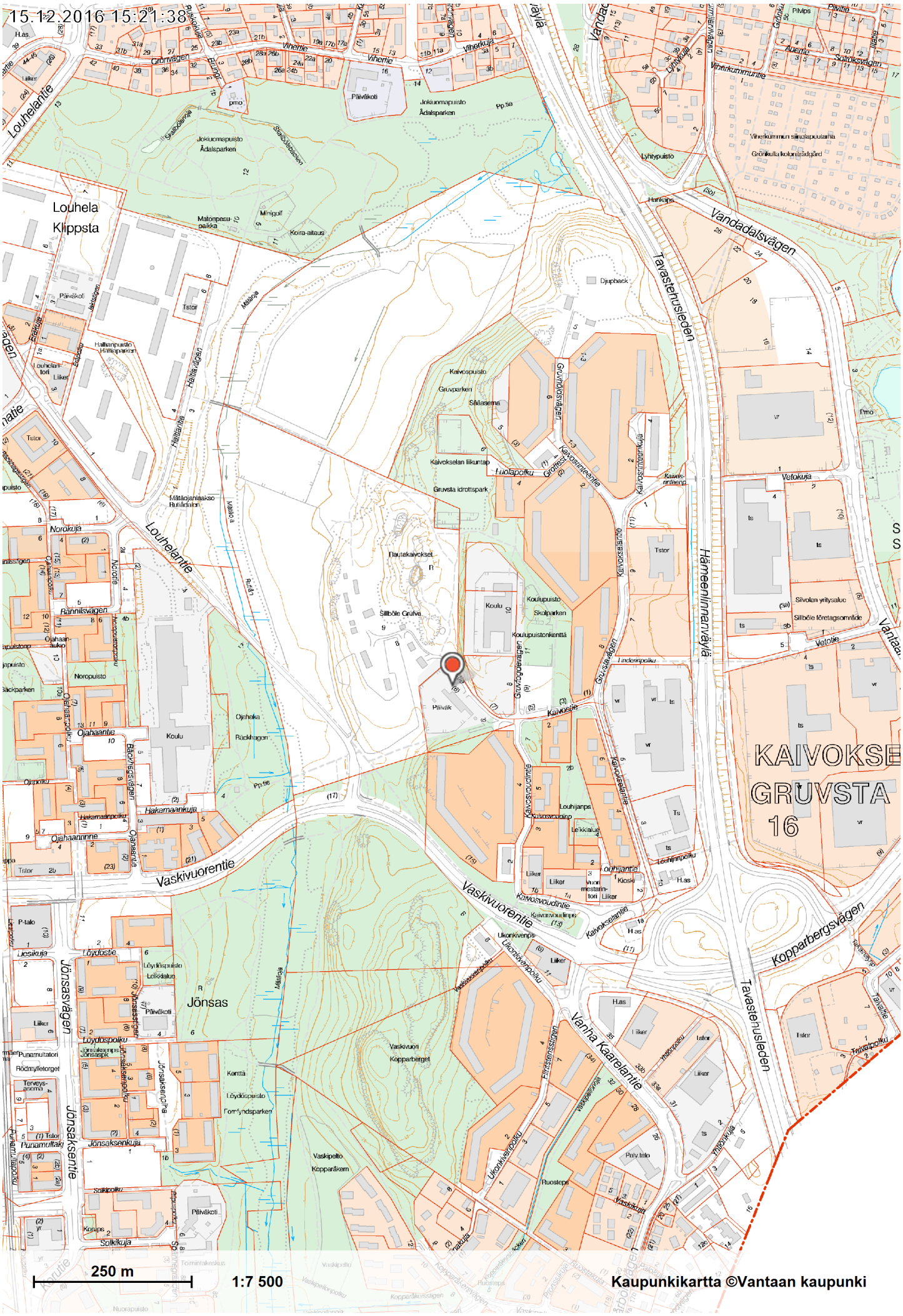
15.12.2016 15:21:38
KAIVOKSE
GRUVSTA
16
Louhela
Klippsta
Jönsas
Louhelantie
Vaskivuorentie
Jönsasvägen
Jönsaksentie
Tavastehusleden
Hämeenlinnanväylä
Vandadalsvägen
Kopparbergsvägen
Vanha Kaarelantie
Kaivokselantie
Grusvägen
Grönvägen
Norokuja
Ojahaantie
Hakamaankuja
Päiväkoti
Koulu
Kenttä
Jönsas
Vaskivuori
Kopparberget
Vaskipelto
Kopparåkern
Gruvparken
Gruvsta idrottspark
Kaivospuisto
Koulupuisto
Skolparken
Sillböle Gruva
Nautakaivokset
Mätäojanlaakso
Rutdalen
Kaivoksen liikuntapa
Kaivokselan liikuntap
Louhianps
Lelkkialue
Ukonkivenps
Ukonkivenpolku
Vaskivuoren
Kopparberget
Gruvparken
Gruvsta idrottspark
Kaivospuisto
Koulupuisto
Skolparken
Sillböle Gruva
Nautakaivokset
Mätäojanlaakso
Rutdalen
Kaivoksen liikuntapa
Louhianps
Lelkkialue
Ukonkivenps
Ukonkivenpolku
Vaskivuoren
Kopparberget
Vaskipelto
Kopparåkern
250 m
1:7 500
Kaupunkikartta ©Vantaan kaupunki

KAIVOKSELAN II PÄIVÄKOTI, UUDISRAKENNUS

Laajuustiedot :		
bruttoala	1 670	brm2
hyötyala	1 209	hym2
tilavuus	6 760	rm3
tehokkuusluku	1,38	

Rakennuskustannukset		Yht.€	€/brm2	€/hym2	€/rm3
Rakennuttajan kulut					
suunnittelu	377 000				
rakennuttaminen	224 000				
liittymismaksut	80 000	681 000	407,78	563,28	100,74
Rakennustekniset työt					
rakennusteknilliset työt		3 207 000	1 920,36	2 652,61	474,41
- sis. pihatyöt					
LVI-työt					
LVV-työt	225 000				
IV-työt	232 000				
Säätölaitteet	53 000	510 000	305,39	421,84	75,44
Sähkötyöt		346 000	207,19	286,19	51,18
Erillishankinnat		310 000	185,63	256,41	45,86
Muutos- ja lisätyövaraus		606 000	362,87	501,24	89,64
KUSTANNUSARVIO (alv 0%)		5 660 000	3 389,22	4 681,56	837,28
KUSTANNUSARVIO (ALV 24%)		7 018 399	4 202,63	5 805,13	1 038,22

Hintataso KL 91 (XII-16)

Hankevalmistelu 9.1.2017

Tuula Raulo
Kustannusinsinööri

09.01.2017

KAIVOKSELAN II PÄIVÄKOTI, UUDISRAKENNUS

Hankkeen huoneistoala		**1 340**	**htm2**
Hankkeen jälleenhankinta-arvo (KL 91 /XII-17)		**5 660 000**	**€**
-hankkeen kustannukset (talousarviohinta)	**5 660 000 €**		
-rakentamisen yksikköhinta huoneisto-m2	**4 224 €**		

ALUSTAVA VUOKRAKUSTANNUSLASKELMA ALV 0%

		€/a	€/htm2/a	€/htm2/kk
0	Yhteistehtävät	5 628	4,20	0,35
1	Kiinteistönhoito ja valvonta sekä ulkoalueen hoito	23 477	17,52	1,46
2	Lämpöhuolto	7 397	5,52	0,46
3	Sähköhuolto	8 362	6,24	0,52
4	Vesihuolto	7 397	5,52	0,46
5	Erityislaitehuolto	1 126	0,84	0,07
6	Siivous	0	0,00	0,00
7	Jätehuolto	5 628	4,20	0,35
9	Kunnossapito	18 653	13,92	1,16
0-9	**Yhteensä**	**77 666**	**57,96**	**4,83**
	Pääomakustannukset:			
	Korjausvastike 2,5	141 500	105,60	8,80
	Korko % 2,5	141 500	105,60	8,80
	Pääomakustannukset yhteensä	**283 000**	**211,19**	**17,60**
	Pääoma- ja ylläpitokustannukset yhteensä	**360 666**	**269,15**	**22,43**

Lopullinen vuokra määräytyy toteutuneiden kustannusten mukaan

KAIVOKSELAN II
PÄIVÄKOTI TILAOHJELMA, 19.12.2016

kotialueparit A, B, C, D, E, 32 lasta /ryhmä, (8+8)+(8+8).
lapsimäärä yhteensä 160 lasta.

Kotialuepari A1 ja A2, 32 lasta	**Rt-ohje hym/lapsi**	**vertailu hym2**	**suunnitelma hym2**	**sitova**	**muuta**
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat A1, A2					osana käytävää
wc-pesutilat A1, A2					**yleisesti wv-tiloihin:** 3-4 wc-istuinta wc tilaa kohden
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
kotialue A1 + A2		**166,5**			ohjeellinen
Kotialuepari B1 ja B2, 32 lasta					
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat B1, B2					osana käytävää
wc-pesutilat B1, B2					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
kotialue B1 + B2 yht		**166,5**			ohjeellinen
Kotialuepari C1 ja C2, 32 lasta					
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat C1, C2					osana käytävää
wc-pesutilat C1, C2					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
kotialue C1 + C2 yht		**166,5**			ohjeellinen
Kotialuepari D1 ja D2, 32 lasta					
märkäeteinen, yhteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat D1, D2					osana käytävää
wc-pesutilat D1, D2					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
kotialue D1 + D2 yht		**166,5**			ohjeellinen
Kotialuepari E1 ja E2, 32 lasta					
märkäeteinen					yhteinen kahdelle ryhmälle, 32 lapselle
eteistilat E1, E2					osana käytävää
wc-pesutilat E1, E2					
varastotilat					voivat olla kaapistoja tai yksittänen yhteinen varasto
ryhmähuoneet / lepohuone					lepotila suljettavissa
kotialue E1 + E2 yht		**166,5**			ohjeellinen
Kotialuetilat yhteensä:		**832,5**			**ohjeellinen**
pienryhmä		44			jaetaan pienempiin tiloihin ryhmätilojen yhteyteen
					pinta-ala sisältyy ryhmätilojen ohjeelliseen pinta-alaan
Yhteiset tilat:					
kotikeittiö / neuvottelu		20			toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja taukotilana, yhteiskäytössä asukkaiden kanssa. Sisäänkäynti suositeltava aukiolta.
työpaja		16			mahdollisesti puolilämmin tila
inva-wc		5			
sali ja väline/patjavarastovarasto		100		x	toimii myös henkilökunnan neuvottelu- ja koulutustilana, lasten lepotilana, varasto 10m2, syvyys n.2m, yhteiskäytössä asukk. kanssa

KAIVOKSELAN II **PÄIVÄKOTI**		TILAOHJELMA, 19.12.2016			
ruokailutila		60			yhteiskäytössä asukkaiden kanssa, erillinen sis.käynti liittyvät aukioon
wc-tila ruokasalin yhteyteen		2		x	
wc-tila lasten käyttöön		3			helposti saavutettavissa ulkokautta leikkipihalta
keskusvarasto		10		x	
Yhteiset tilat. yhteensä:		**216,0**			
Henkilökunnan tilat, työ- ja sos.tilat					
toimisto / johtaja		12			monikäyttöinen toimistotila
henkilökunnan työhuone 12m2 x2		24			
Perhe- ja konsultaatiotila / työhuone /		14			
neuvottelu		7			sijoitetaan johtajan huoneen viereen
henk.kunnan wc:t 2kpl		3		x	1 kpl wc/kerros, miehille ja naisille
henk.kunnan suihkutila		3		x	yhteinen (mahduttava pukeutumaan)
henk.kunnan pukutila, 29h x 0,8m2=23m2		23		x	miehille ja naisille erikseen
(pukutilassa oma wc-tila miehille ja naisille)				x	
siivouskeskus ja vaatehuoltotila		14		x	voidaan yhdistää
siivouskomero		3		x	
Toimintatilat tilat yhteensä:		**103,0**		x	
Keittiötilat					
palvelukeittiö aputiloineen		55,5		x	tk, n. 5,0 m2 sis. keittiön neliöihin,
					ruuankuljetuslaatikoiden/lämpökuljetusvaunujen
					säilytys tuulikaapissa, n. 1,5 m2 tk:n pinta-alasta
keittiön rullakkovarasto					4,5 m2 ulkotiloissa, esim. lastauslaiturin vieressä
					Ryhmähuoneet / lk
keittiön wc-tila		1,5		x	
Keittiötilat yhteensä		57,0			
Hyötyalat ilman teknisiä tiloja:		**1208,5**			
Tekniset tilat					
iv-konehuone 7% bruttoalasta				x	
sähköpääkeskus				x	
Käytävätilat					
Käytävät, poistumistiereitit				x	
Porrashuoneet				x	
tuulikaapit				x	
bruttoalatavoite 1668 brm2					
mitoitustavoite 8,5 htm2/lapsi (1360htm2)					
YHTEENSÄ					
Vantaan kaupunki, tilakeskus, hankevalmistelu					
Vantaan kaupunki, sivistysvirasto					

15 § **Korkeimman hallinto-oikeuden päätös opetuslautakunnan Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkauttamista koskevasta päätöksestä tehdystä valituksesta**

VD/3414/12.00.01.00/2013
KN/JM/NJ

Vantaan opetuslautakunta on 15.10.2013 § 16 muun ohella päättänyt lakkauttaa Hevoshaan ja Tuomelan koulun asteittain. Opetuslautakunta on 17.12.2013 § 8-11 hylännyt asiassa tehdyt oikaisuvaatimukset.

Helsingin hallinto-oikeus on antanut asiassa tehtyyn kunnallisvalitukseen ratkaisunsa 24.2.2015 (dnro15/0143/2) ja hylännyt tehdyt valitukset. Hallinto-oikeus on jättänyt tutkimatta valitukset siltä osin, kun niissä on vedottu päätöksen olevan vastoin kaupungin saaman maalahjoituksen tarkoitemääräystä tai asemakaavan suojelumääräyksiä. Hallinto-oikeus on lisäksi jättänyt tutkimatta valittajien vasta vastaselityksissä esittämät valitusperusteet siitä, että opetuslautakunnalla ei ole ollut toimivaltaa tehdä kysymyksessä olevia päätöksiä.

Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys, MT ja muut muutoksenhakijat ovat hakeneet muutosta hallinto-oikeuden päätöksestä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Korkein hallinto-oikeus antoi 15.3.2017 yhdistetyn päätöksensä nro 862/3/15 ja 924/3/15 (taltio 1207) ja hylkäsi hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyt valitukset sekä oikeudenkäyntikuluja koskevat vaatimukset.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 15

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi korkeimman hallinto-oikeuden 15.3.2017 antama päätös 862/3/2015 ja 924/3/2015.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Korkeimman hallinto-oikeuden 15.3.2017 antama päätös 862/3/2015 ja 924/3/2015.

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Kaupunginlakimies Juha Myllymäki, puh 09 839 24241, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 15.3.2017
Dn:o VD/3414/12.00.01.00/2013

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
15.3.2017
Taltionumero
1207
Diaarinumerot
862/3/15
924/3/15

Asia Kunnallisasiaa koskeva valitus

Valittajat 1. Martti Tynkkynen, Vantaa

2. Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry, Marika Punkka, Susanna Lindqvist, Markus Lyyra ja Antti Kari, Vantaa

Päätös, jota valitus koskee

Helsingin hallinto-oikeus 24.2.2015 nro 15/0143/2

Asian aikaisempi käsittely

Vantaan opetuslautakunta on 15.10.2013 (§ 16) muun ohella päättänyt, lakkauttaa Hevoshaan ja Tuomelan koulut asteittain siten, että koulutiloista voidaan luopua 1.8.2016. Opetuslautakunta oli myös päättänyt toteuttaa Hevoshaan ja Tuomelan koulujen lakkauttamisen johdosta seuraavat muutokset:
- Itä-Hakkilan koulu on 1.8.2015 alkaen vuosiluokkien 1.–5. koulu.
- Itä-Hakkilan koulu on 1.8.2016 alkaen vuosiluokkien 1.–4. koulu.
- Hakunilanrinteen koulu on 1.8.2015 alkaen vuosiluokkien 1.–4. koulu.
- Hakunilan koulu on 1.8.2015 alkaen vuosiluokkien 5.–9. koulu.
- Sotungin koulu on 1.8.2015 alkaen vuosiluokkien 6.–9. koulu.
- Sotungin koulu on 1.8.2016 alkaen vuosiluokkien 5.–9. koulu.
- Sotungin koululla on väliaikaisesti 4. luokkien oppilaita lukuvuonna 2016–2017.
- Hämeenkylän koulu on 1.8.2014 alkaen asteittain 1.–9. luokkien yhtenäiskoulu ja liittää 1.8.2014 Rajatorpan koulun Variston opetuspiste Hämeenkylän yhtenäiskoulun osaksi.

Opetuslautakunta on 17.12.2013 (§ 8, 9, 10 ja 11) hylännyt yllä mainittujen valittajien sekä eräiden muiden kunnan jäsenten oikaisuvaatimukset. Opetuslautakunta on todennut, että menettelyä, jossa asiakirjat ovat olleet lautakunnan jäsenten nähtävillä ja tutustuttavana 13.12.2013 alkaen, on pidettävä riittävänä. Lautakunta on todennut, että valmisteluasiakirjat ovat olleet nähtävillä ja käytössä myös asiakohdan käsittelyn ajan kokoushuoneessa. Lautakunta on päättänyt hylätä oikaisuvaatimusten tekijöiden oikaisuvaatimukset, koska opetuslautakunnan päätös 15.10.2013 (§16) ei ole lainvastainen eivätkä oikaisuvaatimusten tekijät ole esittäneet mitään sellaista perustetta, jonka vuoksi olisi syytä muuttaa päätöstä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Helsingin hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään jättänyt tutkimatta valitusperusteet, joiden mukaan päätökset ovat Tuomelan koulun lakkautuksen osalta vastoin Vantaan kaupungin saaman maalahjoituksen käyttötarkoitusta tai tarkoitemääräystä. Hallinto-oikeus ei myöskään ole tutkinut valitusperusteita, joiden mukaan päätökset ovat vastoin asemakaavan suojelumääräyksiä. Hallinto-oikeus on lisäksi jättänyt tutkimatta vastaselityksissä esitetyt valitusperusteet siitä, että opetuslautakunnalla ei ole ollut toimivaltaa tehdä kysymyksessä olevia päätöksiä.

Muilta osin hallinto-oikeus on hylännyt muun ohella Martti Tynkkysen valituksen sekä Hevoshaan koti- ja kouluyhdistys ry:n, Marika Punkan, Susanna Lindqvistin, Markus Lyyran ja Antti Karin yhdessä tekemän valituksen. Hallinto-oikeus on myös hylännyt oikeudenkäyntikuluja koskevat vaatimukset sekä täytäntöönpanon kieltämistä koskevat vaatimukset.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

1. Tutkimatta jätetyiltä osin

Kysymystä siitä, onko kaupunki noudattanut saamansa maalahjoituksen määräyksiä, ei voida ratkaista hallintolainkäytön järjestyksessä. Myöskään kysymystä rakennuksen asemakaavamääräyksen käytön vastaisuudesta ei voida ratkaista koulujen lakkauttamista koskevia päätöksiä koskevan valitusmenettelyn yhteydessä. Näin ollen lahjoituksen käyttötarkoitusta tai tarkoitemääräystä ja rakennuksen asemakaavanmukaista käyttöä koskevat valitusperusteet on jätettävä tutkimatta.

Kuntalain 90 §:n 3 momentin mukaan valittajan tulee esittää valituksen perusteet ennen valitusajan päättymistä. Saman lain 93 §:n mukaan kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Lain 95 §:n 2 momentin mukaan kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi. Opetuslautakunnan asianomaiset pöytäkirjat on asetettu yleisesti nähtäväksi 27.12.2013. Näin ollen valitusaika on päättynyt maanantaina 27.1.2014. Martti Tynkkynen sekä Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry, Marika Punkka, Susanna Lindqvist, Markus Lyyra ja Antti Kari ovat esittäneet opetuslautakunnan toimivaltaa koskevan valitusperusteensa vasta 22.4.2014 ja 30.4.2014 hallinto-oikeuteen saapuneissa vastaselityksissään eli valitusajan jälkeen. Hallinto-oikeus ei näin ollen voi tutkia tätä valitusperustetta.

2. Tutkituilta osin

2.1. Asukkaiden osallistumisoikeus, tiedottaminen, kuuleminen, asian selvittäminen ja päätösten perusteleminen

2.1.1 Sovellettavat oikeusohjeet

Kuntalain 27 §:n 1 momentin mukaan valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Pykälän 2 momentin mukaan osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti tiedottamalla kunnan asioista ja järjestämällä kuulemistilaisuuksia (kohta 3) ja selvittämällä asukkaiden mielipiteitä ennen päätöksentekoa (kohta 4). Kuntalain 29 §:n 1 momentin mukaan kunnan on tiedotettava asukkailleen kunnassa vireillä olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä ratkaisuista ja niiden vaikutuksista. Kunnan on laadittava tarvittaessa katsauksia kunnan palveluja, taloutta, ympäristönsuojelua ja maankäyttöä koskevista asioista. Asukkaille on myös tiedotettava, millä tavoin asioista voi esittää kysymyksiä ja mielipiteitä valmistelijoille ja päättäjille. Hallintolain 41 §:n 1 momentin mukaan, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Pykälän 2 momentin mukaan asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian

ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Saman lain 49 g §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimuspäätöksessä on annettava perusteltu ratkaisu oikaisuvaatimuksessa esitettyihin vaatimuksiin. Oikaisuvaatimuspäätöksen perustelemiseen ei sovelleta 45 §:n 2 momenttia.

Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiot takaavat lapselle, joka kykenee muodostamaan omat näkemyksensä, oikeuden vapaasti ilmaista nämä näkemyksensä kaikissa lasta koskevissa asioissa. Lapsen näkemykset on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. Artiklan 2 kohdan mukaan tämän toteuttamiseksi lapselle on annettava erityisesti mahdollisuus tulla kuulluksi häntä koskevissa oikeudellisissa ja hallinnollisissa toimissa joko suoraan tai edustajan tai asianomaisen toimielimen välityksellä kansallisen lainsäädännön menettelytapojen mukaisesti.

2.1.2. Asiassa saatu selvitys

Opetuslautakunnan päätöksen 15.10.2013 § 16 esitystekstin mukaan kaupunginvaltuuston 18.6.2012 hyväksymän talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman keskeisenä lähtökohtana on toimintamenojen kasvun ja investointitason alentaminen taloussuunnitelmakaudella. Kaupunginvaltuusto päätti 17.6.2013, että valtuustokaudella 2013–2016 jatketaan vuonna 2012 hyväksyttyä talous- ja velkaohjelmaa (TVO). Kaikilla toimialoilla ja tulosalueilla tulee löytää pysyviä kustannussäästöjä. Säästötoimia tehtäessä arvioidaan niiden kokonaisvaikutukset. Säästöillä ei saa aiheuttaa lisäkustannuksia tulevaisuuteen.

Suomenkielisen perusopetuksen tavoitteena on palvelujen mahdollisimman laadukas ja kustannustehokas sekä tasapuolinen järjestely eri kaupunginosissa. Valmistelun tavoitteeksi on asetettu se, että säästöt ovat säästöjä myös pitkällä aikavälillä.

Perusopetuksen tulosalueen säästövelvoitteena on saada asteittain vuosina 2014–2016 noin 5 000 000 euron pysyvät vuotuiset säästöt noin 160 miljoonan euron budjetista. Vaadittujen vuotuisten säästöjen aikaansaaminen edellyttää perusopetuksen suurimpien menoerien tarkastelua. Näin merkittäviä pysyviä säästöjä ei voida saada aikaan koskematta henkilöstön määrään tai koulutiloihin.

Sivistystoimen valmistelussa on arvioitu, että 5 miljoonan euron säästötavoitteen saavuttaminen henkilöstökuluja vähentämällä heikentää merkittävästi perusopetuksen laatua ja toimintaolosuhteita kaikissa Vantaan kouluissa. Perusopetuksen tilatarkastelu tehtiin 13.8.–31.12.2012. Tarkastelun perusteena oli selvittää, onko mahdollista saada kasvava oppilasmäärä 2010-luvulla mahtumaan olemassa oleviin kouluihin ja onko joillakin alueilla mahdollista luopua joistakin koulukiinteistöistä.

Tilatarkastelu tehtiin osin Vantaan maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan kanssa yhteistyönä. Edellä mainitulta toimialalta saatiin tietoa koulukiinteistöistä, muun muassa kunto- ja kunnostustarpeesta, sekä tonttitietoja. Yhtenä tavoitteena oli löytää kahden kunnostusta vaativan koulun välimaastosta koulurakentamisen mahdollistava tontti. Tällainen tarve olisi ollut Myyrmäen alueella, mutta vapaata koulurakentamiseen soveltuvaa tonttia ei ole. Myös mahdollisuuksia jakaa tiloja varhaiskasvatuksen kanssa kartoitettiin, mutta ongelmana oli se, että molemmilla oli tilantarpeet ja puutteet samoilla alueilla.

Tarkastelussa määritettiin jokaisen Vantaan 46 suomenkielisen perusopetuksen koulun laskennalliset maksimioppilasmäärät. Ne pohjautuvat tehtyihin koulukäynteihin, joissa käytiin läpi koulun kaikki opetustilat. Kaikkien koulujen maksimioppilasmäärät on laadittu yhteneväisin perustein, määrittelyssä on käytetty hyväksi koulujen lukujärjestyksiä ja aiemmin kouluissa olleita oppilasmääriä.

Opetuslautakunnan päätöksen 17.12.2013 § 9 esitystekstin mukaan kouluverkon tehostamissuunnitelman lähtökohtana on se, että olemassa olevat koulut ovat tehokkaassa käytössä, ja että joistain tiloista ja niiden aiheuttamista vuokra- ja investointikustannuksista luovutaan, jotta kokonaisvaikutuksiltaan pysyvä noin 5 miljoonan euron vuotuinen säästötavoite saavutetaan. Nykyisistä 46 suomenkielisestä peruskoulusta viidessä on oppilasmaksimimäärän mukainen oppilasmäärä. Suunnitelman mukaan toimittaessa muidenkin koulujen oppilasmäärät nousevat asteittain oppilasmäärämaksimin tietämiin. Näin ollen suunnitelman mukainen päätös johtaa siihen, että vantaalaisten koulujen oppilasmäärät suhteessa olemassa oleviin tiloihin tulevat selkeästi kasvamaan seuraavan kymmenen vuoden aikana.

Perusopetuksen johtaja on informoinut opetuslautakuntaa 18.12.2012 ja 25.2.2013 sekä opetuslautakunnan koulutus- ja perehdyttämisseminaarissa 18.–19.6.2013 TVO-prosessin aikataulusta ja -säästöistä sekä tilatarkastelusta. Rehtoreiden ja koulun johtajien kokouksessa tilatarkastelua ja TVO-säästöjä on käsitelty 7.11.2012, 13.12.2012, 3.6.2013 ja

8.8.2013. Perusopetuksen johtaja ja aluepäälliköt ovat esitelleet suunnitelman 19.8.2013 Hevoshaan, Kulomäen ja Tuomelan koulujen henkilöstölle. Aluepäälliköt ovat esitelleet 19.8.2013 suunnitelmaa Hakunilan, Hakunilanrinteen, Itä-Hakkilan ja Sotungin koulujen henkilöstölle sekä Askiston, Hämeenkylän, Pähkinärinteen, Rajatorpan ja Vierumäen koulujen henkilöstölle. Muilla kouluilla rehtorit ovat tiedottaneet henkilöstölle TVO-säästösuunnitelmasta. Oppilaiden huoltajille suunnitelmasta on tiedotettu Wilmassa 19.8.2013. Lausunnoista laadittu yhteenveto ja lausuntojen tiivistelmät sekä tarkennettu suunnitelma on julkaistu Vantaan internetsivuilla 30.9.2013 ja asiasta on tiedotettu huoltajia 30.9.2013 lähetetyllä Wilma-tiedotteella. Suunnitelmaan liittyvät yleiset tiedotteet sekä Hakunilan alueen suunnitelma julkaistiin kaupungin internetsivuilla englannin-, viron-, venäjän- ja albaniankielisenä 2.10.2013. Suunnitelmaa on esitelty opetuslautakunnan kokouksessa 19.8.2013 ja 9.9.2013 sekä opetuslautakunnan tiedotus- ja keskustelutilaisuudessa 30.9.2013. Suunnitelmaa on esitelty kaupunginvaltuuston iltakoulussa 12.9.2013.

Suunnitelma on esitelty 14.8.2013 sivistystoimen yhteistoimintaryhmässä. Ryhmässä ovat edustettuina ammattijärjestöt, työsuojelu ja työterveyshuolto. Suomenkielisen perusopetuksen tulosalueen henkilöstöä edustavien pääluottamusmiesten kanssa on käyty yhteistoimintaneuvottelu 19.9.2013. Neuvottelussa todettiin, että yhteistoimintalain mukainen yhteistoimintavelvoite on täyttynyt ja että jos lautakunta päättää esitetystä muutoksesta, työpistesiirrot tullaan käsittelemään välittömässä yhteistoiminnassa lakkautettavien koulujen henkilöstön kanssa lähempänä varsinaista ajankohtaa. Henkilöstön kuulemistilaisuudet järjestettiin kolmella koululla: Kulomäen koulu 9.9.2013, Tuomelan koulu 10.9.2013 ja Hevoshaan koulu 11.9.2013. Sivistystoimi on järjestänyt kuntalaisille alueellisia kuulemis-, tiedotus- ja keskustelutilaisuuksia: 28.8.2013 Läntinen alue, 29.8.2013 Itäinen alue ja 5.9.2013 Koillinen alue. Kuulemistilaisuuksien materiaali on julkaistu Vantaan kaupungin internetsivuilla.

Lausuntoa pyydettiin Webropol-kyselynä koulujen henkilöstöltä, vanhempainyhdistyksiltä / vanhempainfoorumeilta / vanhempaintoimikunnilta, Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistys VANVARY:ltä, oppilaskunnilta, ammattijärjestöiltä, sivistystoimen tulosalueilta ja muilta toimialoilta. Lausuntokierros on osa päätöksentekoon liittyvää kuulemismenettelyä. Lausunnossa pyydettiin ottamaan kantaa perusopetuksen säästöjen kohdentamiseen, tilatarkasteluun ja suunniteltuihin toimenpide-ehdotuksiin. Lausuntoaika oli 20.8.–20.9.2013. VANVARY:n edustajan yhteydenoton jälkeen jatkettiin kyselyn avoimena oloa, jotta kaikilla halukkailla vanhempainyhdistyksillä oli mahdollisuus syöttää järjestelmään valmistelemansa lausunnot. Järjestelmä suljettiin 26.9.2013 klo 13.00.

Lausuntoja annettiin 26.9.2013 mennessä 77 kpl. Lausuntoja saatiin 43 koululta. Suomenkielisiä peruskouluja on 46. Lausuntoja saatiin koulujen henkilöstöltä 39 kpl, vanhempainyhdistyksiltä / vanhempainfoorumeilta 24 kpl, Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistys VANVA-RY:ltä, oppilaskunnilta 9 kpl, Vantaan opettajien ammattijärjestöltä, sivistystoimen työsuojeluvaltuutetuilta ja varhaiskasvatuksen ja liikuntapalvelujen tulosalueilta. Annettujen lausuntojen tiivistelmät julkaistiin 30.9.2013 Vantaan internetsivuilla.

Kuntalaisilla on ollut mahdollisuus tiedotustilaisuuksien lisäksi yhteydenottoihin muun muassa blogin välityksellä. Sivistystoimi on vastannut suureen osaan kysymyksistä, joita blogissa on esitetty. Osa kysymyksistä on merkitty tiedoksi, ja kaikissa blogimerkinnöissä ei ole ollut kysymyksiä. Blogi on ollut yksi tapa tuoda kuntalaisille mahdollisuus vuorovaikutukseen valmistelun aikana. Esittelijä on ennen esityksen tekemistä lukenut kaikki blogissa esiin tuodut argumentit ja kysymykset sekä annetut lausunnot ja muut kannanotot. Lautakunnalla on ollut laajalti materiaalia käytettävissään päätöstä tehtäessä.

Opetuslautakunta on tehnyt päätöksen suomenkielisen perusopetuksen TVO-säästöjen edellyttämien toimenpiteiden toteuttamisesta, sisältäen muun muassa Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkauttamisen vuosina 2014–2016. Päätös ei sisällä lopullista asiaratkaisua muiden toimialojen tai toimielimien toimivaltaan kuuluvista asioista. Tuomelan tai Hevoshaan koulujen tonttien arvo tai tuleva käyttö ei ole ollut ratkaisevana tekijänä kouluverkkoa koskevassa päätöksenteossa. Perusteluna on ollut perusopetuksen tason säilyminen nykyisellään koko Vantaalla, kun tilojen käyttöä tehostetaan kautta linjan.

Tilatarkastelun yhteydessä valittaessa kouluja, joista voitaisiin luopua, keskeisimmät kriteerit olivat ensisijaisesti se, että oppilaat mahtuvat lähellä oleviin muihin kouluihin, ja toissijaisesti se, että oppilaiden koulumatkat ovat jatkossakin mahdollisimman lyhyet ja turvalliset. Vasta kolmantena otettiin huomioon se, voidaanko koulukiinteistöstä luopumalla välttää perusparannuksia. Huomiota kiinnitettiin tässä vaiheessa siihen, ettei lakkautettaisi kouluja, jotka ovat vasta rakennettuja tai peruskorjattuja, jolloin kiinteistöön on äskettäin investoitu nimenomaan koulukäyttöön sopivaksi saattamiseksi tai sellaisena pitämiseksi.

Päätöksentekohetkellä on arvioitu, että säästöt ovat suuruudeltaan 5,3 miljoonaa euroa vuodesta 2017 alkaen. Mahdolliset liikenneturvallisuutta parantavat toimenpiteet ja mahdolliset pienet muutostyöt koulukiinteistöissä ja pihoissa ovat enintään satoja tuhansia euroja ja näin saadaan noin 5 miljoonan euron säästövelvoite toteutettua. Säästösummat tulevat

tarkentumaan toteutuessaan. Esimerkiksi kävelytien korjaaminen ei sinänsä tuo lisäkustannuksia kaupungille, koska kävelytien korjaaminen kuuluu joka tapauksessa kaupungin toimintaan ja niihin on varattu budjettiin omat varat. Kyse on allokoinnista. Sillä seikalla, että esimerkiksi lisääntyvä käyttö voi nostaa tietyn korjaustyön prioriteettia, jolloin työ tulee kenties toteutettua nopeammin, ei voida katsoa olevan sinänsä kustannuksia lisäävää vaikutusta.

Opetuslautakunta on hallinto-oikeudelle antamassaan lausunnossa todennut, että itse päätöstekstiin ei voida tuoda koko valmisteluaineistoa, vaikka asian käsittelyssä oli laajalti taustamateriaalia käytössä. Taloudellisia vaikutuksia koskevat selvitykset ja laskelmat olivat päätöksistä ilmenevällä tavalla lautakunnan käytettävissä päätöstä tehtäessä.

2.1.3 Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Koulujen oppilaat eivät ole nyt kysymyksessä olevassa asiassa hallintolain 34 §:ssä tarkoitettuja asianosaisia. Hallinto-oikeus katsoo, että lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen määräykset eivät edellytä yksittäisten oppilaiden erikseen kuulemista sellaisessa koulun lakkauttamista koskevassa päätösmenettelyssä kuin nyt on kysymys. Asiakirjoista ilmenee, että asiassa on varattu tilaisuus tulla kuulluksi oppilaskunnille, vanhempainyhdistyksille / vanhempainfoorumeille / vanhempaintoimikunnille ja Vantaan vanhempainyhdistysten alueyhdistykselle. Asiassa on järjestetty tiedotustilaisuuksia ja mahdollisuus kannanottoihin ja kysymyksiin internetissä blogissa. Hallinto-oikeus katsoo, että asiasta tiedottaminen ja kuuleminen on ollut riittävän laajaa ja asianmukaista.

Kuntalaki ei sisällä lautakunta-asian valmistelua koskevia säännöksiä. Valmistelu tehdään virkatyönä ja lautakunnalla tulee olla riittävä selvitys asian ratkaisemista varten. Opetuslautakunnan päätökset tehdään viranhaltijan esittelystä. Lähtökohtaisesti lautakunta itse päättää siitä, onko valmisteluaineisto riittävä vai tuleeko asian ratkaisemiseksi hankkia lisäselvitystä. Hallinto-oikeus toteaa, että lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen määräykset eivät edellytä, että asiassa, jossa koulu lakkautetaan ja lapsille osoitetaan muu koulu, valmistelussa olisi tehtävä erillinen lapsen oikeuksia koskeva selvitys. Opetuslautakunnan päätöksistä ilmenee, että sen päätöksissä on otettu lasten oikeudet huomioon päätöksistä ja tämän päätöksen kohdasta 2.2 ilmenevällä tavalla.

Asiassa on selvitetty säästötavoitteen saavuttamiseksi mahdollisuutta henkilöstökulujen vähentämiseen ja toisaalta tilakustannusten vähentämiseen. Perusopetuksen koulujen tilantarkasteluun (13.8.–31.12.2012)

on osallistunut laajapohjainen työryhmä ja tarkastelussa on otettu huomioon Vantaan jokainen suomenkielinen perusopetuksen koulu. Hallinto-oikeus toteaa, että opetuslautakunta on arvioinut sille esitetyn selvityksen perusteella, että säästötavoitteet voidaan saavuttaa muun muassa kysymyksessä olevien koulujen lakkauttamisella. Lautakunta, jolla on ollut valmistelumateriaali käytettävissään, ei ole edellyttänyt yksityiskohtaisempaa selvitystä säästötavoitteiden toteutumisesta. Hallinto-oikeus katsoo, että asian valmistelua ja selvitystä on pidettävä riittävänä.

Arvioitaessa hallintopäätöksen perustelujen lainmukaisuutta hallintolain 45 §:n 1 momentin säännöksen kannalta kunnallisasiassa on otettava huomioon paitsi päätöksen varsinainen ratkaisuosa myös päätöksen esitysosa. Hallinto-oikeus toteaa, että opetuslautakunnan päätöksestä 15.10.2013 § 16 ilmenee, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Oikaisuvaatimuksiin annetuissa päätöksissä on esitetty riittävät perusteet vaatimusten hylkäämiseen ja perusteluista ilmenevät myös sovelletut säännökset. Hallinto-oikeus katsoo, että päätösten lainmukainen perusteluvelvollisuus ei ole edellyttänyt yksityiskohtaisten laskelmien esittämistä arvioiduista säästöistä.

Opetuslautakunnan päätösmenettely tai päätökset eivät ole hyvän hallintomenettelyn, palveluperiaatteen tai hyvän ja selkeän kielenkäytön vastaisia.

Opetuslautakunnan päätökset eivät ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä tai ole lainvastaisia valituksissa esitetyin tiedottamista, kuulemista, asian selvittämistä tai päätösten perustelemista koskevin valitusperustein.

2.2 Päätösten lainmukaisuutta koskevat valitusperusteet

2.2.1 Sovellettavat oikeusohjeet

Perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta. Lisäksi kunta on velvollinen järjestämään oppivelvollisuuden alkamisvuonna esiopetusta 25 §:n 2 momentissa tarkoitetun pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville lapsille ja niille lapsille, jotka 27 §:n mukaisesti aloittavat perusopetuksen vuotta säädettyä myöhemmin. Kunta voi järjestää tässä laissa tarkoitetut palvelut itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkia ne 7 tai 8 §:ssä tarkoitetulta perusopetuksen järjestäjältä. Kunta voi hankkia esiopetuspalvelut myös muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään tämän lain mukaisesti.

Perusopetuslain 6 §:n 1 momentin mukaan opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita. Pykälän 2 momentin mukaan kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Kunta voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa. Perusopetuslain 6 §:n säännöstä koskevan hallituksen esityksen (HE 86/1997 vp) mukaan pykälä sisältää kuntia koskevan yleisen säännöksen opetuksen ja siihen liittyvien koulukuljetusten suunnittelusta ja järjestämisestä. Koulumatkojen turvallisuutta ja lyhyyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon muun ohella asutuksen ja koulujen sekä muiden opetuksen järjestämispaikkojen, kuten päiväkotien, sijainti sekä muut asianomaisen kunnan olosuhteet ja oppilaiden ikä.

Perusopetuslain 32 §:n säännöksestä ilmenevät ne periaatteet, joiden mukaan oppilaalle myönnetään maksuton koulukuljetus tai vastaava riittävä avustus.

Lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan kaikissa julkisen tai yksityisen sosiaalihuollon, tuomioistuinten, hallintoviranomaisten tai lainsäädäntöelimien toimissa, jotka koskevat lapsia, on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu. Sopimuksen 31 artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltiot tunnustavat lapsen oikeuden lepoon ja vapaa-aikaan, hänen ikänsä mukaiseen leikkimiseen ja virkistystoimintaan sekä vapaaseen osallistumiseen kulttuurielämään ja taiteisiin.

2.2.2 Asiassa saatu selvitys

Opetuslautakunnan päätöksen 17.12.2013 9 esitysosan mukaan:

Kun päätös koulujen lakkauttamisesta tehdään hyvissä ajoin, niin oppilaiden koulupolut pystytään pitämään yhtenäisinä. Kun lakkautettavaan kouluun ei oteta oppilaita ensimmäiselle luokalle syksystä 2014 alkaen, niin vuonna 2016 voidaan sen hetken kaikki 4.–6.-luokkalaiset siirtää muihin alueen kouluihin jäljellä olevaksi peruskouluajakseen. Näin toimien oppilaille tulee perusopetuksen aikana vain yksi koulun vaihto. Jos tällaista vaiheistusta ei olisi, niin osalle oppilaista tulisi perusopetuksen aikana kaksi koulun vaihtoa.

Yksilöllisiin olosuhteisiin otetaan kantaa, kun oppilaaksiottopäätöksiä, koulukuljetuspäätöksiä, erityisen tuen päätöksiä ja muita yksilöllisiä päätöksiä tehdään. Kokonaisen koulun oppilaita koskien voidaan todeta vain, että oppilaille osoitetaan joka tapauksessa lain mukainen lähikoulu ja sen koulumatkoja koskevat samat kuljetusperiaatteet kuin kaikkia vantaalaisia oppilaita. Kouluverkkoratkaisulla ei heikennetä erityisen tuen oppilaiden asemaa. Erityisopetuksen ryhmien tilamitoitusta ei ole muutettu ja erityisen tuen oppilaat tulevat jatkossakin saamaan tarvitsemansa tuen.

Koulujen lakkauttamiset eivät aiheuta oppilaiden koulumatkojen turvallisuuteen merkittävää muutosta. Vantaan vaarallisimmat tiet ovat muilla alueilla kuin lakkautettavien koulujen tai näiden sijaan oppilaille lähikouluksi osoitettavien koulujen välittömässä läheisyydessä. Kehä 3:n, Vihdintien ja Rajatorpantien kohdalla on mahdollisuus kevyen liikenteen väylää käyttäen joko ylittää tai alittaa isot tiet. Muut tiet ovat pienempiä, ja niiden nopeusrajoitukset ovat matalammat. Suuri osa koulumatkoista voidaan kulkea jalkakäytäviä, kevyen liikenteen väyliä tai teillä, joilla nopeusrajoitus on korkeintaan 50 km/h. Vilkkaimmin liikennöityjen katujen ylityksissä pääsääntöisesti on suojatie, keskikorokkeella tai ilman, liikennevalot tai kevyen liikenteen yli- tai alikulkumahdollisuus. Tarvittavat liikenneturvallisuusasiat huomioidaan sekä liikennesuunnittelussa että koulumatkojen ja koulukuljetusten suunnittelussa.

Lähtökohtana on pidettävä sitä, että kouluverkko on riittävän kattava ja kokonaistaloudellisesti tehokas. Päätöksellä on haluttu turvata kaikkien vantaalaisten lasten perusopetuksen taso. Henkilöstövähennysten sijaan on suunniteltu tilakustannusten vähentämistä, joka sekin tehdään mahdollistaen mahdollisimman ehjät koulupolut ja lyhyet ja turvalliset koulumatkat.

Koko päätös on ollut nimenomaan lapsivaikutuksiin perustuva. Kaikkien 20 000 oppilaan opetuksen laadun säilyttäminen nykytasolla on ollut suunnitelman lähtökohta. Säästötoimenpiteitä on pyritty löytämään siten, että niistä koituisi mahdollisimman vähän haittaa lapsille. Tästä syystä on päätetty tehostaa olemassa olevien tilojen käyttöä ja luovuttaessa koulutiloista on huomioitu, että oppilaiden koulumatkat pysyvät jatkossakin kohtuullisina ja koulujen lakkauttamisen johdosta olisivat kokonaisuutena mahdollisimman lyhyet ja turvalliset.

Mitoituksen yhtenä lähtökohtana oli se, että Vantaalla ei siirrytä vuorolukuun, mutta oppituntien porrastusta ja erityisesti peruskoulun ylempien

luokkien koulupäivien kestoa laajennetaan tarvittaessa noin kello 16 asti. Kello 16 jälkeisiä tunteja voi pienissä määrin olla luokka-asteilla 7.– 9. Koulupäivän pituuteen tämä ei vaikuta, koska koulun työjärjestyksen laatija voi ajoittaa niin oppilaan kuin opettajankin koulupäivän alkamaan vastaavasti myöhempään.

2.2.3 Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Hallinto-oikeus toteaa, että lähikoululla tarkoitetaan perusopetuslain 6 §:n 1 momentin mukaisesti määräytyvää koulua tai paikkaa. Lähikoulu ei välttämättä ole oppilaan kotia lähinnä oleva koulu. Sillä perusteella, että oppilaalle on aikaisemmin osoitettu tietty koulu lähikouluksi, hänelle ei ole syntynyt subjektiivista oikeutta käydä koulua tässä koulussa, vaan opetuksen järjestäjä voi perustellusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä vaihtaa opetuksen järjestämispaikkaa.

Hallinto-oikeus katsoo, että opetuslautakunta on ottanut yleisellä tasolla huomioon perusopetuslain 6 §:n 1 momentin mukaiset periaatteet siitä, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Asiassa ei ole ilmennyt, että opetuslautakunnan päätös olisi ristiriidassa edellä mainittujen periaatteiden kanssa. Hallinto-oikeus toteaa, että päätöksen lainmukaisuus yksilötasolla tulee tutkittavaksi yksittäisen oppilaan koulupaikkapäätöstä koskevan mahdollisen hallintovalituksen johdosta.

Päätökset eivät ole perusopetuslain 6 §:n vastaisia eivätkä lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen 3 artiklan tai 31 artiklan vastaisia. Päätökset eivät ole suhteellisuusperiaatteen vastaisia eivätkä muutenkaan lainvastaisia.

2.3 Lopputoteamus

Kunta päättää koulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä itsehallintonsa nojalla. Kunnallisvalitus on niin sanottu laillisuusvalitus, joka voidaan tehdä vain kuntalain 90 §:ssä säädetyillä perusteilla. Päätöksen tarkoituksenmukaisuudesta ei voi valittaa kunnallisvalituksin.

Opetuslautakunnan päätökset eivät ole syntyneet virheellisessä järjestyksessä eivätkä ole lainvastaisia kuntalain 90 §:ssä tarkoitetulla tavalla valituksissa esitetyillä perusteilla niiltä osin kuin ne ovat tulleet tutkittaviksi.

3. Täytäntöönpanon kieltämistä / keskeyttämistä koskevat vaatimukset

Asiassa ei ole perusteita kieltää / keskeyttää päätösten täytäntöönpanoa.

4. Oikeudenkäyntikulut

Martti Tynkkynen sekä Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry, Marika Punkka, Susanna Lindqvist, Markus Lyyra ja Antti Kari ovat vaatineet, että heidän oikeudenkäyntikulunsa korvataan laillisine viivästyskorkoineen. Asiassa annettu ratkaisu ja hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 ja 2 momentista ilmenevät periaatteet huomioon otettuina valittajat joutuvat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan.

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki (365/1995) 63, 98 ja 100 §
Hallintolainkäyttölaki 51 § 2 momentti
Hallinto-oikeuslaki 3 §

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

1. Tynkkynen on valituksessaan vaatinut, että hallinto-oikeuden ja opetuslautakunnan päätökset kumotaan.

Tynkkynen on esittänyt valituksensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Hallinto-oikeuden ei olisi tullut jättää opetuslautakunnan toimivaltaa koskevaa valitusperustetta tutkimatta. Kyseessä on tärkeä valitusperuste, jonka perusteella opetuslautakunnan päätös todennäköisesti kumoutuisi. Valitusperustetta ei tule jättää huomiotta pelkästään muotoseikkojen vuoksi.

Hallinto-oikeus on tarkemmin perustelematta jättänyt tutkimatta myös maalahjoituksen käyttötarkoitusta ja asemakaavamääräystä koskevat valitusperusteet.

Vantaan kaupunki ei ole tehnyt lapsivaikutusarviointia riittävän perusteellisesti.

Vantaan opetuslautakunta on antanut valituksen johdosta selityksen, jossa se on esittänyt valituksen hylkäämistä.

Hallinto-oikeuden on tullut jättää valitusajan päättymisen jälkeen esitetty valitusperuste tutkimatta.

Lapsivaikutusten arvioinnin lisäämistavoite ei yleisluontoisuudessaan anna viitteitä konkreettisessa yksittäistapauksessa tehdyn arvioinnin riittävyydestä. Lapsivaikutukset ovat olleet päätöksenteossa lähtökohtana, joka ilmenee niin päätöksen perusteluissa kuin taustamateriaaleissakin.

Tynkkynen on antanut vastaselityksen. Vastaselityksessä on viitattu ylitarkastaja Kari Lehtosen lausuntoon ja todettu, ettei asiassa ole suoritettu lapsivaikutusten arviointia. Päätöksenteon aikaan ei ole riittävästi selvitetty Vantaan koulujen sisäilmaongelmia.

2. *Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry asiakumppaneineen* on vaatinut, että hallinto-oikeuden ja opetuslautakunnan päätökset kumotaan. Lisäksi valittajat ovat vaatineet, että opetuslautakunnan päätöksen täytäntöönpano keskeytetään sekä oikeudenkäyntikulujensa korvaamista.

Valittajat ovat valituksensa perusteluissa uudistaen asiassa aikaisemmin lausumansa esittäneet valituksensa tueksi muun ohella seuraavaa:

Opetuslautakunnan toimivaltaa koskeva valitusperuste tulee tutkia. Hallinto-oikeuden ei olisi tullut jättää sitä tutkimatta.

Tuomelan ja Hevoshaan koulujen lakkautuspäätöksen perusteena esitetty tilatarkastelu ei ole ollut riittävän kattava. Selvitysvelvollisuutta on rikottu olennaisesti, kun tilatarkastelun yhteydessä kouluverkon kuntoa lakkautettavien koulujen oppilaita vastaanottavien koulujen osalta ei olla selvitetty riittävässä määrin ja tuotu tiedoksi opetuslautakunnalle.

Päätös lakkauttaa Tuomelan ja Hevoshaan koulut lisää vakavasti sisäilmaongelmaisten koulujen oppilasmääriä entisestään. Päätös vaarantaa oppilaiden ja henkilöstön terveyden. Kaupungin säästölaskelmat sekä opetuslautakunnan päätös perustuvat oletukseen, että jäljelle jäävät koulut ovat kunnossa ja niiden oppilasmäärää voidaan kasvattaa. Koulujen kunnosta on kuitenkin päätöksenteon jälkeen saatu siinä määrin uutta tietoa, että sillä voidaan katsoa olevan olennainen vaikutus päätökseen. Viranomainen voi hallintolain 50 §:n mukaan ratkaista asian uudelleen, mikäli asiaan on tullut sellaista uutta selvitystä, joka voi olennaisesti vaikuttaa päätökseen.

Terveydenhuoltolain 12 §:ssä on säädetty yleistoimeksianto terveys- ja hyvinvointivaikutusten huomioon ottamisesta kaikessa kunnan strategisessa suunnittelussa. Sosiaali- ja terveyslautakunnalta olisi tullut edellyttää selvitys suunnitelman vaikutuksista terveys- ja hyvinvointivaikutuksiin.

Hallinto-oikeus katsoo päätöksessään, että päätösten lainmukainen perusteluvelvollisuus ei ole edellyttänyt yksityiskohtaisten laskelmien esittämistä arvioiduista säästöistä. Koulujen lakkauttamista koskevassa päätöksessä on todettu, että kahden koulun lakkauttamisesta aiheutuu sivistystoimelle perusopetuksen osalta noin 5 miljoonan euron säästöt ja että näin saatavat säästöt tukevat Vantaan kaupungin vuosille 2014–2016 laatimaa talous- ja velkaohjelmaa. Päätöksessä ei ole selvitetty, millä tavoin ja mistä eristä nämä säästöt aiheutuvat. Vasta päätöksenteon jälkeen 31.10.2013 sivistystoimi toimitti laskelmat, joissa oli muusta tilantehostamisohjelmasta eroteltavissa koulujen lakkauttamisista saatavat säästöt.

Tosiasiallisesti koulujen lakkautukset osana tilantehostamisohjelmaa eivät tuo merkittäviä säästöjä tavoiteajanjaksolla 2014–2016 koulujen jatkaessa toimintaansa vielä kevääseen 2016 asti. Merkittäviä säästöjä ei synny myöskään sen vuoksi, että tavoitejakson jälkeen kaupunki on velvollinen huolehtimaan jatkuvista ylläpitokustannuksista (Tuomelan koulu). Vantaan kaupungin sivistystoimen esittämät laskelmat säästöistä ovat olleet muuttuvia, sekavia ja harhaanjohtavia, ja ne on esitelty tarkemmin vasta päätöksenteon jälkeen.

Hallinto-oikeuden päätöksessä ei ole tutkittu YK:n lasten oikeuksien sopimuksen 12 artiklan toteutumista, lisäksi 12 artiklan ja 3 (1) artiklan tulkinnallinen suhde on jätetty ottamatta huomioon. Käsillä olevassa päätöksessä on kuultu laajasti oppilaskuntia, kuten nuorisolaki ja hallintolaki edellyttävät. YK:n lasten oikeuksien sopimus velvoittaa kuitenkin myös lasten näkemysten kunnioittamiseen ja mielipiteille annettavaan painoarvoon. Koulun lakkauttaminen on julkista valtaa käyttävän viranomaisen toimi, jolla on vaikutusta sekä lakkautettavaa koulua käyvien lasten elämään että muiden alueella toimivien koulujen lasten elämään.

Nyt käsillä olevassa asiassa Vantaan kaupunki on pyytänyt lausuntoa perusopetuksen säästökohteista, tilatarkastelusta ja suunnitelmasta tilakulujen vähentämiseksi muun muassa asiaan osallisten koulujen oppilaskunnilta. Lausuntopyyntöön liittyvää kysymyssarjaa ei voida kokonaisuutena pitää YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen tarkoittamalla tavalla lapsiystävällisenä, kun otetaan huomioon Tuomelan ja Hevoshaan koulujen

ikäjakauma. Nuorimmilla koululaisilla ei voida katsoa olevan tosiasiallista mahdollisuutta ymmärtää lausuntopyynnön sisältöä ja merkitystä. Opetuslautakunnan päätöksistä ei ilmene, millä tavoin oppilaskuntien ilmaisemia näkökohtia on ratkaisuharkinnassa huomioitu.

Vantaan opetuslautakunta on antanut valituksen johdosta selityksen.

Valituksessa esitetyt väitteet kouluverkon riittävyyden tai terveellisyyden ja turvallisuuden huomiotta jättämisestä taikka näistä annettujen selvitysten puutteellisuudesta tai selvityksissä annettujen tietojen muuttumisesta eivät ole sellaisia seikkoja, joiden johdosta valituksenalainen päätös koulujen lakkauttamisesta olisi lainvastaisena kumottava. Päätöksen perusteet ja selvitykset ovat olleet päätöstä tehtäessä saatavilla mahdollisimman kattavina.

Opetuslautakunnan päätöksen 15.10.2013 perusteluja on pidettävä riittävinä. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Velvollisuutta yksityiskohtaisten ja vertailevien laskelmien esittämiseen varsinaisissa päätösteksteissä ei kuitenkaan ole, vaan säästötavoite ja säästämiseen johtavat toimet voidaan esittää yleisluonteisemminkin.

Merkittävät taloudelliset vaikutukset perustuvat siihen, että koko kouluverkon tilankäyttöä tehostetaan merkittävästi.

Lapsivaikutusten huomioon ottaminen käy ilmi niin päätöksen perusteluista kuin taustamateriaalistakin. Ratkaisu on tehty niin pitkälle kuin on ollut mahdollista ottaen huomioon lasten oikeudet. Lapsivaikutusten huomioon ottaminen johti muun ohella siihen, että koulut suljetaan vaiheittain, jolloin lapsille voidaan taata mahdollisimman ehjät ja johdonmukaiset koulupolut.

Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry asiakumppaneineen on antanut vastaselityksen.

Vantaan kaupunki ylittää oman tilatarkastelunsa määrittelemät maksimioppilasmäärät useissa vantaalaisissa kouluissa. Tilatehokkuusselvityksestä ei käy ilmi, miten päädyttiin juuri nyt kysymyksessä olevien koulujen lakkauttamiseen.

Vantaan kaupunki on asian käsittelyssä todennut, että rakennusten tekninen kunto ja korjaustarpeet otettiin huomioon siten, että uusia tai vastikään peruskorjattuja kouluja ei ole esitetty lakkautettaviksi. Päätöksenteon taustatietojen ristiriitaisuutta kuvaa, että vaikka osa jo tehdyistä

peruskorjauksista otettiin huomioon, koulujen iällä ja mahdollisesti tulevilla peruskorjauksilla ei ollut päätöksenteossa painoarvoa. Hevoshaan koulu on Hakunilan alueen uusin koulu.

Pyynnöistä huolimatta koulurakennusten kuntoa muutoin tai kouluista raportoituja sisäilmaongelmia ei tuotu päätöksentekoon perusteeksi.

Vuonna 2013 tilatarkastelun yhteydessä oltiin siinä käsityksessä että kaikki alueen koulut olisivat käytettävissä. Kuitenkin Hämeenkylän koulussa tehtiin jo tuolloin erilaisia korjauksia ja tutkimuksia. Vuoden 2016 alusta osa koulun tiloista suljetaan. Pähkinärinteen koulussa on alkamassa vuoden 2016 alussa mittava peruskorjaus. Askiston koulun kunto on kaupungin omassa selvityksessä todettu välttäväksi. Sotungin koulun osalta, johon Hevoshaasta on opetuslautakunnan päätöksen perusteella siirtymässä oppilaita, kaupunki on teettänyt vuonna 2012 sisäilmatutkimuksen, jonka mukaan koulun useista tiloista löytyi aktinobakteereita (sädesientä), yhdessä tilassa merkittävissä määrin. Havukosken koulun sisäilmaongelmat ovat olleet esillä vuonna 2013. Itä-Hakkilan koulun alustatilojen mikrobilöydöksestä tiedotettiin 2015 vanhemmille.

Merkittäviä sisäilmaongelmia on raportoitu Vantaalla koulujen lakkautuspäätösten jälkeen Kanniston koulusta sekä Kartanonkosken koulusta.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Valitukset hylätään. Hallinto-oikeuden päätöstä ei muuteta.

2. Hevoshaan koulun koti ja kouluyhdistys ry:n asiakumppaneineen tekemä oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus hylätään.

3. Lausuminen täytäntöönpanon kieltämistä koskevasta vaatimuksesta raukeaa.

Perustelut

1. Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei ole perusteita.

2. Asian näin päättyessä ja kun otetaan huomioon hallintolainkäyttölain 74 §, Hevoshaan koulun koti ja kouluyhdistys ry:lle asiakumppaneineen ei ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

3. Asian tultua tällä päätöksellä ratkaistuksi ei täytäntöönpanon kieltämistä koskevasta vaatimuksesta ole tarpeen lausua.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Matti Halén
oikeusneuvos

Eija Siitari (t)
oikeusneuvos

Alice Guimaraes-Purokoski
oikeusneuvos

Outi Suviranta
oikeusneuvos

Antti Pekkala
oikeusneuvos

Anneli Tulikallio
Asian esittelijä, esittelijäneuvos

Jakelu

Päätös	1. Martti Tynkkynen, oikeudenkäyntimaksu 244 euroa 2. Hevoshaan koulun koti- ja kouluyhdistys ry. ym., oikeudenkäynti-maksu 244 euroa
Jäljennös	Helsingin hallinto-oikeus Vantaan opetuslautakunta Vantaan kaupunginhallitus

16 § **Vastaus Anniina Kostilaisen ja 22 muun valtuutetun aloitteeseen päiväkotiruoan laadun parantamiseksi**

VD/839/00.02.00.03/2017
KN/EL-H/HP/ET/TE/SA-V/OK/NJ

Anniina Kostilainen ja 22 muuta valtuutettua ovat jättäneet valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Suomessa on huomattavasti tiukemmat laatuvaatimukset ruoan kasvatuksessa kuin useimmissa maatalousmaissa. Silti Vantaan päiväkodeissa suomalaisen ravinnon osuus on vain 57 %. Päiväkodissa tarjottava ateria on lasten kasvun ja kehityksen kannalta hyvin tärkeä, ja on monille lapsille päivän ainoa kunnon ateria. Ravinnon laatu ei vaikuta ainoastaan kasvun, vaan myös aivojen, hermojen ja ruoansulatuselimistön kehittymiseen. Ravinnolla on suuri merkitys myös oppimiseen ja keskittymiskykyyn.

Esitämme, että suomalaisten raaka-aineiden osuus päiväkotiruoassa nostetaan 75 prosenttiin vaiheittain vuoden 2018 loppuun mennessä. Esitämme myös, että lasten ravinnossa pyritään koko ajan nostamaan luomu- ja lähiruoan osuutta.”

Kaupunginvaltuusto 23.1.2017 § 16

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

—

Sivistystoimen toimiala ja hankintakeskuksen ostoyksikkö toteavat vastauksenaan aloitteeseen seuraavaa:

Vantaan kaupungin päiväkotien ateriapalveluista Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy (myöhemmin Vantti) tuottaa 89 %:a ja loput 11 %:a ostetaan ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Vantin päiväkodeille tuottamissa aterioissa kotimaisen ravinnon osuus on tällä hetkellä tuo kysymyksessä mainittu 57 %. Muiden palveluntuottajien päiväkotiaterioissa kotimaisuusaste vaihtelee 72–75 %:n välillä. Näin ollen Vantaalla päiväkodeissa tarjottavien aterioiden kotimaisuusaste on 59 %.

Kotimaisuusasteen nostaminen Vantin ateriapalveluissa on haasteellista, sillä se edellyttäisi kaikkien tällä hetkellä pohjoismaista ja Euroopasta ostettavien elintarvikkeiden ja raaka-aineiden ostamista Suomesta. Tämä ei kuitenkaan ole käytännössä mahdollista, sillä Vantti on Vantaan kaupungin tytäryhtiönä julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) mukainen hankintayksikkö ja joutuu siten kilpailuttamaan elintarvikehankintansa hankintalakia noudattaen. Julkisten hankintojen kilpailutuksessa ei voida esittää vaatimusta elintarvikkeiden kotimaisuudesta, sillä tällainen vaatimus on Euroopan unionin tavaroiden vapaata liikkumista koskevien yhteisösäännösten vastainen ja siten syrjivä valintaperuste. Toki kilpailutuksissa painotetaan erityisesti hinta-laatusuhdetta, terveellisyyttä, tuoteturvallisuutta sekä alkuperämaahan ja jäljitettävyyteen liittyviä ominaisuuksia.

Luomutuotteiden osuus päiväkotien aterioista on 2 % eli aamupalalla tarjotaan luomutuotteista tehtyä puuro kolme kertaa viikossa.

Vantaa kaupungin päiväkotien aterioiden raaka-aineiden ostomäärät ovat niin suuria, että vain harvoja luomutuotteita on saatavilla jatkuvaan käyttöön kaikkiin päiväkoteihin vuoden ympäri. Luomutuotteissa viljatuotteiden sekä pastojen saatavuus on hyvä. Lisäksi maito, kaalia ja porkkana voisivat olla tuotteita, jotka ovat helposti saatavissa luomuna. Täytyy muistaa, että luomujuureksilla on myös työllistävä vaikutus, sillä niitä ei ole saatavilla kuorittuna ja paloiteltuna. Luomutuotteiden hintavaikutus olisi karkeasti + 5 – 35 senttiä / annos tai ateria tuotteesta riippuen.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 16

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) antaa Anniina Kostilaiselle ja 22 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Päätettiin yksimielisesti palauttaa asia valmisteluun.

Liite:
- Anniina Kostilaisen ja 22 muun valtuutetun aloite päiväkotiruoan laadun parantamiseksi

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
Talous- ja hallintojohtaja Eila Tanninen, puh. 09 8392 2913, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Valtuustoaloite päiväkotiruoan laadun parantamiseksi

Suomessa on huomattavasti tiukemmat laatuvaatimukset ruoan kasvatuksessa kuin useimmissa maatalousmaissa. Silti Vantaan päiväkodeissa suomalaisen ravinnon osuus on vain 57%. Päiväkodissa tarjottava ateria on lasten kasvun ja kehityksen kannalta hyvin tärkeä, ja on monille lapsille päivän ainoa kunnon ateria.. Ravinnon laatu ei vaikuta ainoastaan kasvuun, vaan myös aivojen, hermojen ja ruuansulatuselimistön kehittymiseen. Ravinnolla on suuri merkitys myös oppimiseen ja keskittymiskykyyn.

Esitämme, että suomalaisten raaka-aineiden osuus päiväkotiruoassa nostetaan 75 prosenttiin vaiheittain vuoden 2018 loppuun mennessä. Esitämme myös, että lasten ravinnossa pyritään koko ajan nostamaan luomu- ja lähiruoan osuutta.

Vantaalla 23.1.2017

Anniina Kostilainen, kaupunginvaltuutettu (vihr.)

Anssi Aura

TIMO JURKKARA

Vaula Norrena

Sini Alén

SUPPA KAUPPINEN

ANJA WALLENIUS

Göran Härmälä

PATRIK KARLSSON

SARI MULTALA

Juha Simonen

Niilo Kärki

JUHA MALMI

TIMO AUUWED

MARKKU WECKMAN

MARIKA KORTESLMI

17 § Sosiaali- ja potilasasiamiehen raportti toimintavuodelta 2016

VD/2415/00.03.02.00/2017
JN/MLiu/IL/ET/NJ

Sosiaali- ja potilasasiamies on kaksi tehtävää yhdistävä riippumaton, itsenäisessä työntekijäasemassa oleva toimija, joka on sijoitettu hallinnollisesti konserni- ja asukaspalvelujen toimialalla kuntalaispalveluiden tulosalueella.

Sosiaaliasiamiehen työ perustuu lakiin sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, joka tuli voimaan vuoden 2001 alusta. Vastaava asiakaslaki potilasasiamiehen osalta annettiin vuonna 1992 (785/92). Sosiaali- ja potilasasiamies auttaa ja neuvoo sosiaalihuollon ja terveydenhuollon asiakkaita palveluja ja etuuksia koskevissa kysymyksissä. Asiamieheltä voi pyytää neuvoja esimerkiksi muistutuksen tai valituksen tekemisessä. Asiamies ei kuitenkaan toimi asianajajana. Asiamies ei myöskään itse tee päätöksiä, eikä hän voi muuttaa viranomaisten tekemiä päätöksiä. Potilasasioissa neuvotaan miten menetellä potilasvahingon sattuessa. Vantaan ja Espoon sosiaaliasiamiehet sijaistavat toisiaan lomien ja vapaiden aikana, joten asiamiespalvelu on saatavilla ympäri vuoden.

Asiakaspalvelun lisäksi asiamiehen on seurattava sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä kunnassa ja laadittava toiminnastaan vuosittain raportti kaupunginhallitukselle. Vuosiraportissaan sosiaali- ja potilasasiamies luo asiakasyhteydenottojen kokonaiskuvan sekä esittää ehdotuksia toiminnan kehittämiseksi.

Sosiaali- ja potilasasiamiehen työvuosi 2016 on ollut vilkas. Asiakasmäärät ja yhteydenottomäärät ovat ylittäneet kahden tuhannen asiakkaan rajan, ja noin kaksi kolmesta yhteydenotosta on koskenut potilasasiamiesasioita ja yksi kolmesta sosiaalihuollon asioita.

Erilaisten muutosten toteuttamisvauhti kunnassa on ollut vilkasta ja palveluita on kehitetty ennakkoluulottomasti. Esimerkkinä uudistuksista on päihde- ja mielenterveysongelmaisten matalan kynnyksen palvelu, jossa asiakas on voinut ilman ajanvarausta hakeutua avun piiriin ilman odottelua.

Toimeentulotuen yhteydenotot ovat vähentyneet. Koska toimeentulotuen maksaminen on siirtynyt kansaneläkelaitokselle perusmäärien osalta, asiakkaat kysyvät neuvoja Kelalta.

Sosiaali- ja potilasasiamiehellä ei ole toimivaltaa Kelan asioissa. Kunnan asiamiehen asema tulisi selkeyttää lainsäädännöllä siten, että Kelasta sosiaalihuollon mukaista toimeentuloturvaa hakeva ei jäisi sosiaaliasiamiespalveluiden ulkopuolelle. Kelalla ei ole vastaavaa puolueetonta asiakkaiden oikeusturvasta neuvovaa palvelua, joten Kelan asioista ja päätösten oikeellisuudesta kysytään paljon kuntien sosiaali- ja potilasasiamiehiltä.

Selvityksessä ehdotetaan myös, että koska terveys- ja hoivapalveluja aloittava yritys tarvitsee ennen toimiluvan myöntämistä nimetyn potilasasiamiehen, Vantaan kaupunki voisi harkita tarjoavansa potilasasiamiespalvelun tällaiselle Vantaalla aloittavalle yritykselle. Näin helpotettaisiin varsinkin pienten terveyspalveluyritysten rantautumista juuri Vantaalle. Kynnys yritystoiminnalle olisi matalampi, kun lakisääteinen potilasasiamies olisi helposti saatavilla.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 17

Asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) esittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi Vantaan kaupungin sosiaali- ja potilasasiamiehen selvitys toimintavuodesta 2016, ja
b) lähettää selvitys toimenpiteitä varten sosiaali- ja terveyslautakunnalle.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Merkittiin, että sosiaali- ja potilasasiamies Miikkael Liukkonen oli kokouksen alussa paikalla vastaamassa kysymyksiin.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
- Asiamiehen raportti vuodelta 2016

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia; esitys valtuustolle, toimenpiteitä varten ao. lautakunnalle

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
asukaspalvelujen apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö; sosiaali- ja potilasasiamies Miikkael Liukkonen, puh. 09 8392 2537; etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN SOSIAALI- JA POTILAS-ASIAMIEHEN SELVITYS KAUPUNGINHALLITUKSELLE TOIMINTAVUODESTA 2016

Vantaa
Vanda

Sisällys

Johdanto....3

Sosiaalihuollon yhteydenotoista....3

Toimeentulotuki....3

Pikavippien korkokatto....4

Kysymyksiä vammaispalveluista....4

Mikä ratkaisee henkilökohtaisen avun sisällön?....4

Vanhustenhuollon yhteydenottoja....5

Henkilökunnan ilmoitusvelvollisuus....5

Toimenpiteet ilmoituksen johdosta....6

Käytännössä tapahtunutta vanhustenhuollossa....6

Lastensuojelun yhteydenottoja....7

Terveydenhuollon yhteydenotoista....7

Omakanta – potilastiedon arkisto....7

Kansainväliset asiat kiinnostavat....8

Terveyskeskuksen vaihtaminen toiseen kuntaan vähäistä....8

Mielenterveys- ja päihdepalvelut....8

Vapaus valita terveyskeskus ja palvelusetelit....9

Voidaanko tutkimuksia nopeuttaa....9

Terveyskeskuspäivystyksestä....9

Ehdotukset....10

myös kelalle sosiaali-ja potilasasiamies....10

kaupunki tarjoamaan asiamiespalvelut yritykselle?....10

JOHDANTO

Sosiaali- ja potilasasiamiehen työvuosi 2016 on ollut vilkas. Osittain siihen on vaikuttanut Espoon kaupungin tilanne. Espoon sosiaali- ja potilasasiamiehen vaihtuminen vuoden alusta on vaatinut paljon panostusta yhteistyön edelleen kehittämiseen ja uusien toimintatapojen kehittämiseen, koska Espoon ja Vantaan asiamiehet sijaistavat toisiaan edelleen tuttuun tapaan. Voi sanoa, että yhteistyö on sujunut todella hyvin ja uusia ideoita on kehitelty asiakaspalveluun.

Asiakasmäärät ja yhteydenottomäärät ovat ylittäneet kahden tuhannen asiakkaan rajan ja valtaosa – noin kaksi kolmesta – yhteydenotosta on koskenut pääsääntöisesti potilasasiamiesasioita ja yksi kolmesta sosiaalihuollon asioita.

Yleisvaikutelma on ollut se, että erilaisten muutosten ja kehittämisideoiden toteuttamisvauhti kunnassa on ollut ennätyksellisen vilkasta. Voittopuolisesti tekeminen on ollut myönteistä ja ennakkoluulotonta. Esimerkkinä voisi mainita päihde- ja mielenterveysongelmaisten matalan kynnyksen palvelu, jossa asiakas on voinut ilman ajanvarausta hakeutua avun piiriin ilman odottelua.

SOSIAALIHUOLLON YHTEYDENOTOISTA

TOIMEENTULOTUKI

Toimeentulotuen yhteydenotot ovat olleet vähenemään päin. Koska toimeentulotuen maksaminen on siirtynyt ja siirtymässä kansaneläkelaitokselle perusmäärien osalta, asiakkaat ovat mahdollisesti etääntyneet ajatuksesta, että kunnilla on edelleen osuutensa toimeentulotuen erityistä harkintaa vaativien hakemusten osalta.

On huomattava, että sosiaaliasiamies tai potilasasiamieskään ei omaa toimivaltaa Kelan asioissa. Näin ollen kunnan asiamiehen asema tulisi selkeyttää lainsäädännöllä siten, että Kelasta sosiaalihuollon mukaista toimeentuloturvaa hakeva ei jäisi sosiaaliasiamiespalveluiden ulkopuolelle.

Kelalla ei ole vastaavaa puolueetonta asiakkaiden oikeusturvasta neuvovaa palvelua kuin sosiaaliasiamies ja potilasasiamies ovat kunnissa kunnan palveluiden osalta.

Joka tapauksessa Kelan asioista ja päätösten oikeellisuudesta on aina kysytty paljon kuntien sosiaali- ja potilasasiamiehiltä.

Tässä yhteydessä lainsäätäjä voisi miettiä, olisiko aika ulottaa sosiaali- ja potilasasiamiespalvelut myös Kelan kaikkiin asioihin.

PIKAVIPPIEN KORKOKATTO

Perustoimeentuloa rahoitetaan yhä enemmän yksityisesti saatavilla korkeakorkoisilla pikavipeillä. Korkeita korkoja estämään laadittu lainsäädäntö on ollut helposti kierrettävissä. Tämän vuoksi olisi tärkeää, että kaikki lainsäädäntöön vaikuttavat tahot tiedostaisivat sen, että korkeat korot osuvat poikkeuksetta kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin henkilöihin, jotka eivät voi saada lainaa kohtuullisella korolla.

Pikavippien jäädessä maksamatta saatavat menevät ulosottoon ja ulosottovelka katsotaan samanlaiseksi menoksi kuin esim. asunnon vuokra toimeentulotuen määrää laskettaessa. Näin pikavipit päätyvät veronmaksajien maksettavaksi toimeentulotukena. Uutta lainsäädäntöä tarvitaan korkokaton muodossa.

Kuntien sosiaalinen luototus auttaa korjaamaan pikavippien vaikutusta, mutta alun perin sosiaalinen luototus on tarkoitettu auttamaan välttämättömissä hankinnoissa syrjäytymisvaarassa olevia kuntalaisia, jotka eivät voi muualta saada luottoa. Pikavipit olisi järkevää hoitaa lainsäädännöllä ongelmia aiheuttamasta.

KYSYMYKSIÄ VAMMAISPALVELUISTA

Vammaispalveluiden osalta on esiin noussut henkilökohtaisen avun sisältö ja suhde muihin palveluihin ja tukitoimiin. Vammaispalvelulakia on kaupungin taholta tulkittu siten, että rutiininomainen perushuolto ja hoiva toteutuisivat kotiin saatavalla kotiavulla, eikä siihen tarvitsisi kuluttaa henkilökohtaisen avustajan työtunteja.

Sosiaali- ja potilasasiamieheen yhteyttä ottaneet vaikeasti vammaiset asiakkaat ovat katsoneet, että heille tarkoituksenmukaisinta olisi saada itse päättää, mihin yksittäisiin tehtäviin heille myönnettyä avustajaa voisi käyttää. Henkilökohtaisen avun tarkoituksena on turvata vaikeavammaisen itsenäinen elämä.

Vaikeavammaisen henkilökohtainen apu on määritelty seuraavasti:

1. Välttämätöntä toisen ihmisen antamaa apua niissä tavanomaiseen elämään liittyvissä toimissa, jotka henkilö tekisi itse, mutta vamman tai sairauden vuoksi hän ei selviä niistä itse.
2. Itsenäisen elämän mahdollistaja vaikeavammaiselle henkilölle.
3. Vammaispalvelulain mukainen palvelu, johon palvelun myöntämiskriteerit täyttävällä vaikeavammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus.

MIKÄ RATKAISEE HENKILÖKOHTAISEN AVUN SISÄLLÖN?

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL:n) tuottaman vaikeavammaisen henkilökohtaisen avun käsikirjan mukaan henkilökohtainen apu on mahdollista tarvittaessa yhdistää muihin palveluihin ja tukitoimiin. Palvelutarvetta kartoitettaessa ja viimeistään palveluista

päätettäessä on yksilöllisesti arvioitava, millä keinoin asiakkaan palvelutarve parhaiten tyydytetään.

THL:n mukaan on myös mahdollista järjestää apu sekä kotiin että kodin ulkopuolelle pelkästään henkilökohtaisena apuna.

Kun arvioidaan sitä, mikä palvelu tai järjestämistapa on tarkoituksenmukaisin, on lähtökohdaksi THL:n mukaan otettava asiakkaan etu.

Olisi hyvin tärkeää, että kaupungin ja asiakkaiden käsitykset siitä, mitä tehtäviä avustajan tulisi hoitaa ja mikä voidaan hoitaa erillisellä kotiavulla, olisivat mahdollisimman lähellä toisiaan. Jos näin ei ole, päädytään pitkälliseen hallinto-oikeudelliseen valitustilanteeseen.

On ymmärrettävää, että kaupunki järjestää palveluita edullisesti, mutta useiden vaihtuvien vieraiden avustajien käynnit saattavat muodostua inhimilliseltä kannalta liian stressaaviksi, kun verrataan yhden tutun ja turvallisen avustajan kanssa toimimiseen.

Lainsäädäntö ei estä toivotun henkilökohtaisen avustajan käyttämistä laajastikin vaikeavammaisen apuna.

VANHUSTENHUOLLON YHTEYDENOTTOJA

Väestörakenteen muutos näkyy sosiaali- ja potilasasiamiehen yhteydenotoissa siten, että aikaisempaa enemmän on otettu yhteyttä vanhusten tai ikääntyneiden kuntalaisten taholta. Usein omaiset ovat yhteydenottajina.

Yhteydenotot ovat koskeneet yhä useammin myös kotona annettavaa palvelua tai hoitoa. Omaiset ovat osoittautuneet tärkeiksi yhteyshenkilöiksi. Omaisten toivomuksia on kohtuullisesti pystytty ottamaan huomioon tilanteessa, jossa sosiaali- ja potilasasiamieheltä on kysytty neuvoja ja apua.

Vanhuspalvelulaki on siirtänyt painopistettä vanhusten asumisessa omaan kotiin, jonne tulisi saada tarpeellinen huolenpito. Monissa vanhusten sairauksissa kuten muistisairauksissa tulee kuitenkin vastaan raja, jolloin koti ei ole enää turvallinen paikka ja tarvitaan turvallista asumista asumisyksikössä tai laitoshoidossa.

Asiakkaan asemaan asettuminen on tärkeää. Hoivan tulisi olla sellaista, mitä toivoisi myös itselleen annettavan vastaavassa tilanteessa.

Joistakin erehdyksistä on ilmoitettu. Kotihoidossa oleva on ikään kuin unohdettu ilman apua joksikin aikaa. Kaksinkertainen varmistus on siis tärkeää tietotekniikan lisääntyessä. Paljon kotiin apua tarvitsevan kotona käy useita eri henkilöitä.

HENKILÖKUNNAN ILMOITUSVELVOLLISUUS

Sosiaalihuoltolain 48 §:n mukaan:

Sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien henkilöiden on toimittava siten, että annettavat sosiaalipalvelut toteutetaan laadukkaasti.

Edellä tarkoitetun henkilön on ilmoitettava viipymättä toiminnasta vastaavalle henkilölle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle. Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä.

Kunnan ja yksityisen palveluntuottajan on tiedotettava henkilöstölleen ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käyttöön liittyvistä asioista.

Ilmoituksen tehneeseen henkilöön ei saa kohdistaa kielteisiä vastatoimia ilmoituksen seurauksena.

TOIMENPITEET ILMOITUKSEN JOHDOSTA

Edellä tarkoitetun ilmoituksen vastaanottaneen henkilön tulee käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Henkilön on ilmoitettava asiasta salassapitosäännösten estämättä aluehallintovirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei korjata viivytyksettä.

Aluehallintovirasto tai Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin erikseen säädetään.

KÄYTÄNNÖSSÄ TAPAHTUNUTTA VANHUSTENHUOLLOSSA

Sosiaali- ja potilasasiamieheen otettiin vanhuksen omaisen taholta yhteyttä, koska omainen oli huolissaan muistisairaan ja liikuntarajoitteisen 90-vuotiaan vanhuksen selviytymisestä kotona. Vanhus oli kotiutettu sairaalajaksolta.

Omainen oli sitä mieltä, että vanhus ei selviäisi hengissä kotona siihen asti, kun mahdollinen jonotus toisi hoivapaikan. Näin siitä huolimatta, että kotona kävi kotipalvelusta työntekijä kaksi kertaa päivässä. Myös vanhus itse oli peloissaan. Nousemisyritys sängystä yksin asuvalle muodosti aina uhkayrityksen, koska tasapaino ei ollut parasta mahdollista laatua. Hyvin hankalaa oli myös se, että muistisairas ei välttämättä muistanut olevansa heikkojalkainen vanhus. Silloin liikkeelle lähdetään nuoruuden malliin automaattisesti lihasmuistin varassa. Muistisairas ei välttämättä muista edes, minkä vuoksi yleensä lähdettiin yrittämään liikkeelle. Ehkä piti päästä vessaan tai puhelin soi. Yksin asuvalla ei ole koko ajan toista henkilöä opastamassa ja katsomassa perään. Lieden päälle laittaminen ja ulko-oven avaaminen ovat vaaran paikkoja. Ovia ei pitäisi voida lukita ulkoapäin.

Vaikka vanhuksen kotikäyntejä lisättiin kolmeen päivässä, oli riskejä olemassa. Pelko johti masennukseen ja syömättömyyteen.

Tässä tilanteessa omainen, sosiaaliasiamies ja myös kotipalvelu tekivät sosiaalihuoltolain mukaisen ilmoituksen vastuuhenkilölle. Seurauksena oli, että vanhukselle järjestyi nopeasti hoivapaikka. Kotona asuminen katsottiin liian turvattomaksi edes muutaman kuukauden jonotuksen ajaksi.

Sosiaalihuoltolain ilmoitusvelvollisuus oli siis toiminut.

LASTENSUOJELUN YHTEYDENOTTOJA

Perhehoitosopimuksista on kyselty. Joissakin tapauksissa sijoitettuja lapsia kotonaan hoitava yrittäjä on suhtautunut kriittisesti kumppaniyhtiöön, joka toimii kaupungin lastensuojelun ja lapsia hoitavan yrittäjän välimaastossa kunnan toimeksiannosta.

Lastensuojelun asioissa yhteyttä ottavat useimmiten vanhemmat, joihin kohdistuneet lastensuojelun toimenpiteet ja asiakkuus ei ole täysin selvä, vaan suojelun todellinen tarve vaatii monipuolista selvittämistä. Vanhemmilla ei välttämättä ole ilmeistä puutetta lasten huollossa tai hoivassa, ja suojelun tarve saattaa johtua lapsen omasta huolta herättäneestä käyttäytymisestä. Voi siis olla kyse lapsen sairaudesta ja käytöshäiriöistä, ei niinkään huoltajien elämäntavoista ja huonoista valinnoista.

Lastensuojelutyö näyttäytyy asiamiehelle hyvin vaativana ja monipuolista, korkeaa osaamista edellyttävänä kunnan palveluna. Työntekijöihin kohdistuu ristiriitaisia vaatimuksia asiakkuusperheiden eri jäsenten taholta esim. erotilanteissa. Aina kuitenkin olisi toimittava siten, että lapsen etu olisi ensisijainen. Vastuu lastensuojelun työntekijöillä on myös silloin, jos mitään ei tehdä, vaikka lapsen etu sitä vaatisi. Ammattitaitoisten työntekijöiden määrän riittävyyttä ei korosteta liikaa.

TERVEYDENHUOLLON YHTEYDENOTOISTA

OMAKANTA – POTILASTIEDON ARKISTO

Potilasasiakirjojen avautuminen kotitietokoneille on lisännyt huomattavasti kysymyksiä, jotka liittyvät potilasasiakirjoihin. Kun voidaan reaaliaikaisesti ja helposti tietokoneelta tarkistaa, mitä lääkäri on kirjoittanut havainnoistaan, yhä useammin syntyy tilanteita, jolloin asiakas kokee, että merkinnät eivät ole sellaisia, kuin asiakas olisi toivonut tai odottanut.

Omien potilastietojen lukeminen tulee lisääntymään massiivisesti. Potilasasiakirjamerkinnät vaikuttavat hyvin monilla elämänalueilla.

Potilasasiakirjojen tietoja käytetään harkittaessa eläkeratkaisuja, työkyvyttömyysratkaisuja, sairauslomia, terveydenhuollon apuvälineiden saantia, esteettömien asuntojen saantia, vammaispalvelujen ja kuljetuspalvelujen saantia.

Vakuutuskorvauskysymyksissä, hoitovirheiden korvaamisessa ja erilaisissa ajokorttiin ja autoiluun liittyvissä kysymyksissä potilasasiakirjamerkinnät ovat olennaisen tärkeitä.

Lastensuojelun prosesseissa potilasasiakirjat voivat ratkaista perheen tulevaisuuden.

Velkajärjestelyyn pääsemisessä, edunvalvojan määräämisessä ja toimeentulotuessa potilasasiakirjamerkinnät ovat olennaista tietoa.

Vakuutusyhtiöt ovat kiinnostuneita terveystiedoista tiettyjä vakuutuksia otettaessa ja korvauksia maksettaessa.

Rikosprosessissa syyntakeisuuden astetta voidaan tutkia potilasasiakirjoistakin. Ylipäätään rikoksen tunnusmerkistön täyttymisessä potilasasiakirjamerkinnät voivat olla ratkaisevassa asemassa. Sitä myöten myös korvattavuus ratkeaa. Ampuma-aseen lupaprosessissa käytetään potilasasiakirjoja.

Työn saamisessa ja töissä pysymisessä voidaan tutkia potilasasiakirjamerkintöjä. Kuntoutuksen tarve tutkitaan myös merkinnöistä. Kelan etuuksissa, tuissa, työsuojeluasioissa ja työperäisten sairauksien korvaamisessa tarvitaan potilasasiakirjamerkintöjä.

Ei siis ole yllättävää, että asiamieheltäkin kysytään, mitä potilasasiakirjoista lainsäädännössä sanotaan ja miten voidaan hakea korjausta vääriksi koettuihin merkintöihin.

KANSAINVÄLISET ASIAT KIINNOSTAVAT

Jonkun verran ovat lisääntyneet kysymykset, jotka koskevat terveydenhuoltoa ulkomailla ja EU-maissa. Ihmiset matkustavat paljon ja eläkeläisten määrän lisääntyessä yhä enemmän oleskellaan ulkomailla pitkäänkin. Sairaanhoito ja lääkemääräykset askarruttavat.

TERVEYSKESKUKSEN VAIHTAMINEN TOISEEN KUNTAAN VÄHÄISTÄ

Pari vuotta ollut mahdollisuus vaihtaa terveyskeskuskuntaa jonkin muun kunnan alueelle, ei ole ainakaan asiamiehelle tulleiden yhteydenottojen valossa mitenkään vilkasta. Todennäköisesti parempana vaihtoehtona terveydestä vastaavan kunnan vaihtamiselle on kuntalaisten taholta koettu halu vaikuttaa kunnan sisällä siten, että omat lähipalvelut pysyvät hyvinä. Kotipaikkakiintymys vaikuttaa olevan terveyspalvelujen osalta vankkaa.

MIELENTERVEYS- JA PÄIHDEPALVELUT

Vuoronumerolla toimiva mielenterveys- ja päihdepalvelu, josta kaupunki kertoi tiedotteessaan 9.12.2016, aloitettiin syksyllä 2016.

Sosiaali- ja potilasasiamiehen näkökulmasta tällainen helpon lähestymisen paikka on ainakin perusteiltaan sen tyyppistä toimintaa, jonka toivoisi säilyvän. Mielenterveys- ja

päihdepalvelut vaikuttavat sosiaali- ja terveydenhuollossa hyvin laaja-alaisesti. Jos asiakas pääsee näissä eteenpäin, niin usein talous kohenee, ja velkaongelmia päästään hoitamaan. Mielenterveys- ja päihdeongelmat vaikuttavat perheeseen ja koko lähiympäristöön.

VAPAUS VALITA TERVEYSKESKUS JA PALVELUSETELIT

Kuntalaisten kanssa on keskusteltu mahdollisuudesta hakeutua siihen kunnan terveyskeskukseen, johon näyttäisi olevan vähiten jonoa. Myös palvelusetelien käyttöönotosta terveyskeskusten palvelun osalta asiakkaat ovat kyselleet. Ihmiset toivovat, että näillä uudistuksilla päästään nopeasti hyvään hoitoon.

Lainsäätäjän asettama kolmen kuukauden hoitotakuu eli kolmessa kuukaudessa viimeistään terveyskeskusvastaanotolle, on kyllä aikansa elänyt ja liian pitkä takaraja. Jos tulevaisuudessa kilpaillaan yksityisten palveluntuottajien kanssa, niin on luonnollista ajatella, että lääkäriin on hyvä päästä yhtä nopeasti ja samalla kohtelulla kuin nyt pääsee yksityislääkärillekin.

VOIDAANKO TUTKIMUKSIA NOPEUTTAA

Kuntalaiset ovat perustellusti toivoneet hoito- ja tutkimusprosessin nopeuttamista.

Yksityispuolella voi nytkin kuka tahansa ilman minkäänlaista lähetettä mennä magneettikuvauttamaan esim. polvensa yksityiseen magneettikuvantamisyritykseen. Pienehkö Kela-korvaus jää tällöin saamatta. Erikoislääkärille voi mennä jos magneettilausunto antaa aihetta.

Hakeutuisivatko ihmiset aikaisemmin hoitoon, jos ei aina tarvitse mennä terveyskeskuslääkäri–erikoislääkäri–kuvantamistutkimus -ketjun kautta. Terveyskeskuslääkärille voi lain takarajan perusteelle joutua joskus jonottamaan kolme kuukautta. Terveyskeskuslääkäri lähettää erikoislääkärille sairaalaan, jonne lisätutkimuksiin jonotetaan, ja lopulta erikoislääkäri antaa lähetteen magneettitutkimuksiin, joka taas vaatii jonotuksen.

Teoriassa ja käytännössäkin tämä tutkimusketju saattaa kestää yli puoli vuotta.

Esim. leikkausta vaativat jännevauriot olisi hyvä korjata parissa kolmessa kuukaudessa viimeistään. Muuten on riski, että korjaaminen ei onnistu jänteen vetäytyessä.

Yksityislääkäripuolella ei ole harvinaista, että edellä mainittu jännevamma korjataan leikkauksella viikon tai parin päästä ensikontaktista.

TERVEYSKESKUSPÄIVYSTYKSESTÄ

Terveyskeskuspäivystyksen osalta ei ole ilmennyt mitään huomattavaa poikkeamaa ainakaan huonoon suuntaan.

Yksittäistapauksia on aina, joissa lopputulos ei ole ollut toivottu, mutta yleisesti ottaen asiamiehelle ei ole kantautunut poikkeuksellisen paljoa kritiikkiä. Havaintoja on tehty myös paikan päällä käydessä. Vertailun vuoksi on käyty myös Haartmanin päivystysyksikössä Helsingissä.

Havaintona on ollut molemmissa paikoissa, että päivystysasiakkaiden ohjaus ja neuvonta esim. jonotustilanteesta on tärkeää. Kauanko kestää vastaanotolle tai arvioon pääsy, miten toimitaan? Riittävä määrä lepotilaa ja tuoleja on oltava asiakkaille, jotka ovat monesti iäkkäitä. Lääkäriä ja kokeiden tuloksia saatetaan joutua odottamaan pitkäänkin. Myös mahdollisuus juoman ja ravinnon saantiin on tärkeää. Päivystykseen tullaan yleensä huonovointisena.

EHDOTUKSET

MYÖS KELALLE SOSIAALI-JA POTILASASIAMIES

Myös kansaneläkelaitos tarvitsisi sosiaali- ja potilasasiamiehen. Toimeentulotuen pääosin siirryttyä Kelan hoidettavaksi, olisi hyvä miettiä sosiaali- ja potilasasiamiesinstituution ulottamista koskemaan myös Kelan palvelua.

Tähänkin asti kuntalaiset ovat kysyneet kunnan sosiaaliasiamiehiltä neuvoja myös Kelan palvelujen ja tukipäätösten osalta koskien valitusjärjestelmiä ja päätösten sekä toimintatapojen laillisuutta.

Kela ei ole kuitenkaan lainsäädännön perusteella kuulunut asiamiesten toimialueeseen. Lainsäädännöllä asia voitaisiin muuttaa ja toimialuetta laajentaa.

KAUPUNKI TARJOAMAAN ASIAMIESPALVELUT YRITYKSELLE?

Terveys- ja hoivapalveluja aloittava yritys tarvitsee ennen toimiluvan myöntämistä nimetyn potilasasiamiehen. Vantaan kaupunki voisi harkita tarjoavansa potilasasiamiespalvelun tällaiselle Vantaalla aloittavalle yritykselle. Näin helpotettaisiin varsinkin pienten terveyspalveluyritysten rantautumista juuri Vantaalle. Kynnys yritystoiminnalle olisi matalampi, kun lakisääteinen potilasasiamies olisi helposti saatavilla.

18 § Korkeimman hallinto-oikeuden päätös ympäristölupa-asiassa / Rudus Oy, Länsisalmen tuotantolaitoksen toiminnan muutos / tiedoksi

VD/5858/11.01.01.09/2013
HP/PKA/JB

Rudus Oy on hakenut Etelä-Suomen aluehallintovirastolta lupaa muuttaa Länsisalmen betoni-, tiili- ja asfalttijätteen sekä kiviaineksen murskauslaitoksen toimintaa sekä lupaa aloittaa toiminta muutoksenhausta huolimatta. Kaupunginhallitus antoi 3.3.2014 § 36 hakemuksesta lausunnon, jossa se vastusti hakemuksessa esitettyä kivenmurskauslaitoksen toiminta-ajan muuttamista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto antoi 5.8.2014 päätöksen nro 141/2014/1, jossa se hyväksyi Rudus Oy:n hakemuksen mukaiset muutokset koskien betoni-, tiili- ja asfalttijätteen käsittelymäärien lisäämistä. Toiminta-ajat on pysytetty ennallaan. Rudus Oy sekä Kimmo Heikkinen yhdessä usean muun kanssa valittivat Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä Vaasan hallinto-oikeuteen.

Vaasan hallinto-oikeus antoi 15.4.2016 päätöksen nro 16/0167/1, jossa se kumosi valituksenalaisen päätöksen ja palautti asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Hallinto-oikeus kumosi myös määräyksen siitä, että toiminta voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta.

Rudus Oy on valittanut Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Rudus Oy on valituksessaan vaatinut, että korkein hallinto-oikeus kumoaa hallinto-oikeuden päätöksen, muuttaa lupamääräykset yhtiön hallinto-oikeudelle tekemän valituksen mukaisesti ja erityisesti sallii haetun betonijäteraaka-aineiden vastaanotto- ja varastointimäärän sekä tuotemurskeiden varastointimäärän lisäyksen hakemuksen tai toissijaisesti aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti. Lisäksi Rudus Oy vaatii, että oikeutetaan jatkamaan alue-hallintoviraston päätöksen mukaista välivarastointia vireillä olevasta valitusasiasta huolimatta.

Korkein hallinto-oikeus on 22.2.2017 antanut päätöksen nro 726, jossa se hylkää Rudus Oy:n valituksen. Ympäristölupa-asia palautuu näin olleen aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 18

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi korkeimman hallinto-oikeuden 22.2.2017 antama päätös nro 726, joka koskee Rudus Oy:n Länsisalmen tuotantolaitosta.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Korkeimman hallinto-oikeuden päätös 22.2.2017, Taltionro 726, Diaarinro 1552/1/16

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
suunnittelija Paula Kankkunen, puh. 09 8392 2300, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
22.2.2017
Taltionumero
726
Diaarinumero
1552/1/16

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 23. 02. 2017
Dn:o VO/5858/11.01.01.09/2013

Asia Ympäristölupaa koskeva valitus

Valittaja Rudus Oy

Päätös, jota valitus koskee

Vaasan hallinto-oikeus 15.4.2016 nro 16/0167/1

Asian aikaisempi käsittely

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on päätöksellään 5.8.2014 nro 141/2014/1 hyväksynyt Rudus Oy:n hakemuksen mukaiset muutokset yhtiön Vantaan Länsisalmen laitoksen ympäristölupaan koskien betoni-, tiili- ja asfalttijätteen käsittelymäärän lisäämistä. Toiminta-ajat on pysytetty ennallaan. Koska itäinen tuotantoalue on poistettu käytöstä, käytetään läntisestä tuotantoalueesta nimitystä tuotantoalue.

Aluehallintovirasto on muuttanut ympäristölupapäätöksen 6.11.2010 (oikeastaan 16.11.2010) nro 78/2010/2 lupamääräyksiä ja määrännyt ympäristönsuojelulain (86/2000) 101 §:n nojalla, että luvan saaja voi aloittaa ympäristölupapäätöksen mukaisen muutetun toiminnan lupapäätöksen mukaisesti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta 20 000 euron vakuutta vastaan.

Aluehallintoviraston muuttamista lupamääräyksistä määräykset 1–5 ja 25 kuuluvat seuraavasti:

Vastaanotettavat jätteet, niiden käsittely ja varastointi

1. Tuotantoalueella saa ottaa vastaan ja murskata puhdasta betoni- (17 01 01), tiili- (17 01 02) ja asfalttijätettä (17 03 02) yhteensä 200 000 t/a ja muualta tuotavia puhtaita kiviaineksia (17 05 04) yhteensä enintään 1 000 000 t/a kuitenkin niin, että murskattavien jätteiden ja kiviaineksen kokonaiskäsittelymäärä on 1 100 000 t/a.

2. Tuotantoalueella ei saa ottaa vastaan muita kuin edellä määräyksessä 1. hyväksyttyjä jätteitä.

Vastaanotettava betoni- ja tiilijäte ei saa sisältää haitta-aineita, kuten PCB- tai lyijypitoisia saumanauhoja tai eristeitä. Betoni- ja tiilijätettä ei saa tuoda työmailta, joilla mitä ilmeisimmin syntyy asbestijätettä eikä työmaalla ole tehty asianmukaista asbestikartoitusta.

Mikäli alueelle tuodaan jätettä, jonka vastaanottoa ei ole sallittu, on jäte viipymättä toimitettava laitokseen, jonka ympäristöluvassa tällaisen jätteen vastaanotto on huomioitu, tai jäte on palautettava sen haltijalle.

3. Tuotantoalueella saa varastoida murskaamatonta betoni-, tiili- ja asfalttijätettä ja muualta tuotua puhdasta kiviainesta sekä niistä valmistettuja murskeita enintään kolme vuotta kerrallaan.

Käsiteltyä ja käsittelemätöntä vastaanotettua betoni-, tiili- ja asfalttijätettä saa varastoida enintään 150 000 tonnia kerrallaan. Erilaiset jätejakeet on varastoitava omissa kasoissaan siten, etteivät ne sekoitu toisiinsa. Käsitellyt betoni-, tiili- ja asfalttijätteet on toimitettava edelleen hyödynnettäviksi niin usein, ettei laitosalueelle muodostu pysyviä varastokasoja.

Toiminta-ajat

4. Betoni-, tiili- ja asfalttimurskeen murskauslaitos saa toimia maanantaista perjantaihin klo 6.00–22.00 pois lukien yleiset juhlapäivät. Suurien betonipalojen rikotusta saa suorittaa maanantaista perjantaihin klo 7.00–16.00 pois lukien yleiset juhlapäivät.

Ylijäämälouheen murskauslaitos saa toimia maanantaista perjantaihin klo 7.00–18.00 pois lukien yleiset juhlapyhät. Kiviaineksen rikotusta saa suorittaa maanantaista perjantaihin klo 8.00–16.00 pois lukien yleiset juhlapäivät. Betoni-, tiili- ja asfalttijätteen sekä ylijäämälouheen murskauslaitokset saavat olla toiminnassa samanaikaisesti edellä mainitut

rajoitukset huomioon ottaen.

Melu

5. Betoni-, tiili- ja asfalttijätteen sekä ylijäämälouheen murskauslaitoksen toiminnoista ja liikenteestä aiheutuva melutaso yhdessä alueella harjoitettavan muun toiminnan kanssa, ei saa lähimpien, melulle eniten altistuvien pysyvään asumiseen käytettävien kiinteistöjen piha-alueilla ylittää yöllä klo 6.00–7.00 ekvivalenttimelutasoa (L_{Aeq}) 50 dB eikä päivällä klo 7.00–22.00 ekvivalenttimelutasoa (L_{Aeq}) 55 dB.

Betoni-, tiili- ja asfalttijätteen sekä ylijäämälouheen murskauslaitosten toiminnoista aiheutuva melu, toiminta-alueen liikenne mukaan lukien ja yhdessä alueella harjoitettavan muun toiminnan kanssa, ei saa ylittää Ojangon ulkoilualueella rakennetuilla reiteillä päivällä klo 7.00–22.00 ekvivalenttimelutasoa (L_{Aeq}) 45 dB.

Murskauslaitokset on sijoitettava maastollisesti mahdollisimman matalaan paikkaan tai lähelle jyrkänneseinämää siten, että voimakkain ääni ei lähde lähimpien asuinalueiden tai Ojangon ulkoilualueen suuntaan. Meluavaa toimintaa, mm. murskausta ja rikotusta ei saa tehdä meluesteiden päällä meluesteiden huolto- ja korjaustöitä lukuun ottamatta.

Murskattava materiaali sekä valmiit tuotekasat on sijoitettava siten, että ne estävät melun leviämisen melulle alttiiden kohteiden suuntiin. Kasojen koko on pidettävä murskauksen ajan riittävän suurena melun haitallisen leviämisen estämiseksi.

Ensimmäisen murskausjakson aikana on kivimurskaimen pohjois-, länsi- ja lounaispuolelle tehtävä seitsemän metriä korkeat meluesteet estämään melun leviämistä pohjoisen suuntaan ulkoilualueelle ja asuinrakennuksille. Meluesteestä tulee toimittaa suunnitelma hyväksyttäväksi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle viimeistään 30 päivän kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Toiminnan muuttuessa on meluesteitä tarvittaessa muutettava muutosta vastaavaksi.

(- - -)

Tarkkailu

(- - -)

25. Toiminnan aiheuttama melutaso on mitattava Ojangon ulkoilualueella ja lähimpien asuinrakennusten pihalla ulkopuolisen asiantuntijan toimesta. Melumittaukset on tehtävä kiviaineksen ensimmäisellä murskausjaksolla. Mikäli betonijätteen murskaus ei ole samanaikaisesti käynnissä, on melumittaus tehtävä uudelleen ajankohtana, jolloin molemmat toiminnat ovat yhtä aikaa käynnissä. Mittaukset on suoritettava ympäristöministeriön ohjeen 1/1995 "Ympäristömelun mittaaminen" mukaisesti. Melumittaukset tulee toistaa ensimmäisen mittauksen jälkeen kahden vuoden välein ja ne tulee tehdä vertailukelpoisesti ensimmäisten mittausten kanssa.

Mittausraporttiin on liitettävä kartta, josta käy ilmi mittauspisteet sekä murskauslaitoksen, lähimpien häiriintyvien kohteiden ja mahdollisten raaka-aine- tai tuotekasojen sijainnit ja kasojen korkeudet. Lisäksi on

esitettävä sääolosuhteet mittauksen aikana sekä arvioitava niiden vaikutusta melutasoihin. Mittaustulokset on toimitettava Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille kuukauden kuluessa mittausten suorittamisesta.

Hallinto-oikeuden ratkaisu siltä osin kuin nyt on kysymys

Vaasan hallinto-oikeus on Kimmo Heikkisen ja tämän asiakumppaneiden valituksesta kumonnut aluehallintoviraston päätöksen ja palauttanut asian perusteluista ilmenevistä syistä aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeus on kumonnut myös määräyksen siitä, että toiminta voidaan aloittaa muutoksenhausta huolimatta.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään nyt kyseessä olevilta osin seuraavasti:

Asiassa on kyse betoni-, tiili- ja asfalttijätteen sekä kiviaineksen murskauslaitoksen toiminnasta Länsisalmen alueella Vantaalla. Rudus Oy on hakenut muutosta toimintaa koskevaan ympäristölupaan.

Rudus Oy:n toiminta-alue sijaitsee Vantaan kaupungin kaakkoisosassa Kehä III:n ja Porvoon väylän risteyksen pohjoispuolella. Toiminta-alueen itäpuolelle on rakennettu Vantaan Energia Oy:n Långmossebergenin jätevoimala. Toiminta-alueen pohjoispuolella on peltoa ja pohjoisen/koillisen suuntaan sijaitsee Ojangon ulkoilualue ja muutoksenhakijoina toimivien haitankärsijöiden asunnot osoitteissa Kalliolaaksontie 5 (Kimmo Heikkinen) ja Kalliolaaksontie 2 (Jarmo Nirhamo ja Charlotta Bengs) noin 700 metrin etäisyydellä toiminta-alueesta.

Verrattuna voimassa olevaan ympäristölupaan, uusi hakemus on tarkoittanut sekä käsiteltävän että varastoitavan ainemäärän lisäämistä. Hakemuksessa on esitetty ylimalkaisesti raaka-aineiden ja valmiiden tuotteiden sijoitus toiminta-alueelle, mutta ei ole selvitetty millä tavalla laajennettu, hakemuksen mukainen toiminta vaikuttaa melu- ja pölypäästöihin. Hallinto-oikeus toteaa, että toimintojen sijoittaminen vaikuttaa olennaisesti toiminnan päästöihin.

Voimassa olevassa ympäristöluvassa (lupamääräys 5, Vaasan hallinto-oikeus 24.1.2012 nro 12/0036/3) on määrätty rakentamaan meluesteet Uudenmaan ELY-keskuksen hyväksymän tarkemman suunnitelman mukaisesti. Toiminnan muuttuessa on meluesteitä tarvittaessa muutettava

uuden suunnitelman perusteella. Meluavaa toimintaa, muun muassa murskausta ja rikotusta, ei saa tehdä meluesteiden päällä, meluesteiden huolto- ja korjaustöitä lukuun ottamatta.

Hakijan esittämään piirrokseen ei ole merkitty meluesteitä. Asian käsittelyssä hallinto-oikeudessa on ilmennyt, että sekä hakija että valvova viranomainen pitävät alueen itäisellä laidalla olevaa betoni- ja tiilijätteen varastokasaa meluesteenä.

Alueelle laaditussa ympäristömeluselvityksessä (27.4.2009) on toiminnan melulähteinä tarkasteltu kiven- ja betoninmurskausta sekä niiden toimintaan liittyviä neljää kauhakuormaajaa ja dumpperia. Muuta melua aiheutuvaa toimintoa ei ole selvityksessä huomioitu. Myöskään alueella vuonna 2010 tehdyn melumittauksen aikainen toiminta ei ole vastannut nykyistä toimintaa. ELY-keskuksen selityksen 13.8.2015 mukaan vastaanottokasaa joudutaan ajoittain käsittelemään myös kasan päällä toimitettujen kuormien puhtauden ja työturvallisuuden varmistamiseksi. ELY-keskus on hyväksynyt kyseessä olevan kasan meluesteeksi 4.7.2012.

Hallinto-oikeus toteaa, että raaka-ainevarasto, jota työkoneet jatkuvasti muokkaavat ja jonka päältä kuorma-autot purkavat lastinsa, ei voi olla luvassa tarkoitettu melueste. Melueste tarkoittaa tuotannosta riippumatonta, tuotantovaiheen ajan pysyvää rakennetta.

Ympäristönsuojelulain (86/2000) 4 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että haitalliset ympäristövaikutukset ehkäistään ennakolta tai, milloin haitallisten vaikutusten syntymistä ei voida kokonaan ehkäistä, rajoitetaan ne mahdollisimman vähäisiksi (ennaltaehkäisyn ja haittojen minimoinnin periaate).

Hakija ei ole osoittanut, että melueste olisi uuden luvan mukaisessa toiminnassa tarpeeton eikä muutenkaan selvittänyt, millä tavalla toiminnasta aiheutuvia päästöjä voidaan vähentää. Hakemuksessa ei ole esitetty ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 14 §:ssä edellytettyä selvitystä siitä, miten ympäristövaikutukset muuttuvat suhteessa aikaisemman hakemuksen ja lupapäätöksen mukaiseen toimintaan. Lupaa ei olisi tämän vuoksi tullut myöntää selvittämättä täsmällisesti, miten toiminta järjestetään ja miten toteutetaan tarpeelliset meluesteet ja muut toimet, jotka ovat tarpeen päästöjen ja haittojen vähentämiseksi. Valituksenalainen päätös on tämän vuoksi kumottava ja asia palautettava uudelleen käsiteltäväksi. Luvan hakijalle on varattava tilaisuus, mikäli tämä haluaa jatkaa hakemustaan, täydentää sitä edellä lausutulta osin.

Asiassa ei ole syytä lausua muista valitusperusteista, koska ratkaisu meluesteistä ja varastokasoista voi vaikuttaa merkittävästi toimintaan alueella eikä asiassa siten voida ottaa kantaa esimerkiksi toiminta-aikoihin ja varastomääriin.

Kun hallinto-oikeus on kumonnut päätöksen, on uuden toiminnan aloittamislupa samalla kumottu.

Asian uuteen käsittelyyn on sovellettava uutta ympäristönsuojelulakia (527/2014).

Hallinto-oikeuden soveltamat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 4 § 1 momentti 1 kohta, 35 § 2 momentti, 41 ja 42 §
Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 14 §
Laki eräistä naapuruussuhteista 17 §

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Rudus Oy on valituksessaan vaatinut, että korkein hallinto-oikeus kumoaa hallinto-oikeuden päätöksen, muuttaa lupamääräykset yhtiön hallinto-oikeudelle tekemän valituksen mukaisesti ja erityisesti sallii haetun betonijäteraaka-aineiden vastaanotto- ja varastointimäärän sekä tuotemurskeiden varastointimäärän lisäyksen hakemuksen tai toissijaisesti aluehallintoviraston päätöksen mukaisesti. Yhtiö on pyytänyt, että korkein hallinto-oikeus suorittaisi paikalla tarkastuksen. Yhtiö tulee oikeuttaa jatkamaan aluehallintoviraston päätöksen mukaista välivarastointia vireillä olevasta valitusasiasta huolimatta.

Vaatimustensa tueksi yhtiö on viitannut hallinto-oikeudessa lausumaansa sekä esittänyt muun ohella seuraavaa:

Kokonaisvastaanotto- ja murskausmäärä on voimassa olevan ympäristöluvan mukaan 1,1 miljoonaa tonnia vuodessa eli sama kuin uudessa luvassa. Ainoa ero on se, että 100 000 t/a kiviaineksia muuttuu uudessa luvassa betonin vastaanotoksi ja murskaukseksi, jonka meluvaikutukset ovat selvästi vähäisemmät. Pölyvaikutukset eivät pölynsidontatoimenpiteet huomioon ottaen lisäänny lähimmissä häiriintyvissä kohteissa. Mittausvelvoitekin koskee raskasjakoista pölyä (TSP), joka ei leviä häiriintyviin kohteisiin saakka.

Selvitykset ovat ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 14 §:n mukaisia ja muutenkin riittäviä. Uuden hakemuksen mukainen toiminta lähinnä vähentää ympäristövaikutuksia.

Hallinto-oikeus ei edes pyrkinyt selvittämään asiaa. Asian paremmin tuntevat viranomaiset aluehallintovirasto ja ELY-keskus ovat pitäneet selvityksiä riittävinä. Yhtiö on luottanut viranomaisten käsitykseen. Asian palauttamiselle ei ole objektiivista perustetta. Korkeimman hallinto-oikeuden tulee ottaa valitusasia välittömästi ratkaistavakseen palauttamatta sitä enää hallinto-oikeudelle tai aluehallintovirastolle.

Hallinto-oikeuden ratkaisu on vastoin yleistä tulkintakäytäntöä, jossa tuotekasoja on pidetty meluesteinä. Yhtiön aiemmissa luvissa on määrätty, että kasat on pidettävä riittävän korkeina melun haitallisen leviämisen estämiseksi. Aluehallintoviraston päätöksessä meluvalleiksi hyväksytyt betonijäte- ja tuotekasat ovat olleet hyviä meluesteitä. Päätöksessä on todettu, että Uudenmaan ELY-keskus hyväksyy meluesteiden toteuttamisen suunnitelmassa esitetyillä, tuotantoalueilla jo olevilla betonijäte- ja tuotekasoilla.

Yhtiön toiminta-alueen ja Kimmo Heikkisen asuintalon välissä on raaka-aine- ja tuotekasoja sekä metsää. Väliin ei ole tarpeen vaatia melurakenteita.

Hallinto-oikeus on nyt kiistänyt meluestesuunnitelman asianmukaisuuden sekä suunnitelman hyväksymispäätöksen, vaikka molemmat ovat perustuneet sen itsensä aiemmin hyväksymiin lupamääräyksiin. Toiminnan meluvaikutukset lähimmissä häiriintyvissä kohteissa ovat vähäisiä. Hallinto-oikeuden käsitys siitä, ettei hakijan esittämään piirrokseen olisi merkitty meluesteitä, on virheellinen.

Yhtiön käyttämät meluesteet estävät melua tehokkaasti. Ne ovat teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia sekä ovat saatavissa käyttöön yleisesti ja asianomaisella toiminnan alalla kohtuullisin kustannuksin. Yhtiön toiminta on ollut myös yleisten ja pitkäaikaisten parhaiden ympäristöllisten käytänteiden mukaista.

Lupa- ja valvontaviranomaiset ovat meluesteistä määrätessään ottaneet huomioon toiminnan luonteen, vaikutusalueen ominaisuudet, toiminnan vaikutukset risteys-, voimalaitosalue- jne. ympäristöön kokonaisuutena, pilaantumisen ehkäisemistoimien merkityksen ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet.

Toiminnan päästöistä ja vaikutuksista saa selkeän käsityksen, kun alueella suoritetaan maastokäynti. Hallinto-oikeus ei ole käynyt alueella.

Hallinto-oikeuden täytäntöönpanoa koskevan ratkaisun vaikutukset yhtiölle ovat kohtuuttomat. Yhtiön tulisi saada oikeus jatkaa varastointia lupapäätöksen mukaisesti sekä aloittamislupa 200 000 t/a tai ainakin 150 000 t/a betoni-, tiili- ja asfalttijätteen vastaanottomäärälle.

Haetun varastointimäärän salliminen ei aiheuta lisäpäästöjä. Aloittamisluvan myöntäminen betoni- ja muun rakennusjätteen vastaanotto- ja murskausmäärien lisäämiselle ei lisää ympäristövaikutuksia, koska yhtiö rajoittaa samassa suhteessa kiviaineksen vastaanottoa ja murskausta.

Länsisalmen alueella on toteutettu YVA-menettely. Toiminta on aiempien ja nykyisten kaavojen mukaista. Sekä YVA-menettelyn että kaavoituksen yhteydessä useat viranomaiset ovat pitäneet toimintaa yleisen edun mukaisena, koska vastaavia käsittelypaikkoja ei ollut. Purkutoiminnan betonijätteitä kuljetetaan Länsisalmen vastaanoton päättyessä kaatopaikalle, joka on puhtaan ja hyvän raaka-aineen väärinkäyttöä. Vaasan hallinto-oikeuden ei olisi pitänyt kumota aluehallintoviraston päätöstä ja siihen liitännäistä toiminnan aloittamislupaa harkitsematta ja kokonaisuudessaan.

Asian käsittelyyn aluehallintovirastossa ja hallinto-oikeudessa on kulunut perusteettoman pitkä aika.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on valituksen johdosta antamassaan lausunnossa viitannut asiassa aiemmin lausumaansa sekä esittänyt seuraavaa:

Lupapäätöksessä meluesteestä annettu määräys on perustunut hakijan esittämään ympäristömeluselvitykseen, jossa meluesteeksi on esitetty maavallia. Tämä käy ilmi myös määräyksen perustelusta, jossa meluesteeksi on hyväksytty selvityksen mukainen valli.

Ympäristölupapäätöstä ei ole tarpeen kumota. Toiminnanharjoittajan esittämä varastokasojen käyttö meluesteenä on hyväksyttävää, sillä murskattavia materiaalikasoja sekä valmiita tuotekasoja käytetään yleisesti kivenmurskausasemien melun leviämisen estämisessä. Muun muassa toimialan kansallisessa BAT-selvityksessä (Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) – Ympäristöasioiden hallinta kiviainestuotannossa, Suomen ympäristö 25/2010) on ensisijaisiksi ja kustannustehokkaimmiksi meluntorjuntakeinoiksi nimetty meluvallit, joiden rakentamisessa voidaan hyödyntää pintamaita tai varastokasoja, sekä toimintojen (esimerkiksi murskauslaitoksen) sijoittaminen.

Aluehallintovirasto on esittänyt, että lupamääräyksen 5 neljäs kappale muutetaan kuulumaan seuraavasti (muutos kursiivilla):

"Meluesteenä toimivat murskattavat materiaalit sekä valmiit tuotekasat on sijoitettava siten, että ne estävät melun leviämisen melulle alttiiden kohteiden suuntiin. Kasojen koko on pidettävä murskauksen ajan riittävän suurena melun haitallisen leviämisen estämiseksi."

Uudenmaan ELY-keskus on valituksen johdosta antamassaan lausunnossa viitannut asiassa aiemmin lausumaansa sekä esittänyt seuraavaa:

Jätteiden kertavarastoinnin rajoittaminen esimerkiksi 150 000 tonniin on perusteltua. Koska kysymyksessä on jätelain tarkoittama jäte, sen varastoinnille on ympäristöluvassa oltava jokin rajoite. Yleisellä tasolla riskinä on se, että jos toiminta loppuisi hallitsemattomasti esimerkiksi konkurssin vuoksi, jätehuoltotoimet saattaisivat jäädä yhteiskunnan vastuulle. Rajoitteiden, kuten varastointimäärän avulla, valvontaviranomainen voi seurata valvontakohteen tilannetta ja tarvittaessa puuttua tilanteeseen, jossa varastoitava jätemäärä koko ajan kasvaa. Rajoitus on tärkeä myös siksi, että nyt kysymyksessä olevassa tapauksessa toiminnanharjoittajalta ei ole edellytetty jätevakuutta.

Hallinto-oikeuden päätöksen perusteluissa esitetty toteamus siitä, että ”raaka-ainevarasto, jota työkoneet jatkuvasti muokkaavat ja jonka päältä kuorma-autot purkavat lastinsa, ei voi olla luvassa tarkoitettu melueste”, on aiheuttanut tulkintaongelmia valvontaviranomaisena toimivalle ELY-keskukselle.

ELY-keskus on aluehallintoviraston vuonna 2010 antamaan luparatkaisuun liittyen 4.7.2012 hyväksynyt betonijätekasan toimimisen meluesteenä. Tämän esteen/betonijätekasan päällä työskentelystä aiheutuvaa häiriötä on käsitelty myös muun muassa Vaasan hallinto-oikeuden 6.11.2015 antamassa hallintopakkoasiaa koskevassa ratkaisussa nro 15/0530/1. Tuolloin hallinto-oikeus ei kuitenkaan puuttunut valvontaviranomaisen ratkaisuihin, vaan hylkäsi naapurin valituksen. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hallinto-oikeuden päätöksen perusteluissa esitetty toteamus ei voine olla perusteena ELY-keskuksen valvontatoimille kyseisen laitoksen valvonnassa.

ELY-keskus on vielä toimittanut korkeimmalle hallinto-oikeudelle tiedoksi muistion tarkastuskäynniltä 17.6.2016.

Vantaan kaupunginhallitus, Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ja *Helsingin kaupungin ympäristölautakunta* ovat ilmoittaneet, etteivät ne anna vastinetta valituksen johdosta.

Kimmo Heikkinen ja hänen asiakumppaninsa ovat valituksen sekä annettujen lausuntojen johdosta antamassaan vastineessa vaatineet, että valitus hylätään, sekä esittäneet muun ohella seuraavaa:

Rudus Oy on sijoittanut toiminnan alueelle toisin kuin lupaprosessin aikaisista selvityksistä on pääteltävissä. Tuotantoprosessista merkittävä osa on sijoitettu korkealle tuotekasojen päälle. Tämän toiminnan haitat

ovat tulleet lähialueen asukkaille hyvin selviksi. Tuotekasat, joita esitettiin lupaprosessissa meluesteiksi, ovat itse asiassa muuntuneet melun levittäjiksi. Meluvallisuunnitelmassa 18.5.2012 ei ole mitään mainintaa siitä, että toiminta ollaan osittain sijoittamassa vallien päälle.

Alueella ei ole melusuunnitelman mukaisia meluesteitä, vaan tuotekasa, jonka päälle on sijoitettu lastien purkupaikka ja osa materiaalin esikäsittelystä ja lajittelusta. Kasan päällä on myös tapahtunut isompien betonipalojen rikotusta. Kyse ei ole luvassa tarkoitetusta meluvallien huollosta vaan osasta tuotantoprosessia.

Meluesteiksi väitetyt tuotantokasat Rudus Oy:n toiminta-alueella eivät ole tuotannosta riippumattomia, koko tuotantovaiheen kestäviä pysyviä rakenteita.

Alueella ympäristövalvontaa suorittaville viranomaisille ja yhtiölle ei ole voinut olla epäselvää, millaista haittaa korkealle sijoitetut murskauksen osaprosessit alueella aiheuttavat. Näiden haittojen johdosta Rudus Oy:lle on alueella asetettu aikaisemmin sekä uhkasakkoja että toimintarajoituksia, ja ympäristölupaa on muutettu.

Toisin kuin Rudus Oy virheellisesti väittää, on toiminnan sijoittamista koskeva muutos merkittävä. Aiemmin tuotantoprosesseja ei ole sijoitettu korkeiden murskekasojen päälle eikä varsinkaan meluesteiksi väitettyjen tuotekasojen päälle. Lupaehdoissa tuotantoprosessi on aina pyritty sijoittamaan niin hyvin melun leviämistä ehkäisevästi kuin mahdollista. Nyt Rudus Oy haluaa ilman selvityksiä sijoittaa osan toiminnastaan paikkaan, josta sen haitat leviävät ympäristöön enemmän kuin mistään muualta koko tuotantoalueelta.

Rudus Oy:n väite siitä, että ainoastaan murskemääriä ja laatuja oltaisiin muuttamassa, on väärä ja virheellinen. Palauttamisen pääsyy liittyy juuri toimintamallin muutoksesta syntyvien haittojen ehkäisyyn.

Yhtiö on hyvin tietoinen, että se on toiminut alueella ilman lainmukaista ympäristölupaa. Yhtiö on myös kaksi eri kertaa tahallaan ylittänyt luvan mukaiset varastointimäärät ja alueella on tälläkin hetkellä mursketta varastoituna yli sallitun määrän.

Alueella ei ole lainmukaisia meluesteitä, eikä niitä sinne liene edes tulossa, joten lupaa toiminnan jatkamiseen ei tule antaa. Toiminnan jatkuminen meluvallien päällä tulee myös lainvastaisena kieltää.

Hallinto-oikeuden päätöksessä ei ole kyse siitä, etteikö tuotekasoja voi käyttää meluesteinä. Kyse on siitä, että tuotekasoja, joiden päälle sijoitetaan pysyvästi osa murskausalueen tuotantoprosessia, ei voida pitää meluesteinä.

Tuotekasat eivät estä melun leviämistä, vaan ne edesauttavat sitä, koska lastien purku on sijoitettu tuotekasojen päälle. Toiminta kasojen päällä on jatkuvaa. Kyse ei ole kasojen huoltamisesta tai pitämisestä riittävän korkeina. Tuotekasan päällä toimii myös ajoittain kauhakuormaaja, joka siirtelee siellä olevia tuotekasoja ja kuulohavaintojen perusteella myös rikottaa osittain materiaalia. Tämä tuotekasa, jonka päälle toiminta on sijoitettu, on ongelmallinen sen vuoksi, että se sijaitsee Ojangon ulkoilualueen suuntaan ja sen päällä olevasta toiminnasta syntyvä melu kantautuu suoraan vastineen antajien asuinalueelle. Alueella on myös muita huomattavan isoja ja korkeita tuotekasoja. Tuotantoalueella ei ole toimivia ja tehokkaita meluesteitä, koska osa tuotantoprosessista on nostettu niiden päälle.

Yhtiöllä on vaikeuksia varastomäärien hallinnassa. Se on toistuvasti ja merkittävästi ylittänyt luvan mukaiset varastointimäärät. Yhtiö on viitannut siihen, että toimintaa alueella on vaikea sijoittaa ilman, että osa tuotantoprosessista sijoitetaan tuotekasojen päälle. Selkeintä olisi ratkaista asia siten, että sallittua varastointimäärää pienennetään uudessa ympäristöluvassa, jolloin alueelle mahtuvat lainmukaiset meluesteet eikä tuotekasojen päällä työskentely ole enää tarpeen.

Hallinto-oikeus on aikaisemmin suorittanut alueella katselmuksen, joten maantieteellinen alue, mukaan lukien vastineen antajien asuinalueen sijainti, on hallinto-oikeudelle tuttu.

Hallinto-oikeus on perustellusti todennut, ettei edellytyksiä luvan myöntämiselle ole ollut, jolloin ainoa lainmukainen vaihtoehto on ollut palauttaa asia lupaviranomaiselle.

Rudus Oy on vastaselityksessään esittänyt muun ohella seuraavaa:

Lupamääräystä 5 voidaan täsmentää aluehallintoviraston esittämällä tavalla.

Toisin kuin Heikkinen asiakumppaneineen on esittänyt, murskausprosessia tai jätteen esikäsittely- tai käsittelyprosessia tai tuotteiden valmistusprosessia ei ole sijoitettu minkään kasan päälle. Tämä ilmenee tarkastusmuistiosta ja se on todettu muissakin tarkastuksissa. Kasan päällä ei ole

koskaan harjoitettu rikotustoimintaa. Tällaiselle ei ole haettu lupaa. Murskaus ja rikotus meluavina toimintoina on lupamääräyksessä 5 kielletty kasojen päällä eikä siihen ole haettu muutosta. Betonilastin purku ei ole luokiteltavissa meluavaksi toiminnaksi.

Tuotantoprosessin sijoittuminen on kuvattu ympäristölupaprosessissa. Tuotantoprosessi on sijoitettu lupahakemuksen mukaisesti ja se on todettu tarkastusmuistiossa.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian.

1. Rudus Oy:n vaatimus katselmuksen toimittamisesta hylätään.

2. Valitus hylätään. Hallinto-oikeuden päätöksen lopputulosta ei muuteta.

3. Rudus Oy:n täytäntöönpanoa koskevasta vaatimuksesta lausuminen raukeaa.

Perustelut

1. Hallintolainkäyttölain 41 §:n (799/2015) mukaan asian selvittämiseksi voidaan toimittaa katselmus. Kun otetaan huomioon peruste, jonka vuoksi yhtiö on pyytänyt katselmuksen toimittamista, sekä asiakirjoista saatava selvitys, katselmuksen toimittaminen ei ole asian selvittämiseksi tarpeen.

2.

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain (86/2000) 35 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 9 §:n 1 momentin 4 ja 6 kohdan mukaan lupahakemuksen tulee sisältää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset tiedot toiminnan tuotannosta, prosesseista, laitteistoista, rakenteista ja niiden sijainnista (4 kohta) sekä tiedot toiminnan päästöjen laadusta ja määrästä veteen, ilmaan ja maaperään sekä toiminnan aiheuttamasta melusta ja tärinästä (6 kohta).

Lisäksi saman pykälän 2 momentin 8 kohdan mukaan lupahakemuksen tulee sisältää, ottaen huomioon toiminnan luonne ja sen vaikutukset, lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys päästöjen vähentämistä ja puhdistamista koskevista toimista.

Ympäristönsuojeluasetuksen 10 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdan perusteella hakemukseen on liitettävä tarpeen mukaan ajan tasalla oleva mittakaavaltaan riittävän tarkka kartta, josta ilmenee toiminnan sijainti, mahdolliset päästöjä aiheuttavat kohteet sekä toiminnan haitallisten vaikutusten arvioimiseksi olennaiset kohteet ja asianosaisten kiinteistöt (2 kohta), sekä asemapiirros, josta ilmenee rakenteiden ja ympäristön kannalta tärkeimpien prosessien ja päästökohtien sijainti (3 kohta).

Ympäristönsuojeluasetuksen 14 §:n mukaan, jos toimintaa muutetaan siten, että siihen on haettava lupaa ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentin perusteella, lupahakemuksesta on käytävä ilmi, miten muutos vaikuttaa aiempaan toimintaan sekä sen ympäristövaikutuksiin. Hakemuksessa on esitettävä soveltuvin osin, mitä mainitun asetuksen 8–13 §:ssä säädetään.

Tosiseikat

Rudus Oy on hakenut aluehallintoviraston 16.11.2010 myöntämän ja Vaasan hallinto-oikeuden 24.1.2012 muuttaman ympäristölupapäätöksen muuttamista siten, että betoni-, tiili- ja asfalttijätteen käsittelymäärää ja varastointimäärää kasvatetaan. Hakemuksen mukainen toiminta sijoittuu osin toisin kuin aiemman lupahakemuksen mukainen toiminta.

Yhtiö on aiemman ympäristölupapäätöksen (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 16.11.2010 nro 78/2010/2, Vaasan hallinto-oikeus muuttanut päätöksellään 24.1.2012 nro 12/0036/3) mukaan yhtiön on tullut toimittaa meluestesuunnitelma Uudenmaan ELY-keskukselle hyväksyttäväksi. Asiakirjoista käy ilmi, että Uudenmaan ELY-keskus on hyväksynyt meluesteeksi läntisellä tuotantoalueella murskauslaitoksen pohjoispuolella olevan 9 metriä korkean betonijätekasan.

Hakemuksessaan yhtiö on esittänyt, että raaka-aine- ja varastokasojen sijoittelulla ehkäistään melun ja pölyn leviämistä ja tarvittaessa alueelle voidaan rakentaa suojavalleja muualta tuotavista puhtaista maista tai betonimurskeista. Lisäksi hakemuksessa on esitetty, että vuonna 2009 tehdyn meluselvityksen mukaan ohjeiden mukaisiin melutasoihin pääsemiseksi kivimurskaimen pohjois-, länsi- ja lounaispuolelle tulee sijoittaa seitsemän metriä korkea maavalli tai muu vastaava melusuoja estämään

melun leviämistä pohjoisen suuntaan ulkoilualueelle ja asuinrakennuksille. Meluselvitys on perustunut tilanteeseen, jossa yhtiöllä on ollut toimintaa sekä itäisellä että läntisellä toiminta-alueella. Selvityksessä on kuitenkin mallinnettu myös tilanne, jossa sekä betonin että kiven murskaus tapahtuu läntisellä toiminta-alueella.

Hakemukseen on liitetty asemapiirros, jossa on esitetty tuotteiden ja raaka-aineiden ohjeellinen sijainti toiminta-alueella. Hakemuksessa ei ole esitetty tarkempia tietoja varastokasojen tai mahdollisten muiden meluesteiden tai murskauslaitteistojen sijainneista. Hakemuksen täydennyksenä on toimitettu asemapiirros hulevesien johtamisesta ja pohjavesiputkien sijainnista. Tässä piirroksessa on esitetty myös varastokasojen ja murskaimen sijainnit.

Asiakirjoista saatavan selvityksen perusteella läntisellä toiminta-alueella ei ole vielä aloitettu kiven murskausta.

Oikeudellinen arviointi ja lopputulos

Hallinto-oikeus on kumonnut aluehallintoviraston päätöksen ja palauttanut asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi sillä perusteella, että hakemuksessa ei ole esitetty ympäristönsuojeluasetuksen 14 §:n mukaista selvitystä siitä, miten ympäristövaikutukset muuttuvat suhteessa aikaisemman hakemuksen ja lupapäätöksen mukaiseen toimintaan. Lupaa ei olisi tämän vuoksi tullut myöntää selvittämättä täsmällisesti, miten toiminta järjestetään ja miten toteutetaan tarpeelliset meluesteet ja muut toimet, jotka ovat tarpeen päästöjen ja haittojen vähentämiseksi.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavana on Rudus Oy:n valituksen johdosta, onko hallinto-oikeus voinut kumota aluehallintoviraston päätöksen ja palauttaa asian aluehallintovirastolle hakemuksessa esitettyjen selvitysten riittämättömyyden perusteella. Korkein hallinto-oikeus ei tässä yhteydessä ota kantaa siihen, onko luvan myöntämiselle ollut ympäristönsuojelulain mukaisia edellytyksiä.

Hallinto-oikeus on päätöksensä perusteluissa esittänyt, että raaka-ainevarasto, jota työkoneet jatkuvasti muokkaavat ja jonka päältä kuorma-autot purkavat lastinsa, ei voi olla luvassa tarkoitettu melueste. Hallinto-oikeuden mukaan melueste tarkoittaa tuotannosta riippumatonta, tuotantovaiheen ajan pysyvää rakennetta.

Korkein hallinto-oikeus toteaa, että varastokasoja käytetään murskaustoiminnassa yleisesti estämään melun leviämistä ympäristöön. Tämä on otettu huomioon myös kivenlouhimojen, muun kivenlouhinnan ja kiven-

murskaamojen ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (ns. muraus-asetus, 800/2010) 6 §:ssä, jonka mukaan raaka-aine-, pintamaa- ja tuotevarastokasat on pidettävä melun leviämisen estämisen kannalta riittävän korkeina ja ne on sijoitettava siten, että melun leviäminen melulle alttiisiin kohteisiin estyy. Raaka-aine- ja tuotevarastokasojen käyttäminen meluesteinä murskauslaitoksen ja lähimpien häiriintyvien kohteiden välissä on lähtökohtaisesti mahdollista myös nyt kyseessä olevalla Länsisalmen murskausalueella. Meluesteiden hyväksyttävyyteen vaikuttaa kuitenkin niiden ja alueelle suunniteltujen melua aiheuttavien toimintojen sijoittuminen. Varastokasojen koko, muoto ja varjostus melulähteeseen nähden ratkaisevat melun vaimentumisen. Näistä seikoista ei ole esitetty selvitystä. Lupamääräyksen 3 mukaan jätteitä ja niistä valmistettavia murskeita saa varastoida alueella enintään kolme vuotta kerrallaan. Yhtiön esittämien tietojen perusteella ei ole selvää, miten meluesteiden vaimentavan vaikutuksen pysyvyydestä huolehditaan.

Hakemuksen mukaan toiminta-alueella varastoitavan betoni-, tiili- ja asfalttijätteen määrä kasvaa huomattavasti ja toiminta sijoittuu pienemmälle alueelle kuin aiemman, voimassa olevan lupapäätöksen mukainen toiminta. Toimintojen ja varastokasojen sijoittuminen toiminta-alueella vaikuttaa toiminnasta aiheutuviin melu- ja pölypäästöihin. Edellä sanottu huomioon ottaen hakemuksessa ei ole esitetty ympäristönsuojeluasetuksen 9, 10 ja 14 §:ssä tarkoitettua riittävää selvitystä toimintojen, varastokasojen ja meluesteiden sijoittumisesta ja siitä, miten toiminnan muutos vaikuttaa aiempaan toimintaan sekä sen ympäristövaikutuksiin.

Koska hakemuksessa esitetty selvitys toimintojen sijoittumisesta ja toiminnan muutoksen vaikutuksista toiminnan ympäristövaikutuksiin on ollut luvan myöntämisen edellytysten arvioimiseksi riittämätön, on hallinto-oikeuden tullut kumota lupapäätös ja palauttaa asian aluehallintovirastolle. Yhtiön valitus on siten hylättävä. Tämän vuoksi ja kun otetaan huomioon korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen lopputuloksen muuttamiseen ei ole perusteita.

3. Yhtiö on vaatinut, että korkein hallinto-oikeus antaa yhtiölle luvan aloittaa aluehallintoviraston päätöksen mukainen toiminta erityisesti varastointimäärän osalta vireillä olevasta muutoksenhausta huolimatta.

Hallinto-oikeus on kumotessaan aluehallintoviraston päätöksen lausunut, että uuden toiminnan aloittamislupa on samalla kumoutunut. Ympäristönsuojelulain 101 ja 101 a §:ssä säädetty huomioon ottaen korkein hallinto-oikeus ei voi antaa toiminnanharjoittajalle lupaa päätöksen täytäntöönpanoon.

Koska hallinto-oikeus on kumonnut aluehallintoviraston päätöksen kokonaisuudessaan ja korkein hallinto-oikeus hylkää hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituksen, lausumiseen täytäntöönpanoa koskevasta vaatimuksesta ei ole aihetta.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Kari Kuusiniemi
oikeusneuvos

Hannu Ranta
oikeusneuvos

Mika Seppälä
oikeusneuvos

Kari Tornikoski
oikeusneuvos

Taina Pyysaari
oikeusneuvos

Olli Dahl
ympäristöasiantuntijaneuvos

Rauno Pääkkönen
ympäristöasiantuntijaneuvos

Liisa Selvenius-Hurme
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös	Rudus Oy, oikeudenkäyntimaksu 500 euroa
Jäljennös	Vaasan hallinto-oikeus
	Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristölupavastuualue
	Kimmo Heikkinen ym.
	Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
	Helsingin kaupungin ympäristölautakunta
	Vantaan kaupunginhallitus
	Helsingin kaupunginhallitus
	Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Ympäristö ja luonnonvarat
	Suomen ympäristökeskus
	Ympäristöministeriö

Toimituskirjan jäljennöksen oikeaksi todistaa

Jaostosihteeri Karita Kulmala

19 § **Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristölupahakemuksesta/ Circulation Oy, betonin ja puun murskausaseman toiminnan muuttaminen**

VD/1290/11.01.01.09/2017
HP/MSI/PKA/SRU/ET/JB

Etelä-Suomen aluehallintovirasto pyytää Vantaan kaupungin lausuntoa koskien Circulation Oy:n puun ja murskausaseman toiminnan muuttamista, Vantaa. Lausunto annetaan Etelä-Suomen Aluehallintovirastoon 22.3. mennessä. Lausunnossa on ilmoitettava asian dnro ESAVI/11772/2016.

HAKIJA
Circulation Oy
Piritanaukio 1 A 2
00150 Helsinki

TOIMINTA JA SEN SIJAINTI
Laitos sijaitsee Vantaan kaupungin Viinikkalan kaupunginosassa Seutulan kylässä kahdella kiinteistöllä osoitteessa Varpukalliontie 7 ja Varpukalliontie 9. Kiinteistön 92-41-301-2 (Varpukalliontie 7) omistaa Oy Vuorpiha. Kiinteistön 92-41-301-1 (Varpukalliontie 9) omistaa Kiinteistö Oy Vantaan Maco.

TOIMINTAA KOSKEVAT MUUT LUVAT JA SOPIMUKSET
Circulation Oy:n betonin ja puun murskausaseman toiminnalla on Etelä-Suomen aluehallintoviraston 15.12.2014 myöntämä ympäristölupa (ESAVI/98/04.08/2014).

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tehnyt päätöksen koeluonteista toimintaa koskevasta Circulation Oy:n toiminnasta, joka koskee hevosenlannan murskaamisesta muun polttoaineen joukkoon 15.5.2016–31.3.2017 (ESAVI/4173/2016).

ALUEEN YMPÄRISTÖ JA KAAVATILANNE
Kiinteistöllä Varpukalliontie 9 on harjoitettu betonijätteen murskaustoimintaa vuodesta 2007 alkaen. Kiinteistöjen pohjoispuolella olevilla tonteilla Evilja Oy harjoittaa mullan valmistamista maa- ja hiekka-aineksista. Laitos sijaitsee noin 600 metrin etäisyydellä Helsinki-Vantaan lentoasema-alueesta ja noin 500 metrin päässä Vantaan Vauhtikeskus -moottoriurheilukeskuksesta. Alueen eteläpuolella noin 500 metrin päässä sijaitsee Oy KWH Freeze Ab:n pakastevarasto. Oy KWH Freeze Ab:n vedenottamo sijaitsee noin 300 m itään. Lähin asutus sijaitsee noin 800 metrin päässä Seutulassa.

TOIMINTA
Circulation Oy hakee muutosta kierrätysaseman voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräyksiin Vantaan Viinikkalaan. Laitokselle haetaan lupaa ottaa vastaan puujätettä 15 000 t (ennen 5 000 t), betoni- ja tiilijätettä 100 000 t (ennen 55 000 t) sekä lisäksi uusina toimintoina betoniautojen ylijäämäbetonia 15 000 t, betonin suihkupaalutusmassaa 5 000 t ja sadevesiviemäreiden hiekanerotussakkoja 4 000 t vuodessa. Hevosenlannankuiviketta otettaisiin jatkossa vastaan 15 000 t vuodessa. Hevosen kuivikelantaa on murskattu tontilla heinäkuusta 2016 Etelä-Suomen aluehallintoviraston koeluonteisesta toiminnasta antaman päätöksen perusteella. Lisäksi laitoksella siirtokuormataan rakennusjätteitä sekä kaupan- ja teollisuuden jätteitä 10 000 t vuodessa.

Laitoksella saa voimassa olevan luvan mukaan vastaanottaa ja käsitellä jätteitä maanantaista lauantaihin, pois lukien yleiset juhlapyhät, kello 6.00–21.00. Murskausta ja haketusta saa tehdä toiminta-aikana maanantaista perjantaihin kello 7.00–20.00. Mikäli toimintaa on tarpeen harjoittaa muina aikoina, on toimenpiteestä ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen valvontaviranomaisille.

<u>Purkubetoni ja tiili</u>
Murskaus tehdään siirrettävällä murskaimella. Lisäksi käytetään seulaa, kaivinkonetta ja kaivinkoneeseen liitettävää paloittelijaa (pulveroija). Ennen murskausta betonista erotellaan magneettierottimella raudat. Betonin murskausta tehdään maanantaista perjantaihin kello 7.00–18.00. Murskausta tehdään keskimäärin 150 h/kk.

<u>Ylijäämäbetoni</u>
Betoniautoissa oleva ylijäämäbetoni kipataan rakennusjätebetonikasaan jähmettymään. Suihkupaalutusmassan sementtimassa kipataan noin 50 m2 suuruisiin altaisiin.

Suihkupaalutusmassaa kerätään altaaseen noin 0,5 metrin kerros, jonka jälkeen sen annetaan kuivua. Tämän jälkeen päälle voidaan levittää toinen noin 1,5 metrin kerros.

Puujäte
Puujätteet lajitellaan puhtaisiin ja muihin rakennuspuihin. Jos joukossa on kestopuuta, se lajitettaan omaan kasaan. Kestopuuta ei oteta vastaan laitoksella. Puun murskaus tapahtuu hallissa.

Hevosen kuivikelanta
Lanta varastoidaan hallissa ja murskataan muiden puupolttoaineiden sekaan. Tuotettu lanta-puuseos varastoidaan ulkona asfaltoidulla tai muutoin tiivistetyllä alueella, josta hulevedet johdetaan hulevesiviemäriin.

Sadevesikaivohiekat
Laitokselle rakennetaan noin 200 m3 sadevesikaivohiekkojen betoninen vastaanottoallas. Hiekanerotuskaivojen hiekkavesiä otetaan asemalla vastaan vain pihojen hiekanerotuskaivoista tulevaa hiekkaa ja vettä. Huoltamoilta, autojen pesupaikoilta jne. ei oteta vastaan kuormia. Jos kuormassa epäillään olevan haitta-aineita, otetaan siitä näyte seuranta- ja tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Sadevesihiekkajätteestä erotetaan ylimääräinen vesi betonialtaassa ja vesi johdetaan kaupungin hulevesiviemäriin 1-luokan öljynerottimen kautta.

Energiajäte
Rakennusjätteen sekä kaupan ja teollisuuden erilliskerätyn energiajätteen käsittely tapahtuu hallissa. Jätteestä lajitellaan mahdollisuuksien mukaan mm. puu, betoni, tiili, kiviaines, lasi, eristevilla sekä muovi.

Siirtokuormaus
Laitoksella siirtokuormataan kaupan ja teollisuuden sekä rakennus- ja purkujätteitä. Siirtokuormausasemalle ei oteta vastaan kotitalouksien jätteitä eikä vaarallisia jätteitä. Siirtokuormaus tapahtuu hallissa, jossa vastaanotettavat kuormat lajitellaan karkeasti kahmarikoneella ja kuormataan
kontteihin jatkokuljetukseen.

TOIMINNAN VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

Jätevedet ja päästöt vesiin ja viemäriin
Päästöjä vesiin aiheutuu sadannasta ja pintavesien alueelta huuhtomasta aineksesta. Hevosen kuivikelanta-puuseos varastoidaan ulkona asfaltoidulla tai muutoin tiivistetyllä alueella, josta hulevedet johdetaan kautta kaupungin hulevesiviemäriin. Tankkauspisteen sadevedet johdetaan hiekan- ja 1-luokan öljynerotuskaivon kautta hulevesiviemäriin. Myös hiekanerotuskaivojen hiekkojen hiekoista erotettu vesi tullaan johtamaan 1-luokan öljynerotuskaivon kautta hulevesiviemäriin.

Hevosen kuivikelannan murskauksen koetoiminnan aikana 31.10.2016 otettujen hulevesinäytteissä on todettu kohonneita bakteeripitoisuuksia ja ravinnekuormitusta. Myös PAH-yhdisteiden yhteispitoisuus oli melko korkea. Tuloksia on verrattu vesistölle määritellyille raja-arvoille. Alueelta johdettavaan vesimäärään suhteutettuna vesistökuormitus ei kuitenkaan tarkkailuraportin mukaan liene korkea. Näytteet kerättiin hulevesikaivosta ennen avo-ojaan johtamista.

Hulevesinäytteissä todettiin myös kohonneita öljyhiilivetypitoisuuksia. Öljyistä suurin osa oli raskaita jakeita. Mittauspöytäkirjan mukaan hulevesinäytteissä öljypitoisuus oli I-luokan erottimelle asetetun raja-arvon rajalla. Lupahakemuksen mukaan öljypitoisuutta tarkkaillaan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin, jos raja-arvo ylittyy seuraavissa näytteissä.

Hulevesitarkkailua on tehty sekä voimassa olevan ympäristöluvan (ESAVI/98/04.08/2014) mukaisesti kahdesti vuodessa että hevosen kuivikelannan koetoimintaa koskevan päätöksen (ESAVI/4173/2016) mukaisesti kolmen kuukauden välein. Analysoitavat parametrit ovat osittain samoja.

Melu ja tärinä
Murskaimesta aiheutuva melutaso on laitteen valmistajan mukaan metrin etäisyydellä murskaimesta 84–96 dB. Meluhaittojen ehkäisemiseksi murskaus voidaan tehdä valmiiden kasojen tai muiden varastokasojen suojassa.

Lupahakemuksen liitteenä olevan melumittaussuunnitelman mukaan ympäristömelumittaukset tehdään mahdollisimman nopeasti sen jälkeen, kun Etelä-Suomen aluehallintovirasto on hyväksynyt mittaussuunnitelman (Promethor Oy, 12.12.2016).

Pöly
Betonin murskausmäärän lisääntyessä myös pölyäminen lisääntyy. Murskaus tehdään varastokasojen ja hallin suojassa. Murskaimissa on pölynpoistojärjestelmät. Pölyämistä torjutaan kastelulla, koteloinnilla ja kuljettimien pudotuskorkeuden säätämisellä. Lisäksi murskausta vältetään tuulisina aikoina.
Piha-, varasto- ja liikennöintialueet puhdistetaan säännöllisesti.

Jätteet ja niiden käsittely ja hyödyntäminen
Betonista eroteltu teräs ja jätteen lajittelusta tuleva metalli kerätään vaihtolavalle ja toimitetaan romutukkuliikkeeseen. Koneiden kunnossapidosta syntyvät nestemäiset vaaralliset jätteet varastoidaan kahteen 200 litran tynnyriin, jotka toimitetaan ympäristönluvan omaavaan vastaanottopisteeseen.

Kaatopaikalle tai jätteen käsittelylaitokseen toimitettavaa jätettä syntyy noin 100 t/a. Jätettä varastoidaan kentällä tai vaihtolavalla enintään 10 tonnia kerrallaan ja toimitetaan ympäristöluvan omaavaan laitokseen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 8

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle annettavaksi liitteen mukainen lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Circulation Oy, betonin ja puun murskausaseman toiminnan muuttaminen, dnro ESAVI/11772/2016.
Käsittely:
Jäsen Maija Vanhanen esitti asian palauttamista uudelleen valmisteluun. Jäsen Göran Härmälä kannatti tehtyä palautusesitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunkisuunnittelujohtajan esitystä, äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat jäsen Vanhasen esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 8 jaa-ääntä (Kähkönen, Eklund, Peltola, Mäkelä, Päivinen, Romppainen, Tamminen ja Kähärä) ja 8 ei-ääntä (Härmälä, Karén, Kyyrö, Leikkainen, Pajula, Puha, Sipilä ja Vanhanen). Puheenjohtaja totesi äänten menneen tasan ja puheenjohtajan ääni ratkaisi, joten kaupunkisuunnittelujohtajan esitys tuli hyväksytyksi.

Varajäsen Mervi Peltola esitti lisättäväksi lausuntoon seuraavan lauseen: Hankkeella ei saa olla kielteisiä vaikutuksia Vantaanjokeen eikä alueen pohjaveteen.

Hyväksyttiin yksimielisesti tehty lisäys lausuntoon.
Päätös:
Päätettiin esittää kaupunginhallitukselle annettavaksi liitteen mukainen lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Circulation Oy, betonin ja puun murskausaseman toiminnan muuttaminen, dnro ESAVI/11772/2016.

———

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 19

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa liitteen mukainen lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle Circulation Oy, betonin ja puun murskausaseman toiminnan muuttaminen, dnro ESAVI/11772/2016.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Käsittely:
Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä täydensi lausuntoa seuraavalla kappaleella:

”Lupahakemuksen mukaan Circulationin nykyisen toiminnan volyymi kasvaisi merkittävästi ja lisäksi alueelle tulisi kokonaan uusia toimintoja. Etenkin vesiensuojelun kannalta toiminnan laajentaminen aiheuttaa huomattavan riskin, koska lupahakemuksen mukainen hevosenlannan määrä on suuri. Lannan sisältämien ravinteiden ja haitallisten mikrobien pääsy valumavesiin ja Vantaanjokeen on pystyttävä uskottavasti estämään myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Tämän lisäksi lupaehdoilla on estettävä melu- pölyrasituksen lisääntyminen nykyisestä lähimmillä asumisalueilla, joilla on jo muutoinkin merkittävää ympäristökuormitusta lähialueiden toimintojen johdosta.”

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristölupahakemuksesta / Circulation Oy, betonin ja puun murskausaseman toiminnan muuttaminen / ESAVI/11772/2016 / kh 20.3.2017 § 19
- Karttaliite / Circulation Oy:n puun ja murskausaseman sijainti
- Karttaliite / ajantasa-asemakaava

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
suunnittelija Paula Kankkunen, puh. 09 358 22300, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa

Lausunto Etelä-Suomen aluehallintovirastolle ympäristölupahkemuksesta/ Circulation Oy, betonin ja puun murskausaseman toiminnan muuttaminen / ESAVI/11772/2016 / II

VD/1290/11.01.01.09/2017

Circulation Oy hakee muutosta kierrätysaseman voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräyksiin Vantaan Viinikkalaan. Laitokselle haetaan lupaa ottaa vastaan puujätettä 15 000 t (ennen 5000 t), betoni- ja tiilijätettä 100 000 t (ennen 55 000 t) sekä lisäksi uusina toimintoina betoniautojen ylijäämäbetonia 15 000 t, betonin suihkupaalutusmassaa 5000 t ja sadevesiviemäreiden hiekanerotussakkoja 4000 t vuodessa. Hevosenlannankuiviketta otettaisiin jatkossa vastaan 15 000 t vuodessa. Hevosen kuivikelantaa on murskattu tontilla heinäkuusta 2016 Etelä-Suomen aluehallintoviraston koeluonteisesta toiminnasta antaman päätöksen perusteella. Lisäksi laitoksella siirto kuormataan rakennusjätteitä sekä kaupan- ja teollisuuden jätteitä 10 000 t vuodessa. Laitoksella saa voimassa olevan luvan mukaan vastaanottaa ja käsitellä jätteitä maanantaista lauantaihin, pois lukien yleiset juhlapyhät, kello 6.00 – 21.00. Murskausta ja haketusta saa tehdä toiminta-aikana maanantaista perjantaihin kello 7.00 – 20.00. Mikäli toimintaa on tarpeen harjoittaa muina aikoina, on toimenpiteestä ilmoitettava hyvissä ajoin etukäteen valvontaviranomaisille.

Vantaan voimassaolevassa oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa (kunnanvaltuusto hyväksynyt 17.12.2007 ja tullut voimaan 13.1.2010) Circulation Oy:n toiminta on ympäristövaikutuksiltaan merkittävien teollisuustoimintojen alueella (TT). Kaavamääräysten mukaan alue varataan sellaisille tuotanto-, logistiikka-, varasto- ja varikkotoiminnoille, joita ei voida toiminnan aiheuttamien ympäristöhäiriöiden vuoksi sijoittaa muille työpaikka-alueille. Alueen pohjoispuolella on suojaviheralue (EV).

Circulation Oy:n hanke sijaitsee voimassaolevan asemakaavan Viinikanmetsä 3 (411000) alueella (Kv 25.2.2002) teollisuus – ja varastorakennusten korttelialueella (T) korttelin 41301 kohdalle. T-merkinnän mukaan alueella on tai sille voidaan rakentaa teollisuustiloja kuten tehtaita, teollisuushalleja ja korjaamoja niihin liittyvine varasto- ja muine aputiloineen sekä varastorakennuksia. Asemakaavan korttelialuetta 41301 koskevien määräyksien mukaan mikään rakenne, laite tai antennin ei saa edes tilapäisesti nousta lentoesteiden korkeusrajapintaa, joka on 80 mpy, ylemmäksi. Määräyksien mukaan lastaukseen ja ulkovarastointiin käytettävä tontin osa on rajattava vähintään kaksi metriä korkealla näkyvyyden estävällä aidalla tai puista ja pensaista muodostuvalla istutusvyöhykkeellä. Rakentamatta jäävällä tontin osalla, joita ei käytetä varastointiin tai liikenteelle, tulee olla puita ja pensaita. Asemakaavan määräykset tulee ottaa huomioon lupaharkinnassa.

Kaupunki toteaa, että Circulation Oy:n toiminta ja toimintamuutos ovat voimassaolevan asemakaavan mukaisia ja vastaavat nykyisellään asemakaavan teollisuus- ja varastorakennusten (T) korttelialueen käyttötarkoitusta. Toiminnan laajeneminen ei kuitenkaan saa lisätä melua ja pölyä asuinkiinteistöille, jotka sijaitsevat noin 800 metrin päässä. Toimintaa koskevien lupamääräysten tulee olla sellaiset, että niillä minimoidaan melun ja pölyn leviäminen lähimmille alttiina oleville kohteille. Toiminnasta syntyviä hulevesiä tulee käsitellä laadullisesti ja määrällisesti siten, että hulevedet eivät kuormita alueen vesistöä. Lisäksi hulevesien tarkkailua koskevat lupamääräykset tulee olla riittävät. Hankkeella ei saa olla kielteisiä vaikutuksia Vantaanjokeen eikä alueen pohjaveteen.

Lupahakemuksen mukaan Circulationin nykyisen toiminnan volyymi kasvaisi merkittävästi ja lisäksi alueelle tulisi kokonaan uusia toimintoja. Etenkin vesiensuojelun kannalta toiminnan laajentaminen aiheuttaa huomattavan riskin, koska lupahakemuksen mukainen hevosenlannan määrä on suuri. Lannan sisältämien ravinteiden ja haitallisten mikrobien pääsy valumavesiin ja Vantaanjokeen on pystyttävä uskottavasti estämään myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Tämän lisäksi lupaehdoilla on estettävä melu- pölyrasituksen lisääntyminen nykyisestä lähimmillä asumisalueilla, joilla on jo muutoinkin merkittävää ympäristökuormitusta lähialueiden toimintojen johdosta.

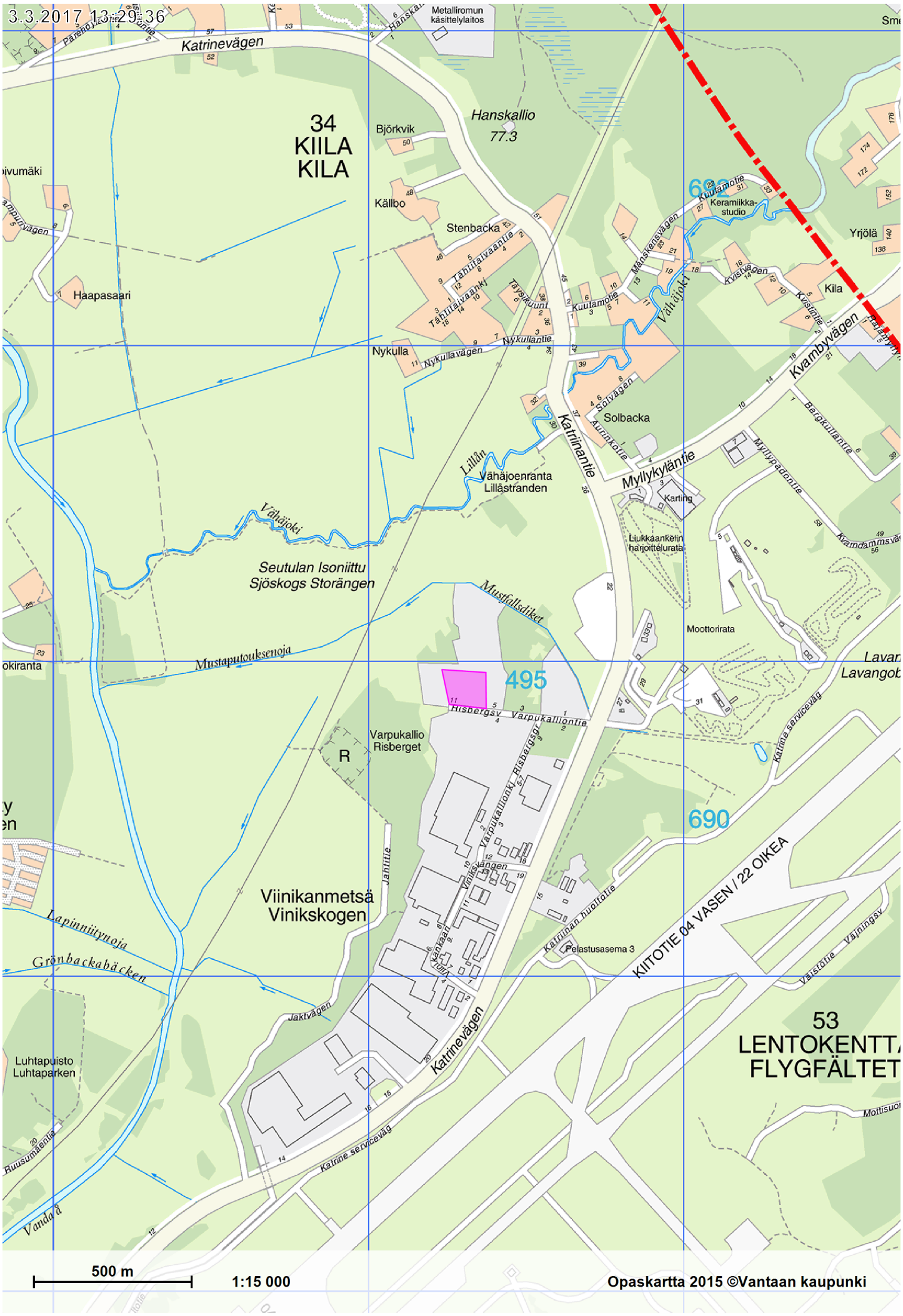
3.3.2017 13:29:36
Katrinevägen
Metalliromun käsittelylaitos
34
KIILA
KILA
Hanskallio
77.3
Björkvik
Källbo
Stenbacka
Haapasaari
Nykulla
Nykullavägen
Nykullantie
Tähtitaivaantie
Tähtitaivaanki
Taivaskuuni
Kuutamotie
Mänskensvägen
Keramiikka-studio
Yrjölä
Kvistvägen
Kvistintie
Kila
Kvarnbyvägen
Vähäjoki
Solbacka
Solvägen
Aurinkotie
Katrinantie
Myllykyläntie
Myllypadontie
Bergkullantie
Karting
Liukkaankelin harjoittelurata
Kvarndammsvägen
Lillån
Vähäjoenranta
Lillåstranden
Vähäjoki
Seutulan Isoniittu
Sjöskogs Storängen
Mustfallsdiket
Mustaputouksenoja
Moottorirata
495
Risbergsv
Varpukalliontie
Varpukallio
Risberget
R
690
Katrinan huoltotie
Pelastusasema 3
KIITOTIE 04 VASEN / 22 OIKEA
Katrine servicevägen
Jahtitie
Viinikanmetsä
Vinikskogen
Lapinniitynoja
Grönbackabäcken
Jaktvägen
Luhtapuisto
Luhtaparken
Ruusumäentie
Vandaå
Katrinevägen
Väistötie
Väjningsv
53
LENTOKENTTÄ
FLYGFÄLTET
Mottisuontie
500 m
1:15 000
Opaskartta 2015 ©Vantaan kaupunki

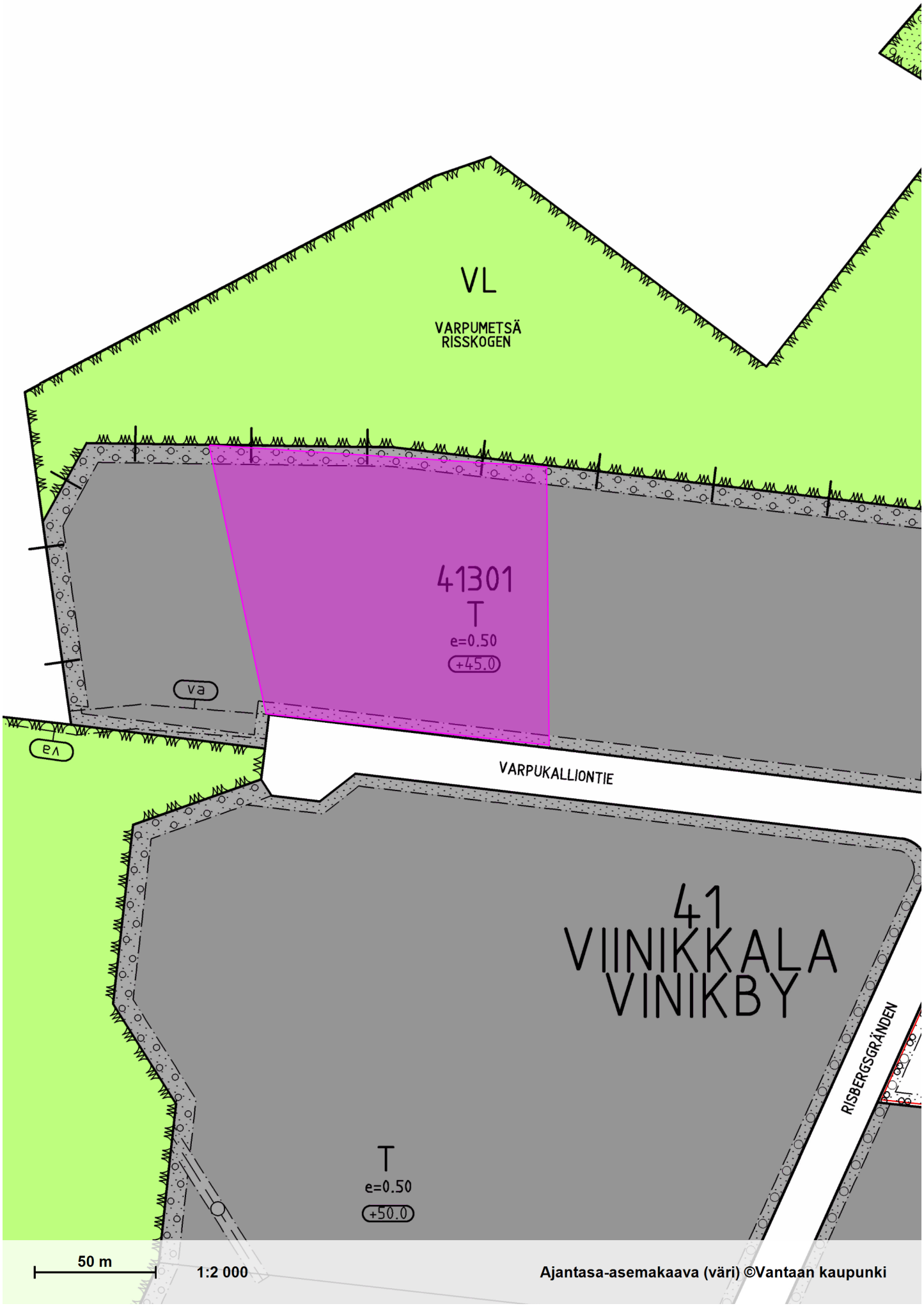
VL
VARPUMETSÄ
RISSKOGEN
41301
T
e=0.50
+45.0
va
va
VARPUKALLIONTIE
41
VIINIKKALA
VINIKBY
RISBERGSGRÄNDEN
T
e=0.50
+50.0
50 m
1:2 000
Ajantasa-asemakaava (väri) ©Vantaan kaupunki

20 § Selvitys apulaisoikeuskanslerille liittyen Vantaan pysäköinninvalvonnan toimintaan

VD/121/03.02.00/2017
HP/TH/JB

R.H. on kannellut Vantaan kaupungin pysäköinninvalvonnan toiminnasta oikeuskanslerille. Kantelijan mukaan Vantaan kaupungin pysäköinninvalvonta toimii lainvastaisesti, kun sen pysäköinnintarkastajien määräämissä pysäköintivirhemaksuissa ei ole heidän koko nimeänsä eikä allekirjoitustansa.

Apulaisoikeuskansleri on pyytänyt Vantaan kaupungilta kantelun johdosta selvityksen. Selvityksen määräaika on 30.3.2017.

Pysäköinninvalvoja toteaa kantelun johdosta seuraavaa:

”Vantaan kaupungin pysäköinninvalvonnassa on tulkittu pysäköinninvalvonnasta annetun lain säännöstä siten, että lain edellytykset täyttyvät kun pysäköintivirhemaksusta käy ilmi pysäköinnintarkastajan sukunimi ja numero. Asia ei ole ollut ajankohtainen aiemmin, sillä pysäköinninvalvontaan ei ole tullut yhteydenottoja, joissa olisi vaadittu saada tietää pysäköinnintarkastajan koko nimi. Tällaisessa tilanteessa nimi olisi luonnollisesti ilmoitettu.

Selvityspyynnön myötä Vantaan kaupungin pysäköinninvalvonta on muuttanut pysäköintivirhemaksulomakkeita siten, että niistä käy ilmi sen määränneen pysäköinnintarkastajan koko nimi. Todettakoon, että pysäköinninvalvonnasta annetun lain (727/2011) 7 §:ssä ei edellytetä, että pysäköintivirhemaksulomakkeessa on sen antaneen pysäköinnintarkastajan allekirjoitus.”

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 20

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään antaa apulaisoikeuskanslerille edellä esitysosassa esitetyn mukainen selvitys.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liite:
- Selvityspyyntö

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:
lakimies Tommi Hietanen, puh. 09 8392 2337, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

APULAISOIKEUSKANSLERI

SELVITYSPYYNTÖ

30.12.2016 Dnro OKV/1590/1/2016

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
Asematie 7
01300 VANTAA

VANTAAN KAUPUNKI
Kirjaamo
SAAPUNUT 04. 01. 2017
Dnro VD/121/03.02.00/2017

Oikeuskanslerinvirastoon on saapunut oheinen Roy Hermanssonin 7.11.2016 päivätty Vantaan kaupungin pysäköinninvalvontaa koskeva kantelu.

Kantelija arvostelee Vantaan kaupungin pysäköinninvalvonnan menettelyä, jossa pysäköinnintarkastajat merkitsevät antamiinsa pysäköintivirhemaksuihin vain numeronsa ja sukunimensä, vaikka pysäköintivirhemaksusta tulee näkyä sen antaneen pysäköinnintarkastajan koko nimi ja allekirjoitus. Kantelija oli kertomansa mukaan syyskuussa 2016 saanut Vantaalla pysäköintivirhemaksun nro 196846, johon oli merkitty vain sen antaneen pysäköinnintarkastajan numero ja sukunimi seuraavaan tapaan: ”31 Bozblylk”.

Pyydän Vantaan kaupunkia toimittamaan kantelun tutkimiseksi tarpeellisen selvityksen. Selvityksessä tulee kiinnittää erityisesti huomiota pysäköinninvalvonnasta annetussa laissa (727/2011) pysäköintivirhemaksua koskevan päätöksen sisällöstä säädettyyn sekä kantelussakin mainittuihin asiaa koskeviin ylimpien laillisuusvalvojien ratkaisuihin (apulaisoikeusasiamiehen ratkaisu 19.3.2013 Dnro 1095/4/12 ja apulaisoikeuskanslerin päätös 18.6.2015 Dnro OKV/687/1/2014). Samalla pyydän ilmoittamaan, mikäli asia on Vantaan kaupungin tietojen mukaan muun viranomaisen tutkittavana muutoksenhakuna tai kanteluna.

Selvitys on annettava viimeistään 28.2.2017. Oheiset asiakirjat on samalla palautettava.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen Kimmo Hakonen

Oikeuskanslerinsihteeri Juha Sihto

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Käyntiosoite Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
Postiosoite PL 20, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 0295 16001
Telefaksi 09 160 23975
E-mail etunimi.sukunimi@okv.fi
Internet www.okv.fi

21 § **Allekirjoitettuja kauppakirjoja, luovutuskirjoja, maanvuokrasopimuksia, vaihtokirja ja maankäyttösopimus/kunnallistekniikan rakentamissopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta**

2520/10.00.00.00/2017
HP/SO/JB

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala/yrityspalvelujen tulosalue on ilmoittanut seuraavien kauppakirjojen, luovutuskirjojen, maanvuokrasopimusten, vaihtokirjan ja maankäyttösopimuksen/kunnallistekniikan rakentamissopimuksen ja esisopimuksen määräalan luovutuksesta allekirjoittamisesta:

3.2.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Kiinteistö Oy Vantaan Vasamakuja 11:lle Viinikkalan kaupunginosan korttelin 41269 tontin nro 2. (VD/9719/2016)

6.2.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Suomen valtio, jota edustaa Senaatti-kiinteistöt, luovuttaa Vantaan kaupungille n. 4 631 m2:n suuruisen määräalan Jokiniemen kaupunginosan korttelin 62042 tontista nro 1. (VD/875/2016)

7.2.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Hannu Karhukedolle Sotungin kylässä sijaitsevasta Bollbacka-nimisestä tilasta RN:o 17:81 n. 265 m2:n suuruisen määräalan. (VD/640/2017)

9.2.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiölle Myyrmäen kaupunginosan korttelin 15507 tontin nro 3. (VD/4522/2015)

9.2.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Kiinteistö Oy Vantaan Erikas luovuttaa Vantaan kaupungille n. 12 538 m2:n suuruisen määräalan Lapinkylän kylässä sijaitsevasta Kaukola-nimisestä tilasta RN:o 8:0. (VD/8483/2015)

9.2.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Kiinteistö Oy Vantaan Erikas myy Vantaan kaupungille n. 1408 m2:n suuruisen määräalan Lapinkylän kylässä sijaitsevasta Kaukola-nimisestä tilasta RN:o 8:0. (VD/8483/2015)

13.2.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Kiinteistö Oy M2-Kodit (ent. Kiinteistö Oy Y-Asunnot) luovuttaa Vantaan kaupungille n. 12 m2:n suuruisen määräalan Martinlaakson kaupunginosan korttelin 17558 tontista nro 1. (VD/2366/2015)

15.2.2017 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus Romu Keinänen Oy:n kanssa Kiilan kaupunginosan korttelin 34002 tontista nro 5. (VD/9919/2916)

15.2.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Axel ja Greta Sandellien kuolinpesät luovuttavat Vantaan kaupungille n. 8 416 m2:n suuruisen määräalan Lapinkylän kylässä sijaitsevasta Klemets-nimisestä tilasta RN:o 3:136. (VD/220/2015)

13.2.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Kimmo ja Riitta Silvolle Matarin kaupunginosan korttelin 80054 tontin nro 1. (VD/988/2016)

Etuosto/kauppakirja, jolla Mikko Kulmala myy Vantaan kaupungille määräalan Seutulan kylässä sijaitsevasta Kulmala-nimisestä tilasta RN:o 9:20. (VD/309/2015)

16.2.2017 on allekirjoitettu vaihtokirja, jolla Vantaan kaupunki luovuttaa Vantaan Energia Oy:lle määräaloja kiinteistöistä 68161-1-M501, RN:o 1:1480, RN:o 1:302-M501 ja yleisestä alueesta 68-9901-0 sekä yhtiö luovuttaa kaupungille n. 9 203 m2:n suuruisen määräalan Koivuhaan kaupunginosan korttelin 68160 tontista nro 1. (VD/4293/2016)

17.2.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Ritva ja Timo Räisäselle Hämevaaran kaupunginosan korttelin 11007 tontin nro 12. (VD/988/2016)

20.2.2017 on allekirjoitettu maankäyttösopimus/kunnallistekniikan rakentamissopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta Asunto Oy Tikkurilan Asematie 6:n kanssa/asemakaavan muutos nro 002312, Tikkurilan kaupunginosan korttelin 61118 tontista nro 1.

21.2.2017 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus Kiinteistö Oy Vantaan Mesikukantien kanssa Koivuhaan kaupunginosan korttelin 68125 tontista nro 5. (VD/224/2016)

3.3.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Phof Oy Ab luovuttaa Vantaan kaupungille n. 1 250 m2:n suuruisen määräalan Kaivokselan kaupunginosan korttelin 16131 tontista nro 5. (VD/5659/2016)

3.3.2017 on allekirjoitettu luovutuskirja, jolla Kiinteistö Oy Vantaan Paineilma luovuttaa Vantaan kaupungille n. 663 m2:n suuruisen määräalan Kaivokselan kaupunginosan korttelin 16131 tontista nro 5. (VD/5659/2016)
(Phof Oy Ab:n jakautumisessa ja 1.12.2016 allekirjoitetun sopimuksen mukainen määräalan luovutusvelvollisuus on siirtynyt Kiinteistö Oy Vantaan Paineilmalle)

6.3.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy VAV Asunnot Oy:lle Hakunilan kaupunginosan korttelin 94205 tontin nro 7. (VD/6922/2015)

8.3.2017 on allekirjoitettu maanvuokrasopimus Gasum Oy:n kanssa Petikon kaupunginosan korttelin 26115 tontista nro 1, n. 682 m2:n suuruisen määräalan vuokraamisesta. (VD/10808/2016)

10.3.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy LVIturva Group Oy:lle n. 2 600 m2:n suuruisen määräalan Myllymäen kylässä sijaitsevasta Liiketalo-nimisestä tilasta RN:o 5:41. (VD/10759/2016)

14.3.2017 on allekirjoitettu kauppakirja, jolla Vantaan kaupunki myy Asunto Oy Vantaan Kinokselle Martinlaakson kaupunginosan korttelin 17567 tontin nro 14. (VD/216/2014)

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 21

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) Hyväksyä suoritetut toimenpiteet,
b) merkitä allekirjoitetut kauppakirjat, luovutuskirjat, maanvuokrasopimukset, vaihtokirja ja maankäyttösopimus/kunnallistekniikan rakentamissopimus ja esisopimus määräalan luovutuksesta tiedoksi kaupunginhallitukselle, ja
c) antaa niistä aiheutuvat täytäntöönpanotoimenpiteet eri tulosyksiköiden suoritettaviksi.

Käsittely:
Merkittiin että kaupunginhallituksen jäsen Susanna Bruun ja apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen poistuivat esteellisinä kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Täytäntöönpano: Kh:n täytäntöönpano-ohje 1.6.1998 § 21

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

22 § Maa-alueen vuokraaminen sähköasemaa varten Rekolan kylässä / Vantaan Energia Oy, Vantaan Energia Sähköverkot Oy ja Liikennevirasto

VD/2414/10.00.02.04.00/2017
HP/KK/AV-P/JK/ET/JB

Esitetään vuokrattavaksi kaukolämpöpumppaamoa, sähköasemaa ja uuden sähköradan syöttöaseman rakentamista varten 30 vuodeksi Vantaan Energia Oy:lle, Vantaan Energia Sähköverkot Oy:lle ja Liikennevirastolle asemakaavan mukaista ET-aluetta kiinteistöistä 92-415-6-3 ja 92-415-3-6. Kyseiset alueet on tällä hetkellä vuokrattu Vantaan Energia Oy:lle kolmella erillisellä maanvuokrasopimuksella, jotka esitetään purettaviksi.

Vantaan kaupunki omistaa Rekolan kylässä (Matarin kaupunginosaa) kiinteistöt 92-415-6-3 Veräjämäki ja 92-415-3-6 Fågelsång. Noin 15 860 m^2 suuruinen maa-alue ko. kiinteistöistä on asemakaavassa osoitettu yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueeksi (ET). Alue on myös yleiskaavassa osoitettu ET-alueeksi.

Asemakaavan mukainen ET-alue on tällä hetkellä vuokrattu Vantaan Energia Oy:lle kolmella erillisellä maanvuokrasopimuksella, jotka ovat voimassa 28.5.2017, 29.5.2017 ja 1.5.2018 asti. Vuokra-alueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöpumppaamo ja Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n Rekolan sähköasema siihen liittyvine rakennuksineen ja laitteineen. Vuokrattavalla alueella sijaitsee lisäksi omakotitalo, rivitalo ja autotalli, jotka puretaan Vantaan Energia Oy:n toimesta. Vantaan Energia Sähköverkot Oy omistaa sähköaseman rakennukset ja kaikki muut vuokra-alueella sijaitsevat rakennukset omistaa Vantaan Energia Oy.

Vantaan kaupunki on neuvotellut Vantaan Energia Oy:n, Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n ja Liikenneviraston kanssa kyseisen ET-alueen vuokraamisesta. Vantaan Energia Oy:n vuokralle tarvitseman maa-alueen tilantarve on oleellisesti pienentynyt. Varsinaisen sähköaseman alue (noin 6 676 m^2 suuruinen aidattu maa-alue) on pyydetty vuokrattavaksi Vantaan Energia Sähköverkot Oy:lle. Liikennevirasto on ilmoittanut tarvitsevansa noin 2 240 m^2 suuruisen maa-alueen vuokralle rakentaakseen sähköradan syöttöaseman, jolla turvataan pääradan ja Kehäradan energian saanti sekä parannetaan sähkörataverkon toimintavarmuutta ja samalla mahdollistetaan viereisten, pääradan varrella olevien syöttöasemien parantamistyöt. Hanke liittyy liikenneväylien korjausvelkaohjelmaan 2016–2018. Osapuolet ovat todenneet, että kaikki suunnitellut toiminnot mahtuvat asemakaavan mukaisen ET-rajauksen sisäpuolelle.

Edellä mainituista syistä johtuen Vantaan Energia Oy on pyytänyt, että nykyiset 28.5.2017, 29.5.2017 ja 1.5.2018 päättyvät maanvuokrasopimukset puretaan päättyviksi 30.4.2017. Tarkoituksenmukaista on, että Vantaan kaupunki solmii uudet erilliset maanvuokrasopimukset Vantaan Energia Oy:n, Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n ja Liikenneviraston kanssa. Kaikkien kolmen vuokrasopimuksen vuokra-ajaksi esitetään 30 vuotta ja alkamisajankohdaksi 1.5.2017. Vuokrattavien alueiden sijainti on osoitettu oheisessa liitekartassa.

Päättyvien maanvuokrasopimusten myötä Vantaan kaupungin hallintaan siirtyy noin 5 269 m^2 suuruiset maa-alueet, jotka aiemmin olivat Vantaan Energia Oy:llä vuokralla. Vantaan Energia Oy on ilmoittanut ko. maa-alueiden olevan yhtiölle tarpeettomat. Vantaan Energia Oy on velvollinen ennallistamaan ko. maa-alueet asianmukaiseen kuntoon 3 kuukauden kuluessa vuokrasuhteen päättymisestä. Kulkuyhteys Vantaan kaupungin hallintaan siirtyvälle noin 3 234 m^2 suuruiselle maa-alueelle järjestetään tarvittaessa Vantaan Energia Oy:lle vuokrattavan alueen kautta. Toiselle Vantaan kaupungin hallintaan siirtyvälle, noin 2 035 m^2 suuruiselle maa-alueelle, on kulkuyhteys järjestettävissä Oskarintieltä.

Niiden vuokra-alueiden osalta, jotka siirtyvät Vantaan Energia Oy:n hallinnasta Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n ja Liikenneviraston hallintaan, ovat vuokralaiset velvollisia neuvottelemaan hallinnan siirtymisestä johtuvista käytännön järjestelyistä keskenään.

Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelun Itä-Vantaan kaavoitusyksikkö ei näe estettä ko. aluetta koskevien uusien maanvuokrasopimusten solmimiselle.

Solmittavien maanvuokrasopimusten pääehdot ovat seuraavat:

- Vantaan kaupunki vuokraa Vantaan Energia Oy:lle noin 1 675 m^2 suuruisen, Vantaan Energia Sähköverkot Oy:lle noin 6 676 m^2 suuruisen ja Liikennevirastolle noin 2 240 m^2 suuruisen maa-alueen asemakaavassa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueeksi (ET) osoitetuista kiinteistöistä 92-415-6-3 ja 92-415-3-6.
- Vuokra-aika on 30 vuotta 1.5.2017 alkaen.
- Vuosivuokra on 5 % kohteen käyvästä maapohjan hinnasta (12 e / m^2) eli 0,60 e / m^2. Vantaan Energia Oy:ltä perittävä vuosivuokra on siten 1 005,00 euroa, Vantaan Energia Sähköverkot Oy:ltä 4 005,60 euroa ja Liikennevirastolta 1 344,00 euroa. Vuokran määrä sidotaan elinkustannusindeksiin. Vuokra maksetaan vuosittain kaupungin erikseen lähettämää laskua vastaan.
- Vuokra-alueen tai sen osan luovuttaminen toisen hallintaan on kielletty. Vuokraoikeuden siirtäminen on kielletty.
- Vuokra-alueelle perustetaan tarvittavat rasitteet. Rasitteista ei makseta korvauksia. Osapuolet ovat sopineet ET-alueen sisäisistä kulkuoikeuksista, jotka on ohjeellisesti merkitty liitekarttaan.
- Maanvuokrasopimuksiin sovelletaan maanvuokralain (258/1966) 5. luvun säännöksiä. Maanvuokrasopimukset laaditaan kaupungilla yleisesti käytetyn vuokrasopimusmallin mukaisesti.

Liitekartta vuokrauksen kohteista on tämän esityksen liitteinä.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 33-kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää muiden kiinteistöjen kuin asemakaavoitetulla alueella sijaitsevien tonttien vuokralle antamisesta enintään 30 vuodeksi.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 20

Yrityspalvelujohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) Vantaan kaupunki hyväksyy Vantaan Energia Oy:lle vuokratut kiinteistöjä 92-415-3-6 ja 92-415-6-3 koskevat 29.5.1967, 10.5.1968 ja 20.11.1973 päivätyt maanvuokrasopimukset päättyviksi 30.4.2017,
b) Vantaan kaupunki vuokraa maanvuokralain (258/1966) 5. luvun mukaisena muuna maanvuokrana kaukolämpöpumppaamoa, sähköasemaa ja uuden sähköradan syöttöaseman rakentamista varten kiinteistöistä 92-415-3-6 ja 92-415-6-3 Vantaan Energia Oy:lle noin 1675 m^2:n suuruisen, Vantaan Energia Sähköverkot Oy:lle noin 6676 m^2 suuruisen ja Liikennevirastolle noin 2240 m^2:n suuruisen maa-alueen 1.5.2017 alkaen 30 vuodeksi. Vuosivuokra on 0,60 € / m^2 ja se sidotaan elinkustannusindeksiin,
c) vuokrasopimukset laaditaan edellä esitetyin ehdoin ja kaupungilla yleisesti käytetyn vuokrasopimusmallin mukaisesti,
d) todetaan, että mikäli tämän päätöksen perusteella solmittavia vuokrasopimuksia ei ole allekirjoitettu 30.6.2017 mennessä, raukeaa tämä päätös,
e) oikeutetaan yrityspalvelut tekemään vuokrasopimuksiin teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 22

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) että Vantaan kaupunki hyväksyy Vantaan Energia Oy:lle vuokratut kiinteistöjä 92-415-3-6 ja 92-415-6-3 koskevat 29.5.1967, 10.5.1968 ja 20.11.1973 päivätyt maanvuokrasopimukset päättyviksi 30.4.2017,
b) että Vantaan kaupunki vuokraa maanvuokralain (258/1966) 5. luvun mukaisena muuna maanvuokrana kaukolämpöpumppaamoa, sähköasemaa ja uuden sähköradan syöttöaseman rakentamista varten kiinteistöistä 92-415-3-6 ja 92-415-6-3 Vantaan Energia Oy:lle noin 1 675 m^2:n suuruisen, Vantaan Energia Sähköverkot Oy:lle noin 6 676 m^2 suuruisen ja Liikennevirastolle noin 2 240 m^2:n suuruisen maa-alueen

1.5.2017 alkaen 30 vuodeksi. Vuosivuokra on 0,60 € / m^2 ja se sidotaan elinkustannusindeksiin,

c) että vuokrasopimukset laaditaan edellä esitetyin ehdoin ja kaupungilla yleisesti käytetyn vuokrasopimusmallin mukaisesti,

d) todeta, että mikäli tämän päätöksen perusteella solmittavia vuokrasopimuksia ei ole allekirjoitettu 30.6.2017 mennessä, raukeaa tämä päätös, ja

e) oikeuttaa yrityspalvelut tekemään vuokrasopimuksiin teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia.

Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Paula Lehmuskallio poistui esteellisenä kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Kartta vuokrattavista kohteista

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Jouni Kahila, puh. 09 839 20041, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

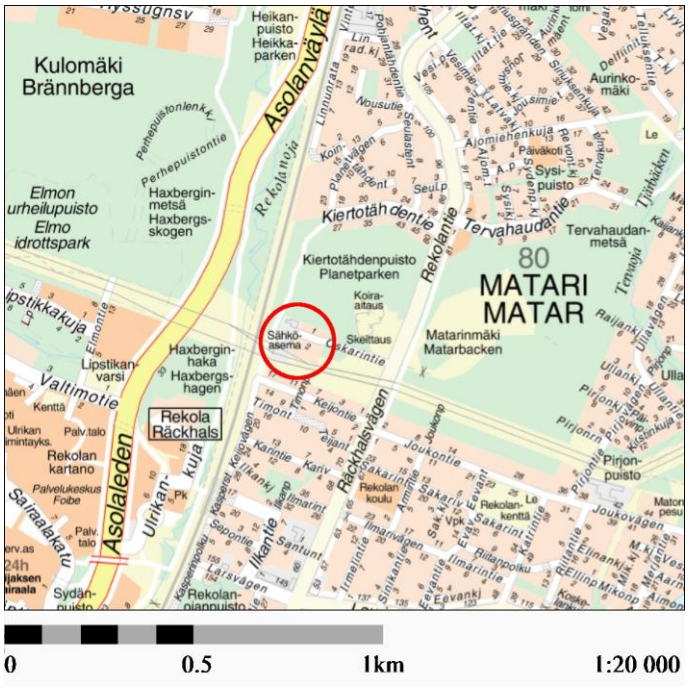

MAA-ALUEIDEN VUOKRAUS /

Vantaan Energia Sähköverkot Oy
n. 6676 m^2:n suuruinen
maa-alue tiloista: 92-415-3-6
92-415-6-3

Vantaan Energia Oy
n. 1675 m^2:n suuruinen
maa-alue tilasta: 92-415-6-3

Liikennevirasto
n. 2240 m^2:n suuruinen
maa-alue tilasta: 92-415-6-3

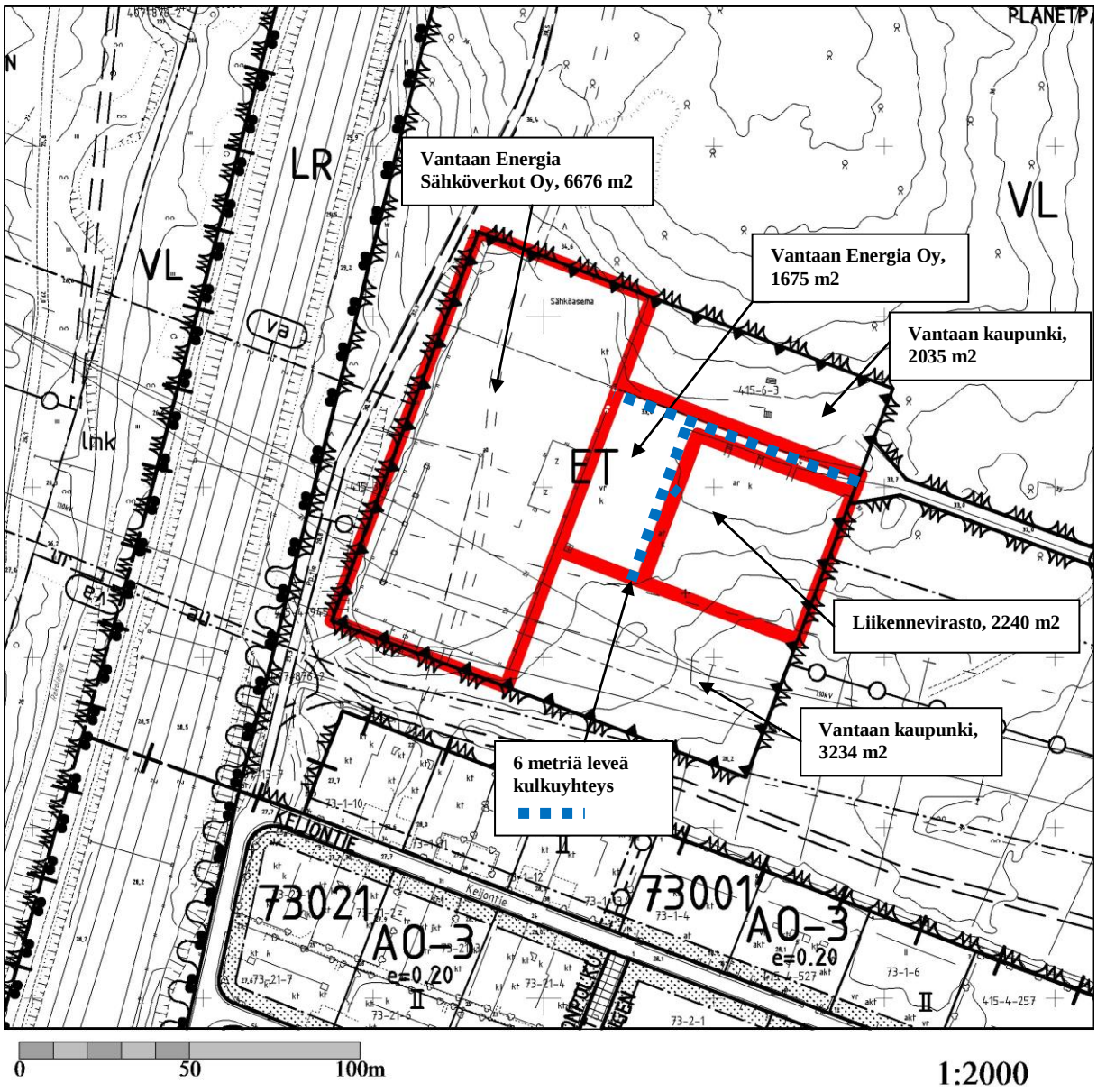

23 § Maa-alueen vuokraaminen HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle vesihuollon ja siihen liittyvien toimintojen tarpeisiin Tuusulan Kuninkaanlähteessä

VD/2364/10.00.02.04.00/2017
HP/KK/AV-P/JK/ET/JB

Esitetään vuokrattavaksi noin 5 130 m^2 suuruinen maa-alue Tuusulan kunnan alueella sijaitsevista Vantaan kaupungin omistamista kiinteistöistä 858-411-2-23 ja 858-411-7-50 HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle 31.12.2039 asti. HSY uudistaa vuokra-alueella sijaitsevan Kuninkaanlähteen pohjavedenottamolaitoksen. Vuokrauksessa noudatetaan 15.11.2010 päivättyjä asiantuntijaryhmän laatimia HSY:lle vuokrattavien maa-alueiden vuokrausperiaatteita.

Yleistä:
Espoo, Helsinki, Kauniainen ja Vantaa ovat perustaneet pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoa ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta annetun lain (829/2009) 2 §:ssä tarkoitetun HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY). Kuntayhtymän toiminta käynnistyi 1.1.2010.

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 15.12.2008 § 2 Vantaan vesilaitostoimintojen yhdistämisestä kuntayhtymään ja hyväksyi sopimuksen pääkaupunkiseudun vesi- ja viemärilaitostoimintojen yhdistämisen periaatteista ja edellytyksistä.

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 15.6.2009 § 10 hyväksyä että, Vantaan, Espoon, Helsingin ja Kauniaisten kaupunkien vesi- ja viemärilaitostoiminnot sekä YTV:n jätehuollon että YTV:n seutu- ja ympäristötiedon tehtävät yhdistetään perustettavaan kuntayhtymään 1.1.2010 alkaen.

Vesihuoltolaitostoimintojen siirto kuntayhtymään toteutettiin valtuustojen hyväksymän pääkaupunkiseudun vesi- ja viemärilaitostoimintojen yhdistämisen periaatteista ja edellytyksistä laaditun periaatesopimuksen mukaisesti.

Kaupunginvaltuustojen hyväksymässä vesilaitosten yhdistämistä koskeneessa sopimuksessa todetaan maanvuokraukseen liittyen, että puhdistamojen ja muiden rakenteiden maapohjalle maksettava vuokra ja vuokrausehdot määritellään yhtenevin periaattein kaikissa jäsenkunnissa.

HSY:n hallitus päätti 19.11.2010 § 149 hyväksyä asiantuntijaryhmän laatimat 15.11.2010 päivätyt maa-alueiden vuokrausperiaatteet, joita noudattaen maanvuokralain (258/1966) 5. luvun säännösten mukaisesti uudet maanvuokrasopimukset tullaan laatimaan.

Vantaan kaupunginhallitus hyväksyi 14.2.2011 § 58 edellä mainitut 15.11.2010 päivätyt asiantuntijaryhmän laatimat maa-alueiden vuokrausperiaatteet.

Asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden tai ilman sitä rakennetun rakennuksen hintana käytetään 200 €/k-m^2 ja mikäli rakennusoikeutta eikä varsinaista rakennusta ole maan hintana käytetään 10 €/m^2. Elinkustannusindeksiin sidotun (1.1.2010) ja etukäteen maksettavan vuosivuokran määräksi on sovittu 5 % edellä mainituin perustein määräytyvästä kohteen hinnasta.

Maa-alueen vuokraaminen / Kuninkaanlähteen pohjavedenottamo Tuusulassa:

HSY on uudistamassa Tuusulan kunnan alueella sijaitsevan Kuninkaanlähteen pohjavedenottamoa. Uudistamisen tarkoituksena on varmistaa Korson painepiirin vedenjakelua. Kuninkaanlähteen pohjavedenottamo sijaitsee Vantaan kaupungin omistamien tilojen 858-411-2-23 Källmark ja 858-411-7-50 Kaivola alueella Tuusulan Maantiekylässä. HSY:llä ei tällä hetkellä ole vuokraoikeutta ko. tiloille. Uudistamista varten HSY:n on tarkoitus rakentaa uusi laitosrakennus ja kaksi kaivoa. Rakennusten yhteenlaskettu pinta-ala on suunnitelma-asiakirjojen mukaan 657 kerrosneliömetriä.

Noin 5 130 m^2 suuruinen alue tiloista 858-411-2-23 ja 858-411-7-50 on osoitettu asemakaavassa yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alueeksi (ET). HSY:lle vuokrattavan alueen rajauksena on tarkoituksenmukaista käyttää vastaavaa asemakaavan mukaista ET -alueen rajausta. Edellä mainittujen hinnoitteluperusteiden mukaisesti kohteen hinnaksi muodostuu 1.1.2010 hintatasossa 131 400 euroa (200 euroa/k-m^2 x 657 k-m^2) ja viiden prosentin mukaiseksi

vuosivuokraksi 6 570 euroa, joka elinkustannusindeksillä tarkistettuna vuoden 2017 tasossa on 7 314,78 euroa.

Alue vuokrataan vesihuollon ja siihen liittyvien tukitoimintojen tarpeisiin 1.5.2017 alkaen. Vuokrasopimus päättyy samanaikaisesti kuin aiemmin 1.1.2010 alkaen HSY:lle samaan tarkoitukseen vuokrattujen kohteiden vuokrasopimukset eli 31.12.2039.

Elinkustannusindeksillä tarkistettu vuoden 2017 kahdeksalta kuukaudelta perittävä vuokra on 4 876,52 euroa.

Maanvuokrasopimusluonnos ja liitekartta vuokrattavasta kohteesta ovat tämän esityksen liitteinä.

Kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännön 4 §:n 33-kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää muiden kiinteistöjen kuin asemakaavoitetulla alueella sijaitsevien tonttien vuokralle antamisesta enintään 30 vuodeksi.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 21

Yrityspalvelujohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) Vantaan kaupunki vuokraa HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle vesihuollon ja siihen liittyvien tukitoimintojen tarpeisiin hyväksyttyjä maa-alueiden vuokrausperiaatteita noudattaen maanvuokralain (258/1966) 5. luvun säännösten mukaisesti noin 5 130 m^2:n suuruisen maa-alueen Tuusulan Maantiekylässä sijaitsevista tiloista 858-411-2-23 ja 858-411-7-50. Kohteen vuosivuokra 1.1.2010 hintatasossa on 6 570 euroa, joka sidotaan elinkustannusindeksiin. Alue vuokrataan 1.5.2017 – 31.12.2039 väliseksi ajaksi.
b) oikeutetaan yrityspalvelut tekemään sopimukseen teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 23

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) että Vantaan kaupunki vuokraa HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle vesihuollon ja siihen liittyvien tukitoimintojen tarpeisiin hyväksyttyjä maa-alueiden vuokrausperiaatteita noudattaen maanvuokralain (258/1966) 5. luvun säännösten mukaisesti noin 5 130 m^2:n suuruisen maa-alueen Tuusulan Maantiekylässä sijaitsevista tiloista 858-411-2-23 ja 858-411-7-50. Kohteen vuosivuokra 1.1.2010 hintatasossa on 6 570 euroa, joka sidotaan elinkustannusindeksiin. Alue vuokrataan 1.5.2017–31.12.2039 väliseksi ajaksi, ja
b) oikeuttaa yrityspalvelut tekemään sopimukseen teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Kartta vuokrattavasta kohteesta
- Maanvuokrasopimusluonnos

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätietoja:
maankäyttöinsinööri Jouni Kahila, puh. 09 839 20041, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

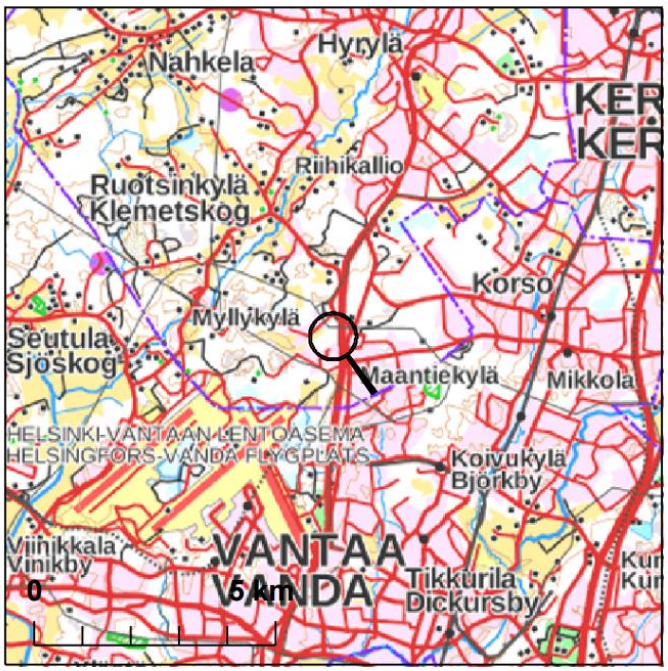

MAANVUOKRAUS /
HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Tuusula Kuninkaanlähteen vedenottamo

YPA/JK

Kunta: TUUSULA (858)

Maa-alue tiloista: 858-411-2-23
858-411-7-50

(pinta-ala n. 5130 m$^{2)}$

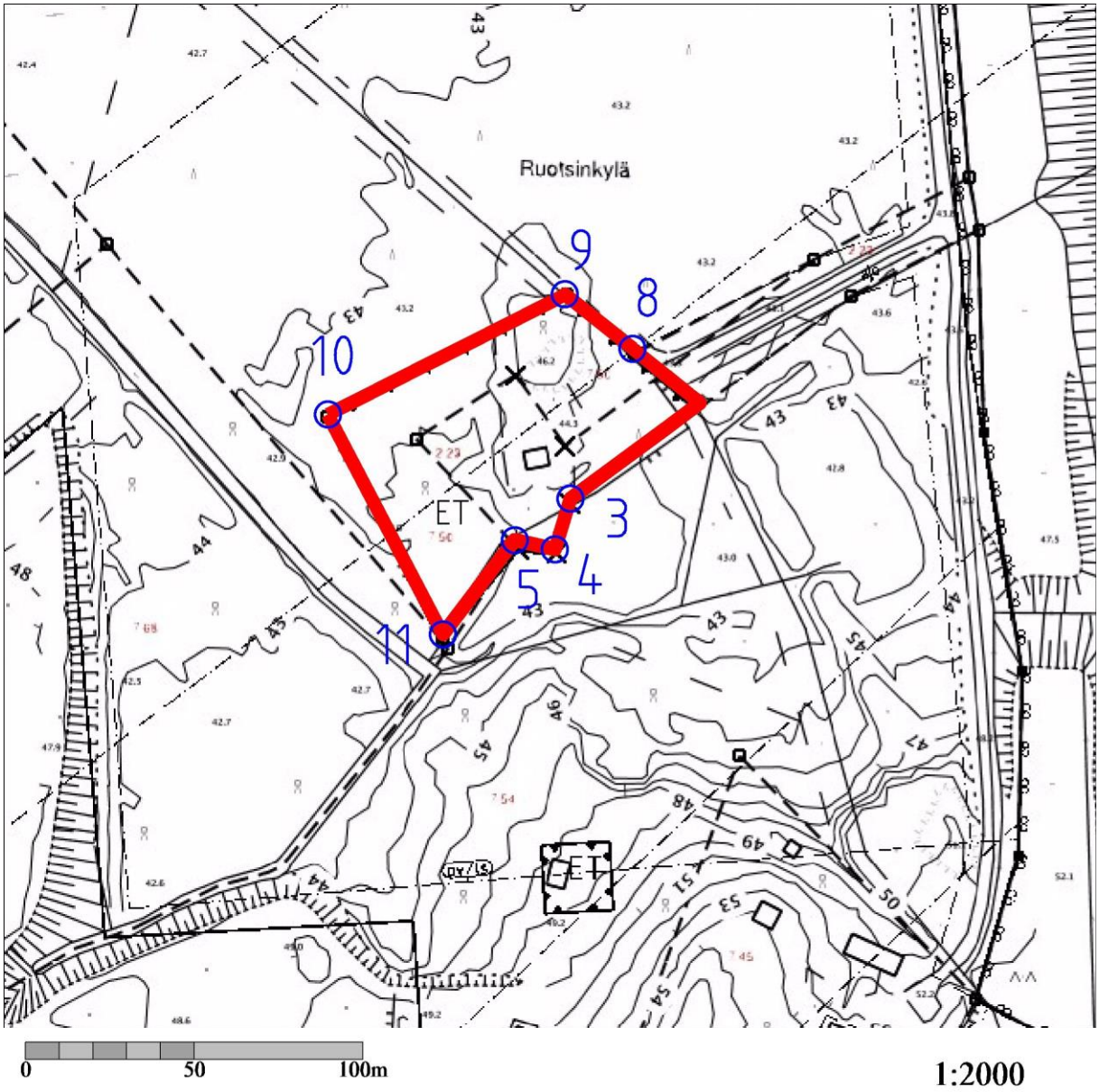

MAANVUOKRASOPIMUS

Vuokranantaja

Vantaan kaupunki (Y:0124610-9)
edustajana: maankäytön ja ympäristön toimiala
yrityspalvelut
Kielotie 28, 01300 Vantaa

Yhdyshenkilöt:
sopimusneuvottelut, Taina Andersson, puh. 09 839 22077
laskutus, Anne Nikola, puh. 09 839 24265
sähköposti: etunimi.sukunimi@vantaa.fi

Vuokramies

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY (Y: 2274241-9)
Postiosoite: PL 100, 00066 HSY
Puhelin: 09 15 611

Yhdyshenkilö:
Tuija Räty
email: tuija.raty@hsy.fi
puhelin 050 5111 639

Vuokrauksen kohde

Vantaan kaupungin omistamista tiloista 858-411-2-23 Källmark ja 858-411-7-50 Kaivola karttaliitteen osoittama noin 5130 m^2:n suuruinen maa-alue.

Vuokra-alueen käyttötarkoitus

Alue vuokrataan maanvuokralain (258/1966) muuta maanvuokraa säätelevän 5. luvun mukaisesti vesihuollon ja siihen liittyvien tukitoimintojen tarpeisiin.

Vuokrasopimuksen ehdot:

1. Vuokra-aika alkaa 1.5.2017 ja päättyy 31.12.2039.

2. Vuokran hinnoitteluperusteena on käytetty Vantaan kaupunginhallituksen 14.2.2011 § 58 hyväksymiä asiantuntijaryhmän laatimia HSY:lle vuokrattavien maa-alueiden vuokrausperiaatteita.

   Perusvuosivuokra on 1.1.2010 hintatasossa 6570 (kuusituhattaviisisataaseitsemänkymmentä) euroa vuodessa.

   Edellä mainittu vuotuinen vuokramaksu sidotaan elinkustannusindeksiin (1951:10=100) siten, että perusindeksinä on 1.1.2010 ajankohdan indeksin pisteluku ja tarkistusindeksinä kunkin kalenterivuoden joulukuun pisteluku. Tarkistettua vuokramaksua maksetaan sopimuksenalkamisvuotta seuraavan kalenterivuoden alusta lukien. Jos jonkin vuoden joulukuun indeksiluku on suurempi tai pienempi kuin perusindeksi, korotetaan tai alennetaan perusvuokramaksua vastaavasti.

Elinkustannusindeksillä tarkistettu vuoden 2017 kahdeksalta kuukaudelta perittävä vuokra on 4876,52 euroa.

Vuokran maksu suoritetaan vuosittain etukäteen vuokranantajan erikseen toimittamalla laskulla. Maksuaika on 30 pv laskun saapumisesta vuokramiehelle.

Jollei vuokramaksua suoriteta määräaikana, vuokramies on velvollinen maksamaan sille erääntymispäivästä maksupäivään asti korkolain mukaisen viivästyskoron.

3. Vuokramies saa rakentaa alueelle vuokranantajan sekä rakennusvalvontaviranomaisten hyväksymät rakennukset, rakennelmat ja laitteet.

Vuokramies hankkii kustannuksellaan mahdollisesti tarvittavat viranomaisten luvat.

4. Vuokramies on velvollinen sallimaan yhteiskuntaa tai kiinteistöä palvelevien kunnallisteknisten laitteiden, kuten vesi-, viemäri- ja hulevesijohtojen, sähkö- ja tietoliikennekaapeleiden tai muiden vastaavien rakenteiden sijoittamisen vuokra-alueelle, milloin sijoittamista ei voida muulla tavoin tyydyttävästi järjestää kohtuullisin kustannuksin.

Vuokramies on velvollinen sallimaan, että seinään, kattoon, porttiin tai aitaan laitetaan kiinnikkeitä tai tukia yhteiskuntaa tai kiinteistöä palvelevien kunnallisteknisten laitteiden tarpeita varten.

Vuokramiehelle korvataan edellä mainituista toimenpiteistä aiheutuva suoranainen vahinko.

5. Vuokra-alueella kasvavia puita ja pensaita ei saa vahingoittaa eikä luvatta kaataa.

Rakennustyön ajaksi puut on tarpeellisin osin suojattava. Siltä osin kuin rakentamisen yhteydessä joudutaan puustoa ja pensaita tai näihin liittyviä kantoja ja juurakkoja, maa-aineksia, kiviä tms. poistamaan, tulee luvalliseen rakennustyöhön ryhtyvän oikeudenhaltijan vastata edellä mainitun taloudellista arvoa omaamattoman ylijäämämateriaalin asianmukaisesta hävittämisestä omaan lukuunsa ja kustannuksellaan.

Puista ja niiden hoidosta vastaa vuokra-aikana vuokramies. Mikäli puita joudutaan lahoamisen vuoksi tai muusta syystä kaatamaan, voi vuokramies korvausta vastaan saada apua kaupungin asianomaiselta viranomaiselta.

Mullan, saven, hiekan tai muiden maalajien vieminen pois vuokra-alueelta on ilman vuokranantajan lupaa kielletty. Aluetta ei myöskään saa käyttää maa-ainesten käsittelyyn eikä varastointiin.

Maa-alueen käytössä vuokramiehen on noudatettava vuokranantajan antamia ohjeita ja määräyksiä.

6. Vuokramiehen tulee pitää vuokra-alue ja sen välittömässä läheisyydessä oleva ympäristö sekä rakennukset, rakennelmat ja laitteet hyvässä ja siistissä kunnossa. Vuokramies huolehtii järjestyksen valvomisesta vuokra-alueella.

Vuokra-aluetta, sen osaa sekä sillä olevia rakennuksia, rakennelmia ja laitteita ei saa ilman vuokranantajan suostumusta käyttää muuhun kuin kaavan tai tämän vuokrasopimuksen mukaiseen tarkoitukseen, eikä vuokra-alueella saa harjoittaa sellaista toimintaa, joka savulla, hajulla, melulla tai muulla tavoin häiritsee kohtuuttomasti ympäristöä.

7. Alue vuokrataan sopimuksen alkamisajankohdan mukaisessa kunnossa.

8. Vuokramiehen tulee hakea vuokraoikeuden pysyvyyden vakuudeksi erityisen oikeuden kirjaamista Maanmittauslaitokselta maakaaren mukaisesti. Vuokramies antaa tällä sopimuksella vuokranantajalle valtuutuksen hakea puolestaan mainittua kirjaamista hakijan lukuun ja kustannuksella.

9. Vuokra-alueen tai sen osan luovuttaminen toisen hallintaan on kielletty.

Vuokramiehellä on kuitenkin oikeus vuokranantajaa enempää kuulematta siirtää vuokraoikeus toiselle.

Vuokra-alueella olevien rakennusten tai rakennelmien omistusoikeutta ei saa luovuttaa vuokraoikeudesta erillään.

Uuden vuokramiehen on haettava vuokraoikeutensa kirjaamista Maanmittauslaitokselta maakaaren mukaisesti. Vuokramiehen tulee välittömästi siirron tapahduttua toimittaa vuokranantajalle jäljennös saannon perusteena olevasta asiakirjasta, sekä ilmoittaa samalla kirjallisesti vuokranantajalle maanvuokran uusi laskutusosoite. Entinen vuokramies vastaa vuokraehtojen täyttämisestä omalta hallinta-ajaltaan, ja lisäksi sen jälkeiseltäkin ajalta niin kauan, kunnes Maanmittauslaitos on kirjannut vuokraoikeuden siirron uuden vuokramiehen nimiin.

10. Vuokrasopimuksen päättyessä on vuokramiehen kustannuksellaan poistettava alueella olevat rakennukset, rakennelmat ja laitteet sekä tasoitettava ja puhdistettava alue sopimushetken alkamisajankohtaan vastaavaan kuntoon. Mikäli, vuokramies ei ole suorittanut em. toimenpiteitä voi vuokranantaja suorittaa ne vuokralaisen kustannuksella.

11. Vuokranantajalla on oikeus toimittaa vuokra-alueella katselmuksia, joista kuitenkin, mikäli se hankaluudetta voi tapahtua, on vuokramiehelle hyvissä ajoin sitä ennen ilmoitettava ja joissa vuokramiehen tai hänen edustajansa, mikäli mahdollista, on oltava läsnä. Katselmuksessa tarkastetaan, onko vuokra-alue ja sillä olevat rakennukset hyvässä kunnossa ja onko vuokrasopimuksen määräyksiä muutoin noudatettu. Jos tarkastus on aiheuttanut muistutuksia, on puutteellisuudet korjattava vuokranantajan määräämässä ajassa.

12. Lisäksi osapuolet ovat sopineet seuraavaa:
Vuokramies on vastuussa mahdollisesta vuokra-alueen maaperän pilaantumisesta, joka on tapahtunut sinä aikana, jolloin alue on ollut vuokramiehen tai sitä edeltäneen organisaation (Vantaan Veden) hallinnassa.

Jos vuokraoikeus siirretään, tulee vuokramiehen antaa uudelle vuokramiehelle käytettävissään olevat tiedot tontin maaperän pilaantumisesta.

Vuokramies on vuokra-ajan päättymiseen mennessä velvollinen esittämään vuokranantajalle riittävän selvityksen alueella harjoitetusta toiminnasta sekä alueella säilytetyistä jätteistä tai aineista, jotka voivat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista. Tarvittaessa vuokramiehen on tutkittava alueen maaperä.

Mikäli vuokra-alue tai osa siitä on vuokramiehen hallinnan aikana pilaantunut, vuokramies on vuokra-ajan päättyessä velvollinen kunnostamaan vuokra-alueen maaperän siten, ettei sen pilaantumisesta myöhemminkään aiheudu lisäkustannuksia alueen rakentamiselle.

Vuokramies on velvollinen kustannuksellaan poistamaan vuokra-alueella tai sen maaperässä mahdollisesti olevat rakennus- tai muut jätteet ja vanhat rakenteet, kuten johdot, putket, pylväät, asfaltoinnin, perustukset tai muut vastaavat sekä siivoamaan vuokra-alueen.

Mikäli vuokra-alue asemakaavasta johtuen muuttuu, on vuokranantajalla oikeus tarkistaa vuokra-alueen rajaus kaavan mukaiseksi.

Vuokramiehellä on oikeus luopua vuokra-alueen tai sen osan käyttöoikeudesta ennen vuokrakauden päättymistä erikseen sovittavan aikataulun mukaisesti. Luopumisen vaikutuksesta vuokran suuruuteen neuvotellaan vuokramiehen ja vuokranantajan kesken erikseen.

Mikäli vuokranantaja tarvitsee osia vuokra-alueesta käyttöönsä siten, että käyttö ei vaikeuta alueen käyttöä vesihuollon tarpeisiin, niin alueen käytöstä voidaan sopia tapauskohtaisesti vuokramiehen kanssa.

Mikäli vuokra-alueella olevia rakenteita joudutaan asemakaavan muutoksesta johtuen siirtämään, vastaa kaavamuutoksen toimeenpanija siirrosta aiheutuvista kustannuksista. Vuokramies osallistuu siirtokustannuksiin saamansa hyödyn mukaisesti (ikähyvitys).

Tämä vuokrasopimus perustuu Vantaan kaupunginhallituksen xxxxkuun xx. päivänä 2017 pöytäkirjan xx §:n kohdalla tekemään päätökseen.

Tätä sopimusta on tehty kaksi samanlaista kappaletta, yksi vuokranantajalle ja yksi vuokramiehelle.

ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla XX.X.2017

VANTAAN KAUPUNGIN PUOLESTA

_____

Kai Ketelimäki
kiinteistöpäällikkö, valtakirjalla

HELSINGIN SEUDUN YMPÄRISTÖPALVELUT -KUNTAYHTYMÄ (HSY)

_____

Tommi Fred
vs. toimialajohtaja

24 § Asemakaavan muutos 001925 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 15 Myyrmäki / Myyrmäen keskusta

VD/4405/10.02.04.01/2016
HP/TLA/JOR/AOL/SRU/ET/JB

Asemakaavan muutosluonnoksessa esitetään tehokkaiden, korkeatasoisten ja omaleimaisten keskustakortteleiden rakentamista Myyrmäen keskustaan Paalutorin pohjoispuolelle ja Paalukylänpuiston reunalle. Kolmeen kortteliin sijoittuu asuntoja sekä liike- ja palvelutiloja. Kilterin koulun ja päiväkodin sekä Myyrmäkitalon tonttien asemakaavat ajantasaistetaan. Asemakaavan yhteydessä laaditaan julkisen ulkotilan yleissuunnitelma keskusta-alueelle.

Asemakaavamuutosluonnos koskee kortteleita 15403 ja 15406, 15422 ja 15423 sekä osaa korttelista 15511 sekä katu-, tori- ja virkistysalueita kaupunginosassa 15, Myyrmäki. Muutosluonnos koskee kumoutuvassa asemakaavassa 15403, 15404 ja osa korttelia 15406 ja 15511 sekä katu-, tori- ja virkistysalueita kaupunginosassa 15, Myyrmäki.

Tonttijako ja tonttijaon muutos (luonnos) koskee kortteleita 15403, 15406, 15422, 15423 ja osaa korttelista 15511 kaupunginosassa 15, Myyrmäki.

Alue sijaitsee Myyrmäen keskustassa.

Kaavan hakija
Vantaan kaupunki.

Maanomistus
Kaupunki omistaa alueen kiinteistöt.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet Rakennusosakeyhtiö Hartela, VVO-yhtymä Oyj, Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö (HOAS), Myyrmäki-liike, Asoasunnot Uusimaa Oy ja Citycon Oy sekä suunnittelijakonsultteina arkkitehtitoimisto Innovarch Oy, WSP Finland Oy ja Trafix Oy.

Yleiskaava
Kaavamuutosluonnoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa keskustatoimintojen aluetta (C), jolle voi rakentaa toimisto-, liike- ja palvelutiloja, asuntoja ja keskustaan soveltuvia työpaikkoja, sekä tehokasta asuntoaluetta (A1), jolle saa rakentaa ensisijaisesti asuinkerrostaloja ja sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen.

Asemakaavan muutos
Asemakaavan muutosluonnoksen lähtökohtana on Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voittaneet ehdotukset, joiden pohjalta asemakaavan muutosluonnoksen suunnittelu aloitettiin.

Asemakaavalla tehostetaan Myyrmäen keskustan maankäyttöä. Keskustan korttelialueiden rakentamisen määrä kasvaa, samoin kerroskorkeudet. Asumisen osuus lisääntyy verrattuna nykyiseen asemakaavaan kun Paalutorin varren yleisten rakennusten korttelialue (Y) ja sen pohjoispuolella oleva liikerakennusten korttelialue (AL) muuttuvat asuinkerrostalojen korttelialueiksi (AK) sekä Paalukylänpuiston reunaan tulee uusi asuinkerrostalojen korttelialue (AK). Kaavassa uutta asumista esitetään 35 000 k-m^2. Asuinkerrostalojen katutasoon tulee liike-, myymälä- ja ravintolatilaa vähintään 2 600 k-m^2, joka avautuu torialueille ja jalankululle ja pyöräilylle varatuille kaduille (pp). Osa kivijalkaliiketiloista on yksikerroksisia ja niiden päälle tulee asukkaiden oleskelupiha. Asuinkortteleiden keskellä olevat pihat merkitään asumista palvelevaksi yhteiskäyttöiseksi korttelialueeksi (AH). Asuinkerrostalojen korttelialueilla sovelletaan autopaikkanormia: 1 ap/130 k-m2. Korttelissa 15403 tontilla 2 sallitaan opiskelija-asuminen. Opiskelija-asunnoille tulee varata 10 autopaikkaa Myyrmäen keskustan yleiseen pysäköintilaitokseen.

Väliaikainen maanpäällinen pysäköinti, joka on sijoittunut rakentamattomille korttelialueille, siirtyy keskustan yleisiin, vajaakäyttöisiin pysäköintilaitoksiin. Uusien asuinkerrostalokortteleiden

parkkipaikat tulevat kortteleiden ja katu- ja torialueiden alle maanalaiseen pysäköintilaitokseen. Torikauppiaita varten varataan maantasopysäköintiä.

Paalutori säilyy nykyisen kokoisena tapahtuma- ja kauppatorina. Paalutorin pohjoispuolelle tulee uusi toiminnallinen aukio, Ruukkutori, jossa Myyrmäenraitin ja Ruukkupolun kevyt liikenne kohtaavat. Paalukylänpuistoa kehitetään monipuolisena ulkotilana ja avokallion lakialue säilytetään.

Kilterin koulun tontin asemakaava ajantasaistetaan, merkintä muuttuu opetus- ja sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialueesta (YOS) yleisten rakennusten korttelialueeksi (Y), tonttitehokkuus e=0,50 ja suurin kerrosluku (III) säilyvät. Myyrmäkitalo saa uuden korttelinumeron, sillä uusi jalankulkuun ja pyöräilyyn osoitettu katualue Artsinpolku erottaa tontin omaksi korttelialueeksi.

Keskustan suunnittelun yhtenä merkittävä kriteerinä on ollut asuntojen rahoitus- ja hallintamuotojen monipuolisuus. Kortteleihin tulee asuntoja eri rahoitusmuodoilla: omistusasumista (54,9 % asuinkerrosalasta), vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja (28,6 %), valtion tukemia vuokra-asuntoja opiskelijoille (14,3 %) ja asumisoikeusasuntoja (5,7 %).

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty 29.4.2016, jolloin Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun tuloksen mukainen suunnittelu aloitettiin. Kaavoitus on tullut vireille 8.3.2008 kaavamuutoksena numerolla 001925.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin viisi kappaletta. Kilpailuehdotuksista, jotka olivat nähtävillä 8.–22.9.2015, saatiin 176 kpl kirjallista palautetta.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Kaavatyö kohdistuu kokonaan Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa (35 000 k-m^2, n. 650 asuntoa) ja liiketilaa (vähintään 2 600 k-m2).

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus, joka tehdään kaavan ehdotusvaiheessa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.10.2016 § 16

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 10.10.2016 päivätty asemakaavamuutos luonnos 001925 ja luonnos tonttijaosta sekä tonttijaon muutoksesta, 15 / Myyrmäki / Myyrmäen keskusta.
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 24.10.2016 § 32

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 30 §:n mukaisesti 10.10.2016 päivätty asemakaavamuutosluonnos 001925 ja luonnos tonttijaosta sekä tonttijaon muutoksesta, 15 / Myyrmäki / Myyrmäen keskusta, ja
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosluonnos ja luonnos tonttijaosta sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 30 §:n nojalla nähtävillä 9.11.–8.12.2016. Tänä aikana jätettiin kaksi mielipidettä. AS Oy Vantaan Kaarenhavun (Liesikuja 6) mielipiteessä esitettiin, että suunnittelussa tulisi Puistotornin osalta palata kuusikerroksiseen asuintaloratkaisuun. Toisessa mielipiteessä toivottiin keskustakortteleihin yli 55-vuotiaille tarkoitettua asumisoikeusjärjestelmällä toteutettua senioritaloa.

Mielipiteiden johdosta tehdyt muutokset
Kahden tornitalon kerrosten määrää on vähennetty. Korttelin 15422 puistotornissa kerroksia on XII (luonnoksessa XIV) ja korttelin 15403 tornitalossa kerroksia on XV (luonnoksessa XVI). Kerroskorkeudet alleviivataan, eli ne tulee toteuttaa kaavassa osoitetulla kerrosluvulla.

Muu osallistaminen

Keskustan uudistumisesta tehtiin myös 3-D malli, esittelyvideo sekä julkaistiin 3-D-peli julkisen ulkotilan yleissuunnitelmasta. Pelissä pystyi liikkumaan uudistuvalla keskusta-alueella ja siinä sai antaa mielipiteen mm. katupinnoitteista ja -valaisimista 28.2.2017 asti. Vastauksia tuli 109 kappaletta. Asukkaiden mielipiteitä Myyrmäen keskustasta ja sen kehittämisestä kerättiin lisäksi Mun Myrtsi -mobiilisovelluksen kautta 1.9.–30.11.2016. Keskustan uudistumista esiteltiin myös mm. Paalutorilla olleessa Kontissa 1.–9.9.2016, taiteiden yö -tapahtumassa, nuorille järjestetyssä pelipajassa, Myyrmäen eläkeläisten tilaisuudessa ja Myyrmannin tapahtumissa.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 24.10.2016 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausunto pyydettiin yhdeksän ja saatiin viisi kappaletta seuraavilta tahoilta: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY), Vantaan Energia/ Vantaan Energia Sähköverkot Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymällä (HSY), Vantaan kaupunginmuseo, Myyrmäki-liike.

Lausuntojen johdosta tehdyt muutokset

Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on muutettu siten, että ne takaavat Kilterin kouluun liittyvien arvojen suojelemisen asemakaavassa (Vantaan kaupunginmuseo) sekä mahdollistavat Iskospolun varrella asuntoja, liike- ja työtiloja sekä niiden yhdistelmiä (Myyrmäki-liike). Lausuntojen johdosta kaavaselostusta on täydennetty mm. Kilterin koulun kulttuurihistoriallisten arvojen, vesihuolto- ja viemäriverkoston, muuntamoiden sekä liikenne- ja ratamelun osalta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettiin 2.2.2017 suunnittelualueen laajetessa.
Suunnittelualueeseen otettiin mukaan Ruukkutorin pysäköintilaitos korttelissa 15421 ja radan itäpuolella olevat autopaikkojen korttelialueet korttelissa 15413 sekä liikennealueita. Mielipiteet suunnittelualueen laajentamista koskien pyydettiin 17.2.2017 mennessä (MRL 62 §). Kirjallisia mielipiteitä ei tullut.

Asemakaavan muutos koskee kortteleita 15403, 15406, 15422 ja 15423 sekä osaa korttelista 15511, 15413, 15421 sekä katu-, tori-, rautatie-, virkistys- ja liikennealueita kaupunginosassa 15, Myyrmäki (kumoutuvan asemakaavan kortteleita 15403, 15404, 15406 ja osaa korttelia 15511, 15513, 15521 sekä katu-, tori-, virkistys- ja liikennealueita kaupunginosassa 15, Myyrmäki).

Tonttijako ja tonttijaon muutos koskee kortteleita 15422 ja 15423 kaupunginosassa 15, Myyrmäki.

Keskeiset muutokset:
- Asuinrakentamista esitetään 33 400 k-m^2 ja liiketilaa 2 600 k-m^2, yhteensä 36 000 k-m^2.
- Kahden tornin kerrosten lukumäärä laskenut (XIV > XII, XVI > XV). Korttelin 15406 tornissa XVI-kerrosta.
- Tornien ja I-kerroksisten liiketilojen kerrosten lukumäärä alleviivataan.
- Asuntojakauman osuus: omistusasumista (54,6 % asuinkerrosalasta), vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja (24,4 %), valtion tukemia vuokra-asuntoja opiskelijoille (15 %) ja asumisoikeusasuntoja (6 %).
- Kilterin koulun suojelu sr-merkinnällä ja siihen liittyvällä määräyksellä
- Kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on tarkistettu.

- Tontin rajoja on tarkistettu, kortteleissa 15403 ja 15406 on ohjeelliset tontinrajat.
- Suunnittelualueen laajennus (Osallistumis- ja arviointisuunnitelman päivitys 2.2.2017).

Sopimus
Asemakaavaan ei liity toteuttamissopimusta. Kaupunki tulee myymään tontit tonttivarausten perusteella Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voittajille.

Seuraavat kaupunkisuunnittelulautakunnan 10.10.2016 § 16 ja kaupunginhallituksen 24.10.2016 § 32 liitteinä olleet asiakirjat ovat nähtävillä kokouksessa:
- Myyrmäen keskustan ilmastovaikutusten arviointi / 001925
- Myyrmäen keskustan tuulisuusselvitys / 001925
- Myyrmäen keskustan pysäköintiselvitys / 001925

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 9

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavan muutosehdotus 001925 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 15 / Myyrmäki/ Myyrmäen keskusta,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:
Kaupunkisuunnittelujohtaja ilmoitti selostukseen tehdyistä täsmennyksistä ja liitekuvan päivityksestä.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 24

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavan muutosehdotus 001925 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 15 / Myyrmäki/ Myyrmäen keskusta, ja
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginhallituksen jäsen Susanna Bruun poistui esteellisenä kokoushuoneesta tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 13.3.2017 / Il
- Julkisen ulkotilan yleissuunnitelma, 13.3.2017, WSP

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti vs. Johanna Rajala, puh. 09 8392 2238
asemakaavasuunnittelija Anne Olkkola, puh. 09 8392 6528
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

001925 MYYRMÄEN KESKUSTA

MYYRMÄKI

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 13.3.2017 päivättyä / II asemakaavakarttaa nro 001925. Kaavoitus on tullut vireille 29.4.2016.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

koskee kortteleita 15403, 15406, 15422 ja 15423 sekä osaa korttelista 15511, 15413, 15421 sekä katu-, tori-, rautatie-, virkistys- ja liikennealueita kaupunginosassa 15, Myyrmäki (kumoutuvan asemakaavan kortteleita 15403, 15404, 15406 ja osaa korttelia 15511, 15513, 15521 sekä katu-, tori-, virkistys- ja liikennealueita kaupunginosassa 15, Myyrmäki).

Tonttijako ja tonttijaon muutos:

korttelit 15422 ja 15423 kaupunginosassa 15, Myyrmäki.

Asemakaavan muutoksella mahdollistetaan tehokkaiden, korkeatasoisten ja omaleimaisten keskustakortteleiden rakentaminen Myyrmäen keskustaan Paalutorin pohjoispuolelle ja Paalukylänpuiston reunalle. Kolmeen kortteliin sijoittuu asuntoja sekä liike- ja palvelutiloja. Kilterin koulu suojellaan. Kilterin koulun ja päiväkodin, Myyrmäkitalon, Ruukkukujan pysäköintilaitoksen ja terveysaseman vieressä olevien pysäköintialueiden asemakaavat ajantasaistetaan. Asemakaavan yhteydessä laaditaan julkisen ulkotilan yleissuunnitelma keskusta-alueelle.

Kaupunki tulee myymään tontit tonttivarausten perusteella Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voittajille.

Kaavan laatija: asemakaavasuunnittelija Anne Olkkola, Vantaan kaupunki;
anne.olkkola@vantaa.fi, puh. 09-839 26528.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

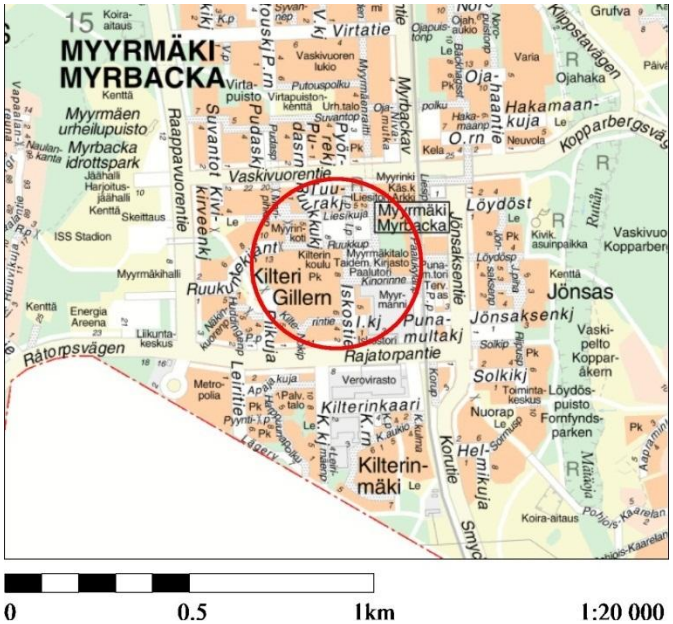

Suunniteltava alue on Myyrmäen keskustassa juna-aseman vieressä, kauppakeskus Myyrmannin ympärillä. Suunnittelualue rajautuu etelässä Myyrmannin kauppakeskukseen ja Rajatorpantiehen, lännessä Kilterin koulun ja päiväkodin tontin rajoihin ja Iskospolkuun, pohjoisessa Liesikujaan sekä idässä Paalukylänpuiston rajoihin, Myyrmäen asemaan ja Jönsaksentiehen. Suunnittelualueeseen sisältyy myös Ruukkukujan pysäköintilaitos.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Myyrmäen keskustan suunnittelu on ollut kaupunkisuunnittelun työohjelmassa vuodesta 2006 lähtien ja kaavatyö on käynnistynyt vuonna 2008 kaavamuutoksena numerolla 001925. Aikaisempi viitesuunnitelma on ollut nähtävillä 13.6. – 21.8.2012 ja aikaisempi asemakaava-ehdotus on ollut nähtävillä 16.1. – 14.2.2013. Näihin liittyen on järjestetty osallistumiset: 6.3. – 25.4.2008, 12.7. – 31.8.2012.
- Myyrmäen keskustan kehittämisestä järjestettiin suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu 26.11.2014 – 31.3.2015.
- Kilpailuehdotukset olivat nähtävillä 8.-22.9.2015 ja niihin liittyen järjestettiin osallistuminen 21.8. – 22.9.2015.
- Asemakaavamuutoksen lähtökohdaksi otettiin kilpailun voittajatyöt ja päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkaistiin 29.4.2016.
- Mielipiteet pyydettiin 17.6.2016 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin viisi kappaletta.
- Hankkeeseen liittyen järjestettiin kaupunkisuunnitteluseminaari 17.5.2016 ja asukastilaisuus 8.6.2016. Asukkaiden mielipiteitä kerättiin myös karttapohjaisella nettikyselyllä 9.5.– 17.6.2016.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.10.2016 ja kaupunginhallitus 24.10.2016 hyväksyivät asemakaavamuutosluonnoksen nähtäville MRA 30 §:n mukaisesti 9.11.-8.12.2016 sekä pyytämään tarvittavat lausunnot.
- Asukastilaisuus pidettiin 2.11.2016 Kilterin koululla ja 13.12.2016 Liesikuja 6:n asukkaille.
- Keskustan suunnitelmasta tehtiin 3-D malli, esittelyvideo sekä julkaistiin 3-D peli julkisen ulkotilan yleissuunnitelmasta. Pelissä sai antaa mielipiteen mm. katupinnoitteista ja -valaisimista 28.2.2017 asti.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettiin 2.2.2017 suunnittelualueen laajetessa. Suunnittelualueeseen otettiin mukaan Ruukkutorin pysäköintilaitos korttelissa 15421 ja radan itäpuolella olevat autopaikkojen korttelialueet korttelissa 15413 sekä liikennealueita.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä 5
2. Lähtökohdat 6
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 6
2.2 Suunnittelutilanne 13
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet 18
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo 18
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö 18
3.4. Asemakaavan tavoitteet 23
3.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot 24
4. Asemakaavaluonnoksen kuvaus 26
4.1 Kaavan rakenne 26
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen 27
4.3 Aluevaraukset 27
4.4 Kaavan vaikutukset 31
4.5 Ympäristön häiriötekijät 36
4.6 Nimistö 37
5. Asemakaavaprosessi ja kaavan toteutus 37
6. Kaavatyöhön osallistuneet 37
7. Asemakaavan seurantalomake 40
8. Asemakaavakartta ja –määräykset 42
9. Muu suunnitelma-aineisto 49

LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- Asemapiirros, alueleikkauksia ja -julkisivuja, havainnekuvia, varjotutkielmia, Arkkitehtitoimisto Innovarch Oy, 28.2.2017
- Kiinteistömuuntamoiden sijainnit, Vantaan Energia, 11.1.2017
- Korttelipihat ja julkisen ulkotilan yleissuunnitelma, WSP Oy, 6.3.2017
- Pelastusreitit (ajouratarkastelu), WSP Oy, 11.1.2017
- Liikenteen yleissuunnitelma, katupoikkileikkauksia, 23.9.2016, WSP
- Tekninen tilavaraustarkastelu (asemapiirros ja poikkileikkaukset), 22.9.2016, WSP
- Vesihuollon yleissuunnitelma, Vantaan kaupunki, 13.2.2017

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Myyrmäen keskustan pysäköintiselvitys, 31.8.2016, Trafix Oy
- Myyrmäen keskustan julkisten ulkotilojen Ja korttelipihojen tuulisuusselvitys, 17.5.2016, WSP
- Ilmastovaikutusten arviointi, 23.9.2016, Vantaan kaupunki
- Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu 26.11.2014 – 31.3.2015, kilpailuohjelma, arvostelupöytäkirja ja kaupunginhallituksen päätös kilpailun voittajasta 14.12.2015, Vantaan kaupunki
- Julkisen ulkotilan yleissuunnitelma, 13.3.2017, WSP

1. TIIVISTELMÄ

Taiteilijan näkemys.

Myyrmäen keskustaa on rakennettu 1970-luvulta, mutta alue on jäänyt keskeneräiseksi. Alueelle on rakennettu 1980–90 -luvuilla kauppakeskus Myyrmanni, Myyrmäkitalo, Kilterin koulu, vanhainkoti Myyrinkoti, kauppakeskus Isomyyri ja Ruukkukujan pysäköintitalo. Keskellä on rakentumattomia tontteja, jotka ovat väliaikaisesti toimineet pysäköintialueina, sekä Paalutori ja Paalukylänpuisto. Paalutori toimii kauppatorina sekä markkina- ja tapahtumapaikkana. Rakentaminen sijoittuu nykyiseen keskustaan, joten kaavamuutos vahvistaa Myyrmäkeä aluekeskuksena.

Yleiskaavassa kaava-alue on keskustatoimintojen aluetta C, jolle voi rakentaa toimisto-, liike- ja palvelutiloja, asuntoja ja keskustaan soveltuvia työpaikkoja, sekä tehokasta asuntoaluetta A1, jolle

saa rakentaa ensisijaisesti asuinkerrostaloja ja sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen.

Voimassa olevassa asemakaavassa alueita on varattu liikerakennuksille, yleisille ja opetus- ja sosiaalitointa palveleville rakennuksille, autopaikkojen korttelialueiksi, kaduiksi, rautatiealueeksi, toriksi ja puistoksi. Suurimmat sallitut kerrosluvut vaihtelevat II½ - IV.

Asemakaavamuutoksessa väliaikaisina pysäköintialueina toimineille rakentamattomille tonteille sekä Paalukylänpuiston reunaan esitetään kolmea keskustamaista asuinkorttelia (AK), joihin sijoittuu XII-XVI -kerroksiset asuintornit ja I-kerroksiset liiketilat sekä asumista palvelevia yhteistiloja. Kahteen umpikortteliin sijoittuu lisäksi enintään kahdeksan kerroksisia asuinkerrostaloja sekä kivijalkaan liike- ja palvelutiloja sekä asumista palvelevia yhteistiloja. Korttelipihat merkittään asumista palveleviksi yhteiskäyttöisiksi korttelialueiksi, AH. Asuinrakentamista tulee yhteensä 33400 k-m^2 ja liike- ja palvelutilaa 2600 k-m^2. Asukaspysäköinti tulee kortteleiden alle.

Paalutori säilyy avoimena tori- ja tapahtumatilana. Paalutorin reunaan tulee uusien kortteleiden myötä kivijalkaliiketilaa. Myyrmäenraitin ja Ruukkupolun risteykseen tulee uusi kivijalkaliiketilojen rajaama aukio, Ruukkutori. Aukioita, Paalukylänpuistoa ja katualueita suunnitellaan kaavatyön yhteydessä tehtävällä julkisten alueiden yleissuunnitelmassa.

Kilterin koulun ja päiväkodin sekä Myyrmäkitalon tonttien asemakaavat ajantasaistetaan ja ne merkitään yleisten rakennusten korttelialueiksi, Y. Kilterin koulu suojellaan sr-kaavamerkinnällä ja siihen liittyvällä kaavamääräyksellä.

Yleinen pysäköinti, joka on sijoittunut väliaikaisesti Paalutorin pohjoispuolelle maantasoon, siirtyy keskustan muihin yleisiin vajaakäyttöisiin pysäköintilaitoksiin. Torikauppiaita varten varataan maantasopysäköintiä. Korttelissa 15403 Iskospolkuun rajautuvalle tontille sallitaan opiskelija-asuminen. Opiskelija-asuntoihin ei osoiteta autopaikkoja, vieraspaikkoja tulee varata 10 kappaletta Ruukkukujan yleiseen pysäköintilaitokseen korttelissa 15421. Muualla asuinkortteleissa sovelletaan autopaikkanormia: 1 ap/130 k-m^2.

Ruukkukujan pysäköintilaitoksen ja radan itäpuolella terveysaseman korttelissa olevien autopaikkojen korttelialueiden (LPA) sekä rautatiealueella olevalle yleisen pysäköintialueen (lp) käyttötarkoitukselle ei esitetä muutoksia. Niiden kaavamerkinnät tarkistetaan, jotta ne vastaavat uusia korttelinumeroita.

Keskustan suunnittelun yhtenä merkittävä kriteerinä on ollut asuntojen rahoitus- ja hallintamuotojen monipuolisuus. Kortteleihin tulee asuntoja eri rahoitusmuodoilla: omistusasumista (54,6% asuinkerrosalasta), vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja (24,4%), valtion tukemia vuokra-asuntoja opiskelijoille (15%) ja asumisoikeusasuntoja (6%).

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Myyrmäki on 15 800 asukkaan kerrostalovaltainen kaupunginosa ja lähes 54 000 asukkaan aluekeskus. Myyrmäki sijaitsee Kehäradan varrella ja lähellä Hämeenlinnanväylää. Liikenneyhteydet Helsingin keskustaan, lentoasemalle ja muualle pääkaupunkiseudulle ovat erinomaiset.

Ilmakuva 2015, Vantaan kaupunki. Suunnittelualue on rajattu punaisella.

2.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Alue sijoittuu entiseen viljelysmaisemaan. Nykyisen Liesikujan kohdalla oli aiemmin Mätäojaan laskeva puro ja viljelty purolaakso sen ympärillä. Asutus on muokannut maisemaa kivikaudelta asti. Paalukylänpuistoa ja Kilterin koulun ja päiväkodin tontin metsikköä lukuun ottamatta keskustassa ei ole enää havaittavissa alkuperäistä luonnonmaisemaa. Puisto on maaperältään hiekkaa ja kalliota, eteläosassa moreenia. Keskusta-alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

Vesistöt ja vesitalous

Kaava-alue kuuluu Mätäojan valuma-alueeseen. Kuivatus on alueella hoidettu hulevesiviemäröinnillä. Hulevesiviemärit purkavat Myyrmäen itäpuolella Mätäojaan, jonka ympäristö on kasvistollisesti ja eläimistöllisesti arvokasta aluetta. Mätäoja laskee Helsingin Isossa Huopalahdessa mereen. Kaava-alue on pääosin pysäköintialuetta sekä katu- ja torialuetta, jotka ovat pääasiassa vettä läpäisemätöntä pintaa. Vettä läpäisevää pintaa on Paalukylänpuistossa ja pysäköintialueen istutusalueilla. Kaava-alue ei sijaitse pohjavesialueella.

Maaperä

Alueella maanpinta vaihtelee tasovälillä noin +29...+39 (N2000). Maanpinta on alimmillaan alueen keskiosalla ja nousee kohti kaava-alueen itä- ja länsiosaa.

Paalukylänpuistossa on kalliomäki, jonka ympärillä on moreenia, hiekkaa ja täytemaata. Hiekka-alueella tehtyjen kairausten perusteella maan pinnassa olevan hiekkakerroksen alla esiintyy paikoin hienorakeisia maakerroksia noin 2-5 metrin syvyydellä maanpinnasta.

Kaava-alueen keskiosa pääosin täytemaa-aluetta, jonka reunoilla on savea ja silttiä. Alueen länsiosalla maaperä on pintamaalajikartan mukaan hiekkaa ja moreenia. Kallio on paikoin paljastuneena tai lähellä maanpintaa. Kaava-alueella pohjavettä voi esiintyä paikallisesti kalliopainanteissa.

Paksujen hiekka-, siltti- ja savialueilla rakennusten suositeltu perustamistapa on paalutus. Kallion tai pohjamoreenin ollessa lähellä perustamistasoa perustamistapa voi olla maanvarainen. Maanalaisia pysäköintitiloja sisältävät rakennukset voidaan perustaa kantavan pohjamaan tai kallion varaan. Perustamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja -suunnitelmiin.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Myyrmäen suuralueella asuu tällä hetkellä lähes 54 000 asukasta. Varsinaisessa Myyrmäen kaupunginosassa on asukkaita lähes 15 800. Myyrmäen kaupunginosan väkiluku on kasvanut 2000-luvulla keskimäärin noin 150 asukkaalla vuodessa. Myyrmäen nykyisessä ikärakenteessa yli 65 vuotiaiden osuus on keskimääräistä suurempi. Nyt asukkaista n. 27% on alle 24-vuotiaita ja 23%. yli 65-vuotiaita.[1]

Asuminen ja sosiaalinen ympäristö

Kaava-alueella ei ole asuntoja. Myyrmäen kaupunginosan väestön sosiaalisen rakenteen piirteisiin kuuluu mm. korkea ikä, yksin eläminen, lapsettomat avopariperheet ja työttömyys. Metropolian kampuksen laajentumisen myötä alueen väestön ikärakenteen odotetaan nuorentuvan. Myyrmäessä toimii lukuisia yhdistyksiä ja harrasteryhmiä, muun muassa Myyrmäki-liike. Se on toiminut aktiivisesti esimerkiksi kaupunkisuunnitteluun ja erilaisiin kaupunkikulttuuriin liittyvissä hankkeissa ja toiminnallaan vahvistanut yhteisöllisyyttä. Erityisteemana Myyrmäessä on katutaide.

Palvelut ja työpaikat

Myyrmäen kaupunginosassa oli vuonna 2013 vajaa 5000 työpaikkaa. Määrä oli vähentynyt 650 työpaikalla vuodesta 2003 vuoteen 2013. Myös suuralueen työpaikkamäärä, joista n. 22 % sijaitsi Myyrmäen kaupunginosassa, oli hieman vähentynyt. Myyrmäen työpaikoista enemmän kuin joka neljäs oli kaupan, useampi kuin joka kuudes teollisuuden ja lähes joka kahdeksas rakentamisen toimialalla.[2]

Myyrmäki on läntisen Vantaan aluekeskus, josta löytyy paljon julkisia ja kaupallisia palveluita. Kaupallisen ytimen muodostavat Myyrmannin ja Isomyyrin kauppakeskukset. Myyrmäen kaupalliset palvelut ovat menettäneet vetovoimaa suhteessa lähiseudun muihin keskuksiin. Myyrmannin vieressä sijaitsee kulttuuri- ja monitoimikeskus Myyrmäkitalo, jossa on kirjasto, yhteispalvelupiste, elokuvateatteri, Vantaan taidemuseo Artsi sekä kuvataidekoulun ja aikuisopiston tiloja. Kaupun-

[1,2] http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset

ginosassa on erinomaiset vapaa-ajan palvelut. Alueella sijaitsee urheilutalo, uimahalli ja urheilupuisto. Myyrmäki on myös Länsi-Vantaan koulutuspalveluiden keskus. Alueella sijaitseva Metropolia laajennuksen rakennustyöt 3500 opiskelijan kampusalueeksi ovat alkaneet syksyllä 2016.

Yhdyskuntarakenne
Suunnittelualue on Myyrmäen ydinkeskustaa. Se sijoittuu Myyrmäenraitin varrelle Paalutorin, Paalukylänpuiston, Kilterin koulun, kauppakeskus Myyrmannin ja Kehäradan juna-aseman viereen.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja kaupunkikuva
Myyrmäen keskustaa on rakennettu 1970-luvulta alkaen, mutta keskeisin alue on jäänyt keskeneräiseksi. Keskusta-alueen väljä kaupunkikuva johtuu avoimista väliaikaisista pysäköintialueista, jotka ovat rakentamattomia tontteja ja laajasta torialueesta. Avointa aluetta rajaavat 1980 – 1990-luvuilla rakennetut vaaleat rakennukset, jotka ovat ilmeeltään varsin yhtenäisiä ja edustavat hyvin ajalle tyypillistä keskustarakentamista. Niiden kerrosluku vaihtelee kahdesta viiteen. Kaava-alueelle sijoittuvat: Vapaa-ajantalo Myyrmäkitalo (1993), Kilterin koulu (1988) ja päiväkoti (2013) ja sen lähistöön: kauppakeskus Myyrmanni (1994), vanhainkoti Myyrinkoti (1983), kauppakeskus Isomyyri (1987), Ruukkukujan pysäköintitalo (1987) sekä muita asuin- ja liikerakennuksia 1980-90-luvuilta. Myyrinkodin ja kaava-alueen väliselle tontille rakennetaan vanhustenkeskus. Paalutori toimii kauppatorina ja markkina- ja tapahtumapaikkana. Keskustaa ympäröivien kortteleiden rakenne perustuu pääosin 3 – 5 rappukäytävän lamellirakennuksiin, kerrosten määrä on yleensä 3 - 6 ja rakennukset on sijoitettu pihan ympärille suorakulmaisesti. Alun perin tavoitteena on ollut tiivis rakentaminen, paikoin jopa yli 10 kerrosta. Ensimmäiset asukkaat muuttivat Myyrmäkeen elokuussa 1969.

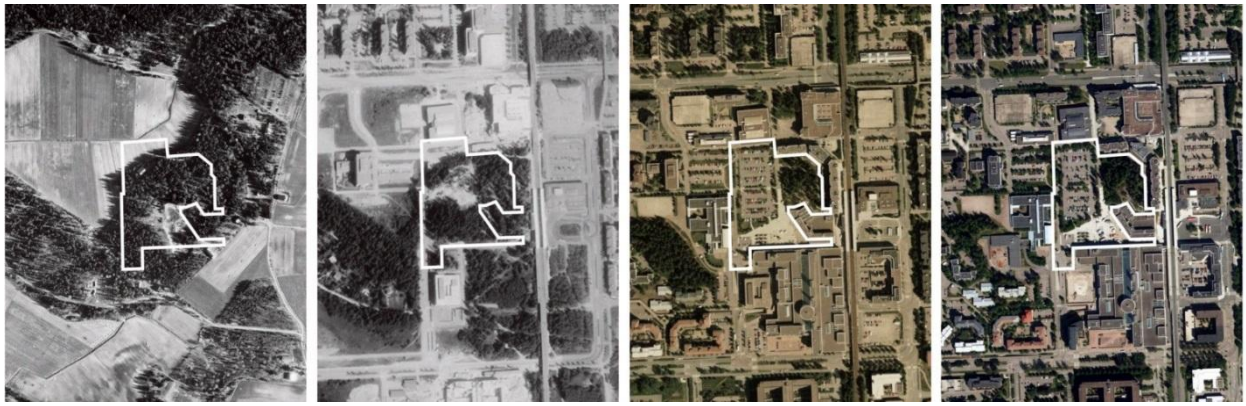

Myyrmäen kaupunkirakenteen vaiheita 1954, 1986, 2001 ja 2016.

Arkkitehtitoimisto Perko & Rautamäen suunnittelemalla, vuonna 1988 valmistuneella Kilterin koululla on harvinaisuus-, tyypillisyys-, edustavuus-, alkuperäissyysarvoja sekä historiallista todistusvoimaa. Rakennus on ainutlaatuinen vantaalaisessa kahdeksankymmenlukulaisessa koulurakentamisen kontekstissa. Rakennuksen suunnittelu ja toteutus ovat olleet aikansa kunnianhimoista arkkitehtuuria. Rakennuksessa yhdistyvät ympäristötaideteos (julkisivu), koulun välttämättömät toiminnot väljästi sommiteltuna ja leikkisä, mutta jopa juhlava tilankäsittely, jonka voi nähdä erityisesti keskikäytävän galleriossa ja klerestorio-ikkunanauhoissa. Rakennuksen monumentaalisuus ja klassiseen rakennustaiteeseen viittaavat aiheet ovat tyypillisiä esimerkkejä 1980-luvun rakentamisesta. Koulurakennuksena Kilterin koulu poikkeaa muista vuosikymmenensä koulurakennuksista Vantaalla sen kunnianhimoisen ja detaljiikkaan panostavan suunnittelun ansiosta. Lisäksi

koulu on keskeinen rakennus Myyrmäen keskusta-alueella, joten sillä on myös ympäristöarvoa. *(Riksman, Kouluinventointi 2016)*

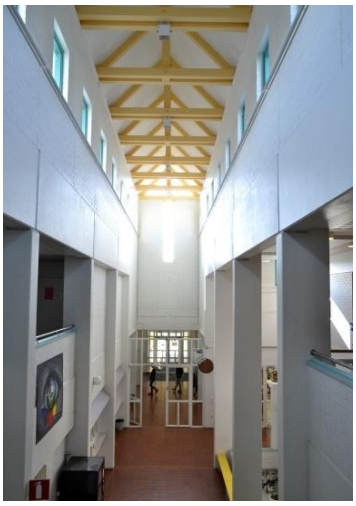

Koulun julkisivuissa on Jukka Mäen ympäristötaideteos Pyramidien arvoitus. Kuvat Elina Riksman.

Muinaismuistot

Myyrmäen keskustan alueella on ollut asutusta kivikaudelta alkaen eli jo noin 7500 vuotta sitten. Myyrmäen rakentamista edelsi alueella tehty laaja, monivuotinen muinaisjäännösten inventointi ja kaivaus, jonka tuloksena on löydetty erittäin runsaasti kivi-, pronssi- ja rautakauden jäämistöä. Myyrmäen Jönsas on yksi Suomen tunnetummista arkeologisista kaivausalueista ja laajimmista esihistoriallisista asuinpaikoista. Tärkeitä löytöjä ovat mm kivikauden aikaiset kivikirveet ja taltat, kampa- ja nuorakeraamisen ajan saviastioiden palat, kymmenet pyöreät, kivetyt tulisijat sekä Suomen vanhimmat tunnetut haudat, 23 niin kutsuttua punamultahautaa. Kaivauksia alueella on tehty vuosina 1962 – 1991. Osia Paalukylänpuistosta on edelleen kaivamatta. Mikäli rakentaminen ulottuu kaivamattomille alueille, alueet tulee tutkia.

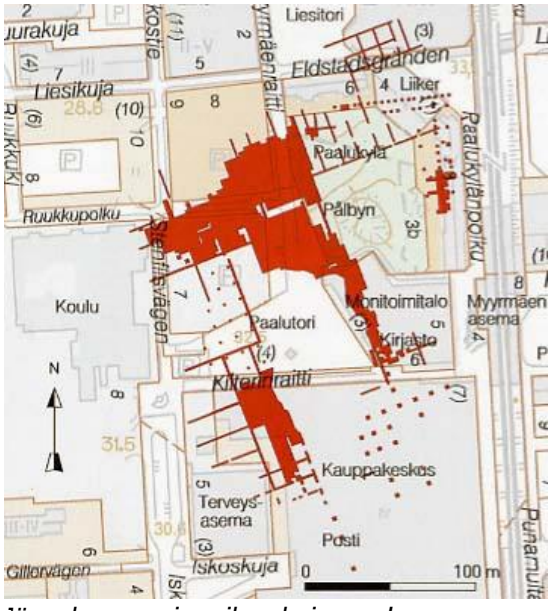

Jönsaksen asuinpaikan kaivausalue. Kuva teoksesta Leskinen & Pesonen 2008. Vantaan kaupunki, mittausosasto

Jönsaksen asuinpaikalta löytyneitä liesiä. Valokuva: Museovirasto, Tapio Seger 1977. Kuvaa on rajattu.

Virkistys

Myyrmäen keskustaa ympäröi laajat ja monipuoliset viheralueet: idässä Mätäojanlaakso ja lännessä Myyrmäen urheilupuisto ja sen pohjoispuolella jatkuva Raappavuoren puisto. Laajat viheralueet ja urheilupuisto ovat hyvin saavutettavissa, suunnittelualueelta noin 500 m päässä.

Liikenne

Myyrmäen keskusta on kompakti ja eri toiminnot ovat hyvin saavutettavissa kulkumuodosta riippumatta. Myyrmäen aseman junamatkustajista noin 80 % saapuu asemalle kävellen tai pyörällä.[3] Myyrmäenraitti on kaupunginosan keskeinen jalankulku- ja pyöräliikenteen akseli, jonka varrelle on keskitetty kaupallisia ja kunnallisia palveluja. Liesikuja ja Ruukkupolku toimivat yhteyksinä Myyrmäen urheilupuistoon.

Joukkoliikenneyhteydet ovat hyvät. Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä on Kehäradan asema, jolta on raideyhteys mm. lentoasemalle ja Helsingin keskustaan, sekä bussiterminaali, jolta on yhteyksiä eri puolille Vantaata, Helsinkiin ja Espooseen. Runkolinja 560 liikennöi Myyrmäestä Malmin kautta Vuosaareen.

Pääkatujen liikennemäärät ovat: Rajatorpantie 13 442 ajon/vrk (v. 2013), Jönsaksentie 12 765 ajon/vrk (v. 2013), Raappavuorentie 10709 ajon/vrk ja Vaskivuorentie 8 165 ajon/vrk (v. 2014). Myyrmannin huoltoliikenne on järjestetty Iskoskujalta ja Punamultakujalta. Kilterin koulun ja päiväkodin huoltoliikenne on järjestetty Iskostieltä. Myyrmäkitalon huoltoliikenne on järjestetty Iskostieltä huoltotunnelia pitkin. Paalukylänpuiston halki kulkee Paalukylänpolku 3:n asuintalon pelastustie.

Myyrmäen keskustassa on reilusti pysäköintipaikkoja, joista osa on vajaakäytössä. Myyrmannissa on noin 1100 autopaikkaa. Iskospolun varren avoimilla pysäköintialueilla on yhteensä 286 yleiseen pysäköintiin tarkoitettua autopaikkaa. Näistä 72 poistuu vuonna 2017 vanhusten asumiskeskuksen rakentamisen johdosta. Kaavamuutosalueella olevat 214 pysäköintipaikkaa on toteutettu rakentamattomille tonteille tilapäisenä ratkaisuna vuonna 1994.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Kaavamuutosalueella on olemassa oleva vesijohtoverkosto. Kaavoitettava alue kuuluu Myyrmäen painepiiriin. Painepiirin vesisäiliöinä toimii Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m^3. Vesi syötetään Myyrmäen painepiiriin etelästä Helsingistä Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Kaivokselan ja Myyrmäen paineenkorotuspumppaamoiden kautta. Vesijohtoverkon ylin painetaso kaava-alueella on noin +96 m ja alin painetaso noin +83 m. Tarkat painetasot annetaan HSY:n liitoskohtalausunnossa. HSY:llä on tarve saneerata Iskospolulla ja Liesikujalla runkovesijohtoa.

Jätevesiviemäröinti

Kaava-alue on rakennetun jätevesiviemäröinnin piirissä. Liesikujan ja Iskostien jätevesiviemärit päätyvät molemmat Myyrmäen itäosassa sijaitsevaan Myyrmäen jätevedenpumppaamoon. Pumppaamosta jätevedet johdetaan Vapaalan, Hämeenkylän ja Hämevaaran kautta Espoon viemäriverkostoon. Espoossa jätevedet päätyvät lopulta Suomenojan jätevedenpuhdistamolle. Liesikujan jätevesiviemäri tullaan saneeraamaan lähivuosina.

[3] SOLMU-projekti, alustavia tuloksia, HSL

Hulevesiviemäröinti

Kuivatus on hoidettu alueella hulevesiviemärein. Kaava-alueen pohjoisosassa Liesikujalla kulkee alueellinen runkoviemäri, josta vedet päätyvät Vaskivuorentien eteläpuolella Mätäojaan. Iskopolun eteläosasta vedet johtuvat viemärissä etelään Rajatorpantien runkoviemäriin. Rajatorpantieltä vedet johdetaan Solkipolun päähän, jossa viemäri purkaa vedet Mätäojaan.

Kaukolämpö

Kaukolämpöverkko ulottuu alueelle. Johdot kulkevat Iskostien, Ruukuntekijäntien, Ruukkupolun, Liesikujan ja Myyrmäen raitin katualueilla sekä Paalutorin alueella.

Sähköverkko

Vantaan Energialle kuuluvia keskijännitemaakaapeleita on Iskostien, Iskospolun, Liesikujan ja Ruukkupolun katualueilla. Pienjännitemaakaapeleita on Iskostien, Iskospolun ja Liesikujan katualueilla ja Paalutorilla.

Ympäristöhäiriöt

Alueen lentomelutaso Lden on alle 50 dB, mikä ei estä asuntorakentamista, mutta edellyttää asunnoilta ja kokoontumistiloilta 28 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja muilta hiljaisilta työtiloilta 25 dB ääneneristävyyttä. Lentomelun torjunnasta määrätään kaupungin rakennusjärjestyksessä.

Rautatie on suunnittelualueen kohdalla sillalla. Rautatien melu- ja tärinäalueelle (yli 55 dB, ennuste 2030) ei sijoitu uutta rakentamista. Rautatiemelun ja tärinän torjunnasta määrätään kaupungin rakennusjärjestyksessä.

Tieliikenteen melualueelle (yli 55 LAeq dB, ennuste 2030) ei sijoitu uutta rakentamista. Tieliikennemelun torjunnasta määrätään kaupungin rakennusjärjestyksessä.

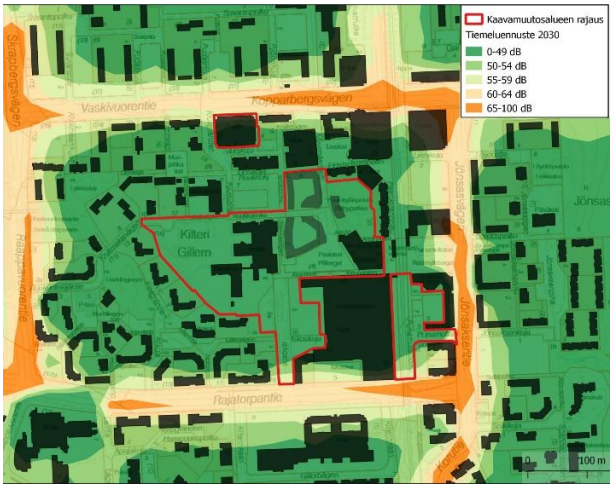

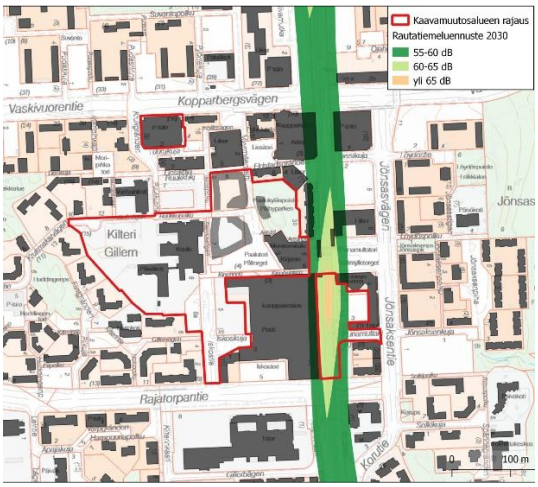

Vantaan yleiskaavan 2007 meluselvitykseen (Rambol Oy) perustuvat tiemeluennuste ja rautatiemeluennuste 2030. Uudet korttelit ovat vaaleanharmaat.

2.1.4 Maanomistus

Alueen kiinteistöt omistaa Vantaan kaupunki.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

Maakuntakaava

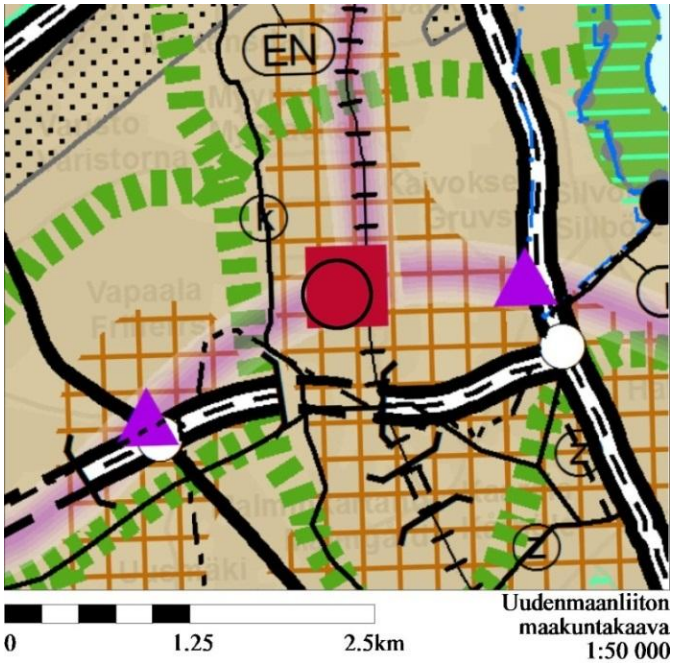

Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11.2006) alue on keskustatoimintojen aluetta.

Ympäristöministeriö on 30.10.2014 vahvistanut Uudenmaan toisen vaihemaakuntakaavan, jossa suunnittelualue on osoitettu tiivistettäväksi alueeksi (ruudutus) ja pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli (violetti korostus) kulkee itä-länsisuunnassa Myyrmäen poikki. Myyrmäen keskusta on Kehäradan (poikkiviiva) varrella. Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80 % uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015. Kaavahanke on MASU 2050:n mukainen.

Yleiskaava

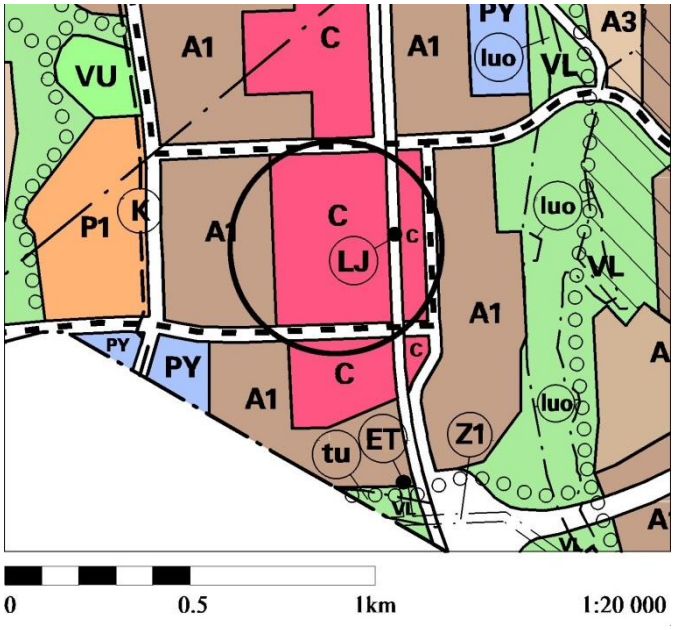

Alue on yleiskaavassa pääosin keskustatoimintojen aluetta (C) ja tehokkaan asumisen aluetta (A1). Suunnittelualue sijoittuu Kehäradan Myyrmäen aseman (LJ) ympäristöön. Aluetta ympäröivillä pääkaduilla kulkee ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Asemakaava

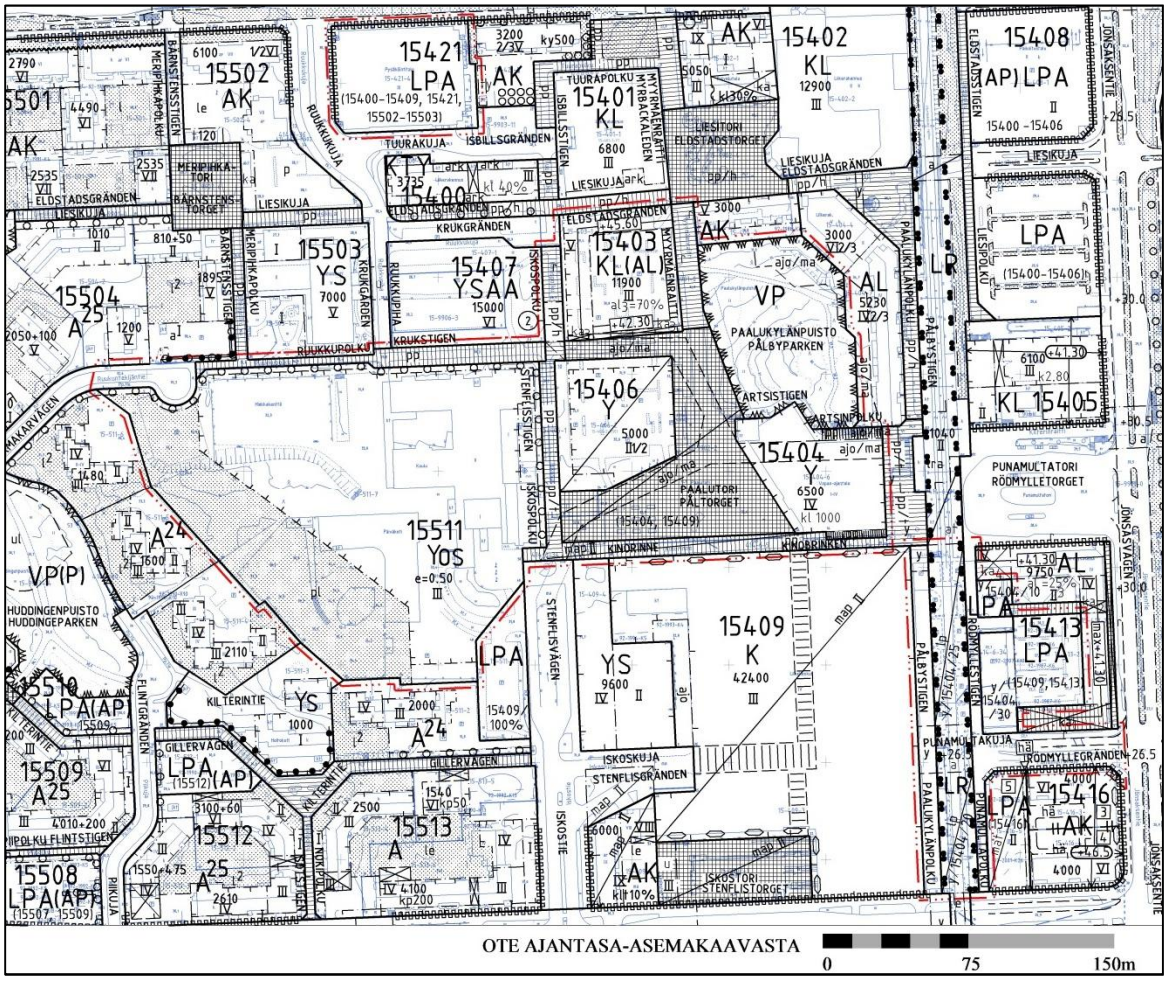

Kaavamuutosalueella voimassa olevia asemakaavoja ja asemakaavojen muutoksia:

150900, SM 8.12.1976, 151000, Myyrmäen aluekeskus, SM 9.3.1978, 151400, YM 19.7.1984, 151600, YM 19.7.1984, 000779 YM 10.7.1991, 001013 YM 11.5.1992, 002251 KV 29.8.2016

(SM = Sisäasiainministeriö. YM = Ympäristöministeriö. KV = Kaupunginvaltuusto)

Kaavamuutosalueella voimassa olevia määräyksiä:

15403	Korttelin numero
KL (AL)	Liikerakennusten korttelialue
Y	Yleisten rakennusten korttelialue
YOS	Opetus- ja sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue
5000	Rakennusoikeus kerrosneliömetreinä
e = 0,5	Tonttitehokkuus eli kerrosalan suhde tontin alaan
IV	Suurin sallittu kerrosluku (roomalaisin numeroin)
LR	Rautatiealue
VP	Puisto
LPA	Autopaikkojen korttelialue
lp	Yleinen pysäköintialue
(15409)	Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja alueelle saa sijoittaa
y/15404/20	Merkintä, jossa jälkimmäinen luku osoittaa kuinka monta autopaikkaa saa alueelta varata korttelin 15404 Y-tonttia varten
ajo/ma	Ajoyhteys maanalaiseen tilaan

Keskustakilpailu, muut päätökset ja suunnitelmat

Myyrmäen keskustan kehittämisestä järjestettiin suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu 26.11.2014 – 31.3.2015. Kilpailuun saatiin yhdeksän laadukasta ehdotusta.

Kilpailuehdotus A

Lemminkäinen Talo Oy, Huttunen-Lipeasti- Pakkanen Arkkitehdit Oy

Kilpailuehdotus B

SkanskaTalonrakennus Oy, SATO Oyj, Setlementtiasunnot Oy, Setlementtiasumisoikeus Oy, Arkkitehtitoimisto Helamaa ja Pulkkinen Oy

Kilpailuehdotus C

Rakennuttajatoimisto HTJ Oy, Avara Oy, ELO, Taaleritehdas Oyj, Asuntoverstas-yhtiöt, A-Kruunu Oy, Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen

Kilpailuehdotus D

SRV Rakennus Oy, Asuntosäätiön asumisoikeus Oy, Avara Amplus Oy, Arkkitehtitoim. Petri Rouhiainen Oy

Kilpailuehdotus E

YIT Rakennus Oy, Arkkitehtitoimisto HMV Oy

Kilpailuehdotus F

NCC Rakennus Oy, ICECAPITAL REAM Oy, Suomen Vuokrakodit, Playa Arkkitehdit Oy

Kilpailuehdotus G

Rakennusosakeyhtiö Hartela, VVO-yhtymä Oyj ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön (HOAS), Arkkitehtitoimisto Innovarch Oy

Kilpailuehdotus H

Rakennusosakeyhtiö Hartela, VVO-yhtymä Oyj ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön (HOAS) Arkkitehtitoimisto Innovarch Oy

Kilpailuehdotus I

Lujatalo Oy, TA-Rakennuttaja Oy, Arkkitehdit Anttila & Rusanen Oy

Kaupunginhallitus päätti kilpailun voittajasta 14.12.2015. Voittajaksi valittiin Rakennusosakeyhtiö Hartela, VVO-yhtymä Oyj ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö (HOAS). Keskustan suunnittelua on jatkettu kumppanuuskaavoituksena kilpailun voittajan kanssa. Lähtökohta kaavamuutokselle oli kilpailun voittaneen ehdotuksen mukaisesti esittää Paalutorin ja Liesikujan välisiin kortteleihin n. 35.000 k-m^2 asuinrakentamista ja n. 3.000 k-m^2 liiketiloja. Konsultteina hankkeessa toimivat Innovarch Oy, WSP Finland Oy ja Trafix Oy. Kilpailun voittajaehdotukset on kuvattu tarkemmin kohdassa 3.5.

Kilpailuvaiheessa kaupunki pidätti oikeuden osoittaa noin 20% asuntotonteista valtion tukemaan asuntotuotantoon. Kesällä 2016 kaupunki järjesti tonttihaun valtion tukemalle asumisoikeusasumiselle asemakaavamuutosalueelle. Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 22.8.2016 varata tontin Asoasunnot Uusimaa Oy:lle.

Myyrmäen keskustan kaavatyön kanssa tehdään samaan aikaan Myyrmäen kaavarunkoa (työnumero 014400). Kaavarunko on asemakaavaa yleispiirteisempi suunnitelma, jossa määritellään tavoitteet ja keinot ohjaamaan Myyrmäen alueen kokonaissuunnittelua.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

- Myyrmäen keskustan suunnittelu on ollut käynnissä vuodesta 2008 kaavamuutoksen numerolla 001925. Aikaisempi viitesuunnitelma on ollut nähtävillä 13.6. – 21.8.2012 ja aikaisempi asemakaavaehdotus on ollut nähtävillä 16.1. – 14.2.2013. Näihin liittyen on järjestetty osallistumiset: 6.3. – 25.4.2008, 12.7. – 31.8.2012. Toimijat vetäytyivät 2014 Myyrmannin laajennushankkeen ja Prisman rakentamisesta ja näin ollen siihen perustava suunnittelu lopetettiin.
- Myyrmäen keskustan kehittämisestä järjestettiin kaikille avoin suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu 26.11.2014 – 31.3.2015. Kilpailuehdotukset olivat nähtävillä ja niihin liittyen järjestettiin osallistuminen 21.8. – 22.9.2015.
- Asemakaavamuutoksen lähtökohdaksi otettiin kilpailun voittajatyöt ja päivitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelma julkaistiin 29.4.2016.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.10.2016 ja kaupunginhallitus 24.10.2016 hyväksyivät asemakaavamuutosluonnoksen nähtäville MRA 30 §:n mukaisesti 9.11.-8.12.2016 sekä pyytämään tarvittavat lausunnot. Asukastilaisuudet pidettiin 2.11.2016 Kilterin koululla ja 13.12.2016 Liesikuja 6:n asukkaille.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettiin 2.2.2017 suunnittelualueen laajetessa. Suunnittelualueeseen otettiin mukaan Ruukkutorin pysäköintilaitos korttelissa 15421 ja radan itäpuolella olevat autopaikkojen korttelialueet korttelissa 15413.

Kaavatyö on ollut kaupunkisuunnittelun työohjelmassa vuodesta 2006 asti. Kaavoituksen vireillä olosta on ilmoitettu vuosittain kaavoituskatsauksissa Vantaa suunnittelee ja rakentaa -lehdessä, viimeksi keväällä 2016.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.3.1 Osalliset

- kaavamuutoksen hakija (kaupunki) ja alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (yrityspalvelut, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, tekninen toimiala), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, Museovirasto, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj ja HSL.
- Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja toteutuskilpailun voittaneet kumppanit

3.3.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä, Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

Myyrmäen keskustan kehittämisestä järjestettiin suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu 26.11.2014 – 31.3.2015. Kilpailuehdotusten esillä oloon liittyen valmistui 21.8.2015 MRL 63§:n mukainen asemakaavan muutoksen nro 001925 osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Mielipiteet pyydettiin 22.9.2015 mennessä (MRL62§). Kilpailuehdotuksista järjestettiin näyttely, joka oli esillä samansisältöisenä Myyrmäen asemalla ja Myyrmäkitalossa 8.-22.9.2015. Kilpailuehdotukset esiteltiin näyttelyn avajaisissa Myyrmäen asemalla. Tilaisuuteen osallistui 39 henkilöä.

Näyttelyn avajaiset Myyrmäen asemalla 8.9.2015.

Näyttely Myyrmäkitalolla 8.-22.9.2015.

Kilpailuehdotuksista saatiin 176 kpl kirjallista palautetta. Kilpailun kaikista ehdotuksista löydettiin sekä hyvää että kehitettävää. Palautteessa ehdotuksia kommentoitiin esimerkiksi sanoilla kaupunkimainen, mielenkiintoinen, tyylikäs, avara, tunnelmallinen, viihtyisä, kutsuva ja vaihteleva. Palautetta annettiin erityisesti rakennusten ulkoasuun ja sijoitteluun, tilan käyttöön, parkkipaikkoihin, reitteihin ja kulkuyhteyksiin, viheralueisiin, palveluihin ja liiketiloihin sekä asumiseen liittyen.

Osa palautteen antajista kaipasi suunnitelmiin enemmän väriä, toiset taas toivoivat hillittyjä ja rauhallisia sävyjä. Myös rakennusten korkeus ja tiiviys herätti ihmisissä erilaisia ajatuksia. Palautteessa toivottiin erityisesti tilaa ja väljyyttä, selkeitä reittejä, vehreyttä, kohtaamisen paikkoja, kuten asukastilaa, kahviloita ja ravintoloita, rakennusten ilmeikkyyttä ja riittävästi liiketilaa.

Saatu palaute vietiin tiedoksi kilpailun arviointityöryhmälle.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatiin mielipiteitä kirjallisena kuusi kappaletta. Mielipiteen antoivat Caruna Helsingin Seudun Liikenne HSL, Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä (HSY), Vantaan kaupunginmuseo, Museovirasto ja Myyrmäki-liike.

Carunalla (Fortum) ei ollut huomautettavaa kaavatyöstä.

Helsingin Seudun Liikenne (HSL) puoltaa mielipiteessään keskeisen alueen täydennysrakentamista ja muistuttaa, että Myyrmäen aseman ja Kilterin koulun välinen suora kävelyreittiyhteys on edelleen säilytettävä ja Myyrmäkitalon eteen tulisi edelleen säilyttää ajomahdollisuus lähibussilinjojen pienkalustolla.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä (HSY) toteaa, että alueella tapahtuvat johtosiirrot tulee suunnitella ja toteuttaa HSY:n kanssa. Mikäli vesijohtoja ja viemäreitä joudutaan sijoittamaan tonteille, HSY:llä tulee edelleen olla oikeus sijoittaa, pitää ja huoltaa niitä. Asia tulee mainita alueen toteuttamista koskevissa sopimuksissa. HSY:llä on Myyrmäenraitin ja Ruukkupolun risteyksessä kierrätyspiste. Mikäli sitä ei ole mahdollista säilyttää nykyisellä paikallaan, sille toivotaan korvaavaa paikkaa.

Vantaan kaupunginmuseo tuo esiin, että Paalukylänpuistossa on esihistoriallinen muinaismuisto, Jönsaksen asuinpaikka ja että Museovirasto lausuu arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyvästä suojelusta Vantaan kaupungin alueella.

Museovirasto tuo esiin, että Paalukylänpuistossa sijainnut kiinteä muinaisjäännös, Jönsas, ei ollut 2013 tiedon mukaan enää muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama. Keväällä 2015 Helsingin yliopisto on tehnyt paikalla alustavia tutkimuksia ja ko. alueella saattaa olla muinaismuistolain tarkoittamaa ja rauhoittamaa muinaismuistoa jäljellä. Hankkeen jatkosuunnittelun ja toteuttamisen kannalta mahdollinen kiinteä muinaisjäännös tulee ottaa huomioon siten, että paikalla ehditään suorittaa riittävät arkeologiset tutkimukset ennen hankkeen toteuttamista.

Myyrmäki-liike kommentoi Myyrmäen keskustan kilpailutöitä sekä samassa yhteydessä laajemmin koko Myyrmäen keskusta-alueen kehittämistä kommenttipaperissaan. Koska keskustakilpailun yhteydessä määritellään Myyrmäen ilme tuleviksi vuosikymmeniksi, tulisi ratkaisun olla riittävän kunnianhimoinen. Esitettiin, että olisi ollut hyvä, jos Myyrmäen kehityskuvatyö olisi ollut pidemmällä ennen keskustakilpailun ratkaisemista. Palautteessa kerrotaan Myyrmäen luonteesta aluekeskuksena, korostetaan Myyrmäen nykyisiä vetovoimatekijöitä, palveluita ja kehityshaasteita. Kilpailutöitä kommentoitiin tarkemmin; hyvinä ratkaisuina pidettiin mm. umpikorttelinomaisia ratkaisuja ja sitä, että liiketilat kiertävät kokonaisuudessaan kortteleita sekä riittävän tehokasta asuntorakentamista ja riittävää kivijalkakauppojen tarjontaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma päivitettiin varsinaisen kaavatyön alkaessa, 29.4.2016.
Mielipiteet pyydettiin 17.6.2016 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin kirjallisena viisi kappaletta. Mielipiteen antoivat Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä (HSY), Vantaan kaupunginmuseo, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Vantaan Energia ja Myyrmäki-liike.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymä (HSY) tuo esiin, että asemakaavoituksessa on huomioitava riittävät tilavaraukset vesihuollon putkille ja laitteille, vesihuoltolinjat on pyrittävä sijoittamaan yleisille alueille ja selvitettävä johtokuja-aluevarausten tarve. Rakennetut vesijohdot ja viemärit on huomioitava ja selvitettävä uuden vesihuollon tarve sekä sen kustannusarvio alustavassa vesihuollon yleissuunnitelmassa. HSY:n kierrätyspisteelle toivotaan korvaavaa paikkaa, jos sitä ei ole mahdollista säilyttää Myyrmäenraitin ja Ruukkupolun alueella.

Vantaan kaupunginmuseo muistuttaa, että vuonna 2015 annettua lausuntoa on edelleen noudatettava. On mahdollista, että rakentamattomilla alueilla Paalukylänpuiston ympärillä on voinut säilyä kulttuurikerrostumia ja kiinteään muinaisjäännökseen liittyviä rakenteita. Mikäli maankaivuutöissä tulee esille hiilikeskittymiä, tummaa kulttuurimaata, palaneita kiviä tai muuta muinaisjäännökseen viittaavaa, tulee tuolloin olla viipymättä yhteydessä Vantaan kaupunginmuseoon. Kaupunginmuseo toteaa, että Paalukylänpuistossa sijaitseva kallio tulisi säilyttää. Toiveena on, että Myyrmäen alueen kivikautista historiaa voisi tuoda esille julkisessa ulkotilassa. Kilterin koulu on Vantaan kaupungin rakennusperintökohde, jonka kulttuurihistoriallinen arvottaminen on kesken. 2016 Vantaan kaupungilla alkaa koulurakennusten inventointityö, jonka yhteydessä myös Kilterin koulun kulttuurihistoriallinen merkitys arvioidaan.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos muistuttaa, että katujen ja tonttiliittymien suunnittelussa on huomioitava osoitteiden selkeys ja loogisuus, tonttiliittymän tulee sijaita osoitteen mukaisessa kohdassa. Suuret ja korkeat rakennukset tulisi sijoittaa niin, että pelastuslaitoksen raskaalla ajoneuvokalustolla voidaan operoida niiden välittömässä läheisyydessä. Mahdolliset kansirakenteet on huomioitava. Asuinrakennukset on sijoitettava tontille siten, että pelastusteiden ja nostopaikkojen rakentaminen on mahdollista kaikkiin yli 3-kerroksisiin rakennuksiin tai mikäli varatie sijaitsee yli 10 metrin korkeudessa. Mikäli rakennetaan yli 8-kerroksisia rakennuksia, poistumiseen tarkoitetut kaksi erillistä porrashuonetta on sijoitettava tarkoituksenmukaisesti riittävän etäälle toisistaan.

Vantaan Energia muistutti huomioimaan maakaapeleiden ja kaukolämpöputkien sijainnin. Niiden mahdollisissa siirtotilanteissa toimitaan laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti. Alueelle tarvitaan kiinteistömuuntamotila.

Myyrmäki-liikkeen mielipiteessä kommentoitiin sekä Myyrmäen kaavarunkoa että Myyrmäen keskustan kaavamuutosta. Todettiin, että syyskuussa 2015 annettu mielipide soveltuu myös keskustan kaavatyössä huomioitavaksi. Keskustan kaavatyöhön liittyen tuotiin esiin se, että vanhoissa lähiöissä, kuten Myyrmäki, pienelläkin panostuksella olisi mahdollista saada aikaan merkityksellistä kehitystä verrattuna kokonaan uusien kaupunginosien rakentamiseen. Työpaikkojen määrää Myyrmäessä tulisi pyrkiä lisäämään, etenkin Myyrmäen keskustassa kivijalkaliiketilojen vuokrausaste on nykyisin käytännössä 100 %. Uudessa asuntokannassa tulisi pyrkiä nuoria sekä nuoria perheitä houkutteleviin huoneistoratkaisuihin, jotta Myyrmäen seniorivaltaista väestörakennetta saataisiin tasapainotettua.

Asemakaavamuutokseen liittyen järjestettiin kaupunkisuunnitteluseminaari 17.5.2016 ja yhdessä vireillä olevan Myyrmäen kaavarunkotyön kanssa työpajamuotoinen asukastilaisuus 8.6.2016. Asukkaiden mielipiteitä on saatu myös suullisesti, sähköpostilla ja karttapohjaisella nettikyselyllä 9.5.–17.6.2016.

Mielipiteissä ja nettikyselyssä keskustan rakentaminen on herättänyt enemmän myönteistä suhtautumista kuin vastustusta. Tiivistäminen ja korkea rakentaminen jakavat mielipiteitä puolesta ja vastaan. Pysäköintipaikkojen riittävyys ja vieraspaikkojen puutteet herättävät huolta ja toivottaan maanpäällisen, ympärivuorokautisen pysäköinnin säilyttämistä keskustassa. Keskustassa koettiin myös turvattomuuden tunnetta ja viihtyisyyden edistämiseksi toivottiin lisää valaistusta, penkkejä ja istutuksia. Lisäksi alueelle toivotaan lisää kivijalkaliikkeitä, kohtaamispaikkoja, kahviloita, kirjaston laajennusta ja kulttuuripaikkoja.

Asemakaavamuutosluonnos oli nähtävillä (MRA 30 §) 9.11.-8.12.2016 ja siitä pyydettiin lausunto yhdeksältä taholta (kaupunkisuunnittelulautakunta 10.10.2016 ja kaupunginhallitus 24.10.2016 hyväksyivät). Asukastilaisuudet pidettiin 2.11.2016 Kilterin koululla (80 osallistujaa) ja 13.12.2016 Liesikuja 6:n asukkaille. Lausuntoja saatiin viisi ja mielipiteitä kirjallisena kaksi kappaletta. Alla on kuvattu lausunnot lyhyesti, eikä niissä ole toistettu asioita, jotka on mainittu osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annetussa saman tahon mielipiteessä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY) toteaa, että sen aikaisempi lausunto on huomioitu kaavatyössä, sekä että kaavaselostuksessa tulisi esittää dokumentit, joista ilmenee, ettei rata- ja tiemelu eikä ratatärinä aiheuta rajoituksia uudisrakentamiselle.

Vantaan Energia/ Vantaan Energia Sähköverkot Oy tarvitsee uusiin kortteleihin kaksi kiinteistömuuntamoa.

Kaavamääräyksiä on tarkistettu niin, että kortteleihin 15403 ja 15406 tulee varata tilat kahdelle kiinteistömuuntamolle.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymällä (HSY) on tarve saneerata vesijohtoa DN 400 Iskospolulla ja Liesikujalla sekä jätevesiviemäri DN300 Liesikujalle. Myyrmäenraitilla tulee siirtää vesijohtoa ja jätevesiviemäriä 25 m matkalla. Kaavaselostuksessa tulee päivittää ja täydentää saneerattavien putkien osalta.

Vantaan kaupunginmuseo esittää Kilterin koulun suojelemista asemakaavassa. Suojelumerkintään tulee liittää määräys, joka vastaa rakennuksen suojeluperusteita ja näin ollen takaa rakennukseen liittyvien arvojen säilymisen. Paalukylänpuistossa sijaitseva kallio tulisi säilyttää.

Kaavamerkintöjä ja määräyksiä on tarkistettu koulurakennuksen suojelun osalta sekä kaavaselostusta on täydennetty kulttuurihistoriallisten arvojen osalta.

Myyrmäki-liike pitää luonnosta pääpiirteissään hyvänä ja kokee sen palvelevan tavoitteita elävän kaupunkikeskustan aikaansaamiseksi Myyrmäkeen. Osa lausunnossa esitetyistä asioista kohdistuvat kaavamuutoksen lisäksi tai sen sijaan Myyrmäen kaavarunkoon, julkisen ulkotilan yleissuunnitelmaan ja keskustan toteutussuunnitteluun. Lausunnossa nousi esille Myyrmäen imago ja kaupunginosamarkkinointi ja niiden vaikutus alueelle muuttaviin. Kaavassa poistuvat työpaikka- ja liiketilat tulisi korvata toisaalla Myyrmäessä. Kaavamuutoksessa tulisi edellyttää liiketilojen määräksi 3000 k-m^2. Iskospolulla tulisi olla mahdollisuus asumista ja toimitiloja yhdistäviin huoneistoihin. Lausunnossa käsiteltiin myös katutaiteen roolia alueen imagon vahvistajana, esihistoriallisten kerrostumien esiin nostamista julkisessa ulkotilassa, ulkotapahtumien aluetta elävöittävä vaikutus sekä niiden toteutumisen edellytykset, julkisen käymälän, vesipisteen ja ilmoitustaulun tarve. Keskustan jalankulku- ja pyöräliikennettä tulisi ohjata tasaisemmin kaikille reiteille. Pyörien ja autojen pysäköinti tulisi olla rakenteellista, jolloin katutila jäisi aktiiviseen käyttöön. Kaavasta olisi hyvä laatia asukasvaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arviointi.

Kaavamääräyksiä on tarkistettu siten, että ne mahdollistavat Iskospolun varrella asuntoja, liike- ja työtiloja sekä niiden yhdistelmiä. Samaan aikaa käynnissä olevassa Myyrmäen kaavarunkotyössä 014400 tullaan arvioimaan ulkotilojen käytettävyyttä ja soveltuvuutta eri käyttäjäryhmille.

Kaavaselostusta on täydennetty lausunnoissa esitettyjen asioiden osalta.

Asukkaan mielipiteessä toivottiin keskustakortteleihin yli 55-vuotiaille tarkoitettua asumisoikeusjärjestelmällä toteutettua senioritaloa, sillä Myyrmäessä on paljon asuntokantaa, jotka eivät ole esteettömiä.

Kortteliin 15403 tulee asumisoikeusasuntoja, mutta kaavalla ei osoiteta asuntoja tietylle ryhmälle. Samaan kortteliin tulee HOASin opiskelija-asuntoja, jotka kaavassa sallitaan. Uusissa asunnoissa, jotka on suunniteltu nykyisten rakentamismääräysten mukaan, on huomioitu esteettömyys.

AS Oy Vantaan Kaarenhavun mielipiteessä esitettiin, että suunnittelussa tulisi Puistotornin osalta palata kuusikerroksiseen asuintaloratkaisuun.

Asemakaavaehdotuksessa kahden tornitalon kerrosten määrää on vähennetty. Korttelissa 15422 puistotornin kerrosten määrä on XII (luonnoksessa XIV) ja korttelissa 15403tornitalossa kerroksia on XV (luonnoksessa XVI). Kerroskorkeudet alleviivataan.

Keskustan uudistumisesta tehtiin 3-D malli, esittelyvideo sekä julkaistiin 3-D peli julkisen ulkotilan yleissuunnitelmasta. Pelissä pystyy liikkumaan uudistuvalla keskusta-alueella ja siinä sai antaa mielipiteen mm. katupinnoitteista ja -valaisimista 28.2.2017 asti. Vastauksia tuli 109 kappaletta. Asukkaiden mielipiteitä Myyrmäen keskustasta ja sen kehittämisestä kerättiin lisäksi Mun Myrtsi –mobiilisovelluksen kautta 1.9.–30.11.2016. Keskustan uudistumista esiteltiin myös mm. Paalutorilla olleessa Kontissa 1.–9.9.2016, taiteiden yö -tapahtumassa, nuorille järjestetyssä pelipajassa, Myyrmäen eläkeläisten tilaisuudessa ja Myyrmannin tapahtumissa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitettiin 2.2.2017 suunnittelualueen laajetessa. Mielipiteet suunnittelualueen laajentamista koskien pyydettiin 17.2.2017 mennessä (MRL 62 §). Määräaikaan mennessä ei jätetty yhtään mielipidettä.

3.4. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

MAL-tavoitteet:
- erilaisten väestöryhmien asumistarpeisiin vastaaminen tarjoamalla edellytykset kohtuuhintaiselle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.
- yhdyskuntarakenteen eheytyminen ja joukkoliikenteen edistäminen sekä maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen tiivistämällä ja täydentämällä olevaa keskustaa raideliikenteen aseman välittömässä läheisyydessä

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)

- Kaupungin omistaman maan kaavoittaminen on etusijalla.
- Asuntotuotantoa varten asemakaavavarantoa lisätään niin, että se vastaa viiden vuoden rakentamisen tarvetta.
- Kaavoituksen tavoitteena on kohtuuhintainen, laadukas ja toteuttamiskelpoinen asuntotuotanto.
- Kaavoituksella turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.
- Täydennysrakentamista edistetään aktiivisesti erityisesti ratojen varsille.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):
- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.

- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

3.4.2 Muut tavoitteet

Kaavatyön tavoitteena on rakentaa Myyrmäen keskustasta korkeatasoinen ja omaleimainen kaupunkikeskus. Keinoina ovat tehokas rakentaminen, korkeatasoinen arkkitehtuuri ja laadukkaat julkiset ulkotilat. Asuinrakennusten katutasoon sijoitetaan liike-, ravintola-, kahvila- ja palvelutiloja.

Keskustan suunnittelun yhtenä merkittävä kriteerinä on ollut asuntojen rahoitus- ja hallintamuotojen monipuolisuus. Kortteleihin tulee asuntoja eri rahoitusmuodoilla: omistusasumista, vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja, valtion tukemia vuokra-asuntoja opiskelijoille ja asumisoikeusasuntoja.

3.5 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Myyrmäen keskustakilpailun voittajaehdotukset toimivat asemakaavatyön lähtökohtana.

Vaihtoehto I ©Myyrmäki

Vaihtoehto I ©Myyrmäki. *Rakennusosakeyhtiö Hartela, VVO-yhtymä Oyj ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön (HOAS), Arkkitehtitoimisto Innovarch Oy*

Suunnitelman lähtökohtana on ollut olemassa olevan korttelirakenteen täydentäminen jatkamalla Paalukylänpuistoa rajaavaa nauhamaista rakennusmassaa ja kiertämällä sitä niin, että massoittelun myötä uusiin kortteleihin syntyy suojaisia korttelipihoja. Korkeudeltaan polveilevien korttelei-den huippukohdiksi nousee kolmen XIV-kerroksisen tornin ryhmä. Kilpailuehdotuksessa esitettiin myös optio, jossa torneja olisi yhteensä kuusi. Tornit on sijoitettu kortteleiden kulmiin ja yksi optiotorni Paalukylän puistoon. Talomassat ovat kulmikkaita, niiden vastapainoksi on katutasoon tuotu kaarevia muotoja, jotka toistuvat mm. maiseman käsittelyssä, istutuksissa ja pihoja rajaavissa matalammissa rakennuksissa. Katutasoon, Myyrmäenraitin ja Paalutorin varrelle sijoittuu avaria liiketiloja. Rakennusten julkisivuja on rytmitetty kolmiomaisilla ulokkeilla, joiden sisäpinta on värillinen. Muuten julkisivut ovat yksivärisiä, valkoisia, joka korostaa rakennusten veistoksellisuutta. Asukaspysäköinti on esitetty pihojen, matalien rakennusosien ja raittien alle. Pihakannet ovat terassoitu ja ne ovat asukkaiden yhteiskäytössä.

Olemassa olevien aukioiden sarjaa on täydennetty uudella ”Ruukkutorilla”, joka on kevyen liikenteen solmukohta ja uusi kaupunkiaukio, jota reunustavat katutasossa kivijalkaliike- ja monikäyttötilat. Paalutorin länsireunaan on sijoitettu katsomo ja torin itäreunalle istumapaikkoja.

Paalukylänpuisto liittyy terassoitujen portaiden kautta uudelle Ruukkutorille ja sitä kautta Myyrmäenraitille. Paalukylänpuistoa on kehitetty alueen viherkeitaaksi ja reittiä Myyrmäkitalon takaa, Artsinpolkua, on avarrettu ja valaistu.

Vaihtoehto #Myrtsi

Vaihtoehto #Myrtsi. Rakennusosakeyhtiö Hartela, VVO-yhtymä Oyj ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön (HOAS), Arkkitehtitoimisto Innovarch Oy

Suunnitelmassa on kolme uutta korttelia, joista yksi rajaa Paalukylänpuistoa ja Myyrmäenraitin länsipuolelle sijoittuu kaksi länteen avautuvaa korttelia. Rakennusten ja ympäristön käsittelyn muotokieli on kulmikasta ja suoraviivaista ja korttelit muodostavat veistoksellista kaupunkirakennetta. Jokaisessa korttelissa on vehreä sisäpiha, jonka julkisivujen yleisilme on luotu laajoilla parvekkeilla ja niiden luonnonsävyisillä puupinnoilla. Rakennusten kadun puoleiset julkisivut ovat aukotettu isoilla lasipinnoilla ja sisäänvedetyn oloisilla parvekkeilla. Julkisivumateriaalina on pääasiassa vaalea rappaus. Uusien rakennusten muotoaiheena on kattojen kallistetut pinnat. Suunnitelman korkeimmat rakennukset, 11-kerrosta, on sijoitettu Paalutorin ja Myyrmäenraitin varrelle. Suunnitelmassa on myös esitetty optiona joidenkin rakennusten korottamista. Katutasossa on kaikkien raittien varsilla liiketilaa. Pysäköinti on sijoitettu pihojen ja raittien alla kahteen tasoon.

Myyrmäenraitti on kaupallinen pääreitti, jonka varrella on aukioiden sarja. Paalukylänpuisto on otettu suunnitelmassa osaksi kokonaisuutta, ja mm. reitti Myyrmäkitalon takaa asemalta Myyrmäenraitille on uudistettu. Paalutorin lounaiskulmassa on veistoksellinen maastonmuoto ja terassi, joka toimii katsomona.

3.5.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Suunnittelun alkaessa kaupunki katsoi, että pääasiallisesti ”I © Myyrmäki”-ehdotuksen kaupunkirakenteellinen idea otetaan jatkotyön pohjaksi, sillä tornit korostavat Myyrmäen keskustan sijaintia, toimivat maamerkkinä ja luovat intensiteettiä ydinalueelle. Ne myös kuvastavat asukaslähtöistä kaupunginosan identiteettiä ”Myyr York”.

4. ASEMAKAAVALUONNOKSEN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavalla tehostetaan Myyrmäen keskustan maankäyttöä. Keskustan korttelialueiden rakentamisen määrä kasvaa, samoin kerroskorkeudet. Asumisen osuus lisääntyy verrattuna nykyiseen asemakaavaan kun Paalutorin varren yleisten rakennusten korttelialue (Y) ja sen pohjoispuolella oleva liikerakennusten korttelialue (A_L) muuttuvat asuinkerrostalojen korttelialueiksi (AK) sekä Paalukylänpuiston reunaan tulee uusi asuinkerrostalojen korttelialue (AK). Kaavassa uutta asumista esitetään 33 400 k-m^2. Kaavassa sallitaan Iskospolun varrella opiskelija-asuminen. Asuinkerrostalojen katutasoon tulee liike-, myymälä- ja ravintolatilaa vähintään 2600 k-m^2, joka avautuu torialueille ja jalankululle ja pyöräilylle varatuille kaduille (pp). Osa kivijalkaliiketiloista on yksikerroksisia ja niiden päälle tulee viihtyisä asukkaiden oleskelupiha. Asuinkortteleiden keskellä olevat pihat merkitään asumista palvelevaksi yhteiskäyttöiseksi korttelialueeksi (AH).

Väliaikainen maanpäällinen pysäköinti, joka on sijoittunut rakentamattomille korttelialueille, siirtyy keskustan yleisiin pysäköintilaitoksiin. Uusien asuinkerrostalokorttelien parkkipaikat tulevat kortteleiden ja katu- ja torialueiden alle maanalaiseen pysäköintilaitokseen. Paalutori säilyy nykyisen kokoisena tapahtuma- ja kauppatorina. Paalutorin pohjoispuolelle tulee uusi toiminnallinen aukio, Ruukkutori, jossa Myyrmäenraitin ja Ruukkupolun kevyt liikenne kohtaavat. Paalukylänpuistoa kehitetään monipuolisena ulkotilana ja avokallion lakialue säilytetään.

Kilterin koulun tontin asemakaava ajantasaistetaan myönnettyjen poikkeamis- ja rakennuslupien mukaisesti. Koulun tontin rajoja tarkistetaan Ruukkupolun ja Iskospolun kohdalla. Kilterin koulu suojellaan rakennuksen kulttuurihistoriallisen arvon johdosta. Suojelun piiriin tulee myös sisätilan galleriakäytävä. Myyrmäkitalo saa uuden korttelinumeron, sillä uusi jalankulkuun ja pyöräilyyn osoitettu katualue Artsinpolku erottaa tontin omaksi korttelialueeksi. Tontit merkitään yleisten rakennusten korttelialueiksi, Y.

Ruukkukujan pysäköintilaitoksen ja radan itäpuolella terveysaseman korttelissa olevien autopaikkojen korttelialueiden (LPA) käyttötarkoitukselle ei esitetä muutoksia. Niiden kaavamerkinnät tarkistetaan, jotta ne vastaavat uusia korttelinumeroita. Rautatiealueella ollut yleinen pysäköinti säilyy.

4.1.1 Mitoitus

Asuinkerrostalojen korttelialueet, AK, 0,64 hehtaarin alue. Rakennusoikeus on 36 000 k-m^2, josta asuinkerrosalaa on 33 400 k-m^2 ja kivijalkaan sijoittuvaa liiketilaa on 2 600 k-m^2. Tehokkuusluku e= 5,58. Korttelitehokkuus on e=3,91, kun siihen on laskettu asuinkerrostalojen korttelialueiden, AK lisäksi piha-alueet (asumista palvelevat yhteiskäyttöiset korttelialueet, AH).

Asuntoja AK-korttelialueelle valmistuisi noin 600 kpl, joista noin 150 kpl on opiskelija-asuntoja.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
- asuminen: 1 ap / 130 k-m^2.
- liiketilat 1 ap/ 150 k-m^2
- opiskelija-asunnot korttelissa 15403: 10 autopaikkaa

Pyöräpaikkojen vähimmäismäärät:
- 1pp/ 30 k-m^2
- opiskelija-asunnot korttelissa 15403: 1 pp / asuinhuone.

Asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue, AH, 0,28 hehtaarin alue.

Yleisten rakennusten korttelialue, Y, yhteensä 3 hehtaaria. Korttelissa 15423 (Myyrmäkitalo) rakennusoikeus on 6500 k-m^2 ja korttelissa 15511 (Kilterin koulu ja päiväkoti) tonttitehokkuus on e= 0,50, joka on 13 158 k-m^2 rakennusoikeutta.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavan mukaiset uudet keskustakorttelit ja Paalukylänpuiston varren tornitalo erottuvat ympäröivästä kaupunkirakenteesta mittakaavan ja arkkitehtuurin myötä. Rakennusten arkkitehtuurista on annettu laatua ja julkisivuja koskevia määräyksiä. Ekologisuus ja taloudellisuus on otettu huomioon. Viherrakentamisesta ja hulevesien käsittelystä on annettu määräykset. Korttelit ovat intensiivisiä ja näin korostavat keskustamaisuutta. Tori- ja katualueiden kokoon ja muotoon on kiinnitetty erityistä huomiota. Kaavatyön yhteydessä on tehty julkisen ulkotilan yleissuunnitelma, jossa on huomioitu yksityisen ja julkisen ulkotilan liittyminen toisiinsa. Kaavatyöhön liittyen on tehty julkisten ulkotilojen ja korttelipihojen tuulisuus- ja varjostusselvitykset.

Asemapiirros. Arkkitehtitoimisto Innovarch Oy, 1.3.2017.

4.3 ALUEVARAUKSET

Pääosa alueesta on asuinkerrostalojen, yleisten rakennusten ja autopaikkojen korttelialueita. Lisäksi on puisto-, tori-, katu- ja rautatiealueita.

4.3.1 Korttelialueet

AK, asuinkerrostalojen korttelialueet

Myyrmäen keskustaan tulee kolme asuinkerrostalokorttelia. Myyrmäenraitin ja Ruukkutorin länsipuolella olevat kaksi korttelia muistuttavat perinteisiä umpikortteleita, jossa toisissaan kiinni olevat kerrostalot sulkevat sisäänsä intiimin korttelipihan. Korttelipihaa maantasossa rajaavat asumista palvelevat yhteistilat. Molemmissa kortteleissa on tornitalo (XV ja XVI –kerroksinen) ja yksikerroksinen liiketilaosa, jonka päällä on asukkaiden oleskelupiha. Muutoin kerroskorkeudet ovat VIII. Kolmas asuinkortteli muodostuu Paalukylänpuiston reunassa olevasta asuintornista (XII) ja yksikerroksisesta liiketilasta. Tornien ja I-kerroksisten liiketilojen kerrosten lukumäärät alleviivataan, jolloin ne tulee toteuttaa kaavassa osoitetulla kerrosluvulla. Kolmen omaleimaisen tornin tulee muodostaa veistoksellinen kokonaisuus, joiden keskellä olevalla aukiolla, Ruukkutorilla, kohtaavat myös kaksi Myyrmäen keskeistä kevyen liikenteen reittiä: Ruukkupolku ja Myyrmäenraitti. Mittakaavallista vaihtelua ja mielenkiintoa katutilaan tuovat kolme yksikerroksista liiketilaa, jotka avautuvat Ruukkutorille ja Ruukkupolulle.

Puistoon rajautuva asuinkorttelin piha-alueiden tulee liittyä saumattomasti ja korkeatasoisesti puistoon ja katualueisiin. Hulevesiä viivytetään tontilla.

Kortteleiden tulee olla kaupunkikuvallisesti yhtenäisiä ja eheitä, joskin erilliset yhtiöt ja korttelin osat voivat erottua hienovaraisesti kokonaisuudesta. Erityisen tärkeää on säilyttää keskeinen idea korttelin yhtenäisestä, viistosti vaihtelevasta räystäslinjasta ja maantasokerroksen kadun puoleisen julkisivun avonaisesta ilmeestä ja yhtenäisestä yläosan linjasta. Arkkitehtuurin tulee olla modernia, korkeatasoista ja innovatiivista. Julkisivujen tulee olla korkeatasoisista materiaaleista tehtyjä keskustan laatuvaatimustason mukaisesti.

Kaavassa sallitaan Iskospolun varrella opiskelija-asuminen.

Asukkaiden oleskelupihoja sijoittuu kortteleiden sisälle kansipihoille, yksikerroksisten liiketilojen ja asuinkerrostalojen katoille. Katoille tulevat pihat tulee suunnitella ja rakentaa korkeatasoisiksi. Erityisesti pitää ottaa huomioon monipuolinen kasvillisuus, kasvualustojen riittävään paksuus ja rakenteiden kantavuus.

Asukaspysäköinti sijoittuu korttelipihojen ja Paalutorin, Ruukkutorin ja Ruukkupolun alle. Asukaspysäköintiä voidaan sijoittaa myös Paalutorin alla olevaan pysäköintilaitokseen. Pysäköintiin ajo tapahtuu Liesikujalta ja tarvittaessa Paalutorin alaisesta pysäköintilaitoksesta. Kortteleiden vieras- ja asiakaspysäköintiä sallitaan keskustan yleiseen pysäköintilaitokseen.

Kortteleissa on rakennussoikeutta seuraavasti:

Kortteli 15403: asumista 15 150 k-m^2 ja liiketilaa 1 150 k-m^2

Kortteli 15406: asumista 14 800 k-m^2 ja liiketilaa 1 000 k-m^2

Kortteli 15422: asumista 3 450 k-m^2 ja liiketilaa 450 k-m^2

AH, asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue

Myyrmäenraitin ja Ruukkutorin länsipuolella olevien kerrostalokortteleiden keskellä on asumista palveleva yhteiskäyttöalue AH, jolle sijoitetaan korttelin sisäiset ajoyhteydet ja yhteiset oleskelupiha ja leikkialue. Kansipihat tulee suunnitella ja rakentaa korkeatasoiseksi ja niiden tulee liittyä saumattomasti julkisiin katualueisiin. Suunnittelussa pitää ottaa erityisesti huomioon monipuolinen kasvillisuus, kasvualustojen riittävään paksuus. Rakenteiden kantavuudessa tulee ottaa huomioon kasvualustojen riittävä paksuus ja paino sekä pelastustoimen vaatimukset.

Y, Yleisten rakennusten korttelialue

Kaava-alueella on kaksi yleisten rakennusten korttelialuetta, Kilterin koulun ja päiväkodin tontti ja Myyrmäkitalo. Myyrmäkitalon nykyinen korttelimerkintä (Y), rakennusoikeus (6500) ja suurin sallittu kerrosluku (IV) säilyvät. Tontti muuttuu omaksi korttelialueeksi ja saa uuden korttelinumeron. Myyrmäkitalon huoltoyhdet säilyvät ennallaan: maanalaisen huoltotien kautta ja isojen taideteosten kuljettaminen taidemuseon näyttelytilaan sallitaan Paalutorilta. Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1 ap/ 250 k-m^2 ja ne voidaan sijoittaa tontin ulkopuolelle.

Kilterin koulun ja päiväkodin tontin asemakaavaa ajantasaistetaan, sillä tontilla on voimassa kaksi eri asemakaavaa ja tontille on rakennettu poikkeusluvalla päiväkoti ja kaksi pihavarastoa. Tontin nykyinen tonttitehokkuus e=0,50 ja suurin kerrosluku (III) säilyvät. Merkintä muuttuu opetus- ja sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialueesta (YOS) yleisten rakennusten korttelialueeksi (Y), jolloin tontille voidaan sijoittaa kaikenlaisia julkisia palveluja. Koulurakennus suojellaan suojeltava rakennus (sr) -merkinnällä ja siihen liittyvällä määräyksellä. Määräyksellä suojellaan myös koulun sisätiloista keskikäytävä. Tontilla oleva metsä merkitään puistomaisena kehitettävän alueen osaksi. Koulun tontilla autopaikkoja on varattava vähintään 1 ap / 250 k-m^2. Tontilla sallitaan yleinen pysäköinti, kun pysäköintialueita ei tarvita tontin maan käyttöön. Päiväkodin rakennusluvassa on osoitettu päiväkodin ja koulun pysäköintiä viereiselle, Iskostien varrella olevalle, LPA-tontille.

LPA, Autopaikkojen korttelialueet

Ruukkukujan pysäköintilaitoksen korttelissa 15421 ja terveysaseman vieressä olevien pysäköintialueiden korttelissa 15413 kaavamerkintöjä muutetaan vastaamaan Myyrmäkitalon uutta korttelinumeroa. Ruukkukujan pysäköintilaitoksessa sallitaan lisäksi uuden asuinkorttelin 15422 liiketilojen asiakaspysäköinti ja opiskelija-asuntojen vieraspaikat. Kaavamuutoksen toteuttamisen myötä Vantaan kaupungilla on Ruukkukujan pysäköintitalossa vapaana 87 pysäköintipaikkaa, joiden on tarkoitus olla yleisessä käytössä.

4.3.2 Julkiset ulkotilat

Asemakaavaluonnoksen rinnalla on laadittu julkisen ulkotilan yleissuunnitelmaa. Esihistoria nostetaan täällä maisema-arkkitehtuurin teemaksi.

Julkisen ulkotilan suunnittelun lähtökohtana ovat olleet monet Vantaan arkkitehtuuriohjelman 2015 tavoitteet, muiden muassa:

- Satsaamme julkisiin viihtymisen paikkoihin.
- Varmistamme, että jokaiseen keskustaan rakentuu vähintään yksi laadukas julkinen ulkotila.
- Lisäämme katuestetiikkaa katupuilla ja valaistuksella.
- Säilytämme paikan henkeä luovia elementtejä, kuten kallioita ja puita.

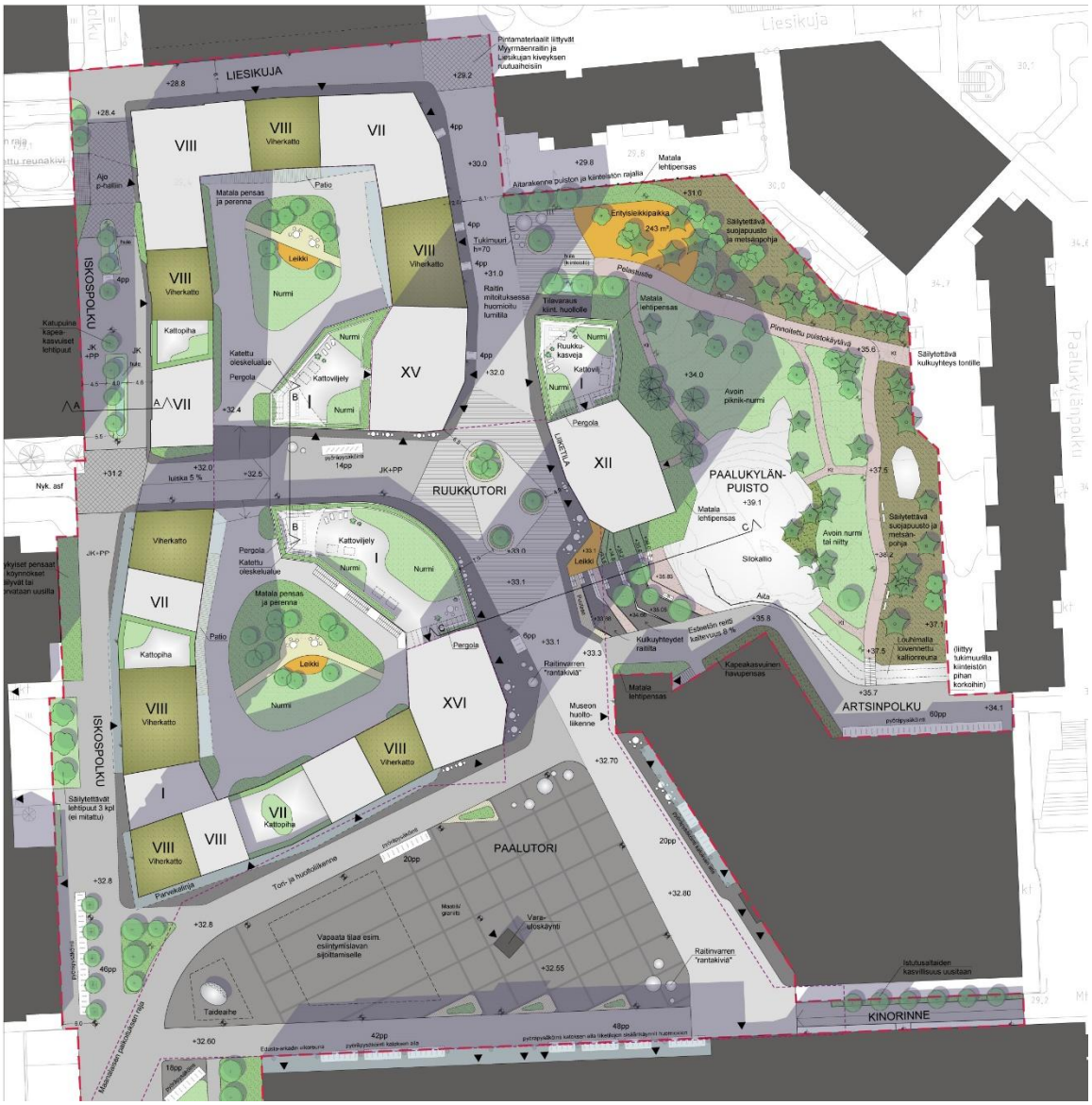
LIESIKUJA
ISKOSPOLKU
RUUKKUTORI
PAALUKYLÄN-
PUISTO
PAALUTORI
ARTSINPOLKU
KINORINNE
Paalukyläntie
LIIKETILA
Pelastustie
Pergola
Leikki
Nurmi
Patio
Kattopiha
Viherkatto
Kattovilje
Silokallio
Aita
Pinnoitettu pelastuskäytävä
Säilytettävä suojapuusto ja metsänpohja
Säilytettävä kulkuyhteys tontille
Avoin piknik-nurmi
Avoin nurmi tai niitty
Erityisleikkipaikka 243 m²
Matala lehtipensas
Matala pensas ja perenna
Ruukkukasveja
Kapeakasvuinen havupensas
Museon huolto-liikenne
Raitinvarren "rantakivi"
Istutusaltaiden kasvillisuus uusitaan
Vapaata tilaa esim. esiintymislavan sijoittamiselle
Tarjoilutila
Varaaliskäynti
Tori- ja huoltoliikenne
Parvekelinja
Säilytettävät lehtipuut 3 kpl (ei mitattu)
Katupuiden kapeakasvuiset lehtipuut
Tukimuuri h=70
Raitin mitoituksessa huomioitu lumitila
Tilavaraus kiint. huoltoille
Kulkuyhteydet railla
Estetön reitti kaltevuus 8 %
Louhimalla tasoennettu kallionreuna
(liittyy tukimuurilla kiinteistön pihan korkoihin)
Nyk. asf
Liuska 5 %
Ajo p-hallille
Katetulla oleskelualue
Matala pensas ja perenna
Tukimuuri h=70
Raitin mitoituksessa huomioitu lumitila
Pergola
Leikki
Nurmi
Patio
Kattopiha
Viherkatto
Kattovilje
Silokallio
Aita
Pinnoitettu pelastuskäytävä
Säilytettävä suojapuusto ja metsänpohja
Säilytettävä kulkuyhteys tontille
Avoin piknik-nurmi
Avoin nurmi tai niitty
Erityisleikkipaikka 243 m²
Matala lehtipensas
Ruukkukasveja
Kapeakasvuinen havupensas
Museon huolto-liikenne
Raitinvarren "rantakivi"
Istutusaltaiden kasvillisuus uusitaan
Vapaata tilaa esim. esiintymislavan sijoittamiselle
Tarjoilutila
Varaaliskäynti
Tori- ja huoltoliikenne
Parvekelinja
Säilytettävät lehtipuut 3 kpl (ei mitattu)
Katupuiden kapeakasvuiset lehtipuut
Tukimuuri h=70
Raitin mitoituksessa huomioitu lumitila
Tilavaraus kiint. huoltoille
Kulkuyhteydet railla
Estetön reitti kaltevuus 8 %
Louhimalla tasoennettu kallionreuna
(liittyy tukimuurilla kiinteistön pihan korkoihin)
Nyk. asf
Liuska 5 %
Ajo p-hallille
Katetulla oleskelualue
Matala pensas ja perenna

Torialueet
Paalutori on monikäyttöinen aukio, jolla on tilaa torimyynnille ja vaihtuville tapahtumille. Torin länsipäähän on alustavasti ajateltu taideteosta, joka on samalla esimerkiksi katos. Tapahtumia varten tarvittavan siirrettävän esiintymislavan tarvitsemat sähköliitännät mahdollistetaan. Tori alue laajenee etelässä Myyrmannin tontin rajalle, missä aikaisemmin oli jalankululle ja pyöräilylle varattua katua. Pohjoisosasta Paalutori supistuu: uusien tornien rajaama alue nimetään Ruukkutoriksi ja osa torialueesta muuttuu jalankululle ja pyöräilylle varatuksi kaduksi (Ruukkupolku). Torialueen alla on olemassa oleva pysäköintilaitos.

Liikennealueet
Myyrmäen keskusta-alue tulee olemaan jalankulkupainotteinen, mutta osin huoltoajon salliva. Keskustan kevyen liikenteen alueilla liikkumisen halutaan olevan sujuvaa ja esteetöntä. Samalla varataan paikkoja viipymiselle. Rakennusten edustoille varataan tilaa liiketilojen terasseille. Kadunkalusteet mahdollistavat monipuolisen oleskelun ja leikkimisen. Kaavamuutoksen yhteydessä tehdyn tuulisuusselvityksen suositusten mukaisesti Ruukkutorille tehdään istutuksia tuulisuutta vaimentamaan.

Liikennealueiden suunnittelussa noudatetaan esteettömyyden erikoistason vaatimuksia. Katualueeksi muuttuva Artsinpolku joudutaan kuitenkin toteuttamaan esteettömyydeltään perustasoisena. Maastonmuodoiltaan haastavan yhteyden pituuskaltevuus loivennetaan esteettömyyden perustason mukaiseksi (8 %). Lisäksi tätä nykyisellään pelottavaksi koettua reittiä avarretaan kalliota muotoilemalla ja sen valaistus uusitaan.

Iskospolulle varataan tilaa puiden istuttamiselle ja kadun hulevesien viivyttämiselle. Puut ja muut istutukset ovat tällä paikalla erityisen tärkeitä viereisen vanhusten palvelukeskuksen ikkunanäkymiä ajatellen.

Rautatiealueella sallitaan yleinen pysäköinti maantasossa kuten aikaisemmin hyväksytyssä asemakaavassa. Alueelle voidaan sijoittaa Myyrmäkitalon pysäköintiä. Merkintä ajantasaistetaan ja korttelinumero päivitetään vastaamaan Myyrmäkitalon uutta korttelinumeroa 15423.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Se sijoittuu hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Kaavamuutos täydentää Myyrmäen keskustaa, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä. Uusia asuntoja tulee noin 600 kappaletta, joista noin 150 on opiskelija-asuntoja. Uusia asukkaita tulee arviolta 850. Koska suunnittelualueen viereen rakentuvaan vanhustenkeskukseen tulee noin 200 iäkästä asukasta, kaavamuutoksen kortteleihin ei ole osoitettu erikseen ikäihmisille tarkoitettua asumista. Kaavaratkaisulla halutaan edistää laajaa ikäjakaumaa keskustan väestössä.

Yhdyskuntarakenne

Alue sijoittuu Myyrmäen keskustaan hyvien joukkoliikenneyhteyksien, Kehäradan juna-aseman ja linja-autoterminaalin viereen. Alueella liikkuminen painottuu kevyeen liikenteeseen. Kaavaratkaisu tehostaa merkittävästi nykyistä maankäyttöä. Kaavamuutoksen rakennukset ovat punaisella ja harmaalla on esitetty tuleva vanhustenkeskus, jonka rakentaminen alkaa keväällä 2017.

Kaupunkikuva

Uusi rakentaminen parantaa alueen kaupunkikuvaa nykyhetkeen verrattuna. Mittakaavaltaan uusi rakentaminen on tehokkaampaa ja korkeampaa, kuin lähikortteleissa. Tämä on perusteltua, sillä uudet korttelit ovat keskusta-alueen ydin. Veistokselliset tornit ja kortteleiden moderni, eheä, omaleimainen kokonaisuus tuovat raikkaan ja laadukkaan mielikuvan uudesta keskustasta. Arkkitehtuurinsa ja toteutuksen puolesta rakennuksilta edellytetään suomalaisen asuinrakentamisen kärkeä. Materiaalivalinnat ja yksityiskohtaisempi suunnittelu ratkaistaan rakennuslupavaiheessa, joka on kriittinen vaihe arkkitehtonisten tavoitteiden saavuttamisessa.

Kolme omaleimaista tornia muodostavat veistoksellisen kokonaisuuden, jonka keskelle muodostuu vahva tilan tuntu, merkittävä kevyen liikenteen solmukohta ja aukio. Kaavaehdotuksessa tornien sijoittelu on kaupunkikuvallisesti selkeämpi ja upeampi kokonaisuus verrattuna kilpailuehdotuksen ratkaisuun, jossa niin sanottu Puistotorni sijoittui Iskospolun varrelle. Tonin siirtyminen Iskospolun varrelta Paalukylänpuiston reunaan ole perusteltua myös siksi, että Iskospolku on joka tapauksessa hyvin kapea ja varjoisa tulevaisuudessa kun VI-kerroksisen vanhustenkeskuksen naapuriin tulee VIII-kerroksinen opiskelija-asunto. Toisaalta tornin siirtyminen puistoon vaikuttaa puiston reunoilla olevien asuintalojen ikkunanäkymiin ja pihan valoisuuteen sekä puiston valoisuuteen. Tämän johdosta Paalukylänpuiston reunaan sijoittuvan tornin kerrosten lukumäärää laskettiin luonnoksessa olleesta XIV kerroksesta XII kerrokseen. Korttelissa 15403 olevan tornin kerrosten lukumäärä on ehdotuksessa XV luonnoksessa olleen XVI sijaan.

Kilterin koulurakennuksen suojeleminen tukee alueen kulttuurihistoriallisten kerrosten ja kaupunkikuvan säilymistä.

Arkkitehdin näkemys uusista keskustakortteleista Paalutorilta nähtynä, 28.2.2017, Innovarch Oy

Asuminen

Kaava-alueelle tulee kolme asuinkerrostalokorttelia, yhteensä noin 600 asuntoa. Opiskelija-asuntoja tulee noin 150. Verrattuna nykyiseen kaavaan, jossa keskustan rakentamattomat korttelit ovat olleet yleisten rakennusten ja liikerakennusten korttelialuetta, asumisen osuus lisääntyy merkittävästi. Lisäksi kaavalla luodaan uusi asuinkerrostalokortteli Paalukylänpuiston viereen. Valmistuvat asunnot helpottavat osaltaan pääkaupunkiseudun asuntopulaa. Kaava vastaa myös alueen opiskelija-asuntokysyntään, minkä odotetaan kasvavan Metrpolian kampusalueen laajentuessa.

Keskustan suunnittelun yhtenä merkittävä kriteerinä on ollut asuntojen rahoitus- ja hallintamuotojen monipuolisuus. Kortteleihin tulee asuntoja eri rahoitusmuodoilla: omistusasumista, vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja, valtion tukemia vuokra-asuntoja opiskelijoille ja asumisoikeusasuntoja. Hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita lisäämällä asuntotuotantoa ja monipuolistamalla asuntokantaa hyvien raideliikenneyhteyksien varrella.

Palvelut ja työpaikat

Verrattuna nykyiseen kaavaan, jossa keskustan rakentamattomat korttelit ovat olleet yleisten rakennusten ja liikerakennusten korttelialuetta, työpaikkarakentamisen kaavavaranto vähenee. Toisaalta, koska tontit ovat olleet rakentamattomia ja toimineen pysäköintialueina, kaava ei vähennä työpaikkoja. Asuinkerrostalojen kivijalkaan sijoittuu vähintään 2600 k-m2 liike ja myymälätilaa, mikä tuo keskusta-alueelle lisää työpaikkoja. Keskustan suunnittelulla on pyritty houkuttelevuuden ja viihtyisyyden parantamiseen, mikä toteutuessaan lisää keskustan vetovoimaa yhdessä asukasmäärän kasvun kanssa vaikuttaa positiivisesti koko Myyrmäen palveluiden säilymiseen ja monipuolistumiseen. Asukasluvun kasvu lisää päiväkotipaikkojen ja koulupaikkojen tarvetta. Myyrmäen kaavarunkotyössä tutkitaan kaupunginosan palvelujen tulevaisuuden tilatarpeita. Seudun työpaikat ja palvelut ovat hyvien joukkoliikenneyhteyksien tai pyörämatkan päässä, joten hanketta voidaan pitää VAT:n mukaisena.

Taloudelliset vaikutukset

Kaavataloudelliset vaikutukset arvioidaan ehdotusvaiheessa. Kaupunki tulee myymään asuntotontit suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voittajalle. Arvioitu myyntihinta on 17-18 M€. Lopullinen kauppahinta muodostuu laadittavassa asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden mukaan. Kilpailualueen kunnallistekniikan kustannukset tulevat olemaan noin 4 M€.

Sosiaalinen ympäristö

Voidaan ennakoida, että alueelle muuttaa asukkaita eri tuloluokista asetettujen tavoitteiden mukaan. Asuntojen hallintamuotojakauma suunnitelmassa on (asuinkerrosala): 54,6% vapaarahoitteista omistusta, 24,4% vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja, 15% opiskelija-asuntoja ja 6% asumisoikeusasuntoja. Alueen suunnittelussa pyritään huomioimaan lapsiperheet, joita keskustassa on nyt vähän, mutta kasvavassa määrin tulevaisuuden trendien valossa. Yli 65-vuotiaiden määrän odotetaan kasvavan keskustassa, sillä kaava-alueen viereen rakennetaan lähivuosina vanhusten asumis- ja palvelukeskus ja kaava-alueelle todennäköisesti muuttaa vanhan pientaloalueen ikääntyviä asukkaita, joille tarjoutuu mahdollisuus esteettömään ja huolettomaan kerrostaloasumiseen ja monipuolisiin palveluihin. Opiskelijoiden lisääntyminen hillitsee vanhusväestön osuuden kasvua. Hanke on VAT:n mukainen.

Virkistys

Hanke uusine asukkaineen lisää virkistysalueiden, kuten Mätäojanlaakson tai Myyrmäen urheilupuiston käyttöä. Rakennukset sijoittuvat keskustarakenteen sisään, joten hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Kaava-alue sijaitsee kävelyetäisyydellä Kehäradan juna-asemasta, linja-autoterminaalista ja joukkoliikenteen runkoyhteydestä. Kaavan toteuttaminen lisää alueen joukkoliikenteen matkustajamääriä ja parantaa joukkoliikennepalvelujen kannattavuutta. Kasvava asukasmäärä lisää osaltaan myös ajoneuvoliikennettä Myyrmäen pääkaduilla. Yleiskaavan laatimisen yhteydessä on tehty ajoneuvoliikenteen vaikutusten arviointi, jossa on huomioitu alueen lisärakentaminen. Myyrmäen liikenneverkon kapasiteetti kestää tehokkaan rakentamisen ja asukasluvun lisäyksen.

Myyrmäenraitin asema alueen keskeisimpänä jalankulun ja pyöräilyn yhteytenä vahvistuu entisestään, kun sen varrelle tulee lisää liiketiloja. Laajojen pysäköintikenttien tilalle tulevien rakennusten seinälinjat ohjaavat jalankulku- ja pyöräliikennettä ja helpottavat liikenneverkon jäsentämistä. Tämä korostuu erityisesti nykyisten pysäköintikenttien välissä kulkevilla Iskospolulla ja Ruukkupolulla, joista tulee selkeä osa Myyrmäen kävelykeskustaa. Myös katualueeksi muuttuvan Artsinpolun uudelleenrakentaminen parantaa alueen jalankulku- ja pyöräilyverkkoa.

Uusien asuinkorttelien ja niillä sijaitsevien kivijalkaliiketilojen huoltoajon mahdollistamiseksi Paalutorilla, Ruukkutorilla, Ruukkupolulla ja Myyrmäenraitilla on sallittava huoltoajo. Paalutorilla huoltoajo ohjataan torin pohjoisreunaan, josta huoltoyhteys jatkuu Ruukkutorin läpi Ruukkupolulle ja Myyrmäenraitille. Ruukkupolulla huoltoajoreitti päättyy ennen Iskospolkua. Myyrmäenraitilla huoltoajoa ei sallita Liesikujasta pohjoiseen.

Kaavan toteuttamisen myötä alueelta poistuu 214 tilapäistä pysäköintipaikkaa. Kaavamuutoksen yhteydessä tehtiin pysäköintiselvitys, jossa tarkasteltiin Myyrmäen keskustan pysäköintikenttien poistumisen vaikutusta alueen pysäköintitilanteeseen. Selvityksen perusteella keskusta-alueen yli 2400 pysäköintipaikasta on korkeimmankin kuormitusasteen aikana 50 % vapaana. Tulos on osin odotettu, sillä edellä mainitut kaavamuutosalueen 214 pysäköintipaikkaa ovat voimassa olevaan asemakaavaan nähden ylimääräisiä paikkoja. Myyrmäen keskusta-alueen pysäköintikapasiteetti siis kestää keskustan ja vanhustenkeskuksen kaavojen toteuttamisen. Pysäköintikenttien käyttäjät voivat siirtyä käyttämään esimerkiksi kauppakeskus Myyrmannin, Tuurakuja 2:ssa sijaitsevan ns. Ruukkukujan pysäköintilaitoksen tai Liesikuja 1:ssä ja 2:ssa sijaitsevien pysäköintilaitosten/-alueiden paikkoja.

Myyrmäen keskustan pysäköintiselvityksessä tutkitut pysäköintialueet ja –laitokset, Trafix Oy

Paalutorilla sijaitsevat torikauppiaiden pysäköintipaikat siirretään Iskostie 5:een Myyrmäen väliaikaisen tapahtumamontun pohjoispuolelle rakennettavalle pysäköintialueelle. Alueelle tulee 20 pysäköintipaikkaa, joista osa varataan torikauppiaille ja osa yleiseen pysäköintiin. Iskostien varressa on lisäksi kadunvarsipysäköintiä.

Pysäköintiselvityksessä ehdotetaan Tuurakuja 2:ssa sijaitsevan ns. Ruukkukujan pysäköintilaitoksen käytön tehostamista. Keskustan kaavoissa laitokseen osoitetaan mm. vanhustenkeskuksen, kaavaehdotuksessa olevien liiketilojen autopaikat ja opiskelija-asuntojen vieraspaikat. Kaavojen toteuttamisen myötä Vantaan kaupungilla on Ruukkukujan pysäköintitalossa vapaana 87 pysäköintipaikkaa, joiden on tarkoitus olla yleisessä käytössä. Laitos pyritään järjestämään käyttäjäystävällisemmäksi ja sen ilmettä on tarkoitus kohentaa viihtyisämmäksi. Mahdollisuudet laitoksen kattamiseen tai korottamiseen selvitetään.

Vesihuolto

Nykyistä vesihuoltoverkostoa voidaan hyödyntää Iskospolulla, Liesikujalla ja Myyrmäenraitilla. Myyrmäenraitilla vesijohtoa ja jätevesiviemäriä tulee siirtää uuden rakentamisen myötä noin 25 m matkalta sekä verkostoa laajentaa noin 15 m etelämmäksi, jotta Paalukylänpuiston laitaan tuleva uusi tontti saadaan kytkettyä vesihuollon piiriin. Iskospolulla tulee hulevesiviemäriä ja vesijohtoa siirtää kaava-alueen länsipuolelle suunnitellun vanhusten asumiskeskuksen vuoksi. Samassa yhteydessä lisätään Iskospolulle noin 75 m matkalle jätevesiviemäri uutta rakentamista varten. Lisäksi Iskospolun hulevesiviemäriä on syytä jatkaa kadunkuivatuksen vuoksi nykyistä etelämmäksi noin 50 m matkalta. Korkeimpien rakennusten osalta on syytä varautua kiinteistökohtaiseen paineenkorostukseen. Alueen tarkemmat painetasot selviävät HSY:n liitoskohtalausunnosta. Kaavamuutoksesta aiheutuvat vesihuollon suunnittelu- ja rakentamiskustannukset ovat arviolta 77 000 €.

Muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon niillä tonteilla, joilla on maanvaraista piha-aluetta. Asemakaavamuutosta varten on laadittu hulevesien hallintasuunnitelma, joka toimii lähtökohtana rakennussuunnittelulle. Hulevesien hallintasuunnitelman mukaan puiston reunaan sijoittuvan rakennuksen vesiä viivytetään maanpäällisessä viivytyspainanteessa rakennuksen pohjoispuolella. Muiden tonttien osalta toimitaan kompensaatioperiaatteen mukaisesti, koska tonteilla ei ole maanvaraista piha-aluetta. Kompensaatiosta sovitaan erikseen sopimuksissa.

Ympäristöhäiriöt

Alueella mitoittavana melulähteenä on lentomelu, mikä huomioidaan asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristysvaatimuksena 28 dBA. Tieliikenteen, lähinnä Rajatorpantien, Vaskivuorentien ja Jönsaksentien aiheuttama melu tai pienhiukkaset eivät aiheuta ongelmia. Myöskään ratamelu tai –tärinä eivät aiheuta uudisrakennuksille ongelmia.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu jo rakennetuille alueille, eikä sillä ole vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää pitkälti olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous
Vettä läpäisemättömän pinnan määrä ei suuresti kasva nykytilanteesta, koska nykyinen asfaltoitu pysäköintialue korvataan asuinkortteleilla. Suurin muutos vettä läpäisemättömän pinnan määrässä tapahtuu Paalukylänpuistossa, jossa puiston ja Myyrmäenraitin väliin kaavoitetaan asuinkerrostalo. Tämän rakennuksen vesiä tullaan viivyttämään rakennuksen pohjoispuolelle sijoitettavassa viivytyspainanteessa.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Kaavaan esitettyjen uusien kortteleiden 15403, 15406 ja 15422, Ruukkutorin, Paalutorin ja Paalukylänpuiston sekä ympäröivien katualueiden toteutumisen aiheuttamia kasvihuonekaasupäästöjä arvioitiin KEKO-laskurilla. Laskuri mallintaa päästöt 50 vuoden aikajaksolla ja huomioi rakennusten ja infrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, rakennusten energiankulutuksen ja henkilöliikenteen aiheuttamat päästöt sekä suunnitelman vaikutukset hiilinieluihin alueella.
Laskurilla arvioitiin viiden energiatehokkuudeltaan, materiaali-, energia- sekä pysäköintiratkaisuiltaan erilaisen vaihtoehdon tuottamia kasvihuonekaasupäästöjä. CO2-päästöt olivat perusuravaihtoehtoon verrattuna muissa vaihtoehdoissa noin 2–44 % pienemmät. Suurimmat päästövähennysvaikutukset perustuivat rakennusten energiatehokkuuden kasvattamiseen, uusiutuvan energian hyödyntämiseen ja maanalaispysäköinnin vaihtamiseen pysäköintirakennukseksi. Lähtökohtaisesti alueen ekotehokkuus oli kaikissa vaihtoehdoissa hyvä, sillä alue eheyttää kaupunkirakennetta ja tukeutuu raideliikenteeseen sekä hyödyntää olemassa olevaa infrastruktuuria.
Tarkempi laskennan ja vaihtoehtojen kuvaus sekä arvioinnin yhteydessä toteutettu työpaja on kuvattu liitteessä.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tieliikenteen melu ja saastuneet maat on käsitelty kohdassa 5.4.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

4.6 NIMISTÖ

Alueen nimistö liittyy Myyrmäestä tehtyihin esihistoriallisiin löytöihin. Uusien tornitalojen rajaama auki, jossa Ruukkupolun ja Myyrmäenraitin kulkijat kohtaavat, nimetään: Ruukkutori – Kruktorget (osoiteryhmässä 7.3.2017 ja nimistöryhmässä 13.3.2017). Kävely-yhteys Paalukylänpuiston ja Myyrmäkitalon välistä muuttuu jalankulkukaduksi ja sen nimeksi on hyväksytty Artsinpolku- Artsistigen (Kaupunkisuunnttelulautakunta 13.6.2016). Artsi on Myyrmäkitalossa toimivan Vantaan taidemuseon kutsumanimi.

5. ASEMAKAAVAPROSESSI JA KAAVAN TOTEUTUS

Kaupunki tulee myymään tontit tonttivarausten perusteella Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voittajille. Tavoitteena on aloittaa kortteleiden jatkosuunnittelu ja rakentaminen asemakaavaehdotuksen saatua lainvoiman.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Hartela:	Matti Suonio	projektipäällikkö
	Mervi Pekkanen	projektipäällikkö
	Jouni Kekki	projektipäällikkö
	Pekka Sainio	projektipäällikkö
	Marja Vest	viestintä
VVO:	Jyrki Hahkala	hankekehityspäällikkö
	Tommi Parikka	rakennuttamisyksikön johtaja
	Irene Kantor	markkinointi- ja viestintäjoht.
HOAS:	Matti Tarhio	toimitusjohtaja
	Kim Lindholm	kiinteistöjohtaja
	Anna Lassus	vuokrapäällikkö
Asoasunnot Uusimaa Oy	Kai Magnusson	kiinteistöjohtaja
Innovarch Oy:	Jani Ristimäki	toimitusjohtaja
	Rainer Linderborg	arkkitehti
	Helmi Mälkönen	arkkitehti
	Miguel Santos	arkkitehti
Arkkitehtitoimisto Ilkka Laitinen Oy:	Ilkka Laitinen	arkkitehti
WSP:	Tommi Kärki	projektijohtaja, maisema-ark.
	Salla Salovaara	suunnittelija, maisema-ark yo
	Daniela Rosqvist	maisema-arkkitehti
	Kia Aksela	päällikkö, vesihuolto
	Olli Poutanen	suunnittelija, virtuaalimallit
	Feodor Mayow	suunnittelija, virtuaalimallit
	Petri Kangassalo	suunnittelija, virtuaalimallit
	Anne-Kristin Brede	virtuaalimallit
	Tuire Suihkonen	virtuaalimallit
	Olli Haveri	päällikkö, liikennesuunnittelu
Myyrmäki-liike:	Petteri Niskanen	

Citycon Oy:	Mari Laaksonen	kaupallinen johtaja
	Anita Truong-Holm	kauppakeskuspäällikkö
	Maiju Lassila	kiinteistöpäällikkö
Vantaan kaupunki:		
Kaupunkisuunnittelu:	Timo Kallaluoto	aluearkkitehti
	Johanna Rajala	aluearkkitehti vs.
	Hanna Tiira	asemakaavasuunnittelija
	Anne Olkkola	asemakaavasuunnittelija
	Laura Muukka	maisema-arkkitehti
	Pia Tasanko	vuorovaikutusasiantuntija
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
	Leena Kaunismäki	suunnitteluavustaja
	Joonas Arponen	suunnitteluavustaja
	Ritva-Leena Kujala	viestintäsuunnittelija
	Kari Tervo	suunnitteluavustaja
	Paula Kankkunen	yleiskaavasuunnittelija
	Anna-Mari Kangas	kaavasuunnittelija
	Joni Heikkola	yleiskaavasuunnittelija
Yrityspalvelut:	Heikki Virkkunen	projektijohtaja
Kuntatekniikan keskus :	Elina Kettunen	vesihuollon yleissuunnittelu
	Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
	Teemu Vihervaara	liikenneinsinööri
	Hanna Keskinen	puistosuunnittelupääll.
	Heidi Burjam	maisema-arkkitehti
	Sirpa Törrönen	maisema-arkkitehti
	Olli Lappalainen	kadunsuunnittelupäällikkö
	Jyrki Vättö	kunnossapitopäällikkö
	Mikko Kettunen	alueinsinööri
Rakennusvalvonta:	Matti Kärki	kaupunkikuva-arkkitehti
	Ilkka Rekonen	lupapäällikkö
	Jari Saajo	lupa-arkkitehti
Tilakeskus:	Mikko Juolahti	hankekehitysarkkitehti
Kaupunginmuseo	Andreas Koivisto	arkeologi
	Elina Terävä	arkeologi vs.
	Susanna Paavola	rakennustutkija
Kaupungin taidemuseo:	Anne Kaarna-Suomi	julkisen taiteen kuraattori
	Kati Huovinmaa	intendentti
Keski-Uudenmaan pelastuslaitos:	Jan Meszka	palotarkastaja
	Mikko Hämäläinen	paloinsinööri

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 13.päivänä maaliskuuta 2017.

Anne Olkkola
asemakaavasuunnittelija

Hanna Tiira
asemakaavasuunnittelija

Johanna Rajala
aluearkkitehti vs.

7. ASEMAKAAVAN SEURANTALOMAKE

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	Täyttämispvm	06.03.2017
Kaavan nimi	001925 Myyrmäki 15 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	06.03.2008
Hyväksymispykälä		Kunnan kaavatunnus	092001925
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	7,0765	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]	1,0506	Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	7,0765

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	7,0765	100,0	55658	0,79	1,0281	19100
A yhteensä	0,9210	13,0	36000	3,91	0,6448	36000
P yhteensä						
Y yhteensä	2,9916	42,3	19658	0,66	-0,4274	-5000
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000		0		-0,3908	-11900
T yhteensä						
V yhteensä	0,4953	7,0	0		-0,1342	0
R yhteensä						
L yhteensä	2,6686	37,7	0		1,3357	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	1,0506	14,8	0	0,4932	0

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	7,0765	100,0	55658	0,79	1,0281	19100
A yhteensä	0,9210	13,0	36000	3,91	0,6448	36000
AK	0,6448	70,0	36000	5,58	0,6448	36000
AH	0,2762	30,0	0		0,0000	0
P yhteensä						
Y yhteensä	2,9916	42,3	19658	0,66	-0,4274	-5000
Y	2,9916	100,0	19658	0,66	-0,4274	-5000
C yhteensä						
K yhteensä	0,0000		0		-0,3908	-11900
K			0			
KL	0,0000		0		-0,3908	-11900
T yhteensä						
V yhteensä	0,4953	7,0	0		-0,1342	0
VP	0,4953	100,0	0		-0,1342	0
R yhteensä						
L yhteensä	2,6686	37,7	0		1,3357	0
Kadut	0,4857	18,2	0		0,4857	0
Katuauk./torit	0,7012	26,3	0		0,0585	0
Kev.liik.kadut	0,4582	17,2	0		0,4582	0
LR	0,3333	12,5	0		0,3333	0
LPA	0,6902	25,9	0		0,0000	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	1,0506	14,8	0	0,4932	0
map	1,0506	100,0	0	0,4932	0

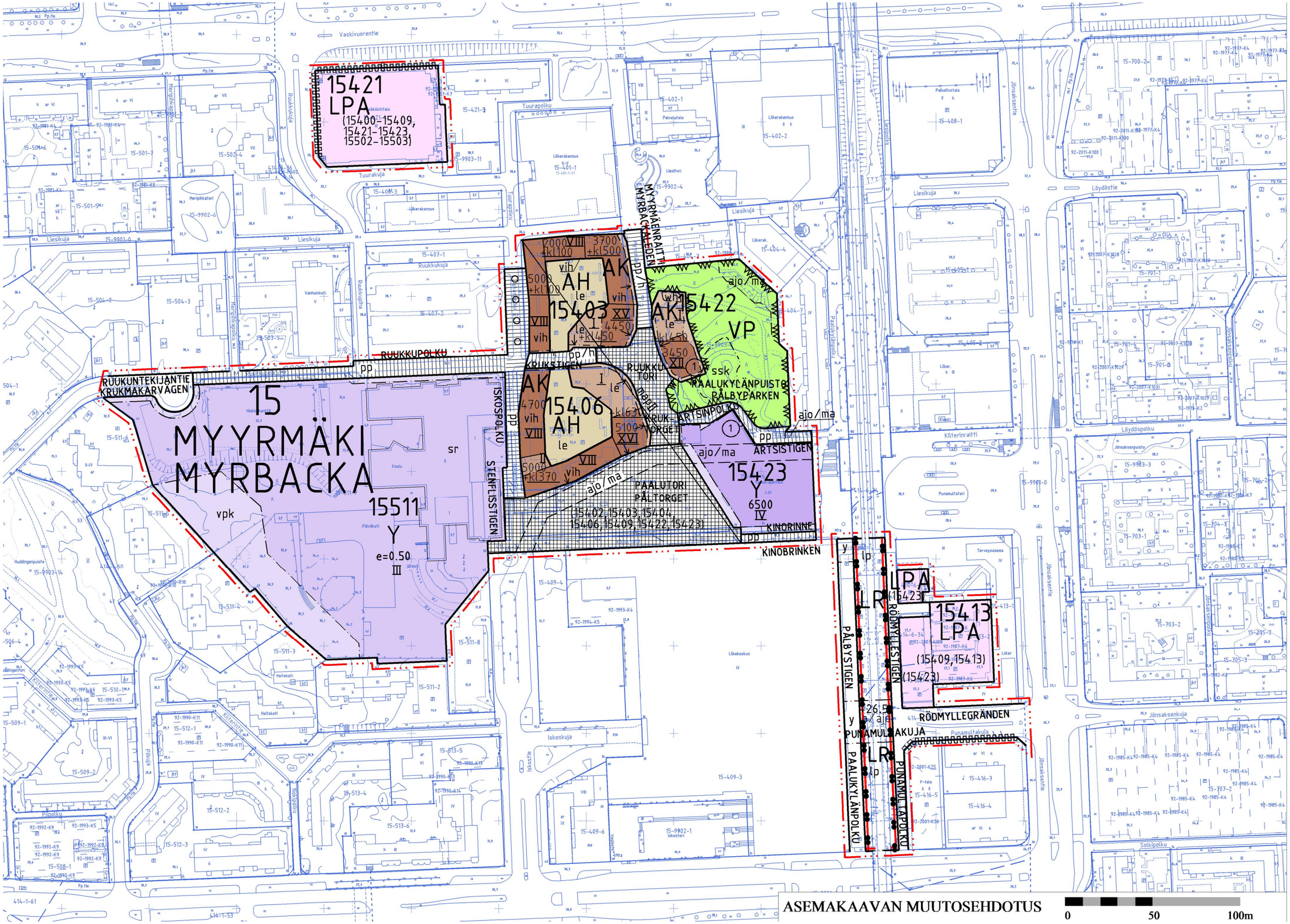

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

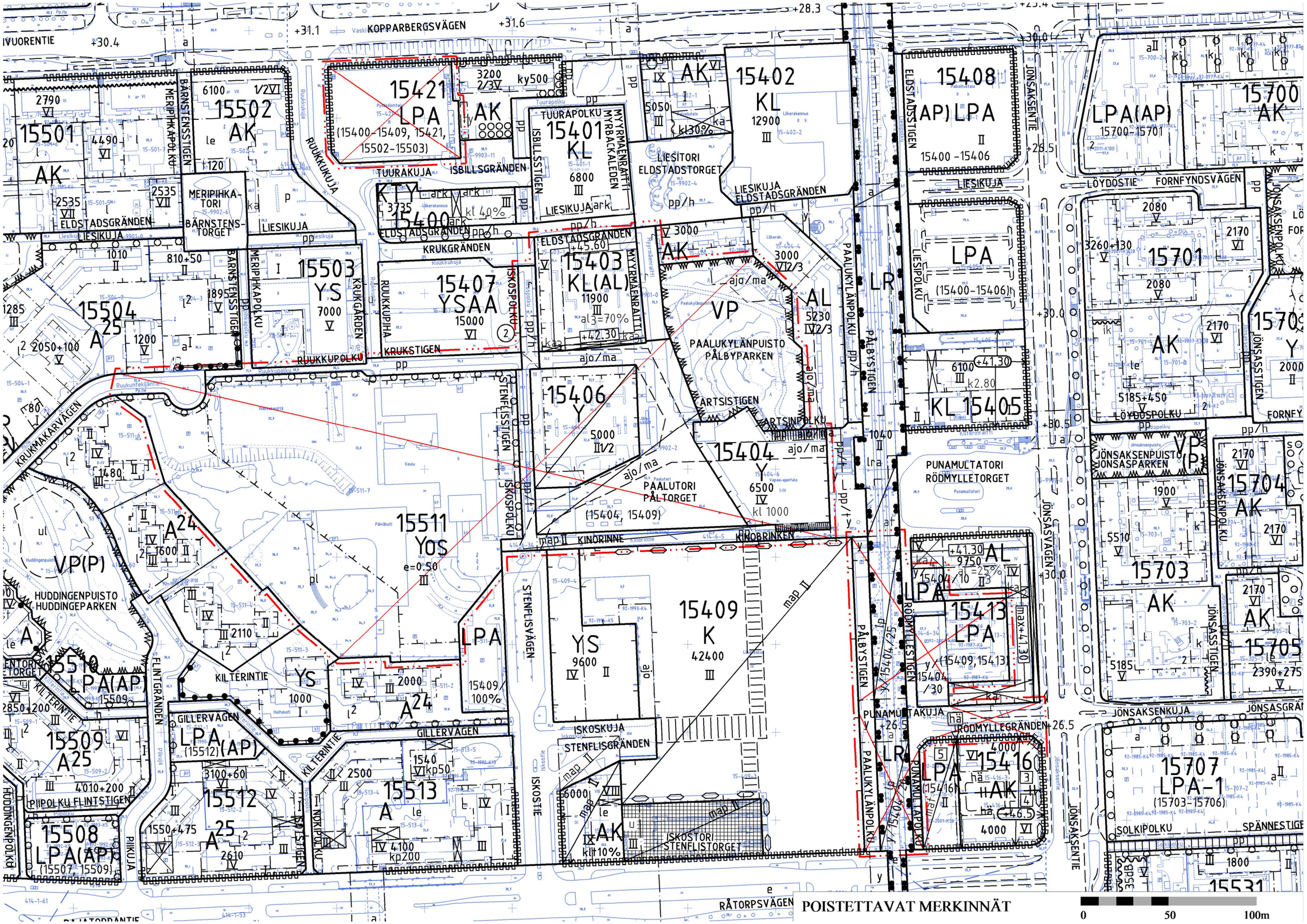
KOPPARBERGSVÄGEN
IVUORENTIE
15421 LPA (15400-15409, 15421, 15502-15503)
15502 AK
15501 AK
15504 A 25
15503 YS 7000 V
15407 YSAA 15000 VI
15401 KL 6800 III
15402 KL 12900 III
15403 KL(AL) 11900 III
15406 Y 5000 III1/2
15404 Y 6500 IV kl 1000
15408 (AP)LPA II 15400 -15406
15700 AK
LPA(AP) 15700-15701
15701
15702 AK
15703 AK
15704 AK
15705
15707 LPA-1 (15703-15706)
15409 K 42400 III
15511 YOS e=0.50 III
15510 LPA(AP) 15509
15509 A25
15512 A 25
15513 A
15508 LPA(AP) (15507-15509)
LPA (15512)(AP)
15413 LPA
15416 AK
KL 15405
VP(P) HUDDINGENPUISTO HUDDINGEPARKEN
VP PAALUKYLÄNPUISTO PÅLBYPARKEN
VP(P) JÖNSAKSENPUISTO JÖNSASPARKEN
PAALUTORI PÅLTORGET
PUNAMULTATORI RÖDMYLLETORGET
ISKOSTORI STENFLISTORGEN
LIESITORI ELDSTADSTORGET
MERIPIHKATORI
BÄRNSTENS-TORGET
KRUKGRÄNDEN
ELDSTADSGRÄNDEN
LIESIKUJA
TUURAKUJA
ISBILLSGRÄNDEN
MYYRMÄENRATTI
MYYRBACKALEDEN
RUUKKUKUJA
RUUKKUPOLKU
RUUKKUPIHA
KRUKSTIGEN
ISKOSPOLKU
STENFLISSTIGEN
ARTSISTIGEN
ARTSINPOLKU
PÅLBYSTIGEN
PAALUKYLÄNPOLKU
RÖDMYLLESTIGEN
RÖDMYLLEGRÄNDEN
JÖNSAKSENTIE
JÖNSAKSENPOLKU
JÖNSASSTIGEN
JÖNSAKSENKUJA
LÖYDÖSTIE
FORNFYNDSVÄGEN
LÖYDÖSPOLKU
KILTERINTIE
KILTERINPOLKU
FLINTGRÄNDEN
GILLERVÄGEN
PIIPOLKU FLINTSTIGEN
PIIKUJA
NORRIPOLKU
KRUKMAKARVÄGEN
RÅTORPSVÄGEN
KINDRINNE
KINDRINKEN
SOLKIPOLKU
SPÄNNESTIGEN
POISTETTAVAT MERKINNÄT
0
50
100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer 1 / 4
001925	13.3.2017	682491,682492, 683491, 683492,

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 15, Myyrmäki

MYYRMÄEN KESKUSTA

Asemakaavan muutos
Korttelit 15403, 15406 , 15422,ja 15423 ja osa korttelia 15511 15413, 15421 sekä katu-, tori- virkistys- ja liikennealueet.

(Kumoutuvan asemakaavan korttelit 15403, 15404 15406 ja osa korttelia15511 , 15513,15521sekä katu-, tori- , virkistys-, liikennealueet.)

Tonttijako ja tonttijaon muutos
Korttelit 15422 ja 15423

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 15, Myrbacka

MYRBACKA CENTRUM

Ändring av detaljplanen
Kvarteren 15403, 15406 , 15422,och 15423, och del av kvarteret 15511 15413, 15421 samt gatu-,torget- och rekreations-, trafikområden.

(Kvarter 15403, 15404 15406 och delar av 15406 och 15511 ,15513,1552 samt torget-, gatu-, rekreations och trafikområden. i den plan som upphävs.)

Tomtindelning och ändring av tomtindelning
Kvarteren 15422 och 15423

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

AK **Asuinkerrostalojen korttelialue.**

Yleistä
Kortteleista 15403, 15406 sekä 15422 on rakennettava kaupunkikuvallisesti yhtenäiset ja eheät korttelit.

Rakennukset tulee rakentaa kiinni tontin rajaan tai rakennusalaan ja toisiinsa yhtenäisellä päätyseinällä. Tontin rajoille rakennettava palomuuri voidaan korvata EI120 osastoinnilla.

Arkkitehtuuri ja kaupunkikuva
Arkkitehtuurin tulee olla modernia, korkeatasoista ja innovatiivista.

Tornitalojen rakennusmassojen tulee muodostaa yhtenäinen kokonaisuus ja ne tulee sommitella veistoksellisesti.

Kaupunkikuvallisesti tärkeiden, katualueille näkyvien rakennusten julkisivujen tulee olla korkealuokkaisista ja kestävistä materiaaleista paikalla rakennettuja tai antaa paikalla tehdyn julkisivun vaikutelma. Julkisivujen päämateriaalien käyttöikätavoite on vähintään 100 vuotta.

Rakennusten sisäänkäyntejä tulee korostaa. Porrashuoneista tulee olla yhteys läpi talon ja suora uloskäynti leikki- ja oleskelualueeksi osoitetulle tontinosalle ja kattopihalle.

Kaupunkikuvallisesti tärkeiden, katualueen puoleisten parvekkeiden julkisivumateriaalien tulee olla korkealuokkaisia ja kestäviä sekä muodostaa rakennusten pääasiallisten julkisivumateriaalien kanssa ehjä kokonaisuus.

Katualueen puoleisten parvekkeiden on oltava lasitettuja ja kaiderakenteen tulee olla pääosin peittävää pintaa.

Rakennusten katualueen ja puiston puoleisista julkisivuista ulkonevat rakenteen, erkkerit ja parvekkeet saavat ulottua enintään 2,5 m sokkelilinjasta ja niiden alle jäävän vapaan kulkukorkeuden tulee olla vähintään 4,2 metriä eikä niitä saa tukea maasta.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

Allmänt
Kvarteren 15403, 15406 och 15422 ska byggas så att de bildar stadsbildsmässigt sammanhängande och enhetliga kvarter.

Byggnaderna ska byggas fast i tomtgränsen eller byggnadsytan och i varandra med en gemensam gavelvägg. Den brandmur som byggs på tomtens gränser kan ersättas med sektionering EI120.

Arkitektur och stadsbild
Arkitekturen ska vara modern, högklassig och innovativ.

Tornhusens byggnadsmassor ska bilda en enhetlig helhet och de ska ha en skulptural utformning.

Fasaderna på de byggnader som är viktiga med avseende på stadsbilden och är synliga till gatuområdena ska vara byggda på plats av högklassiga och hållbara material eller de intrycket av att ha en fasad som är byggd på plats. Målet för fasadernas brukslivslängd är minst 100 år vad gäller huvudmaterialen.

Byggnadernas entréer ska accentueras. Från trapphusen ska det finnas förbindelse genom huset och direkt utgång till den tomtdel och takgård som är anvisad som lek- och vistelseområde.

Fasadmaterialen på de balkonger som är vända mot gatuområdet och om har en stadsbildsmässigt viktig roll ska vara högklassiga och hållbara samt utgöra en harmonisk helhet tillsammans med byggnadernas huvudsakliga fasmaterial.

Balkongena mot gatuområdet ska vara inglasade och räckkonstruktionen ska till huvuddelen utgöras av slutna ytor.

I de av byggnadernas fasader som är vända mot gatuområdet och parken ska de utskjutande konstruktionerna, burspråk och balkonger sträcka sig högst 2,5 meter över sockellinjen och den fria gånghöjden under dessa ska vara minst 4,2 meter och de får inte förses med stöd från marknivå.

Katualueen puolella tulee muodostaa avoin, koko korttelin kiertävä yhtenäinen kivijalkakerros, jonka julkisivut ovat pääosin lasia ja umpiosat luonnonkiveä. Näkyvää betonisokkelia ei sallita. AH-korttelialueiden kulkuaukot tulee rajata katutilasta ja niiden tulee liittyä kivijalkakerroksen arkkitehtuuriin.

Mot gatuområdet ska det skapas en öppen och enhetlig stenfotsvåning som går runt hela kvarteret där fasaderna huvudsakligen är av glas och de slutna partierna av natursten. Synliga betongsocklar tillåts inte. Genomfartsöppningarna i kvartersområdena AH ska avgränsas från gaturummet och de ska anknyta till arkitekturen i det våningsplan som utgör byggnadernas stenfot.

Pysäköintilaitokseen johtava ajo- ja kulkuyhteys tulee suunnitella ja rakentaa luontevana korttelin osana käyttäen korkeatasoisia materiaaleja.

Kör- och gångförbindelsen till parkeringsanläggningen ska planeras och byggas av högklassiga material som en naturlig del av kvarteret.

Kortteleiden rakennusten räystäslinjojen tulee olla pituussuuntaan kaltevia ja muodostaa visuaalisesti yhtenäinen jatkuva kokonaisuus korttelissa.

Byggnaderna i kvarteren ska ha en takfotslinje som sluttar i längdriktningen och visuellt utgör en sammanhängande helhet i hela kvarteret.

Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut talotekniset laitteet tulee sovittaa luontevaksi osaksi rakennusten arkkitehtuuria ja materiaaleja. Ne eivät saa rikkoa yhtenäistä räystäslinjaa.

Luftkonditioneringens maskinrum och övriga hustekniska anordningar ska integreras som en naturlig del av byggnadernas arkitektur och material. De får inte bryta den sammanhängande takfotslinjen.

Kortteleissa 15403 ja 15406 tonttikohtaisesta kattopinta-alasta vähintään 1/3 tulee olla viherkattoa.

I kvarteren 15403 och 15406 ska minst 1/3 av takytan på respektive tomt bestå av gröntak.

Rakennusten kattomuotojen ja kattokulmien valinnassa tulee huomioida aurinkopaneelien ja viherkattojen sijoittaminen. Energiantuotantoon liittyvät tekniset laitteet, kuten aurinkopaneelit tulee integroida luontevasti korttelin arkkitehtuuriin ja maankäyttöön.

Vid val av byggnadernas takformer och takvinklar ska man beakta placeringen av solpaneler och gröntak. Tekniska anordningar för energiproduktion, t.ex. solpaneler, ska på ett naturligt sätt integreras i kvarterets arkitektur och markanvändning.

Rakennusten ja katu- ja torialueiden väliset tontin osat ovat yleiselle jalankululle varattuja alueita ja ne tulee käsitellä osana korkeatasoista kaupunkimaista katutilaa. Pinnoitemateriaalit tulee yhteensovittaa katu- ja torialueiden pintamateriaalien kanssa. Pihan puolella tonttien tulee liittyä AH-korttelialueeseen saumattomasti.

De tomtdelar som ligger mellan byggnaderna och gatu- och torgområdena är reserverade för allmän gångtrafik och ska hanteras som en del av ett högklassigt urbant gaturum. Ytmaterialen ska samordnas med ytmaterialen i gatu- och torgområdena. På gårdssidan ska tomterna ansluta skarvlöst till kvartersområdet AH.

Kortteleiden I-kerroksisiin osiin tulee toteuttaa kattopiha. Kattopihoilla talotekniset laitteet tulee integroida muihin rakenteisiin ja sijoittaa siten, että kattopihoille voidaan toteuttaa yhtenäinen, tarkoituksenmukainen oleskelupiha. Kattopihoille tulee luoda vehreä vaikutelma istuttamalla pienpuita, pensaita, köynnöksiä ja perennoja. Rakennelmien ja kasvillisuuden avulla tulee luoda tuulensuojaa. Istutuksille tulee perustaa riittävän syvät ja laajat kasvualustat. Kattojen rakenteissa tulee ottaa huomioon istutuksiin tarvittavan kasvualustan paksuus ja paino.

Kvarterens I-våningsbyggnader ska förses med takgårdar. På takgårdarna ska hustekniska anordningar integreras i de övriga konstruktionerna och placeras så att man på takgårdarna kan anlägga en enhetlig, ändamålsenlig vistelsegård. På takgårdarna ska man skapa ett grönskande intryck genom att plantera småträd, buskar, klätterväxter och perenner. Med hjälp av konstruktioner och växtlighet ska vindskydd åstadkommas. Tillräckligt djupa och stora växtunderlag ska ordnas för planteringarna. I fråga om takkonstruktionerna ska man beakta tjockleken och vikten hos det växtunderlag som behövs för planteringarna.

Korttelissa 15422 tontin korkeustason, pinnoitteiden, istutusten, mahdollisten aitojen ja hulevesien viivyttämisen tulee liittyä julkiseen alueeseen luontevasti ja yhteensovittaa puistosuunnitelman kanssa.

I kvarteret 15422 ska tomtens höjdnivå, ytbeläggningar, planteringar, eventuella stängsel och fördröjning av dagvatten anknyta till det allmänna området på ett naturligt sätt och samordnas med parkplanen.

Korttelissa 15422 hulevedet tulee viivyttää korttelialueella ennen johtamista yleiseen sadevesijärjestelmään. Hulevesialue tulee toteuttaa maanpäällisenä, ympäröiviin maanpinnan korkoihin luontevasti sovitettuna korkeatasoisena istutettuna alueena. Alueelle ohjataan tontin kattovedet.

I kvarteret 15422 ska dagvattnen ördröjas inom kvartersområdet innan de leds ner i det allmänna regnvattenavloppet. Dagvattenområdet ska förverkligas ovan jord och i form av ett högklassigt planterat område på ett naturligt sätt vara anpassat till de omgivande nivåskillnaderna i marknivån. Takvattnen från tomten leds till området.

Korttelissa 15403 Iskospolkuun rajautuvalle ohjeelliselle tontille saa sijoittaa opiskelija-asumista.

Studentbostäder får placeras på tomten som gränsar till Stenflisstigen i kvarteret 15403.

Iskospolun varrella saa olla liiketiloja, työtiloja ja asuntoja sekä niiden yhdistelmiä.

Utmed Stenflisstigen får det finnas affärslokaler, arbetsutrymmen och bostäder samt kombinationer av dessa.

Sekä kortteliin 15403 että 15406 tulee varata maantasokerrokseen tila muuntamolle, jotka tulee olla helposti huollettavissa. Muuntamotilat saa rakentaa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi.

Både i kvarter 15403 och 15406 ska utrymme för transformator reserveras i markplanet, detta utrymme ska vara lätt att underhålla. Transformatorutrymmena får byggas utöver den anvisade byggrätten.

Kortteleihin on varattava riittävät sisätilat jätteiden lajitteluun. Jätehuolto voidaan toteuttaa korttelikohtaisesti.

I kvarteren ska reserveras tillräckliga utrymmen för avfallssortering inomhus. Avfallshanteringen kan förverkligas kvartersvis.

Rakennusoikeus

Asukas- ja yhteistiloja, kuten polkupyörä- ja irtaimistovarastoja, saunoja sekä teknisiä tiloja saa rakentaa varsinaisen rakennusoikeuden lisäksi. Tilat tulee toteuttaa niin, että maantasoon sijoittuessaan ne antavat avonaisen ja toiminnallisen vaikutelman. Ullakko- tai ylimpään kerrokseen sijoittuessaan, saunan yhteyteen tulee toteuttaa kattoterassi. Asumisen lisärakennusoikeudet eivät mitoita auto- tai polkupyöräpaikkoja.

Byggrätt

Invånarlokaler och gemensamma utrymmen, såsom cykelförråd, lösöresförråd, bastur och tekniska utrymmen får byggas utöver den ordinarie byggrätten. Utrymmena ska förverkligas så att de vid placering i markplansnivå ger ett öppet och funktionellt intryck. När de förläggs till vindsvåningen eller det översta planet ska en takterrass byggas i anslutning till bastun. Tilläggsbyggrätter för boende dimensionerar inga bil- eller cykelplatser.

Viherhuoneet eivät mitoita auto- tai polkupyöräpaikkoja.

Grönrum räknas inte med i dimensioneringen av bil- eller cykelplatser.

Muiden kuin tornitalojen porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia. Porrashuoneiden 15 k-m² ylittävän osan saa rakentaa kussakin kerroksessa porrashuonetta kohti rakennusoikeuden lisäksi edellyttäen, että tämä lisää porrashuoneen viihtyisyyttä ja luonnonvaloisuutta.

Trapphusen, med undantag för tornhusen, ska vara försedda med dagsljusinsläpp. I trapphusen inräknas inte den del per våning och trapphus som överskrider 15 m²-vy i byggrätten, förutsatt att detta ökar trivseln och tillgången på dagsljus i trapphuset.

Pysäköintilaitokset saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi. Niiden laajuus on ilmaistu rakennusalana ja kerroslukuna ja käsittää korttelit 15403 ja 15406 sekä Ruukkupolun katualueen ja Ruukkutorin ja Paalutorin torialueet. Rakennusrungon sisään on varattava riittävä tila pysäköintilaitoksen poistoilmakanavien johtamiseksi katolle.

Parkeringsanläggningarna får byggas utöver byggrätten. Deras omfattning har angetts som byggnadsyta och våningstal och omfattar kvarteren 15403 och 15406 samt Krukstigens gatuområde och Kruktorgets och Påltorgets torgområden. Inne i byggnadsstommen ska tillräckligt med utrymme reserveras för avledning av parkeringsanläggningens frånluftskanaler till taket.

Liikenne ja pysäköinti
Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Asunnot 1 ap/130 k-m²
Liiketilat 1 ap/150 k-m²
Opiskelija-asunnot korttelissa 15403/2 10 kpl

Autopaikkoja saa sijoittaa kortteli- ja tonttijaosta huolimatta.

Kortteleiden 15403, 15406 ja 15422 autopaikat tulee pääasiassa sijoittaa kortteleiden 15403, 15406 ja Ruukkupolun, Ruukkutorin ja osin Paalutorin alla sijaitsevaan maanalaiseen pysäköintilaitokseen. Ajoliittymä pysäköintilaitokseen tulee järjestää Ruukkukujalta sekä tarvittaessa Paalutorin alaisesta pysäköintilaitoksesta. Kortteleiden autopaikkoja saa sijoittaa myös Paalutorin alla sijaitsevaan pysäköintilaitokseen. Autopaikkoja saa sijoittaa kortteli- ja tonttijaosta huolimatta.

Maanalaisiin pysäköintitiloihin ei tarvitse rakentaa palomuuria tontin väliselle rajalle.

Kortteleiden 15403, 15406 ja 15422 liiketilojen autopaikat sekä opiskelija-asuntojen autopaikat saa sijoittaa korttelissa 15421 olevaan Myyrmäen keskustan yleiseen pysäköintilaitokseen.

Pysäköintilaitoksesta tulee olla suora yhteys asuinrakennusten porrashuoneisiin.

Pysäköintilaitoksen viihtyisyyttä, turvallisuutta ja käytettävyyttä tulee edistää valaistuksella ja värien käytöllä.

Pysäköintilaitoksessa tulee varautua sähköautojen latauspisteisiin.

Rakennettavat pyöräpaikat:
Polkupyöräpaikkoja tulee varata 1 pp / 30 k-m².

Korttelin 15403 opiskelija-asunnoille pyöräpaikkoja tulee varata 1 pp / asuinhuone.

Trafik och parkering
Minimiantalet bilplatser:
Bostäder 1 bp/130 m²-vy
Affärslokaler 1 bp/150 m²-vy
Studentbostädernai kvarteren 15403/2 10 st.

Bilplatserna får placeras oberoende av kvarters- och tomtindelningen.

Bilplatserna för kvarteren 15403, 15406 och 15422 ska huvudsakligen placeras i den underjordiska parkeringsanläggningen under kvarteren 15403, 15406 och Krukstigen, Kruktorget och delvis under Påltorget. Körförbindelsen till parkeringsanläggningen ska ordnas från Krukgränden samt vid behov från den parkeringsanläggning som ligger under Påltorget. Bilplatser för kvarteren får också placeras i parkeringsanläggningen under Påltorget. Bilplatserna får placeras oberoende av kvarters- och tomtindelningen.

I underjordiska parkeringsutrymmen behövs det inte byggas en brandmur på gränsen mellan tomterna.

Bilplatserna för affärslokalerna i kvarteren 15403, 15406 och 15422 och studentbostädernas bilplatser får placeras i den allmänna parkeringsanläggningen i kvarteret 15421 i Myrbacka centrum.

Från parkeringsanläggningen ska det finnas en direktförbindelse till bostadshusens trapphus.

Parkeringsanläggningens trivsel, säkerhet och användbarhet ska främjas med hjälp av belysningen och användningen av färger.

I parkeringsanläggningen ska beredskap finnas för laddningsställen för elbilar.

Cykelplatser som ska byggas:
Cykelplatser ska reserveras 1 cp / 30 m²-vy.

För studentbostäderna 2 i kvarteret 15403 ska cykelplatser reserveras 1 cp / bostadsrum.

AH

Asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue.

Alue on rakennettava yhtenäisen suunnitelman mukaan.

Parvekkeet voivat ulottua AH-korttelialueelle.

AH-korttelialueille sijoittuvat pihojen leikki- ja oleskelualueet, reitit, mahdolliset hulevesijärjestelmät ja istutukset tulee suunnitella ja rakentaa yhtenäisesti. Leikki- ja oleskelualueet tulee toteuttaa koko korttelin yhteisinä.

Pihojen suunnittelussa tulee huomioida eri-ikäisten käyttäjien tarpeet. Piha tulee toteuttaa kasvillisuudeltaan monilajisena alueena, jolle istutetaan vuodenaikojen vaihtelu huomioiden erilaisia pienpuita, pensaita, perennoja ja nurmea. Sisäpihan osat, joita ei käytetä välttämättöminä kulkuteinä, leikki- tai oleskelualueina tai hyödynnetä kaupunkiviljelyyn, on istutettava.

Istutuksille tulee perustaa riittävän syvät ja laajat kasvualustat. Kansirakenteissa tulee ottaa huomioon istutuksiin tarvittavan kasvualustan paksuus ja paino sekä pelastoimen vaatimukset.

Kvartersområde i sambruk som betjänar boendet.

Området ska byggas enligt en enhetlig plan.

Balkongerna får sträcka sig ut på kvartersområdet AH.

Gårdsplanernas områden för lek och utevistelse, leder, eventuella dagvattensystem och planteringar i kvartersområdena AH ska planeras och byggas på ett enhetligt sätt. Områdena för lek och utevistelse ska förverkligas så att de är gemensamma för hela kvarteret.

Vid planeringen av gårdarna ska behoven hos användare i olika åldrar beaktas. Gårdsplanen ska förverkligas som ett område med mångsidig växtlighet, där det planteras olika slag av små träd, buskar, perenner och gräs som beaktar årstidernas växling. De delar av innergården som inte används för nödvändiga gångvägar, områden för lek eller utevistelse eller utnyttjas för stadsodling, ska förses med planteringar.

Tillräckligt djupa och stora växtunderlag ska ordnas för planteringarna. I däckkonstruktionerna ska man beakta tjockleken och vikten hos det växtunderlag som behövs för planteringarna samt räddningsväsendets krav.

Y

Yleisten rakennusten korttelialue.

Y-korttelialuetta korttelissa 15423 koskevia määräyksiä:

Rakennusten julkisivujen umpisivut on verhoiltava pääasiassa korkealuokkaisilla vaaleilla julkisivumateriaaleilla.

Parvekkeet ja katokset saa ulottaa jalankulkukaduille sekä tori- ja puistoalueille korkeintaan 2,50 metrin levyisinä ulokkeina. Kulkuaukon vapaan korkeuden tulee olla vähintään 2,80 metriä.

Väestönsuojien varauloskäytävät voivat ulottua tori-, katu- tai rautatiealueelle.

Autopaikat saa sijoittaa tontin ulkopuolelle.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1 ap / 250 k-m².

Tontin rajalle ei tarvitse rakentaa palomuuria.

Y-korttelialuetta korttelissa 15511 koskevia määräyksiä:

Alueelle saa rakentaa kiinteistön hoidon kannalta välttämättömiä asuntoja.

Alueella saa olla yleistä pysäköintiä, kun pysäköintialuetta ei tarvita tontin käyttöön.

Autopaikkojen vähimmäismäärä on 1 ap / 250 k-m².

Hulevedet tulee imeyttää tai viivyttää korttelialueella ennen johtamista yleiseen sadevesijärjestelmään.

Kvartersområde för allmänna byggnader.

Bestämmelser som gäller kvartersområde Y i kvarter 15423:
De slutna partierna i byggnadernas fasader ska bekläs med huvudsakligen högklassiga, ljusa fasadmaterial.

Balkonger och takkonstruktioner får sträcka sig ut på gågator samt torg- och parkområden som högst 2,5 meter breda utskjutande partier. Passagens fria höjd ska vara minst 2,80 meter.

Skyddsrummens nödutgångar får nå ut på torg-, gatu- eller järnvägsområdet.

Bilplatserna får placeras utanför tomten.

Minimiantalet bilplatser är 1 bp / 250 m²-vy.

Det behöver inte byggas någon brandmur på tomtgränsen.

Bestämmelser som gäller kvartersområde Y i kvarter 15511:
I området får det byggas bostäder som är nödvändiga med tanke på fastighetsskötseln.

Området får ha allmän parkering, när parkeringsområdet inte behövs för tomtens bruk.

Minimiantalet bilplatser är 1 bp / 250 m²-vy.

Dagvattnen ska infiltreras eller fördröjas inom kvartersområdet innan de leds ner i det allmänna regnvattenavloppet.

VP

Puisto.

Park.

4 / 4

LR	Rautatiealue.	Järnvägsområde.
LPA	Autopaikkojen korttelialue. Tontilla saa olla pysäköintiä.	Kvartersområde för bilplatser. Det får finnas parkering på tomten.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
	Ohjeellinen tontin raja.	Riktgivande tomtgräns.
①	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
15	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
MYY	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
15406	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
PAALUTORI	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
6500	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
5000+kl100	Lukusarja, jossa ensimmäinen luku ilmoittaa asuntokerrosalan neliömetrimäärän ja toinen luku liikehuoneistojen kerrosalan neliömetrimäärän.	Talserie vars första tal anger bostadsvåningsytan i kvadratmeter och andra tal våningsytan i kvadratmeter för affärslokaler.
VIII	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
+26.5	Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.	Ungefärlig markhöjd.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
e=0.50	Tehokkuusluku eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan.	Exploateringstal dvs. förhållandet mellan våningsytan och tomtens yta.
VIII	Alleviivaus osoittaa ehdottomasti käytettävän kaavamääräyksen.	Understreckningen anger planbestämmelse som ovillkorligen skall tillämpas.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
map II	Maanalainen pysäköintitila. Roomalainen numero osoittaa pysäköintitasojen suurimman sallitun lukumäärän.	Underjordiskt parkeringsutrymme. Den romerska siffran anger största tillåtna antal bilplan.
	Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.	Pilen anger den sida av byggnadsytan som byggnaden skall tangera.
le	Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.	För lek och utevistelse reserverad del av område.
lp	Alueen osa, jolle saa sijoittaa yleisen pysäköintialueen. Alueilla saa olla korttelin 15423 autopaikkoja.	Områdesdel där allmänt parkeringsområde får placeras. Bilplatser för kvarteret 15423 får placeras på områdena.
wh	Ohjeellinen hulevesialue.	Riktgivande dagvattenområde.
	Säilytettävä / istutettava puurivi.	Trädrad som skall bevaras / planteras.
vih	Viherkatto.	Gröntak.
ssk	Avokallio tai siirtolohkare joka tulee säilyttää.	Kalt berg eller flyttblock som skall bevaras.
vpk	Ohjeellinen puistomaisesti kehitettävä alueen osa.	Riktgivande del av område som skall utvecklas som park.
	Katu.	Gata.
	Katuaukio/Tori.	Öppen plats/Torg.
pp	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata.
pp/h	Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla huoltoajo on sallittu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata där servicetrafik är tillåten.
ajo/ma	Ohjeellinen ajoyhteys maanalaiseen tilaan.	Riktgivande körförbindelse till utrymme under markytan.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
(15400-15409)	Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.	Siffrorna inom parentesen anger de kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.
a/ajo	Liikennealueen alittava ajoyhteys.	Körförbindelse under trafikområdet.
y	Kadun tai liikennealueen ylittävä kevyen liikenteen yhteys.	Gång- och cykelförbindelse över gata eller trafikområde.

sr

Suojeltava rakennus.
Historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja kaupunkikuvan kannalta merkittävä rakennus. Rakennusta tai sen osaa ei saa purkaa, eikä siinä saa tehdä sellaisia korjaus- ja muutos- tai lisärakentamistoimenpiteitä, jotka vaarantavat edellä mainittujen arvojen säilymisen. Sisätiloista suojellaan keskikäytävä, jonka alkuperäiset materiaalit, väritys, tilajako ja alkuperäiset kiinteät kalusteet tulee säilyttää tai korjata ennallistaen. Edellä mainitussa tilassa ei saa tehdä sellaisia korjaus- ja muutostöitä, jotka turmelevat tilan rakennustaiteellista ja historiallista arvoa. Korjaus- muutos- ja lisärakentamistoimenpiteistä on neuvoteltava museoviranomaisen kanssa.

Byggnad som bör skyddas.
En historiskt, byggnadshistoriskt och med avseende på stadsbilden betydelsefull byggnad. Byggnaden eller en del av den får inte rivas och inga sådana reparations-, ändrings- eller tillbyggnadsarbeten får utföras som riskerar bevarandet av de ovan nämnda värdena. Av interiörerna skyddas den centrala gången där de ursprungliga materialen, färgsättningen, rumsindelningen och de ursprungliga fasta inventarierna ska bevaras eller repareras till ett ursprungligt skick. I ovan nämnda utrymme får inga sådana reparations- eller ändringsarbeten utföras som förstör utrymmets byggnadskonstnärliga och historiska värden. Om reparations-, ändrings- och tillbyggnadsåtgärder ska museimyndighet konsulteras.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemapiirros ja esitystonttijaosta, luonnos, Innovarch Oy, 26.9.2016

Arkkitehdin näkemys korttelijulkisivusta Myyrmäenraitille, Innovarch Oy, 28.2.2017

Arkkitehdin näkemys korttelijulkisivusta Iskospolulle, Innovarch Oy, 28.2.2017

Arkkitehdin näkemys korttelijulkisivusta Liesikujalle, Innovarch Oy, 28.2.2017

Arkkitehdin näkemys korttelijulkisivusta Paalutorille, Innovarch Oy, 28.2.2017

Arkkitehdin näkemys korttelileikkauksesta itään, Innovarch Oy, 28.2.2017

Arkkitehdin näkemys korttelileikkauksesta etelään, Innovarch Oy, 28.2.2017

Taiteilijan näkemys Paalutorilta, suunnitelma Innovarch Oy, 26.9.2016

Taiteilijan näkemys korttelipihasta, suunnitelma Innovarch Oy ja WSP Oy, 26.9.2016

10. huhtikuuta klo 9

10. huhtikuuta klo 12

. huhtikuuta klo 15

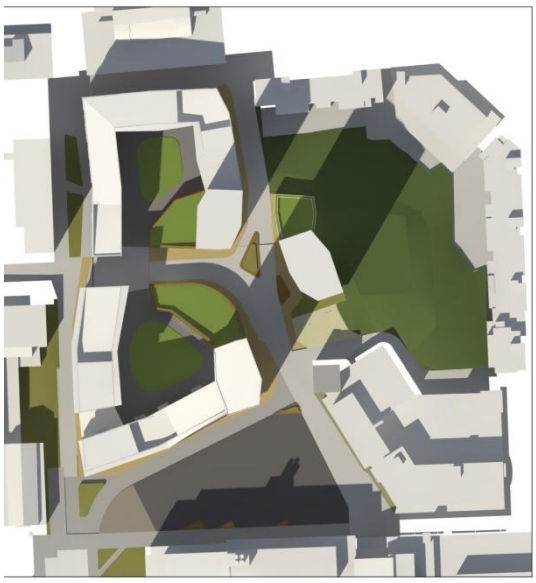

Varjotutkielmia
10. huhtikuuta ja 21. kesäkuuta,
Innovarc Oyh, 28.2.2017

21. kesäkuuta klo 9

21. kesäkuuta klo 12

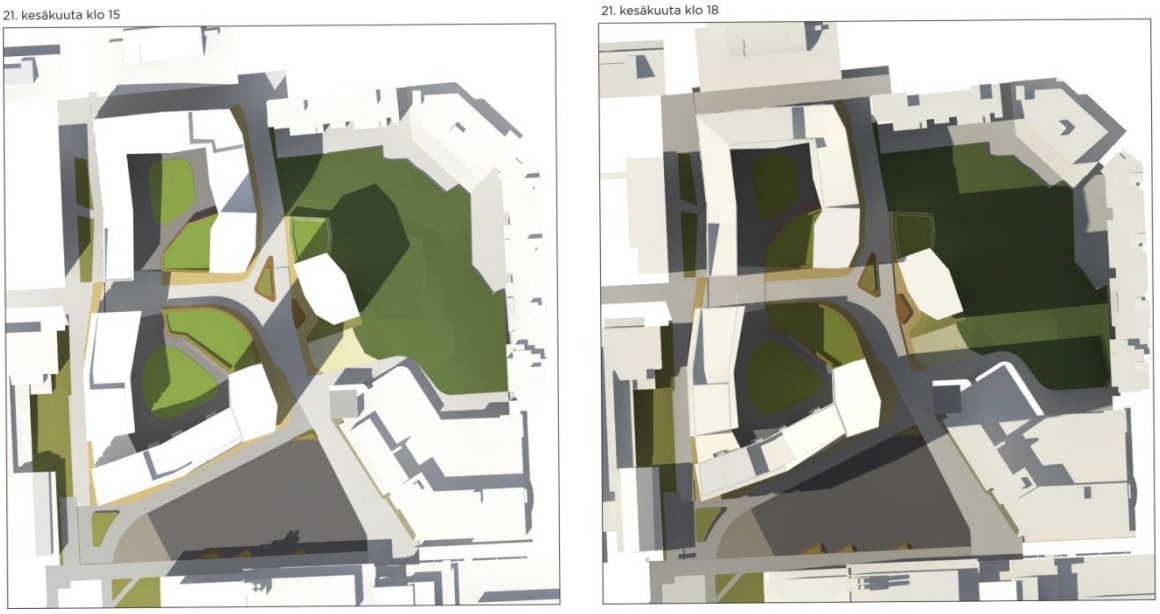

Varjotutkielmia 21. kesäkuuta, Innovarc Oyh, 28.2.2017

Alueet, joihin muuntamot voivat sijoittua kortteleissa 15403 ja 15406, Vantaan Energia, 11.1.2017

Korttelipihat ja julkisen ulkotilan yleissuunnitelma, luonnos, WSP Oy, 6.3.2017

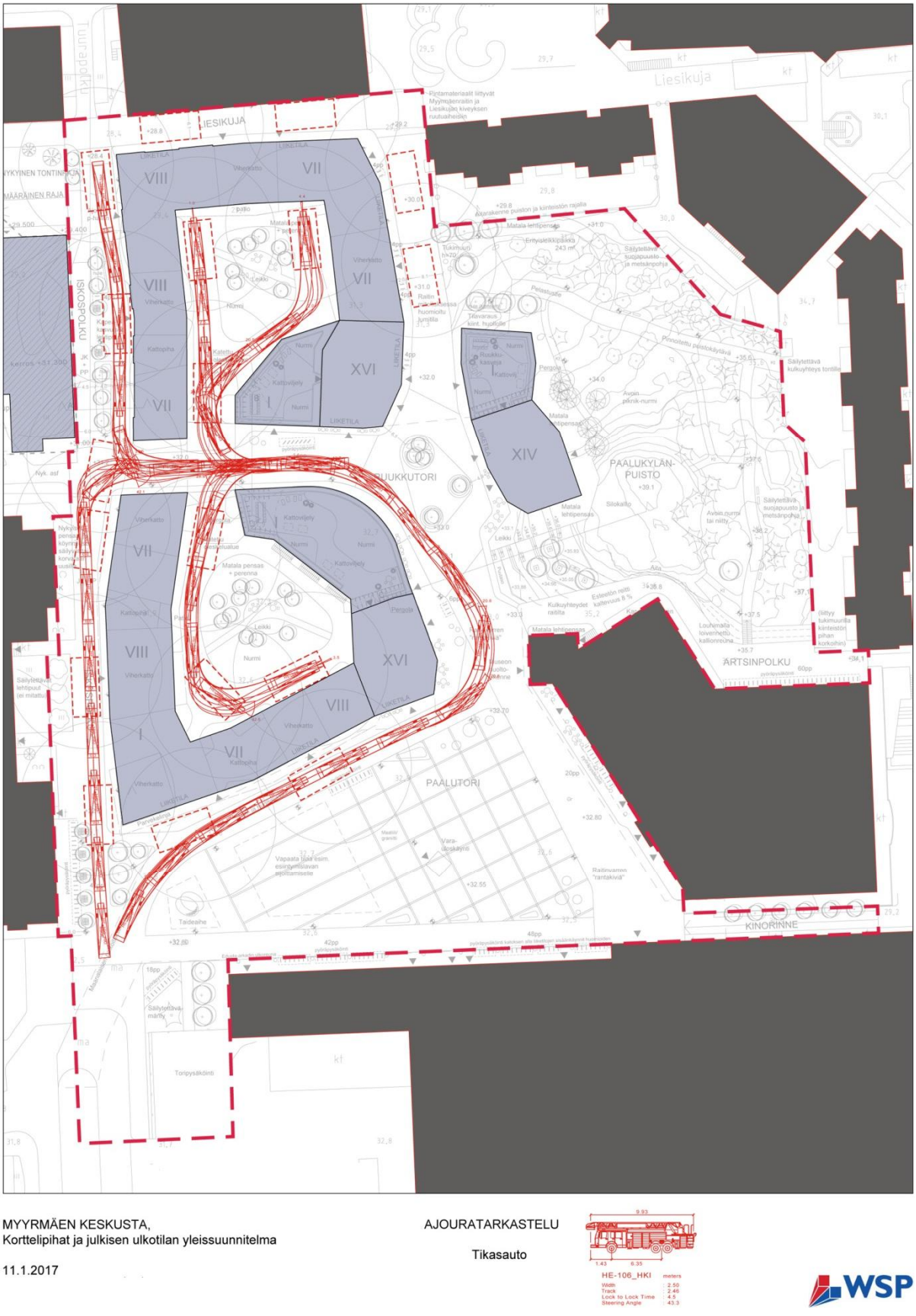

Pelastusreitit (ajouratarkastelu), WSP Oy, 11.1.2017

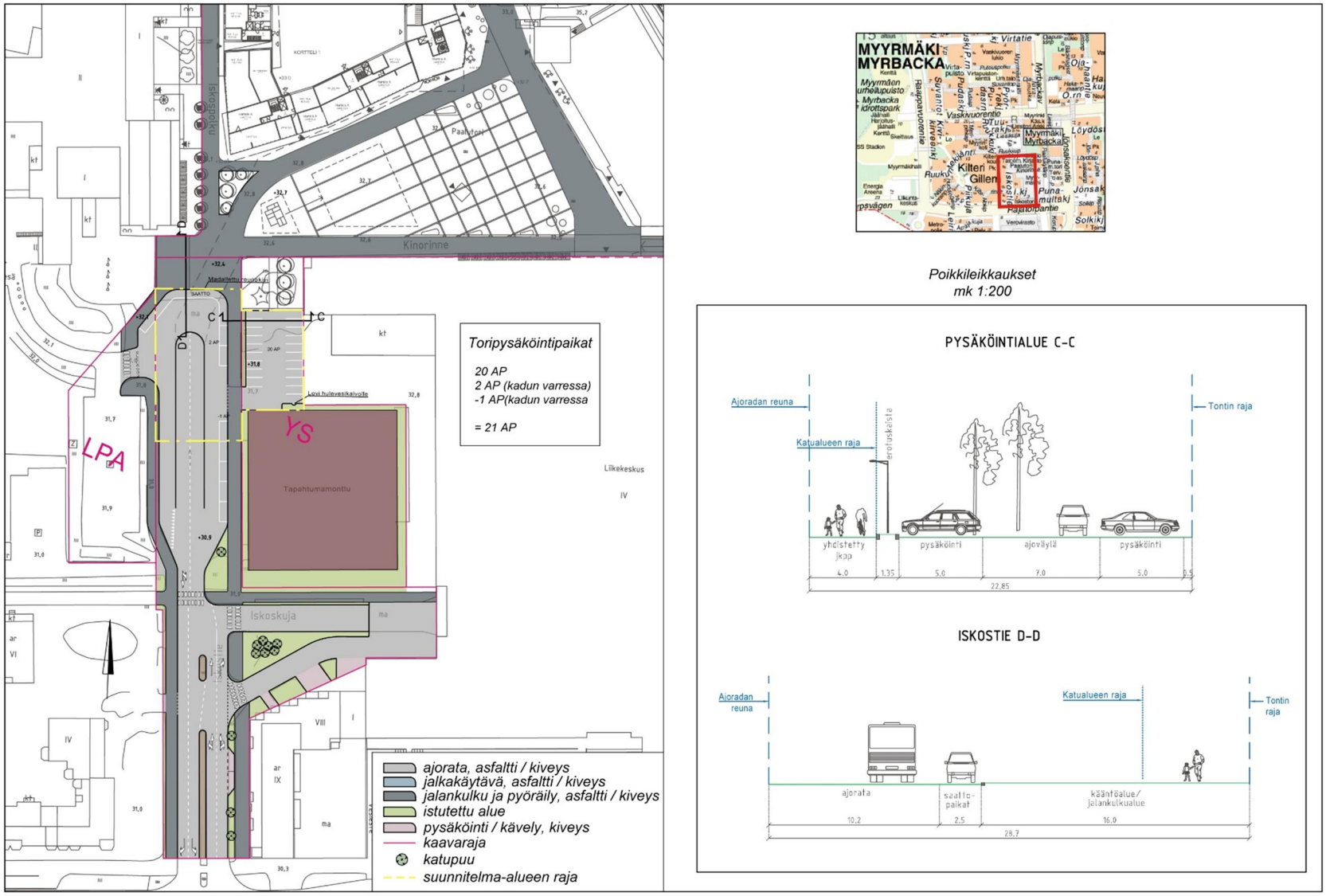

MYYRMÄEN KESKUSTAN LIIKENTEEN YLEISSUUNNITELMA

Liikenteen yleissuunnitelmakartta, mk 1:1 000 (A3)
23.9.2016

Liikenteen yleissuunnitelma, eteläosa ja katupoikkileikkauksia, ei mittakaavassa, WSP, 23.9.2016.

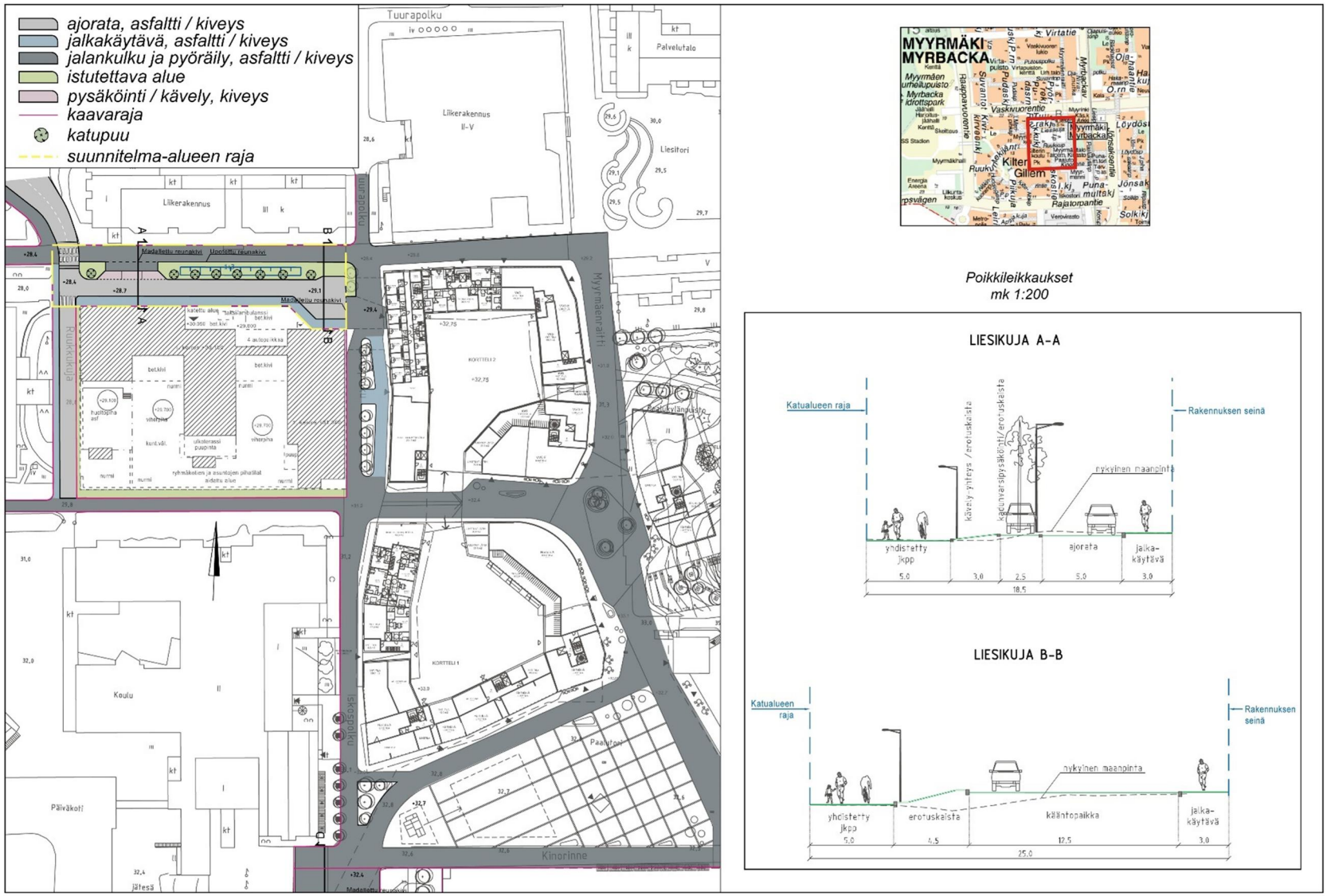

MYYRMÄEN KESKUSTAN LIIKENTEEN YLEISSUUNNITELMA

Liikenteen yleissuunnitelma, pohjoisosa ja katupoikkileikkauksia, ei mittakaavassa, WSP, 23.9.2016.

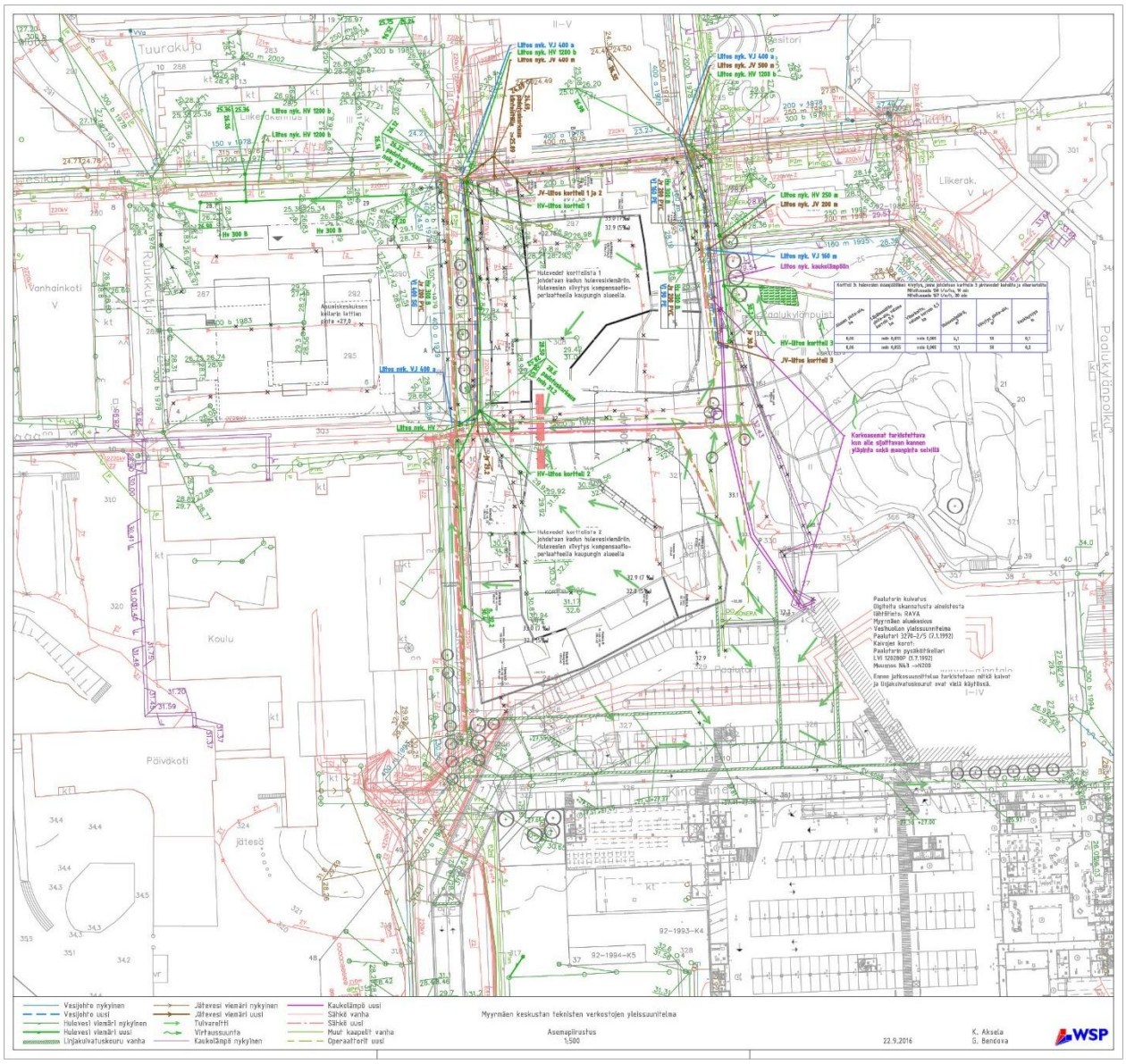

Tekninen tilavaraustarkastelu, alla hulevesien hallinta korttelissa 15422, WSP Oy, 22.9.2016

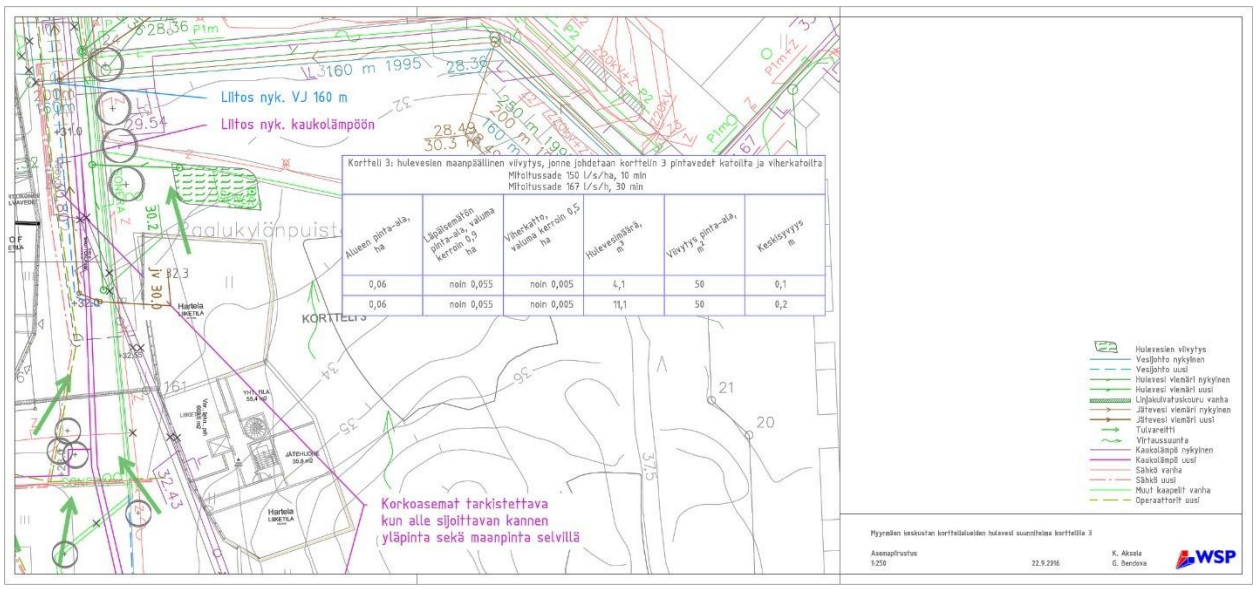

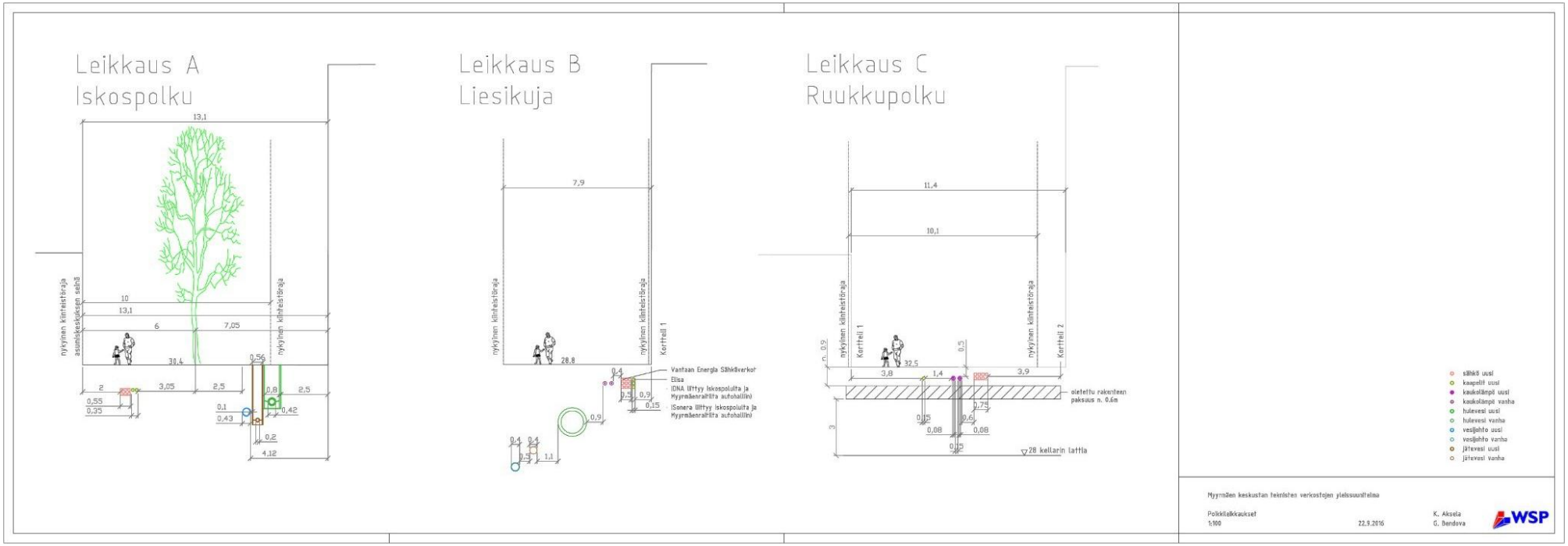

Leikkaus, WSP, 22.9.2016

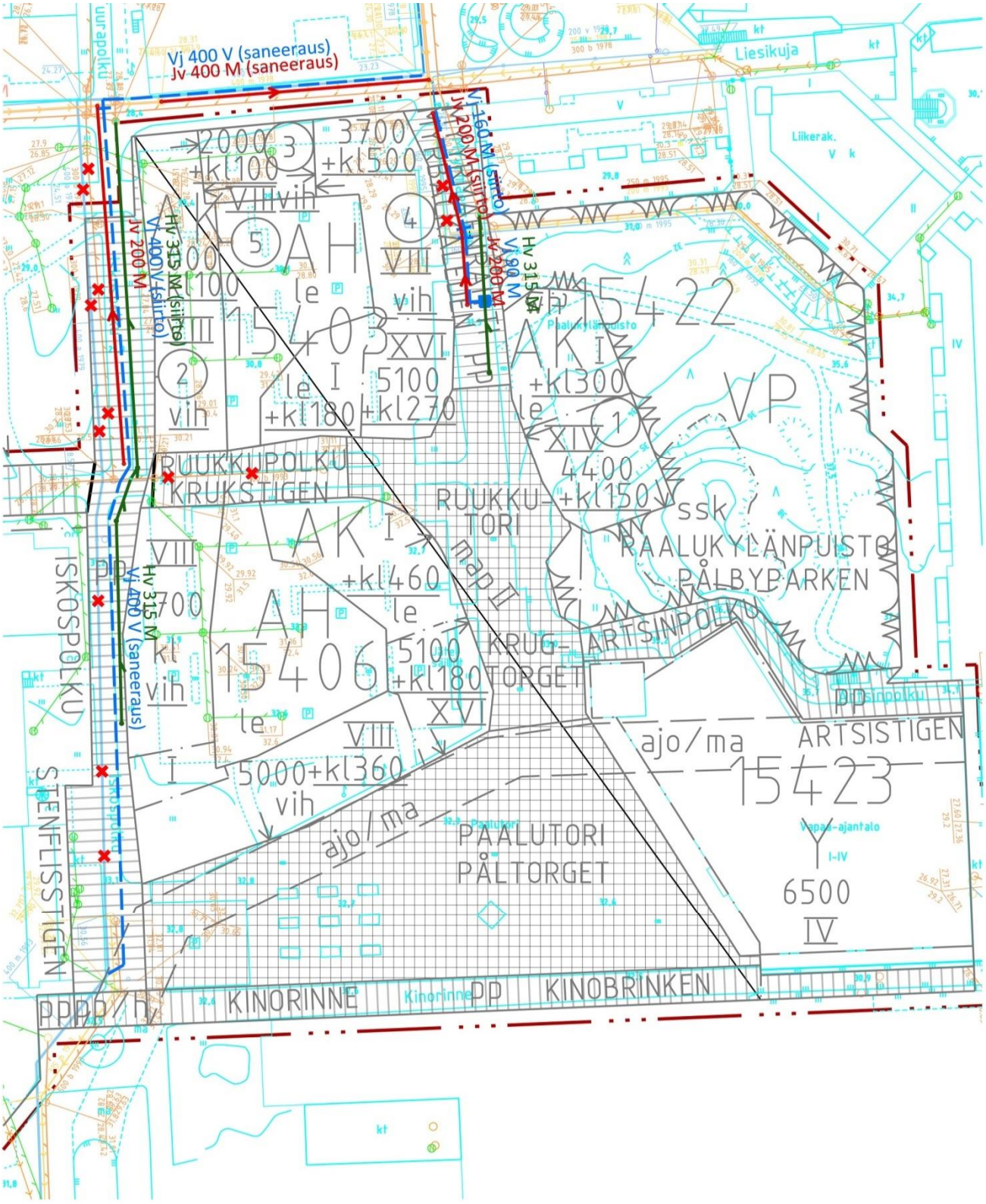

Vantaan kaupunki copyright Elina Kettunen tulosteen laatija 13.2.2017 päiväys	**Vesihuollon esisuunnitelma** 001925 Myyrmäen keskusta 0 20 100 m	ETRS-GK25 tasokoordinaattijärjestelmä N2000 korkeusjärjestelmä 1:1000 mittakaava

Vesihuollon yleissuunnitelma, ei mittakaavassa,Vantaan kaupunki, 13.2.2017.

MYYRMÄEN KESKUSTAN JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

Vantaa

Vantaa Myyrmäki

WSP

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO 4

2 SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT 5
- 2.1 Suunnittelualue ja keskeiset tavoitteet 6
- 2.2 Asemakaavoitus ja maankäytön lähtökohdat 6
- 2.3 Keskustakilpailu 7
- 2.4 Nykytila 8
- 2.5 Historia 9

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA 10
- 3.1 Suunnittelun tavoitteet 12
- 3.2 Suunnitelman osa-alueet 12
  - 3.2.1 Paalutori 15
  - 3.2.2 Paalukylänpuisto 17
  - 3.2.3 Myyrmäenraitti ja Ruukkutori 19
  - 3.2.4 Iskospolku, Ruukkupolku ja Liesikuja 20
- 3.3 Esihistorialliset aiheet osana julkisia ulkotiloja 23
- 3.4 Taide 24
- 3.5 Kalusteet ja varusteet 24
- 3.6 Kasvillisuus 25
- 3.7 Pintamateriaalit 27
- 3.8 Valaistus 29
- 3.9 Tasaus-, kuivatus- ja hulevesien käsittelyn periaatteet 30
- 3.10 Katualueiden lämmitys 30
- 3.11 Liikenteen yleissuunnitelman kuvaus 31
  - 3.11.1 Huolto-, pelastus- ja toriliikenne 32
- 3.12 Pyöräpysäköinti 32
- 3.13 Esteettömyys 32

4 KUSTANNUKSET 34

5 SUOSITUKSET JATKOSUUNNITTELULLE 36

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

1 JOHDANTO

Myyrmäen keskustan julkisten ulkotilojen yleissuunnitelma on laadittu Vantaan kaupungin toimeksiantona ja suunnitelman on laatinut WSP Finland Oy. Suunnittelu ja aineiston laadinta on ajoittunut aikavälille maaliskuu 2016-joulukuu 2016. Suunnittelutoimeksiannon projektipäällikkönä on toiminut maisema-arkkitehti Tommi Kärki. Suunnittelijoina ovat toimineet maisema-arkkitehti Daniela Rosqvist ja maisema-arkkitehti yo., suunnitteluhortonomi AMK Salla Salovaara. Valaistussuunnittelusta ovat vastanneet Verna Kaipainen ja Sirpa Laitinen. Liikennesuunnittelusta on vastannut DI Olli Haveri ja DI Minna Raatikka (pyöräpysäköinti). Tasaussuunnitelman on laatinut DI Tomi Lyly.

Julkisen ulkotilan yleissuunnitelmaa on laadittu kiinteänä osana alueen asemakaavaprosessia. Yleissuunnitelman ja asemakaavatyön yhteydessä alueelle on lisäksi WSP Finland Oy:n toimesta laadittu tuulisuustarkastelu, liikenteen yleissuunnitelma sekä teknisten verkostojen selvitys.

Suunnittelutyön ohjausryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Vantaan kaupunki, yrityspalvelut
Heikki Virkkunen (Vantaan kaupunki, toimialajohto)

Vantaan kaupunki, kuntatekniikan keskus
Heidi Burjam (viheralueet)
Olli Lappalainen (kadut)
Sirpa Törrönen (kadut)
Elina Kettunen (vesihuolto)
Jaana Virtanen (liikennesuunnittelu)
Teemu Vihervaara (liikennesuunnittelu)

Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu
Anne Olkkola
Hanna Tiira
Laura Muukka
Pia Tasanko (vuorovaikutus)

Vantaan taidemuseo
Kati Huovinmaa
Anne Kaarna-Suomi

Vantaan kaupunginmuseo
Andreas Koivisto

Rakennusosakeyhtiö Hartela Oy
Jouni Kekki, Mervi Pekkanen, Pekka Sainio, Matti Suonio

VVO-yhtymä Oyj
Tommi Parikka, Jyrki Hahkala

Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiö HOAS
Kim Lindholm, Matti Tarhio

Myyrmäki-liike
Petteri Niskanen

Citycon Oyj
Johanna Haltia, Maiju Lassila, Maiju Tarkiainen
Mari Laaksonen, Hannu Tamminen

Asemakaavatyön vaatimasta rakennusten arkkitehtisuunnittelusta on vastannut

Vahanen-yhtiöt/Innovarch Oy
Jani Ristimäki
Rainer Linderborg
Miguel Santos
Helmi Mälkönen

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

2 SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

2 SUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

2.1 SUUNNITTELUALUE JA KESKEISET TAVOITTEET

Suunnittelualue sijaitsee Myyrmäen kaupunginosan ydinkeskustassa. Idässä alue rajautuu Myyrmäen asemaan ja asuinrakennuksiin, pohjoisessa Liesikujaan, lännessä rakennettavaan vanhustenkeskukseen ja Kilterin kouluun. Etelässä suunnittelualuetta rajaa Myyrmannin kauppakeskus.

Suunnittelualueelle on vuonna 2013 laadittu lähiympäristösuunnitelma (Ramboll Oy Finland) Myyrmannin kauppakeskuksen sittemmin toteutumattoman laajennuksen vuoksi.

Julkisen ulkotilan yleissuunnitelma on julkisten ulkotilojen jatkosuunnittelua ohjaava rakentamisohje, jolla varmistetaan tiedon siirtyminen kaavoitusvaiheesta yleis- ja toteutussuunnitteluun.

Suunnittelun lähtökohtina ovat olleet Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun tavoitteet, Vantaan arkkitehtuuriohjelman tavoitteet sekä tulevaisuudessa korkeatasoinen ja omaleimainen kaupunkikeskus. Suunnitelmassa on esitetty ratkaisuja myös rakennusten sekä uudistuvan alueen liittämiseksi olemassa olevaan ympäristöön ja sen rakenteisiin.

2.2 ASEMAKAAVOITUS JA MAANKÄYTÖN LÄHTÖKOHDAT

Yleissuunnitelmaa on laadittu kiinteänä osana Myyrmannin keskustan asemakaavaprosessia. Asemakaavamuutoksen myötä Myyrmannin keskustaan osoitetaan uutta liike- ja asuinrakentamista. Kaavatyö on käynnistynyt keskustakilpailun pohjalta keväällä 2016. Sen yhteydessä laaditaan samalla Myyrmäen kaavarunkoa, jonka tarkoituksena on olla asemakaavaa yleispiirteisempi, Myyrmäen alueen kokonaissuunnittelua ohjaava suunnitelma.

Yleiskaavassa asemakaavamuutoksen kohteena oleva alue on määritelty pääosin keskustatoimintojen alueeksi (C1), jolle voi rakentaa toimisto-, liike- ja palvelutiloja, asuntoja ja keskustaan soveltuvia työpaikkoja. Lisäksi alueen länsireunassa on tehokasta asuntoaluetta (A1), jolla ensisijaisesti asuinkerrostalojen, mutta myös asuinympäristöön soveltuvien työtilojen rakentaminen on sallittua. A1-alue ei ulotu tässä raportissa tarkastellulle yleissuunnitelma-alueelle, joka vastaa rajaukseltaan keskustakilpailun aluerajausta. Yleiskaavan tavoitteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen.

Voimassa olevassa asemakaavassa on liike- ja toimistorakennusten alueita, yleisten rakennusten korttelialueita, puisto, tori sekä jalankululle ja polkupyöräilylle varattuja katuja ja teitä. Nykyiset pysäköintialueet Myyrmäenraitin varrella sijoittuvat asuin-, liike- ja toimistorakennusten sekä yleisten rakennusten korttelialueille.

Asemakaavan muutosehdotuksessa keskustan pysäköintialueina toimineille rakentamattomille tonteille sekä Paalukylänpuiston reunaan esitetään asuinkerrostalojen kortteleita (AK). Korttelien asuinkerrostalot ovat enintään kahdeksankerroksisia ja asuintornit enintään 16-kerroksisia. Asuinrakennusten kivijalkaan tulee liike- ja palvelutiloja sekä asumista palvelevia yhteistiloja. Asuinkortteleiden sisäpihat ovat asumista palvelevia yhteiskäyttöisiä korttelialueita (AH). Paalutori säilyy ja sen lisäksi Myyrmäenraitin varrelle sijoittuu uusi aukio, Ruukkutori, joka on kivijalkaliiketilojen rajaama. Alueen asukaspysäköinti sijoittuu kortteleiden alle ja yleinen pysäköinti siirtyy keskustan pysäköintilaitoksiin.

Asemakaavamuutosluonnosta käsiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 10.10.2016. Kaavaluonnos oli nähtävillä 9.11.-8.12.2016 välisen ajan.

◀ Yleiskaavaote, johon julkisen ulkotilan yleissuunnitelma-alue on merkitty punaisella rajauksella (kuva: Vantaan kaupunki).

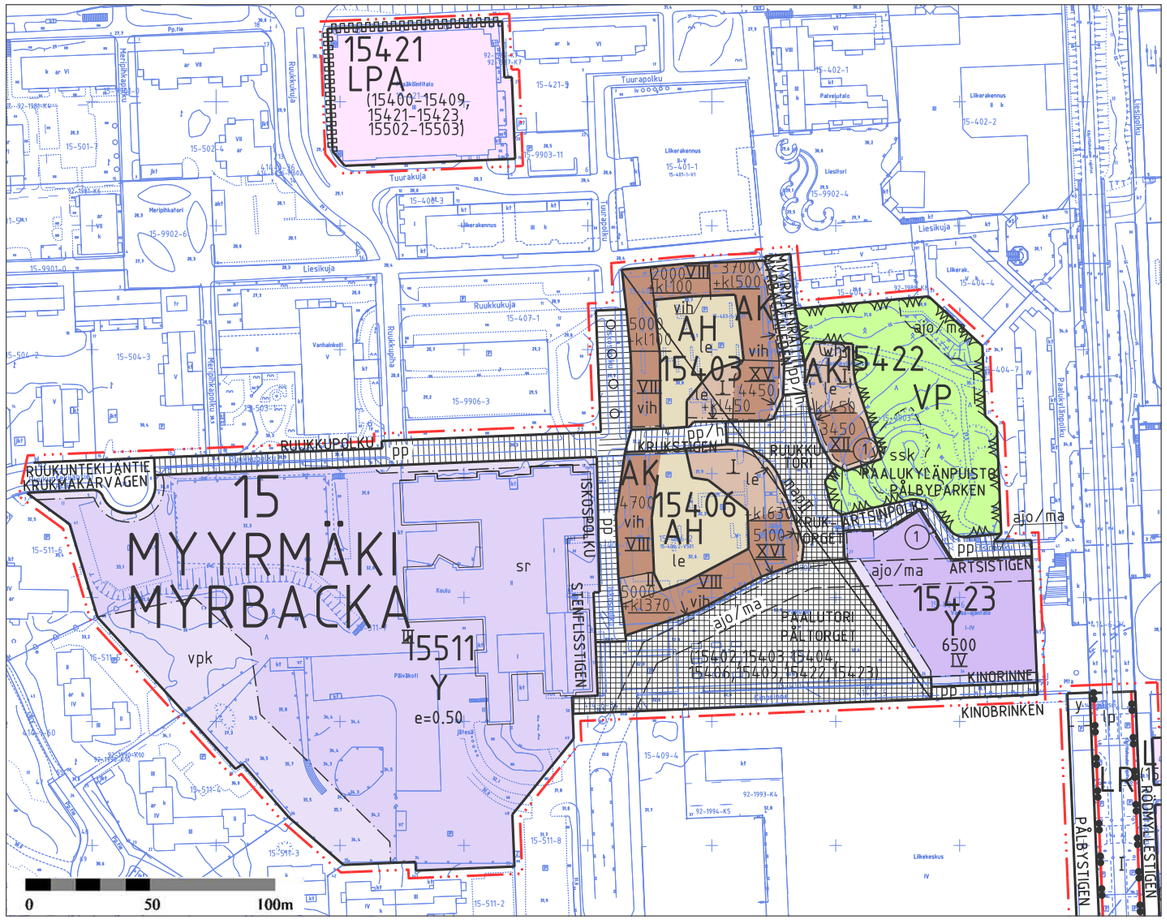

▶ Ote asemakaavan muutosehdotuksesta 001925 / Myyrmäen keskusta, kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

2.3 KESKUSTAKILPAILU

Myyrmäen keskustan kehittämisestä järjestettiin suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailu 26.11.2014-31.3.2015. Kaupunginhallitus valitsi voittajan 14.12.2015 yhdeksästä kilpailuehdotuksesta. Kilpailun tavoitteena oli rakentaa Myyrmäen keskustasta korkeatasoinen, tehokkaalla rakentamisella ja laadukkaalla julkisella ulkotilalla aikaan saatu kaupunkikeskus, jolle rakennusten arkkitehtuuri sekä ulkotilat luovat tunnistettavan, omaleimaisen ilmeen. Kilpailuvaiheessa Paalutorin ja Liesikujan välisiin kortteleihin esitettiin asuinrakentamista noin 35 000 k-m^2 ja liikerakentamista noin 3000 k-m^2.

Asemakaavamuutoksen lähtökohdaksi valittiin Rakennusosakeyhtiö Hartelan, VVO-yhtymä Oyj:n ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätio HOAS:n voittajaehdotukset ”I ♥ Myyrmäki” ja ”#Myrtsi”, joissa konsultteina toimivat Innovarch Oy ja WSP Finland Oy. Jatkosuunnittelun pääasialliseksi pohjaksi valittiin ehdotus ”I ♥ Myyrmäki”, jonka kaupunkirakenteellinen idea perustui intensiteettiä luoviin ja alueen maamerkkeinä toimiviin asuintorneihin. Veistoksellisten ja korkeudeltaan vaihtelevien rakennusmassojen lisäksi voittajaehdotuksen ansioina nähtiin muun muassa liiketilojen reunustamat vaihtelevat tori- ja aukiotilat sekä kevyen liikenteen kulkuyhteyksien ratkaiseminen ja Myyrmäenraitin polveileva linjaus.

I ♥ Myyrmäki -suunnitelman lähtökohtina oli Myyrmäen keskustan kaupunkikuvallinen ja toiminnallinen eheyttäminen ja virkistäminen. Olemassa olevaa kaupunkirakennetta täydennettiin jatkamalla Paalukylänpuistoa ympäröivien rakennusten nauhaa sekä sijoittamalla kolme tornia talolamellien päätteiksi. Suunnitelmassa kortteleiden pysäköinti esitettiin maan alle ja huoltoliikenne katutasoon. Muuten keskustasta suunniteltiin jalankulun ja pyöräilyn alue, jolla kaikki keskeiset reitit ja tilat ovat esteettömiä.

Paalutori ja Paalukylänpuiston lounaiskulmaan sijoittuva terassointi muodostivat keskus- ja tapahtuma-alueita Myyrmäenraitin varrelle. Olemassa olevaa aukioiden sarjaa täydennettiin uudella kivijalkaliikkeiden ympäröimällä kaupunkiaukiolla, Ruukkutorilla. Paalukylänpuisto liitettiin entistä viimeistellymmäksi osaksi muita julkisia ulkotiloja. Nykyään Artsinpoluksi nimettyä kulkuyhteyttä Myyrmäkitalon takana avarrettiin ja se katettiin valoverkolla.

▲ Kilpailuvaiheen asemapiirustus (Innovarch Oy 2015).

◄ Kilpailuvaiheen kuvitusta, jossa näkymät Myyrmäenraitilta etelään ja Myyrmannin kauppakeskukselta pohjoiseen (Innovarch Oy 2015).

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

2.4 NYKYTILA

Nykytilan osalta tekstissä on lainattu Ramboll Finland Oy:n vuonna 2013 laatimaa lähiympäristösuunnitelman tekstiä. Tekstiä on yleissuunnitelmatyön yhteydessä tarkistettu ja osin täydennetty.

Myyrmäen keskusta on ilmeeltään varsin yhtenäinen ja edustaa hyvin 1980-luvun keskustarakentamista. Alue on rakennettu aikanaan korkeatasoisesti, muun muassa kiveykset ovat moni-ilmeistä betonikiveä ja muureissa on käytetty luonnonkiveä. Varusteet ja kalusteet ovat vanhentuneita ja niiden yleisilme tänä päivänä on kirjava. Rakenteet vaikuttavat silmämääräisesti olevan pääosin hyvässä kunnossa. Pintarakenteet, muun muassa kiveykset eivät ole vaurioituneet eivätkä juuri painuneet. Maalatut pinnat, esimerkiksi kaiteet vaativat uutta pintakäsittelyä. Betonipinnat ovat kuluneet paikoittain ja osa istutuksista ja viherrakenteista vaatii uusimista tai uudistamista. (Ramboll Finland Oy 2013.)

Kiinteistöjen ja julkisen tilan raja on pääosin selkeä. Hallinnolliset alueet on aidattu selkeästi toisistaan. Raja-aitoja pehmentämään on istutettu kasvillisuutta. (Ramboll Finland Oy 2013.)

Uudistettava Paalutori on aktiivisessa torimyyntikäytössä. Se on yksi Vantaan vilkkaimmista torikauppa-alueista. Paalutorilla on torimyyntiä ympäri vuoden ja siellä järjestetään vuosittain paljon tapahtumia. (Ramboll Finland Oy 2013.) Toripinta on pääosin betonikiveystä, jonka vaihtelevat väri- ja muotoaiheet ovat peräisin 1990-luvulla laadituista suunnitelmista. Toripinnassa on nähtävissä painaumia ja siten maanalaisten rakenteiden rajoja, muuten pintamateriaalit ovat säilyneet melko hyvinä.

Keskellä toria sijaitsee väliaikaisten torimyyntikojujen ja -katosrakennelmien lisäksi maanalaisen pysäköintihallin lasipintainen varauloskäynti. Lisäksi torin länsireunassa on pergoloita ja istutusaltaita, joissa kasvaa pensaita sekä pienpuita. Torimyyjien paikoitusalue sijoittuu torin länsireunaan. Suunnittelualueen kaakkoiskulmassa Paalutori liittyy kauppakeskuksen ja Myyrmäkitalon välistä johtavan Kinorinteeksi nimetyn kulkuväylän kautta vuonna 2015 kunnostettuun Punamultatoriin.

Paalutorin vieressä olevassa Myyrmäkitalossa sijaitsee taidemuseo, kirjasto, kuvataidekoulu, yhteispalvelupiste ja elokuvateatteri Kino Myyri. Taidemuseolla on kaksi ulkogalleriaa ja näyttelyiden yhteydessä näyttelytoimintaa myös torilla. Myyrmäkitalossa käy vuosittain yhteensä noin 450.000 asiakasta. (Ramboll Finland Oy 2013.)

Paalukylänpuisto jääkauden silottamine avokallioineen on keskustan keskeinen osa-alue. Silokallio on maisemassa arvostettu ja hieno elementti, joka on päätetty säilyttää tärkeänä osana keskustan identiteettiä. (Ramboll Finland Oy 2013.) Kookas, tiheä puusto tekee puistosta monin paikoin varjoisan ja pensaskerros estää näkymiä puiston sisällä. Kerrostalojen läheisyyden ja runsaan, liiallista näkösuojaa antavan kasvillisuuden vuoksi Paalukylänpuisto ei hahmotu julkisena puistoalueena.

Silokalliot ovat alueen paikallishistorian kannalta merkittäviä ja jatkosuunnittelussa yhä säilytettävä, korostamisen arvoinen elementti. Suunnittelualueen korkein kohta, 39,1 metriä merenpinnasta sijaitsee kallioalueen laella. Puistossa kulkee kivituhkapintainen kulkureitti, joka liittyy kiinteistölle johtavaan pelastustiehen. Kulkuyhteys Myyrmäkitalon takana rajautuu kallioseinämään. Nykytilassa pelottavaksi koettu reitti on kapea ja mutkainen eikä pitkiä näkymiä esimerkiksi aseman suuntaan muodostu. Kulku puistoon on ratkaistu portailla.

Etelä-pohjoissuuntainen Myyrmäenraitti on vilkas kevyen liikenteen pääväylä. Kukkivien lehtipuiden, pylväshaapojen sekä pensasistutusten reunustama raitti laskee melko voimakkaasti pohjoiseen ja jatkuu kivettynä Louhelan asemalle asti. Raitin länsipuolella olevat yleiset pysäköintialueet sijoittuvat voimassa olevassa asemakaavassa liikerakennusten ja yleisten rakennusten korttelialueelle.

▲ Myyrmäen raitti on vilkas kevyen liikenteen reitti, joka kulkee alueen halki pohjoisesta etelään päättyen Myyrmannin kauppakeskukseen. Vilkkaasta torimyynnistään tunnettu Paalutori sijoittuu aivan raitin varrelle.

▶ Paalukylänpuiston silokalliot ovat vaikuttava ja paikallishistorian kannalta arvokas elementti. Puisto on luonteeltaan metsäinen ja näkymät sen sisällä lyhyitä, johtuen rehevästä kasvillisuudesta.

▼ Kulkuyhteys Myyrmäkitalon takana on kapea, pimeä ja mutkainen. Reitti rajautuu kallioleikkaukseen ja kulku puistoon on ratkaistu portailla.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

2.5 HISTORIA

Historia-osuuden teksti on suora lainaus Ramboll Finland Oy:n vuonna 2013 laatimasta Myyrmäen keskustan julkisten ulkotilojen lähiympäristösuunnitelmasta. Tämän työn yhteydessä tätä osuutta ei ole ollut tarvetta päivittää.

Myyrmäen asutushistoria ulottuu kauas kivikaudelle. Paalutorin ja Paalukylänpuiston alue on ollut hiekkaisesta rinteestä nouseva kallio, jonka lämmin, meren huuhtelema etelärinne oli oiva paikka asua. Myyrmäen rakentamista edelsi alueella tehty laaja, monivuotinen muinaisjäännösten inventointi ja kaivaus, jonka tuloksena on löydetty erittäin runsaasti kivi-, pronssi- ja rautakauden jäämistöä. Myyrmäen keskustan alueella on ollut asutusta kivikaudelta alkaen eli jo noin 7500 vuotta sitten. Myyrmäen Jönsas on yksi Suomen tunnetummista arkeologisista kaivausalueista ja laajimmista esihistoriallisista asuinpaikoista. Tärkeitä löytöjä ovat mm. kivikauden aikaiset kivikirveet ja taltat, kampa- ja nuorakeraamisen ajan saviastioiden palat, kymmenet pyöreät, kivetyt tulisijat sekä Suomen vanhimmat tunnetut haudat, 23 nk. punamultahautaa. Kaivauksia alueella on tehty vuosina 1962 – 1991.

Myyrmäen syntyminen ja kehittyminen on tärkeä osa itsenäisen Vantaan kaupungin kehitystä. Myyrmäen rakentamisen suunnittelua varten perustettiin Myyrmäen kaavoitustoimikunta 1966 ja aluerakentamissopimukset neuvoteltiin ja päätettiin v. 1967. Kaavoitus jaettiin pohjoisesta etelään eteneviin suurkorttelivyöhykkeisiin, joiden keskeltä kulkee rata. Aluekeskus kaavoitettiin vuosien 1976 – 1984 aikana.

Myyrmäen korttelirakenne perustuu pääosin 3 - 5 rappukäytävän lamellirakennuksiin. Kerrosten määrä on yleensä 3 - 6 ja rakennukset on sijoitettu pihan ympärille ”tuulimyllyn siipien tavoin”. Tavoitteena oli tiivis rakentaminen, paikoin jopa yli 10 kerrosta. Ensimmäiset asukkaat muuttivat Myyrmäkeen elokuussa 1969.

Aluekeskuksen toteuttamiseksi pidettiin Skandinaavinen arkkitehtikilpailu vuosina 1970 – 1971. Kaupallisten palveluiden lisäksi tavoitteena oli kunnan, valtion ja seurakunnan tiloja, terveysasema, posti, uimahalli, kulttuuri- ja kerhotiloja ja kirjasto. Hankkeen toteutuksesta kiistellessä aseman viereen rakennettiin toimisto- ja kaupallisten palveluiden rakennus. Vielä ennen aluekeskusta Liesitorin ja radan väliin valmistui Isomyyrin kauppakeskus 1987.

Aluekeskuksen suunnitelmat alkoivat vanhentua kaupallisten palveluiden keskittyessä entistä suurempiin yksiköihin, kuten Itäkeskukseen, Lippulaivaan ja Jumboon. Myyrmäen keskustasuunnitelman päivitys annettiin tehtäväksi professori Antero Markelinille. Työ valmistui 1986 ja sisältää suurelta osin nyt toteutetun keskustan ajatukset maanalaisine pysäköinteineen ja kaupallisine järjestelyineen. Vapaa-ajantalo Myyrmäkitalo ja kauppakeskus Myyrmanni rakennettiin samanaikaisesti ja molemmat rakennukset otettiin käyttöön 1994. Kauppakeskus saavutti heti alueen asukkaiden suosion. Surullista kuuluisuutta Myyrmanni sai kotitekoisen pommin räjähdyksestä 11.10.2002.

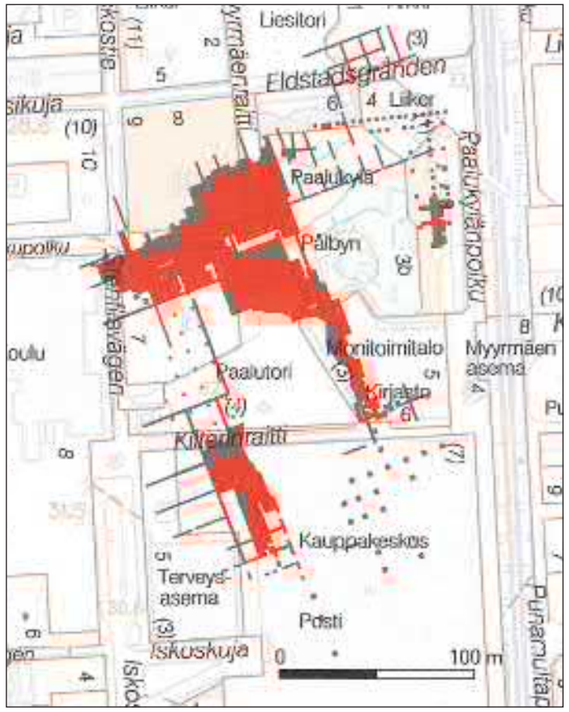

◣ Alueella on tehty useita arkeologisia kaivauksia vuosina 1962-1991. Kartassa on esitetty tutkitut alueet. (Purhonen & Ruonavaara 1994/Manninen 2008, teoksessa Leskinen & Pesonen 2008, Vantaan kaupunki Mittausosasto 2008.)

▼ Ilmakuvissa on esitetty Myyrmäen keskustan kehitystä vuosilta 1954, 1986 sekä 2016. (Kuvat: Vantaan kaupunki.)

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

Yleisnäkymä Myyrmäen uudesta keskuksesta.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

3.1 SUUNNITTELUN TAVOITTEET

Julkisen ulkotilan yleissuunnitelma on julkisten ulkotilojen jatkosuunnittelua ohjaava rakentamisohje, jolla varmistetaan tiedon siirtyminen kaavoitusvaiheesta hallinnollisiin katu- ja puistosuunnitelmiin ja niistä edelleen rakentamissuunnitteluun. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa kunnallisteknisten ratkaisujen tekniset ja taloudelliset toteutusmahdollisuudet, rakentamisen esteettömyys sekä yhteiset tavoitteet alueen suunnittelun lähtökohdaksi.

Suunnittelun lähtökohtina ovat olleet Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun tavoitteet, Vantaan arkkitehtuuriohjelman tavoitteet sekä tulevaisuuden korkeatasoinen ja omaleimainen kaupunkikeskus. Julkisen ulkotilan ja valaistuksen yleissuunnitelmat perustuvat pääosin kilpailuehdotuksen toiminnallisiin ideoihin, mutta osaa niistä on tarkistettu tai täydennetty. Suunnitelmassa on esitetty ratkaisuja myös esimerkiksi puiston ja julkisten alueiden liittymisestä asuinrakennuksiin, nykyiseen ympäristöön sekä sen olemassa oleviin rakenteisiin. Huomioitavaa on, että maanalaisten pysäköintitilojen rakenteet asettavat rajoituksia myös kasvillisuudelle ja muille maanpäällisille rakenteille.

Suunnittelun keskeisinä tavoitteina ovat olleet:

- Länsi-Vantaan tärkeimmän keskusta-alueen vetovoimaisuuden lisääminen yleisen laatutason kohottamisella ja omaleimaisen ilmeen korostamisella.
- Kaupunkielämän ja tapahtumien mahdollistaminen sekä toimintamahdollisuuksien lisääminen. Eriluonteisten viipymisen paikkojen luominen tori- ja aukiotiloja yhdistävän kulkureitin varrelle.
- Jalankulku- ja pyöräilypainotteisen keskusta-alueen laajentaminen nykyisen Paalutorin aluetta laajemmalle.
- Turvallisuudentunteen lisääminen pelottaviksi koetuilla alueilla ja esteettömät sekä turvalliset kevyen liikenteen kulkuyhteydet.
- Ainutlaatuisen asutushistorian ja vanhojen kulttuurikerrostumien ilmentäminen uudessa kaupunki- ja katuympäristössä.
- Paalukylänpuiston kulttuurihistoriallisesti arvokkaan silokallion säilyttäminen ja liittäminen kiinteämmäksi osaksi julkisia ulkotiloja.
- Taiteen ja muotoilun tuominen osaksi länsivantaalaisten arkipäivän ympäristöä. Laadukkaat yksityiskohdat.

3.2 SUUNNITELMAN OSA-ALUEET

Suunnittelualue jakautuu kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti neljään selkeään osa-alueeseen. Julkisen ulkotilan yleissuunnitelma esitellään kokonaisuuden lisäksi näissä osissa.

1. Paalutori on avoin ja alueen keskeinen tapahtuma- ja torimyyntialue.

2. Paalukylänpuisto on luonnonelementteihin tukeutuva rakennettu puisto.

3. Myyrmäenraitti on alueen kevyen liikenteen pääreitti, jonka varrelle Ruukkutori sekä muut tori- ja aukiotilat sijoittuvat. Lisäksi kivijalkaliikkeet avautuvat raitille.

4. Iskospolun, Ruukkupolun ja Liesikujan katualueet muodostavat aluetta reunustavan kevyen liikenteen sekä huoltoliikenteen verkoston.

▶ Julkisen ulkotilan yleissuunnitelman osa-alueet. Kuva ei mittakaavassa.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA,
Aluekokonaisuus 1:1000

MERKKIEN SELITYS

- Aukiopinta, kiveys
- Toripinta, tumma kiveys & maatiili
- Maatiili (edustavyöhyke/korttelipiha)
- Kulkuraitti, betonikiveys
- Kulkuraitti, betonilaatta tai graniitti
- Risteysalue, betonikiveys
- Noppakiveys
- Kivituhka
- Pinnoitettu puistokäytävä
- Leikkipaikka
- Puuverhoiltu oleskelutaso
- Nurmi
- Viherkatto (esim. maksaruoho)
- hule — Hulevesipainanne
- Lehtipensasistutus, matala / korkea
- Havupensasistutus, matala / korkea
- Säilytettävä metsänpohja
- Istutettava lehti-/havupuu
- Säilytettävä lehti-/havupuu, mitattu
- Avokallioalue, mitattu
- Tukimuuri
- Kallioleikkaus
- Aita
- Valaisin, pylväs/seinäkiinnitys
- Kalusteita
- Laakea, sileäpintainen "rantakivi"
- Rakennukset, nykyinen / uusi

0 10 20 30 40 50

Näkymä Paalutorille Iskospolun suunnasta.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.2.1 PAALUTORI

Paalutorin suunnittelussa keskeisiä tavoitteita ovat olleet vilkkaan, ympärivuotisen torimyynti-, markkina- ja tapahtumatoiminnan edistäminen sekä torin länsipään elävöittäminen. Kaupunkikuvallisesti Paalutorin asemaa Länsi-Vantaan keskeisimpänä julkisena ulkotilana halutaan korostaa.

Torikaupan huoltotilojen ja epäviihtyisien pergoloiden poistaminen toriaukiolta luo mahdollisuuden ottaa koko tila käyttöön. Lisäksi suunnitelmassa on huomioitu uusien asuinrakennusten kivijaloissa sijaitsevien liiketilojen avautuminen Paalutorille. Torin toiminnoista sekä niiden sijoittumisesta on tutkittu useita eri vaihtoehtoja.

Paalutori säilyy avoimena toripintana, joka erottuu kulkureiteistä maatiili- tai graniittipinnallaan. Lisäksi toiminta-alueita erottamaan voidaan käyttää erilaisia ladontamalleja, limityksiä ja värejä. Huolto- ja pelastusliikenne ohjataan torin etelä- ja pohjoislaitoja pitkin. Avoin torialue mahdollistaa torimyynnille hyvän näkyvyyden eikä Paalutorin ja Myyrmäenraitin väliselle alueelle ole osoitettu kiinteitä rakenteita. Avoimuus helpottaa myös torikauppaan liittyvien myynti- ja kuljetusautojen liikkumista sekä alueen kunnossapitoa.

Toripaikkamitoituksessa periaatteena on ollut kooltaan 4 × 4 metrin kokoinen toripaikka. Tällä mitoituksella myyntipaikkoja mahtuu torille normaalitilanteessa noin 40 kappaletta. Raittien mitoituksessa on huomioitu, että esimerkiksi markkina-aikaan myyntitoimintaa voi turvallisesti järjestää myös torialueen ulkopuolella. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida sähkön ja veden saatavuus erilaisten tapahtumien ja toimintojen tarpeisiin.

Maanalaisen pysäköintihallin nykyinen varauloskäynti sijaitsee keskellä toria. Sitä voidaan jatkossa kehittää ja hyödyntää esimerkiksi valaistuksen aiheena tai taidemuseon ulkogalleriana. Tarvetta hätäuloskäynnin poistamiselle voidaan arvioida uudelleen jatkosuunnittelun yhteydessä. Uloskäyntirakennuksen lisäksi taidemuseolla on näyttelytoimintaa myös Myyrmäkitalon näyteikkunoilla. Näiden edustavyöhykkeelle on esitetty oleskelua ja pyöräpaikkoja.

Toritoiminta torin itäosassa, Myyrmannin pääsisäänkäynnin edessä, on jo nykyisellään aktiivista. Keskeisenä tavoitteena onkin ollut elävöittää myös torin länsireunaa toripysäköinnin siirryttyä Myyrmannin länsipuolelle Iskostien varrelle. Kiilamaisesti kaventuvaan torin länsipäähän on ideoitu kookasta, veistosmaista taideaihetta, joka kiinnittää jalankulkijan huomion jo kaukaa ja houkuttelee tulemaan lähemmäs katsomaan. Luonteeltaan hyväntuulinen ja leikkisä veistos toimisi myös vastaparina Myyrmäkitalon värikkäälle, kesällä 2016 valmistuneelle graffititaidekuutiolle.

Taideaihe sijoitetaan siten, ettei se häiritse tilapäisten lavarakenteiden pystyttämistä. Paikalle identiteettiä antava, helposti tunnistettava teos tai rakenne palvelee lisäksi kokoontumispaikkana, johon integroituna tai sen ympäristöön sijoitettuna voidaan yhdistää istuskelu- tai oleskelutoimintoja. Teoksen mahdollinen jalusta tai uloke voi toimia pienimuotoisena esiintymislavana tai puhujankorokkeena. Jatkosuunnittelun yhteydessä tarkennetaan, onko taideaihe täysin abstrakti, jollain tapaa esittävä vai enemmän toiminnallinen.

▶ Kesällä 2016 Myyrmäkitalon luoteiskulmaan valmistui toistaiseksi Suomen suurin pysyvä graffititaideteos (Hende & Deos Ensemble). (Kuva: A. Lustila/Instagram.)

▶▶ Torin länsipäässä sijaitseva esiintymis- ja kohtaamispaikka voi materiaaleiltaan, väreiltään ja muotokieleltään muodostaa vastaparin torin toisella laidalla sijaitsevalle graffiteokselle. (Kuva: ASLA.)

Torin laidoille on osoitettu oleskelun paikkoja kiintokalusteilla ja niihin liittyvällä kasvillisuudella. Maanalaisen pysäköintihallin vuoksi kaikki torille esitetty kasvillisuus on istutusaltaissa ja kasvilajeina suositaan matalia lehti- ja havupensaita sekä pienikokoisia, kukkivia lehtipuita.

Viheraluetta Iskostien päässä sijaitsevan säilytettävän männyn ympäristössä kehitetään ja se liittää jatkossa torin, katualueen sekä Kilterin koulun edustan entistä paremmin yhteen. Suunnittelualueen eteläpuolelle jäävän entisen terveyskeskuksen tontin, nykyisen ”tapahtumamontun” suunnittelussa on huomioitava torin pysäköinti- ja jätehuoltotarpeet sekä kuluttajien kierrätettävien pakkausjätteiden aluekeräyspisteen tilavaatimukset.

Kinorinne liittää torin ja muun keskusta-alueen Punamultatorin kautta Myyrmäen itäosiin. Rinteessä pintamateriaalit ja istutusaltaiden kasvillisuus uusitaan. Pyörätelineiden sijainnista sekä pinnoitteiden yhtenäisyydestä tulee jatkossa neuvotella Citycon Oy:n kanssa, jonka kiinteistöön Paalutori etelässä rajautuu.

▼ Myyrmäen raitin varrelle sijoittuva Paalutori on yksi pääkaupunkiseudun vilkkaimmista ympärivuotisista torikauppa-alueista.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

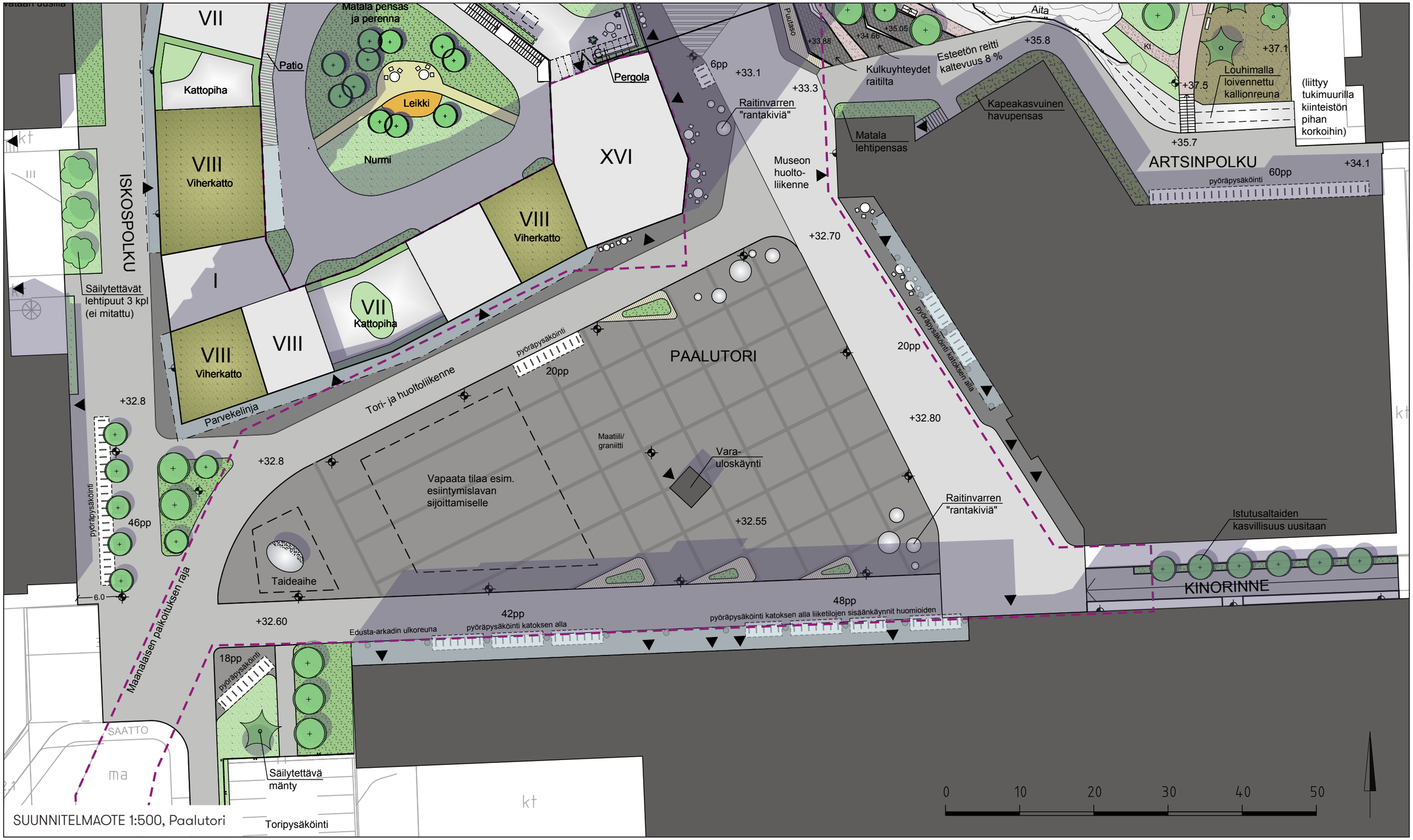

3.2.2 PAALUKYLÄNPUISTO

Keskustan tiivistyessä ja asuinrakentamisen lisääntyessä myös tarve Paalukylänpuiston virkistyskäytölle kasvaa. Suunnittelun tavoitteena on ollut kulutusta kestävä, toiminnoiltaan monipuolinen ja luonteeltaan nykyistä avoimempi puisto, jonka käyttö on sekä houkuttelevaa että turvallista. Puiston keskeisiä elementtejä ovat kookas puusto sekä paikallishistorian näkökulmasta arvokkaat avokallioalueet, jotka säilytetään.

Nykyisellään kookas ja tiivis puusto varjostaa puistoa voimakkaasti ja näkymät alueen sisällä ovat lyhyitä. Suuret kuuset poistetaan ja rehevää pensaskerroksen kasvillisuutta, kuten pihlajia karsitaan. Keskiosaan avataan valoisa oleskelunurmi, joka viettää loivasti luoteeseen. Puistolle tunnuksenomaisia suurikokoisia mäntyjä ja metsänpohjaa kuitenkin säilytetään, etenkin puiston ja asuinkiinteistöjen rajoilla.

Myyrmäenraitin varrella sijaitsee aukiotila, jonka läpi johtava pinnoitettu puistokäytävä toimii samalla pelastusajoyhteytenä nykyisten kerrostalokiinteistöjen pihaan. Muut pääkäytävään liittyvät puistoreitit ovat kivituhkapintaisia. Oleskeluaukion aiheena on keskeispuu, jonka ympärille oleskelu ja vapaa leikki sijoittuvat. Aukion takana avautuu Paalukylänpuiston leikkialue, jonka osana pyritään säilyttämään alueen olemassa olevaa puustoa.

Asuintornin rakentamisen ja Artsinpolun louhimisen vuoksi avokallioala pienenee hieman sekä luoteessa että etelässä. Lakialue säilytetään koskemattomana. Kallioalue on kokonaan kulku- ja oleskelupintaa eikä sillä ole osoitettuja reittejä. Rakennusta kiertävät matalat pensasistutukset sekä yksittäispuut osoittavat yksityisen ja julkisen tilan rajaa ja luovat näyttävän muuriaiheen Myyrmäenraitin suuntaan.

Aseman ja keskusraitin yhdistävän Artsinpolun tasausta on muutettu niin, että se vastaa 8 % kaltevuudellaan esteettömyyden perustasoa. Tällöin reittiä tulee laskea enimmillään 70 cm aivan Myyrmäkitalon pohjoiskulmassa. Jatkosuunnittelussa tulee tutkia seinän vierustan rakenteet ja se, miten koron laskeminen vaikuttaa mm. rakennuksen nykyiseen vedeneristykseen ja routasuojaukseen. Rakennuksen seinustat käsitellään istutusalueina, joiden kasvillisuus on matalahkoa, kapeakasvuisia ainavihantia pensaita. Istutusten ja rakennuksen seinään tulee jäädä riittävä etäisyys. Tilantunnun ja turvallisuuden tunteen lisäämiseksi reittiä laajennetaan ja näkymiä avataan Myyrmäenraitilta Myyrmäkitalon pohjoiskulmalle ja sieltä asemalle. Porrastettua kallioleikkausta vasten voidaan istuttaa esimerkiksi köynnöksiä tai havupensaita. Kulku puistoon on ohjattu portailla. Lisäksi alueen valaistusta parannetaan.

SUUNNITELMAOTE, Paalukylänpuisto

▼ Paalukylänpuiston säilytettävät silokalliot liitetään luontevasti rakennettuun ympäristöön sekä entistä aktiivisemmaksi osaksi julkista ulkotilaa. (Kuva: Martha Schwartz Partners.)

▼ Puiston metsäinen luonne sekä kookas alkuperäispuusto säilytetään, mutta avoimuutta lisätään nykyisestä. (kuva: A. Starks/Landezine.)

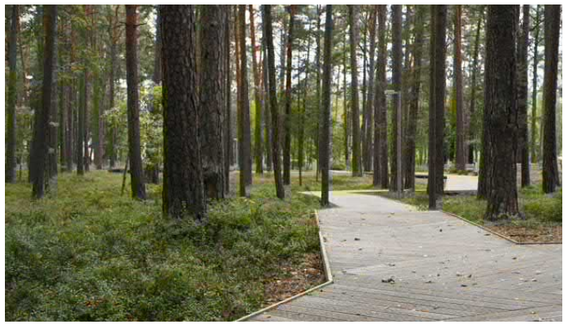

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

Näkymä Ruukkutorin suuntaan ja Myyrmäenraittia pohjoiseen.

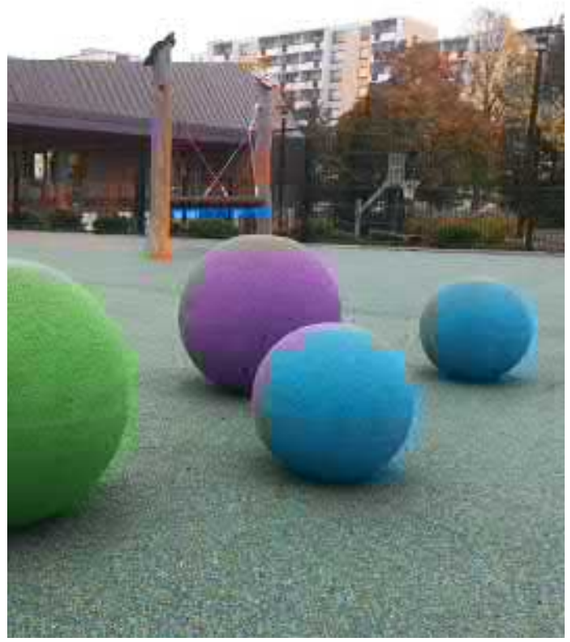

▲ Liiketilan edustalla sijaitsevalla erityisleikkipaikalla voidaan käyttää leikittäviä elementtejä, kuten kumirouheisia palloaiheita tai alustaan maalattuja kuvioita ja pelialustoja.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.2.3 MYYRMÄENRAITTI JA RUUKKU-TORI

Myyrmäenraitti muodostaa keskusta-alueen kevyen liikenteen pääreitin sekä aukiotiloja, joiden suuntaan uusien asuinrakennusten kivijaloissa sijaitsevat liiketilat avautuvat. Suunnittelun tavoitteena on ollut toiminnoiltaan ja näkymiltään vaihteleva pääraitti, jonka kulkeminen on useista eri liikkumis- ja liikennemuodoista huolimatta miellyttävää ja turvallista. Alueelle laaditussa tuulisuusselvityksessä (WSP Finland Oy, 2016) on todettu, että korkean rakentamisen lisä katutason tuulisuuteen on suhteellisen vähäinen. Selvityksen mukaan on kuitenkin suositeltavaa sijoittaa katualueelle ilmavirtauksia korkeammalle ohjaavia ja suurimpia pyörteitä hajottavia elementtejä, kuten kasvillisuutta ja kalusteita.

Ruukkupolun ja Myyrmäenraitin risteykseen muodostuu uusien rakennusten rajaama aukio Ruukkutori, jota jäsennetään oleskelu- ja istutussaarekkeilla. Myyrmäenraitti linjataan näiden saarekkeiden välistä. Ruukkutorin osalta on tarkasteltu useita eri vaihtoehtoja sekä aukiopintojen että istutussaarekkeiden muodon ja sijoittelun osalta. Asuinkortteleiden pelastus- ja huoltoliikenne sekä Myyrmäkitalon huoltotarve on huomioitu raittien mitoituksessa. Raittien mitoituksessa on myös huomioitu, että esimerkiksi markkina-aikaan myyntitoimintaa voi turvallisesti järjestää myös torialueen ulkopuolella.

Pääraitti erottuu tori- ja aukiopinnoista sileällä ja ympäristöään vaaleammalla kiveyksellä. Kulkupinnat muodostavat vaihtelevan reitistön, jonka pehmeä muotokieli toimii vastaparina alueen arkkitehtuurille. Tummat maatiilipinnat muodostavat rakennuksille edustavyöhykkeitä, joiden toimintoja voivat olla muun muassa kahvilaterassit, oleskelualueet, pyöräpysäköinti sekä sisäänkäyntien suojavyöhykkeet. Ruukkupolulle rajautuvien korttelipihojen kohdalla edustavyöhykkeellä osoitetaan lisäksi yksityisen ja julkisen tilan rajaa.

Nykyisen rinteen muotoa mukaileva katsomorakenne asuintornin eteläpuolella liittää säilytettävän silokallion vahvemmin osaksi Myyrmäenraittia ja muita julkisia ulkotiloja. Raitille suunnatun katsomon ylätasoilta ja kalliolta avautuu näkymiä myös Paalutorin suuntaan. Katsomo sijaitsee aivan avokallion reunassa esihistoriallisten punamultahautojen löytöpaikan kohdalla ja historiallisia aiheita tuodaankin tiiliaiheisina muistumina katsomon oleskelu- ja kulkutasoille. Esimerkiksi näiden aiheiden ideointiin ja suunnitteluun voidaan jatkossa harkita taiteilijan panosta. Maanalainen paikoitus ei ulotu katsomorakenteen alle ja siksi paikalle on lisäksi mahdollista istuttaa puustoa, kukkivia lehtipuita. Katsomon ”kainalossa” liiketilan edustalla on lisäksi erityisleikkipaikka.

SUUNNITELMAOTE, Myyrmäenraitti ja Ruukkutori

▼ Ruukkutorin pyöreät istutusaltaat lisäävät katutason vehreyttä, oleskelun paikkoja sekä ohjaavat kevyen liikenteen virtaa. (Kuva: T. Berends/Landezine.)

▼ Rinnettä mukailevat oleskelutasot liittävät rakennetun ympäristön puistoon ja silokallioon sekä mahdollistavat Myyrmäenraitin vilinän seuraamisen. (Kuva: T. A. & Sweco/Landezine.)

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.2.4 ISKOSPOLKU, RUUKKUPOLKU JA LIESIKUJA

Suunnittelualuetta rajaavat katualueet Iskospolku ja Liesikuja ovat nykyisiä jalankulun ja pyöräilyn reittejä, joita uudet rakennukset rajaavat voimakkaasti. Liesikuja säilyy pitkälti nykyisenlaisena poikittaisyhteytenä. Sen pinnoitus uudistetaan.

Ruukkupolun uusi osuus liittää olemassa olevan raitin esteettömänä kulkuyhteytenä Myyrmäenraittiin. Uusien asuinrakennusten välistä johtava luiska on kaltevuudeltaan 5 %. Luiskan tarkemmassa suunnittelussa tulee ratkaista sen liittyminen korttelipihoihin ja mahdollisiin yhteistiloihin rakennusten kivijalassa.

Iskospolulla kevyen liikenteen katuosuus mukailee rakennusten ”nitkahtelevia” julkisivuja ja katupuistutuksilla on tuotu vehreyttä rakennusten rajaamaan katutilaan. Erityisesti kadun pohjoisosuudella kapeakasvuisilla lehtipuilla, kuten pylväshaavoilla tai pilaritervalepillä on suuri merkitys viihtyvyyden ja ikkunanäkymien kannalta. Pohjoisosan viherkaistan nurmipainanteet toimivat katualueiden hulevesien viivyttäjinä sekä lumitilana. Viherkaistalle sijoitetaan myös katuvalaisimet. Jalankulku- ja pyöräliikennettä on ohjattu kasvillisuuden muodostamilla ”turvakiiloilla” etenkin Iskospolun pohjoispäässä asuinkorttelin maanalaisen pysäköintihallin sisäänkäynnin kohdalla. Lisäksi sisäänkäyntien kohtia on korostettu edustavyöhykkeillä. Olemassa olevaa puustoa Kilterin koulun edustalla säilytetään. Ruukkupolun istutusaltaisiin istutetaan matalia lehti- ja havupensaita.

Risteysalueet käsitellään ympäröivistä pinnoista värein tai materiaalein erottuvina alueina, joiden tarkempi käsittely määritellään jatkosuunnittelussa. Nämä sekä katujen betonikiveys liitetään nykyisiin pintamateriaaleihin, kuten kiveys- ja asfalttipintoihin. Esimerkiksi Myyrmäenraitilta pohjoiseen ja itään jatkuva, säilyvä kiveysaihe on alueelle tunnuksenomainen, mutta graafisesti varsin voimakas. Risteysalueet toimivat hyvin ns. välittävinä aiheina.

▶▶ Iskospolun välikaistat voidaan toteuttaa myös kivettyinä painanteina.

▼ Näyttävät köynnösaiheet, ”kasvillisuusgraffitit” voivat toimia asuinkortteleiden julkisivujen elävöittäjinä. (Kuva: inhabitat.)

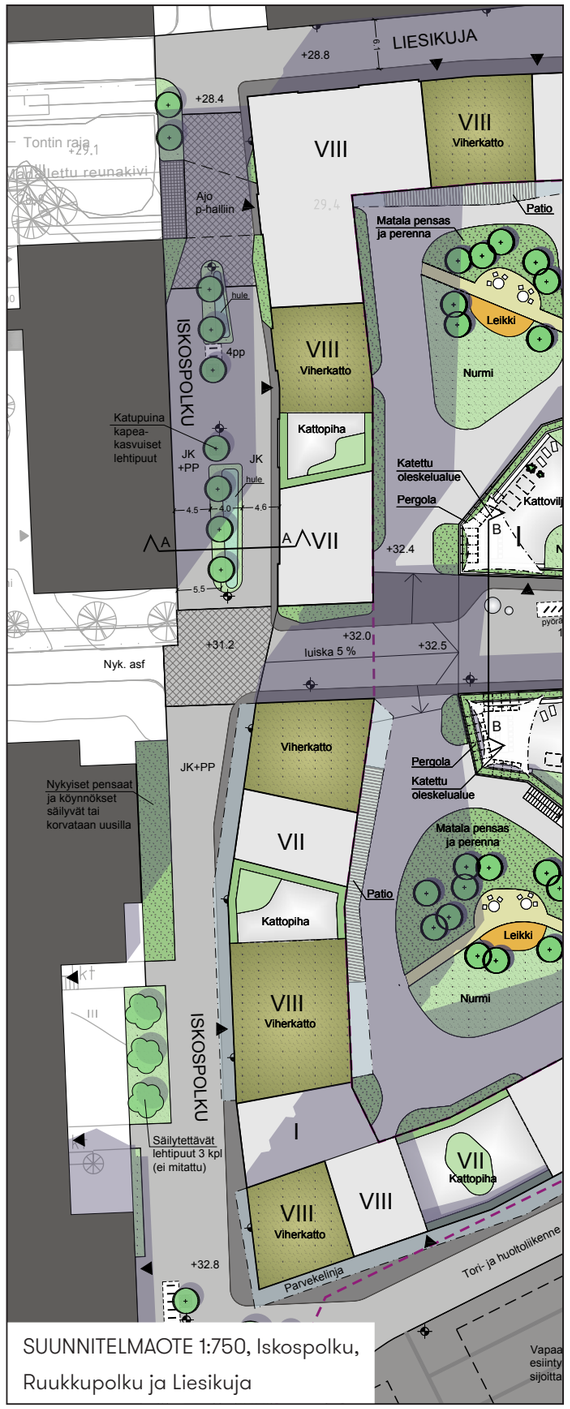

SUUNNITELMAOTE 1:750, Iskospolku, Ruukkupolku ja Liesikuja

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

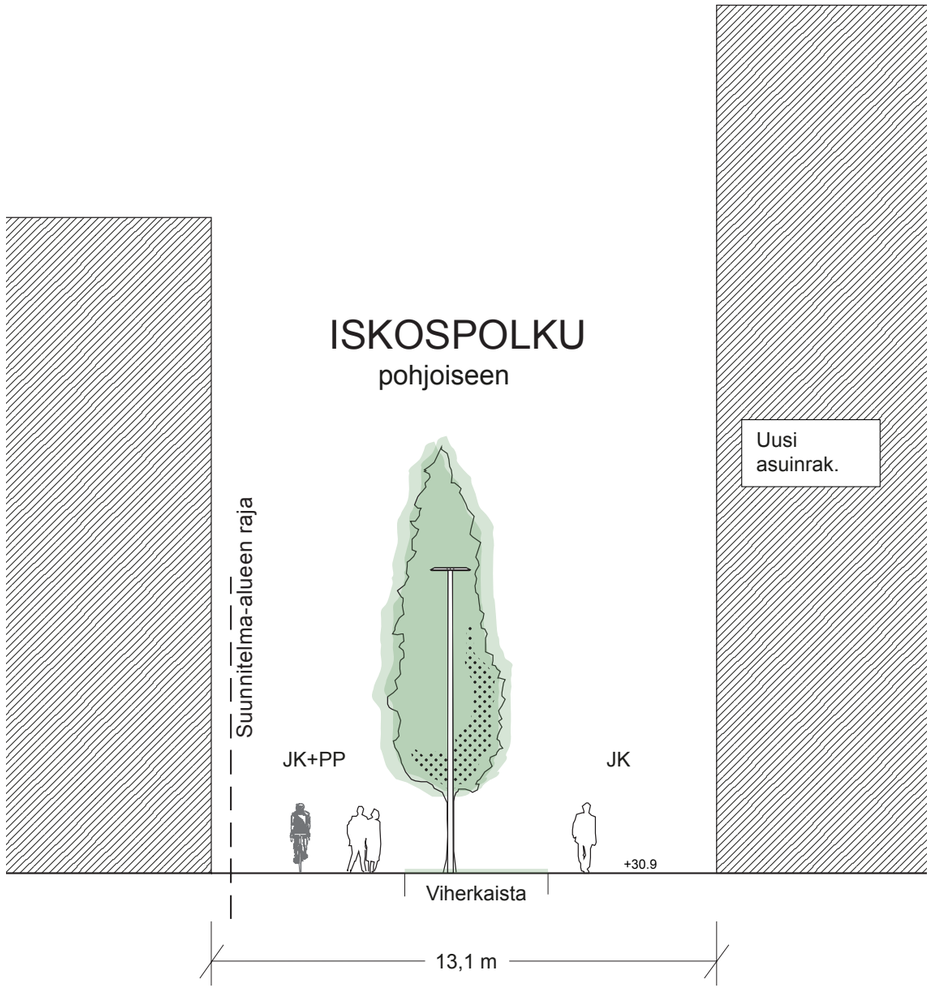

Periaateleikkaus A Iskospolun katutilasta ja puuistutuksista. Ei mittakaavassa.

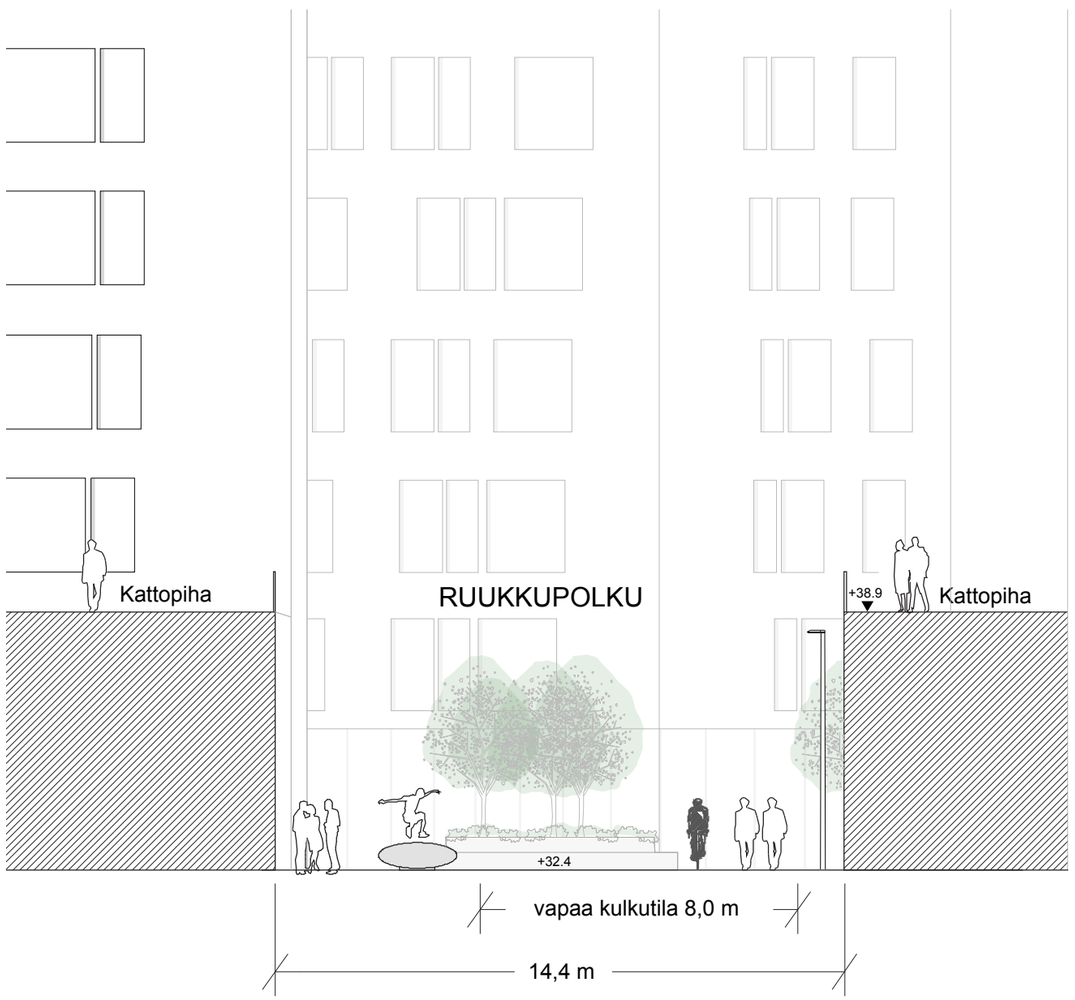

Leikkaus B Ruukkutorille päin. Ei mittakaavassa.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

Näkymä Paalukylänpuiston oleskeluun terassoidulle rinteelle, joka avautuu Myyrmäenraitille ja Paalutorin suuntaan.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.3 ESIHISTORIALLISET AIHEET OSANA JULKISIA ULKOTILOJA

Myyrmäen alueen ainutlaatuinen asutushistoria sekä koko Suomen mittakaavassa merkittävät arkeologiset löydökset otetaan monipuolisesti osaksi alueen julkisia ulkotiloja. Keskustan kulku- ja oleskelupintojen tumma väriskaala sekä pyöristetyt muodot perustuvat kivikautisiin liedenpohjiin ja toimivat samalla vastapainona rakennusten kulmikkaalle, yleisilmeeltään vaalealle arkkitehtuurille.

Raitin varrelle sijoitetut ”rantakivet” toimivat oleskelun ja vapaamuotoisen leikin paikkoina. Samalla ne ilmentävät aikaa, jolloin alue on vielä ollut muinaisen meren huuhtomaa hiekkaista rinnettä ja sen rantaa. Myös haudoista on arkeologisten kaivauksien yhteydessä löydetty pyöreitä veden hiomia kiviä.

Katsomorakenteen avulla esihistoriallisena uhripaikkana toiminut silokallio liittyy vahvemmin osaksi Myyrmäenraittia ja profiloituu avoimena, julkisena oleskelun paikkana. Kallion länsireunassa sijaitsevat punamultahaudat näkyvät katsomon kulku- ja oleskelupinnoissa pyöreätiilisinä, oikean ihmishahmon kokoisina muistumina. Muita arkeologisissa kaivauksissa vuosina 1962 – 1991 tehtyjä löydöksiä käytetään lisäksi gobo-valaistuksen sekä kulkuraittipintaan asennettavien erikoislaattojen aiheina. Alueen historiateemaisten taideaiheiden jatkotyöstämiseen tulisi kiinnittää yksi tai useampi taiteilija.

Puistoon sijoitetaan alueen monipuolisesta esihistoriasta sekä siitä kumpuavasta nimistöstä kertova opastaulu. Lisäksi historian havainnollistamisessa ja lähikoulujen opetustarkoituksessa voidaan hyödyntää mobiilisovelluksia. Sovellusten aiheina voivat olla muun muassa muinaisen merenpinnan korkeuden tarkastelu muunnellun todellisuuden (augmented reality) sovelluksen avulla eri aikakausina tai arkeologisten löydösten interaktiivisuus 3D-ilmiönä.

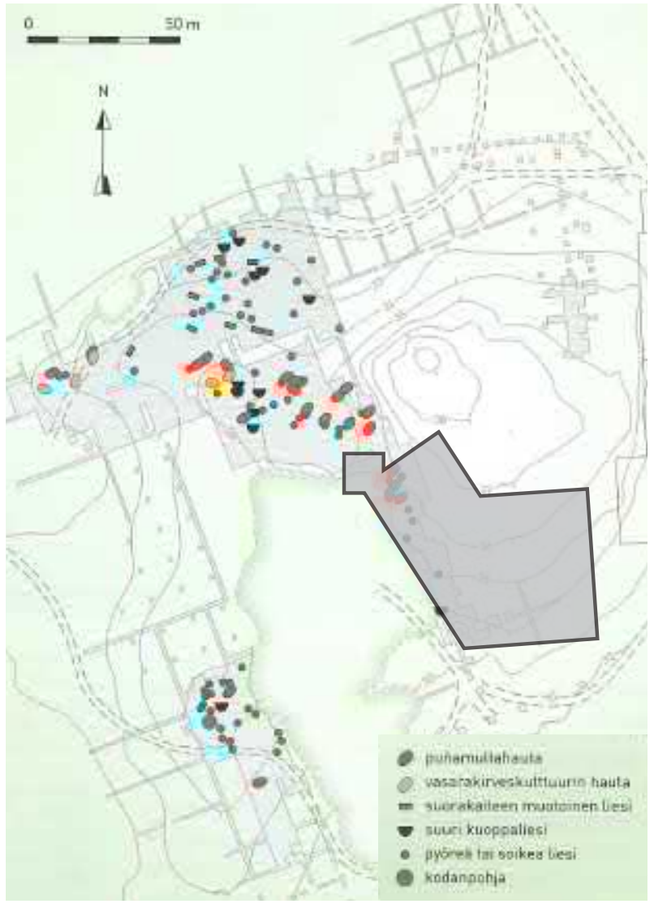

▲ Alueella on tehty useita arkeologisia kaivauksia vuosina 1962 – 1991. Kartassa on esitetty tutkitut alueet harmaalla sekä tehdyt löydökset värillisillä symboleilla. Kuvaan on lisätty Myyrmäkitalon sijainti. (Purhonen & Ruonavaara 1994/Manninen 2008, teoksessa Leskinen & Pesonen 2008.)

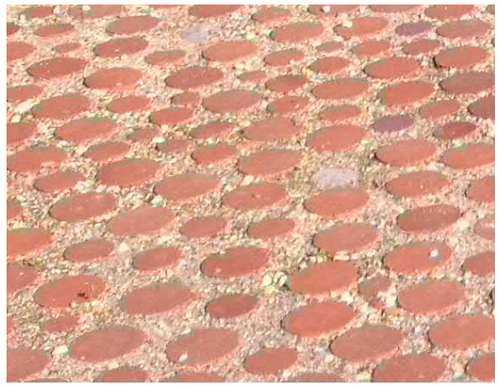

▲ Raitin varren rantakivet toimivat oleskelun ja leikin paikkoina. Esihistoriallisia aiheita tuodaan esille mm. erilaisilla materiaalipinnoilla. (Kuvat: Steffen Sten & L. Ruonavaara 1991.)

◥ Laakeat, pinnaltaan sileät ”rantakivet” toimivat kulkureittien varsilla sekä oleskelun että leikin paikkoina. (Kuva: Concrete Rudolph GmbH.)

▶ Arkeologisia löydöksiä voidaan käyttää esimerkiksi kaivonkansien tai pronssilaattojen aiheina kiveyksen joukossa. Alhaalla oikealla Helsingin taidemuseon teos Hiljaisuuden jalanjäljet (2000) Simonkadulta. (Kuva: H. Kukorelli/ Helsingin taidemuseo.)

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

3.4 TAIDE

Katutaiteella on Myyrmäessä pitkät perinteet, joista alueen alikulkutunneleiden maalaukset ovat yksiä sen vanhimpia ilmentymiä. Lisäksi Myyrmäen asemalla on Suomen suurin julkiseen rakennukseen toteutettu katutaideteoskokonaisuus, johon kuuluvat aseman sisäpuolen muraalit Multicoloured Dreams (Suomi) 2015, länsijulkisivu Un Kolor Distinto (Chile) 2015 ja itäjulkisivu Mr Dheo (Portugali) ja Salla Ikonen (Suomi) 2016. Viimeisimpänä syksyllä 2016 valmistui Suomen suurin pysyvä graffititeos Artsinkuutio, Hende & Deos Ensemble (Suomi) 2016, joka sijaitsee Myyrmäkitalon pohjoiskulmassa Myyrmanninraitin varrella.

Katutaiteen lisäksi Vantaan taidemuseo Artsi on keskeinen toimija Myyrmäen keskustassa. Myyrmäkitalon ikkunagallerian lisäksi myös Paalutorilla sijaitsevaa pysäköintihallin varauloskäyntirakennusta käytetään ulkonäyttelytilana.

Pysyvän taiteen sijoittamisessa tulee aina huomioida itse teos ja muut taustatekijät. Ihanteellisessa tilanteessa yksittäinen taiteilija tai taiteilijajoukko tuottaisi alueelle teoksia, jotka perustuvat esimerkiksi alueen monipuoliseen historiaan tai vilkkaaseen kulttuurielämään. Väliaikaisen taiteen paikkoina toimivat alueen torialueet ja aukiot, mutta myös Paalukylänpuisto ja sen reitistö.

Yleissuunnitelmassa esihistoriallisia aiheita, arkeologisia löydöksiä on käsitelty muun muassa kiveyksin ja valaistuksen keinoin. Valaistuksen suunnittelussa on huomioitu myös valaistusrakenteiden rooli päiväsaikaan muutoin kuin valon avulla toimivina teoksina.

Yleissuunnitelmassa Paalutorin länsipäähän sijoitetaan veistosmainen taideteos, joka muodostaa vastaparin Myyrmäkitalon värikkäälle graffititaidekuutiolle. Ideoidun aiheen rakennetta tai muotoa ei ole määritelty. Näyttävä, mutta helposti lähestyttävä maamerkki toimii lisäksi monipuolisten kulttuuritapahtumien järjestämispaikkana.

3.5 KALUSTEET JA VARUSTEET

Kalusteiden valinnassa on korkeatasoisen kaupunkikeskustan laatuvaatimusten lisäksi huomioitu niiden liittyminen olemassa olevaan ympäristöön sekä vuonna 2015 kunnostettuun Punamultatoriin. Kalusteiden sijoittelussa on myös huomioitu huolto- ja toriliikenteen tilantarpeet sekä liiketilojen esteetön avautuminen kulkureittien suuntaan.

Myyrmäenraitin varrelle sijoitetaan oleskelun ja vapaamuotoisen leikin mahdollistavia kalusteita. Kalusteiden keskittymiä on lisäksi muilla tori- ja aukioalueilla. Yleissuunnittelun yhteydessä luonnostellut kiintokalusteet toimivat istutusaltaina, joiden reunoille muodostuu erilaisia tasoja istumiselle. Korotettu istutusallas mahdollistaa samalla hieman kookkaamman kasvillisuuden istuttamisen kansialueille. Lisäksi kalusteet toimivat muun muassa esittävän katutaiteen mahdollisina esittämispaikkoina. Kaareva muotokieli liittää kalusteet luontevasti keskusta-alueen muihin materiaalipintoihin. Rakennusten edustavyöhykkeet osoittavat lisäksi alueita, joille liiketilojen, kuten kahviloiden ulkoterassikalusteiden sijoittaminen on luontevaa.

Paalukylänpuistossa istuinkalusteet sijoitetaan esteettömyyden lähtökohdista sopivin välimatkoin puistokäytävän varrelle. Kalustevalinnassa huomioidaan vanhusten ja liikuntarajoitteisten tarpeet. Lisäksi puistossa on alueen historiasta kertova opastaulu. Puiston avokallioalueen eteläreunaan asennetaan kaide suojaamaan pudotukselta Artsinpolun suuntaan. Metallinen kaide on pelkistetty ja sävyltään tumma.

Keskusta-alueelle asennettavat pyörätelineet ovat muotokieleltään pelkistettyjä ja mahdollistavat runkolukituksen. Samoja kalusteita on käytetty myös Punamultatorilla. Pyörätelineet sijoittuvat rakennusten seinustoille tai muuten suojaisille reunavyöhykkeille kulkuväylien varsille kuitenkin niin, etteivät ne estä kulkua tai tärkeitä keskustanäkymiä. Yleissuunnitelmassa ei ole osoitettu roska-astioiden paikkoja, mutta niiden tulee sijoittua kauppakeskuksen ja oleskelualueiden välittömään läheisyyteen sekä Myyrmäenraitin varrelle.

▲ Periaatekuva erikoiskalusteratkaisusta, joka mahdollistaa sekä monipuolisen oleskelun että kansialueelle sijoittuville istutuksille riittävän kasvualustapaksuuden.

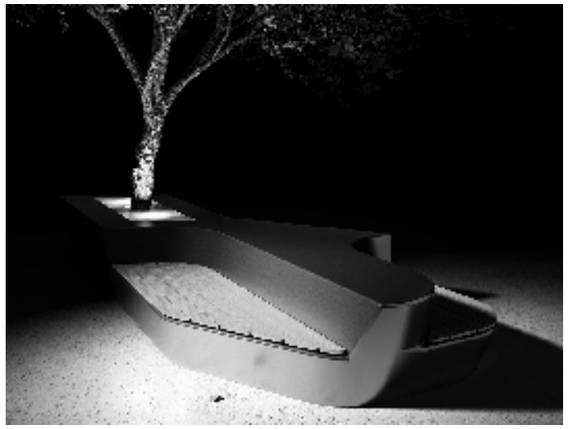

▲ Istuinkalusteet osoittavat olemisen paikkoja raitin varrella. Kalusteisiin integroitu valaistus luo lisäksi tunnelmia ja turvallisuutta. (Kuva: Concrete Rudolph GmbH.)

◥ Paalutorin länsipäähän sijoittuva taideaihe voi toimia esimerkiksi katoksena tai värikkäänä katseenvangitsijana. (Kuvat: TMK/N. Pulli.)

▶ Pyörätelineet ovat muotokieleltään pelkistettyjä ja mahdollistavat runkolukituksen. Samaa mallia on käytetty Myyrmäen asemalla ja Punamultatorilla.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.6 KASVILLISUUS

Keskusta-alueella kortteleiden sekä tori- ja katualueiden alle sijoittuva maanalainen paikoitus asettaa alueen kasvillisuudelle reunaehtonsa: Paalutorilla, Myyrmäenraitilla sekä Ruukkupolulla käytännössä kaikki istutukset joudutaan sijoittamaan korotettuihin istutusaltaisiin. Maanvaraisille alueille esimerkiksi Iskospolulla ja Paalukylänpuistossa on sijoitettu kookkaampaa puustoa.

Paalutorilla kasvillisuus sijoittuu istuinkalusteiden yhteyteen torin reuna-alueille, joilla ne muodostavat toritilaa jäsentäviä suojaisia oleskelualueita. Kasvillisuus koostuu istutusaltaiden matalista ja kestävistä lehti- ja havupensaista, joita ovat esimerkiksi seppelvarpu, lamoherukka, grönlanninhanhikki ja koristeheinät. Lajivalinnoissa huomioidaan istutusten ympärivuotinen vihreys. Lisäksi altaisiin voidaan esittää tilantarve huomioiden myös pienikokoisia kukkivia lehtipuita.

Pienemmillä tori- ja aukioalueilla, kuten Ruukkutorilla puuston lehvästöt kattavat aukiotiloja sekä vähentävät tuulisuutta yhdessä kadunkalusteiden kanssa. Istutusaltaiden puusto on kukkivia lehtipuita, kuten rusokirsikkaa, purppura- tai marjaomenapuita, joilla on myös talvisaikaan tunnistettava habitus. Pienpuiden alla on matalia lehti- ja havupensaita, kuten verho-, koivu-, keiju- ja keltajapaninangervoa sekä grönlanninhanhikkia. Lisäksi istutusaltaissa voidaan käyttää myös perennoja ja kukkasipuleita.

Paalukylänpuisto säilyy luonteeltaan metsäisenä. Näkymiä puiston sisällä avataan kuitenkin niin, että alueen houkuttelevuus ja profiili julkisena viheralueena paranevat. Olemassa olevaa kookasta puustoa, etenkin alueelle tunnuksenomaisia mäntyjä säilytetään. Luoteeseen viettävässä rinteessä sekä kallioalueen itäpuolella on avoimia nurmialueita, joiden yhteyteen istutetaan kukkivia lehtipuita. Perustettavien uusien nurmi- ja niittyalueiden lisäksi myös alkuperäistä metsänpohjaa säilytetään. Havupuiden alle istutetaan lisäksi ainavihantia havupensaita. Puiston reunaan rakennettava uusi asuinkerrostalo sekä puiston pohjoisosassa sijaitseva aidattu leikkialue liitetään puistoon pensasistutuksin.

Artsinpolulla Myyrmäkitalon pohjoisseinustalle istutetaan matalahkoja, kapeakasvuisia ja ainavihantia pensaita. Kulkuyhteys on ennen ollut varsin kapea, pimeä ja vaikeasti ennakoitava. Valittava kasvillisuus ei ole sellaista, että se varjostaisi tai kaventaisi kulkureittiä. Porrastettua kallioleikkausta vasten istutetaan köynnöksiä tai havupensaita, kuten matalia katajalajikkeita, tuiviota tai kääpiövuorimäntyä. Syysvärissään köynnökset ovat näyttävä aihe kalliopintaa vasten.

Etenkin Iskospolun pohjoispäässä kapeakasvuiset lehtipuut, kuten pylväshaavat ja pilaritervalepät tuovat kapeaan katutilaan vihreää. Eteläosissa olemassa olevaa puustoa Kilterin koulun edustalla säilytetään.

◥ Kukkivat pienpuut ja niiden lehvästö kattavat Ruukkutoria. Kasvillisuusvalinnoissa huomioidaan kestävyys ja istutusten ympärivuotisuus.

▶ Esimerkkilajeja ovat muun muassa keltajapaninangervo (*Spiraea japonica* 'Goldmound), seppelvarpu (*Stephanandra incisa* 'Crispa') ja tuivio (*Microbiota decussata*).

▶▶ Kaarevareunaiset ja korotetut istutusaltaat toimivat sekä oleskelun paikkoina että mahdollistavat kansialueella sijaitseville istutuksille riittävän kasvualustapaksuuden. (kuva: F. Hanswijk/Landezine.)

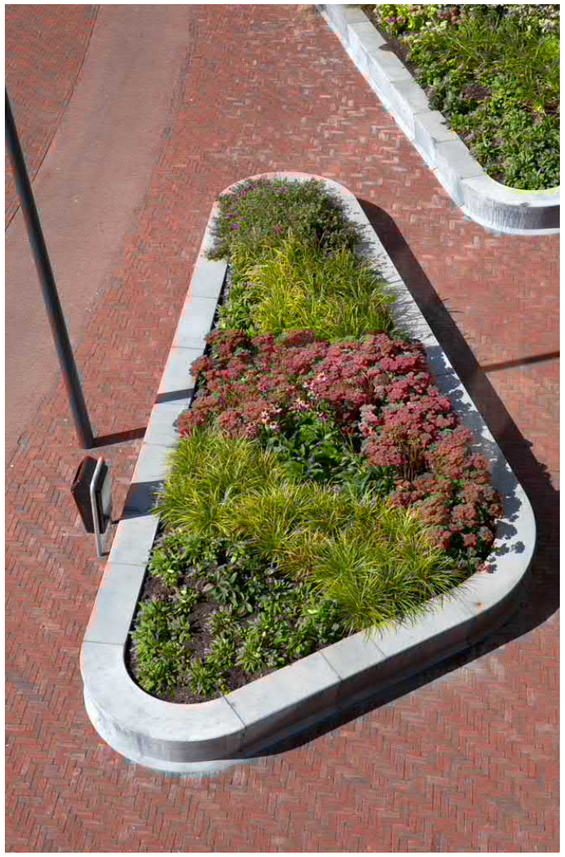

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

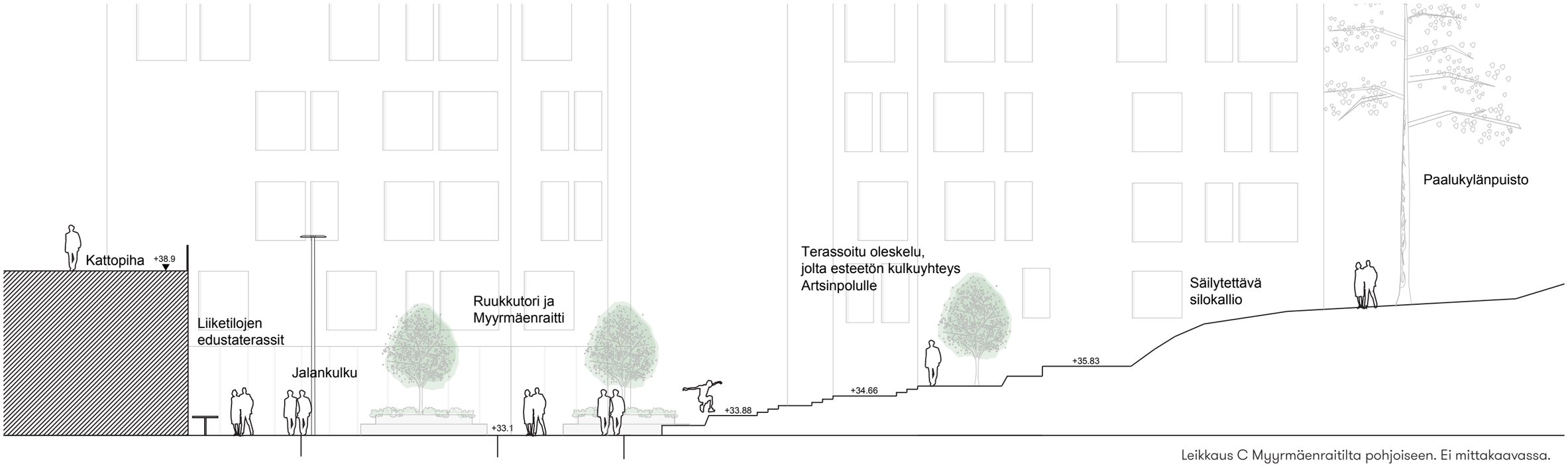

Leikkaus C Myyrmäenraitilta pohjoiseen. Ei mittakaavassa.

EDUSTAVYÖHYKKEET
Maatiili, tumma

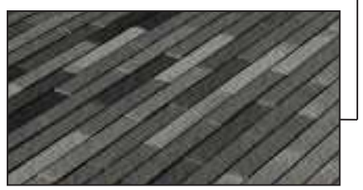

RUUKKUTORI
Maatiili, tumma, aaltoileva

PAALUTORI
Maatiili, punainen/musta

MYYRMÄENRAITTI
Graniitti, kolmiolaatta, tumma/vaalea

VAROALUEET
Betonikivi, neliömosaiikki

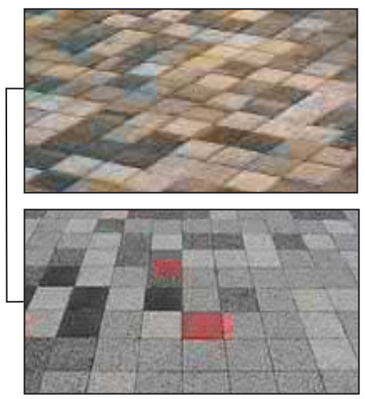

PINTAMATERIAALIVAIHTOEHDOT JA NIIDEN KÄYTTÖPERIAATTEET

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.7 PINTAMATERIAALIT

Keskusta-alueen materiaalipinnat muodostavat vaihtelevan reitistön, jonka pehmeä ja kaareva muotokieli toimii vastaparina rakennusten kulmikkaalle arkkitehtuurille. Pintamateriaalit osoittavat kulkureittien hierarkiaa sekä reuna-alueiden toimintoja. Myös näkymät korkeista asuintorneista on huomioitu.

Paalutori säilyy avoimena toripintana, joka erottuu sitä ympäröivistä kulkureiteistä maatiili- tai graniittikiveyksellä. Torin eri toiminta-alueiden erottamisessa voidaan käyttää erilaisia ladontamalleja ja värejä. Ruudutus on koko torialuetta kokoava aihe.

Suunnittelualueen halki johtava alueellinen pääreitti, etelä-pohjoissuuntainen Myyrmäenraitti osoitetaan sileällä, ympäristöään vaaleammalla graniitilla tai betonilaatalla. Kiveystä voidaan lisäksi elävöittää erivärisillä kiveysraidoilla ja alueen historiasta kertovilla laatta-aiheilla. Pääraittiin liittyvät muut kevyen liikenteen alueet ovat tummempaa betonikiveä.

Raitin varrelle sijoittuvat ns. viipymisen alueet muodostavat maatiilipintaisia edustavyöhykkeitä, joille liiketilojen, kuten kahviloiden ulkoterassikalusteiden sijoittaminen on luontevaa. Muita tällaisia toimintoja ovat muun muassa oleskelu, pyöräpysäköinti sekä asuinrakennusten sisäänkäynnit. Lisäksi Ruukkupolulle rajautuvien korttelipihojen kohdalla edustavyöhykkeet osoittavat yksityisen ja julkisen tilan rajaa.

Risteysalueet käsitellään ympäröivistä pinnoista värein tai materiaalein erottuvina alueina, joiden tarkempi käsittely määritellään jatkosuunnittelussa. Nämä sekä katujen betonikiveys liitetään nykyisiin pintamateriaaleihin, kuten kiveys- ja asfalttipintoihin. Esimerkiksi Myyrmäenraitilta pohjoiseen ja itään jatkuva säilyvä kiveysaihe on alueelle tunnuksenomainen, mutta graafisesti varsin voimakas. Risteysalueet toimivat hyvin ns. välittävinä aiheina, mutta ennen kaikkea hidastavat ja kiinnittävät kulkijan huomion risteävään liikenteeseen.

Jatkosuunnittelussa arvioidaan keskusta-alueen katulämmityksen tarve. Yleissuunnitelmassa katulämmitys kattaa useimmat keskustan kulkuväylät rajan mukaillessa rakennusten edustavyöhykkeitä. Katulämmitystä ja kaukolämmön tilantarvetta on käsitelty tarkemmin luvussa 3.10 Katulämmitys.

◄ Kaavioon on merkitty lämmitettävät katualueet punaisella rajauksella. Paalutori, rakennusten edustavyöhykkeet sekä Iskospolun viheralueet eivät kuulu lämmitettäviin alueisiin.

► Vaihtelevat ladontakuviot sekä huolitellut yksityiskohdat viimeistelevät laadukkaat tori- ja aukioalueet. (Kuvat: Steffen Sten.)

►► Erilaisilla värivariaatioilla voidaan vaikuttaa kokonaispintojen sävyihin sekä materiaalipinnan elävyyteen.

▲ Pitkittäissuuntainen ladonta luo Myyrmäenraitille "imun". (Kuva: Stepstone Inc.)

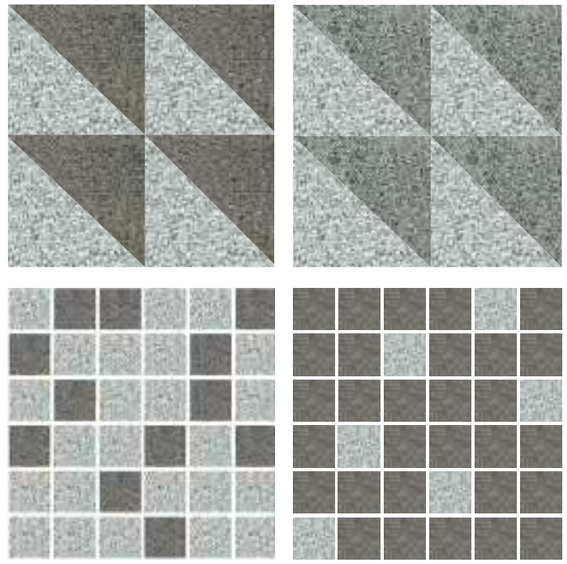

Kudosmainen valoverkko kattaa avarrettua Artsinpolkua. Näkymä taidemuseon takaa Ruukkutorin suuntaan.

Valaistus osoittaa oleskelun ja viipymisen paikkoja Ruukkutorilla ja Myyrmäenraitin varrella. Näkymä Myyrmäenraitilta pohjoiseen.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.8 VALAISTUS

Keskustan valaistus perustuu pitkälti voittaneen kilpailuehdotuksen valaistusperiaatteisiin. Valittujen valaisinten ajaton ja selkeä muotokieli sopii hyvin alueen arkkitehtuuriin sekä julkisten ulkotilojen luonteeseen.

Kudosmainen valoverkko vahvistaa alueen uutta keskustaidentiteettiä ja parantaa alueen valaistusta etenkin Artsinpolulla Myyrmäkitalon takana. Valoverkko toimii kattavana aiheena myös Ruukkutorilla sekä Kinorinteessä, jotka ovat keskeisiä saapumisreittejä Myyrmäen keskustaan. Valoverkko suunnitellaan niin, että se on näyttävä aihe myös päiväsaikaan ja muodostaa aiheparin yhdessä julkisivuvalaistuksen kanssa. Ensisijaisesti vaijerivalaistus toteutetaan rakennuksen seinään kiinnittämällä. Esimerkiksi jouluvalaistusta varten siihen voidaan lisätä talvisia valaistusaiheita, kuten roikkuvia ”jääpuikkoja”.

Rakennusten julkisivuvalaistus toteutetaan valaisimilla, jotka piirtävät viivamaisia valokiiloja rakennusten julkisivuihin. Kiilat syntyvät prisman avulla, jotka valoverkon tavoin muodostavat yhdessä kudosmaisen verkon. Aihe mukailee julkisivun epäsymmetristä rytmitystä ja korostaa rakennusmassojen taitteita. Istutusaltaisiin, katsomoon sekä terassirakenteisiin integroidaan valaistusta, joka korostaa oleskelualueita ja luo niistä valoisia, viihtyisiä sekä ympäristöstään erottuvia. Paalutorin pintaan heijastetaan gobo-valaisimilla kuva-aiheita, jotka perustuvat alueelta tehtyihin arkeologisiin löydöksiin.

Aukioiden ja pääväylien valaisimesta on esitetty kaksi vaihtoehtoista valaisinmallia, joista Begaa on käytetty myös uudistetulla Punamultatorilla. Valaisinpylväiden mitoituksella sekä valon määrällä osoitetaan reittien hierarkiaa. Paalukylänpuistossa laadukas valaistus sekä yksittäispuiden korostaminen lisäävät turvallisuuden tunnetta. Valaistavat yksittäispuut määritellään jatkosuunnittelussa.

	Valaisimen korkeus	Etäisyys
Myyrmäenraitti	8 m	25 m
Paalutori, Iskospolku, Ruukkupolku ja Liesikuja	6 m	20 m
Paalukylän-puisto	5 m	17 m

◄ Havainnekuva uusien liike- ja asuinrakennusten julkisivuvalaistuksesta. (Pohjakuva: Innovarch Oy 2016.)

▼ Istuinkalusteisiin integroitu valaistus korostaa oleskelualueita ja luo niistä viihtyisiä sekä ympäristöstään erottuvia.

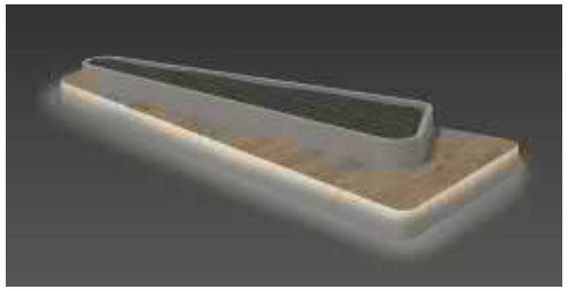

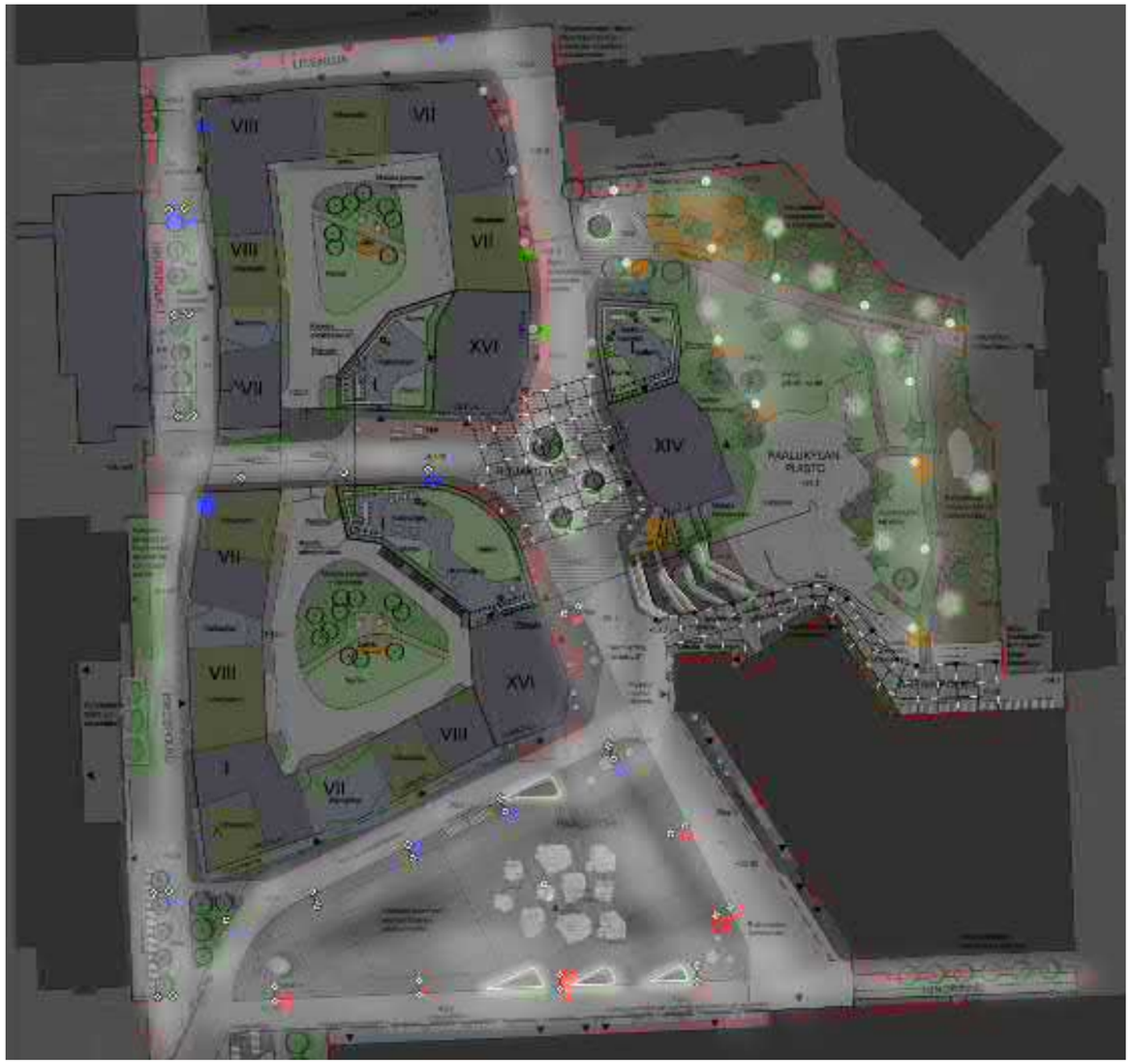

VALAISTUKSEN YLEISSUUNNITELMA,
ei mittakaavassa

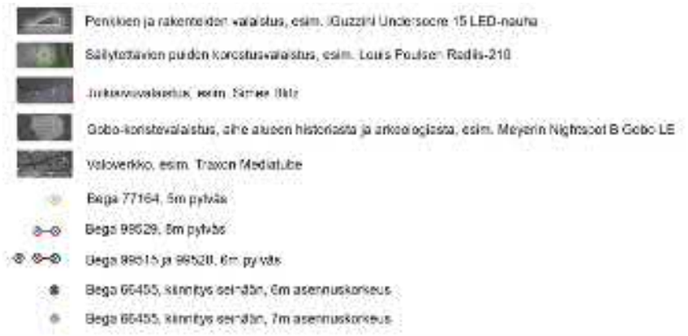

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.9 TASAUS-, KUIVATUS- JA HULEVESIEN KÄSITTELYN PERIAATTEET

Keskusta-alueen kuivatusta on tarkasteltu yleispiirteisesti luonnostasolla. Nykyään toripinta on liian tasainen ja paikoin lammikoitunut. Torialueen vietot ovat liian loivia eikä kuivatusjärjestelmä toimi kunnolla. Esimerkiksi linjakuivatuskouruja on poistettu käytöstä täyttämällä ne asfaltilla. Myyrmäenraitti on asfalttipintainen ja sen varrella on ritiläkantisia hulevesikaivoja.

Julkisten alueiden sadevedet johdetaan myös jatkossa vietoilla viemäriverkkoon ja kasvillisuusalueille (katupuut ja Paalukylänpuisto). Kivetty toriaukio ja kulkupinnat kuivatetaan hulevesikaivojen ja -viemäreiden avulla. Alueen kuivatusta pyritään kuitenkin parantamaan nykyisestä viettokaltevuuksia kasvattamalla.

Kuivatusrakenteet ja niiden taitteet sovitetaan ympäristön muihin elementteihin, kuten materiaalirajoihin ja kulkulinjoihin. Jatkosuunnittelussa saumaukset tulee harkita tarkasti. Kaikki tori- ja kulkupinnat ovat kivettyjä ja sinällään vettä läpäisemättömiä. Suunnitelmassa esitetyt pinnoitteet, kuten maatiili on kuitenkin avosaumansa vuoksi tavallista betonikiveä läpäisevämpi pinnoite.

Myyrmäenraitin 5 % tasaus säilyy lähes ennallaan. Artsinpolun tasausta muutetaan esteettömyyden perustasoa vastaavaksi. Kulkureittien pituuskaltevuuksia on käsitelty tarkemmin luvussa 3.13 Esteettömyys.

Nykyisen ja suunnitellun maanalaisen hallirakenteen vuoksi alueella ei ole mahdollista viivyttää tai imeyttää hulevesiä vaan ne johdetaan viemäriverkostoon. Nykyisen kansilaatan rakenne Paalutorin alla ohjaa torialueen tasauksen suunnittelua. Lisäksi kannen alapuoliset, kaivojen sijoittelua rajoittavat rakenteet vaikuttavat tasauksen jatkosuunnitteluun. Myyrmäenraitin esteettömyys, käytettävyys ja kuivatus ovat kuitenkin uuden, osaksi Ruukkupolun ja Myyrmäenraitin alle sijoittuvan pysäköintilaitoksen suunnittelun lähtökohtina.

3.10 KATUALUEIDEN LÄMMITYS

Yleissuunnitelmatyön aikana laadittiin selvitys suunnittelualueen katualueiden lämmityksen teknisistä reunaehdoista ja lämmityksen aiheuttamista kustannuslisistä alueen rakentamiseen sekä vuotuisista käyttökustannuksista. Lämmitysjärjestelmän lämpölähteenä toimii kaukolämmön paluuvesi. Työn laadinnasta vastasi WSP:n alikonsulttina Granlund Oy / Jarkko Hilme. Laadittu yleissuunnitelma on tämän suunnitelmaselostuksen liitteenä.

Katualueiden lämmitysalueeksi valittiin alue, joka koostuu kävely- ja aukioalueista (aluerajaus on osoitettu kaaviossa sivulla 27). Lämmitettävän alueen pinta-ala on noin 4300 m^2 ja se on jaettu yhteensä kolmeentoista erilliseen lämmittävään alueeseen. Paalutoria ei selvityksessä esitetty lämmitettäväksi lukuun ottamatta sitä ympäröiviä kävelyalueita. Iskospolku ja Liesikuja on jätetty myös pois lämmitettävistä alueista.

Erityisenä teknisenä hankaluutena on Paalutorin alla sijaitsevan pysäköintihallin kattorakenteen ja tulevan toripinnoitteen välinen ohut tila rakennekerroksille. Se ei estä lämpöputkiston asentamista, mutta nostaa vuotuisia käyttökustannuksia, koska alla olevan kylmän parkkihallin rakenteet aiheuttavat lämpöhäviötä. Asennustilaa on kohdasta riippuen noin 200-300 mm. Lisäeristeiden asentaminen lämpöhävikin estämiseksi ei ole mahdollista, koska tilaa on liian vähän.

Ruukkutorilla ja Myyrmäenraitin maanvaraisella osuudella ylläkuvattua tilannetta ei ole. Uuden parkkihallin ja tulevan maanpinnan väliin jäävä tila rakennekerroksille on noin 500-1000 mm. Näillä alueilla lämpökaivot voidaan toteuttaa kaivorakenteina, kun taas Paalutorilla jakotukit pitää toteuttaa maan pinnalle ja integroida esimerkiksi penkeiksi.

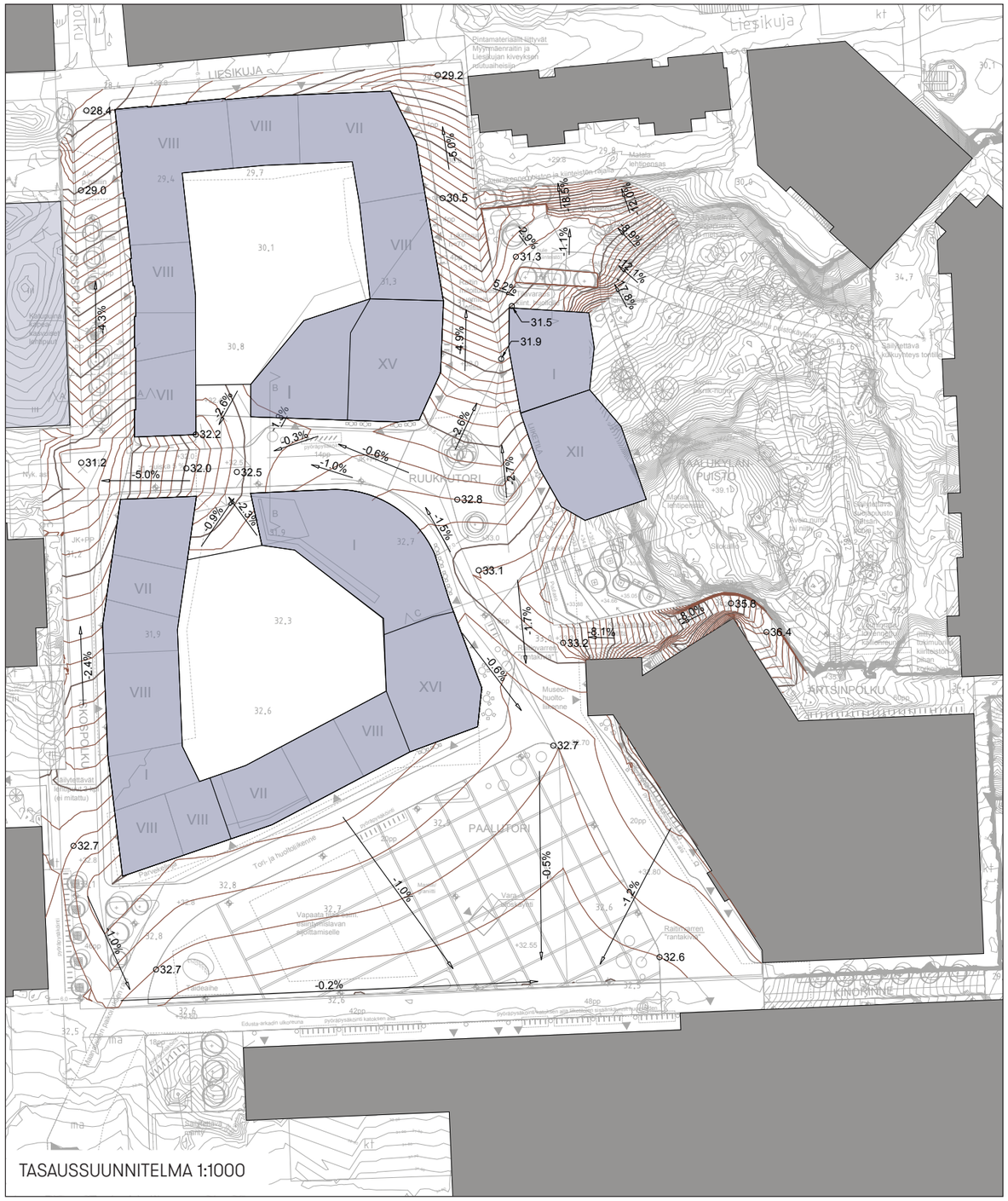

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.11 LIIKENTEEN YLEISSUUNNITELMAN KUVAUS

Myyrmäen keskustan asemakaavaprosessin yhteydessä on laadittu erillinen liikenteen yleissuunnitelma (WSP Finland Oy, 2016). Yleissuunnitelma koskee Liesikujaa ja Iskostietä ja se on huomioitu julkisen ulkotilan yleissuunnitelmassa.

Iskospolun ja Liesikujan yhdistettyjen kävelyn ja pyöräilyn väylien lounaispuolella sijaitseva kortteli on tällä hetkellä pysäköintialuetta. Tämän korttelin pohjoisreunaan rakennetaan Liesikujan suuntainen uusi ajorata ja sen eteläpuolelle jalkakäytävä kiinni suunniteltuun rakennukseen. Uuden ajoradan päässä on kääntöalue sekä ajoyhteys uusien keskustakorttelien osin maanalaiseen pysäköintihalliin. Jalkakäytävä liittyy itäpäässä uudistettuun Iskospolkuun. Julkisen ulkotilan yleissuunnitelmassa pysäköintihallin ja Iskospolun risteysalue käsitellään ympäröivistä materiaalipinnoista värein tai materiaalein erottuvina alueina. Lisäksi rakennusten seinustoille sijoittuvilla ns. turvakiiloilla ohjataan jalankulku- ja pyöräliikennettä keskemmälle raittia kauemmas näkemiltään hankalista nurkista. Nykyinen Liesikuja säilytetään jalankulku- ja pyöräilyväylänä, ja viereisen liikerakennuksen huoltoliikenne pyritään ohjaamaan uudelle ajoradalle.

Paalutorin länsireunassa sijaitseva torikauppiaille varattu pysäköintialue siirtyy Iskostien varteen Myyrmannin kauppakeskuksen länsipuolelle. Ajoyhteys uudelle 20-paikkaiselle pysäköintialueelle on Iskostieltä. Iskostien päässä on kahden kadunvarsipysäköintipaikan lisäksi tilavaraus lyhytaikaiselle saattoliikenteelle. Lisäksi reunakiven yli kulkee Paalutorin suuntaan ajoyhteys, jota käyttävät torin, taidemuseon ja keskustakortteleiden huoltoliikenne sekä Kilterin koulun eteen mahdollisesti ajavat bussit. Iskostien huonokuntoinen jalankulku- ja pyörätie kadun itäpuolella uusitaan pohjoispään saneerauksen yhteydessä.

Torin jätehuollolle sekä kuluttajien kierrätettävän pakkausjätteen aluekeräyspisteelle tulee varata sopivat tilat nyt suunnitellun alueen ulkopuolelta. Markkina-aikaan on tarvetta myös tilapäisille jätelavoille ja WC-tiloille.

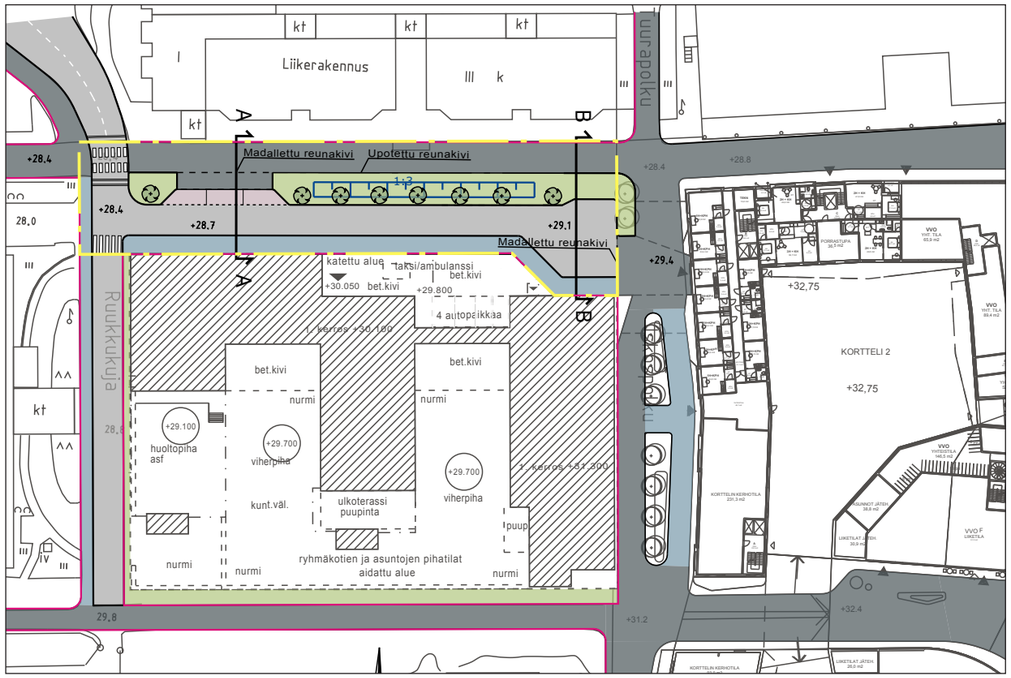

Ote liikenteen yleissuunnitelmasta, Liesikuja, 1:1000

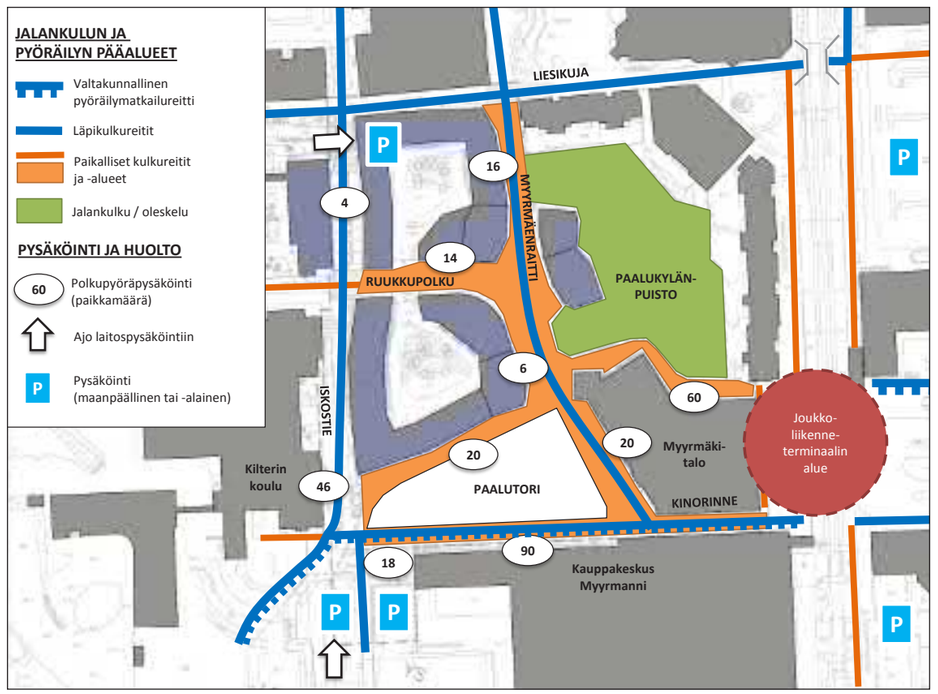

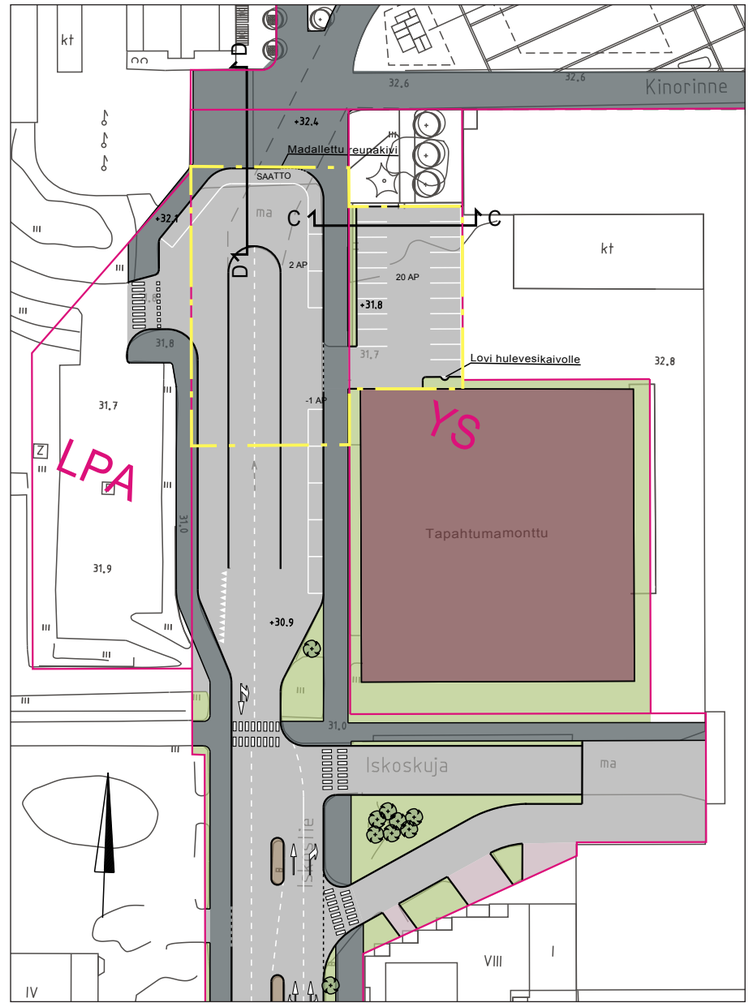

Ote liikenteen yleissuunnitelmasta, Iskostie ja pysäköintialue, 1:1000

ajorata, asfaltti / kiveys
jalkakäytävä, asfaltti / kiveys
jalankulku ja pyöräily, asfaltti / kiveys
istutettu alue
pysäköinti / kävely, kiveys
kaavaraja
katupuu
suunnitelma-alueen raja

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3.11.1 HUOLTO-, PELASTUS- JA TORILIIKENNE

Paalutorin, Myyrmäkitalossa toimivan taidemuseon sekä uusien keskustakortteleiden huolto- ja pelastusliikenne tapahtuu Iskostien ja torin kautta.

Torikauppiaille varattu pysäköinti on järjestetty kauppakeskuksen länsipuolelle kaupungin omistamalle tontille. Pysäköinnin lisäksi torialueella on tarvetta lyhytaikaiselle huoltoliikenteelle, joka ohjautuu Iskostien kautta. Lisäksi toripaikkojen mitoituksessa on huomioitu torille ajettavien myyntiautojen tilantarve.

Myyrmäkitalossa toimivalle taidemuseolle on Paalutorin kautta satunnaista liikennöintiä esimerkiksi suurten esineiden siirroista tai näyttelyiden purkamisesta johtuen. Kyseistä toimintaa palveleva sisäänkäynti sijaitsee Myyrmäkitalon luoteiskulmassa ja sen edusta tulee pitää vapaana. Pääasiassa museon huolto tapahtuu kuitenkin kellaritilojen kautta.

Myyrmäenraitti ja Ruukkutorin kiinteät rakenteet on mitoitettu niin, että asuinkortteleiden sekä Myyrmäenraitin pelastus- ja huoltoliikenteellä on esteetön kulku ja riittävästi tilaa myös kaarteissa.

3.12 PYÖRÄPYSÄKÖINTI

Suunnitellun pyöräpysäköinnin keskeisiä periaatteita ovat saavutettavuus, turvallisuus ja laadukkaat telineet. Sijainti vilkkaiden kulkureittien varrella sekä hyvä valaistus edistävät sosiaalista turvallisuutta ja sitä kautta osoitettujen pyöräpaikkojen houkuttelevuutta. Valitut telineet ovat lisäksi laadukkaita ja niille on varattu riittävästi tilaa. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida tulevaisuudessa yleistyvien erikoispyörien, kuten kuormapyörien tavallista suurempi tilantarve.

Myyrmäen keskusta-alueella pyöräpysäköinti on nykyisellään keskittynyt Myyrmannin kauppakeskuksen ja Myyrmäkitalon edustoille. Kilterin koulun edustalla on pyöräpaikkoja etenkin koululaisten käyttöön. Punamultatorin kunnostuksen yhteydessä ratasillan alle juna-aseman sisäänkäynnin yhteyteen on lisäksi asennettu runkolukitsemisen mahdollistavia telineitä.

Nykyiset runkolukittavat telineet ovat alueella aktiivisessa käytössä. Osoitettujen paikkojen täyttyessä sisäänkäyntien läheisyyteen jätetyt pyörät kuitenkin vaikeuttavat kulkua ja ylläpitoa sekä heikentävät alueen kaupunkikuvallista ilmettä. Julkisen ulkotilan yleissuunnitelmassa pyöräpaikkojen sijoittelua on tarkistettu ja lukumäärää lisätty. Yleissuunnitelmassa on esitetty pyöräpaikkoja 294 kpl.

Keskusta-alueelle asennettavat pyörätelineet ovat muotokieleltään pelkistettyjä ja mahdollistavat runkolukituksen. Asiakkaiden pyöräpaikkojen sijoituksessa ohjearvona on käytetty 10 - 30 metrin etäisyyttä lähimmästä sisäänkäynnistä (RT 98-11207). Pyörätelineet sijoittuvat rakennusten seinustoille tai muuten suojaisille reunavyöhykkeille kulkuväylien varsille kuitenkin niin, etteivät ne peitä näyteikkunoita tai estä kulkua.

Pääosa pyöräpaikoituksesta sijaitsee kauppakeskuksen sekä Myyrmäkitalon läheisyydessä Paalutorin etelä- ja itäpuolella. Lisäksi Myyrmäkitalon taakse sijoittuvat uudet pyöräpaikat palvelevat sekä Paalukylänpuiston käyttäjiä että liityntäpysäköintiä. Lisäksi pyöräpaikkoja on osoitettu Myyrmäenraitin varrelle ja liiketilojen edustoille.

3.13 ESTEETTÖMYYS

Yleissuunnitelma-alueella noudatetaan esteettömyyden perus- ja erikoistason vaatimuksia. Pääkulkureittien lisäksi esteettömyys huomioidaan kaluste- ja katsomorakenteissa.

Kevyen liikenteen pääväylät Myyrmäenraitti ja Ruukkupolku ovat pituuskaltevuudeltaan enintään 5 %. Myyrmäenraitti noudattaa pitkälti nykyistä tasausta. Molemmille alueille esitetään katulämmitystä.

Artsinpolun tasausta Myyrmäkitalon takana on laskettu nykyisestä kaltevuudesta estettömyyden perustason 8 %:iin. Muutos tarkoittaa Myyrmäkitalon takana kulkureitin laskemista enintään noin 70 cm.

Polkupyörien pysäköinnin tilavaatimus

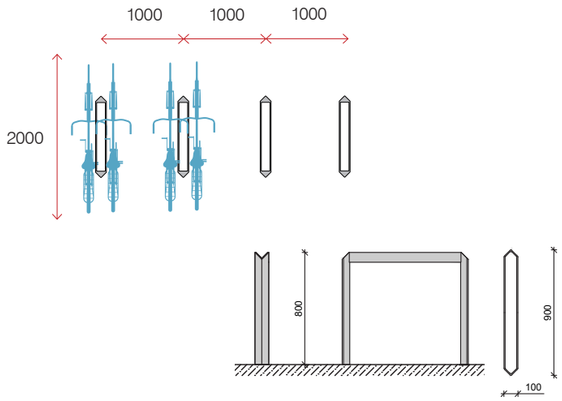

▼ Pyörätelineet ovat muotokieleltään pelkistettyjä ja mahdollistavat runkolukituksen. Samaa mallia on käytetty Punamultatorilla ja Myyrmäen asemalla.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

3 JULKISEN ULKOTILAN YLEISSUUNNITELMA

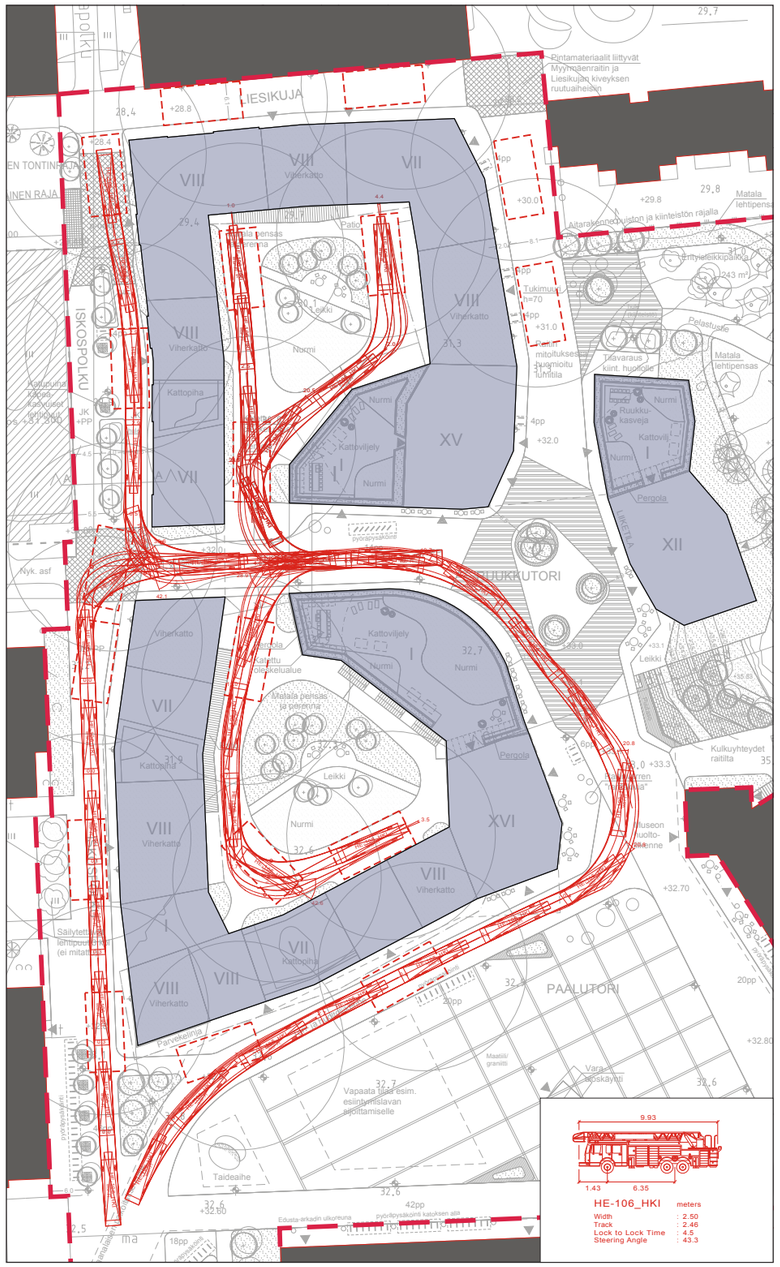

Ajouratarkastelu 1:1000
Pelastusajoneuvo

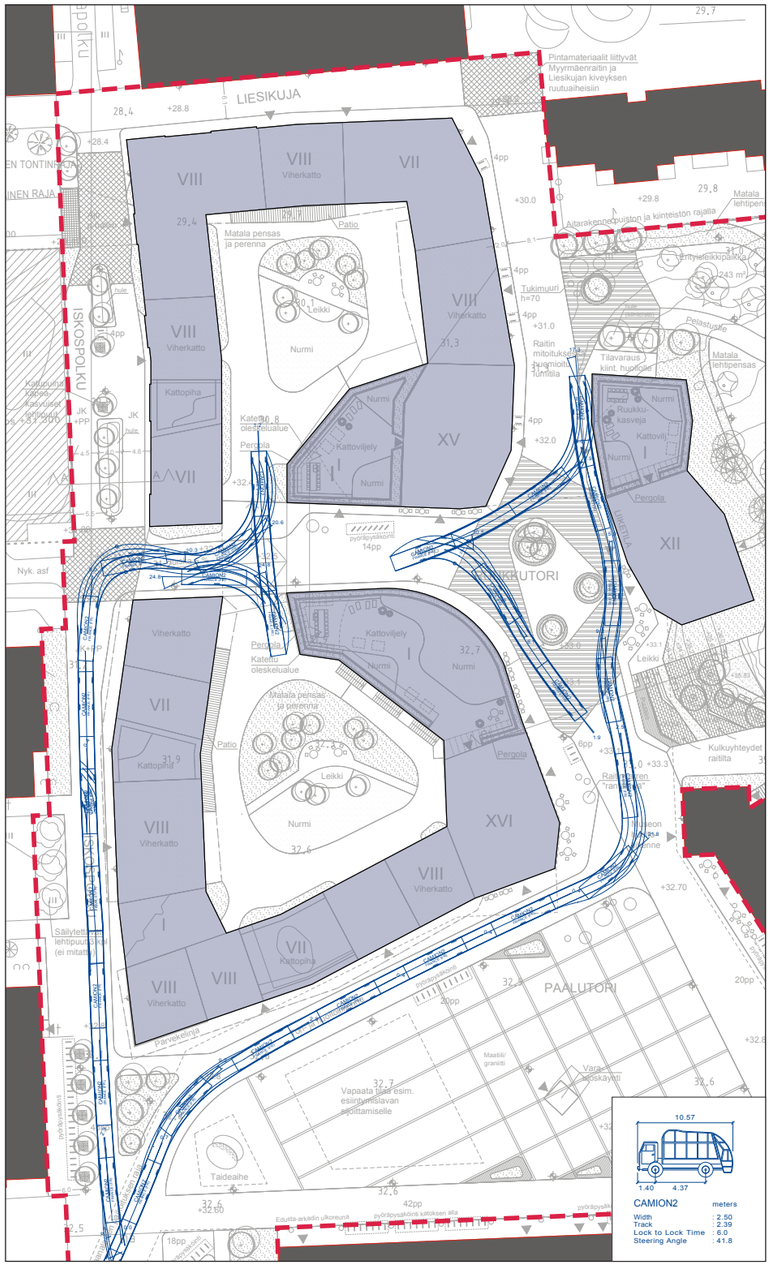

Ajouratarkastelu 1:1000
Jäteauto A

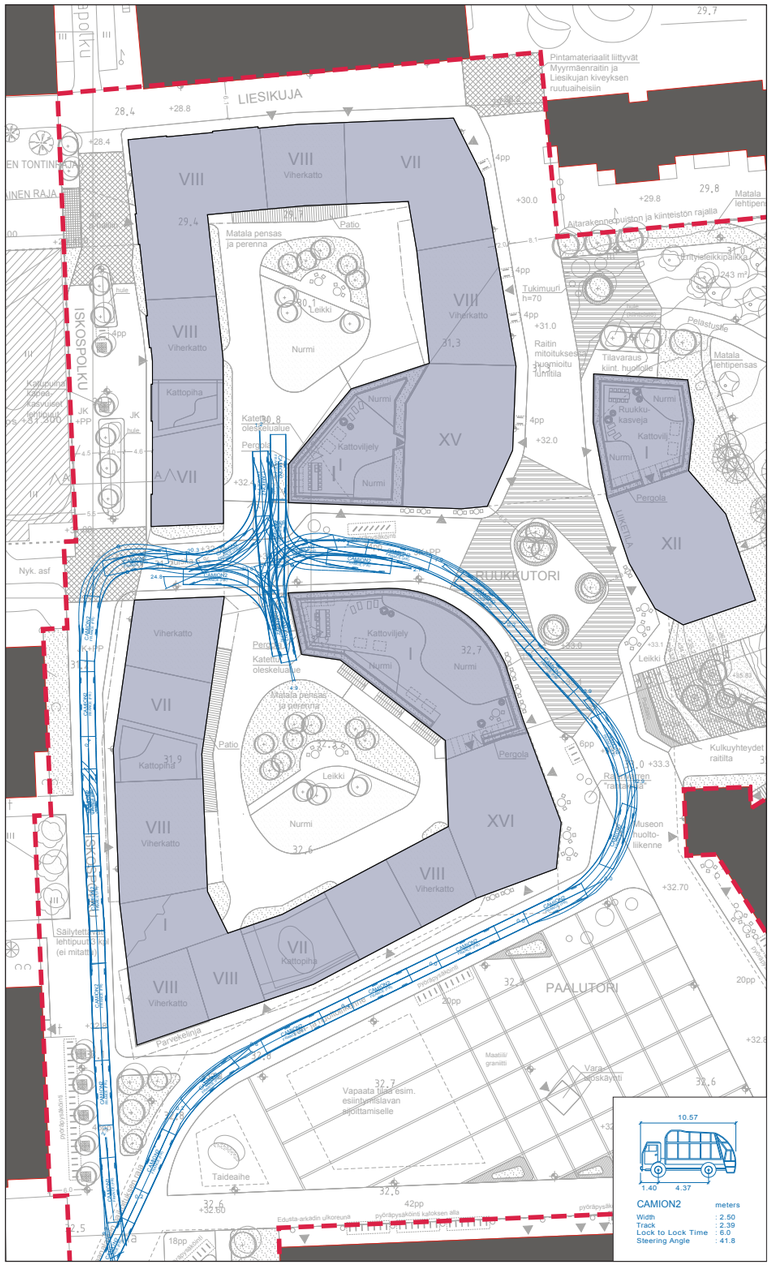

Ajouratarkastelu 1:1000
Jäteauto B

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

4 KUSTANNUKSET

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

4 KUSTANNUKSET

KULKUVÄYLÄT	
Myyrmäenraitti	693 000
Kinorinne	108 500
Artsinpolku	142 600
Liesikuja	60 500
Ruukkupolku	92 500
Iskospolku ja Paalutorin pohjoispuoli	640 000
Yhteensä	**1 737 100**
TORIT JA AUKIOT	
Paalutori	237 600
Ruukkutori	155 400
Aukio, puistotorni	16 100
Yhteensä	**409 100**
PAALUKYLÄNPUISTO	
Viheralue	168 000
Erityisleikkipaikka	91 300
Katsomoalue	55 000
Yhteensä	**314 300**
TAIDE	**24 600**
VALAISTUS	
Valoverkot 2 kpl	58 000
Muu valaistus	120 000
YHTEENSÄ	**2 459 300**

Kustannusarvio ei sisällä kallion louhintaa, valaistuksen sähköistystä eikä katualueiden lämmitystä. Katulämmityksen kustannukset on laskettu erikseen.

Esitetyt kustannukset vastaavat HOLA-hankeosalaskennan tarkkuustasoa.

KATUALUEIDEN LÄMMITYS

Yleissuunnitelmatyön aikana laadittiin selvitys suunnittelualueen katualueiden lämmityksen teknisistä reunaehdoista ja lämmityksen aiheuttamista kustannuslisistä alueen rakentamiseen sekä vuotuisista käyttökustannuksista.

Suunnitelman mukaisen lämmitysjärjestelmän rakennuskustannukset ovat arviolta 450 000€ ja kulutusperusteiset käyttökustannukset noin 83 000 € vuodessa. Eritelty kustannusarvio on osana yleissuunnitelmaa ja tämän suunnitelmaselostuksen liitteenä.

Rakennuskustannusarvio

Pintaputkistot	150 000
Runkoputkistot	80 000
Glykoli/ vesiliuos	25 000
Lämpökeskuksen osuus	50 000
Automatiikkalaitteiden osuus	17 000
Kaukolämpöliitostöiden osuus	30 000
Lämpökeskuksen sähköliittymän osuus	4000
Jakokaivot, jakotukit ja putket varusteineen	60 000
Maanrakennustyöt	14 000
YHTEENSÄ	**430 000**

Käyttökustannusarvio

Kaukolämpö, n. 1024 MWh/a	n. 58 400
Kaukolämmpön perusmaksu	n. 21 700
Sähkönkulutus, n. 6500 kWh/a	n. 800
Huoltokustannukset (n. 0,7 e/m^2)	n. 3060
YHTEENSÄ (e/vuosi)	**83 960**

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

5 SUOSITUKSET JATKOSUUNNITTELULLE

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

5 SUOSITUKSET JATKOSUUNNITTELULLE

Tähän lukuun on koottu julkisen ulkotilan yleissuunnitelman laadintaprosessin aikana tunnistettuja asiakokonaisuuksia, jotka pitää ottaa huomioon seuraavissa suunnitteluvaiheissa. Jatkosuunnittelun kannalta oleelliset asiat on lueteltu alueittain ja aihepiireittäin alla.

Vaiheistus ja työnaikaiset suunnitelmat:

Keskusta-alueen rakentaminen kestää useita vuosia. Siirtyvät ja pitkäkestoiset työmaat edellyttävät vaiheistussuunnitelmia, työmaa-aikaista liikennesuunnittelua sekä mahdollisesti väliaikaisen ympäristön suunnittelua. On todennäköistä, että osia tori- ja katualueista tulee saattaa väliaikaisesti käyttöön ilman lopullisia pinnoitteita tai kasvillisuutta.

Työmaa-aikaisella liikenne- ja ympäristösuunnittelulla varmistetaan turvallinen ja toimiva julkinen ympäristö, joka näyttää tavanomaista työmaata siistimmältä ja mahdollistaa esimerkiksi toritoiminnan jatkumisen Paalutorilla. Työmaa-aikana käytössä olevien yleisten alueiden tulee täyttää estetteettömyyden normit ja olla turvallisia kaikille käyttäjille myös nk. väliaikaispinnoitteella koko työmaan ajan.

Vuorovaikutuspelin tulokset selä yleissuunnittelun yhteydessä saadut osallistamisen vastaukset otetaan huomioon jatkosuunnittelun lähtötietoina.

Paalutori:

Pysäköintihallin kansilaatta sekä kannen alapuoliset rakenteet ohjaavat tasauksen suunnittelua, kasvillisuuden käyttöä ja rakenteiden sijoittelua torialueella. Jatkosuunnittelun lähtötiedoiksi tulee selvittää maastokäynnein ja esimerkiksi koekuopin nykyisten rakennekerrosten paksuus sekä torin kuivatusjärjestelmän periaatteellinen toiminta.

Nykyisen pysäköintihallin varauloskäynti sijaitsee keskellä Paalutoria. Kaupunkikuvallista tarvetta ja teknisiä reunaehtoja hätäuloskäynnin poistamiselle tulee arvioida uudelleen jatkosuunnittelun yhteydessä.

Suunnittelualueen eteläpuolelle jäävän entisen terveyskeskuksen tontin, nykyisen ”tapahtumamontun” suunnittelussa on huomioitava torin pysäköinti- ja jätehuoltotarpeet sekä kuluttajien kierrätettävien pakkausjätteiden aluekeräyspisteen tilavaatimukset.

Ruukkupolku, Ruukkutori, Myyrmäenraitti ja Artsinpolku:

Ruukkupolun ja Myyrmäenraitin alle sijoittuvan uuden pysäköintilaitoksen suunnittelun lähtökohtina tulee olla Myyrmäenraitin esteettömyys, käytettävyys ja kuivatus. Ruukkupolun luiskan (5 %) liittyminen korttelipihoihin ja mahdollisiin yhteistiloihin rakennusten kivijalassa suunnitellaan siten, että luiskaa on mahdollista käyttää myös pelastustienä.

Myyrmäkitalon takana kulkevan Artsinpolun nykyistä tasausta lasketaan esteettömyyden perustasoa (8 %) vastaavaksi. Jatkosuunnittelussa tulee tutkia Artsin seinän vierustan rakenteet ja se, miten koron laskeminen vaikuttaa mm. rakennuksen nykyiseen vedeneristykseen ja routasuojaukseen.

Pinnoitteet, kalusteet ja valaistus:

Kuivatusrakenteet ja niiden taitteet sovitetaan ympäristön muihin elementteihin, kuten materiaalirajoihin ja kulkulinjoihin. Materiaalien saumauksiin tulee kiinnittää erityistä huomiota, jotta kiveykset ovat kestäviä, siistejä ja helposti puhdistettavia. Jatkosuunnittelussa huomioidaan mahdollisuus osoittaa tontin rajat tai nurkkapisteet pinnoitteella. Pyörätelineiden sijainnista sekä pinnoitteiden yhtenäisyydestä tulee neuvotella Citycon Oy:n kanssa, jonka kiinteistöön Paalutori rajautuu Myyrmannin eteläreunalla.

Tori- ja tapahtuma-alueiden kalustuksessa (valaistus, vesipisteet ja sähkö) huomioidaan alueella järjestettävät tapahtumat. Valaisimien perustustavat pitää valita kansiympäristöön sopiviksi. Valoverkon kiinnitystapa Ruukkutorin ja Artsinpolun kohdalla edellyttää rakennesuunnittelua ja yhteistyötä asuinrakennusten suunnittelijoiden kanssa.

Taide ja historia:

Paalutorin länsipäähän on ideoitu kookasta, veistosmaista taideaihetta, jonka sisällöstä ja laadinnasta suositellaan järjestettäväksi suunnittelukilpailu. Jatkosuunnittelussa tulee pohtia taideaiheen toiminnallisuutta ja sitä, miten abstrakti esitystapa on tavoiteltavaa.

Alueen historiateemaisten muiden taideaiheiden jatkotyöstämiseen tulisi kiinnittää yksi tai useampi taiteilija. Kohteita ja ideoita on esitetty Ruukkutorin portaiden läheisyyteen ja puiston ääreen.

Katulämmitys

Katulämmityksen osalta jatkosuunnittelussa tulee selvittää tarkemmin lämmityksen hyötyjä esimerkiksi esteettömyyden, liikenneturvallisuuden ja kaupunkikuvan kannalta sekä lämmitettävän alueen riittävä laajuus. Lisäksi tulee varmistaa tekninen soveltuvuus nykyiseen ja uuteen ympäristöön. Jääpolanteiden ehkäisy lämmitysalueiden reunoilla, kulkupintojen kuivatuksen ratkaiseminen ja tonteille kuuluvien osien lämmitys selvitetään jatkosuunnittelussa.

Työssä ei selvitetty kustannusjakomahdollisuutta kaupungin ja kiinteistöjen välillä, jolloin lämmityksestä eniten hyötyvät tahot osallistuisivat myös lämmitysjärjestelmän rakennus- ja käyttökustannusten maksamiseen. Jatkosuunnittelussa tulee tutkia vaihtoehtoja kustannusjaon muodostamiseksi katulämmityksen toteutuksen, käytön ja ylläpidon osille kiinteistöjen ja kaupungin välillä.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 24 §

25 § Asemakaavamuutos 002281 sekä tonttijaon muutos, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne

VD/8845/10.02.04.01/2015
HP/TLA/JR/MJÄ/SRU/ET/JB

Pähkinärinteentien ja Lammaslammentien kulmauksessa olevalle pysäköintitontille kaavoitetaan kahdeksankerroksinen asuintalo (4 015 k-m2), jossa pysäköinti sijoittuu osin talon sisään ja ulko-oleskelutila seitsemännen kerroksen terassille. Lähellä on Autioniityn leikkipaikka. Pähkinärinteentie 33:n pysäköintitontille rakennetaan pysäköintitalo.

Asemakaavamuutos koskee osaa kortteleita 12158 ja 12165, kaupunginosassa 12 Hämeenkylä.

Tonttijaon muutos koskee korttelia 12158.

Alue sijaitsee Lammasrinne 2 ja Pähkinärinteentie 33.

Kaavan hakija
Pähkinähoito Oy

Maanomistus
Pähkinähoito Oy

Kaavan valmistelu
Kaupungin asiantuntijoiden lisäksi valmisteluun on osallistunut NCC:n konsulttina Optiplan Oy.

Yleiskaava
Alue on kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa tehokasta asuntoaluetta A1.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on autopaikkojen korttelialueita LPA.

Asemakaavan muutos
Asemakaavamuutoksessa osasta LPA-korttelia 12158 muodostetaan asuinkerrostalojen korttelialuetta AK, jolle annetaan rakennusoikeus 4 015 k-m2 ja suurin kerrosluku kahdeksan (VIII), osittain seitsemän (VII) ja kuusi (VI). Pysäköinti sijoittuu osin talon sisään.

Uusi kerrostalo sijoittuu Pähkinärinteentien varteen kadun suuntaisesti vastapäätä Pähkinärinteen ostoskeskusta. Kahdeksankerroksinen talo merkitsee keskustan ja pääkatujen risteyksen sijainnin. Uusi kerrostalo sovitetaan kaavamääräyksin ympäröiviin punatiilitaloihin. Pääasiallinen julkisivumateriaali on punatiili, osin valkoinen rappaus. Tehosteväriä käytetään Pähkinärinteen juolukkaa. Parvekkeet ovat valkoiset.

Talon ulko-oleskelutila sijoittuu seitsemännen kerroksen etelään ja länteen avautuvalle terassille. Lisäksi lähellä on Autioniityn leikkipaikka.

Hankkeen yhteydessä parannetaan pysäköintialueita. Uusi kerrostalo tarvitsee 72 autopaikkaa, joista talon sisään sijoittuu 33 kpl. Lisäksi uusia autopaikkoja rakennetaan 29 kpl. Pysäköintisuunnitelmassa autopaikat on pyritty löytämään mahdollisimman läheltä asuntoja. Eteläisemmälle LPA-alueelle rakennetaan rinteeseen pysäköintitalo.

Uutta kerrostaloa perustelevat yleiskaavan täydennysrakentamistavoite, asuntorakentamistavoite ja Pähkinärinteen keskustan eheytyminen.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma tehtiin 10.2.2016.
Kaavatilaisuus pidettiin Lammasrinteellä 2.3.2016.
Kaavamuutosta ei ole vastustettu.

Viranomaisneuvottelu
MRL 66 §:n mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia. Kaava sijoittuu keskustatoimintojen alakeskukseen joukkoliikennevyöhykkeelle ja tuottaa asuntokerrosalaa 4 015 k-m2. (Kv 22.9.2014)

Sopimus
Asemakaavamuutokseen liittyy maankäyttösopimus.

Muutoskustannukset maksaa hakija Pähkinähoito Oy ja kaupunginhallitukselle tullaan esittämään vahvistettavaksi maksuluokka 3 (10 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 €), yhteensä 10 930 €.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.6.2016 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.6.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Pähkinähoito Oy maksaa muutoskustannukset (10 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 €), yhteensä 10 930 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 20.6.2016 § 30

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 13.6.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija Pähkinähoito Oy maksaa muutoskustannukset (10 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 €), yhteensä 10 930 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 17.8.–15.9.2016. Tänä aikana jätettiin neljä muistutusta. Muistutusten perusteella kaavaan on tehty muutoksia, joilla rakennusoikeutta ja kerrosalaa on vähennetty. Nähtävillä olon jälkeen on pidetty hakijan ja konsultin sekä läheisten asunto-osakeyhtiöiden kanssa infotilaisuus 22.9.2016 Konsulttitapaamisia on pidetty kolme kertaa. Muistuttajia on tavattu 3.2.2017 ja esitelty päivitettyjä suunnitelmia.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 20.6.2016 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja ei pyydetty.

Tehdyt tarkistukset
Uuden rakennuksen kerroslukua ja kerrosalaa on vähennetty. Tästä johtuen autopaikkojen vähimmäismäärää voidaan pienentää, joten muistutuksissa eniten vastustettua pysäköintikantta ei tarvita.
Muistutusten johdosta on tehty tarkistuksia selostukseen, kaavakarttaan sekä määräyksiin. Muutoksilla edistetään maisemallisten ja kaupunkikuvallisten tavoitteiden toteutumista. Suunnitelma on nyt osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukainen.

Kaavaselostuksen tarkistukset
Asemakaavan muutoksen selostuksen tekstiä on tarkistettu ratkaisun mukaiseksi ja liitekuvia on päivitetty ja lisätty.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).
Kaavatyö eheyttää yhdyskuntarakennetta ja mahdollistaa monipuolisen asuntotuotannon lisäämistä. Muutoksella luodaan uutta asuntokerrosalaa (3 350 k-m2, n. 71 asuntoa).

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut Optiplan Oy hakijan konsulttina sekä Geotek Oy ja Promethor Oy selvitysten laatijoina.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 10

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 ja 32 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Käsittely:
Kaupunkisuunnittelujohtaja lisäsi esitykseensä c -kohdan ja pöytäkirjaan uuden liitteen ”Muistutukset ja vastineet”.

Päätös:
Päätettiin esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 ja 32 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin.

———

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 25

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 ja 32 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002281 sekä tonttijaon muutosehdotus, 12 Hämeenkylä / Lammasrinne,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 13.3.2017
- Muistutukset ja vastineet

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti vs. Johanna Rajala, puh. 8392 2238
kaavoitusinsinööri Mikko Järvi, puh. 8392 2701
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Kaupunkisuunnittelu
Timo Kallaluoto

Lammasrinteelle kerrostalo

Optiplan Oy, 30.1.2017

Asemakaavamuutoksen selostus ja tonttijaon muutos, joka koskee 13.3.2017 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002281

1. Perus- ja tunnistetiedot

Asemakaavan muutos
Vantaan kaupungin kaupunginosa 12 Hämeenkylä
Osa kortteleita 12158 ja 12165.

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 12158.

Kaava-alueen sijainti
Lammasrinne 2 ja Pähkinärinteentie 33.

Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista
Meluselvitys Promethor Oy, 14.4.2016
Alustava hulevesiselvitys Geotek Oy, 6.2.2017, päivitetty 22.2.2017
Asemakaavan viitesuunnitelmat, Optiplan Oy 15.2.2017

Kaavamuutosalueiden sijainti ja suhde kaupunkirakenteeseen.

2. Tiivistelmä

Lammasrinne. TKa 7.8.2015

Pähkinähoito Oy hakee kahdeksankerroksisen asuintalon rakentamista Lammasrinne 2:n pysäköintitontille.

Yleiskaavassa alue on tehokasta asuntoaluetta A1.

Voimassa olevassa asemakaavassa alue on autopaikkojen korttelialueita LPA.

Pähkinärinne edustaa 1970-luvun punatiiliarkkitehtuuria ja on kaupunkikuvallisesti arvokas. Naapuritonteilla suurin kerrosluku on kuusi, mutta Pähkinärinteen ostoskeskuksen länsipuolella on myös kahdeksankerroksinen talo.

Asemakaavamuutoksessa osasta LPA-kortelia 12158 muodostetaan asuinkerrostalojen korttelialuetta AK, jolle annetaan rakennusoikeus 3350 k-m2 ja suurin kerrosluku seitsemän (VII) ja osittain kuusi (VI) ja viisi (V). Pysäköinti sijoittuu osin talon sisään.

Uusi kerrostalo sijoittuu Pähkinärinteentien varteen kadun suuntaisesti vastapäätä Pähkinärinteen ostoskeskusta. Kahdeksankerroksinen talo merkitsee keskustan ja pääkatujen risteyksen sijainnin. Uusi kerrostalo sovitetaan kaavamääräyksin ympäröiviin punatiilitaloihin. Pääasiallinen julkisivumateriaali on punatiili, osin valkoinen rappaus. Tehosteväriä käytetään Pähkinärinteen juolukkaa. Parvekkeet ovat valkoiset.

Talon ulko-oleskelutila sijoittuu kuudennen kerroksen etelään ja länteen avautuvalle terassille. Lisäksi lähellä on Autioniityn leikkipaikka. Ylimmässä kerroksessa on saunatilat terasseineen.

Hankkeen yhteydessä parannetaan pysäköintialueita. Uusi kerrostalo tarvitsee 59 autopaikkaa, joista talon sisään sijoittuu 33 kpl. Lisäksi uusia autopaikkoja rakennetaan pohjoiselle LPA-tontille noin 14 ap niin, että autopaikkoja on yhteensä 76 ap. Pysäköintisuunnitelmassa autopaikat on pyritty löytämään mahdollisimman läheltä asuntoja. Eteläisemmälle LPA-alueelle rakennetaan 30 uutta autopaikkaa maantasoon.

Uutta kerrostaloa perustelevat yleiskaavan täydennysrakentamistavoite, asuntorakentamistavoite ja Pähkinärinteen keskustan eheytyminen. Tavoitteena on sovittaa uudisrakentaminen Pähkinärinteen kaupunkikuvallisesti arvokkaaseen alueeseen.

3. Lähtökohdat

Pähkinärinteentie 37. TKa 7.8.2015

¢ Selvitys suunnittelualueen oloista

Luonnonympäristö

Pähkinärinteessä asunnoista avautuu vapaita luonto- ja pihanäkymiä. Talojen lomassa on säästynyt metsäluontoa. Istutuksetkin ovat kasvaneet 40 vuotta. Kaava-alueella ei ole inventoituja luontokohteita.

Kaupunkirakenne

Pähkinärinne on osa Vihdintiehen tukeutuvaa kaupunkirakennetta, alun perin yksi Helsingin maalaiskunnan "metsälähiöistä". Modernin kaupunkirakentamisen periaatteisiin kuului virtaava tila ja avoin rakennustapa. Tontteja ei ole rajattu. Pähkinärinne on rakennettu ruutukaavaan, jonka keskiössä on ostoskeskus. Pähkinärinteentien rinnakkaiskatuna on jalankulkuakseli Lammaspolku – Pähkinäpolku. Toinen pääkatu johtaa Lammaslammelle. Katuja reunustavat puurivit. Tyypillisiä piirteitä ovat erilliset rakennukset ja korttelin nurkkien jättäminen auki. Rakentamistapa on väljä.

Kaupunkikuva

Pähkinärinne edustaa 1970-luvun onnistunutta asuntoarkkitehtuuria. Alue on kaupunkikuvallisesti arvokas. Suurin osa rakennuksista on punatiilipintaisia, tehosteväreinä kirsikka ja juolukka. Seassa on muutama betonijulkisivuinen rakennus, joissa on väritehosteita. Parvekkeet ovat yleensä betonipilarirakenteisia. Rakenteiden yksityiskohdat ovat keveitä ja huoliteltuja.

Alueen ympäristöarvot löytyvät luonnosta ja yhtenäisestä rakennuskannasta. Selkeä suorakulmainen katuverkosto, pihapiirit ja yhteys luontoon ovat alueen luonteenomaisia piirteitä.[1]

[1] Arno de la Chapelle, Pähkinärinteen ilme ja alueen uudistavat korjaukset, alustava malli 26.3.2007, s. 7.

Ilmakuva. Vantaan kaupunki 2014

Rakennettu ympäristö

Pähkinärinne sisältyy modernin rakennuskannan inventointiin 2002 (Eskola). Lisäksi on tehty tarkemmat inventoinnit 2000 (de la Chapelle) ja 2009 (Schalin & al.). Alueen rakennusperintöluokitus on keskeneräinen.

Pähkinärinteen asemakaava on tyypillinen 1960-luvun uusruutukaava. Rakennusliike Otto Wuorio Oy halusi tehdä alueesta korkeatasoisen ja palkkasi arkkitehdiksi Pentti Aholan, joka laati asemakaavan 1969. Tiilijulkisivut ja betonirunkoiset parvekkeet tekivät Pähkinärinteestä erilaisen muihin lähiöihin verrattuna. Kellari- ja maantasokerroksiin on kaavoitettu palvelutilaa, mikä oli vastareaktio 1960-luvun täydelliseen työpaikkojen ja asumisen erottamiseen toisistaan. Pähkinärinteen rakennusten suunnittelua jatkoi Pentti Aholan kuoleman jälkeen Ar-suunnittelu Björkstam-Heino-Kostiainen, joiden suunnittelemia useimmat rakennukset ovat. Kerrostalot valmistuivat 1972-79. Ostoskeskuksen suunnitteli arkkitehti Erkki Karvinen.[1]

Yhtenäinen arkkitehtuuri esiintyy erityisesti kerrostaloissa ja niiden värityksessä ja parvekkeissa, joita on osin uusittu. Aravamääräykset karsivat muutamasta rakennuksesta tiiliverhoilun. Ostoskeskus toteutettiin vaatimattomampana kuin kaavaluonnoksissa. Lähiökeskuksen 12-kerroksinen maamerkki-kerrostalo toteutettiin 10 vuotta myöhemmin matalampana ja paksumpana verrattuna kaavaluonnoksen siroon torniin. As. Oy Vantaan Pähkinälaakson (Lammastie 4 - 6) julkisivu sai tiiliverhoilun 1999, jolloin myös päätyihin avattiin ikkunoita. 1960-luvun tasakattoiset rivitalot, joihin tehtiin aurinkoparvekkeet, on kaikki muutettu harja- tai aumakattoisiksi.[2]

[1] Arno de la Chapelle, Pähkinärinteen ilme ja alueen uudistavat korjaukset, alustava malli 26.3.2007, s. 9.
[2] Arno de la Chapelle, Pähkinärinteen ilme ja alueen uudistavat korjaukset, alustava malli 26.3.2007, s. 12-13, 22, 24.

Palvelut
Pähkinärinteessä on ostoskeskus, koulu, kirjasto ja päiväkoteja. Rakennuksissa on kivijalkapalveluita. Myyrmäen aluekeskukseen on 3,5 km.

Virkistys
Autioniityn puistossa on leikkipaikka ja pururata. Lammaslammelle 400 m.

Liikenne
● ***Henkilöautoliikenne:*** Pähkinärinteentiellä kulki 6 886 ajon/vrk ja Lammaslammentiellä 5 328 ajon/vrk (2013). Lammasrinne on tonttikatu.
● ***Joukkoliikenne:*** Bussit Helsinkiin, Myyrmäkeen ja Tikkurilaan.
● ***Kevyt liikenne:*** Kaduilla on jalkakäytävät ja puistoissa on ulkoilureittejä. Pähkinärinteen ostoskeskukseen on alikulku.
● ***Pysäköinti:*** Kaava-alueella on nyt 174 autopaikkaa, joista 8 on autotalleissa.

Moderni rakennuskulttuurikohde
Pähkinärinteen pohjoisosan aluerakentamissopimus tehtiin 1968. Asemakaava valmistui 1970, sen laati arkkitehti Pentti Ahola 1969. Rakennusliike Otto Wuorio Oy rakensi punatiilikerrostaloja, joiden julkisivuissa on kirsikan ja juolukan värisinä korostuksia. Aravarahoitetuissa taloissa punatiiltä ei kuitenkaan saanut käyttää. Kerrostalot valmistuivat 1972-79.

Pähkinärinne on arvioitu melko yhtenäiseksi lähiöalueeksi. Tämä johtuu siitä, että taloissa on suurimmaksi osaksi käytetty julkisivumateriaalina punatiiltä.[1]

● ***Lähiympäristön ominaispiirteitä***
Arkkitehtitoimisto Schalin & al. teki Pähkinärinteestä inventoinnin 2009. Rakentamiselle tunnusomaista on yhtenäinen julkisivujäsentely, runsas punatiilen käyttö, huolitellut maantasokerrokset ja koko alueella toistuvat samanlainen rungosta ulkoneva parvekeratkaisu. Pysäköinti on sijoitettu laajoina alueina enimmäkseen omille tonteille asuinkortteleiden reunoille. Pysäköintialueiden sijoittuminen painanteisiin ja rakennusten pohjakerroksia alemmalle tasolle on yksi alueen kaupunkikuvan hyviä piirteitä. Istutuksissa yleisiä lajeja ovat vaahtera, mongolianvaahtera ja pähkinäpensas.

Lammasrinne 3

Lammasrinne 3, pistetalo.

● ***Myöhempiä muutoksia***
Alue on tehdyistä korjauksista huolimatta verraten hyvin säilyttänyt alkuperäisen omaleimaisen ilmeensä. Betonijulkisivuja on korjausten yhteydessä muutettu tiilipintaisiksi ja päätyihin on avattu uusia ikkunoita. Rakennuksiin on tehty uusia sisääntulokatoksia ja parvekkeita on korjattu sekä uusittu laajalti. Parvekkeiden alustiloihin on rakennettu varastoja, ja niitä on kunnostettu mm. pyöräsäilytystiloiksi. Lähiympäristöä on viime vuosina parannettu ja mm. istutuksia ja maantason laatoituksia on lisätty.

2000-luvulla laadittiin kehittämissuunnitelmia, ja alueella on käynnistetty useita yleisiä alueita koskevia korjaus- ja parannustöitä. Ostoskeskuksen länsipuolelle

[1] Amanda Eskola, Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930-1979, Vantaan kaupunki 2002, s. 95.

on toteutettu pieni tori. Pähkinärinteen korjaus- ja muutostyöt on tehty poikkeuksellisen yhtenäisellä tavalla. Tähän on osin vaikuttanut keskitetty isännöinti ja huoltotoiminta, sekä A.D.L.C. Arkkitehtuuritoimiston 2000 laatima selvitys ja korjaustapaohjeet.

Kaavamuutoksen rakennushanke sijoittuu nykyiselle pysäköintialueelle ja täydentää Pähkinärinteen keskustan kaupunkikuvaa. Pähkinärinteen inventoinnit on esitelty tarkemmin kaavaselostuksessa 001515, Kv 12.5.2014.

Muinaisjäännökset

Alueella ei ole tunnettuja muinaisjäännöksiä.

Tekninen huolto

Lammasrinne 2:n tontille on valmis kunnallistekniikka (vesijohto, viemäri, hulevesiviemärit, kaukolämpö, sähkö, tietoliikenne). Sadevedet johtuvat hulevesiviemärissä Lammasojaan.

Ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt

● ***Lentomelu***

Lentomelutaso Lden 50...55 dB edellyttää asunnoilta ΔL 32 dB ääneneristävyyttä sekä toimistoilta ja muilta hiljaisilta työtiloilta ΔL 28 dB ääneneristävyyttä.
Ilmailulaitos 2002; Vantaan rakennusjärjestys 57 §, Kv 15.11.2010.

● ***Tiemelu***

Uuden tontin kohdalla tiemelutaso on 55…65 dB sekä melutilanteessa 2011 että meluennusteessa 2030. Kaavaan on laadittu erillinen meluselvitys.

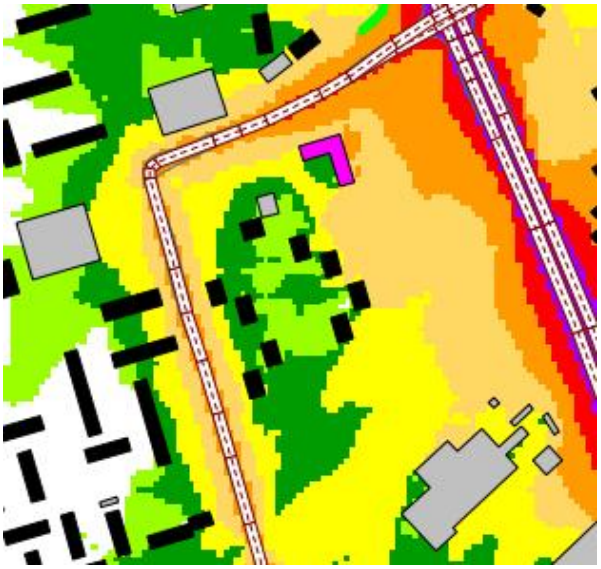

Tiemelutilanne 2011, päivä.
¢ 45-50 dB. ¢ 50-55 dB. ¢ 55-60 dB. ¢ 60-65 dB.
¢ 65-70 dB. ¢ 70-75 dB. ¢ Yli 75 dB.
Ramboll 2012.

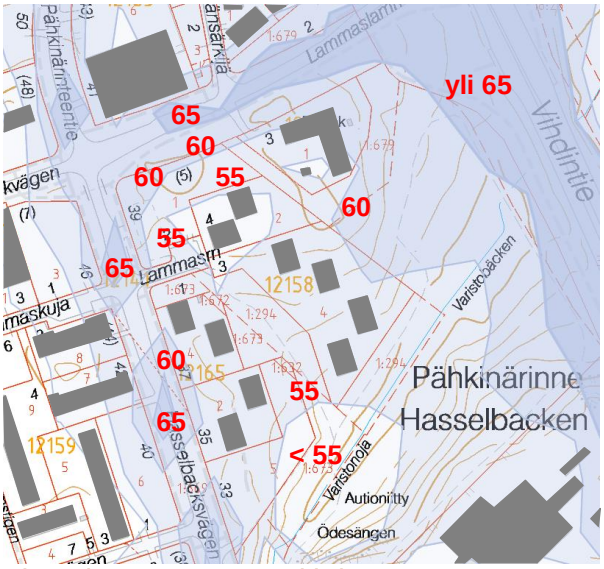

Tiemeluennuste 2030 (dB).
Ramboll 2007.

Tiemelun huomioon ottaminen

Liikennemelu-vyöhyke (dB)	Äänitasoero asuin-, potilas- ja majoitushuoneissa sekä opetus- ja kokoontumistiloissa ΔL (dB)	Äänitasoero toimistotiloissa yleensä ΔL (dB)
65...100	erillinen selvitys	erillinen selvitys
60...64,9	35	30
55...59,9	30	25
50...54,9	-	-

Vantaan rakennusjärjestys 57 §, Kv 15.11.2010.

Maanomistus
Kaava-alueen omistaa Pähkinähoito Oy.

¢ Suunnittelutilanne

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
Valtioneuvosto 30.11.2000.

Maakuntakaava
Uudenmaan maakuntakaavassa (YM 8.11.2006) alue on taajamatoimintojen aluetta. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa (YM 30.10.2014) alueelle ei kohdistu maakunnallisia tavoitteita.
è *Kaavamuutos on maakuntakaavojen mukainen.*

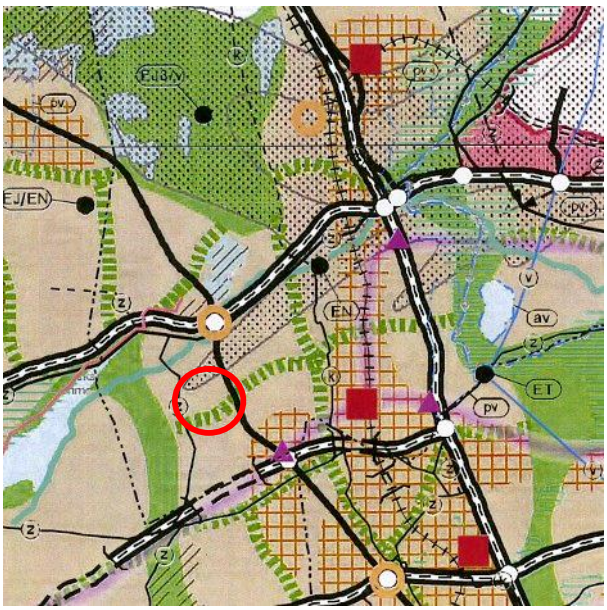

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä.

- Taajamatoimintojen alue.
- Tiivistettävä alue.
- Keskustatoimintojen alue.
- £ Merkitykseltään seudullinen vähittäiskaupan suuryksikkö.
- Työpaikka-alue.
- Virkistysalue.
- Luonnonsuojelualue.
- Viheryhteystarve.
- Seutuliikenteen rata.
- -(K)- Maakaasun runkoputki.
- -(Z)- 400 kV voimalinja.
- Lentomelualue.
- Kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde, valtakunnallisesti merkittävä (RKY 2009).
- Joukkoliikenteen vaihtopaikka.
- Pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli.
- Š Kaavamuutosalueen sijainti.

Yleiskaava
Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa kaava-alue on tehokasta asuntoaluetta A1 ja lentomeluvyöhykettä m1, jossa lentomelutaso Lden on 50… 55 dB.
è *Asemakaavamuutos on yleiskaavan mukainen.*

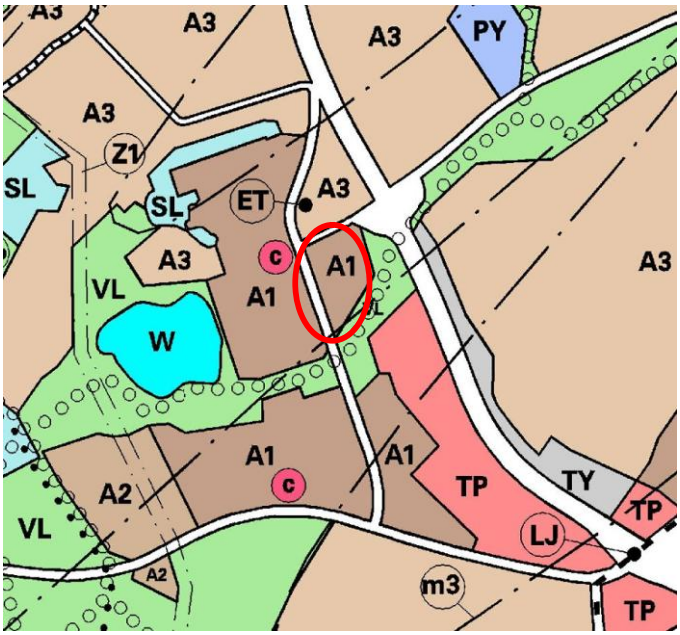

Vantaan yleiskaava.

- ~ **A1** Tehokas asuntoalue.
- ~ **A2** Matala ja tiivis asuntoalue.
- ~ **A3** Pientaloalue.
- ~ **PY** Julkisten palvelujen ja hallinnon alue.
- ~ **SL** Luonnonsuojelualue.
- ~ **TP** Työpaikka-alue.
- ~ **TY** Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia.
- ~ **VL** Lähivirkistysalue.
- ~ **W** Vesialue.
- ~ **c** Keskustatoimintojen alakeskus.
- (**m2**)- Lentomeluvyöhyke 2 (Lden 55 – 60 dB).
- (**m3**)- Lentomeluvyöhyke 3 (Lden 50 – 55 dB).
- (**Z**)- Voimansiirtolinja.
- ○○○○ Ohjeellinen ulkoilureitti.
- ● ● ● Ohjeellinen ratsastusreitti.
- —— Alueen raja.
- –·–·– Osa-alueen raja.
- ¢ Kaavamuutosalueen sijainti.

Katso tarkemmin: **kartta.vantaa.fi**

Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaava 001515, Kv 12.5.2014, jossa Pähkinärinteen arkkitehtuuria on suojeltu ja jossa pysäköinti on suunniteltu uudelleen niin, että alkuperäisen asemakaavan pysäköintikansia ei tarvitse rakentaa. Pysäköintinormina on 0,8 ap / asunto, kuitenkin vähintään 1 ap / 90 k-m2, liike- ja toimistotiloille 1 ap / 70 k-m2.

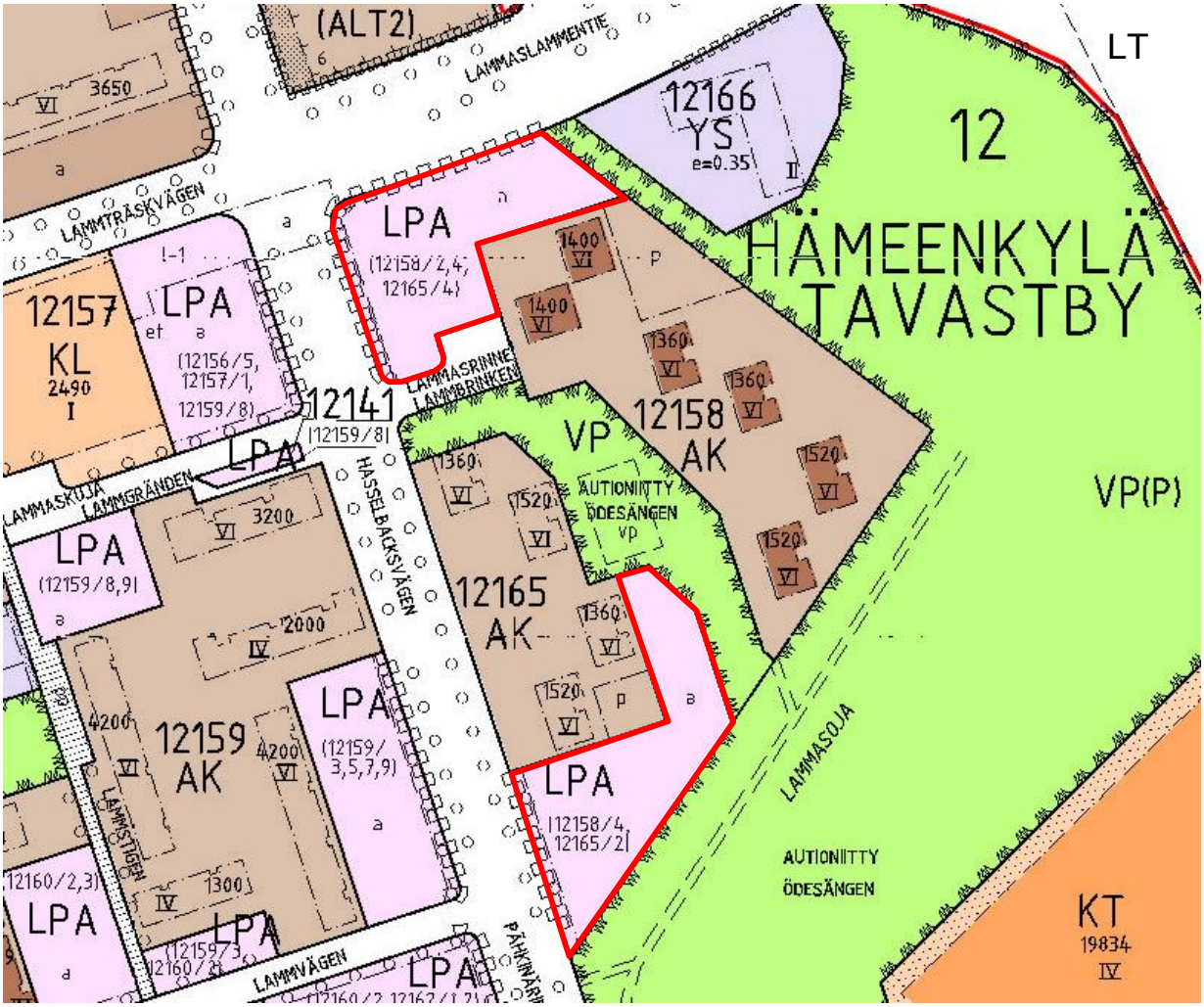

Ajantasa-asemakaava.

g **AK**	Asuinkerrostalojen korttelialue.	g **YS**	Sosiaalitointa ja terveydenhuoltoa palvelevien rakennusten korttelialue
g **KL**	Liikerakennusten korttelialue.		
g **KT**	Toimistorakennnusten korttelialue.	**12158**	Korttelin numero.
¨ **LT**	Kauttakulku-, sisääntulo- ja ohitustie tie-, vieri- ja suoja-, ja näkemäalueineen.	VI	Suurin kerrosluku (room. numeroin)
		1520	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
g **LPA**	Autopaikkojen korttelialue.	p	Kaavamuutosalueiden rajaus.
g **VP**, **P**	Puisto, puistoalue.		

Katso tarkemmin: **kartta.vantaa.fi**

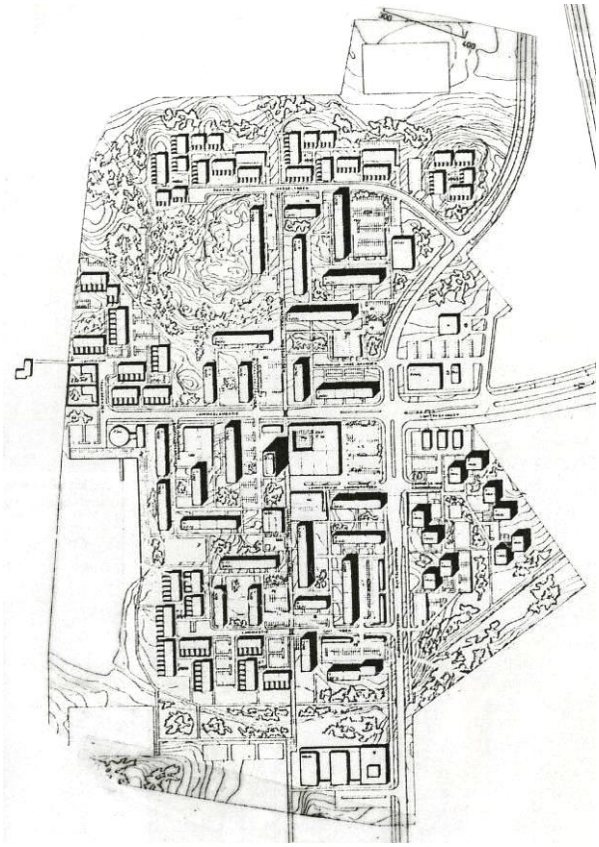

Alkuperäisen asemakaavan havainnekuva.

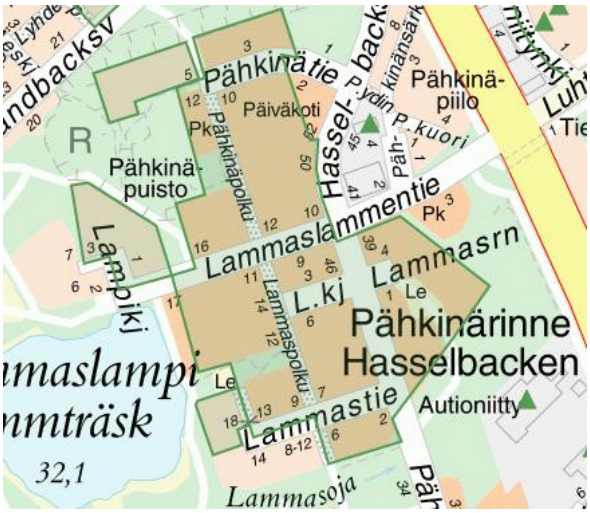

Pähkinärinteen rakennusperintöalueen rajaus. Alueen rakennukset ovat valmistuneet 1972 – 1980. Inventoidun kohteen arvottaminen on kesken.

● ***Alkuperäisen asemakaavan piirteitä***
Asuinkorttelit sijoittuvat pääkokoojakadun (Pähkinärinteentien) länsipuolelle ja rajoittuvat viheralueisiin. Palvelut keskittyvät asutuksen halki kulkevan jalankulkuakselin (Lammaspolun) varteen. Puistovyöhykkeen tuntumaan sijoittuu koulu urheilukenttineen.

Rakentamisen ilmettä on kevennetty käyttämällä vaihtelevia rakennusmassoja ja ottaen huomioon maaston suomat mahdollisuudet. Tavoitteena on ollut antaa Pähkinärinteelle mahdollisimman rehevä leima, jättämällä pähkinäpensaita kasvavat metsiköt puistoiksi, jotka työntyvät asuinkortteleiden lomaan.

Kerrostalot ovat 3 – 5 –kerroksisia lamellitaloja maanpäällisine kellareineen. Alueen reunoilla on myös rivitaloja. Ostoskeskuksen viereen 12-kerroksiseksi dominantiksi suunniteltu pistetalo toteutui syvärunkoisena ja matalampana, 8-kerroksisena talona.

Maapoliittiset linjaukset
Kaava noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia. Kaava sijoittuu keskustatoimintojen alakeskukseen joukkoliikennevyöhykkeelle. (Kv 22.9.2014)

Rakennusjärjestys
Vantaan rakennusjärjestys, Kv 15.11.2010.

Tonttijako- ja rekisteri
Vantaan kiinteistörekisteri.

Rakennuskiellot
Ei ole.

Aluetta koskevat selvitykset
- Stadionark Kati Salonen ja Monsa Schalin, Arkkitehdit Oy / Arkkitehtitoimisto Kristina Karlsson: Pähkinärinne, alueinventointi 2009.
- Mirva Kallio: Asukaspysäköinnin tarve ja pysäköintinormien määrittäminen. Aalto-yliopiston insinööritieteiden korkeakoulun yhdyskunta- ja ympäristötieteiden laitoksella professori Timo Ernvallin valvonnassa tehty diplomityö. Espoo 24.5.2011.
- Promethor Oy; Liikennemeluselvitys. Turku 14.4.2016.
- Geotek Oy; Hulevesisuunnitelma. Espoo 28.4.2016, päivitetty 22.2.2017.

4. Asemakaavan suunnittelun vaiheet

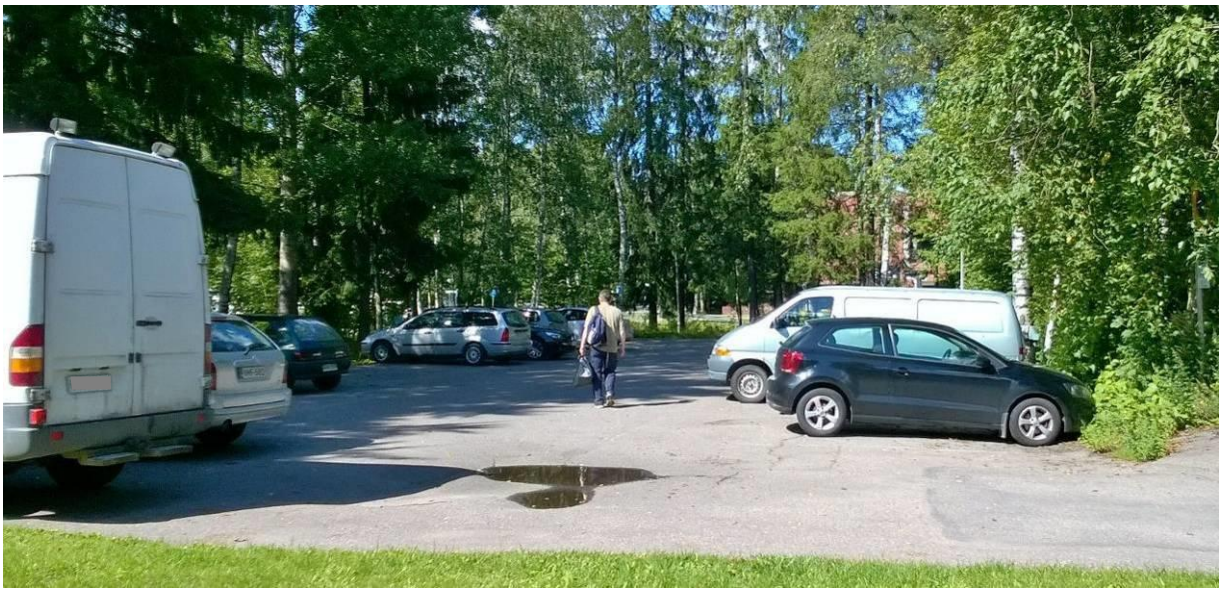

Lammasrinne 2:n pysäköintialue, tuleva asuintontti. TKa 7.8.2015.

Ennakkoneuvottelu

NCC Rakennus Oy neuvotteli hankkeesta alustavasti 18.3.2014.

Kaavamuutoshakemus

Pähkinähoito Oy 13.10.2015 haki asemakaavamuutosta mm. seuraavasti:

- Muutosalueet ovat kortteleissa 12158 ja 12165.
- Lisärakentamista tulisi Lammaslammentien ja Pähkinärinteentien risteyksessä olevalle LPA-tontille. Rakennettavan kahdeksankerroksisen asuintalon kaksi ensimmäistä kerrosta sisältävät autohallit, joissa on yhteensä tilat 33 autolle.
- Lisää autopaikkoja tulisi paitsi edellä mainitulle LPA-tontille, myös alueen eteläiselle LPA-tontille.

Suunnitelmaa on tarkistettu 25.4.2016.

Aloituskokous

Pidetty kaupunkisuunnittelussa 5.2.2016.

Aikaisemmat suunnitteluvaiheet

Pähkinärinteen pysäköintinormi ja autopaikkojen sijoitus on tarkasteltu asemakaavamuutoksessa 001515, Kv 12.5.2014.

Osallistuminen ja vuorovaikutus

- ***Osallistumis- ja arviointisuunnitelma*** laadittiin ja postitettiin osallisille 10.2.2016. Mielipiteet pyydettiin 31.3.2016 mennessä.
- ***Kaavamuutoksen vireille tulo*** ilmoitettiin Vantaan Sanomissa 13.2.2016 sekä kirjeellä tai sähköpostilla maanomistajille (taloyhtiöille), naapureille ja viranomaisille sekä kaavoituskatsauksessa Vantaan asukaslehdessä 12.3.2016.
- ***Kaavatilaisuus*** pidettiin Lammasrinteellä keskiviikkona 2.3.3016 klo 17.00.

Ilmakuvia nykytilanteesta. maps.bing.com

- ***Osallisia*** kaavoituksessa olivat hakija (Pähkinähoito Oy), alueen sekä viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat, vuokralaiset ja asukkaat (naapurit), rakennuttaja (Ncc Rakennus Oy), tuleva omistaja (Työeläke-vakuutusyhtiö Elo), kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset, työntekijät, asukas- ym. yhdistykset, kaupungin viranomaiset, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY, kunnan jäsenet ja ne, jotka katsoivat olevansa osallisia.

Osallistumisessa saadut mielipiteet ja niiden huomioon ottaminen

1. **Kaavatilaisuudessa** Lammasrinteellä 2.3.2016 klo 17.00 – 18.20 oli läsnä 17 osallista, joille jaettiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Ilkka Alvoittu / Ncc ja Henry Engblom / Pähkinähoito Oy esittelivät hanketta ja aluearkkitehti kaavaprosessia. Vilkkaassa keskustelussa käsiteltiin uuden talon arkkitehtuuria (tiilipinta), sopivuutta 1970-luvun taloihin ja erityisesti uusia pysäköintijärjestely-jä. Erityisesti toivottiin pysäköintialueiden parannusta, parempaa valaistusta, sähkötolppia ja että oma pysäköintipaikka säilyy. Kaikkia autopaikkoja ei ole rakennettu ja jonossa on kymmeniä asukkaita. Käsiteltiin myös hankkeen päätöksentekoa Pähkinähoito Oy:ssä, pysäköintipaikkojen jakoa ja rakennus-työn aikaista väliaikaispysäköintiä. Lisäksi esitettiin, että LPA-korttelin 12165 eteläpuolelle saisi uuden pysäköintipaikkarivin. Esillä oli vielä korttelin 12156 kaavamuutos, joka on ratkaistu Helsingin hallinto-oikeudessa 30.6.2015.

è *Pääasialliseksi julkisivumateriaaliksi punatiili. Hankkeen yhteydessä lisätään ja parannetaan pysäköintipaikkoja.*

2. **Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä HSL**, 18.3.2016:
HSL:n joukkoliikenne palvelee aluetta Vihdintiellä ja Pähkinärinteentiellä sekä Helsingin keskustaan kulkevilla seutulinjoilla ja tarjoaa vaihdottoman yhteyden Myyrmäen ja Tikkurilan aluekeskuksiin Vantaan linjoilla. Alueella palvelee myös kutsuohjattu Lähibussi, jonka liikennöinti on suunniteltu muutettavaksi aikataulupohjaiseksi.

Kaavamuutosalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee pysäkki V1209 Lammaskuja, jonka säilyminen ja jonka kävely-yhteyksien varmistaminen on välttämätöntä kerrostalorakentamisesta riippumatta. HSL pitää tärkeänä sitä, että täydennysrakentamisen yhteydessä joukkoliikenteen olosuhteet eivät heikenny. HSL pitää vanhojen asuinalueiden täydennysrakentamista järkevänä, jotta olemassa oleville palveluille saadaan lisää käyttäjiä.

è *Bussipysäkki säilyy.*

3. **Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY**, 24.3.2016:
Aluetta palvelevat yleiset vesijohdot ja viemärit on rakennettu valmiiksi. Muutosehdotus ei edellytä niiden siirtämistä.

4. Vantaan kaupunginmuseo, 31.3.2016:
Suunnittelualue sijaitsee Vantaan modernin rakennuskannan inventoinnissa huomioidun Pähkinärinteen kerrostaloalueen aluerajauksen sisäpuolella. Alueelle on tyypillistä punatiilen käyttö rakennusten julkisivuissa, joka on luonut alueelle yhtenäisen ilmeen. Museon kannalta oleelliset tavoitteet uudessa asemakaavassa liittyvät arvokkaan kulttuuriympäristön huomioimiseen suunnittelussa. Alueelle tulevan arkkitehtuurin korkealaatuisuus ja materiaalien yhteneväisyys (punatiili) tulisi taata asemakaavan määräyksillä.
Alueella ei sijaitse tunnettuja muinaisjäännöksiä.

è *Pääasialliseksi julkisivumateriaaliksi punatiili, tehosteväriksi juolukka, rappauspinnoista ja parvekkeista valkoisia.*

Viranomaisneuvottelut
MRL 66 § mukainen viranomaisneuvottelu ei ollut tarpeen.

Asemakaavamuutoksen tavoitteet
● ***Vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakunta-kaavaan***
Koska alueella on voimassa oikeusvaikutteinen yleiskaava, vertailu valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin ja maakuntakaavaan ei ole tarpeen (MRA 25 §). Asemakaavamuutos on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja maakuntakaavan mukainen.

● ***Vertailu yleiskaavaan***
Asemakaavamuutos on oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukainen.

● ***Vertailu voimassa olevaan asemakaavaan***
Osa pysäköintitonttia (LPA-aluetta) muuttuu kerrostalotontiksi (AK-alueeksi). Muutos pysäköintijärjestelyihin.

Asemakaavamuutoksen suunnittelu
Asemakaavamuutoksen laati aluearkkitehti *Timo Kallaluoto*. Kaavoitukseen osallistuivat asemakaavasuunnittelija *Johanna Rajala*, kaavoitusinsinööri *Mikko Järvi*, tonttipäällikkö *Armi Vähä-Piikkiö*, lupa-arkkitehti *Sampo Sälevaara*, liikenneinsinöörit *Jaana Virtanen*, *Pirjo Salo*, *Pirjo Suni*, viheraluesuunnittelija *Satu Nätynki*, asumisasioiden päällikkö *Tomi Henriksson*, maisema-arkkitehti *Elina Ekroos* ja suunnitteluavustaja *Joonas Arponen*.
Pähkinähoito Oy:tä edusti *Henry Engblom*.
NCC Rakennus Oy:tä edustivat *Ilkka Alvoittu*, *Petri Raunio*, *Päivi Kellokoski, Martta Kyllönen*.
Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Eloa edusti *Antti Pyötsiä*.
NCC:n arkkitehtikonsulttina toimi Optiplan Oy / arkkitehti *Mikko Siitonen* (2014), arkkit.yo *Natalia Rincon* (2014) ja arkkitehti *Juha Niemi* (2016).

Kaavamuutosta käsiteltiin Länsi-Vantaan aluetiimissä 14.10.2015.

Suunnitteluvaiheiden käsittelyt ja päätökset
Asemakaavaehdotus käsiteltiin kaupunkisuunnittelulautakunnassa 13.6.2016. Kaupunginhallitus päätti asettaa kaavamuutosehdotuksen nähtävillä 30 päiväksi MRA 27§:n mukaisesti 17.8. – 15.9.2016 ja oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Lausunnot ja muistutukset
Nähtävilläoloaikana jätettiin neljä muistutusta. Lausuntoja ei pyydetty eikä saatu.

Annetut muistutukset ja vastineet lyhyesti (tarkemmin muistutusten koonnissa):

Pähkinärinne-Seura ry: Kaavasta tiedottaminen on ontunut, rakennusoikeus ja kerrosmäärä ovat muuttuneet alun perin esitetystä, Kaupunginmuseon vaatimusta alueen huomioimisesta ei ole noudatettu. Esitetyn massoittelun perusteella arkkitehtuurin korkealuokkaisuutta ei ole mahdollista toteuttaa. Autopaikkatarvetta ei ole ratkaistu hyvin, naapuruston asukkaita ei kohdella oikeudenmukaisesti, koska pihan kasvusto ja näkymät häviävät kasvaneen pysäköintitarpeen takia.

- Ø *Rakennusoikeutta ja kerroslukua on pienennetty palaamalla alkuperäiseen suunnitelmaan. Kaupunginmuseon mielipiteessä oleelliset tavoitteet suunnittelussa liittyvät kulttuuriympäristön huomioimiseen ja arkkitehtuurin korkealaatuisuuteen ja materiaalien yhteneväisyyteen, jotka tulisi taata asemakaavamääräyksillä. Määräyksiä ja suunnitelmia on muutettu kokouksissa, joihin myös kaupunkikuva-arkkitehti on osallistunut. LPA-tonttien omistajalla on ollut paineita pysäköintipaikkojen lisäämiseen muutenkin kuin täydennysrakentamishankkeen osalta. LPA-tonteille on ollut mahdollista toteuttaa lisää autopaikkoja voimassa olevan kaavankin puitteissa. Naapuritontin asukkaiden mieltämä piha on toteuttamatta jäänyttä pysäköintialuetta.*

Lehtinen Marjaana: Suunniteltu uudisrakennus rikkoo alkuperäisen kaupunkikuvallisesti arvokkaan miljöön. Asemakaavamuutosehdotuksessa asuintalon kerrosala on kasvanut ja talomassa poikkeaa täysin läheisistä alkuperäisistä siroista asuintaloista. Vuokratalot pitäisi rakentaa mahdollisimman samanlaisiksi kooltaan ja olemukseltaan kuin naapuritalot ja kaikkiin asuntoihin pitäisi kuulua parveke. Autopaikka-alueiden laajentaminen edellyttää alkuperäisten säilyneiden puiden kaatamista kokonaan. Kaksikerroksisesta autolaitoksesta ei ole tiedotettu naapureille. Pysäköintitasolta on suora näkyvyys asuntoihin, mikä oleellisesti vähentää asumisviihtyvyyttä. Pysäköintisuunnitelma-piirros on epäselvä ja vaikeaselkoinen. Ehdotuksessa ei ole otettu huomioon melu- ja saastehaittoja, joita pysäköintialueen suurentaminen kaksinkertaiseksi aiheuttaa.

- Ø *Palaaminen alkuperäiseen suunnitelmaan pienentää kerrosalaa ja poistaa tarpeen rakentaa pysäköintikansi. Uudisrakennuksen julkisivun suunnitteluun on panostettu, jotta se sopisi ympäristöönsä paremmin. LPA-tontti on nykyisellään osittain toteuttamaton, mutta se olisi mahdollista toteuttaa voimassa olevan asemakaavan puitteissa. Pysäköintialueen laajennus rajataan pohjoisosastaan häikäisysuojana toimivalla köynnöspergolalla. Liikennesuunnittelija ei pidä liikenteen lisääntymistä niin suurena, että se aiheuttaisi toimenpiteitä.*

Asunto Oy Vantaan Pähkinäaho: Vähintään osa Asunto Oy Vantaan Pähkinäkedon autopaikosta tulisi edelleen säilyttää pohjoisella LPA-tontilla. Samalle tontille sopisi myös rakenteellinen pysäköintilaitos, joka toimisi myös torjuisi korttelin sisäpihoja liikennemelulta. Eteläisen LPA-tontin pysäköintilaitos peittäisi asuntojen pihanäkymiä. Kaavakartassa autopaikkojen rakennusalaa ei ole rajattu eikä viheraluetta merkitty kaavaselostuksessa esitetyllä tavalla. Lisäpaikoitusta esitetään sijoitettavaksi LPA-tontin eteläpuoliseen puistoon. Suunnitelmaan ei ole merkitty jalankulkureittiä pysäköintialueelta siten, ettei se häiritse Asunto Oy Vantaan Pähkinäahon asukkaita.

- Ø *Päivitetyssä suunnitelmassa pohjoiselle LPA-tontille on osoitettu kahdeksan autopaikkaa Asunto Oy Vantaan Pähkinäkedolle. Autopaikkojen jakaminen käyttäjien kesken ei kuitenkaan ole asemakaava-asia, vaan se on LPA-tonttien omistajan ja autopaikkojen haltijoiden välinen sopimusasia. Pysäköintilaitoksen rakentaminen tasaiselle maalle nostaa laitoksen kustannuksia verrattuna rinteeseen sijoitettuun laitokseen. Kerrosalan pienentämisen seurauksena pysäköintilaitosta ei tarvitse toteuttaa myöskään eteläiselle LPA-tontille.*

Pysäköintialueen laajennus rajataan pohjoisosastaan häikäisysuojana toimivalla köynnöspergolalla ja viheralueet merkitään kaavakarttaan ja lisätään kaavamääräyksiin. Pysäköintialuetta ei laajenneta puistoon.

Haverinen Markku: Pähkinähoito Oy:n tulee hoitaa osakeyhtiölainmukaiset velvoitteet omistajiin nähden ennen kaavan etenemistä. Pähkinärinteen autopaikkakaavasta on todistettavasti löydetty laskelmavirheitä, jotka vaikuttavat kyseiseen kaavaan.

- Ø *Kyseessä ei ole asemakaavassa ratkaistava asia. Pähkinärinteen autopaikkakaava 001515 on tullut voimaan 16.9.2015 eikä laskelmissa olevia virheitä ole tuotu esiin, jotta niihin voitaisiin ottaa kantaa.*

Muistutusten johdosta suunnitelmassa palattiin alkuperäiseen, osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyyn ratkaisuun, jossa uudisrakennuksen kokoa on pienennetty 665 k-m²:llä ja yhdellä kerroksella. Näin kaikki pysäköintipaikat eteläisellä LPA-tontilla saadaan toteutettua maantasoon eikä pysäköintikantta tarvitse rakentaa.
Kaavakarttaan ja -määräyksiin on tehty muun muassa kerrosalaa, kerroskorkeuksia ja istutettavia alueen osia koskevia muutoksia ja lisäyksiä.

Nähtävillä olon jälkeen on pidetty hakijan ja konsultin sekä läheisten asunto-osakeyhtiöiden kanssa pidettiin infotilaisuus 22.9.2016 Konsulttitapaamisia on pidetty kolme kertaa. Muistuttajia on tavattu 3.2.2017 ja esitelty päivitettyjä suunnitelmia. Tehdyt tarkistukset ja muutokset muuttavat suunnitelmaa, joten ehdotus laitetaan uudelleen nähtäville. Muutoksilla edistetään maisemallisten ja kaupunkikuvallisten tavoitteiden toteutumista. Suunnitelma on nyt osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukainen.

5. Asemakaavan kuvaus

Uuden kerrostalon ilmakuvasovitus. Optiplan Oy 30.1.2017

Kaavaratkaisu

Uusi seitsemänkerroksinen kerrostalo sijoittuu Pähkinärinteen keskustaan pääkatujen risteykseen ja korostaa keskustan sijaintia. Vastapäätä sijaitsee Pähkinärinteen ostoskeskus.

Uusi kerrostalo sijoittuu nykyiselle autopaikkojen korttelialueelle LPA. Pysäköinti järjestellään uudelleen jäljempänä esitetyn pysäköintisuunnitelman mukaisesti.

Asuinrakennuksesta tulee seitsemänkerroksinen (VII), mutta Pähkinärinteentien puoleinen julkisivu on vedetty osittain sisään ja sinne avautuvat yhden asunnon ja saunaosastojen terassit. Kuudennen kerroksen eteläkulmassa on 58 m² yhteisterassi. Rakennusoikeudeksi tulee 3350 k-m², minkä lisäksi rakennetaan yhteistiloja ja autohallit. Rakennus perustuu NCC Rakennus Oy:n Bertta-täydennysrakentamiskonseptiin. Kolme vastaavanlaista taloa on rakennettu Myyrmäkeen Kilterinkujalle sekä yksi Uomarinteelle. Rakennukseen tulee noin 70 asuntoa. Kahteen alimpaan kerrokseen tulee 33 autopaikkaa. Loput 26 autopaikkaa sijoittuvat viereiselle autopaikkojen korttelialueelle.

Naapuritonteilla asuintalot ovat kuusikerroksisia, mutta Pähkinärinteen ostos-keskuksen länsipuolella on myös toinen kahdeksankerroksinen asuintalo.

Kaavaratkaisun perustelut

Rakennus sijoittuu yleiskaavan tehokkaalle asuntoalueelle. Yleiskaavan periaatteita ovat tiivistäminen, täydentäminen ja eheyttäminen. Rakennus eheyttää Pähkinärinteen keskustan kaupunkikuvaa ja merkitsee keskustaa.

Pysäköinti

Asemakaavamuutoksessa sovelletaan voimassa olevan asemakaavan (nro 001515, Kv 12.5.2014) pysäköintinormia, joka on 0,8 ap / asunto, kuitenkin vähintään 1 ap / 90 k-m².

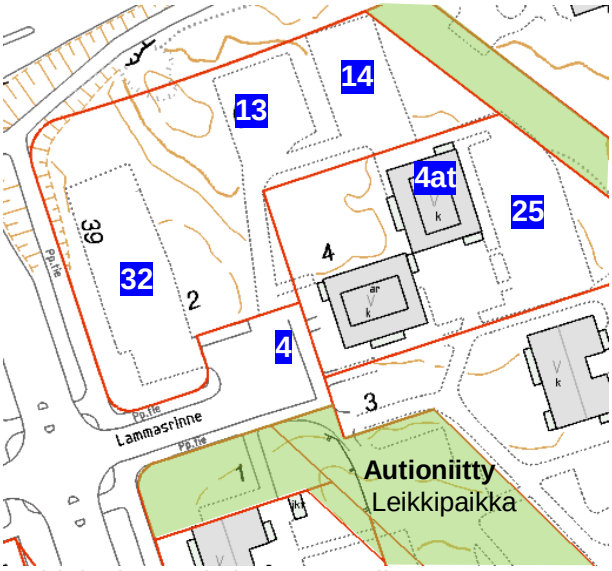

Pohjoisalue, nykyiset autopaikat. TKa 5.5.2016

Suunnitelma. Optiplan Oy 30.1.2017

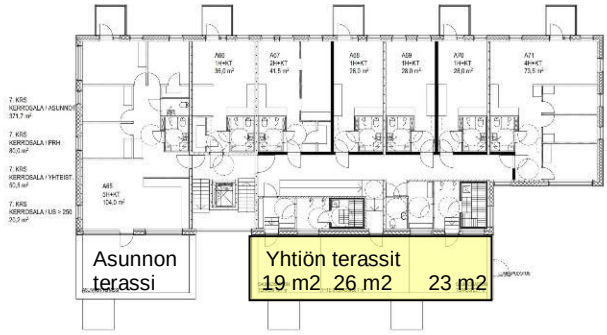

7. kerros

6. kerros

2. – 5. kerros

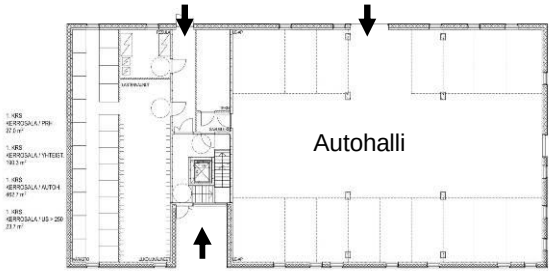

1. kerros, maantasokerros

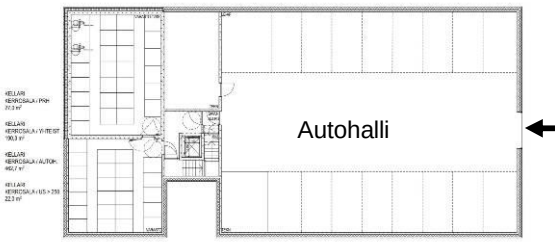

Kellari

Optiplan Oy 30.1.2017

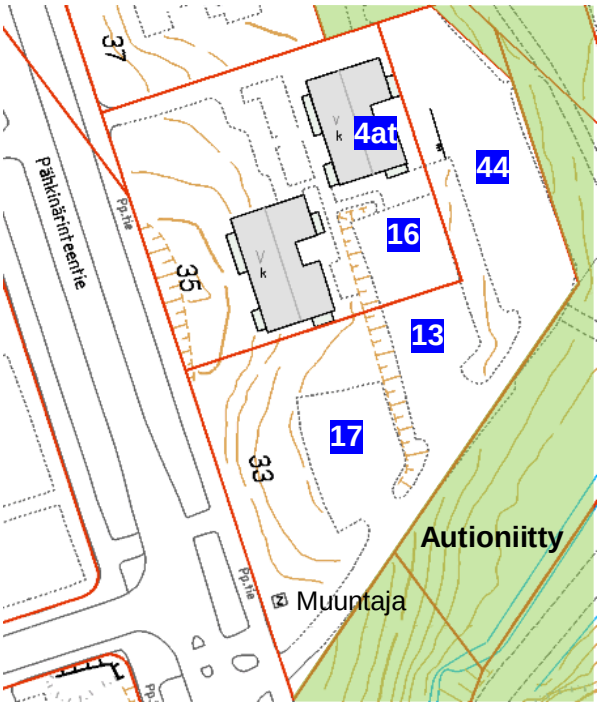

Eteläalue, nykytilanne. TKa 5.5.2016

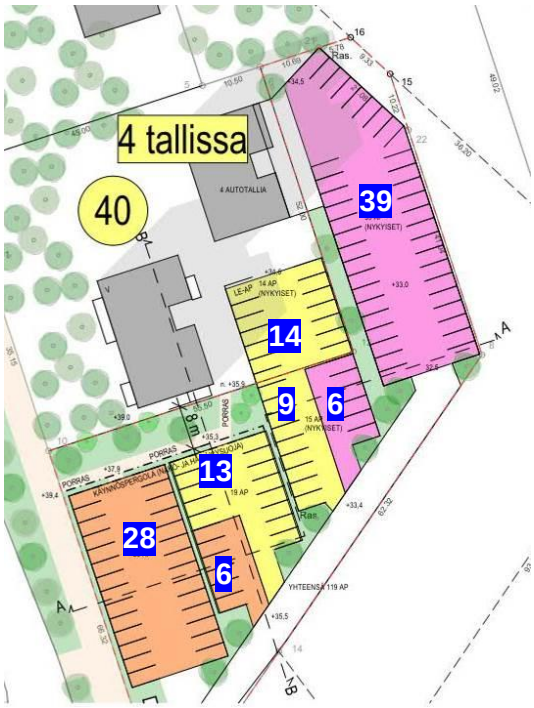

Suunnitelma. Optiplan Oy 30.1.2017

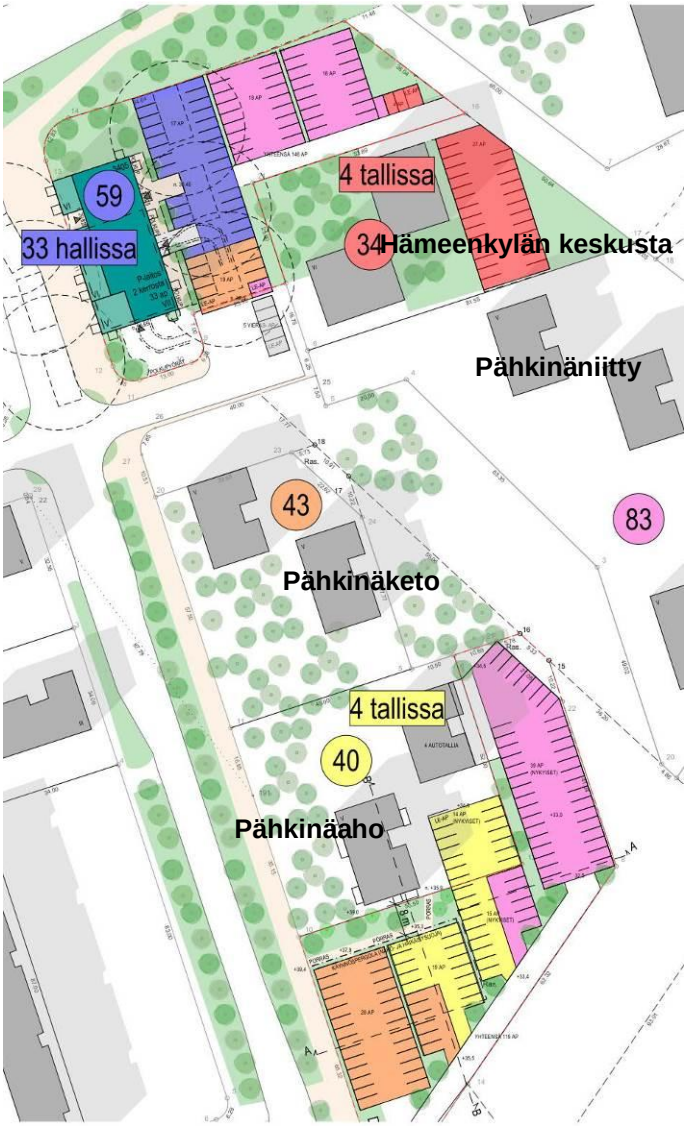

Pysäköintisuunnitelma. / Optiplan Oy 30.1.2017

Lisärakentaminen pohjoiselle LPA-tontille 3350 k-m².
Autopaikkanormi 0,8 ap / asunto tai 1 ap / 90 k-m2.
71 asuntoa tuottaa 59 autopaikkaa.
Näistä 33 ap talon sisään ja 24 ap pohjoiselle pysäköintialueelle.
Piirustuksessa on esitetty pelastus-autojen nostopaikat.

Yhtiökohtaiset autopaikat sijoitetaan oheisen piirustuksen mukaisesti.
Lisäksi Lammasrinteen kääntöpaikalla on viisi yleistä pysäköintipaikkaa.

Autopaikat yhtiökohtaisesti

Yhtiö	Nykyiset autopaikat kpl	Asema-kaavan normi kpl	Autopaikat suunnitel-massa kpl
Hämeenkylän keskusta	24	34	34
Pähkinäaho	40	40	40
Pähkinäketo	30	43	43
Pähkinäniitty	80	83	83
Ncc:n / Elon uusi tontti	–	59	59
Yhteensä	174	259	259

Lisäksi kadunvarsipaikkoja 5 kpl.
Uusia autopaikkoja syntyy 86 kpl.

Asunto Oy Hämeenkylän keskusta	
Lammasrinne 4 Tontti 12-158-2	
Lähtökohdat	
Asemakaavan rakennusoikeus	2800 k-m2
Rakennettu kerrosala, asunnot	2800 k-m2
Asuntojen lukumäärä	40
Fys. hoitol., hammaslääk.	93 k-m2 Ò 117 k-m2
Asemakaavan pysäköintinormi (0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m2; toimitilat 1 ap / 70 k-m2)	32 + 2 = 34
Autopaikat nyt	24
Autopaikkoja rakentamatta	10
Pysäköintisuunnitelma	
Autotallit Omalla tontilla Korttelin 12158 LPA-tontille 5	4 27 3
Autopaikat yhteensä	34

Asunto Oy Pähkinäaho	
Pähkinärinteentie 35 Tontti 12-165-2	
Lähtökohdat	
Asemakaavan rakennusoikeus	2880 k-m2
Rakennettu kerrosala, asunnot	2880 k-m2
Asuntojen lukumäärä	50
Ei toimitiloja	
Asemakaavan pysäköintinormi (0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m2)	40
Autopaikat nyt	40
Autopaikkoja rakentamatta	0
Pysäköintisuunnitelma	
Autotallit Omalla tontilla Korttelin 12165 LPA-tontille 5	4 14 22
Autopaikat yhteensä	40

Asunto Oy Pähkinäketo	
Pähkinärinteentie 37 Tontti 12-165-4	
Lähtökohdat	
Asemakaavan rakennusoikeus	2880 k-m2
Rakennettu kerrosala, asunnot	2880 k-m2
Asuntojen lukumäärä	50
Varasto, kampaamo	119 m2 Ò 149 k-m2
Asemakaavan pysäköintinormi (0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m2; toimitilat 1 ap / 70 k-m2)	40 + 3 = 43
Autopaikat nyt	30
Autopaikkoja rakentamatta	13
Pysäköintisuunnitelma	
Korttelin 12158 LPA-tontille 5	9
Korttelin 12165 LPA-tontille 1	34
Autopaikat yhteensä	43

Asunto Oy Pähkinäniitty	
Lammasrinne 3 Tontti 12-158-4	
Lähtökohdat	
Asemakaavan rakennusoikeus	5760 k-m2
Rakennettu kerrosala, asunnot	5760 k-m2
Asuntojen lukumäärä	100
Päiväkoti, squash-halli	102 m2 Ò 128 k-m2
Asemakaavan pysäköintinormi (0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m2; toimitilat 1 ap / 70 k-m2)	80 + 3 = 83
Autopaikat nyt	80
Autopaikkoja rakentamatta	3
Pysäköintisuunnitelma	
Korttelin 12158 LPA-tontille 5 Korttelin 12165 LPA-tontille 1	38 45
Autopaikat yhteensä	83

Ncc:n / Elon uusi kerrostalo	
Lammasrinne 2a Osa LPA-tontista 12-158-1	
Lähtökohdat	
Asemakaavan rakennusoikeus	3350 k-m2
Rakennettava kerrosala, asunnot	3305 k-m2
Asuntojen lukumäärä	71
Ei toimitiloja	
Asemakaavan pysäköintinormi (0,8 ap / as, 1ap / 90 k-m2)	59
Pysäköintisuunnitelma	
Autohalliin talon sisälle Korttelin 12158 LPA-tontille 5	33 26
Autopaikat yhteensä	59

Näkymä etelästä Pähkinärinteentietä pitkin. Optiplan Oy 30.1.2017

Tekninen huolto

Alueen vesihuoltoverkosto on riittävä tulevalle täydennysrakentamiselle.

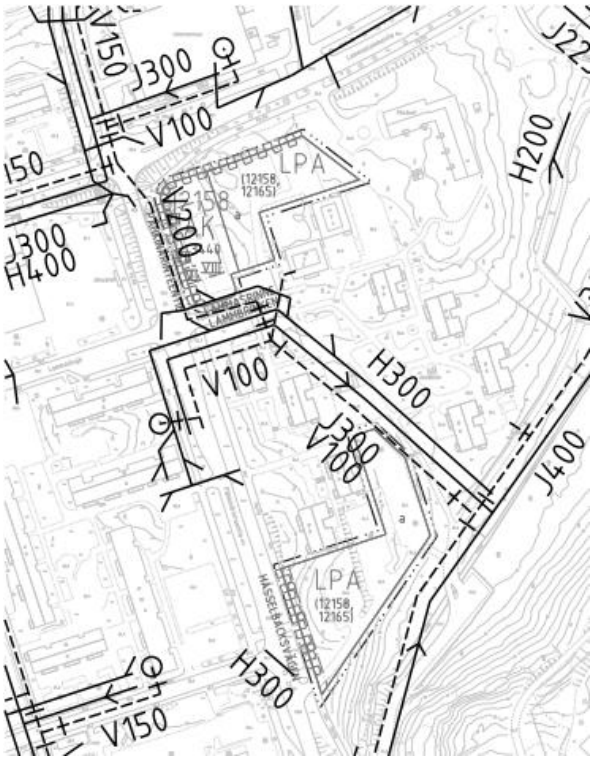

Vesihuollon esisuunnitelma.
Elina Kettunen 11.3.2016

Vesihuolto

Pähkinärinteentiellä ja Lammasrinteellä on vesijohto ja hulevesiviemäri, joihin uusi asuinkerrostalo voidaan liittää. Kiinteistössä saatetaan tarvita kiinteistökohtaista paineenkorotusta. Tarkka painetaso selviää HSY:n liitoskohtalausunnosta. Lähin liitoskohta jätevesiviemäriin sijaitsee Lammasrinteen eteläpuolella puistossa. Kaava-alue tukeutuu nykyiseen vesihuoltoverkostoon eikä yleistä vesihuoltoverkostoa ole tarvetta laajentaa.

Tontilla muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää ennen niiden johtamista yleiseen hulevesiverkostoon. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä tulvamitoitus tehdään 30 minuuttia kestävälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille.

Kummallekin alueelle on laadittu hulevesisuunnitelma (Geotek Oy 2016, päivitetty 2017).

Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Rakennusala on rajattu luonnoksen mukaiseksi. Asemakaavaan annetaan tarpeelliset kaavamääräykset mm. julkisivuista ja istutuksista.

Ympäristön häiriötekijät

Kaavaan on laadittu meluselvitys (Promethor Oy 2016).

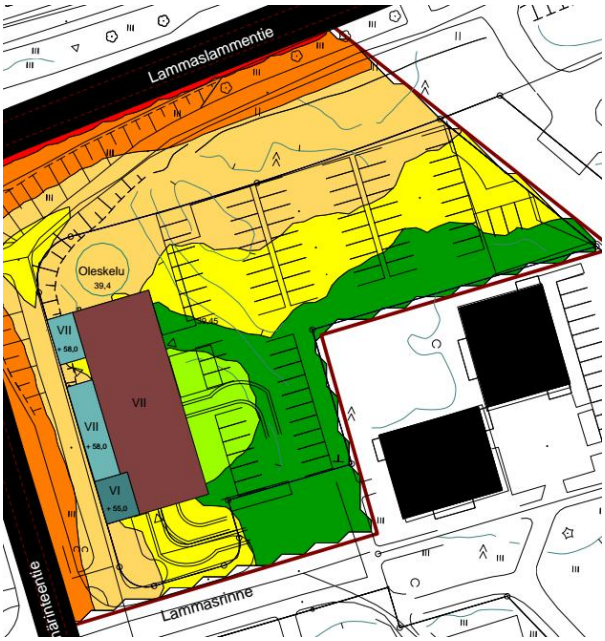

Tiemelu, ennustetilanne 2030, päivä 7-22. Kattoterassit on esitetty sinisellä.

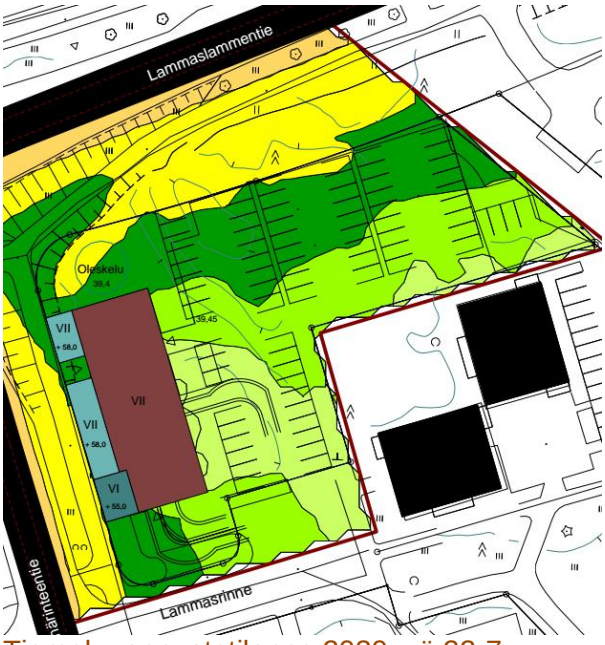

Tiemelu, ennustetilanne 2030, yö 22-7. Kattoterassit on esitetty sinisellä.

¢ 40-45 dB. ¢ 45-50 dB. ¢ 50-55 dB. ¢ 55-60 dB. ¢ 60-65 dB. ¢ 65-70 dB. ¢ 70-75 dB. ¢ Yli 75 dB.
Promethor Oy 14.4.2016

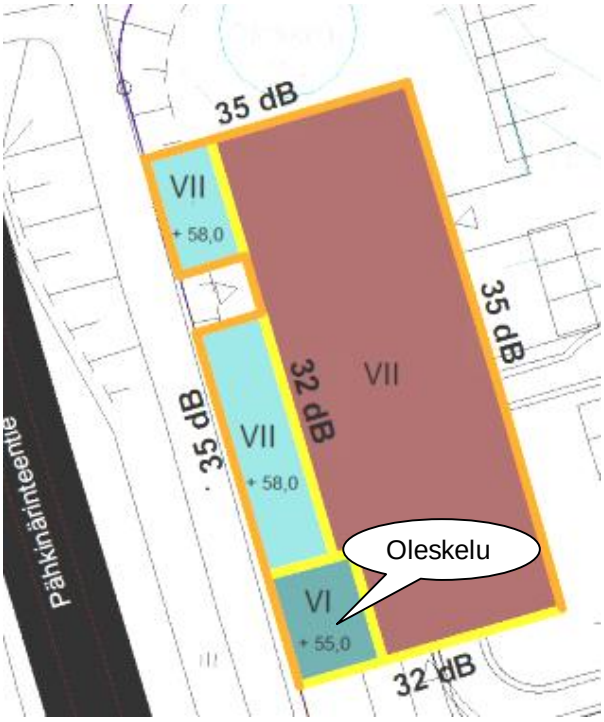

Meluselvityksen mukaan talon pohjoispuolinen oleskelualue tulisi aidata Pähkinärinteentien ja Lammaslammentien suuntiin 2,5 metriä korkealla meluaidalla ja kattoterassit 1,5 metriä korkealla (lasisella) meluaidalla. Siksi talon ulko-oleskelualue sijoittuu 6. kerroksen terassille, joka avautuu etelään ja länteen, jolloin ulko-oleskelualue pihalla ei ole tarpeen. Tätä perustelee keskustasijainti, valoisuus ja näkymät. Lähellä on myös Autioniityn leikkipaikka.

Lentomelun ääneneristävyysvaatimus asunnoille on 32 dB.

Asuntojen ääneneristävyys tulee esittää rakennusluvan yhteydessä.

Julkisivujen ääneneristävyysvaatimukset tie- ja lentomelua vastaan (keltainen = 32 dB, oranssi = 35 dB). Promethor Oy 14.4.2016

Kaavamuutoksen merkittävät vaikutukset

● ***Vaikutukset suhteessa nykytilanteeseen***

Pysäköintialueelle rakennetaan kerrostalo ja pysäköinti järjestellään uudelleen. Pysäköinti sijoittuu osin uuden talon kellariin. Muuten pysäköinti järjestyy maantasoon kahdelle LPA-tontille. Hankkeen yhteydessä nykyisiä pysäköintialueita parannetaan.

● ***Vaikutukset rakennettuun ympäristöön, luontoon ja luonnon-ympäristöön***

Merkittävin vaikutus on uuden asuintalon rakentaminen nykyiselle pysäköinti-alueelle. Autopaikkojen lukumäärä kasvaa 80 ap, joista 59 ap johtuu uuden talon rakentamisesta (näistä talon sisään 33 kpl) ja 26 kpl nykyisten talojen autopaikkojen lisäämisestä. Tämä vähentää luonnontilaisen maan osuutta.

● ***Liikenteelliset vaikutukset***

Uusi kerrostalo lisää liikennettä noin 216 ajon/vrk, mikä ei vaikuta merkittävästi Pähkinärinteentien toimivuuteen.

● ***Sosiaaliset vaikutukset***

Hanke tuottaa 71 vapaarahoitteista vuokra-asuntoa, joille on kasvavassa kaupungissa jatkuva tarve. Asuntojen tuleva omistaja Keskinäinen työeläke-vakuutusyhtiö Elo rahoittaa työeläkkeitä. Rakennusvaihe tarjoaa työtä.

● ***Taloudelliset vaikutukset***

Lisärakentaminen tiivistää aluetta ja tehostaa valmiin kunnallistekniikan käyttöä. Hanke ei edellytä kaupungilta uusien katujen tai vesihuoltojohtojen rakentamista, mikä on kaavatalouden kannalta oleellisinta.
Uusien asuntojen rakentaminen toteuttaa kaupungin tavoitteita ja mahdollistaa palvelujen kehittämistä.
Maanomistaja osallistuu yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin maankäyttösopimuksella.

6. Asemakaavan toteutus

Näkymä pohjoisesta Lammaslammentien yli. Optiplan Oy 30.1.2017

Asemakaavaan liittyy maankäyttösopimus.

Kaavamuutos ei tuota kadunrakennus- eikä kunnallisteknisiä kustannuksia.

Rakentaminen voi alkaa heti, kun kaavamuutos on tullut voimaan.

Rakennusluvista ilmoitetaan naapureille ja rakennuspaikalla (MRL 133 §).

Vantaa 13.3.2017

VANTAAN KAUPUNKI
Kaupunkisuunnittelu
Länsi-Vantaan asemakaavayksikkö

Johanna Rajala
Aluearkkitehti vs.

Mikko Järvi
Kaavoitusinsinööri

Kielotie 28, 01300 VANTAA
p. 09 8392 2238
johanna.rajala@vantaa.fi

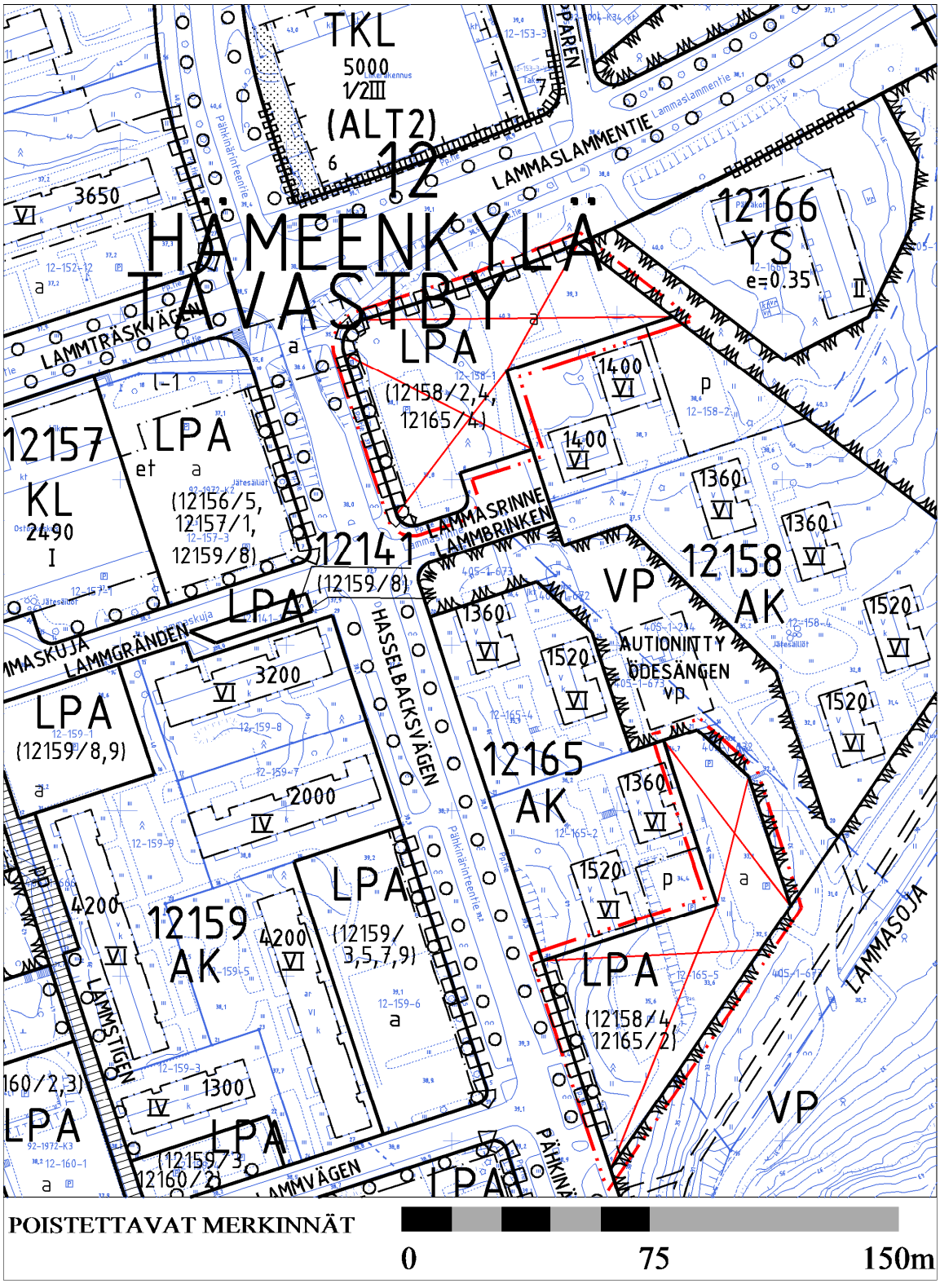
TKL
5000
1/2III
(ALT2)
12
HÄMEENKYLÄ
TAVASTBY
LAMMASLAMMENTIE
12166
YS
e=0.35
II
LAMMTRÄSKVÄGEN
12157
KL
2490
I
LPA
et
a
(12156/5,
12157/1,
12159/8)
12141
(12159/8)
LAMMASRINNE
LAMMBRINKEN
LPA
(12159/2,4,
12165/4)
1400
VI
1360
VI
12158
AK
VP
AUTIONINTTY
ÖDESÄNGEN
vp
1520
VI
LAMMGRÄNDEN
3200
VI
LPA
(12159/8,9)
HASSELBACKSVÄGEN
2000
IV
12165
AK
LPA
(12159/
3,5,7,9)
4200
VI
12159
AK
LAMMSTIGEN
1300
IV
LPA
(12159/3,
12160/2)
LAMMVÄGEN
LPA
(12158/4
12165/2)
LAMMASOJA
VP
POISTETTAVAT MERKINNÄT
0
75
150m

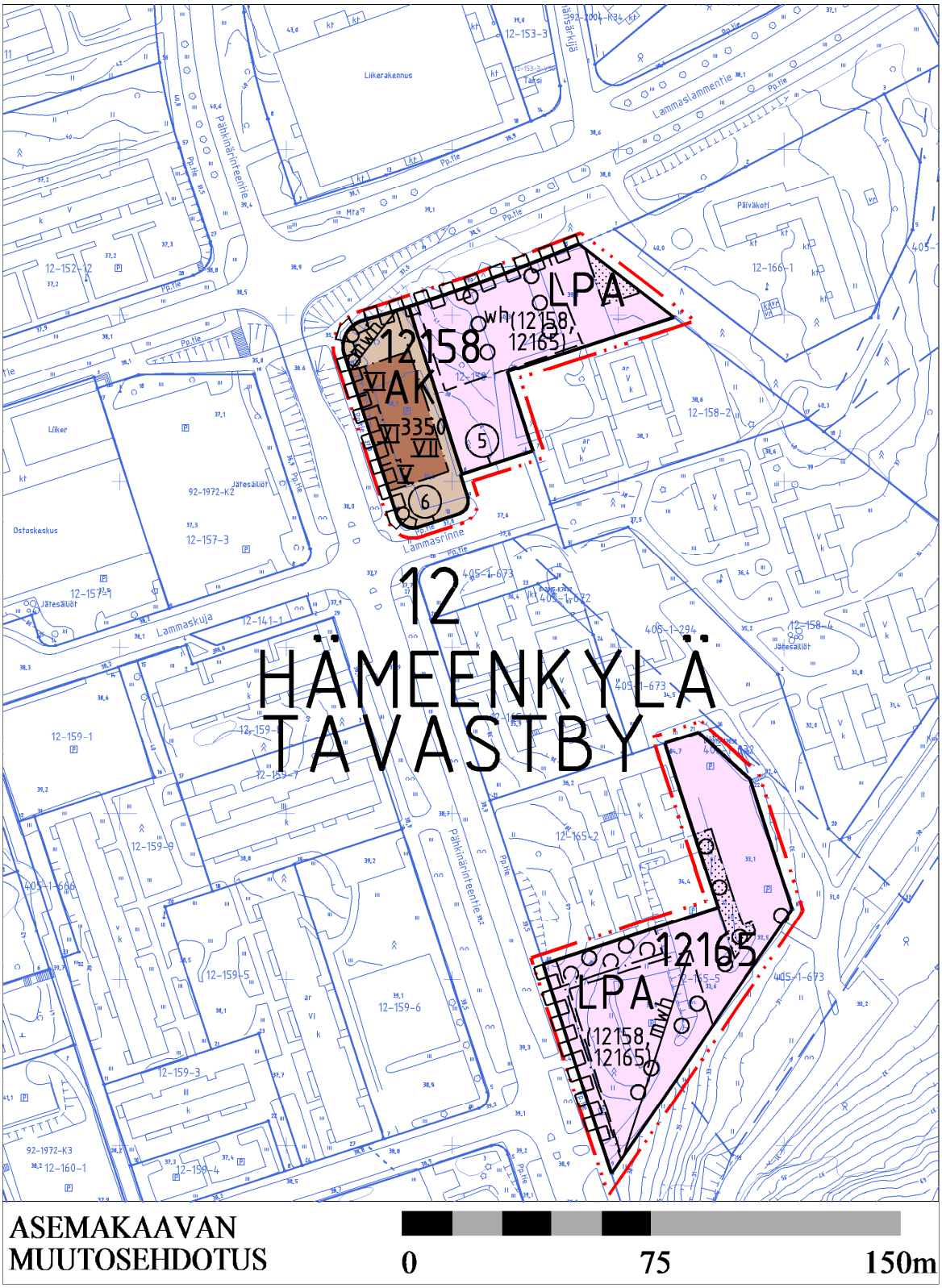
12
HÄMEENKYLÄ
TAVASTBY
12158
AK
VI
3350
VII
V
LPA
wh (12158, 12165)
12165
LPA
(12158, 12165)
mwh
Lammasrinne
Lammaslammentie
Päähkinänrinteentie
Lammaskuja
Liikerakennus
Päiväkoti
Liiker
Ostoskeskus
Jätesäiliöt
Taksi
Mta
Pp-tie
kt
ar
vk
5
6
12-152-2
12-153-3
12-157-3
12-157-9
12-158-2
12-158-4
12-159-1
12-159-3
12-159-4
12-159-5
12-159-6
12-159-7
12-159-9
12-160-1
12-165-2
12-165-5
12-166-1
12-141-1
92-1972-K2
92-1972-K3
92-2004-K34
405-1-672
405-1-673
405-1-294
405-1-666
ASEMAKAAVAN
MUUTOSEHDOTUS
0
75
150m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer 1 / 2
002281	13.3.2017	683489

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 12

HÄMEENKYLÄ

Asemakaavan muutos
Osat kortteleista 12158 ja 12165.

Tonttijaon muutos
Osa korttelia 12158.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 12

TAVASTBY

Ändring av detaljplanen
Delar av kvarteren 12158 och 12165.

Ändring av tomtindelning
Del av kvarteret 12158.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
AK Asuinkerrostalojen korttelialue.	Kvartersområde för flervåningshus.
Julkisivun tulee koostua pääosin punatiilestä, ylin kerros sekä ulkoterassien julkisivupinnat tulee olla pääosin valkoista rappausta.	Fasaden ska i huvudsak bestå av rödtegel medan det översta våningsplanets och uteterrassernas fasadytor ska förses med vit puts.
Julkisivujen tehosteväriä tulee olla juolukka.	Effektivfärgen på fasaderna ska vara odon.
Tehosteväriä käytettävä punatiilisten julkisivujen osissa ikkunapielissä.	Accentfärgen ska användas i fönsterbågarna i fasaddelarna av rödtegel.
Sisäänkäyntejä tulee korostaa tehosteväriällä.	Entréerna ska framhävas med en accentfärg.
Rakennukset ja pihat tulee sovittaa maastoon siten, että se liittyy luontevasti ja viimeistellysti viereisiin katu- ja tonttialueisiin.	Byggnaderna och gårdsplanerna ska anpassas till terrängen så att de ansluter på ett naturligt och stilfullt vis till de intilliggande gatu- och tomtområdena.
Uudisrakennuksen tulee sopeutua Pähkinärinteen kaupunkikuvallisesti arvokkaaseen alueeseen.	Nybyggnaden ska vara en integrerad del av området Hasselbacken som är värdefullt med avseende på stadsbilden.
Julkisivujen tulee noudattaa Pähkinärinteen olemassa olevien rakennusten julkisivujen arkkitehtonisia jäsentelyperiaatteita modernin arkkitehtuurin keinoin.	Fasaderna ska med moderna arkitektoniska medel följa samma arkitektoniska artikuleringsprinciper som fasaderna på de befintliga byggnaderna i Hasselbacken.
Kuudennessa kerroksessa tulee olla vähintään 50 m² suuruinen yhteinen oleskeluterassi lännen suuntaan, jolloin oleskelualue pihalla ei ole tarpeen.	I sjätte våningen ska vara minst 50 m² stort gemensamt vistelseterrass mot väster, då det behövs inte vistelseområde på gården.
Alimmissakin kerroksissa tulee olla ikkunoita, julkisivu ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.	Även de nedersta våningarna ska ha fönster, fasaden får inge ge ett slutet intryck.
Mahdollisia elementtisaumoja ei saa näkyä.	Eventuella elementfogar får inte synas.
Parvekerakenteiden tulee olla maalattuja maalarinvalkoisiksi.	Balkongkonstruktioner ska vara målade med målarvitt.
Parvekkeet saavat ulottua 2,2 metriä kadun puolelle.	Balkongerna får räckas 2,2 meter till gatusidan.
Porrashuoneesta tulee olla suora uloskäynti kadulle ja pihalle.	Trapphus ska ha en direkt utgång till gatan och till gården.
Porrashuoneen tulee olla luonnonvaloinen.	Trapphus ska ha naturligt ljus.
Porrashuoneen 15 k-m² ylittävän osan saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi.	Den del av trapphuset som överskrider 15 m²-vy får byggas utöver det våningstal som anvisas i detaljplanen.
Porrashuoneita tulee korostaa julkisivuissa suurin ikkunapinnoin.	I fasaderna ska trapphusen framhävas genom stora fönsterpartier.
Ilmanvaihtokonehuoneet tulee sovittaa luontevaksi osaksi rakennusten arkkitehtuuria.	Luftkonditioneringens maskinrum ska anpassas till att utgöra en naturlig del av byggnadens arkitektur.
Julkisivuilla tulee asuinrakennusten ulkoseinien ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB pohjois-, itä- ja länsipuolella ja eteläpuolella 32 dB.	På fasaderna ska ljudisoleringen ΔL i bostadsbyggnadernas ytterväggar mot vägtrafikbuller vara minst 35 dB på norra, östra och västra sidorna medan sydsidan ska ha 32 dB.
Asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi saa rakennusalalle rakennukseen sijoittaa asukkaiden käyttöön sauna-, kerho-, harrastus-, palvelu-, autohalli-, varasto-, väestönsuoja- ja muita asukkaita palvelevia tiloja sekä teknisiä tiloja, kuitenkin enintään 40 % asemakaavassa annetusta kerrosalasta. Nämä tilat eivät mitoita autopaikkoja eivätkä väestönsuojaa.	Utöver den byggnadsrätt som anvisats i detaljplanen, får i byggnasytan och i byggnaden placeras för invånarna avsedda bastu-,klubb-, hobby-, service-, bilhall-, förråds-, befolkningsskydds-, oa. gemensamma utrymmen som betjänar boendet samt tekniska utrymmen, likväl till högst 40 % av våningsytan angiven i detaljplan. Dessa utrymmen räknas inte vid dimensionering av bilplatser eller skyddsrum.
Pihalla tulee olla puita ja pensaita.	På gården ska finnas träd och buskar.
Hulevedet tulee viivyttää.	Dagvatten ska fördröjas.
Asuntojen ääneneristävyys tulee esittää rakennusluvan yhteydessä.	Bostädernas ijdisolering ska presenteras i samband med byggnadslov.
Autopaikkoja on varattava vähintään 0,8 ap / asunto, joista 33 kpl talon sisällä.	Bilplatser ska reserveras minst 0,8 bp / bostad, varav 33 st. inom huset.

LPA	**Autopaikkojen korttelialue.**	**Kvartersområde för bilplatser.**
	Tukimuurien edustoille pysäköintialueilla tulee istuttaa kahden metrin välein sivusuuntaan leviäviä köynnöksiä.	På parkeringsområdena ska området framför stödmurarna planteras med klängväxter med två meters mellanrum som breder ut sig i sidled.
	Katoksettomat autopaikat tulee päällystää nurmikivellä. Pysäköintikatoksissa tulee olla viherkatto.	Bilplatser utan takkonstruktion ska beläggas med gräsarmering. De takförsedda parkeringarna ska förses med gröntak.
	Korttelia 12165 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller kvarter 12165:**
	Katua vasten pysäköintialue tulee rajata tukimuurilla. Tontin rajan ja tukimuurin välinen alue tulee päällystää neliökivellä suurella saumalla kourumaiseksi.	Mot gatan ska parkeringsområdet avgränsas med en stödmur. Området mellan tomtgränsen och stödmuren ska förses med en beläggning av rutsten med breda fogar och efterlikna en ränna.
	Kadun varrelle tulee varata paikka energialaitoksen muuntamolle.	Utmed gatan ska plats för energiverkets transformator beredas.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
	Osa - alueen raja.	**Gräns för delområde.**
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	**Riktgivande gräns för område eller del av område.**
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
5	**Sitovan tonttijaon mukainen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**
12	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
HÄME	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
12158	**Korttelin numero.**	**Kvartersnummer.**
3350	**Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.**	**Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.**
VI	**Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.**	**Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.**
	Rakennusala.	**Byggnadsyta.**
mwh	**Ohjeellinen maanalainen hulevesien viivytysrakenne.**	**Rigtgivande underjordisk konstruktion för fördröjning av dagvatten.**
wh	**Ohjeellinen hulevesialue.**	**Riktgivande dagvattenområde.**
	Istutettava alueen osa.	**Del av område som bör planteras.**
o	**Istutettava puu.**	**Träd som skall planteras.**
	Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita. Istutettavan alueen ja pysäköintialueen väliin tulee rakentaa köynnöspergola näkö- ja häikäisysuojaksi autopaikkojen suuntaan. Mahdollinen jalankulkuyhteys pysäköintialueelta Pähkinärinteentielle tulee osoittaa pergolan ja pysäköintialueen väliin.	**Del av område som skall planteras med träd och buskar.** Mellan det område som ska förses med planteringar och parkeringsområdet ska en pergola med klängväxter planteras för att utgöra insyn- och bländningsskydd i bilplatsernas riktning. En eventuell fotgängarförbindelse från parkeringsområdet till Hasselbacksvägen ska anvisas mellan pergolan och parkeringsområdet.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	**Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.**
(12158,12165)	**Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.**	**Siffrorna inom parentesen anger de kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.**
	TONTTIJAKO	TOMTINDELNING
	Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Pekka Tervonen
Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa **Täyttämispvm**		22.02.2017
Kaavan nimi	002281 12 Hämeenkylä		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	02.02.2016
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002281
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,7655	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	0,7655
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,7655**	**100,0**	**3350**	**0,44**	**0,0000**	**3350**
A yhteensä	0,1427	18,6	3350	2,35	0,1427	3350
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,6228	81,4	0		-0,1427	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,7655**	**100,0**	**3350**	**0,44**	**0,0000**	**3350**
A yhteensä	0,1427	18,6	3350	2,35	0,1427	3350
A	0,1427	100,0	3350	2,35	0,1427	3350
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,6228	81,4	0		-0,1427	0
LPA	0,6228	100,0	0		-0,1427	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

NYKYTILANNE

optiplan

BERTTA PÄHKINÄRINNE

ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA

JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

ASEMAPIIRROS

1:1000

optiplan

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017
LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

ASEMAPIIRROS: UUSI RAKENNUS JA POHJOINEN PYSÄKÖINTIALUE
1:500

optiplan

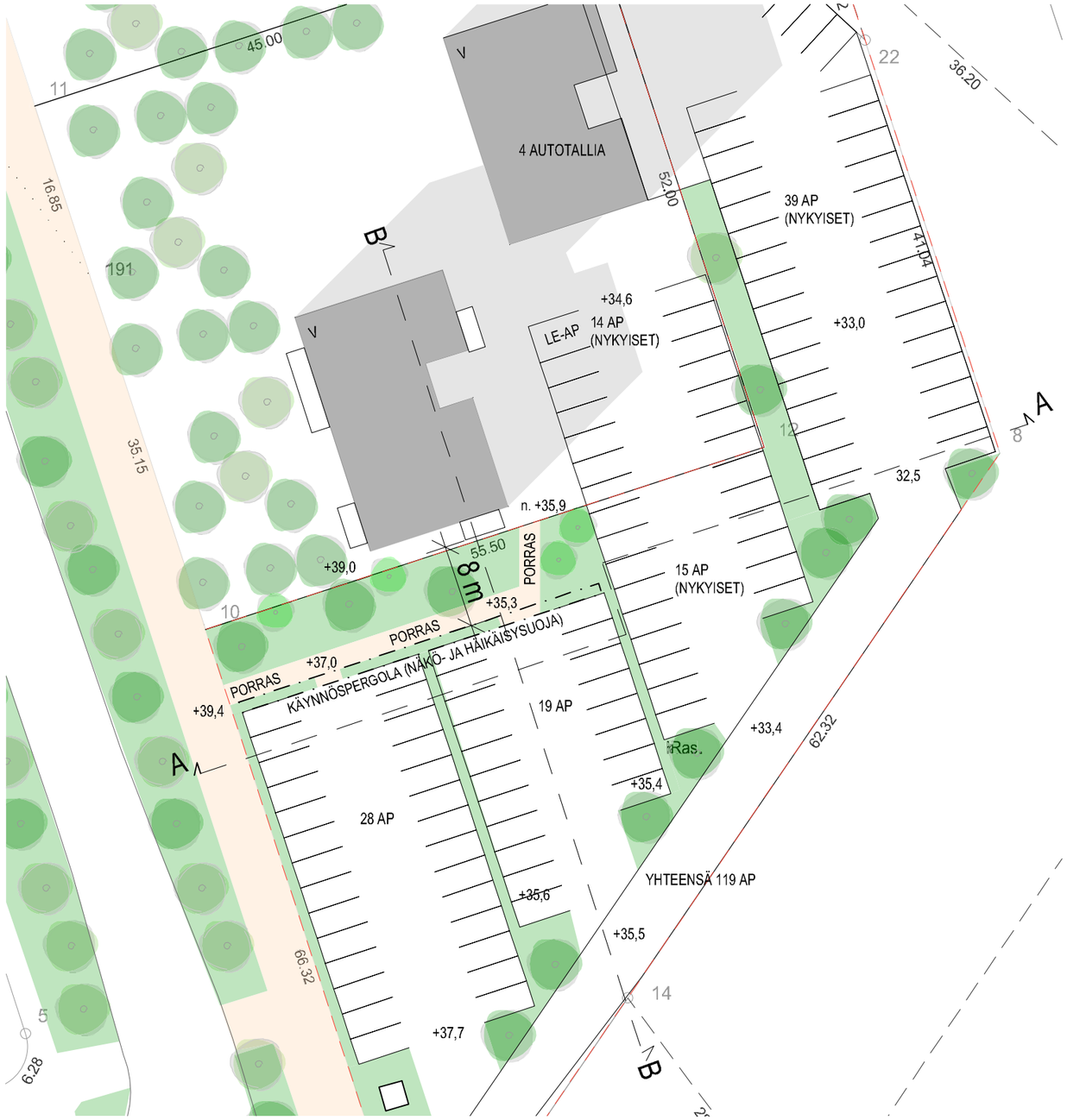

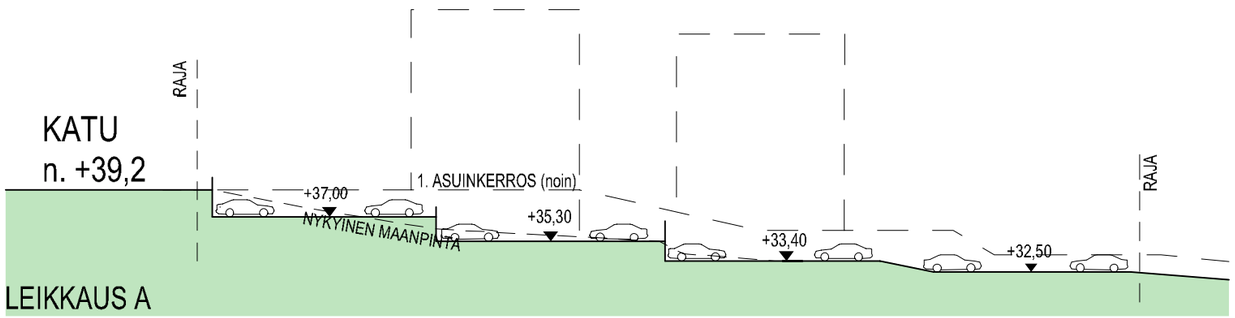

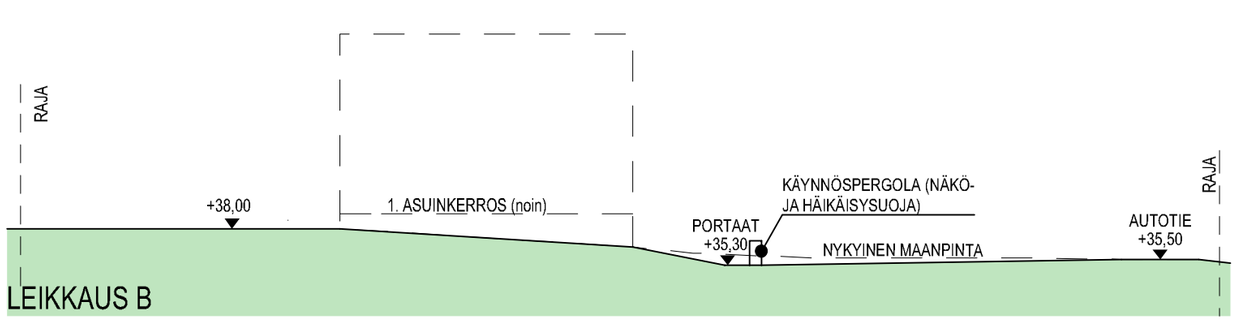

BERTTA PÄHKINÄRINNE

ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA

JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

ASEMAPIIRROS: ETELÄINEN PYSÄKÖINTIALUE

1:500

optiplan

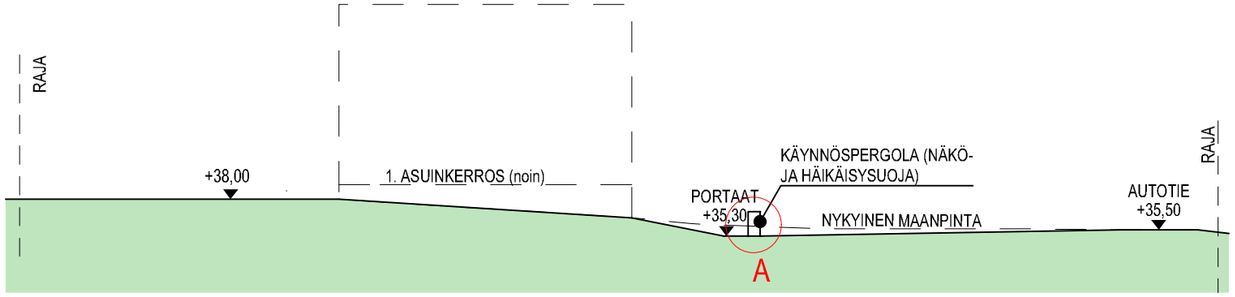

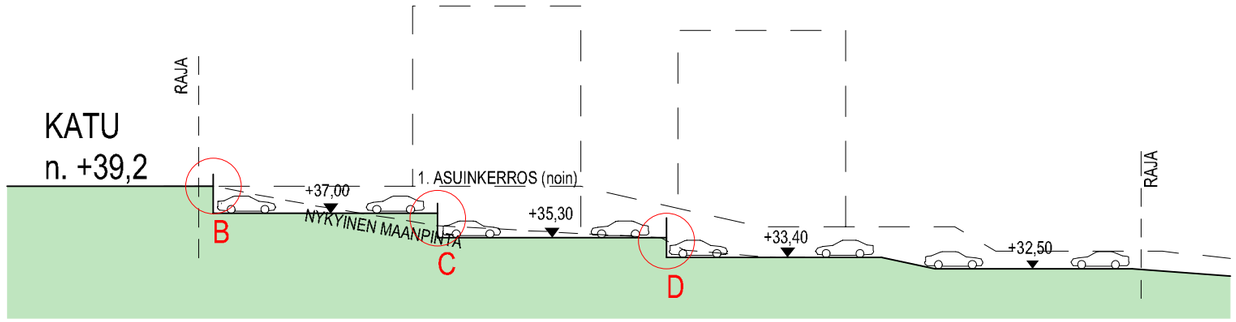

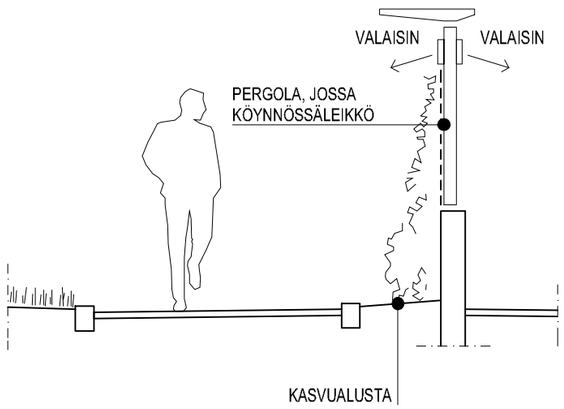

LEIKKAUS A
PYSÄKÖINTIALUEEN PÄÄDYSTÄ
ASUINRAKENNUSTA VASTEN

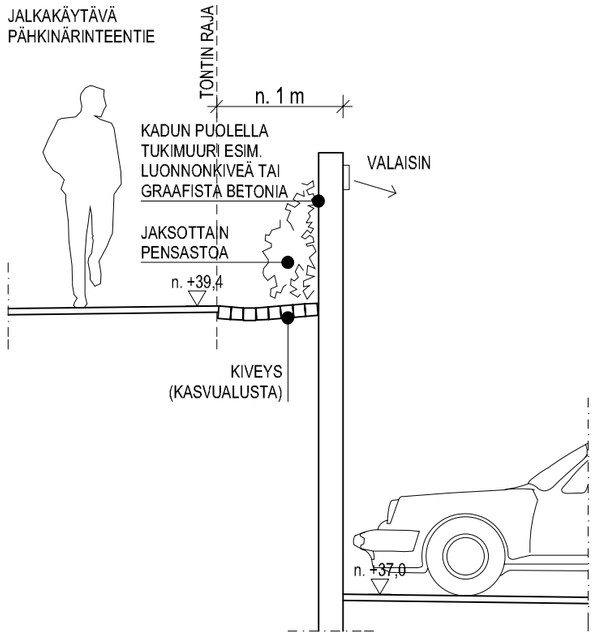

LEIKKAUS B
PYSÄKÖINTIALUEEN SIVUSTA
PÄHKINÄRINTEENTIETÄ VASTEN

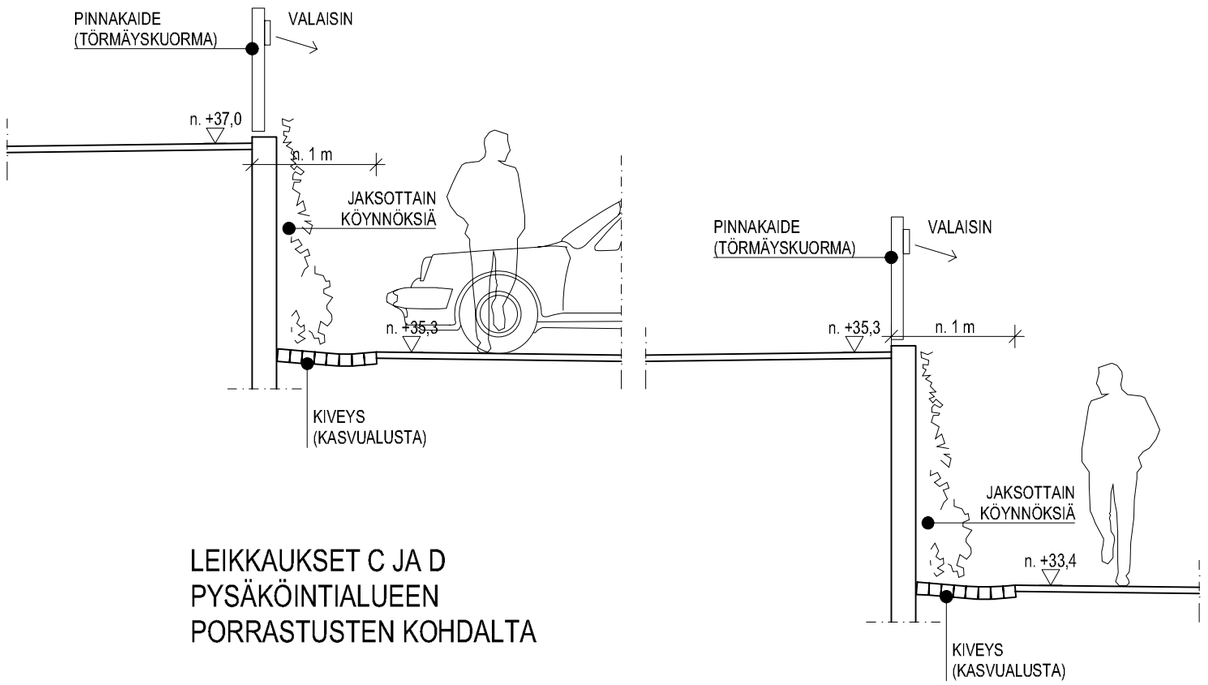

LEIKKAUKSET C JA D
PYSÄKÖINTIALUEEN
PORRASTUSTEN KOHDALTA

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

PYSÄKÖINTIALUEEN TUKIMUURIT, PERIAATELEIKKAUKSIA
1:50

optiplan

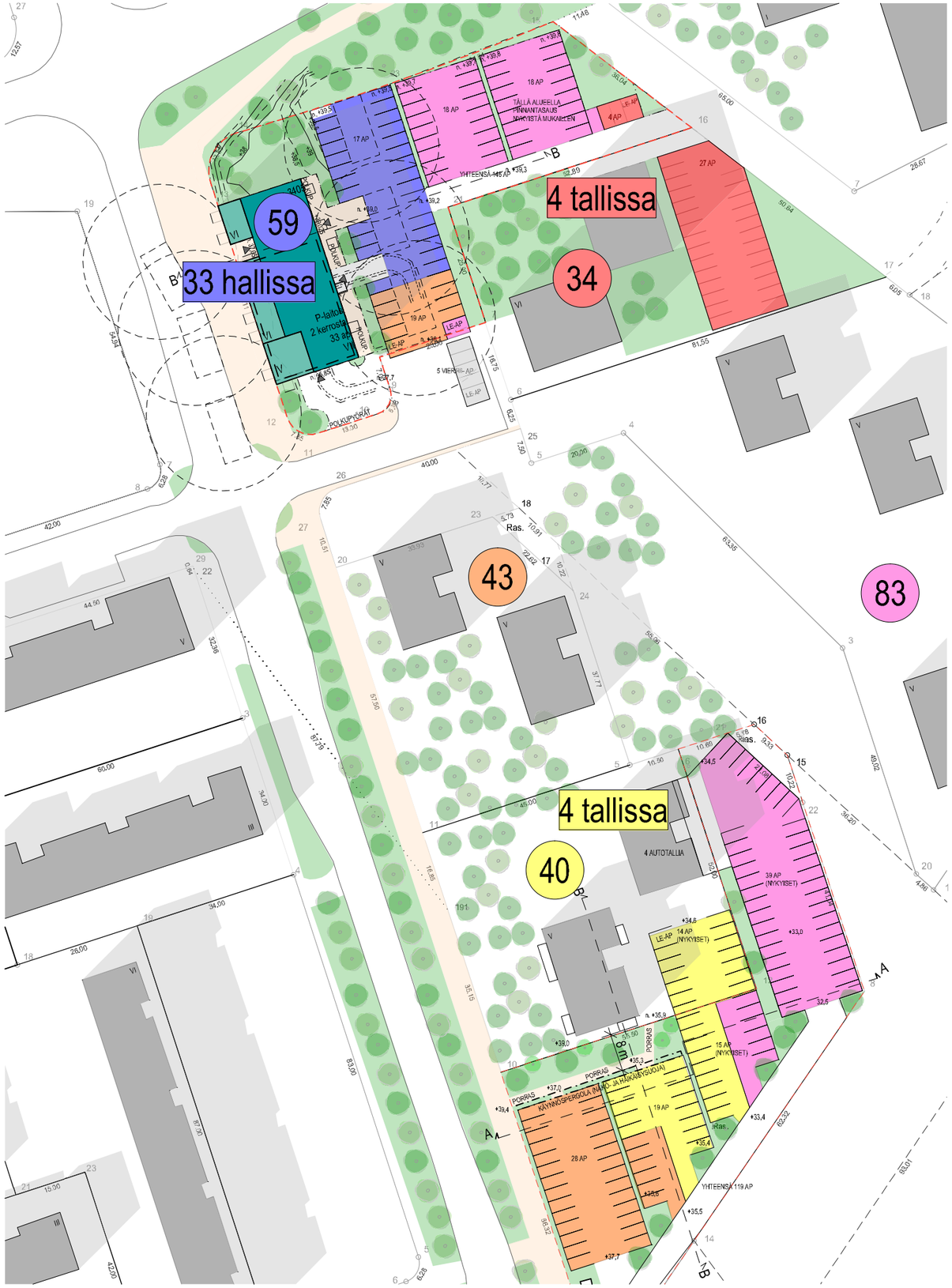

	Asuintilat	PRH < 15 m2	Rakennusoik.	Autohalli	Yhteistilat	PRH > 15 m2	US > 250	Bruttoala
Kellari	0,0	15,0	**15,0**	443,2	181,7	11,4	25,9	**677,2**
1. kerros	0,0	15,0	**15,0**	443,2	181,7	11,4	25,9	**677,2**
2. kerros	578,9	15,0	**593,9**	0,0	0,0	57,5	25,9	**677,3**
3. kerros	578,9	15,0	**593,9**	0,0	0,0	57,5	25,9	**677,3**
4. kerros	578,9	15,0	**593,9**	0,0	0,0	57,5	25,9	**677,3**
5. kerros	578,9	15,0	**593,9**	0,0	0,0	57,5	25,9	**677,3**
6. kerros	525,9	15,0	**540,9**	0,0	0,0	48,2	25,9	**615,0**
7. kerros	361,0	15,0	**376,0**	0,0	67,3	41,9	22,4	**507,6**
Yhteensä	**3202,5**	**120,0**	**3322,5**	**886,4**	**430,7**	**342,9**	**203,7**	**5186,2**

Lisärakentaminen pohjoiselle LPA-tontille **3 405 k-m²**

autopaikkatarve 0,8 ap / asunto tai	57 autopaikkaa
autopaikkatarve 1 ap / 90 k-m²	38 autopaikkaa
vierasautopaikat	2 autopaikkaa
yhteensä	**59 autopaikkaa**

Nykyisten yhtiöiden autopaikat sijoitetaan oheisen piirustuksen mukaisesti.
Nykyisille yhtiöille osoitetaan 1 esteetön autopaikka / yhtiö.
Yhtiöille nimeämättömät vieraspaikat esitetty harmaalla.

Autopaikkojen nykytilanne, nykyasemakaavan mukainen vaatimus ja suunnitelma:

Yhtiö	Nykytila	Asemakaava	Suunnitelma
Hämeenkylän keskusta	24	34	34
Pähkinäaho	40	40	40
Pähkinäketo	30	43	43
Pähkinäniitty	80	83	83
Uusi tontti			59
Nimeämättömät	5	0	5
Yhteensä	**179**	**200**	**264**

Uusia pysäköintipaikkoja rakennetaan 85 kpl.

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

PYSÄKÖINTITUTKIELMA
1:1000

optiplan

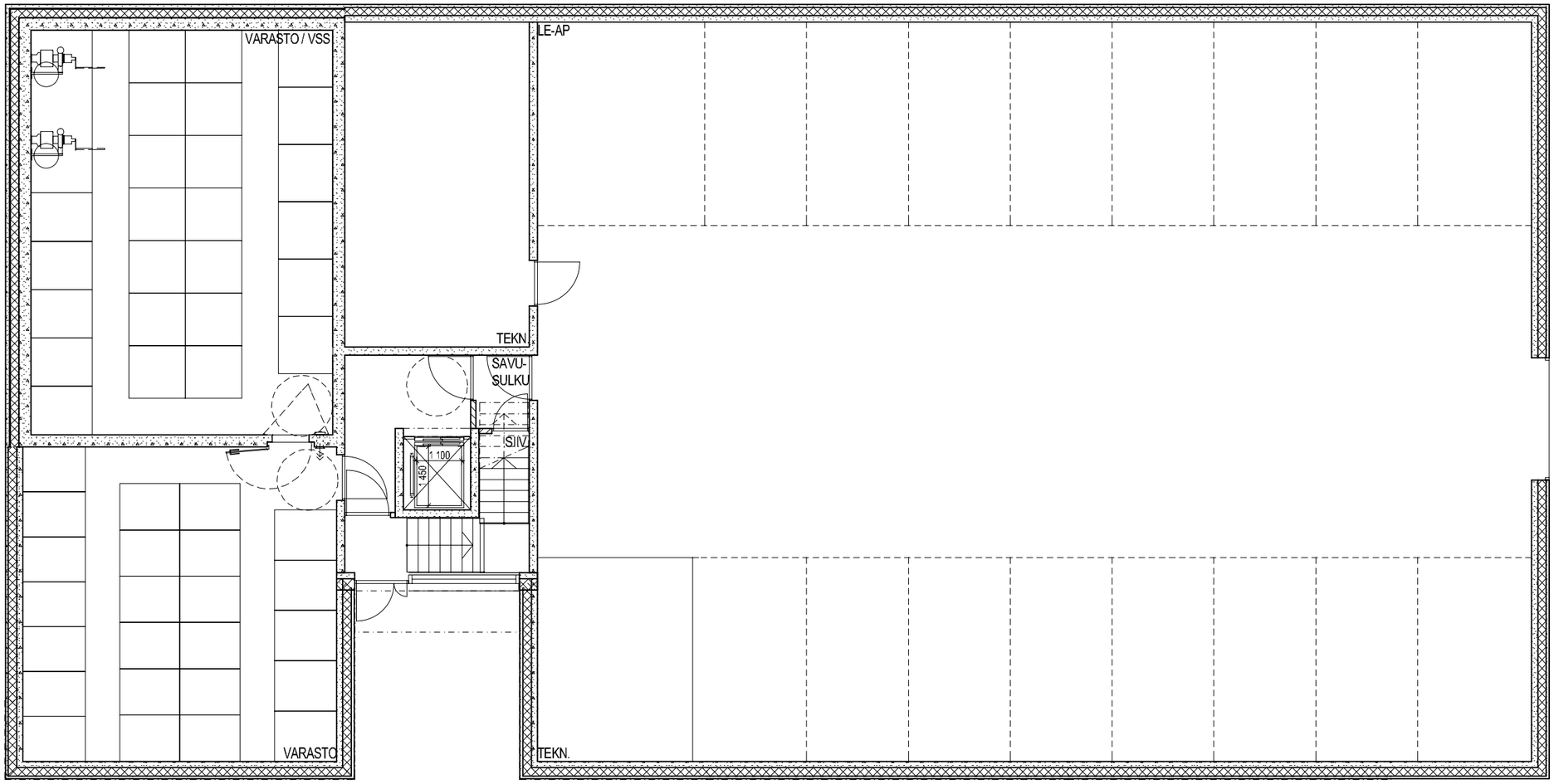

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

KELLARIKERROS
1:125

optiplan

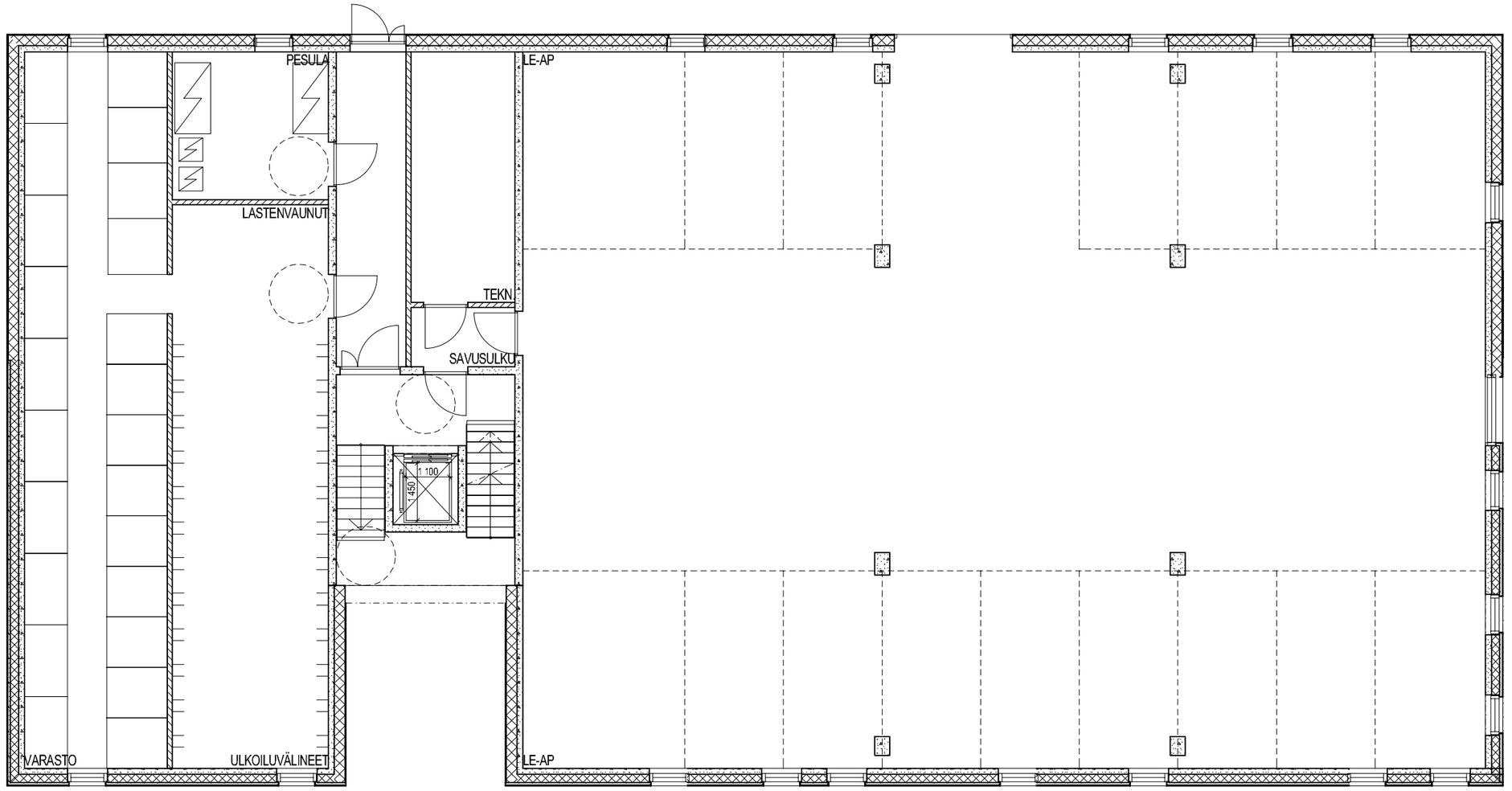

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017
LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

MAANTASOKERROS
1:125

optiplan

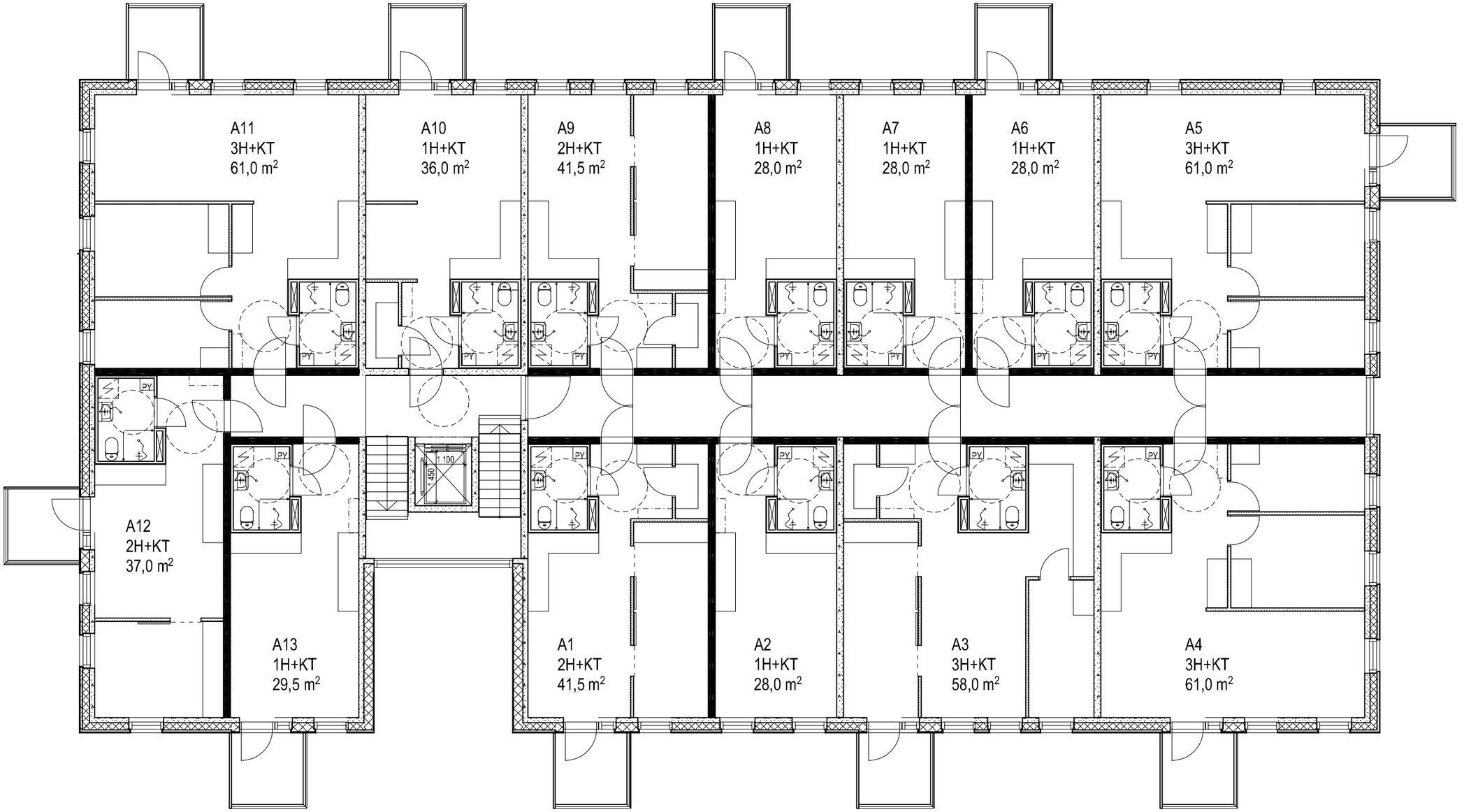

BERTTA PÄHKINÄRINNE

15.2.2017

ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA

JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

PERUSKERROS

1:125

optiplan

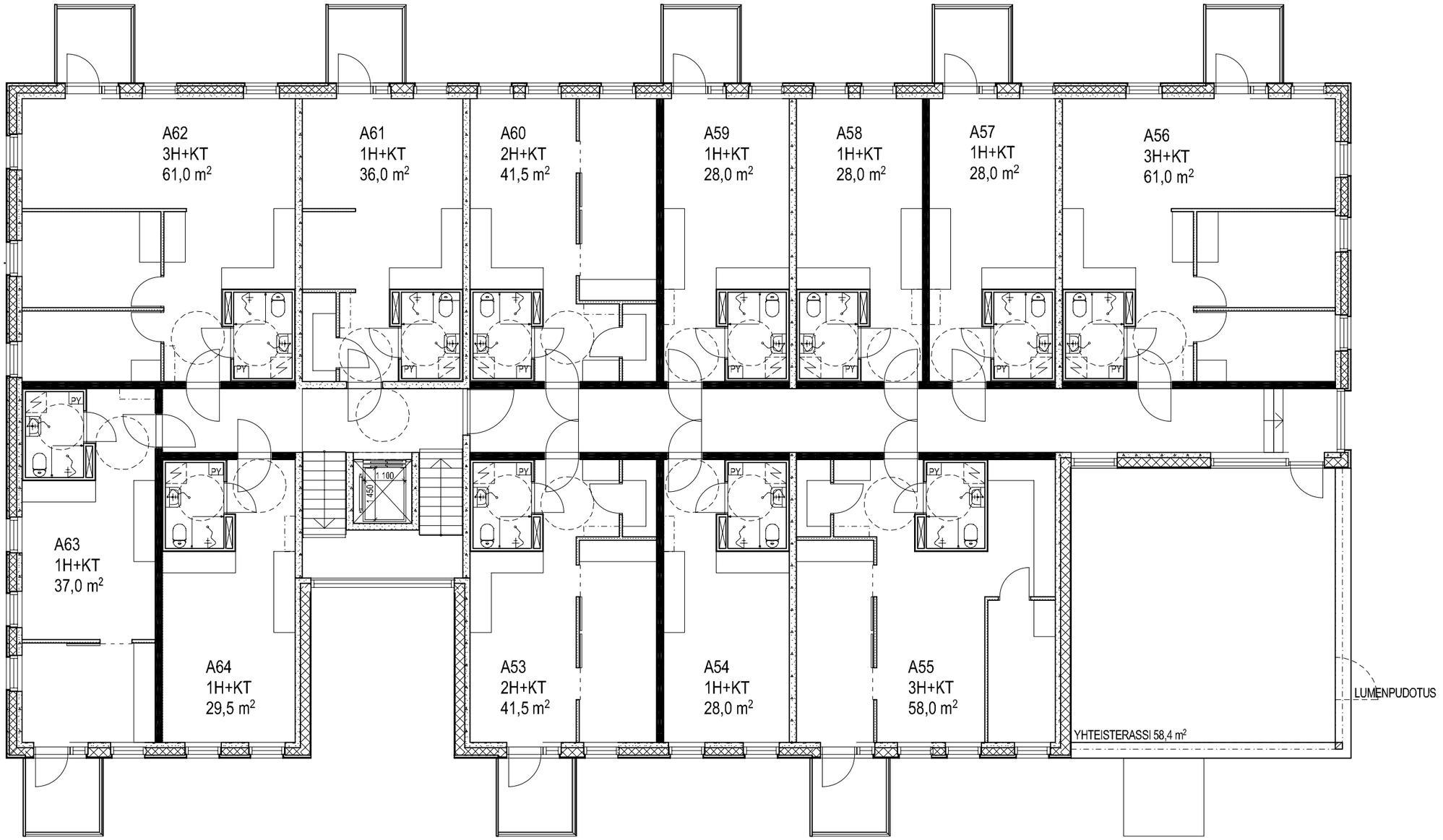

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

6. KERROS
1:125

optiplan

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

7. KERROS
1:125

optiplan

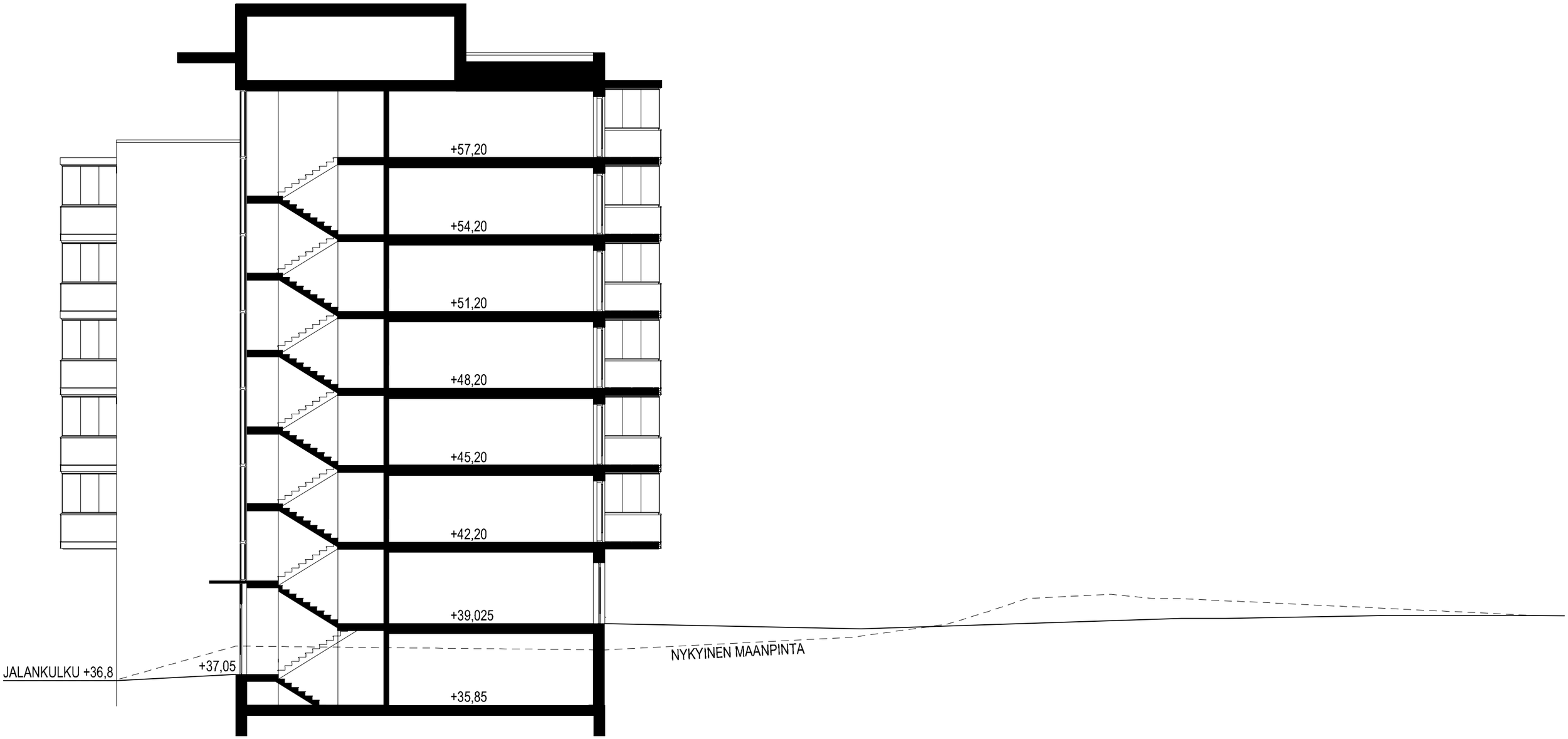

BERTTA PÄHKINÄRINNE
ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA
JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

LEIKKAUS PORRASHUONEEN KOHDALTA
1:150

optiplan

BERTTA PÄHKINÄRINNE

15.2.2017

ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA

JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

KATUJULKISIVUT POHJOISEEN JA LÄNTEEN

1:250

optiplan

BERTTA PÄHKINÄRINNE

15.2.2017

ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA

JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

JULKISIVUT ETELÄÄN JA ITÄÄN

1:250

optiplan

BERTTA PÄHKINÄRINNE

15.2.2017

ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA

JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

AKSONOMETRIA

optiplan

BERTTA PÄHKINÄRINNE

15.2.2017

ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA

JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

NÄKYMÄ POHJOISESTA LAMMASLAMMENTIEN YLI

optiplan

BERTTA PÄHKINÄRINNE

ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VIITESUUNNITELMA

JUHA NIEMI, ARKKITEHTI SAFA

15.2.2017

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 25 §

NÄKYMÄ ETELÄSTÄ PÄHKINÄRINTEENTIETÄ PITKIN

optiplan

VANTAAN KAUPUNKI

ASEMAKAAVAMUUTOS NRO 002281
12 Hämeenkylä

MUISTUTUKSET JA VASTINEET
13.3.2016

Kaupunkisuunnittelu / JOR / MJÄ

Asemakaavamuutosehdotus nro **002281 / 12 Hämeenkylä** on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä **17.8 – 15.9.2016**. Tänä aikana jätettiin **neljä (4 kpl) muistutusta.**

Muistuttaja	**Muistutus**	**Tarkistukset**
NRO 1 Pähkinärinne-Seura ry	Kaavamuutoksen tiedotus on ontunut, osalliset eivät ole saaneet tietoa muutoksista ja sen vaikutuksista. Kaupunginmuseon vaatimusta alueen huomioimisesta ei ole noudatettu, alueen arkkitehtuurin korkealuokkaisuutta ei ole mahdollista toteuttaa. Kasvavaa autopaikkatarvetta ei ole ratkaistu hyvin, naapuruston asukkaita ei kohdella oikeudenmukaisesti. Täydennysrakentaminen turmelee ympäristön.	Kerrosalaa on pienennetty ja kerrosluvun merkintä on poistettu LPA-tontilta. Lisäksi kaavamääräyksiä on tarkennettu.
NRO 2 Marjaana Lehtinen	Suunniteltu uudisrakennus sulkee tärkeimmän avoimen kulman ja rikkoo alkuperäisen kaupunkikuvallisesti arvokkaan miljöön. Kerrosala ja asuntojen määrä on kasvanut osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan nähden. Tällainen talomassa poikkeaa täysin ympäristön siroista asuintaloista. Vuokratalot pitäisi rakentaa mahdollisimman samanlaisiksi kooltaan ja olemukseltaan kuin naapuritalot ja kaikkiin asuntoihin pitäisi kuulua parveke. Massiivinen punatiilipinta on vankilamainen. Pahinta suunnitelmassa on muiden autopaikka-alueiden laajentaminen ja pysäköintilaitoksen rakentaminen, joka tuhoaa puuston LPA-tontilta. Ylin laitostaso on samalla tasolla kuin lähimmän asuintalon 1. kerroksen kadunpuoliset parvekkeet.Tasolta on suora näkyvyys asuntoihin, mikä oleellisesti vähentää asumisviihtyisyyttä. Liikenteen lisääntyminen lisää onnettomuusriskiä, onko se huomioitu?	Kerrosalaa on pienennetty ja kerrosluvun merkintä on poistettu LPA-tontilta. Lisäksi kaavamääräyksiä on tarkennettu.
NRO 3 Asunto Oy Vantaan Pähkinäaho	Vähintään osa tontin 12-165-4 autopaikoista tulisi edelleen säilyttää LPA-tontilla 12-158-1. Samalle tontille sopii avopaikkojen sijaan rakenteellinen pysäköintilaitos eikä toisen asuntoyhtiön välittömään läheisyyteen. Vastustamme pysäköintilaitoksen sijaintia tonttimme etelärajalle. Viheralue tulee merkitä LPA-tontin alueelle. Rakenteelliset pysäköintitasot tulee toteuttaa	Kerrosalaa on pienennetty ja kerrosluvun merkintä on poistettu LPA-tontilta. Lisäksi kaavamääräyksiä on tarkennettu.

	porrastaen alueen luonnolliseen korkeusasemaan ja yhtiömme tonttiin sopeuttaen. Selvitys kevyen liikenteen läpikulusta omille tonteille häiritsemättä Asunto Oy Vantaan Pähkinäahon asukkaita puuttuu.	
NRO 4 Markku Haverinen	Kaavan ei tulisi edetä ennen kuin Pähkinähoito Oy hoitaa osakeyhtiölainmukaiset velvoitteet omistajiin nähden, koska ei ole osoittanut suunnitelmia siitä miten yhdenvertaisuus toteutuu kaikille. Pähkinähoito Oy:n rahoitus tulee suunnitella muuten kuin parkkialueiden myynnillä. Autopaikkakaavasta on todistettavasti löydetty laskelmavirheitä, jotka vaikuttavat niin kaava-asiaan kuin mahdollisiin autopaikka-alueiden myyntiin.	Ei aiheuta toimenpiteitä.

NRO 1

Muistutus:

Pähkinärinne-seura ry vetoaa Vantaan kaupunkiin ja vaatii kaavamuutoksen 002281 käsittelyyn tarkistuksia ja muutosta korotettuun rakennusoikeuteen edeltävästä osallistumis- ja arviointi-suunnitelmasta.

1. Asemakaavamuutoksen tiedottaminen on ontunut. Osalliset eivät ole saaneet tietoa muutoksista ja sen vaikutuksista. Kaavoittajaan ei ole saanut yhteyttä sähköpostilla tai puhelimella. Muutos ei ole vaikutukseltaan vähäinen: rakennusoikeus ja kerrosmäärä ovat muuttuneet.
2. Vantaan Kaupunginmuseon vaatimusta alueen huomioimisesta ei ole noudatettu. Alueen arkkitehtuurin korkealuokkaisuus ei ole esitetyn massoittelun perusteella mahdollista toteuttaa. Pelkkä julkisivumateriaali ei takaa laatua.
3. Rakennusoikeuden kasvattamisen seurauksena kasvavaa autopaikkatarvetta ei ole pystytty ratkaisemaan hyvin. Naapuruston asukkaita ei kohdella oikeudenmukaisesti; Pihan kasvusto ja näkymät häviävät kasvaneen pysäköintitarpeen takia Täydennysrakentaminen turmelee monessa mielessä ympäristön. Tätä ei ole otettu huomioon. Rakennusoikeuden kasvattamiselle ei löydy ympäristön kannalta perustetta.

Hyvä periaate on että täydennysrakentamisella parannetaan ympäristöä. Suunnitelma kaavamuutoksesta Lammasrinne 2 ja Pähkinärinteentie 33 ei tällä esityksellä sitä tee.

Yhteistyöterveisin,
Pähkinärinne-Seura ry: puolesta

Arno de la Chapelle, pj, arkkitehti

Vastine:
Suunnitelmassa on palattu alkuperäiseen, osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyyn ratkaisuun, jolloin kerrosala on pienempi kuin nähtävillä olleessa ehdotuksessa. Näin ollen vaadittujen autopaikkojen määrä pienenee eikä pysäköintilaitosta tarvitse toteuttaa. Uudisrakennuksen julkisivuihin sekä pysäköintialueen ympärille on tehty parannuksia, jolloin kaupunkikuva ja sopeutuminen ympäristöön on parantunut.

Tarkistukset:
Kerrosalaa on pienennetty ja kerrosluvun merkintä on poistettu LPA-tontilta. Lisäksi kaavamääräyksiä on tarkennettu.

NRO 2

Muistutus:

Muistutus/Valitus koskee asemakaavan muutosta kortteleihin 12158 ja 12163

13.6.2016 päivätty asemakaavakartta n:o 002281

Yleistä

Hanketta perustellaan Pähkinärinteen keskustan "eheyttämisellä". Selvityksessä suunnittelualueesta kuitenkin todetaan että alue on kaupunkikuvallisesti arvokas ja sen tyypillisiä piirteitä ovat erilliset rakennukset ja korttelin nurkkien jättäminen auki. Suunniteltu uudisrakennus sulkee tärkeimmän avoimen kulman ja näin riikoo alkuperäisen kaupunkikuvallisesti arvokkaan miljöön.

Ehdotettu uusi vuokratalo/asuintalo on sijoitettu pysäköintialueelle, joka on useiden alueen asuintalojen käytössä. Kyseisen rakennuksen tarvitsemien autopaikkojen sijoittaminen talon sisään+ omalle tontille ei poista sitä tosiasiaa, että alueen muiden asuintalojen autopaikat näin vähenevät. Jotta ap-normit näiden osalta täyttyisivät, on muita ap-alueita oleellisesti laajennettava sekä osin rakennettava avoin autolaitos.

Asemakaavaehdotuksessa olevat muutokset osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan verrattuna

Vaikka ehdotetun asuintalon kerrosluku on säilynyt ennallaan, sen kerrosala on kasvanut 3440 kerros-m2:stä 4015 kerros-m2:iin ja asuntojen lukumäärä "noin 79:stä" 90:een. Tällainen talomassa poikkeaa täysin Pähkinärinteentien ja Vihdintien välissä olevista alkuperäisistä siroista asuintaloista, joiden arkkitehtuuri on inventoinneissa todettu onnistuneeksi. Samanlaisen ulkoseinämateriaalin (punatiili) valitseminen ei pelasta asiaa. Nykyisissä asuintaloissa on noin 25 asuntoa/talo ja ne ovat viisikerroksisia, mikä osaltaan kertoo mittakaavan muutoksesta. Kaavamuutosehdotuksessa 13.6. päättäjiä yritetään johtaa harhaan kuvaamalla Lammasrinne 3 tornitaloksi. Se on rinteeseen rakennettu 5-kerroksinen talo, jonka 3. kerros on Pähkinärinteentien katutasolla.

Sosiaalisessa mielessä liian ympäristöstä poikkeavassa talossa asuminen luo myös paineita varsinkin siinä asuville lapsille. Liiankin tuoreessa muistissa ovat Pohjois-Haagan vuokrataloissa asuneet koulukiusatut "täitalolaiset" ja Kannelmäen vuokratalojen "lutikkalinnalaiset". Vuokratalot, riippumatta siitä ovatko ne eläkeyhtiön vai kaupungin, pitäisi rakentaa mahdollisimman samanlaisiksi kooltaan ja olemukseltaan kuin naapuritalot. Kaikkiin asuntoihin pitäisi kuulua parveke. Massiivinen punatiili pinta on vankilamainen.

Arviointi/tiedotustilaisuuden 2.3.2016 jälkeen turvonnut uusi talo tarvitsee nyt 72 autopaikkaa. Muutoksista ei ole järjestetty uutta tilaisuutta eikä siitä ole tiedotettu naapuriyhtiöille.

Pahinta suunnitelmassa on muiden autopaikka-alueiden laajentaminen, joka edellyttää alkuperäisten säilyneiden sekä kuluneiden 40 vuoden aikana kasvaneiden puiden kaatamista käytännössä kokonaan. Myös osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa As Oy Pähkinäahon eteläpuolella olevaa ap-aluetta on suurennettu, mutta kuitenkin sen verran vähän, että pääosa ap-aluetta lähinnä olevan talon ja ap-alueen välisestä puustosta on mahdollisuus säilyttää. Nykyisellään on eri tasoilla olevien ap-alueiden välissä olevalle kaistalle kasvanut jonkin verran puita. Uusi kesäkuun suunnitelma edellyttää myös näiden kaatamista laitoksen tieltä. Alimman tason reunassa olevaa rakentamatonta kaistaa on myös kavennettu niin, että siihenkään ei enää mahdu puita. Tästä kaksikerroksisesta autolaitoksesta ei ole tiedotettu naapureille.

Pysäköintisuunnitelmassa (Asemakaavaselostus s. 16) on vanhojen asuintalojen parvekkeet jätetty merkitsemättä asemapiirrokseen. Tämä luo vaikutelman kuin autolaitos olisi kauempana taloista. Tarkoituksellako? (Osallistumis- ja arviointisuunnitelman vastaavaan kuvaan parvekkeet on merkitty.)

Ylin avoin laitostaso on kadun/jalkakäytävän tasossa ja siis samalla tasolla kuin lähimmän asuintalon 1. kerroksen kadunpuoliset parvekkeet. Pysäköintitasolta on suora näkyvyys asuntoihin, mikä oleellisesti vähentää asumisviihtyisyyttä (ja alentaa ko. asuntojen arvoa). Tämän tason alla on osa keskitasoksi määriteltyjä autopaikkoja. Keskitaso jatkuu katottomana noin 17 ap:n verran ja sen alla vuorostaan on osa alatason paikoista. Nykyisten kahdessa tasossa olevien 30 paikan sijaan uudessa suunnitelmassa on 76 paikkaa kolmessa tasossa + Pähkinäahon tontilla olevat ja nykyisen alimman tason paikat, joiden määrä on tosin vähentynyt 60:stä 53:een.

Kaiken kaikkiaan Pysäköintisuunnitelma-piirros on epäselvä ja vaikeaselkoinen. Varsinkaan pysäköintilaitosta esittävä leikkauspiirros ei käytännössä kerro mitään asukkaalle, jonka asuinympäristöä sen toteutuminen radikaalisti muuttaa. Korkeus/leveys suhteet taloa vasten?

Lammasrinne 3 D:ssä on lasten päiväkoti, jonne ajetaan samaa tietä kuin ap-paikoille. Tämä tuottaa noin 50-110 ajoa/vrk vuodesta riippuen. Lapset tuodaan samoihin aikoihin kuin asukkaat lähtevät pysäköintitasoilta työpaikoilleen – ja vastaava päinvastaiseen suuntaan iltapäivällä. Mäki on kohtuullisen jyrkkä ja ajorata kapea. Onko onnettomuusriski otettu huomioon?

Nykyinen parkkipaikka 94 paikkaa tuottaa 188 ajoa/vrk

Päiväkoti Leijonamieli 25 lasta 50 ajoa/vrk (vuonna 2016)

Kaikki huolto-ajot Pähkinärinteentie 33, kulkevat samaa tietä, koska muuta reittiä pääovien eteen ja pihalle ei ole. Erilaiset jäteautot, siivous, huoltoyhtiö, taksit, tavarakuljetukset, ambulanssit.

On kohtuutonta, että LPA 12158/4 ja 12165/2 tontille kaadetaan uuden talon aiheuttama paikoitusongelma. Esim LPA 12160, 12162 puolet alueesta nurmikkona, ei autopaikkoina!

As.oy Pähkinäaholla on jo nyt noin 250 ajoa/vrk parvekkeidensa, ikkunoidensa alla. Nyt määrää halutaan lisätä noin 100:lla/vrk.

Asemakaavaehdotuksessa on kyllä otettu huomioon uuden asuinrakennuksen ympärillä vallitsevat häiriötekijät, mutta ei lainkaan niitä melu- ja saastehaittoja, joita eteläisen pysäköintialueen suurentaminen automäärältään kaksinkertaiseksi, aiheuttaa As.Oy.Pähkinäahon asuintaloille, varsinkin eteläisemmälle (Pähkinärinteentie 33 B). Puut kaadetaan. Mitään näkö-, saaste-, meluestettä Pähkinärinteentien liikenteeseen nähden ei tule jäämään, koska alimmat parvekkeet ovat katutasossa ja ylin avoin autokansi tulee samalle tasolle.

Pelastusautojen nostopaikkoja ei ole otettu huomioon pysäköintilaitosta suunniteltaessa. Mihin ne mahtuvat? Vai eikö niitä tarvita kun parvekkeet on suunnitelmassa poistettu.

Vantaa 10.9.2016 Marjaana Lehtinen 050-5843188

Pähkinärinteentie 33 B 26 01710 Vantaa

jaana.lehtinen@kolumbus.f

Vastine:

Selostuksessa Lammasrinne 3:n taloja kuvataan tornitaloiksi, koska ne ovat yksirappuisia taloja. Myös nimitystä pistetalo käytetään.

LPA-tontin käyttötarkoitus ei muutu ja muistutusten johdosta suunnitelmassa on palattu alkuperäiseen, osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyyn maantasopysäköintiratkaisuun. LPA-tontilla kasvaa puita, koska tonttia ei ole tähän mennessä toteutettu kokonaisuudessaan.

Liikennesuunnittelijan mukaan liikenteen lisääntyminen ei edellytä muutoksia liikennejärjestelyihin.

LPA-tontit 12160-1 ja 12162-3 ovat tarkoitettu kortteleiden 12160 ja 12162 käyttöön, eikä niillä ilmeisesti ole välitöntä tarvetta uusien paikkojen rakentamiseen.

LPA-tontin autopaikkojen pohjoispuolelle rakennetaan häikäisysuojaksi pergola, jossa on köynnössäleikkö.

Pelastusautojen nostopaikkoja ei tässä asemakaavamuutoksessa osoiteta, koska kyseinen tontti ei kuulu kaavamuutosalueeseen. Tilanne pelastusreittien osalta ei muutu, vaan kulku tontille tapahtuu samaan tapaan kuin tähänkin asti.

Tarkistukset:
Kerrosalaa on pienennetty ja kerrosluvun merkintä on poistettu LPA-tontilta. Lisäksi kaavamääräyksiä on tarkennettu.

NRO 3

Muistutus:

MUISTUTUS ASEMAKAAVAMUUTOSEHDOTUKSESTA - Kaavan nro 002281 – Kerrostalo Lammasrinteelle

As Oy Vantaan Pähkinäaho omistaa tontin 92-12-165-2. Muistutuksemme koskee asemakaavan muutosta tontille 92-12-165-5, jonka omistaja on Pähkinähoito Oy.

Nykytilanne:
Yhtiöllämme on yhteensä 40 autopaikkaa, joista 20 autopaikkaa sijaitsee sen omalla tontilla ja 20 autopaikkaa nyt muutoskaavan alueella, tontilla 92-12-165-5. Nykyiset autopaikat ovat maanpäällisiä pysäköintialueita, joita reunustaa tontilla kasvava puusto. Voimassaolevassa asemakaavassa LPA-tontille 12-165-5 on osoitettu vain kahden tontin autopaikkoja (yhtiömme 12-165-2 ja tontti 12-158-4).

Viistoilmakuva etelän suunnasta (kartta.vantaa.fi)

Kaavamuutos:
Asemakaavan muutoksessa alueen autopaikkoja järjestellään uudelleen. Tämä johtuu siitä, että kortteliin 12158 osoitetaan runsaasti lisää rakennusoikeutta ja LPA tontilta 12-158-1 samalla poistetaan kaikki nykyiset As Oy Pähkinäkedon autopaikat.

Asemakaavan selostuksessa on esitetty alueen uusi pysäköintisuunnitelma, jossa tontille 12-165-5 on luonnosteltu kolmeen tasoon rakennettavia pysäköintitiloja. Pysäköintitontille ei ole osoitettu asemakaavassa rakennusoikeutta, joten tarkoituksena lienee, että rakennettava "pysäköintilaitos" olisi avoin kansirakenteinen katos, kuten oheisesta luonnossuunnitelmasta käy ilmi.

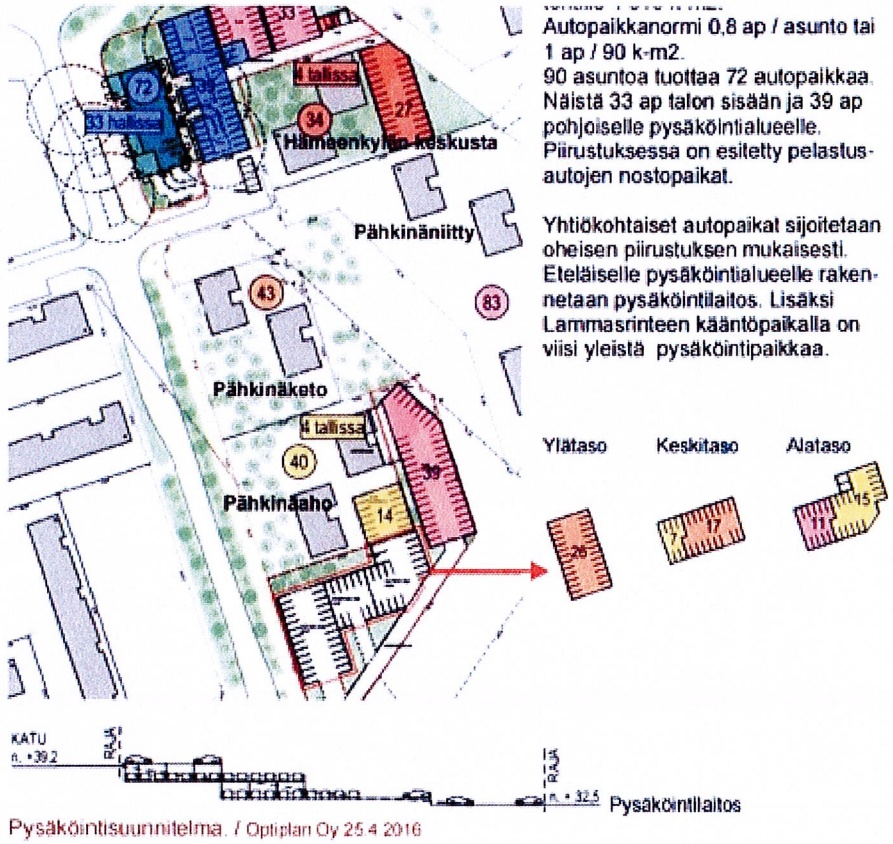

Pysäköintisuunnitelma. / Optiplan Oy 25.4.2016

Asemakaavan selostus, s.16

Muistutus kaavaehdotuksesta:

1. As Oy Vantaan Pähkinäaho katsoo, että vähintään osa tontin 12-165-4 (As Oy Pähkinäketo) autopaikoista tulisi edelleen säilyttää LPA-tontilla 12-158-1 eikä niitä tulisi osoittaa kokonaan eteläiselle LPA-tontille (kaavaselostus s. 16).

   Ehdottomasti tälle kaavan pohjoisosan LPA-tontille, joka rajoittuu vilkkaaseen Lammaslammentiehen, sopii avopaikkojen sijaan rakenteellinen pysäköintilaitos korttelin pohjoisrajaan kiinni rajoittuen. Tällä ratkaisulla on liikennemelua torjuva vaikutus korttelin sisäpihoille päin (liikennemelun ennuste, kaavaselostus sivu 19). Ei ole perusteltua sijoittaa pysäköintipaikkoja haittavaikutuksineen toisen asuntoyhtiön välittömään läheisyyteen, vaan pysäköintitilat tulee ratkaista suunnitteilla olevan uuden talon tontille.

   Edellä mainitun ratkaisun toteutuessa tonttimme viereiselle LPA-tontille jää kaavaehdotuksesta poiketen enemmän suunnittelu- ja sijoitusvaraa, eikä rakenteellista pysäköintilaitosta pidä sijoittaa vain muutaman metrin päähän yhtiömme asunnoista.

2. Vastustamme sitä, että "pysäköintilaitos" sijoitetaan kaavaehdotuksessa esitetyllä tavalla tonttimme etelärajalle siten että se toteutuessaan peittää asuntojemme pihanäkymiä. Esitetyn pysäköintilaitoksen ylä- ja keskitasojen korkeusasemat suhteessa tonttiimme ja asuntoihimme ovat kaava-asiakirjoista vaikeasti hahmotettavissa. Autopaikkojen rakennusalaa ei ole kaavakartassa mitenkään rajattu.

3. Asemakaavaehdotukseen ei ole tehty kaavaselostuksessa esitettyä viherkaistaa tonttimme ja LPA-tontin 12-165-5 väliin. Viheralue tulee merkitä LPA-tontin alueelle vähintään kaavaselostuksessa esitetyllä tavalla ja viheraluetta vastaava autopaikkojen sijoittumista rajoittava rakennusala tulee merkitä kaavaan.

4. Kaavakartta on ristiriitainen siltä osin, että siinä on LPA-tontille 12-165-5 osoitettu rakennuksen kerrosluku II, mutta tontilla ei ole kuitenkaan rakennusoikeutta. Vastustamme sitä, että LPA-tontille 12-165-5 sallitaan kaavassa kaksikerroksinen pysäköintilaitos. Tästä johtuen esitämme, että LPA-tontin 12-165-5 rakentamista ohjaamaan asemakaavaan lisätään pysäköinnin rakentamista tarkemmin ohjaava kaavamääräys, jonka mukaan rakenteelliset pysäköintitasot tulee toteuttaa porrastaen alueen luonnolliseen korkeusasemaan ja yhtiömme tonttiin sopeuttaen. Ehdotamme autojen lisäpaikoitukseen sijaintia LPA-alueen 12-165-5 eteläpuolella olevaa hoitamatonta puistokaistaletta.

5. Koska uusista rakennettavista pysäköintilaitoksista syntyy yhtiöllemme kunnossapitokustannusten nousua, tulee asia ottaa korvausasiana huomioon alueen rasitesopimuksia uudistettaessa.

6. Suunnitelmasta puuttuu selvitys kevyen liikenteen läpikulusta omille tonteille häiritsemättä Asunto Oy Vantaan Pähkinäahon asukkaita.

Vantaalla 31.8.2016

Asunto Oy Vantaan Pähkinäaho

Eero Ahola, hall. pj Anu Vikman

Vastine:

1. Yhtiön tontille ei mahdu kahtakymmentä ainakaan normilevyistä autopaikkaa. Pysäköintisuunnitelmassa tontille on laskettu 14 autopaikkaa sekä neljä autotallipaikkaa ja loput 22 autopaikkaa viereiselle LPA-tontille. Tältä osin kaavamuutos ei muuta nykyistä tilannetta. Uuden rakennuksen kerrosalan pienentämisen myötä LPA-tontille 12-165-5 ei tarvitse rakentaa pysäköintikantta, vaan kaikki paikat voidaan toteuttaa maantasopaikkoina.

2.-3. Katso edellinen kohta. Parvekelinjan ja pysäköintipaikkojen väliin jää kahdeksan metrin viheralue ja autopaikkoja rajataan pergolalla ja aidoilla sekä istutuksilla.

4. Katso kohtaa 1. Ehdotusvaiheessa oli esitetty pysäköintikantta, ei laitosta. Pysäköintikantta koskeva kerrosluku poistetaan, koska kaikki autopaikat on mahdollista toteuttaa maantasossa. Pysäköintikantta ei lasketa kerrosalaksi, siksi sillä ei tarvitse olla osoitettu rakennusoikeutta, mutta kerrosluku pitää olla.
5. Rasitesopimukset ja niihin liittyvät korvaukset eivät ole kaava-asioita.
6. Asunto Oy Pähkinäkedolle tontilla 12-165-5 osoitetuilta pysäköintipaikoilta on tarkoitus kulkea omalle tontille katualueen kautta. Tämä osoitetaan havainnekuvassa.

Tarkistukset:
Kerrosalaa on pienennetty ja kerrosluvun merkintä on poistettu LPA-tontilta. Lisäksi kaavamääräyksiä on tarkennettu.

NRO 4

Muistutus:

MUISTUTUS VANTAAN KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Pähkinähoito Oy hakee asemakaavamuutosta Lammasrinteelle (002281).

Katson, ettei kaavan tulisi edetä virallisella tasolla ennekuin Pähkinähoito Oy hoitaa osakeyhtiölainmukaiset velvoitteet omistajiin nähden. Pähkinähoito Oy ei ole osoittanut suunnitelmia (yhtiökokouksessa) siitä miten yhdenvertaisuus toteutuu kaikille Pähkinähoito Oy:n omistaville kun se myy neljän asunto-osakeyhtiön käyttämät parkkipaikat ulkopuoliselle omistajalle. Nämä neljä asunto-osakeyhtiötä ovat myös eriarvoisessa asemassa ostaessaan mahdollisia parkkipaikkoja, joita Pähkinähoito on toisaalla myymässä muille asunto-osakeyhtiöille (osakkaille).

Vain muutamalle Pähkinähoidon osakkeenomistajalle rakennetuissa parkkipaikoissa, ilman Pähkinähoito Oy:n omistajien hyväksymää suunnitelmaa, puhutaan peitellystä osingonjaosta. Pähkinärinteen parkkipaikat ovat kaikki kunnostuksen tarpeessa.

Pähkinähoito Oy on perustettu hoitamaan parkkialueita - ei myymään niitä osakkaiden eli asunto-osakeyhtiöiden kustannuksella. Pähkinähoidon olemassaolon rahoitus tulee suunnitella muuten kuin parkkialueiden myynnillä.

Asiasta keskusteltiin kaavatilaisuudessa Lammasrinteellä keskiviikkona 2.3. 2016, mutta asialle ei tehty sen jälkeen mitään, mikä olisi edistänyt asian valmistumista.

Myös Pähkinärinteen autopaikkakaavasta on todistettavasti löydetty laskelmavirheitä, jotka vaikuttavat niin kaava-asiaan, että mahdollisiin autopaikka-alueiden myyntiin.

Yhteistyöterveisin

Markku Haverinen
As. oy Pähkinätorppa (omistaa Pähkinähoito Oy:n osakkeita) / hallituksen jäsen
Lammaslammentie 13 c 57
01710 Vantaa
0400-599565
markku.haverinen@pp.inet.fi

Vastine:
Esitetyt asiat eivät ole kaava-asioita.

Tarkistukset:
-

26 § Asemakaavamuutos 002187 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 91 Länsimäki / Pallas

VD/3371/10.02.04.01/2013
HP/TLA/VKA/ESA/SRU/ET/JB

Purettavaksi suunnitellun Pallas-koulurakennuksen tilalle on ensisijaisesti tarkoitus rakentaa asuntoja. Samassa yhteydessä on selvitetty, tarvitaanko Länsimäen muutosalueella aluevarausta esimerkiksi julkisten lähipalvelu- tai liikerakennusten korttelialueelle. Kaavatyö kohdistuu kokonaan Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa 11 000 k-m2 (n. 160–180 asuntoa).

Asemakaavamuutos koskee kortteleita 91204, 91205 ja 91206, kaupunginosassa 91, Länsimäki. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa kortteleita 91204 ja 91206.

Tonttijako ja tonttijaon muutos koskee tonttia 2 korttelissa 91204, tonttia 2 korttelissa 91205 sekä tontteja 2 ja 3 korttelissa 91206.

Alue sijaitsee Länsimäen 91. kaupunginosassa, rajoittuen lännessä Länsimäentiehen, etelässä Pallastunturintiehen, idässä Kuru- ja Juoksuhaudanpuistoihin sekä pohjoisessa Vartiotiehen ja kortteleihin 91231 ja 91232.

Kaavan hakija
Vantaan kaupunki, Yrityspalvelut.

Maanomistus
Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaavatyö on tehty kaupungin työnä.

Yleiskaava
Kaava-alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa merkitty julkisten palvelujen ja hallinnon alueeksi, jonka länsireunaa sivuaa varaus 110 kV:n voimansiirtolinjalle (Z1). Alue sijaitsee lisäksi, kaakkoisosaa lukuun ottamatta, tärkeällä pohjavesialueella (pv).

Asemakaava
Asemakaavan muutosalueelle on kaavoitettu uutta asuntorakentamista ja uusi pieni yleisten rakennusten korttelialue Länsimäen koulun ja Pallastunturintien väliselle alueelle. Muilta osin muutosalueen toiminnat säilyvät entisinä.

Asemakaavan muutoksella yleisten rakennusten korttelialue (Y) muutetaan julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueeksi (YL), yleisten rakennusten korttelialueeksi (Y), asuinkerrostalojen korttelialueiksi (AK) ja asuinrakennusten korttelialueeksi (A.)

Rakennusoikeutta AK- ja A-korttelialueille on osoitettu yhteensä 11 000 kerrosalaneliömetriä ja YL ja Y-korttelialueille 15 300 kerrosalaneliömetriä.

Asuinkerrostalojen korttelialueet ovat jatkumo eteläpuolen Suunnistajankujan kuusikerroksisille kerrostaloille. Näiden korkeampien Länsimäentien itäpuolta seuraavien kookkaampien rakennusten rivistö saa päätepisteensä Länsimäen koulun koulurakennukseen.

Muutosalueen matalampi asuntorakentaminen sijoittuu alueen itäosaan ja muistuttaa rakenteeltaan ja massoiltaan ympäristön kaksikerroksista rivitaloympäristöä.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 14.6.2013.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä jätettiin yhteensä yksitoista (11 kpl).

Mielipiteitä on tullut useassa erässä kaavatyön aikana. Kaavatyö on sen vuoksi työn aikana ollut kaksisuuntainen, tietoa on jaettu ja tietoa ja toivomuksia on vastaanotettu, tarkka erittely eri vaiheiden huomioon ottamisessa ei sen vuoksi oikein ole kartoitettavissa.

Mielipiteissä tuotiin esille muun muassa seuraavia näkemyksiä ja esityksiä:

Koulutontille tulee rakentaa korvaava iso hiekkakenttä, puistoalueita ei tule pilkkoa tai pienentää, länsiosan ulkoilureitti tulee säilyttää, Vartiotien jatkeen risteyskohdan turvallisuutta tulee parantaa tai katkaista yhteys kokonaan, ajoliikenne koulutontin läpi tulee estää, asuntorakentaminen voi olla tehokastakin 11 000–13 000 k-m², kohteesta tehtävä meluselvitys, melutorjunta on hoidettava tonteilla, alueelle vain kovan rahan tai osaomistusasuntoja, alueelle vain matalaa rakentamista, urheilukenttä koulun länsipuolelle, enemmän kasvuston suojaa olemassa oleville naapuruston asuinrakennuksille, koulun piha rajattava/aidattava, koulun liikenne Pallastunturintien tai Vartiotien kautta, alueelle tulee varata alue lähialueita palvelevalle monitoimitilalle, Kurupuiston puoli muutosalueesta tulee rakentaa I–II-kerroksisilla rakennuksilla, selvitettävä hammashoitolarakennuksen käyttö tulevaisuudessakin kokoontumis- ja harrastetilana, pysäköinnin mitoitus tarkistettava mitoitusohjekokoilun mukaiseksi, nuoriso- liikunta- ja tilapalvelujen käyttöön varattava tilat asukkaiden ja toimijoiden hyvinvoinnin ja osallisuuden edistämisen mahdollistamiseksi, alueelle vain rivitaloja ei 5-kerroksisia rakennuksia, lasten koulutiet säilytettävä turvallisina, alueelle saatava vielä yksi pieni sisäliikuntatila päivisin koulun ja muulloin asukkaiden liikuntamahdollisuuksien edistämiseksi.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).
Kaavatyö kohdistuu kokonaan Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa (11 000 k-m2, n. 160–180 asuntoa).

Sopimus
Asemakaavaan ei liity toteuttamissopimusta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 18.5.2015 § 16

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 18.5.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002187 sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus, 91 Länsimäki / Pallas,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 25.5.2015 § 46

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja va.:n esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 18.5.2015 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002187 sekä tonttijakoehdotus ja tonttijaon muutosehdotus, 91 Länsimäki / Pallas, ja
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 17.6.2015–17.8.2015. Nähtävilläoloaikana saatiin kaksi muistutusta, joissa toivottiin alueelle omistusasuntoja, rivitaloja sekä sisäliikuntatiloja.

Kaavalausunnot

Kaupunkisuunnittelulautakunta/Kaupunginhallitus päätti 18.5.2015 pyytää tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin yhteensä kymmenen ja saatiin viisi. Lausunnot on otettu huomioon uudessa asemakaavamuutosehdotuksessa.

Tehdyt tarkistukset
Nähtävilläolon, muistutusten ja lausuntojen saamisen jälkeen on päädytty ehdotuksessa ollutta merkittävästi tehokkaampaan asuinrakennusten rakentamiseen pienentämättä olemassa olevaa viheralueen pinta-alaa. Muutos edellyttää asemakaavamuutosehdotuksen uutta käsittelyä kaupunkisuunnittelulautakunnassa.

Asemakaavan muutos
Asemakaavan muutosalueelle kaavoitetaan uutta asuntorakentamista ja uusi yleisten rakennusten korttelialue. Koulun korttelialueen kokoa pienennetään vastaamaan olemassa olevan koulun aluetta. Koulun korttelialueen rakennusoikeutta lisätään ja asemakaavamääräyksiä yksinkertaistetaan. Voimajohtoalueella puistoalue on muutettu suojaviheralueeksi. Vartiotien kiertoliittymän tilavarauksen takia suojaviheraluetta pienennetään kaava-alueen pohjoisreunassa. Kurupuistoa laajennetaan noin 500m^2. Asemakaavamuutosalueelle osoitetaan uusi katualue, joka toimii yhteytenä Pallastunturintieltä Länsimäen koululle ja alueen uusille tonteille.

Rakennusoikeutta AK- ja A-korttelialueille osoitetaan yhteensä 24 100 k-m^2. AK-korttelialueiden käyttöön yhteistä enintään viisikerroksista pysäköintitaloa varten osoitetaan LPA-tontti. Lisäksi YL-korttelialueelle (Länsimäen koulu) osoitetaan kerrosalaa 30 000 k-m^2 ja Y-korttelialueelle (asukkaiden yhteiskäyttörakennus) 1 400 k-m^2.

Osittain asemakaava-alueen ulkopuolista kiinteistöä palveleva LPA-tontti kaavamääräyksineen säilytetään ennallaan.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on päivitetty (28.9.2016 ja 4.10.2016) ja päivityksistä lähetetty tieto osallisille.

Sopimus
Asemakaavan muutosehdotukseen ei liity sopimuksia.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Kaavatyö kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa uutta asuntokerrosalaa (24 100 k-m^2, n. 320 asuntoa).

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaavatyö on tehty kaupungin työnä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 15

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 ja 32 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002187 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 91 Länsimäki / Pallas,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 26

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään

a) asettaa uudelleen nähtäville 30 päiväksi MRA 27 ja 32 §:n mukaisesti 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002187 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 91 Länsimäki / Pallas, ja
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Asemakaavamuutoksen selostus 13.3.2017

Täytäntöönpano: Kaupunkisuunnittelu

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Vesa karisalo, puh. 8392 2684
asemakaavasuunnittelija Jari Jokivuo, puh. 8392 2993
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

002187 PALLAS
91 LÄNSIMÄKI

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 13.3.2017 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002187.
Kaavoitus on tullut vireille 14.6.2013.

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos: Kaupunginosa 91, Länsimäki, korttelit 91205 ja 91206 sekä katu-, virkistys- ja erityisalueet. (Kumoutuvan asemakaavan korttelit 91204-91206 sekä katu- ja virkistysalueet.)

Tonttijako: osa korttelista 91205.

Tonttijaon muutos: kortteli 91206.

Asemakaavan muutoksen tavoitteena on sijoittaa puretun Pallas-koulun tontille asumista tiivistäen samalla kaupunkirakennetta ja ottaen huomioon soveltuvuus lähialueeseen. Vanha koulun hammashoitola jää Länsimäen asukkaiden yhteiskäyttöön.

Alue on kaupungin omistuksessa.

Kaavan laatija: Jari Jokivuo, asemakaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki, jari.jokivuo@vantaa.fi, puhelin 09 8392 2993.

1.1 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Suunniteltava alue sijoittuu Länsimäkeen Länsimäentien itäpuolelle ja Pallastunturintien pohjoispuolelle.

1.2 KAAVAPROSESSIN VAIHEET

Hanke tuli vireille, osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) valmistui 14.6.2013.

Vireilletulovaiheen kuuleminen järjestettiin 14.8.2013 - 30.8.2013.

Avoin yleisötilaisuus kaavamuutoksesta järjestettiin 27.5.2014.

Hanke oli ehdotuksena Vantaan kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.5.2015 ja kaupunginhallituksessa 25.5.2015.

Asemakaavan muutoksen, tonttijaon ja tonttijaon muutoksen ehdotus oli nähtävillä muistutuksia varten 17.6.2015 - 17.8.2015.

OAS päivitettiin 28.9.2016 ja 4.10.2016. Asemakaavamuutoksessa pyritään aiempaa ehdotusta merkittävästi tehokkaampaan asuinrakentamiseen puistoalueita pienentämättä.

Kaavamuutos sekä tonttijako ja tonttijaon muutosehdotus on muutettuna uudelleen kaupunkisuunnittelulautakunnassa 13.3.2017.

1. PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI
1.2 KAAVAPROSESSIN VAIHEET
1.3 LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA
1.4 LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

2. TIIVISTELMÄ 4

3. LÄHTÖKOHDAT 5

3.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA 5
3.2 SUUNNITTELUTILANNE 12

4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET 16

4.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO 16
4.2 TYÖN AIKAISET TARKISTUKSET 16
4.3 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ 16
4.4. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET 17
4.5 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT 18

5. ASEMAKAAVAN KUVAUS 19

5.1 KAAVAN RAKENNE 19
5.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 20
5.3 ALUEVARAUKSET 20
5.4 KAAVAN VAIKUTUKSET 21
5.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT 24
5.6 NIMISTÖ 24

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS 25

7. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET 25

8. ASEMAKAAVAN SEURANTALOMAKE

9. ASEMAKAAVAKARTTA, ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA –MÄÄRÄYKSET PIENENNENNÖKSINÄ

10. HAVAINNEKUVAT

11. VESIHUOLLON ESISUUNNITELMA

1.3 LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- asemakaavan seurantalomake
- asemakaavakartta, asemakaavamerkinnät ja -määräykset pienennyksinä
- asemakaavan havainnekuvat
- vesihuollon esisuunnitelma

1.4 LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Länsimäen koulu, Pallas-koulun suppea rakennushistoriallinen selvitys, Arkkitehtitoimisto iiro Toivonen Oy, 31.10.2012.
- Päätös määräaikaisen pysäköintikokeilun mitoitusohjeesta uusissa keskusta-alueiden kerrostalokohteissa, Vantaan kaupunkisuunnittelulautakunta 9.12.2013
- Päätös auto- ja polkupyöräpaikkojen mitoitusohjeesta koskien toimisto- ja liiketiloja, Vantaan kaupunkisuunnittelulautakunta 15.2.2016
- Fazerilan pohjavesialueen suojelusuunnitelma 31.8.2015, Ramboll Finland Oy
- Ympäristömeludirektiivin mukainen liikennemeluselvitys Vantaalta, Sito Oy, 2012
- Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930 - 1979 inventointiraportti, Amanda Eskola, Vantaan kaupunki 2002.
- Vantaan kaupungin kiinteiden esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi, Vantaan kaupunki, 2000
- Ensimmäisen maailmansodan aikaiset Vantaan Länsimäen linnoitukset, inventointikertomus John Lagerstedt, Vantaan kaupunki & Urban II hanke, 2003
- historialliset kartat, http://kartta.vantaa.fi, Vantaan kaupunki
- tilastotietoa:http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset /vantaa_alueittain_ja_aluejaot

2. TIIVISTELMÄ

Puretun Pallas-koulun ja kentän alueelle pyritään osoittamaan tontit enimmillään seitsemänkerroksisille asuinkerrostaloille sekä itäpuolelle tontti enintään kaksikerroksisille rivitaloille tai luhtikäytävätaloille. Säilytetystä terveydenhuoltorakennuksesta tulisi asukkaiden yhteiskäyttötilaa. Asemakaavamuutosalueeseen kuuluu myös pohjoisempi Länsimäen koulun alue, ympäröiviä pysäköinti-, katu- ja viheralueita. Asemakaavamuutoksen yhteydessä tehdään sitova tonttijako. Poistuvan Pallas-koulun urheilukentän korvaa Länsimäen koulun laajennuksen yhteydessä tehty tekonurmipintainen pieni lähikenttä sekä Rajakylän liikuntapuiston tarjoamat palvelut. Yhteys liikuntapuistoon on järjestetty Länsimäentien yli kaava-alueen sivussa kahdella kevyen liikenteen sillalla.

Asemakaavamuutos tehdään kaupungin omasta aloitteesta.

Havainnekuva alueen keskeisimmästä osasta.

3. LÄHTÖKOHDAT

3.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Alueen ydin muodostuu Länsimäen koulujen suuresta tontista. Pohjoisosan käytössä oleva koulurakennus on valmistunut vuonna 1989. Tontin kaakkoisosasta purettiin noin vuosi sitten Pallaksen koulurakennus ja asuinrakennus, molemmat vuodelta 1979. Jäljellä on samana vuonna valmistunut terveydenhuoltorakennus. Lounaiskulmassa on hieman muuta maantasoa alempana oleva koulujen sorapintainen urheilukenttä. Koko aluetta rajaa lännessä voimajohtolinja, jonka alle on syntynyt vehreä meluvalli. Itäosassa on kouluja vanhempaa mäntypuustoa, joka liittää alueen laajempaan Juoksuhaudanpuistoon.

3.1.2 Luonnonympäristö

Alueella ei ole varsinaista luonnonympäristöä. Alueella on paljon mäntyjä, joiden ympäristö on osaksi asfaltoitu kestämään kulutusta. Itäosan männyistä varttuneimmat ovat peräisin ajalta ennen koulurakennuksia. Alueen eteläosa koulun sivussa on täyttömaalle rakennettu ja joitakin rakentamisen ajan suojattuja ja säilyneitä vanhoja mäntyjä lukuun ottamatta puut on istutettuja.

Maisemakuva ja -rakenne

Maisemassa muutosalue on melko huomaamaton. Länsimäentiellä alueen ohi ajettaessa aluetta ei juuri näe koulun sivulle rakennetun maavallin takia. Itäsuunnasta havupuut peittävät näkyvyyttä merkittävästi.

Muutosalueen eteläpuolella sijaitsee seitsemänkerroksisia kerrostaloja vuosilta 1976 - 1977, itäpuolella vuosina 1979 ja 1981, koillispuolella vuonna 1990 ja pohjoispuolella vuosina 1983 ja 1985 rakennettuja, lähes yksinomaan kaksikerroksisia rivitaloja.

Länsimäentien sivussa on koko sen matkaa hallitseva ja asuntoalueelle luonteen antava voimajohtolinja.

Vesistöt ja vesitalous

Pohjavedet

Pääosa asemakaavamuutosalueesta kuuluu Fazerilan pohjavesialueeseen. Alue ei sijaitse pohjavesialuerajauksen sisäpuolisella Fazerin vedenottamoiden suojavyöhykkeellä. Pohjavesialue on kartoitettu hydrogeologisin perustein. Pohjaveden pinta lähimmässä pohjavesiputkessa Pallastunturintien ja Pallastunturinkujan kulmauksessa on vaihdellut vuosina 1996 - 2014 välillä +29,00 - +31,53. Fazerilan pohjavesialueen suojelusuunnitelma valmistui 31.8.2015. Suojelusuunnitelman mukaan pohjavesialueen rajaus on merkittävä kaikkiin kaava-asteisiin.

Hulevedet

Kaava-alueella muodostuvat hulevedet johdetaan nykyisellään suoraan yleiseen hulevesiverkostoon. Alueen maaperä on hyvin vettä läpäisevää, joten päällystämättömille osille tuleva sadevesi imeytyy maaperään.

Kasvillisuus ja eläimistö

Asemakaavamuutosalueella ei ole tehty merkittäviä havaintoja kasveista eikä eläimistöstä.

Maaperä

Alue sijaitsee kaupungin maalajikartan mukaan täytemaan ja rakennetun maan alueella. Paikalla on olut aikoinaan soran/maa-aineksen otto-alueita. Nykyinen maanpinta on alueella noin tasolla +31…+37. Osa kaivannoista on täytetty myöhemmin usean metrin paksuudelta. Muuallakin alueella on pinnassa osittain täytemaakerros. Täytteen laadusta ei ole tietoa.

Pintakerrostuman alapuolella on silttiä tai/ja savea noin 0-5 metriä. Hienorakeisen kerrostuman alapuolella on vaihtelevan paksuinen kerros kitkamaata, mahdollisesti hiekkaa.

Maapeitteiden paksuus vaihtelee alueella noin 1-17 metriä. Pohjavedenpinnan tasosta ei ole tietoa. Kalliopinta syvenee itään ja etelään mentäessä.

Ote Vantaan kaupungin maalajikartasta

Rakennettavuus maaperän suhteen
Rakennukset suositellaan perustettavaksi alueella paaluilla. Maatäyttöjen laatu ja pilaantuneisuus tulee selvittää seikkaperäisesti. Rakentamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset

Länsimäessä asui vuoden 2016 alussa noin 5 600 henkeä. Länsimäen väkiluku on ollut viimeisen kymmenen vuoden ajan lähes tasaisesti samansuuruinen. Väestömäärän ennustetaan kasvavan hitaasti myös seuraavan kymmenen vuoden kuluessa. Ennusteen mukaan Länsimäen asukasluku vuonna 2026 on noin 5740 henkilöä.

Ikärakenteeltaan Länsimäessä on suhteellisesti eniten 45 - 64 -vuotiaita. Lähes yhtä suuri on 25 - 44 -vuotiaiden osuus. Kymmenen vuoden kuluessa ikärakenne pysyy suunnilleen samanlaisena, yli 75-vuotiaiden osuudessa tapahtuu prosentuaalisesti eniten lisäystä.

Asuminen

Kaava-alueella on Länsimäen koulurakennus sekä Pallaksen koulun yhteyteen kuulunut terveydenhuoltorakennus. Suunnittelualueella ei ole asuinrakennuksia.

Palvelut ja työpaikat

Suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä sijaitsee kohtuullisesti palveluita.

Länsimäen koulu ja musiikkiopisto ovat tontin pohjoisosassa kaavamuutosalueella. Länsimäen koululta noin 300m luoteeseen sijaitsee Rajakylän koulu liikuntatiloineen. Rajakylän ja Latupuiston päiväkodit ovat samassa suunnassa. Länsimäen koulun tontilla on uusi tilapäinen päiväkoti. Entisen Pallaksen koulun hammashoitolarakennuksen tiloissa toimii kulttuurikuntola KUKU. Kaava-alueen vieressä Pallastunturintien eteläpuolella sijaitsee myymälä-kirjastorakennus. Rakennuksessa on kirjaston lisäksi päivittäistavaramyymälä ja ravintola. Etelässä noin 100m etäisyydellä on Kuntopuiston sivussa Kuntopuiston päiväkoti. Länsimäen eteläosaan keskusta-alueelle sijoittuvat evankelisluterilainen Länsimäen kirkko, apteekki, terveysasema, muutama ravintola ja päivittäistavaramyymälä. Mellunmäen metroasemalle on matkaa kaava-alueelta noin 950 metriä. Kaava-alueella painottuu asuminen ja sen palvelut. Lähin suurempi työpaikkakeskittymä on pohjoisessa Porvoonväylän ja Kehä II:n tuntumassa oleva Vaaralan teollisuusalue. Siellä sijaitsevat mm. Fazerin leipomo ja makeistehdas, Valion Vantaan meijeri sekä Ruskon Betoni Oy:n Vantaan tehdas.

Yhdyskuntarakenne

Länsimäen kerrostalovaltainen asuntoalue on tiivis sijoittuen pohjois-eteläsuunnassa Länsimäentien varrelle. Alue tukeutuu etelässä Helsingin puolella metroasemaan, pohjoisessa liikenteellisesti Porvoonväylään ja Kehä III:een. Helsingin puolella Mellunmäen metroasema on tärkeä joukkoliikenteen pysäkki Länsimäen asukkaille. Alun perin Länsimäen eteläosaan Helsingin rajalle suunniteltu metroasema rakennettiinkin Helsingin puolelle Mellunmäkeen. Länsimäkeläiset suuntaavat matkansa metroasemalle ja aseman yhteydessä oleviin myymälöihin. Tästä syystä Länsimäki on jäänyt ilman vahvaa omaa palvelukeskustaa.

Kaupunkikuva

Länsimäen asuntoalue on tyypillinen 1970-luvun lopulta lähtien syntynyt kerrostalovaltainen lähiö. Länsiosassa etelä-pohjoissuunnassa voimakkaan ilmeen antaa Helsingin puolelle jatkuva voimajohtolinja ja sen vierellä kulkeva Länsimäentie. Länsimäentien varren kerrostalot ovat paikoin selkeästi aikansa postmodernistista arkkitehtuuria edustavat. Omalla tavallaan komeat julkisivut jäävät pysäköintikenttien ja voimajohtolinjan varjostamiksi. Keskellä asuinaluetta näyttäytyy toisenlainen Länsimäki, viihtyisä puistoissa kulkeva Länsimäentien suuntainen asukkaille tärkeä kävelyreitti. Idässä erityisesti Myllymäen karu avokalliomaasto ja linnoitusrakenteet ovat luonteenomaisia. Täältä maisema avautuu itäsuuntaan Westerkullan kartanon kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen kartanoympäristöön ja maanviljelysmaisemaan.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Kaavamuutosalueelta ei ole tiedossa esihistoriallisen ajan arkeologisia kohteita.

Viimeksi vuonna 2004 inventoitiin ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoitusrakenteet Länsimäessä. Kaavamuutosalue kuului lähes kokonaan inventointialueeseen. Kaava-alueelta ei löytynyt linnoitukseen liittyviä rakenteita. Alueesta itä-kaakkoon Myllymäen kallioilla sijaitseva tukikohta II muodostaa merkittävän kokonaisuuden Suomen ensimmäisen maailmansodan linnoittamisen

historiassa. Asukkaat pitävät linnoitusrakenteita tärkeinä ja niiden koetaan nostavan alueen arvoa sekä luovan alueelle historiallista perspektiiviä.

Virkistys

Suunnittelualueen länsipuolella on merkittävä liikuntapaikka, Rajakylän liikuntapuisto. Liikuntapuiston perusparannustyö on kesken.

Myllymäen kunnostetut linnoitusrakenteet ja sinne merkityt ulkoilureitit ovat asukkaille tärkeitä.

Suunnittelualueella ei ole kaupungin hoitamia leikkipuistoja. Läheisyydessä on Kuntopuiston aidattu leikkipaikka noin 300m etäisyydellä. Toisella puolen Länsimäentietä noin 500m etäisyydellä on osittain aidattu Keihäspolun leikkipuisto.

Lähin pieni pelikenttä ja ulkoiluvälineet ovat Kurupuiston alueella aivan suunnittelualueen vieressä.

Liikenne

Ajoneuvoliikenne

Länsimäentie on pääväylä. Autoliikenteen määrä kadulla vuonna 2014 oli noin 11 300 moottoriajoneuvoa arkivuorokaudessa. Tästä raskaan liikenteen osuus oli 7 %.

Ajoneuvoliikenne koululle kulkee Vartiotien ja Pallastunturintien kautta.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenne liikennöi Länsimäentiellä. Länsimäessä käytettävissä olevia bussilinjoja ovat runkolinja 562, 572 Mellunmäen ja Myyrmäen välillä, 587 Leppäkorpeen, 588 Länsisalmen koululle kiertävä linja, uusimpana palvelulinja 811, Kivikko - Länsimäki - Rajakylä.

Kävely ja pyöräily

Länsimäentien kaksi rakennettua siltaylitystä tuovat kävelijät ja polkupyöräilijät suoraan koulutontin rajalle. Lisäksi koulutontin kaakkoisnurkan kohdalla on kävely- ja polkupyöräliikenteen alitus Pallastunturintien ali.

Asemakaavan muutostyön yhteydessä tutkitaan Länsimäen koulutontin koillisnurkan kautta menevän kevyen liikenteen raitin paikka. Koulutontin kautta ohjattu yleinen jalankulku- ja polkupyöräreitti ei koulun toiminnan kannalta ole optimaalinen. Koulutoiminnan kannalta on toivottavaa, ettei koulutontille, joka on koulun valvonnassa, ohjata läpikulkevaa yleistä raittia.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Pallastunturintielle on vuonna 1969 rakennettu 200mm halkaisijaltaan oleva vesijohto sekä vuonna 1975 rakennettu 300mm hulevesiviemäri. Vuonna 1978 rakennettu 300mm jätevesiviemäri kulkee kaava-alueen kaakkoiskulmalla.
Nykyinen suurin veden huipputuntikulutus kaavoitettavalla alueella on 1 l/s. Uuden kaavan mahdollistaman rakentamisen myötä huipputuntikulutus tulee olemaan 1,5 l/s. Nykyisen verkoston kapasiteetti on riittävä kaavamuutoksen aiheuttaman vedenkulutuksen lisääntymiseen.

Vesijohtoverkko kuuluu Hakunilan painepiiriin. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon ja Tikkurilan painepiirin kautta. Hakunilassa sijaitsevan vesitornin tilavuus on 1000m^3, HW = +94,00 ja NW = +88,00. Lisäksi käytössä on alasäiliö, jonka tilavuus on 2700m^3. Vesijohtoverkon alin painetaso kaava-alueella on noin + 85.00 ja ylin on noin + 95.00.

Jätevesiviemäröinti

Kaava-alueen kaakkoisreunalle on vuonna 1978 rakennettu 300mm jätevesiviemäri, johon nykyinen koulurakennus on liitetty. Viemäri joka johtaa jätevedet etelään Kuntopuiston halki Helsingin puolelle. Helsingin verkostosta jätevedet päätyvät Viikinmäen keskuspuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Kaava-alueen kaakkoisreunalle on vuonna 1978 rakennettu 400mm hulevesiviemäri, johon purettu koulurakennus oli liitetty. Pallastunturintiellä on vuonna 1975 rakennettu 300mm hulevesiviemäri, joka kulkee Suunnistajanpolun kautta Länsimäentien hulevesiviemäriin. Kaava-alueen lounaiskulmassa kevyenliikenteenväylällä on 300 mm hulevesiviemäri, joka liittyy Länsimäentien hulevesiviemäriin Länsimäentien ja Pallastunturintien risteyksessä. Tulevan Vuontiskeron kohdalla on hulevesiviemäri, joka johtaa pohjoisemman koulurakennuksen hulevedet Pallastunturintien hulevesiviemäriin.

Pohjavesialueen takia hulevesien hallinta on toteutettava siten, että laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen ei aiheuteta.

Kaukolämpö

Kaukolämpöjohto on asennettu Kurupuiston puistoalueelle suunnittelualueesta itään. Puretun Pallas-koulun hammashoitolarakennus sekä länsimäen koulu ovat kaukolämmön piirissä. Tontin kautta kulkeva johtoreitti on asemakaavassa rasitteena Länsimäen koulun tontilla.

Sähköverkko

Alueen jakeluverkostoa hoitaa Vantaan Energia sähköverkot Oy.

Länsimäentien sivussa on Helen Oy:n voimajohtolinja. Avojohdot pylväineen muodostavat maisemassa hyvin näkyvinä voimakkaan aiheen koko matkallaan Länsimäentien sivussa. Johtoalue on kaavamuutosalueella rakentamaton. Johtoalueella on maavalli, joka on paikoin melko korkean kasvillisuuden peitossa. Todennäköisesti Helen tulee tulevaisuudessa tarkistamaan ja rajoittamaan kasvillisuuden korkeutta alueella.

Ympäristöhäiriöt

Voimajohtolinja

Kaava-alueen sivussa Länsimäentien suuntaisesti sijaitseva 110kV:n ilmajohtolinja aiheuttaa johtoalueella rajoituksen kasvillisuuden korkeudessa ja rakentamisessa.

Liikennemelu

Länsimäentien ajoneuvoliikenteen aiheuttama liikennemelu ja hiukkaspäästöt on otettava huomioon alueen suunnittelussa. Kaavoituksessa ja rakentamisessa huomioon otettavat ohjearvot on annettu Valtioneuvoston päätöksessä 993/1992. Päätöksessä ohjearvot on annettu päiväajan klo 7-22 ja yöajan klo 22-7 keskiäänitasoina. Päätöksessä ei ole esitetty ohjearvoja hetkittäisille maksimiäänitasoille. Asumiseen tarkoitettavilla alueilla melutaso ei saa ylittää ulkona päivällä 55dB keskiäänitasoa eikä yöllä 50dB keskiäänitasoa. Uusilla alueilla yöohjearvo on 45dB. Rajaohjearvot sisätiloissa ovat päivisin 35dB ja yöaikaan 30dB.

Alueen asuinrakentaminen on mahdollista siten, että liikennemelun ohjearvot täyttyvät nykyisellä ajoneuvomäärällä ja -laadulla. Jotta varmistutaan tulevaisuudessa laadukkaasta liikennemelun ohjearvot täyttävästä asuinympäristöstä, pitää kaavamääräyksissä ottaa huomioon meluntorjunta Länsimäentien varrella.

Päiväajan 55dB raja vuonna 2011 on kartassa kirkkaan vihreän ja vaalean vihreän rajalla.

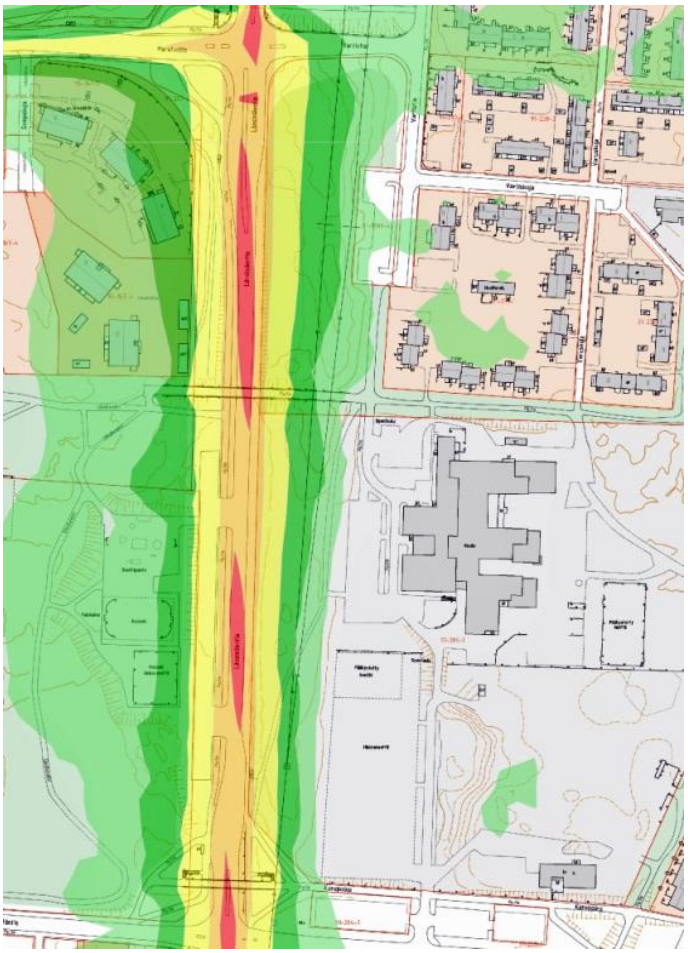

Yöajan 45dB raja vuonna 2011 on kartassa vaalean vihreän ja värittömän rajalla.

Pienhiukkaset

Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) määrittelemien ilmanlaatuvyöhykkeiden avulla pyritään vähentämään pienhiukkasten ja muiden liikenteen päästöjen terveyshaittoja pääkaupunkiseudulla. Minimi- ja suositusetäisyydet määrittelevät vyöhykkeet, joita lähemmäksi ei suositella asutusta. etäisyys on ilmoitettu metreinä ajoradan reunasta rakennuksen julkisivuun tai oleskelualueen reunaan. Liikennemääränä käytetään arkivuorokauden ajoneuvomäärää. Ajoneuvomäärä Länsimäentiellä on arkivuorokaudessa vuonna 2014 ollut yhteensä 11 300 moottoriajoneuvoa. Lähimpien asuinkerrostalojen julkisivut tulevat olemaan noin 45 metrin etäisyydellä ajoradan reunasta. Ilmanlaatuvyöhykkeiden mukaiset rakentamisetäisyydet täyttyvät. Länsimäen koulu on luokituksen mukaan niin sanottu ”herkkä kohde”. Ilmanlaatuvyöhykkeen minimietäisyys Länsimäentien ajoradan reunaan on 40 metriä ja suositusetäisyys 80 metriä. Nykyinen koulurakennus laajennuksineen on 85 metrin päässä lähimmästä ajoradasta ja koulualueen lähin rakentamismahdollisuus voimalinjan vuoksi on noin 55 metriä ajoradan reunasta, joten HSY:n ja THL:n määrittämä ilmanlaatuvyöhykkeen suositusetäisyys täyttyy.

Ajoneuvoa	Asuinrakennukset / metriä	
arki-vrk	minimietäisyys	suositusetäisyys
5 000		10
10 000	7	20
20 000	14	40
30 000	21	60
40 000	28	80
50 000	35	100
60 000	42	120
70 000	49	140
80 000	56	150
90 000	63	150
100 000	70	150

HSY:n sekä Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen rakentamisetäisyydet ilmanlaadun mukaan.

3.1.4 Maanomistus

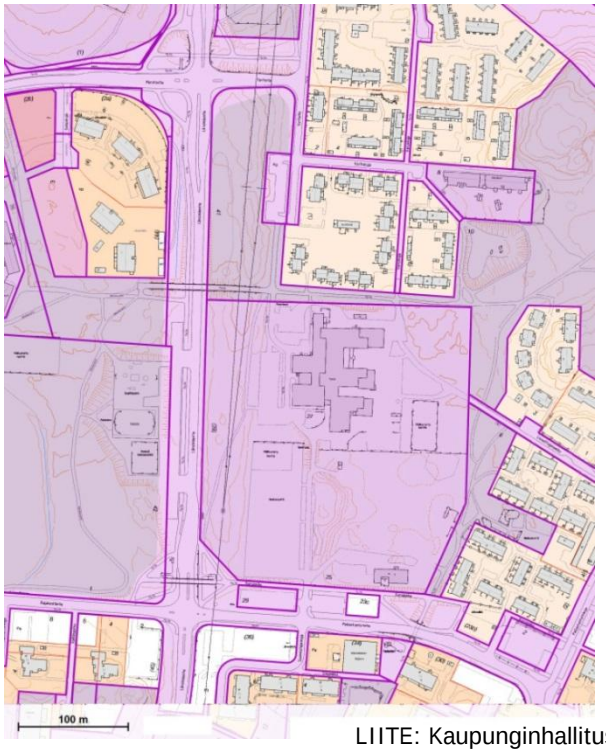

Suunnittelualue on lähes kokonaan kaupungin omistuksessa. Pysäköintitontti on Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy:n omistuksessa ja Pallastunturintien eteläpuolella oleva kirjastoliikerakennuksen käytössä.

Kartassa kaupungin maanomistus on esitetty värillisenä.

3.2 SUUNNITTELUTILANNE

3.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet VAT

Valtioneuvoston 30.11.2000 päättämien (tarkistettu osittain 13.11.2008) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on omalta osaltaan näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

Ympäristöministeriössä on aloitettu alueidenkäyttötavoitteiden uudistustyö, tavoitteena on että valtioneuvosto voisi päättää uudistetuista tavoitteista keväällä 2017.

Maakuntakaava

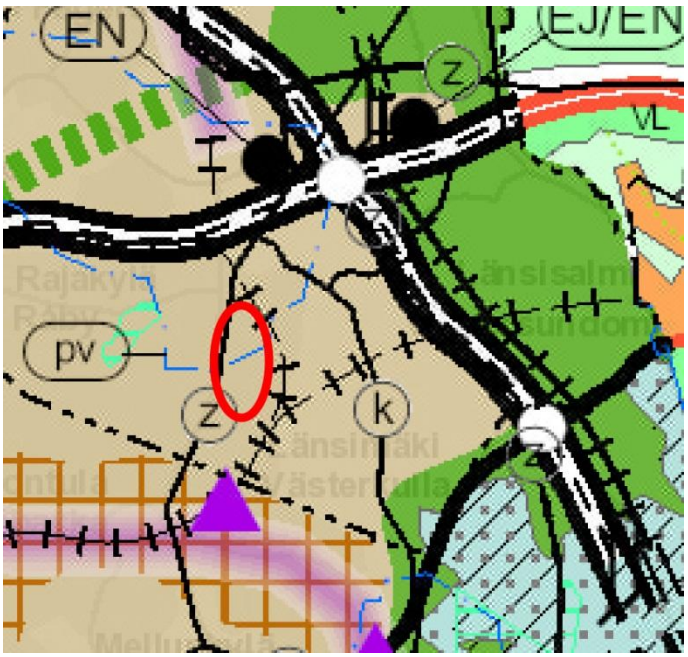

Maakuntakaavojen yhdistelmä

Uudenmaan maakuntakaava sai lainvoiman vuonna 2007. Kaavaa täydentävät myöhemmin vahvistetut ja lainvoimaiset 1. 2. ja 3. vaihemaakuntakaava. Kaavojen yhdistelmässä alue on taajamatoimintojen aluetta.

Kaavahanke on maakuntakaavojen mukainen.

Yleiskaava

Alue on yleiskaavassa pääosin merkinnällä PY, julkisten palvelujen ja hallinnon alue. Alue varataan julkisille palveluille ja hallinnolle. Alueelle saa sijoittaa palveluasuntoja.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009.

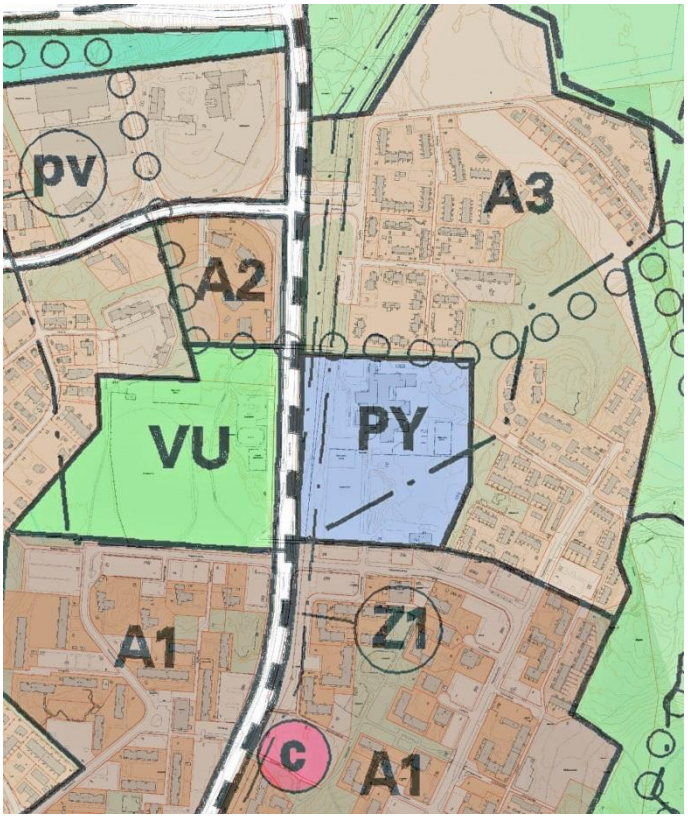

Kaavahanke ei ole yleiskaavan mukainen. Yleiskaavan uudistustyö alkaa vuonna 2017.

Östersundomin yhteinen yleiskaava

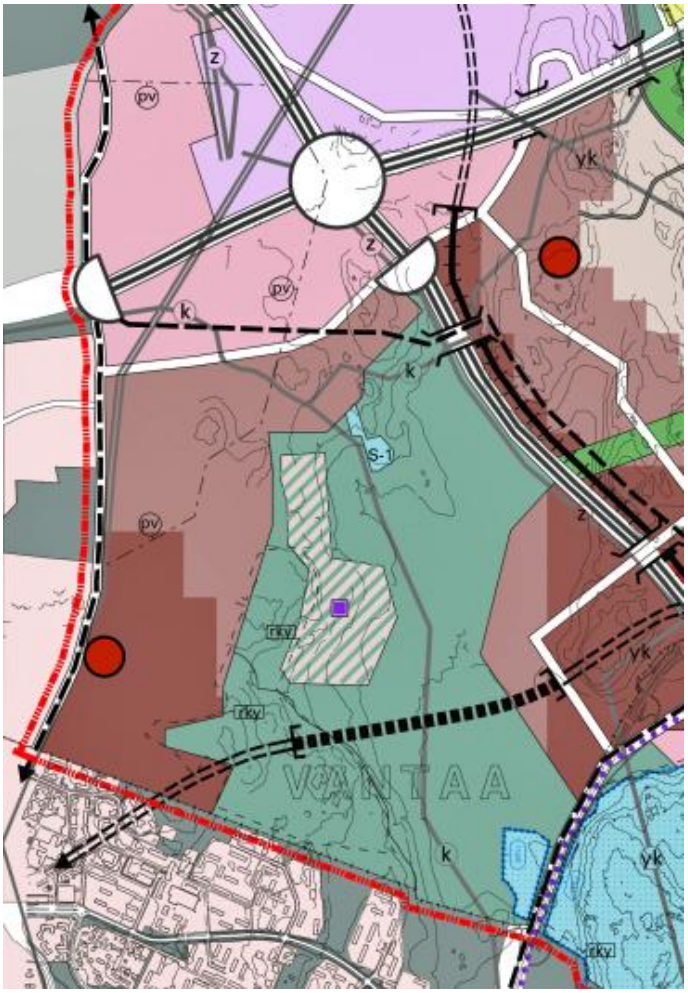

Östersundomin yleiskaavaehdotuksen länsireunaa 9.12.2014.

Asemakaavamuutosalue sisältyy Östersundomin kuntien Helsingin, Sipoon ja Vantaan yhteiseen yleiskaavaehdotukseen, joka on päivätty 9.12.2014. Muutosalue sijaitsee ehdotuksen läntisimmässä osassa, rajautuen Länsimäentiehen/suunniteltuun pikaraitiotiehen. Östersundomin kuntien yhteinen yleiskaavaehdotus oli nähtävillä alkuvuodesta 2015. Yleiskaavaehdotuksessa muutosalue on kerrostalovaltaista aluetta.

Kaavaehdotusta tullaan muuttamaan muun muassa siten, että metrolinja siirretään pohjoisemmaksi, kauemmaksi Natura-alueista. Tavoitteena on asettaa muutettu kaavaehdotus nähtäville keväällä 2017.

Asemakaava

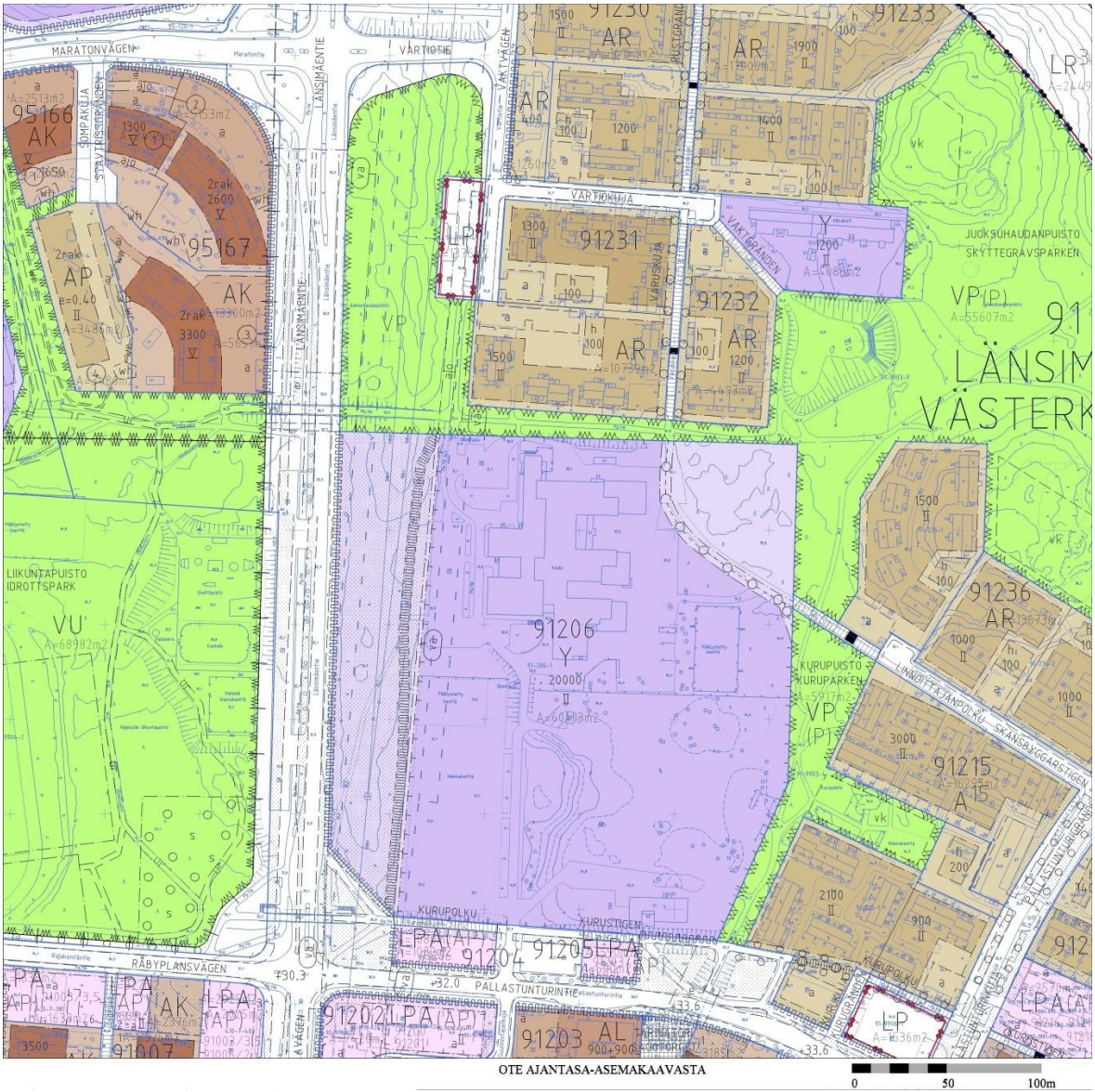

Muutosalueella on voimassa oleva asemakaava. Korttelin 91206 tontti 1 on yleisten rakennusten korttelialuetta (Y). Rakennusoikeus on 20 000 k-m² ja suurin sallittu kerrosluku II. Korttelien 91204 tontti 1 ja 91205 tontti 1 ovat autopaikkojen korttelialuetta (LPA).

Korttelin 91206 koillisosaan on osoitettu rasite maanalaista johtoa varten. Muutosalueen länsiosaan on merkitty vaara-alue voimalinjoja varten.

Asemakaavan muutosalueen korttelit 91204, 91205 ja 91206 kuuluvat Länsimäki 2 -nimiseen asemakaavaan nro 910200, joka on vahvistunut 14.05.1974. Korttelin 91206 asemakaavaa on vahvistumisen jälkeen muutettu yhteensä kaksi kertaa (asemakaavan muutos nro 000062 on vahvistunut 25.11.1976 ja muutos nro 000778 on vahvistunut 14.08.1989).

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

Suunnitelma määrittelee seudullisen maankäytön tahtotilan ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80% uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle, kartan tumman ruskea vyöhyke.

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi suunnitelman 11.5.2015.

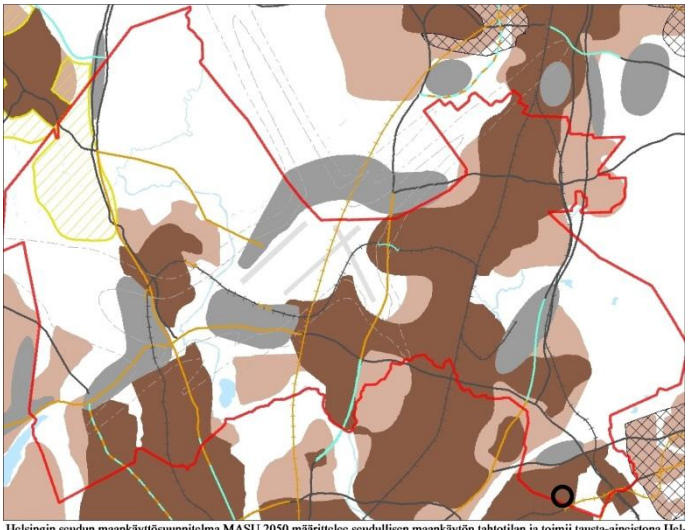

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050 määrittelee seudullisen maankäytön tahtotilan ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80% uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (kartan tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

Suunnittelualue on osoitettu mustalla ympyrällä, MASU 2050.

Muut päätökset ja suunnitelmat

Tiedossa ei ole muita työhön suoraan vaikuttavia päätöksiä ja suunnitelmia.

3.2.2 Rakennusjärjestys

Alueella on voimassa Vantaan kaupungin rakennusjärjestys. Kaupunginvaltuusto hyväksyi rakennusjärjestyksen 15.11.2010 § 7.

3.2.3 Tonttijako ja kiinteistörekisteri

Korttelin 91206 tontti 1, korttelin 91205 tontti 1 ja korttelin 91204 tontti 1 kuuluvat Vantaan kaupungin tonttirekisteriin.

3.2.4 Pohjakartta

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

4. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Kaupungin sisäinen kaavamuutoshakemus kirjattiin 22.8.2013, hanke sai järjestysnumeron 002187. Hanke tuli vireille ja osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) valmistui 14.6.2013.

Asemakaavan muutos laaditaan kaupungin sisäisellä asiantuntijayhteistyöllä.

4.2 TYÖN AIKAISET TARKISTUKSET

OAS päivitettiin 28.9.2016 ja 4.10.2016. Asemakaavamuutoksessa pyritään aiempaa ehdotusta tehokkaampaan asuinrakentamiseen puistoalueita pienentämättä. Hammashoitolarakennuksesta tulisi lähialueen asukkaiden yhteiskäyttötilaa. Kurupuisto otettiin kokonaisuudessaan mukaan asemakaavamuutokseen, jotta puistolle saataisiin yksi yhteinen nimi.

4.3 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

4.3.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset
- muut viranomaiset ja yhteisöt, muun muassa Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Helen Sähköverkko Oy, HSY

4.3.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä/ Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

Vireilletulovaiheen kuuleminen järjestettiin 14.8.2013 - 30.8.2013. Mielipiteitä ja kommentteja saatiin yhteensä kuusi kappaletta (lähiasukas, Vantaan Energia, As Oy Linnoittajanrinne, Museovirasto 12.9.2013, As Oy Vantaan Kurupuisto 20.12.2013, Vantaan kuntatekniikan keskuksen kommentti).

Avoin yleisötilaisuus kaavamuutoksesta järjestettiin 27.5.2014. Yleisötilaisuuden perusteella saatiin 2 mielipidettä (lähiasukas, As Oy Kurupolku). Yhteensä viisi henkilöä esitti erillisen vetoomuksen 3.3.2014 entisen hammashoitolarakennuksen säilyttämisestä yhteisessä ”Kulttuurikuntola KUKU” käytössä.

Vuoden 2014 lopussa ja 2015 alussa saatiin lähiasukkaalta ja koulujen vanhempainyhdistykseltä kirjalliset mielipiteet kaavahankkeesta.

Hanke oli ehdotuksena kaupunkisuunnittelulautakunnassa 18.5.2015 (§16) ja kaupunginhallituksessa 25.5.2015 (§46).

Asemakaavan muutoksen, tonttijaon ja tonttijaon muutoksen ehdotus oli nähtävillä muistutuksia varten 17.6.2015 - 17.8.2015.

Lausuntoja ja muistutuksia saatiin yhteensä 8 kappaletta (kaksi lähiasukasta, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan kaupunginmuseo, As Oy Vantaan Kurupuisto, Länsimäen koulu ja koulun vanhempainyhdistys, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos sekä Vantaan Energia Oy).

OAS päivitettiin 28.9.2016 ja 4.10.2016. Asemakaavamuutoksessa pyritään aiempaa ehdotusta tehokkaampaan asuinrakentamiseen puistoalueita pienentämättä.

Mielipiteensä päivityksestä antoivat Fingrid Oyj ja Caruna Oy. Yhtiöillä ei ollut huomautettavaa. Vantaan Energia Oy esitti uuden puistomuuntamon paikkaa Länsimäen koulun tontilta Vuontiskeron kääntöpaikan tuntumaan. Puistomuuntamo lisättiin asemakaavamuutokseen. Lähiasukas esitti suullisena mielipiteenään, että uusista asunnoista tulisi omistus/osaomistusasuntoja, jotta asukasrakennetta saataisiin monipuolistettua Länsimäessä. Mielipide välitettiin asumisasioiden päällikölle.

Kaavamuutos sekä tonttijako ja tonttijaon muutosehdotus on muutettuna uudelleen kaupunkisuunnittelulautakunnassa 16.1.2017.

Asemakaavahanke esitellään ja meneillään oleva vaihe vaikutusmahdollisuuksineen kerrotaan Vantaan kaupungin kotisivuilla http://www.vantaa.fi/uutisia/ajankohtaiset_kaavat/101/0/90462.

4.4. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kaupungin asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013 -2017 strategia (Kv 17.6.2013 / 15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan myös ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014):
- Asuntotuotantoa varten asemakaavavarantoa lisätään niin, että se vastaa viiden vuoden rakentamisen tarvetta.
- Kaavoituksen tavoitteena on kohtuuhintainen, laadukas ja toteuttamiskelpoinen asuntotuotanto.
- Kaavoituksella turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):
- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

Tällä asemakaavamuutoksella kaupungin tavoitteena on pyrkiä lisäämään asukkaiden määrää ja saamaan asukasrakenne monipuolisemmaksi. Alue sijaitsee rakennettujen teknisten verkostojen äärellä kaavataloudellisesti edullisesti.

4.5 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

4.5.1 Asemakaavaratkaisun perusteet ja valinta

Länsimäen kehitys on ollut hidasta. Metroasema rakennettiin kaavarungossa esitetyn Länsimäen eteläreunan sijasta Helsinkiin Mellunmäkeen. Metroaseman varaan ajateltu Länsimäen eteläosan keskus palveluineen ei ole toteutunut siinä laajuudessa kuin ajateltiin.

Puretun koulurakennuksen alueen muuttaminen asumista varten on mahdollisuus lisätä alueen asukasmäärää ja samalla turvata ja parantaa palveluita nykyisillekin asukkaille.

Uudistuneen pysäköintinormin valossa tutkitaan alueen eteläreunaan sijoittuvien pysäköintitonttien tarpeellisuus ja käyttö.

Alue on pääosin kaupungin omistuksessa, jolloin on mahdollisuus alueesta kiinnostuneiden rakentajien kanssa käytävillä neuvotteluilla saavuttaa kaupungin tahtotilan mukainen kaavan toteutuminen. Hyvä tulos edellyttää asemakaavaan joustavia määräyksiä ja mukautumismahdollisuutta erilaisiin neuvotteluissa esiin tuleviin ratkaisuihin.

Länsimäen keskustan kaavarungossa (Bengt Lundsten 1977) Keskusraitti ulottuu yhdistävänä jalankulku- ja pyöräily-yhteytenä koillinen - lounaissuunnassa päättyen etelässä metroasemalle ja jatkuen siitä Helsingin puolelle Mellunkylään.

5. ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 KAAVAN RAKENNE

Kerrostalojen Länsimäentien suuntaiset massat suojaavat oleskelupihoja ja itäosan matalampaa rakentamista Länsimäentien liikennemelulta ja pienhiukkasilta.

Länsimäentien koulun tonttia koskevat määräykset ovat väljempiä ja joustavampia kuin voimassa olevassa asemakaavassa.

Puretun koulurakennuksen aikainen terveydenhuoltorakennus voidaan esittää pysyvästi alueen asukkaiden yhteiskäyttörakennukseksi tai muuhun julkiseen käyttöön. Tarvittavat pysäköintipaikat esitetään erilliseltä LPA-tontilta

Puistoyhteyttä Pallastunturintien alitse koilliseen halutaan korostaa leventämällä olemassa olevaa puistokäytävää. Kävely- ja pyöräilyreitti yhdistää koko Länsimäen alueen.

5.1.1. Mitoitus

Asuinkerrostalojen, pienkerrostalojen ja kytkettyjen pientalojen korttelialueet AK ja A, yhteensä pinta-alaltaan noin 18 884m^2, rakennusoikeus 24 100k-m^2, autopaikkoja 1 ap/130k-m^2.

Yleisten rakennusten korttelialue (asukastalo) Y, pinta-alaltaan noin 2 088m^2, rakennusoikeus 1400k-m^2, autopaikkoja rakennusvalvonnan harkinnan mukaan.

Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue (Länsimäen koulu) YL, pinta-alaltaan noin 25 691m^2, rakennusoikeus 30 000k-m^2, autopaikkoja rakennusvalvonnan harkinnan mukaan.

Autopaikkojen korttelialueet, LPA. Pysäköintilaitoksen saa rakentaa enintään viisikerroksisena.

Uutta katualuetta syntyy noin 2 600m^2.

Koko suunnittelualueen pinta-ala on 87 193m^2 ja rakennusoikeus yhteensä 61 200k-m^2.

5.1.2. Vihertehokkuus ja ilmastovaikutusten vähentäminen

Yleistä

Vihertehokkuus tarkoittaa rakennuksien ulkopuolelle jäävän pinta-alan suhdetta tontin pinta-alaan.

Menetelmän avulla varmistetaan viihtyisät ja ilmastonkestävät tontit tiivistyvään kaupunkirakenteeseen, mikä edistää sopeutumista ilmastonmuutokseen. Vihreät, läpäisevät alueet vähentävät tulvariskejä, toimivat hiilinieluina, lieventävät kaupunkien lämpösaarekeilmiötä sekä luovat lisäksi esteettisyyttä, viihtyisyyttä ja positiivisia terveysvaikutuksia.

Vihertehokkuuden tonttikohtainen määrittely on otettu käyttöön Vantaan kaupunkisuunnittelussa syksyllä 2016. Laskenta tehdään Ilmastonkestävä kaupunki -hankkeessa luodulla ja edelleen kehitetyllä laskurilla, joka kertoo syötettyjen lähtötietojen perusteella tontin minimi- ja tavoitetehokkuuden. Tuloksen pohjalta annetaan osa kaavan pihamääräyksistä.

Pihamääräykset

Pallaksen kuudelle asuinrakennustontille ja kahdelle LPA-alueelle laskettiin vihertehokkuusluku havainnekuvasta. Tonttien minimi- ja tavoitetehokkuus muodostui samansuuruiseksi (0,8) parkkitalotonttia lukuun ottamatta. LPA 2 tontin vihertehokkuuden minimi on 0,7 ja tavoite 0,8.

Tavoite saavutetaan, kun tontille istutetaan 7-10 pienikokoiseksi jäävää tai 3-5 suureksi kasvavaa puuta. Säilytettävien puiden ympärille on jäätävä vähintään Ø 4 m:n vapaa tila, jotta juuristo ei tu-

houdu. Kulkureittien pinnoitteiden pitää olla puoliläpäiseviä tai vaihtoehtoisesti rakennetaan hulevesille viivytys- tai imeytyspainanne, johon tontin vedet ohjataan. Kulkureittien väliset alueet nurmetetaan ja niihin voidaan istuttaa myös pensas- tai perennaryhmiä. Myös nurmikolle voidaan ohjata tontin hulevesiä. Pihasuunnittelussa käytetään viheralan koulutuksen saanutta suunnittelijaa.

5.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavamuutoksen mukaiset uudet asuinrakennukset istuvat ympäröivän kaupunkirakenteen mittakaavaan. Kaupunkirakenne eheytyy kun rakentamattomaksi jääneet korttelialueet tulevat rakennetuiksi. Uusi rakentaminen vähentää liikennemelun ja pienhiukkasten haittoja Länsimäentien länsipuolella. Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 mukaisesti kaupunkikuvasta luodaan kerrokselista ja tiivistä.

5.3 ALUEVARAUKSET

5.3.1 Korttelialueet

AK, asuinkerrostalojen korttelialueet

Alueelle voidaan rakentaa kerrostaloja, joiden kerrosten enimmäismäärä vaihtelee rakennuspaikoittain, kuitenkin enintään 7-kerroksisia. Korkeimmat rakennukset voidaan rakentaa lähimmäksi Länsimäentietä, samaan linjaan etelämpänä olemassa olevien 6 + maanpäällinen kellarikerros -korkuisten asuinrakennusten kanssa. Uuden kadun, Vuontiskeron sivussa olevalle noin kolmen metrin korkuiselle rinnealueelle sallitaan kerrostaloihin osittainen maanpäällinen kellarikerros. Länsimäentien ja Pallastunturintien kulmatontille sallitaan ensimmäiseen kerrokseen Pallastunturintien puolelle toimistotilaa. Ensimmäisen kerroksen editse hyvin lähellä tontin rajaa tulee jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden vilkkaasti käyttämä väylä. Pysäköintipaikat, lukuun ottamatta vieraspaikkoja, on sijoitettava kortteliin rakennettavaan pysäköintitaloon. Asemakaavamääräyksissä annetaan lisäksi yksityiskohtaisempia määräyksiä rakentamisesta.

A, asuinrakennusten korttelialue

Alueelle voidaan rakentaa pienkerrostaloja tai kytkettyjä pientaloja. Rakennukset voivat olla enintään 2-kerroksisia. Pysäköintipaikat voidaan sijoittaa tontille. Asemakaavamääräyksissä annetaan lisäksi yksityiskohtaisempia määräyksiä rakentamisesta.

Y, yleisten rakennusten korttelialue

Alueella sijaitsee puretun Pallas-koulun terveydenhuoltorakennus. Alueelle tulevan toiminnan luonne tulee olla julkinen. Palveluita ovat kuntoiluun ja kulttuuriin liittyvät toiminnat, nuorisotyön ja asukastyön pienryhmät. Pysäköintipaikat osoitetaan viereiseltä pysäköintitontilta.

YL, julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue

Korttelialueella sijaitsee Länsimäen koulu.

Kaavassa on annettu määräyksiä liikennemelun torjunnasta.

LPA, autopaikkojen korttelialueet

Pallastunturintien varren pysäköintitontti varataan kadun eteläpuolella olevan kirjasto-liikerakennuksen tarpeisiin sekä kaava-alueen Y-korttelialuetta varten.

Pysäköintilaitos toisella LPA-korttelialueella varataan kerrostalojen asukaspysäköintiä varten. Pysäköintilaitos saa olla korkeintaan 5-kerroksinen. Sen eteläsivu, joka avautuu kerrostalojen korttelialueelle, täytyy olla köynnösseinä tai muuten kasvillisuuden peittämä. Rakennukseen saa sijoittaa myös muuntamoita sekä asuntojen varasto-, huolto-, jäte- ja asukastiloja.

5.3.2 Muut alueet

Liikennealueet

Uusi Vuontiskero -niminen katu kaavoitetaan ja rakennetaan voimassa olevan asemakaavan mukaiselle koulutontille samalle kohdalle, missä on asfaltoitu ajoyhteys jo olemassa. Kääntöpaikalle järjestetään koululaisten saattoliikenteen vaatima pysähdyspaikka.

Suojaviheralue

Suojaviheralue (EV) muodostetaan voimajohtolinjan alla olevalle suojavyöhykkeelle. Alueella on yhtenäinen nimi viereisen puiston kanssa, Juoksuhaudanpuisto.

5.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Se sijoittuu hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Yhdyskuntarakenne

Puretun koulun alue tulee rakentumaan melko tiiviisti asuinrakennuksilla. Länsimäentien ja Pallastunturintien risteyksen tuntumassa molemmin puolin sijaitsevista pysäköintialueista toinen muuttuu osaksi kerrostalotonttia. Maantasokerrokseen on mahdollista sijoittaa toimistotilaa Pallastunturintien puolelle. Asuinkerrostalon rakentaminen jämäköittää avaraa ja epämääräistä pysäköintikenttien keskellä olevaa katua. Asuinrakennusten pihat osoitetaan suojaan länsimäentien liikennemelulta ja pienhiukkasilta. Itäisen korttelialueen keskelle osoitetaan lasten leikkipaikka.

Länsimäen koulun tontin kaavamääräyksiä väljennetään hieman. Näin jätetään mahdollisuus toteuttaa tulevaisuuden hankkeet tontilla.

Kaupunkikuva

Länsimäen koulun eteläpuolella oleva puretun Pallas-koulurakennuksen alue muodostaa taitekohdan asuinrakennusten koordinaatistossa. Itäosan matalampi rakentaminen liittyy rakennusmassoiltaan ja korkeuksiltaan sekä koordinaatistoltaan itäosan kaksikerroksisiin rivitaloihin. Länsiosa puolestaan liittyy Länsimäentielle näkyvän seitsemänkerroksisten elementtitalojen julkisivurintamaan.

Länsimäentien kerrostalojen rakentamiseen aikaan voimassa ollut rakennuslaki salli maanpäälliset kellarikerrokset, joita ei laskettu kerrosten lukumäärään. Tästä syystä uudet rakennettavat seitsemänkerroksiset kerrostalot vastaavat olemassa olevia kuusikerroksisia, joissa on maanpäällinen kellarikerros.

Uusien asuinrakennusten tarkempi massoittelu, materiaalivalinnat, värit ja muu yksityiskohtaisempi suunnittelu jäävät osittain myöhempiin suunnitteluvaiheisiin.

Alueen rakeisuus.

Uuden asuinrakentamisen (värillinen tausta) suhde olemassa olevaan rakentamiseen.

Asuminen

Kaava-alueelle tulee arviolta 600 asukasta (1 asukas/k-40m^2). Hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita lisäämällä asuntotuotantoa ja monipuolistamalla asuntokantaa hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella.

Palvelut ja työpaikat

Uusia työpaikkoja alueelle ei tule lukuun ottamatta asemakaavassa olevaa mahdollisuutta rakentaa yhden kerrostalon maantasokerrokseen toimistotilaa 400k-m^2. Asukaslisäys vaikuttaa t positiivisesti alueen palveluiden säilymiseen ja monipuolistumiseen. Asukasluvun kasvu lisää osaltaan päiväkotipaikkojen ja koulupaikkojen tarvetta. Työpaikkoja ja palveluita ovat hyvien joukkoliikenneyhteyksien tai pyörämatkan päässä, joten hanketta voidaan pitää VAT:n mukaisena.

Taloudelliset vaikutukset

Kaavamuutosalueelta on vuonna 2015 purettu Pallaksen koulu. Purkamiskustannukset olivat noin 400 000 euroa.

Kaavamuutos edellyttää kunnallistekniikan rakentamista, mutta alue liittyy vesihuollon verkostoihin ilman pitkiä yhdistäviä vesi- ja viemärilinjoja. Uusien vesi- ja viemärilinjojen rakentamisen kustannukset tulevat olemaan noin 150 000 €. Suunnittelualuetta ympäröivä katuverkko on olemassa, mutta nykyinen koululle vievä ajotie rakennetaan kaduksi, jossa on kevyen liikenteen väylät kadun molemmin puolin. Kadunrakentamiskustannukset ovat noin 200 000 €.

Kaupungin omistamalle maalle osoitetaan noin 24 100 k-m² asuntorakentamisoikeutta. Maanmyyntitulot alueesta ovat arviolta 10 miljoonan euron luokkaa.

Kaavamuutos mahdollistaa asunnon rakentamisen noin 600 asukkaalle. Uudet asukkaat lisäävät kaupungin verotuloja kunnallisveron ja kiinteistöveron muodossa. Asuinrakentaminen hyödyntää olemassa olevaa kunnallistekniikkaa, piristää ja monipuolistaa alueen asuntokantaa.

Pysäköinnin osoittaminen pääosin laitokseen mahdollistaa tiiviimmän rakentamisen ja enemmän kerrosalaa kuin pelkästään maantasoon sijoitettavat autopaikat.

110 kV -voimajohdon kaapelointi olisi antanut mahdollisuuden vielä tehokkaampaan maankäyttöön ja huomattavasti parempaan kaupunkikuvaan, mutta tämä olisi ollut johdon haltijan mukaan mahdotonta. Kaupunkikuvan koheneminen olisi todennäköisesti vaikuttanut alueen kaikkien kiinteistöjen arvoon.

Hanke on kaupungille taloudellisesti kannattava.

Sosiaalinen ympäristö

Alueelle tulee Länsimäen alue huomioiden merkittävän paljon uusia asukkaita. Kaupunki pyrkii alueen tämän hetkisenä maanomistajana monipuolistamaan alueen asukasrakennetta. Tavoitteena on ehjempi sosiaalinen aluekokonaisuus. Hanke on VAT:n mukainen.

Virkistys

Hanke uusine asukkaineen lisää virkistysalueiden käyttöä. Suunnittelualueelta poistuu vähäiselle käytölle jäänyt Pallas-koulun hiekkakenttä. Länsimäentien länsipuolella on laaja, peruskorjauksen kohteena parhaillaan oleva Rajakylän liikuntapuisto. Hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Ratkaisu lisää alueen joukkoliikenteen matkustajamääriä ja parantaa joukkoliikennepalvelujen kannattavuutta. Liikenneverkon kapasiteetti kestää asemakaavamuutoksen mukaisen rakentamisen ja asukasluvun lisäyksen.

Vesihuolto

Vedenjakelu

Kaava-aluetta varten tarvitaan uusi 110mm vesijohto Pallastunturintieltä alueelle rakentuvan uuden kadun Vuontiskeron alle noin 130 metrin matkalle. Lisäksi Vuontiskerolta rakennetaan uusi vesijohto purettavan koulurakennuksen tilalle tuleville tonteille noin 70 metrin matkalle.

Jätevesiviemäröinti

Uudet 200mm jätevesiviemärit tulevat Pallastunturintielle, Vuontiskeron alle sekä kaava-alueen itäosan tonteille. Viemäri liitetään kaava-alueen kaakkoiskulmalla olevaan jätevesiviemäriin.

Hulevesiviemäröinti

Vuontiskeron alle sekä siitä kaava-alueen itäosan asuinalueelle menevälle kujalle tarvitaan uudet 315mm hulevesiviemärit. Pohjoisemman koulurakennuksen hulevesiviemäri liitetään uuteen

Vuontiskeron hulevesiviemäriin. Lisäksi Pallastunturintien alle uuden jätevesiviemärin rinnalle tarvitaan uusi hulevesiputki toimimaan tulvareittinä.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu olemassa olevalle vanhalle asuinalueelle, eikä sillä ole vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää pitkälti olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesitalous

Kaavamuutos ei heikennä hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen.

Hulevesiä on mahdollista viivyttää alueella. Hulevesien virtausta tulee hidastaa ja imeyttää kattovedet tontilla. Piha-alueiden hulevedet tulee käsitellä ja mahdollisuuksien mukaan imeyttää tontilla siten, että ne eivät aiheuta haittaa maaperälle. Pohjavesialueella maahan saa imeyttää vain puhtaita vesiä. Rakennuslupaan on liitettävä hulevesien hallintasuunnitelma.

Maalämpöjärjestelmiä ei pohjavesialueelle saa rakentaa.

5.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Rakentaminen lisää aina kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Toisaalta kaavahanke tiivistää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Se tukeutuu ja tukee laadukkaita joukkoliikennepalveluja.

5.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tieliikenteen melu on käsitelty kohdassa 5.4.1. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

5.6 NIMISTÖ

Vantaan nimistöryhmä päätti kokouksessaan 10.11.2014 ehdottaa uudelle kaava-alueen kadulle nimeksi Vuontiskero.

6. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamuutoksen hyväksyminen edellyttää nykyisen pysäköintitontin hankinta- ja käyttösopimusta. Kaavamuutoksen mukaisen rakentamisen aloittaminen on mahdollista kun asemakaava on vahvistunut.

7. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Vantaan kaupunki:

Kaupunkisuunnittelu	Vesa Karisalo	alue-arkkitehti
	Jari Jokivuo	kaavasuunnittelija
	Merja Hokkanen	kaavoitusavustaja
	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
	Eeva Sauramo	kaavasuunnittelija
Kuntatekniikan keskus	Antti Auvinen	vesihuollon suunnittelu
	Susanna Koponen	liikennesuunnittelu
	Marjut Viljanen	liikennesuunnittelu
	Emma Lottanen	geotekniikka
	Pirjo Suni	liikennemelu
	Mika Vähämaa	kehitysinsinööri
Ympäristökeskus	Krister Höglund	ympäristöinsinööri
	Sinikka Rantalainen	ympäristösuunnittelija
Yrityspalvelut	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Taina Andersson	maankäyttöinsinööri

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 13. päivänä maaliskuuta 2017

Vesa Karisalo
aluearkkitehti

Jari Jokivuo
asemakaavasuunnittelija

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	04.01.2017
Kaavan nimi	002187 Pallas Länsimäki 91 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	14.06.2013
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002187
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	8,7913	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	8,7913

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**8,7913**	**100,0**	**61200**	**0,70**	**0,0000**	**41200**
A yhteensä	1,8226	20,7	24100	1,32	1,8226	24100
P yhteensä						
Y yhteensä	2,7781	31,6	31400	1,13	-3,2632	11400
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	1,2612	14,3	0		-1,0070	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,8397	9,6	5700	0,68	0,3579	5700
E yhteensä	2,0897	23,8			2,0897	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	24.02.2017
Kaavan nimi	002187 Pallas Länsimäki 91 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	14.06.2013
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002187
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	8,7913	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	8,7913

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**8,7913**	**100,0**	**55500**	**0,63**	**0,0000**	**35500**
A yhteensä	1,8226	20,7	24100	1,32	1,8226	24100
P yhteensä						
Y yhteensä	2,7781	31,6	31400	1,13	-3,2632	11400
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	1,2612	14,3	0		-1,0070	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,8397	9,6	0		0,3579	0
E yhteensä	2,0897	23,8			2,0897	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**8,7913**	**100,0**	**55500**	**0,63**	**0,0000**	**35500**
A yhteensä	1,8226	20,7	24100	1,32	1,8226	24100
A	0,5663	31,1	3000	0,53	0,5663	3000
AK	1,2563	68,9	21100	1,68	1,2563	21100
P yhteensä						
Y yhteensä	2,7781	31,6	31400	1,13	-3,2632	11400
Y	0,2089	7,5	1400	0,67	-5,8324	-18600
YL	2,5692	92,5	30000	1,17	2,5692	30000
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	1,2612	14,3	0		-1,0070	0
VP	1,2612	100,0	0		-1,0070	0
R yhteensä						
L yhteensä	0,8397	9,6	0		0,3579	0
Kadut	0,5068	60,4	0		0,2644	0
Kev.liik.kadut	0,0262	3,1	0		-0,0462	0
LPA	0,3067	36,5			0,1397	
E yhteensä	2,0897	23,8			2,0897	
EV	2,0897	100,0			2,0897	
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

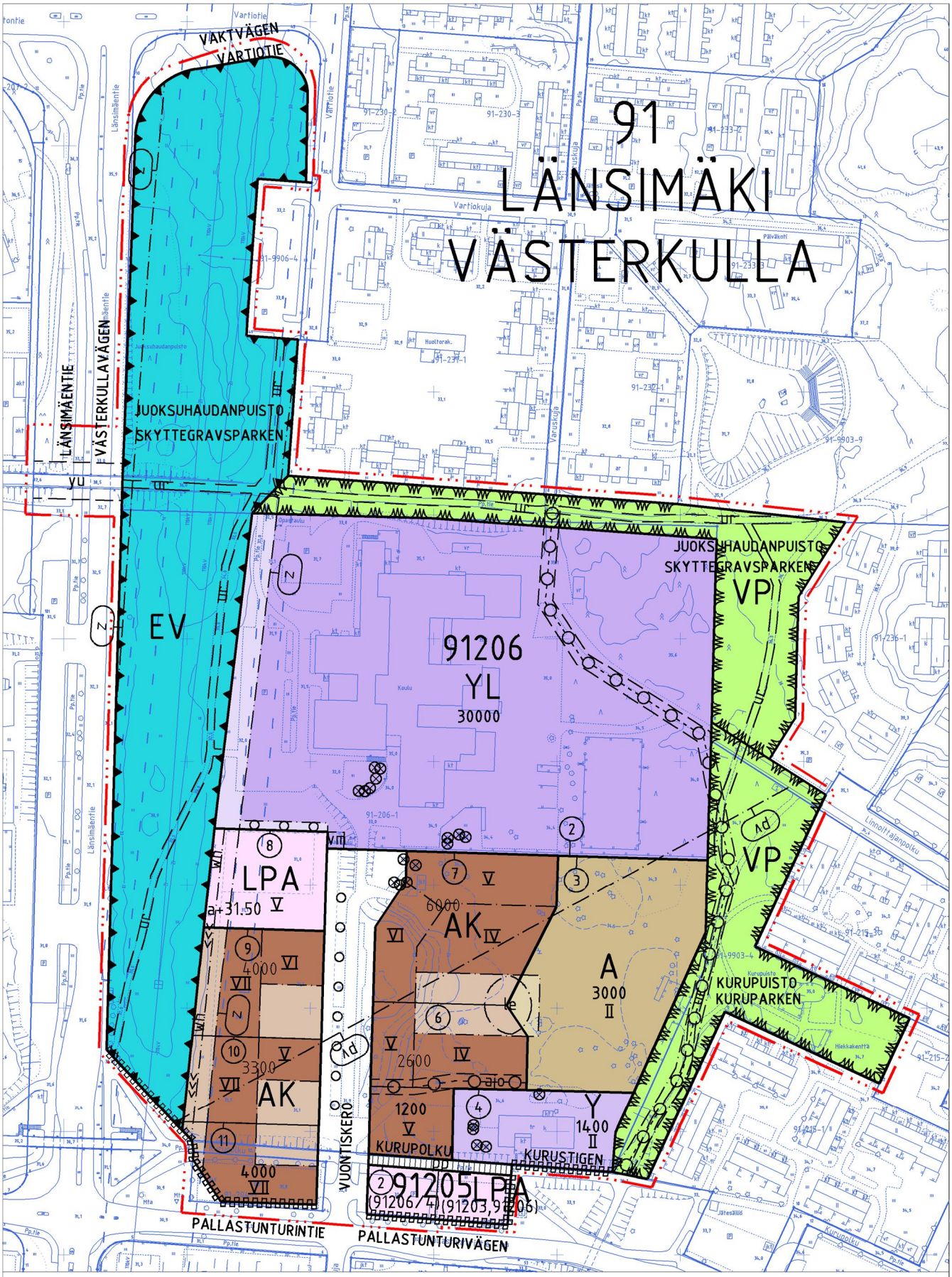
91
LÄNSIMÄKI
VÄSTERKULLA
VAKTVÄGEN
VARTIOTIE
LÄNSIMÄENTIE
VÄSTERKULLAVÄGEN
JUOKSUHAUDANPUISTO
SKYTTEGRAVSPARKEN
EV
91206
YL
30000
VP
LPA
a+31.50
AK
6000
A
3000
II
AK
3300
2600
1200
Y
1400
II
4000
KURUPOLKU
KURUSTIGEN
VUONTISKERO
91205LPA
(91206/4)(91203,91206)
PALLASTUNTURINTIE
PALLASTUNTURIVÄGEN
KURUPUISTO
KURUPARKEN
ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS
0
50
100m

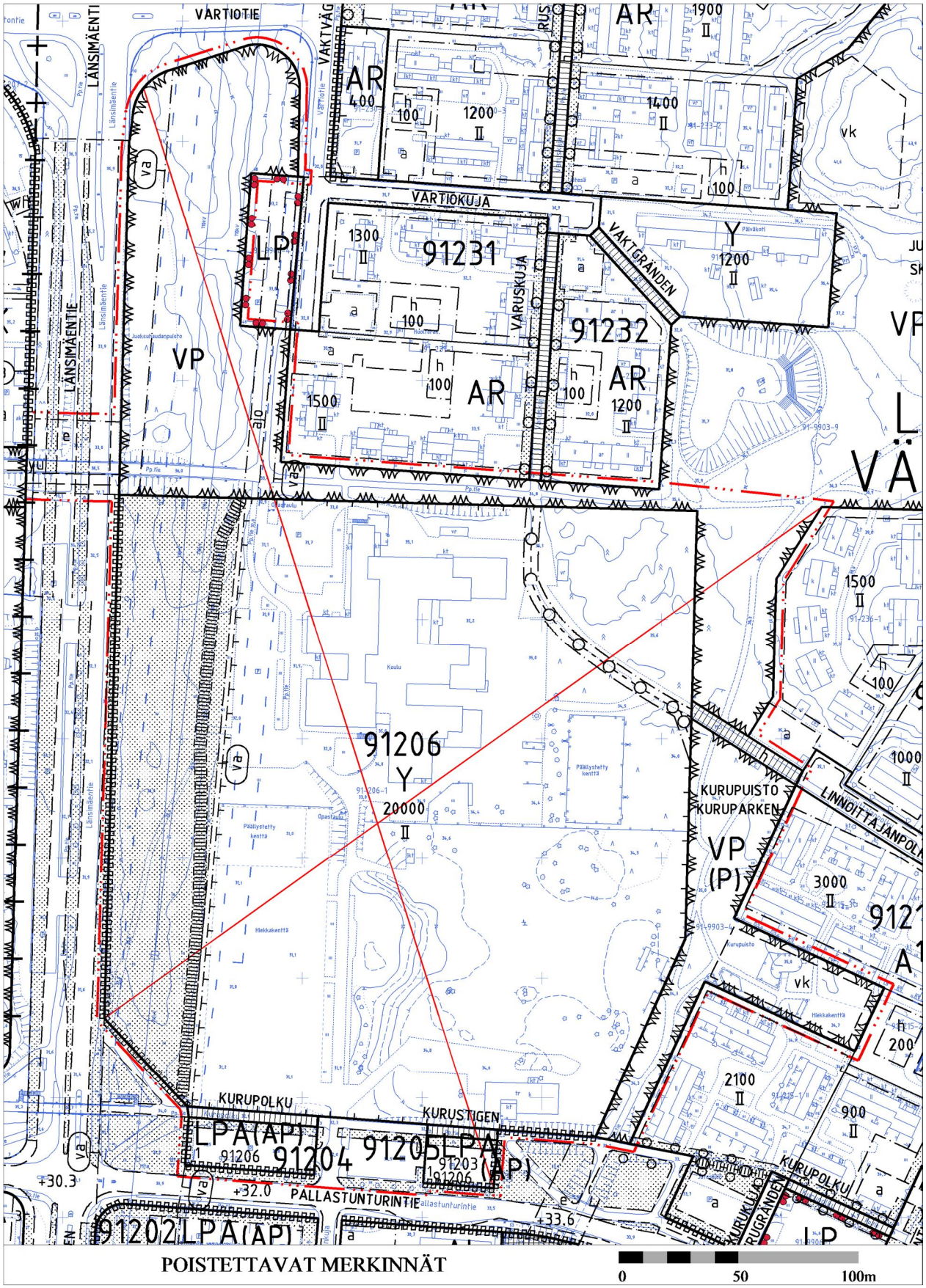
VÄRTIOTIE
LÄNSIMÄENTIE
VÄRTIOKUJA
VAKTGRÄNDEN
VARUSKUJA
AR
VP
LP
Y
91231
91232
91206
91204
91205
91202
LPA(AP)
KURUPUISTO
KURUPARKEN
KURUPOLKU
KURUSTIGEN
PALLASTUNTURINTIE
LINNOITTAJANPOLKU
POISTETTAVAT MERKINNÄT
0
50
100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer	1 / 4
002187	13.3.2017	681506, 682506	

Vantaan kaupunki
Asemakaavan muutos

PALLAS

Kaupunginosa 91, Länsimäki
Korttelit 91205 ja 91206 sekä katu-, virkistys- ja erityisalueet.
(Kumoutuvan asemakaavan korttelit 91204 - 91206 sekä katu- ja virkistysalueet.)

Tonttijako
Osa korttelista 91205.

Tonttijaon muutos
Kortteli 91206.

1:2000

Vanda stad
Ändring av detaljplanen

PALLAS

Stadsdel 91, Västerkulla
Kvarteren 91205 ovh 91206 samt gatu-, rekreations- och specialområdena.
(Kvarter 91204 - 91206 samt gatu- och rekreationsområdena i den plan som upphävs.)

Tomtindelning
Del av kvarteret 91205.

Ändring av tomtindelningen
Kvarteret 91206.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

AK **Asuinkerrostalojen korttelialue.**

Näkyviä elementtisaumoja ei sallita julkisivuissa.

Maantasokerroksen julkisivu ei saa antaa umpinaista vaikutelmaa.

Kaupunkikuvaa tai asukkaiden viihtyvyyttä parantavat viherkatot tulee rakentaa.

Tontin 11 Pallastunturintien puoleisen rakennusosan ensimmäiseen kerrokseen saa sijoittaa toimistotilaa enintään 400 k-m².

Tonttien 6 ja 7 Vuontiskeron puoleisiin rakennuksiin saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi yhden osittain maanpäällisen kellarikerroksen, jossa saa olla asumista palvelevia tiloja.

Asuntoa kohti saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi enintään 12 m² suuruisen lasitetun parvekkeen, viherhuoneen tai muun vastaavan puolilämpimän tilan.

Yksikerroksiset talousrakennukset saa sijoittaa rakennusoikeuden estämättä.

Tontin raja-alueelle rakennettava palomuuri voidaan korvata riittävällä palo-osastoinnilla.

Väestönsuojat saa sijoittaa tonttijaon estämättä.

Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä liikenteelle, tulee istuttaa runsaasti puita ja pensaita. Rakennuslupaan on liitettävä pihasuunnitelma.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Toisiinsa rajautuvilla tonteilla tulee hulevesijärjestelmät suunnitella ja toteuttaa yhteensopiviksi.

Tonteilla 9, 10 ja 11 lisäksi hulevesijärjestelmien mitoituksessa tulee ottaa huomioon viereiseltä EV- alueelta mahdollisesti tulevat hulevedet.

Pohjavesialueella maaperään saa imeyttää vain puhtaita vesiä. Rakennuslupaan on liitettävä hulevesien hallintasuunnitelma.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

Synliga elementfogar tillåts inte i fasaderna.

I markplanet får fasaden inte ge ett slutet intryck.

Gröntak som förbättrar stadsbilden eller invånarnas trivsel ska byggas.

I första våningen i den byggnadsdel på tomt 11 som är vänd mot Pallastunturivägen får kontorslokaler på maximalt 400 m²-vy placeras.

I byggnaderna på tomterna 6 och 7 som är vänd mot Vuotiskero får utöver byggrätten byggas en källarvåning som delvis ligger ovan jord där utrymmen som betjänar boendet får placeras.

Per bostad får utöver byggrätten byggas en högst 12 m² stor inglasad balkong, vinterträdgård eller annat motsvarande halvvarmt utrymme.

Ekonomibyggnader i ett plan får placeras oberoende av byggrätten.

Den brandmur som byggs i tomtens gränsområde kan ersättas med en tillräcklig brandsektionering.

Skyddsrummen får placeras oberoende av tomtindelningen.

På de delar av tomten som inte bebyggs och som inte används för trafik ska planteras rikligt med träd och buskar. Till bygglovet ska bifogas en plan över gården.

På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet. På tomter som gränsar till varandra ska dagvattensystemen planeras och byggas så att de passar ihop med varandra.

På tomterna 9, 10 och 11 ska man i dimensioneringen av dagvattensystemen dessutom beakta det dagvatten som eventuellt kommer från det intilliggande EV-området.

På grundvattenområdet får endast rent vatten infiltreras i marken. Till bygglovet ska en plan för dagvattenhanteringen bifogas.

Pysäköinti
Asukkaiden autojen pysäköintipaikat sijoitetaan LPA- tontille 8.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Asunnot 1 ap/ 130 k-m²
Toimistot 1 ap/ 60 k-m²
Polkupyörien säilytystilaa vähintään 1 / asuinhuone.
Paikoista vähintään puolet on sijoitettava pihatasossa olevaan ulkoiluvälinevarastoon tai katokseen.

Asuinrakennusten tonteille saa sijoittaa lyhytaikaiset vieraspysäköintipaikat, joiden käyttö osoitetaan erikseen liikennemerkillä.

Korttelin 91206 tontteja 9,10 ja 11 koskevia määräyksiä:

Meluntorjunta
Tontilla on meluestein tai muutoin huolehdittava siitä, ettei melutaso ylitä oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla ja parvekkeilla 55 dB päivällä eikä 45 dB yöllä.
Vaiheittain rakennettaessa on huolehdittava, että tämä vaatimus toteutuu kaikissa rakentamisvaiheissa.

Länsimäentien puoleisilla rakennusten sivuilla parvekkeet ja terassit on lasitettava ja tarvittaessa muilla keinoin eristettävä niin ettei melutaso siellä ylitä 55 dB päivällä eikä 45 dB yöllä.

Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB.

Yksinomaan Länsimäentien puoleiselle ulkoseinälle sijoittuvia asuntoja ei sallita.

A **Asuinrakennusten korttelialue.**

Alueelle saa rakentaa pienkerrostaloja tai kytkettyjä pientaloja.

Asuntoa kohti saa rakentaa rakennusoikeuden lisäksi enintään 9 m² suuruisen lasitetun parvekkeen, viherhuoneen tai muun vastaavan puolilämpimän tilan.

Rakennusten julkisivujen tulee olla pääosin peittomaalattua puuta.

Kaupunkikuvaa tai asukkaiden viihtyvyyttä parantavat viherkatot tulee rakentaa.

Mahdolliset asuntojen kulkuteinä olevat luhtikäytävät lasketaan aina rakennusoikeuteen.

Yksikerroksiset talousrakennukset saa sijoittaa rakennusoikeuden estämättä.

Tontin raja-alueelle rakennettava palomuuri voidaan korvata riittävällä palo-osastoinnilla.

Väestönsuojat saa sijoittaa tonttijaon estämättä.

Rakentamatta jäävillä tontin osilla, joita ei käytetä liikenteelle, tulee istuttaa runsaasti puita ja pensaita. Rakennuslupaan on liitettävä pihasuunnitelma.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Toisiinsa rajautuvilla tonteilla tulee hulevesijärjestelmät suunnitella ja toteuttaa yhteensopiviksi.

Pohjavesialueella maaperään saa imeyttää vain puhtaita vesiä. Rakennuslupaan on liitettävä hulevesien hallintasuunnitelma.

Pysäköinti
Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Asunnot 1 ap/ 130 k-m²
Polkupyörien säilytystilaa vähintään 1 / asuinhuone
Paikoista vähintään puolet on sijoitettava pihatasossa olevaan ulkoiluvälinevarastoon.

Rakennusoikeuden estämättä autopaikat saa sijoittaa katoksiin tai autotalleihin.

Y **Yleisten rakennusten korttelialue.**

Alueelle saa rakentaa lähialuetta palvelevia rakennuksia, joissa on kunnan sekä yksityisiä vapaa-ajan palveluja. Toiminnan luonne on julkinen. Näitä palveluja ovat kuntoiluun ja kulttuuriin liittyvät toiminnat, nuorisotyön ja asukastyön erilaiset pienryhmät.

Autopaikkatarve määritellään rakennusluvan yhteydessä. Autojen pysäköintipaikat sijoitetaan LPA- tontille 91205/2.

Alueelle on varattava riittävästi polkupyöräpaikkoja; tarve määritellään rakennusluvan yhteydessä.

Parkering
Parkeringsplatserna för invånarnas bilar placeras på LPA-tomt 8.

Minimiantalet bilplatser:
Bostäder 1 bp/130 m²-vy
Kontor 1 bp/ 60 m²-vy
Förvaringsutrymme för cyklar, minst 1/ bostadsrum
Av platserna måste minst hälften placeras i ett förråd för fritidsredskap på gårdsnivå eller i ett takförsett skjul.

På bostadsbyggnadernas tomter får temporära gästparkeringsplatser placeras, vars användning anges separat genom trafikmärken.

Bestämmelser som gäller tomterna 9,10 och 11 i kvarter 91206:

Bullerbekämpning
På tomten ska med bullerskydd eller på annat sätt sörjas för att bullernivån på de gårdsområden och balkonger som är avsedda för vistelse inte överskrider 55 dB dagtid och 45 dB nattetid.
Vid byggande i etapper ska det sörjas för att detta krav förverkligas i samtliga byggnadsskeden.

Balkongerna och terrasserna på de sidor av byggnaderna som ligger mot Västerkullavägen ska inglasas och vid behov på annat sätt isoleras, så att bullernivån där varken överskrider 55 dB dagtid och 45 dB nattetid.

I bostadsrummens ytterskikt ska ljudisoleringen ΔL mot trafikbuller vara minst 35 dB.

Bostäder som är placerade enbart intill den yttervägg som är vänd mot Västerkullavägen tillåts inte.

Kvartersområde för bostadshus.

På området får det i första hand byggas mindre flervåningshus eller kopplade småhus.

Per bostad får utöver byggrätten byggas en högst 9 m² stor inglasad balkong, vinterträdgård eller annat motsvarande halvvarmt utrymme.

Byggnadernas fasader ska huvudsakligen utgöras av trä som målats med täckande färg.

Gröntak som förbättrar stadsbilden eller invånarnas trivsel ska byggas.

Eventuella loftgångar som fungerar som passager för bostäderna räknas alltid in i byggrättten.

Ekonomibyggnader i ett plan får placeras oberoende av byggrätten.

Den brandmur som byggs i tomtens gränsområde kan ersättas med en tillräcklig brandsektionering.

Skyddsrummen får placeras oberoende av tomtindelningen.

På de delar av tomten som inte bebyggs och som inte används för trafik ska planteras rikligt med träd och buskar. Till bygglovet ska bifogas en plan över gården.

På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet. På tomter som gränsar till varandra ska dagvattensystemen planeras och byggas så att de passar ihop med varandra.

På grundvattenområdet får endast rent vatten infiltreras i marken. Till bygglovet ska en plan för dagvattenhanteringen bifogas.

Parkering
Minimiantalet bilplatser:
Bostäder 1 bp/130 m²-vy
Förvaringsutrymme för cyklar, minst 1/ bostadsrum
Av platserna måste minst hälften placeras i ett förråd för fritidsredskap i gårdsnivå.

Bilplatserna får placeras i carportar eller garage utan att byggrätten utgör ett hinder.

Kvartersområde för allmänna byggnader.

På området får byggnader uppföras som betjänar närområdet där det finns både kommunala och privata fritidstjänster. Verksamheten bör vara offentlig. Till tjänster av detta slag räknas funktioner som hör samman med idrott och kultur, samt olika smågrupper för ungdoms- och invånararbetets räkning.

Behovet av bilplatser bestäms i samband med bygglovet. Bilplatserna placeras på LPA-tomt 91205/2.

För området ska reserveras tillräckligt med cykelplatser; behovet bestäms i samband till bygglovet.

YL	**Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue.**	**Kvartersområde för byggnader för offentlig närservice.**
	Korttelialueelle saa rakentaa kiinteistön hoidolle välttämättömän määrän asuntoja.	På kvartersområdet får byggas för fastighetens skötsel nödvändigt antal bostäder.
	Autopaikkatarve määritellään rakennusluvan yhteydessä.	Behovet av bilplatser bestäms i samband med bygglovet.
	Alueelle on varattava riittävästi polkupyöräpaikkoja; tarve määritellään rakennusluvan yhteydessä.	För området ska reserveras tillräckligt med cykelplatser; behovet bestäms i samband till bygglovet.
	Meluntorjunta Tontilla on meluestein tai muutoin huolehdittava siitä, ettei melutaso ylitä oleskeluun tarkoitetuilla piha-alueilla ja parvekkeilla päiväaikaan 55 dB.	**Bullerbekämpning** På tomten ska med bullerskydd eller på annat sätt sörjas för att bullernivån på de gårdsområden och balkonger som är avsedda för vistelse inte överskrider 55 dB dagtid.
	Luokkahuoneiden ja vastaavien tilojen ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL tieliikennemelua vastaan on oltava vähintään 32 dB.	Ljudisoleringen ΔL mot trafikbuller ska i klassrum och motsvarande utrymmens ytterhölje vara minst 32 dB.
VP	**Puisto.**	**Park.**
LPA	**Autopaikkojen korttelialue.**	**Kvartersområde för bilplatser.**
	Korttelin 91206 tonttia 8 koskevia määräyksiä:	**Bestämmelser som gäller i kvarter 91206 tomten 8:**
	Pysäköintilaitoksen korttelialueesta tulee rakentaa kaupunkikuvallisesti laadukas ja monimuotoinen.	Kvartersområdet med parkeringsanläggningen ska byggas så att det är högklassigt med avseende på stadsbilden och har en varierad utformning.
	Pysäköintilaitoksen eteläpuoleisen julkisivun tulee olla köynnösseinä tai muuten kasvillisuuden peittämä.	Parkeringsanläggningens södra fasad ska utgöras av en klängväxtbeklädd vägg eller vara täckt av annan växtlighet.
	Rakennukseen saa sijoittaa kiinteistömuuntamot sekä kerrosalaan laskettavia asuntoihin liittyviä varasto-, huolto-, jäte- ja asukastiloja. Nämä tilat eivät vaikuta autopaikkojen määrään.	I byggnaden får placeras fastighetstransformatorer samt förråds-, underhålls-, sop- och invånarutrymmen som hör samman med bostäderna och räknas in i våningsytan. Dessa utrymmen inverkar inte på bilplatsernas antal.
	Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Toisiinsa rajautuvilla tonteilla tulee hulevesijärjestelmät suunnitella ja toteuttaa yhteensopiviksi. Hulevesijärjestelmien mitoituksessa tulee ottaa huomioon viereiseltä EV- alueelta mahdollisesti tulevat hulevedet.	På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet. På tomter som gränsar till varandra ska dagvattensystemen planeras och byggas så att de passar ihop med varandra. I dimensioneringen av dagvattensystemen ska man dessutom beakta det dagvatten som eventuellt kommer från det intilliggande EV-området.
EV	**Suojaviheralue.**	**Skyddsgrönområde.**
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	**Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.**
	Osa - alueen raja.	**Gräns för delområde.**
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	**Riktgivande gräns för område eller del av område.**
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	**Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.**
②	**Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.**	**Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.**
9.1	**Kaupunginosan numero.**	**Stadsdelsnummer.**
LAN	**Kaupunginosan nimi.**	**Stadsdelens namn.**
91206	**Korttelin numero.**	**Kvartersnummer.**
PALLASTUNTURINT	**Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.**	**Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.**
4000	**Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.**	**Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.**
II	**Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.**	**Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.**
a +31.50	**Maanpinnan alin sallittu korkeusasema.**	**Markytans högsta tillåtna höjdnivå.**
	Rakennusala.	**Byggnadsyta.**
vm	**Ohjeellinen rakennusala, jolle saa sijoittaa muuntamon.**	**Riktgivande byggnadsyta där transformator får placeras.**
le	**Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa.**	**För lek och utevistelse reserverad del av område.**
	Säilytettävä / istutettava puurivi.	**Trädrad som skall bevaras / planteras.**
ur	**Ohjeellinen ulkoilureitti.**	**Riktgivande friluftsled.**
wh	**Hulevesialue.**	**Dagvattenområde.**
⊗	**Kaupunkikuvallisesti arvokas puuyksilö. Puuta ja sen juuristoa ei saa vahingoittaa.**	**Med tanke på stadsbilden ett värdefullt träd. Trädet och dess rotsystem får ej skadas.**
pp	**Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.**	**För gång- och cykeltrafik reserverad gata.**
	Katu.	**Gata.**

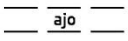

Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys.
Ajoyhteyden sijainti on ohjeellinen, mutta yhteystarve on sitova.

Riktgivande körförbindelse inom området.
Körförbindelsens läge är riktgivande, medan behovet av förbindelsen är bindande.

Ohjeellinen avo-oja.

Riktgivande öppet dike.

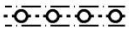

Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.

Del av område reserverad för underjordisk ledning.

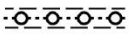

Ohjeellinen maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.
Maanalaisen johdon sijainti on ohjeellinen, mutta yhteystarve on sitova.

Riktgivande del av område reserverad för underjordisk ledning.
Underjordisk ledningens läge är riktgivande, medan behovet av förbindelsen är bindande.

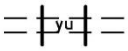

Kadun tai liikennealueen ylittävä ohjeellinen ulkoilureitti.

Riktgivande friluftsled över gata eller trafikområde.

Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

(91206/4)

Suluissa olevat numerot osoittavat korttelit ja tontit, joiden autopaikkoja saa alueelle sijoittaa.

Siffrorna inom parentesen anger de tomter och kvarter vilkas bilplatser får förläggas till området.

Voimajohtoalue.

Kraftledningsområde.

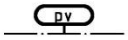

Tärkeä tai veden hankintaan soveltuva pohjavesialue.
Alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää. Rakentaminen, ojitukset, hulevesien hallinta ja maankaivu on tehtävä siten, ettei aiheudu pohjaveden laatumuutoksia tai pysyviä muutoksia pohjaveden korkeuteen. Räjähteiden sekä pohjaveden kannalta haitallisten kemikaalien ja jätteiden laitos- tai ammattimainen käsittely ja varastointi on kielletty. Pohjavesialueelle ei saa sijoittaa maalämpöjärjestelmiä.

Viktigt eller för vattentäkt lämpat grundvattenområde.
Verksamheten i området får inte medföra risk för grundvattnets kvalitet eller kvantitet. Byggande, dränering, dagvattenhantering och markgrävningsarbeten ska utföras så att de inte orsakar förändringar i grundvattenkvaliteten eller bestående förändringar i grundvattnets höjdnivå. Det är förbjudet att industriellt eller professionellt hantera och lagra explosiva ämnen och kemikalier samt avfall skadliga för grundvattnet. På grundvattenområden får inga jordvärmesystem placeras.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

JUOKSUHAUDANPUISTO
JUOKSUHAUDANPUISTO
JUOKSUHAUDANPUISTO
163AP
V
VUONTISKERO
KURUPUISTO
KURUPOLKU
PALLASTUNTURINTIE
0
100m

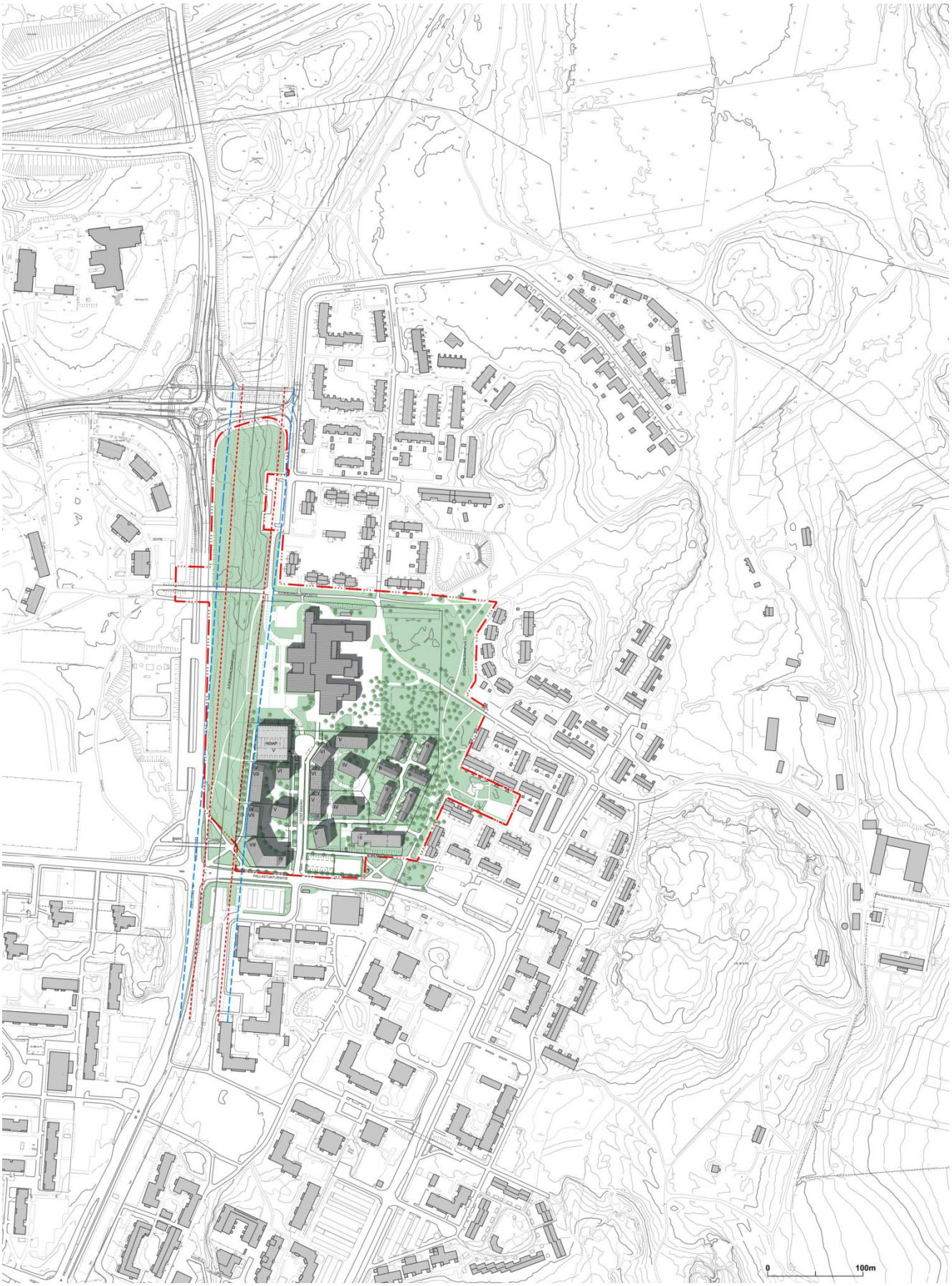
0
100m

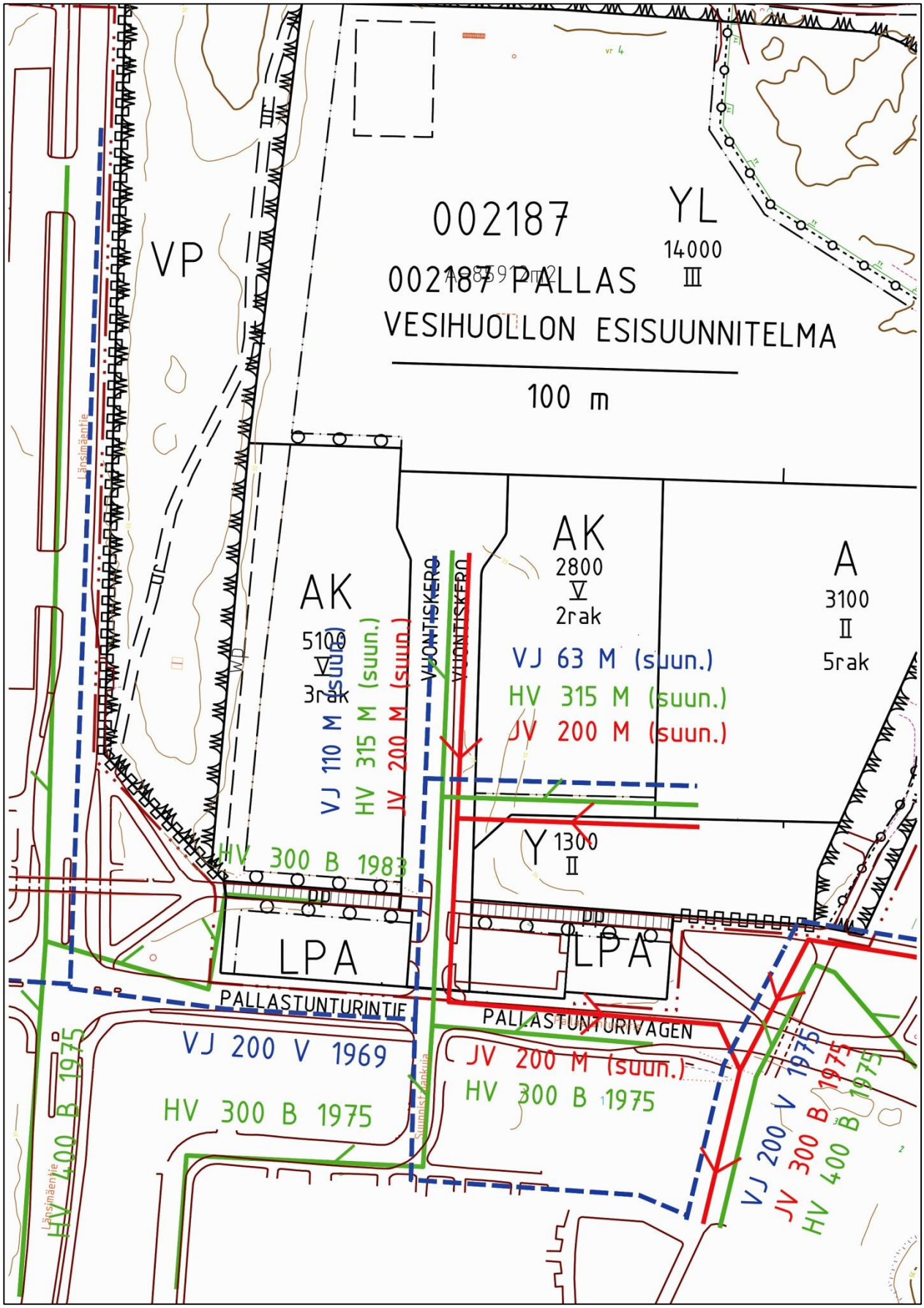
002187
YL
14000
III
VP
002187 PALLAS
VESIHUOLLON ESISUUNNITELMA
100 m
AK
5100
V
3rak
AK
2800
V
2rak
A
3100
II
5rak
VJ 110 M (suun.)
HV 315 M (suun.)
JV 200 M (suun.)
VJ 63 M (suun.)
HV 315 M (suun.)
JV 200 M (suun.)
VUONTISKERO
VUONTISKERO
Y 1300
II
HV 300 B 1983
LPA
LPA
PALLASTUNTURINTIE
PALLASTUNTURIVAGEN
VJ 200 V 1969
HV 300 B 1975
JV 200 M (suun.)
HV 300 B 1975
HV 400 B 1975
VJ 200 V 1975
JV 300 B 1975
HV 400 B 1975
Länsimäentie
Länsimäentie

27 § Asemakaavamuutos 002324 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 41 Viinikkala, Suokallionkuja

VD/9443/10.02.04.01/2016
HP/TLA/APE/JKÖ/VRO/SRU/ET/JB

Suokallionkujan itäinen osuus ja sen alle rakennettu kunnallistekniikka siirretään n. 15 m pohjoisemmaksi, jotta Suokalliokuja 2:en rakenteilla olevan elintarvikkeiden logistiikkavaraston rekkojen ajopihat saadaan riittävän isoiksi ja liikennöitävyydeltään sujuviksi.

Asemakaavamuutos koskee korttelia 41113 ja osaa korttelia 41101 sekä katualuetta, kaupunginosassa 41, Viinikkala.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa korttelia 41113 ja osaa korttelia 41101 sekä katualuetta kaupunginosassa 41, Viinikkala.

Tonttijako koskee osaa korttelia 41101, **tonttijaon muutos** koskee korttelia 41113 ja osaa korttelia 41101.

Alue sijaitsee Suomen Pankin ja Tikkurilantien välissä Suokallionkujan varrella Helsinki-Vantaan lentoaseman läntisen pääkiitotien lounaispäässä.

Kaavan hakija
Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy) sekä Vantaan kaupunki.

Maanomistus
Suokallionkujan katualueen omistaa Vantaan kaupunki. Tontin 41101/14 omistaa Suomen Rahapaja Oy, tontin 41113/2 omistaa VAKI-VANTAA OY. Muut korttelialueiden kiinteistöt omistaa Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy), joka on perustanut Suokallionkuja 2 ja 3 omistusta varten yhtiön Kiinteistö Oy Vantaan Suokallionkuja 2.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaava on laadittu kaupungin työnä. Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen tausta-aineistojen valmisteluun ovat osallistuneet YIT Rakennus Oy sekä heidän konsulttinaan Arkkitehtuuritoimisto Ark Lab Oy.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pääosin teollisuus- ja varastoaluetta (T).

Asemakaavan muutos
Suokallionkujan katualueen itäinen osuus liitetään Suokallionkuja 2:ssa sijaitsevan teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueen (TKT) osaksi ja korvaava uusi katuosuus rakennetaan sijansa verran (n. 15 m) pohjoisemmaksi. Katuosuuden ja sen alla olevien kunnallistekniikan verkostojen siirto on välttämätön, jotta Suokallionkuja 2:een rakenteilla olevan noin 25 500 k-m^2 kokoisen elintarvikkeiden logistiikkavaraston rekkojen ajopihat saadaan riittävän isoiksi ja liikennöitävyydeltään sujuviksi. Suokallionkuja 2 työntekijöiden henkilöautot sijoittuvat Suokallionkujan pohjoispuolelle kortteliin 41113 tontille 5. Kaavamääräyksiä tarkistetaan nykyvaatimusten mukaisiksi lähinnä hulevesien hallinnan osalta sekä lisätään määräykset polkupyöräpaikkojen vähimmäismääristä uusien mitoitusohjeiden mukaisesti. Tikkurilantietä vasten osoitetaan liittymäkielto. Kaavamuutoksen yhteydessä muodostetaan kortteliin 41101 tontti 17 sekä kortteliin 41113 tontti 6. Kaavamuutoksessa on huomioitu Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoturvallisuus ja lentoliikenteen sujuvuus.

Kaavamuutosalueen pinta-ala on noin 18 ha. Kokonaisrakennusoikeuden määrä 86 000 k-m^2 (TKT) korttelitehokkuudella e=0,5 säilyy ennallaan. Korttelista 41113 siirretään rakennusoikeutta 2 500 k-m^2 kortteliin 41101, mikä ei vaikuta jo muodostettujen tonttien rakennusoikeuksien määriin.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 19.12.2016. Kaavamuutostyö on liitetty kaupunkisuunnittelun kevään 2017 työohjelmaan.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan kaupungin Asukaslehdessä ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Asiasta jätettiin yhteensä kuusi mielipidettä ja viranomaiskannanottoa, joista on tiivistelmät kaavaselostuksessa.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).

Kaavatyö kohdistuu osittain Vantaan kaupungin omistamalle maalle ja tuottaa työpaikkatontteja (2 kpl).

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002324 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 41 Viinikkala / Suokallionkuja,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 2 ja todetaan, että hakija Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy) maksaa muutoskustannukset (5 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 €), yhteensä 5 930 €.

Käsittely:
Kaupunkisuunnittelujohtaja ilmoitti, että pöydälle on jaettu kaavaselostukseen muutettu liitekartta.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 27

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa MRA 27 §:n mukaisesti 30 päiväksi nähtäville 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002324 ja tonttijakoehdotus sekä tonttijaon muutosehdotus, 41 Viinikkala / Suokallionkuja,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokka 2 ja todeta, että hakija Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy) maksaa muutoskustannukset (5 000 €), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 €), yhteensä 5 930 €.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Asemakaavamuutoksen selostus 13.3.2017 / Il

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Anitta Pentinmikko, puh. 8392 2677
kaavasuunnittelija Jukka Köykkä, puh. 8392 2261
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

002324 SUOKALLIONKUJA

VIINIKKALA

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 13.3.2017 päivättyä / II asemakaavakarttaa nro 002324. Kaavoitus on tullut vireille 19.12.2016.

LIITE: Kaupunginhallitus 20.03.2017 / 27 §

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

Kortteli 41113 ja osa korttelia 41101 sekä katualuetta kaupunginosassa 41, Viinikkala (kumoutuvan asemakaavan kortteli 41113 ja osa korttelia 41101 sekä katualuetta).

Tonttijako ja tonttijaon muutos:

Tonttijako osa korttelia 41101 sekä tonttijaon muutos kortteli 41113 ja osa korttelia 41101.

Keskeinen sisältö:

Suokallionkujan itäinen osuus ja sen alle rakennettu kunnallistekniikka siirretään n. 15 m pohjoisemmaksi, jotta Suokalliokuja 2:en rakenteilla olevan elintarvikkeiden logistiikkavaraston rekkojen ajopihat saadaan riittävän isoiksi ja liikennöitävyydeltään sujuviksi.

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus.

Kaavan laatija: Jukka Köykkä, kaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki; jukka.koykka@vantaa.fi, puh. 09 8392 2261.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaavamuutosalue sijaitsee Suomen Pankin ja Tikkurilantien välissä Suokallionkujan pohjois- ja eteläreunoilla Viinikkalassa.

Kaavamuutosalueeseen sisältyvät Suokallionkuja sekä siihen rajoittuvat korttelin 41101 pohjoisosat ja kortteli 41113.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy) sekä Vantaan kaupungin jättämä kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 28.10.2016. Kaavamuutos on työohjelmassa numerolla 002324.
- Kaavoitus tuli vireille 19.12.2016 (ilmoitus Asukaslehdessä 14.1.2017). Suunnittelualueen maanomistajille ja naapureille vireille tulosta on ilmoitettu kirjeellä ja viranomaisille sähköpos-

tilla, mitkä ovat sisältäneet 19.12.2016 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman. (MRL: 62 §, 63 §)
- Mielipiteet pyydettiin 27.1.2017 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 6 kappaletta.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 sekä kaupunginhallitus, joiden myötä kaavamuutosehdotus asetetaan julkisesti nähtäville 30 päiväksi ja ehdotuksesta pyydetään tarvittavat lausunnot (MRL 65 §, MRA 27 §).
- Kaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä 4
2. Lähtökohdat 4
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 4
2.2 Suunnittelutilanne 9
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet 12
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo 12
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö 13
3.4. Asemakaavan tavoitteet 14
3.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot 14
4. Asemakaavan kuvaus 16
4.1 Kaavan rakenne 16
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen 16
4.3 Aluevaraukset 16
4.4 Kaavan vaikutukset 17
4.5 Ympäristön häiriötekijät 20
5. Asemakaavan toteutus 20
6. Kaavatyöhön osallistuneet 20
7. Asemakaavan seurantalomake 22
8. Asemakaavakartta ja –määräykset 24
9. Muu suunnitelma-aineisto 29

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 19.12.2016
- Mielipiteiden luettelo (id 1066988)
- Pohjatutkimus 14.10.2016, Suokallionkuja 2 (Insinööritoimisto Eurogeo Oy)
- Alueen hulevesien johtaminen 1.12.2011 (Insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy)
- K3 Logistics liikennesuunnitelma 20.5.2011 (Traficon Oy)

1. TIIVISTELMÄ

Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy) sekä Vantaan kaupunki ovat hakeneet asemakaavan muuttamista siten, että Suokallionkujan katualueen itäinen osuus liitetään Suokallionkuja 2:ssa sijaitsevan teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueen (TKT) osaksi ja korvaava uusi katuosuus rakennetaan runsaan sijansa verran (n. 15 m) pohjoisemmaksi. Katuosuuden ja sen alla olevien kunnallistekniikan verkostojen siirto on välttämätön, jotta Suokallionkuja 2:een rakenteilla olevan noin 25 500 k-m^2 kokoisen elintarvikkeiden logistiikkavaraston rekkojen ajopihat saadaan riittävän isoiksi ja liikennöitävyydeltään sujuviksi. Suokallionkuja 2 työntekijöiden henkilöautot sijoittuvat Suokallionkujan pohjoispuolelle kortteliin 41113 tontille 5.

Kaavamääräyksiä tarkistetaan nykyvaatimusten mukaisiksi lähinnä hulevesien hallinnan osalta sekä lisätään määräykset polkupyöräpaikkojen vähimmäismääristä uusien mitoitusohjeiden mukaisesti. Tikkurilantietä vasten osoitetaan liittymäkielto. Kaavamuutoksen yhteydessä muodostetaan kortteliin 41101 tontti 17 sekä kortteliin 41113 tontti 6.

Kaavamuutosalueen pinta-ala on noin 18 ha. Kaavamuutosalueen kokonaisrakennusoikeuden määrä 86 000 k-m^2 (TKT) korttelitehokkuudella e=0,5 säilyy ennallaan. Korttelista 41113 siirretään rakennusoikeutta 2 500 k-m^2 kortteliin 41101, mikä ei vaikuta jo muodostettujen tonttien rakennusoikeuksien määriin.

Muutoksessa on huomioitu Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoturvallisuus ja lentoliikenteen sujuvuus.

Vantaan kaupunkisuunnittelun laatiman kaavamuutoksen tueksi on laadittu viitesuunnitelmia ja selvityksiä yhteistyössä YIT Rakennus Oy:n sekä heidän konsulttinsa Arkkitehtuuritoimisto Ark Lab Oy:n kanssa.

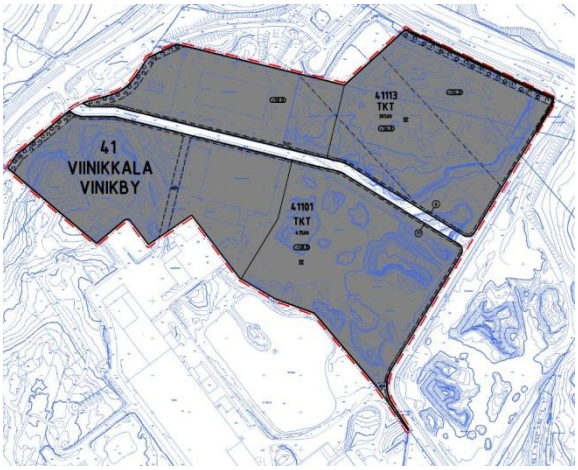

Kaavamuutos 002324

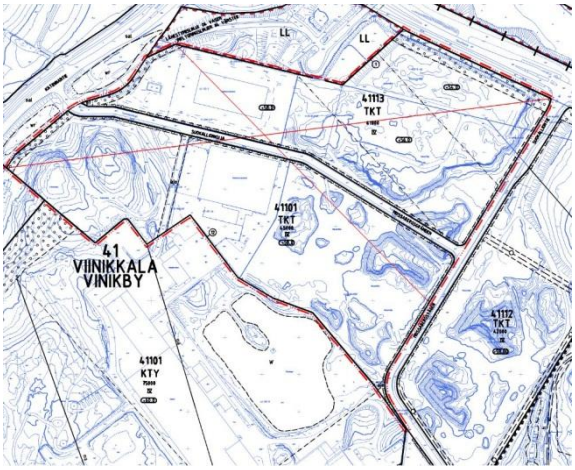

Kumoutuva kaava

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaavamuutosalue on osa Viinikkalan logistiikkavaltaista työpaikka-aluetta Kehä III:n ja Helsinki-Vantaan lentoaseman välissä Helsingin metropolialueen keskellä.

2.1.2 Luonnonympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Kaavamuutosalue sijoittuu Vantaanjokilaakson peltomaiseman itäpuoleiselle kallioylängölle. Alue on louhittu tai sitä louhitaan tulevalle rakentamiselle eikä alkuperäistä luonnonmaisemaa ole enää havaittavissa.

Vesistöt ja vesitalous

Valtaosa kaavoitettavasta alueesta on joko rakennettu, rakenteilla, louhittavana tai päällystetty asfaltilla. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Maaperä ja topografia

Valtaosa kaavamuutosalueen maaperästä on maalajikartan perusteella moreenia ja kalliota. Alueen länsiosassa on kallioiden välissä hiekkaa, moreenia, silttiä sekä savea.

Suokallionkujan länsipään tienoilla maanpinnan taso on keskimäärin korkeusasemalla +35. Jo rakennettujen kiinteistöjen pihat ovat tasolla +39…+42. Suokallionkuja 2:n piha toteutuu tasolle +43,3. Suokallionkujan ja Tikkurilantien välinen louhinta-alue maakasoineen on tasolla +43…+56.

Insinööritoimisto Eurogeo Oy on laatinut rakennuslupaa varten Suokallionkuja 2:sta pohjatutkimuksen 14.10.2016. Tontin pohjois- ja länsiosa on louhittu keskimäärin tasolle + 43. Tontin itä- ja eteläosassa on aikoinaan ollut suo. Tontin suon tilalla on 1970-luvulta alkaen ollut n. 3 000 m^2 laajuinen Suomen Pankin prosessivesiallas, joka on sittemmin täytetty n. 4 m paksulla moreeniläjitysmaakerroksella. Täyttömaan alla on turvekerros, joka on maatunut yli 30 vuotta. Turvekerroksen alla on pehmeä savikerros, jonka paksuus on enimmillään 8 metriä. Savikerroksen alla on silttikerros, jonka alapuolella maaperä on hiekkaa ja moreenia. Tontin pohjaveden pinta noudattelee sen eteläpuolella olevan Suomen Pankin nykyisen prosessivesialtaan veden pinnan tasoa w=+40,8.

Perustamisratkaisujen tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja - suunnitelmiin.

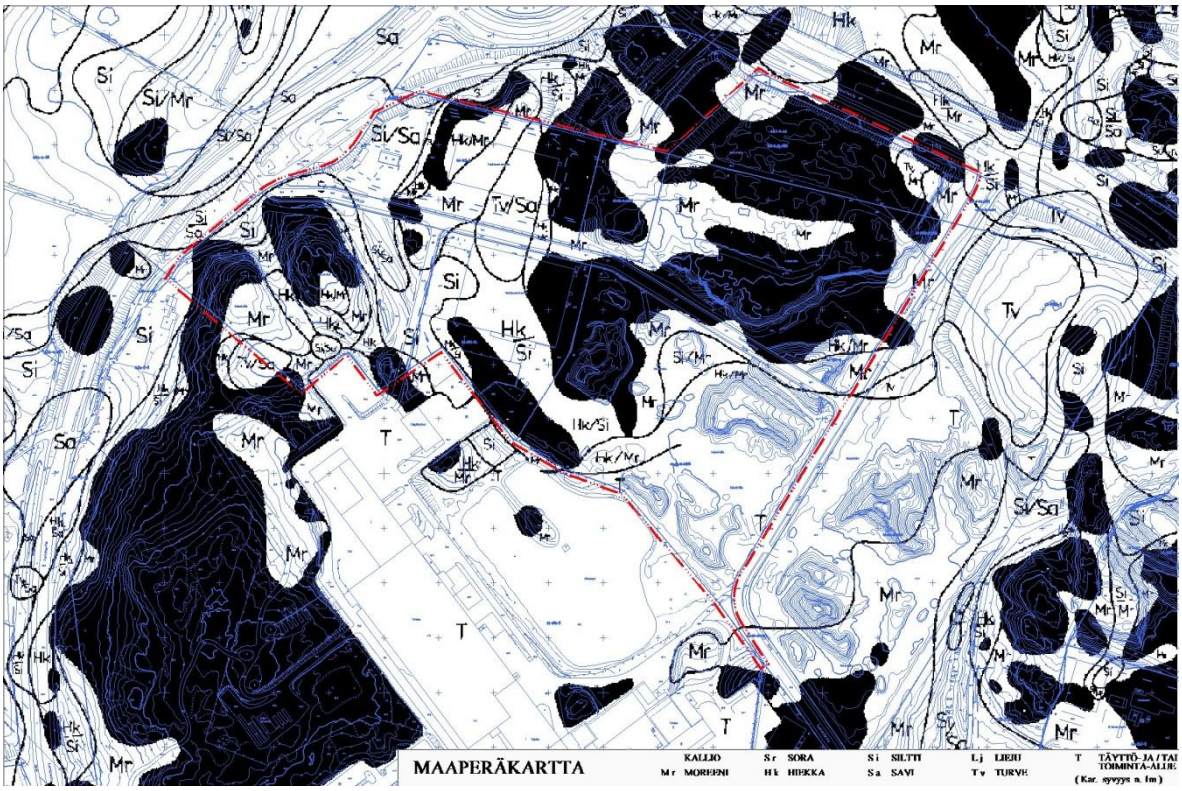

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Asuminen, väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Kaava-alueella ei ole asuntoja. Viinikkalan kaupunginosassa asui vuoden 2016 alussa 71 asukasta. Aviapoliksen suuralueella sijaitseva Viinikkala on yleiskaavoitettu työpaikka-alueeksi.

Palvelut ja työpaikat

Vantaan työpaikkakasvu on keskittynyt Vantaan keskiosiin, ennen kaikkea Aviapoliksen suuralueelle, jolla työpaikkojen lisäys vuodesta 2004 vuoden 2014 loppuun on ollut yli 31 prosenttia. Aviapoliksen osuus koko kaupungin työpaikkakasvusta on ollut ko. ajanjaksona 75 prosenttia ja Viinikkalassa työpaikkojen määrän lisäys on 1 225. Vuoden 2014 lopussa Viinikkalassa oli 4 835 työpaikkaa. Aviapoliksen työpaikoista lähes joka kolmas oli v. 2014 kuljetuksen ja varastoinnin toimialalla ja joka kymmenes teollisuuden toimialalla.

Yhdyskuntarakenne

Helsinki-Vantaan lentoaseman läntisen pääkiitotien lounaispäässä sijaitseva kaavamuutosalue on Tikkurilantien sekä Katriinantien välityksellä Kehä III:en tukeutuvaa ja rakentumassa olevaa työpaikka-aluetta.

Kaupunkikuva

Kaavamuutosalueen ja sen ympäristön rakentuminen on kesken. Aluetta leimaavat louheen murskausmateriaalien varastointialueet.

Suokallionkujan keskivaiheilla sijaitseva Suomen Rahapaja Oy:n teollisuuskiinteistö on rakennettu v. 2013 ja VAKI-Vantaa Oy:n raskaan kaluston korjaamo- ja huoltorakennus v. 2015.

Viistoilmakuva v. 2016 lännestä Katriinantien suunnasta katsottuna.

Virkistys

Kaavamuutosalueella ei ole asemakaavoitettuja virkistysalueita. Kaavamuutosalue liittyy Tikkurilantien eteläreunan kevyen liikenteen väylän ja sitä reunustamaan kaavailtujen istutusvyöhykkeiden välityksellä kaavamuutosalueen länsipuolella sijaitsevan Vantaanjokilaakson tuleviin ulkoiluverkostoihin sekä itäpuolella sijaitsevaan Vasamapuistoon.

Liikenne

Kaavamuutosalue rajautuu luoteiskulmastaan Helsinki-Vantaan lentokenttäalueeseen. Kaavamuutosalueen halkaiseva Suokallionkuja liittää alueen pääkatuverkostoon Tikkurilantiehen sekä Katriinantiehen, jolla on eritasoliittymä Kehä III:lle. Tikkurilantie kevyen liikenteen väylineen on osa Kivistöstä Aviapoliksen kautta Tikkurilaan suunniteltua pyöräilyn laatukäytävää.

Vesihuolto

Kaava-alueelle on rakennettu vesihuoltoverkosto vuosina 2011- 2013, jolloin edellinen kaava tuli voimaan.

Vedenjakelu

Rakennettu vesijohto DN225 tulee kaava-alueelle etelästä Suokalliontietä pitkin ja kulkee kaava-alueen halki Suokallionkujalla.

Alue sijaitsee vedenjakelujärjestelmässä lähellä Myyrmäen ja Tikkurilan painepiirien rajaa ja se on venttiilijärjestelyin mahdollista liittää kumpaan vain painepiiriin. Normaalitilanteessa alue kuuluu vedenjakelujärjestelmässä Myyrmäen painepiiriin, johon vesi johdetaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Helsingistä. Painepiirin vesisäiliönä on Myyrmäen ylävesisäiliö, jonka tilavuus on 4500 m^3. Alueen painetaso vaihtelee välillä +85.00 ... +99.00.

Jätevesiviemäröinti

Suokallionkuja jätevedet johdetaan Katriinantien varren jätevedenpumppaamolle, josta ne pumpataan edelleen Suokalliontien jätevesiviemäriin. Jätevesiviemäri DN200 kulkee vesijohdon yhteydessä Suokalliontiellä. Alueen jätevedet johdetaan Kehä III:n varressa sijaitsevaan runkoviemäriin, josta ne johtuvat Espoon viemäriverkostoon ja edelleen Suomenojan jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Suokallionkujalle on rakennettu hulevesiviemäri, joka johtaa katualueen hulevedet Katriinantien varteen. Suokalliontielle rakennettu hulevesiviemäri johtaa katualueen hulevedet vasamapuiston rakennettuihin hulevesialtaisiin. Suokalliokuja 2:n kattovesiä saa kiinteistöjen kesken laaditun sopimuksen mukaan johtaa kiinteistön eteläpuolella sijaitsevaan Suomen Pankin prosessivesialtaaseen.

Kaukolämpö

Kaavamuutosalueelle on rakennettu kaukolämpöverkon putket Suokallionkujan alle Tikkurilantien ja Suokalliontien katualueiden kautta.

Sähköverkko

Kaavamuutosalueelle on rakennettu Vantaan Energia Oy:n sähköverkon keskijännitemaakaapelit Suokallionkujan alle Katriinantien, Tikkurilantien ja Suokalliontien katualueiden kautta. Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n puistomuuntamo M2831 sijaitsee Suokallionkuja 3:n tontilla Suokalliokuja 5:n rajalla. Kaavamuutosalueella ei ole Fingridin voimajohtoja.

Ympäristöhäiriöt

Kaavamuutosalueen merkittävin ympäristöhäiriö aiheutuu Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoliikenteestä. Alue on lentomeluvyöhykkeellä, jolla melutaso L_{DEN} on yli 60 dBA.

Vantaan nykytilanteen liikennemääristä on vuoden 2011 liikennetiedoilla tehty Vantaan kaupungin ympäristömeludirektiivin mukainen meluselvitys 2012. Sen perusteella Tikkurilantien liikenteen aiheuttaman melun päiväajan keskiäänitaso LAeq 7–22 kahden metrin laskentakorkeudella on korttelin 41113 pohjoisosassa enimmillään 65- 70 dB, Katriinantien reunavyöhykkeellä 60- 65 dB ja valtaosalla korttelialueita 45- 50 dB.

Erityistoiminnat

Kaavamuutosalueella on rakentamisrajoitteita Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoesteiden korkeusrajoituspinnoista johtuen.

2.1.4 Maanomistus

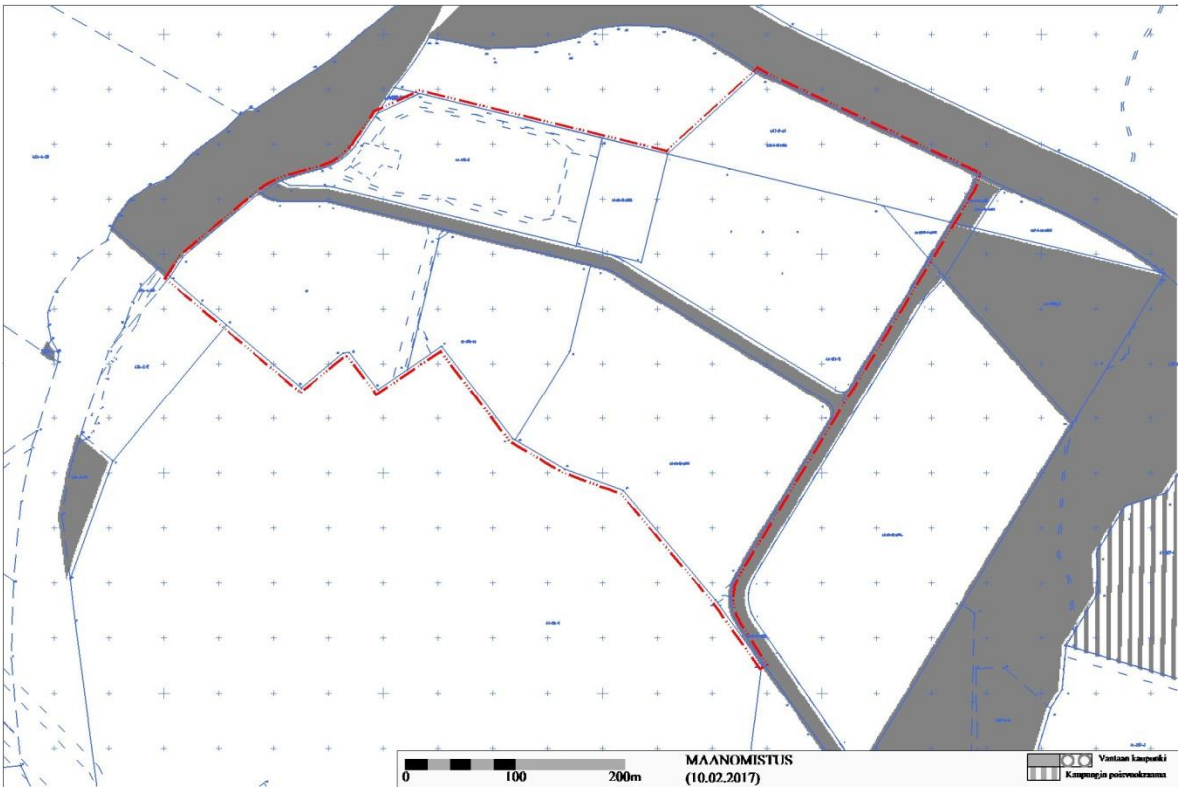

Tontin 41101/14 omistaa Suomen Rahapaja Oy, tontin 41113/2 omistaa VAKI-VANTAA OY. Muut korttelialueiden kiinteistöt omistaa Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy), joka on perustanut Suokallionkuja 2 ja 3 omistusta varten yhtiön Kiinteistö Oy Vantaan Suokallionkuja 2. Suokallionkujan katualueen omistaa Vantaan kaupunki.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

Maakuntakaava

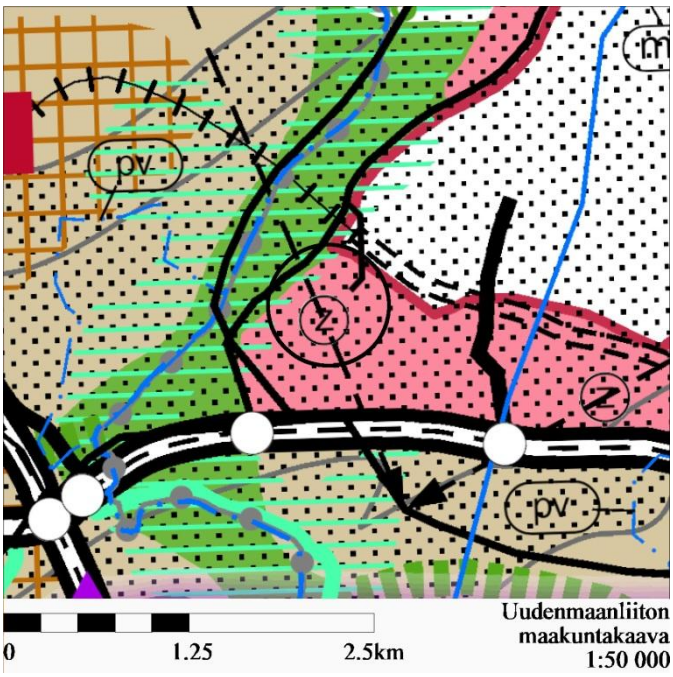

Kaavamuutosalue on työpaikka-aluetta ( ), jonka yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota hulevesien hallintaan ja varauduttava sään ääri-ilmiöihin. Alue sijaitsee Helsinki – Vantaan lentoaseman melualueella 2 ( ), jolla melutaso L_{DEN} on yli 60 dBA. Alueen länsipuolella on kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde ( ).

Ympäristöministeriö on vahvistanut Uudenmaan maakuntakaavan 8.11.2006, 1. vaihemaakuntakaavan 22.6.2010, 2. vaihemaakuntakaavan 30.10.2014 ja 3. vaihemaakuntakaavan 14.12.2012. Kaavahanke on maakuntakaavojen mukainen.

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050 määrittelee seudullisen maankäytön tahtotilan ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80% uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettäville vyöhykkeelle (kartan tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Seudulliset teollisuus-, varasto- ja logistiikkakeskittymät on soitettu harmaalla ( ). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

Yleiskaava

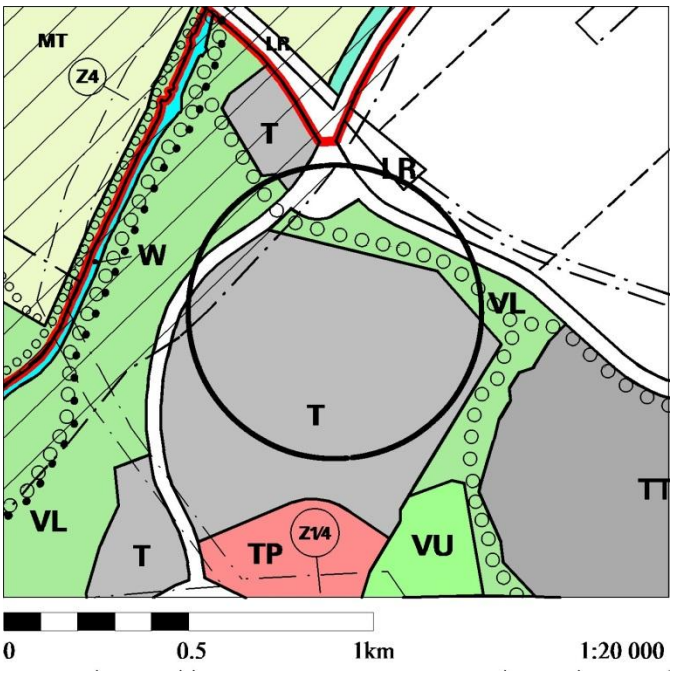

Asemakaavoitettava alue on pääosin teollisuus- ja varastoaluetta (T), jolla voidaan sallia myös toimistotiloja. Korttelin 41113 pohjoisosa Tikkurilantien eteläpuolella on lähivirkistysaluetta (VL), jonne on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti (○ ○ *em. VL-/ulkoilureittiyhteys on katkaistu Tikkurilantien eteläpuolelle ulottuvalla lentokenttäalueella, joka on suljettu ulkopuolisilta.*) Länsiosastaan alue rajautuu maisemallisesti arvokkaaseen alueeseen (▨). Tikkurilantie ja Katriinantie on osoitettu pääkaduiksi.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Asemakaava

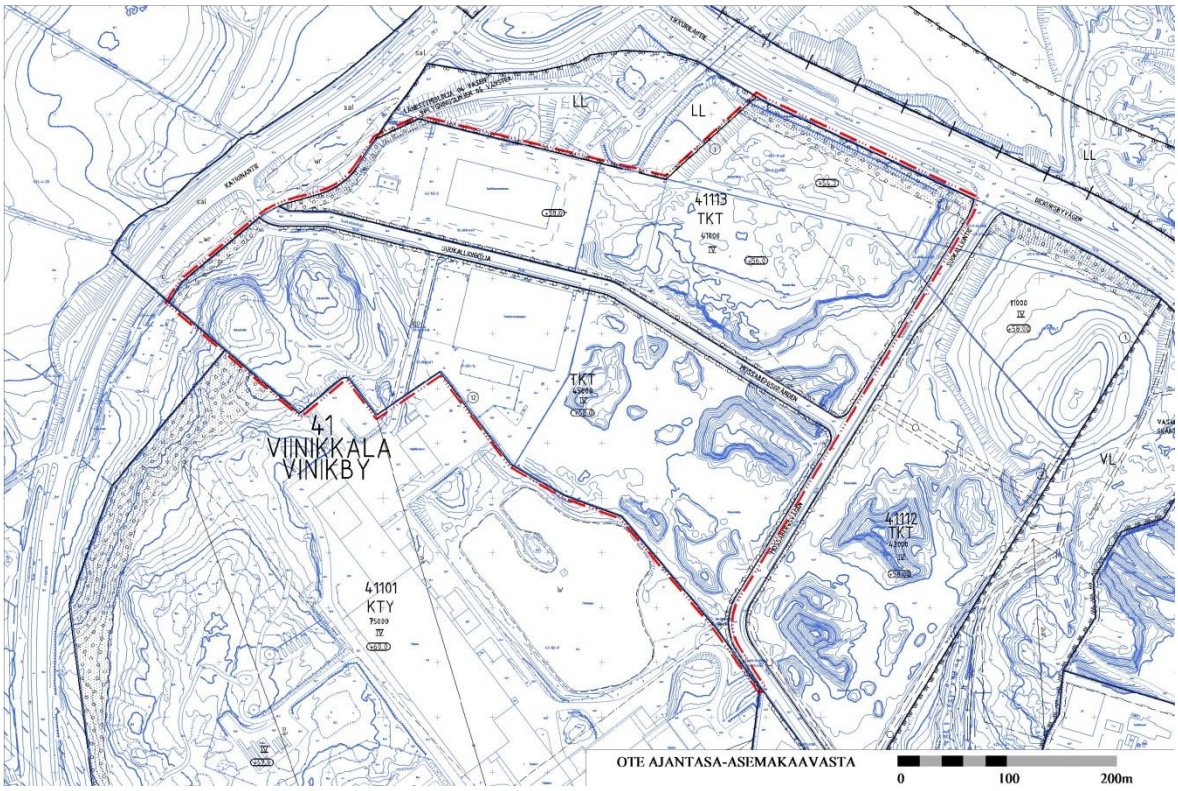

Suokallionkujan varrella oleva kortteli 41113 sekä korttelin 41101 pohjoisosa on osoitettu kaupunginvaltuuston 17.12.2012 hyväksymällä VIINIKKALA 2 –asemakaavalla nro 411800 enintään nelikerroksisten (IV) teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (TKT). Rakennusten kattojen enimmäiskorkeudet on rajoitettu tasoille +54.0, +56.0 ja +58.0.

Kokonaisrakennusoikeuden määrä on korttelissa 41113 yhteensä 41000 k-m^2 ja korttelin 41101 pohjoisosassa yhteensä 45000 k-m^2. Liiketilojen kokonaismäärän on korttelissa oltava alle 2000 k-m^2 ja kullakin tontilla enintään 500 k-m^2. Liiketilat eivät saa olla päivittäistavarakaupan tiloja.

Suokallionkujalta ja Suokalliontieltä on osoitettu ajoyhteysrasitteet (ajo) korttelin 41101 TKT-korttelialueen kautta niiden eteläpuoleiselle KTY-korttelialueelle. Suokallionkujan ja Suokalliontien reunoille on istutettava puurivit. Kortteleiden länsireunat Katriinantietä vasten ja korttelin 41113 pohjoisreuna Tikkurilantietä vasten on yleiskaavan virkistysalue- ja ulkoilureittiyhteyttä varten osoitettu suojavihervyöhykkeeksi. *(Keskeiset edellytykset yleiskaavan mukaisen VL-/ulkoilureittiyhteyden toteuttamiseksi ovat oleellisesti heikentyneet sillä, että Tikkurilantien ja Katriinantien liittymän eteläpuoli korttelin 41113 rajaan saakka on v. 2008 ja 2012 asemakaavoitettu lentokenttäalueeksi (LL), jonne ei muilla kuin lentokentän toimijoilla ole pääsyä.)*

Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa asemakaavan laatimiseksi.

Muut päätökset ja suunnitelmat

Rakennuslupajaosto on 7.12.2016 myöntänyt Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2:lle (c/o YIT Rakennus Oy) rakennusluvan osoitteeseen Suokallionkuja 2 siten, että kadun itäisen osuuden ja sen alla olevan kunnallistekniikan siirtoon on varauduttu. Rakennus on kooltaan n. 25 500 k-m^2, josta toimistotiloja on n. 2 500 k-m^2. Finavian lausunnoissa mm. todetaan, että rakennushankkeessa tulee ottaa huomioon ilmailulain (864/2014) 158 §:n säädökset lentoesteistä. Este (rakennus) sijaitsee EFHK RWY 04L lähestymispinnalla 1:50, RWY 22R nousupinnalla 1:50 ja RWY 04L/22R siirtymäpinnalla 1:7. Kriittisin sijainti (ID 39335) on RWY 04L lähestymispinnalla, jossa sijainnin mukainen korkeusrajoitus on +59.45 m AMSL. Este on varustettava lentoestevaloin AGA M3-6 ilmailumääräysten mukaisesti. Lisäksi rakennuksen aiotussa käyttötarkoituksessa on otettava huomioon ilmailulain 159 §:n mahdollisesti aiheuttamat rajoitukset toiminnalle; rakennukseen liittyvästä toiminnasta ei esimerkiksi saa aiheutua irtoaines-, pöly-, savu-, kemikaali- tai muita päästöjä, jotka saattavat aiheuttaa vaaraa lentoturvallisuudelle. Alueen valaistus on suunniteltava ja toteutettava siten, ettei siitä aiheudu häikäisymahdollisuutta nouseville ja laskeville ilma-aluksille.

Pysäköintialueen ja sen ajoliittymän rakentamiseksi osoitteeseen Suokallionkuja 3 on 2.12.2016 myönnetty maisematyölupa 41-1147-16-MAI.

Suokallionkuja 1 louhimiseksi ja valmistelemiseksi tulevaa rakentamista varten on 2.9.2016 myönnetty maisematyölupa 41-0843-16-MAI.

Osoitteessa Suokallionkuja 5 rakenteilla olevaa raskaan liikenteen polttonesteen myyntikatosta yms. järjestelmiä varten on myönnetty 23.6.2015 rakennuslupa 41-0406-15-A sekä 23.11.2016 toimenpidelupa 41-1115-16-C.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Kaavamuutosta ovat hakeneet Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy) sekä Vantaan kaupunki ja kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 28.10.2016. Kaavamuutos on tullut vireille 19.12.2016 ja se on työohjelmassa (KALA 16.1.2017) numerolla 002324.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.3.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (yrityspalvelut, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, tekninen toimiala), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, Museovirasto, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj ja HSL.

3.3.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävyydestä ja niihin liittyvästä mielipiteiden kuulemisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä 14.1.2017, kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille ja naapureille sekä sähköpostilla viranomaisille. Kirjeet ja sähköpostit ovat sisältäneet 19.12.2016 päivätyn osallistumis- ja arviointisuunnitelman.

Mielipiteiden kuulemisen (19.12.2016- 27.1.2017) yhteydessä saatiin kuusi viranomaiskannanottoa. Muita mielipiteitä ei jätetty.

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (Tukes), Fingrid Oyj:llä sekä Helsingin seudun liikenne – kuntayhtymällä (HSL) ei ollut huomautettavaa asemakaavamuutoksesta ja sen lähtökohdista.

Vantaan kaupunginmuseo totesi, että kaavamuutosalueella ei sijaitse rakennetun kulttuuriympäristön kohteista eikä muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä. Vantaanjoen jokilaakson kulttuurimaisema on huomioitu suojaamalla sitä korttelialueiden länsiosan vihervyöhykkeellä.

Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia sekä Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n puistomuuntamo M2831 ja keskijännitemaakaapeleita. Niiden mahdollisten siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä (HSY) totesi, että asemakaavan muutosalueella sijaitsee yleistä vesihuoltoa ja yksityisiä tonttijohtoja. Asemakaavamuutos edellyttää näiden siirtoa. Johtosiirrot tulee suunnitella ja toteuttaa hankkeen yhteydessä yhteistyössä HSY:n kanssa ja hyväksyttää suunnitelmat HSY:llä.

Nähtävilläolo ja lausuntojen pyytäminen.

Asemakaavan muutosehdotus asetetaan MRA 27 §:n mukaisesti nähtäville ja kaupunkisuunnittelu pyytää siitä lausunnot.

3.4. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

MAL-tavoitteet:

Maankäyttöä, asuntotuotantoa ja liikennejärjestelmää ohjataan kokonaisuutena yhdyskuntarakennetta eheyttäen ja kestävää liikkumista edistäen.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)
Linjausten pohjana ovat Vantaan strategiset tavoitteet, Vantaan asunto-ohjelma, MAL-aiesopimus 2012- 2015, Elinkeinopoliittinen ohjelma ja Kilpailukykyohjelma. Kaavoituksella mm. turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

Kortteleiden toimintojen haitallinen näkyminen Vantaanjokilaakson arvokkaaseen kulttuurimaisemaan sekä Tikkurilantielle tulee minimoida. Hulevesien hallinnassa on noudatettava Vantaan kaupungin hulevesiohjelmaa (Kh 11.5.2009).

Muut tavoitteet

Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2:n tavoitteena on varmistaa sujuva liikennöinti Suokallionkuja 2:en rakenteilla olevan elintarvikkeiden logistiikkavaraston rekkojen ajopihoilla saamalla ne riittävän isoiksi siirtämällä Suokallionkujan itäistä osuutta n. 15 m pohjoisemmaksi.

Finavian tavoitteena on, että alueen rakentumisessa huomioidaan Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoturvallisuus ja lentoliikenteen sujuvuus.

3.5 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

Suokallionkuja 2:en 7.12.2016 myönnetyn rakennusluvan mukaisesti toteutuvan kiinteistön logistiikkapihojen saaminen riittävän isoiksi ja liikennöitävyydeltään sujuviksi edellyttää Suokallionkujan itäisen osan liittämistä em. tontin osaksi ja korvaavan katuosuuden muodostamista n. 15 m pohjoisemmaksi.

Asemakaavamuutoksen perusteltuna lähtökohtana on Suokallionkujan itäisen osuuden siirtäminen. Muita vaihtoehtoja ei ole tutkittu.

Kortteleiden TKT-korttelialueiden tonttien rakennusoikeuden keskimääräinen tehokkuusluku e=0,5 ei toteudu vaan vaihtelee tehtyjen sekä kaavamuutosta aiemmin vireille laitettujen tonttijakojen johdosta ollen alimmillaan korttelissa 41101 Suokallionkuja 8:ssa (e=0,3). TKT-korttelialueiden tarkoituksenmukaista rakentumista edistetään sillä, että kortteliin 41113 muo-

dostettavalta tontilta 6 siirretään rakennusoikeutta 2 500 k-m^2 kortteliin 41101 Suokallionkuja 8:lle.

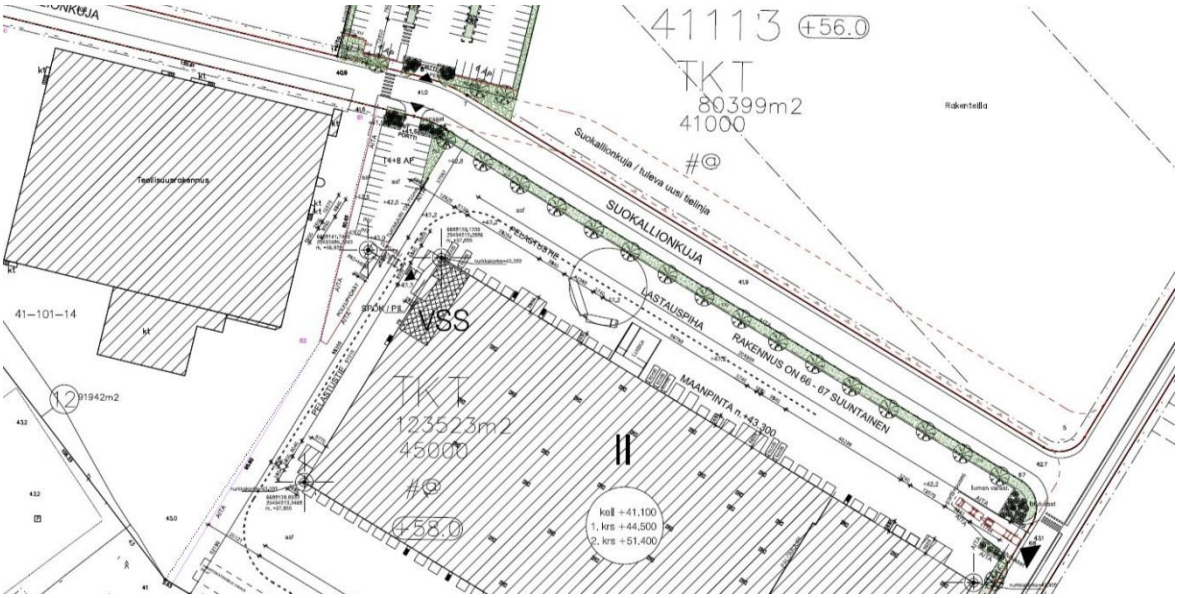

Ote Suokallionkuja 2:ta koskevan rakennusluvan tontinkäyttösuunnitelmasta, jossa on esitetty Suokallionkujan nykyinen sekä uusi sijainti (Arkkitehtuuritoimisto Ark Lab Oy).

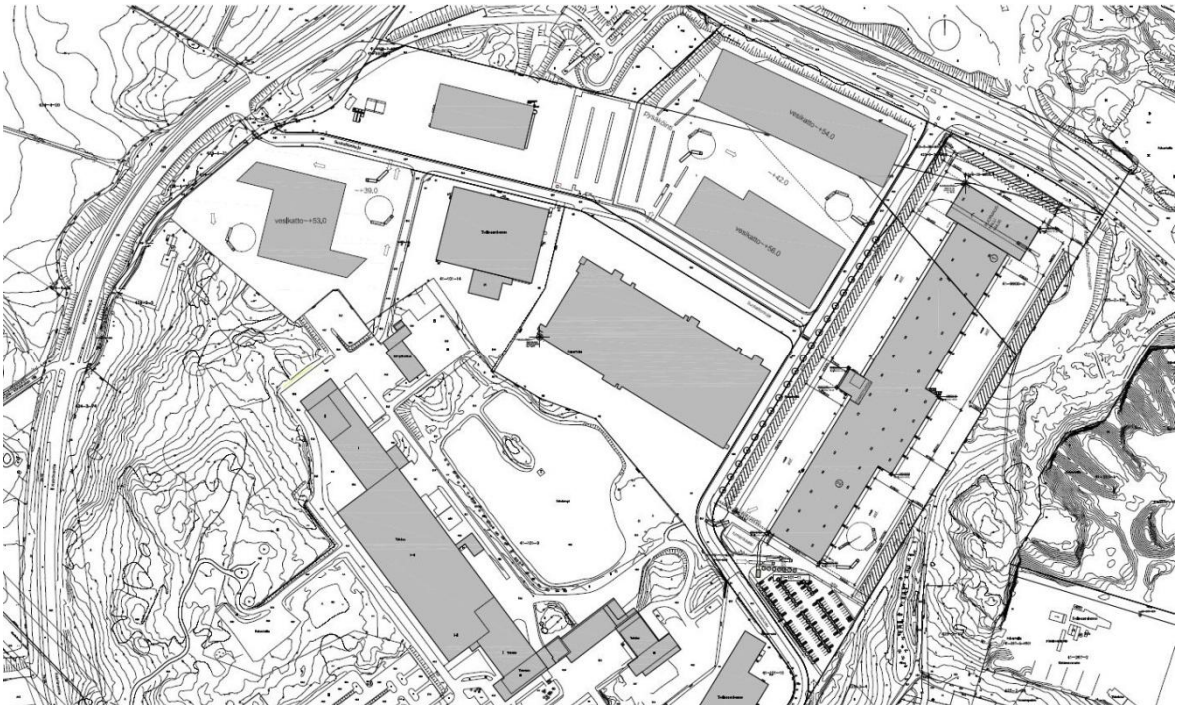

K3-aluetta koskeva alustava rakentamissuunnitelma Suokallionkujan sekä Suokalliontien pohjois-osan alueelta (YIT Rakennus Oy).

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Kaavamuutos ei Suokallionkujan itäisen osuuden siirtoa (n. 15 pohjoisemmaksi) lukuun ottamatta muuta kumoutuvan kaavan rakennetta, kokonaisrakennusoikeutta eikä korttelialueille osoitettua teollisuus-, varasto- ja liikerakennusten käyttötarkoitusta (TKT) Suokallionkujan katualuetta reunustavissa kortteleissa 41101 ja 41113. Korttelista 41113 siirretään rakennusoikeutta 2 500 k-m2 kortteliin 41101.

Em. katualueen siirrosta johtuen osa Suokallionkujan katualueesta muutetaan kortteliin 41101 muodostettavan tontin 17 korttelialueeksi (TKT). Vastaavasti osa korttelin 41113 itäosasta muutetaan Suokallionkujan uuden katualueen osaksi ja korttelin 41113 itäosa muodostetaan tontiksi 6.

Korttelialueiden tonteille ajetaan Suokallionkujan sekä Suokalliontien kautta. Tonteilta ei sallita ajoneuvoliittymiä Tikkurilantielle.

4.1.1 Mitoitus

Kaavamuutosalueen pinta-ala n. 18,01 ha ja aluetehokkuus e=0,48 säilyvät kumoutuvan asemakaavan mukaisina.

Teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueiden TKT pinta-ala on 17,23 ha. Kokonaisrakennusoikeuden määrä 86 000 k-m^2 ja tehokkuusluku e=0,50 säilyvät kumoutuvan asemakaavan mukaisina. Korttelikohtaisesti osoitettujen kokonaisrakennusoikeuksien keskinäistä määrää muutetaan siten, että korttelista 41113 tontilta 17 (Suokallionkuja 1) siirretään rakennusoikeutta 2 500 k-m^2 kortteliin 41101 tontille 16 (Suokallionkuja 8). Muutos ei vaikuta alueelle jo muodostettujen tonttien rakennusoikeuksien määriin.

Auto- sekä polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät ovat:

- toimistot 1 ap / 50 k-m², 1 pp / 80 k-m²
- liiketilat 1 ap / 60 k-m², 1 pp / 50 k-m²
- tuotantotilat 1 ap / 100 k-m², 1 pp / 240 k -m²
- varastot 1 ap / 150 k-m², 1 pp / 240 k-m²

Katualueiden pinta-ala kasvaa 31 m^2.

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavamuutoksessa on huomioitu ympäristön laatua koskevat tavoitteet. Kaavamuutoksen kokonaisratkaisulla, asemakaavamääräyksillä ja –merkinnöillä sekä niiden huomioimisella rakennuslupia myönnettäessä edistetään rakentamisen ja lähiympäristön hyvän laatutason toteutumista.

4.3 ALUEVARAUKSET

Valtaosa kaavamuutosalueesta on kumoutuvan asemakaavan mukaisesti teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueita TKT.

4.3.1 Korttelialueet

TKT, Teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueet

Rakennusten sallittu enimmäiskorkeus on Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoesterajoituksista johtuen matalampi Suokallionkujan pohjoispuoleisessa korttelissa 41113 kuin eteläpuoleisessa korttelissa 41101. Korttelialueille saa rakentaa enintään nelikerroksisia rakennuksia.

Kokonaisrakennusoikeuden määrä säilyy kumoutuvan asemakaavan mukaisena. Korttelien keskinäisiä rakennusoikeuksien määriä muutetaan siten, että rakennusoikeuden uusi määrä on 38 500 k-m^2 korttelissa 41113 ja 47 500 k-m^2 korttelissa 41101. Alueelle jo muodostettujen tonttien rakennusoikeuksien määrät eivät muutu.

Rakennusten tulee muodostaa yhtenäinen kokonaisuus siten, että kaupunkikuvan kannalta keskeiselle Tikkurilantielle suuntautuvista näkymistä huolehditaan. Myöskään ulkovarastointialueet eivät saa näkyä haitallisesti kaduille. Rakennuksille on määrätty tarvittava ääneneristävyys lentoja liikennemelua vastaan.

Korttelialueiden pääkäyttötarkoitukseen liittyvien liiketilojen ja noutotukkujen salliminen on tarkoituksenmukaista ja lisää alueen monipuolisuutta. Päivittäistavarakaupan tilojen sijoittuminen alueelle ei ole tarkoituksenmukaista ja siksi se on kaavamääräyksillä estetty.

Korttelialueille Vantaanjokilaakson arvokkaan kulttuurimaiseman suojaksi Katriinantien reunaan osoitetut puista ja pensaista muodostettavat reunavyöhykkeet sekä sinne osoitettu pumppaamon rakennusala (et) säilyvät kumoutuvan asemakaavan mukaisina. Tikkurilantietä vasten oleva istutusvyöhyke on kavennettu 10 m levyiseksi, mikä mahdollistaa muodostamaan riittävän kasvustollisen luonteen yleiskaavan tarkoittamalle virkistysalue- ja ulkoilureittiyhteydelle, joka on toteutettu Tikkurilantien eteläreunaan kevyen liikenteen yhteytenä. Laajojen logistiikkakiinteistöjen reunoille Suokallionkujaa ja Suokalliontietä vasten osoitetut istutettavat puurivit tarvitaan jäsentämään kaupunkikuvaa ja ne säilyvät kaavamuutoksessa.

Korttelialueille voidaan järjestää tonttiliittymät Suokallionkujalta sekä Suokalliontieltä mutta ei pääkatuverkostoon kuuluvalta Tikkurilantieltä. Korttelin 41101 TKT-korttelialueiden kautta on osoitettu niiden eteläpuolella sijaitsevan Suomen Pankin kiinteistön tarvitsemat ajoyhteydet Suokallionkujalle.

Osana Suokallionkuja 2:n (korttelin 41101 tontti 17) rekkapihojen saamista riittävän suuriksi ja logistiikkaliikennettä varten sujuviksi, on sen pysäköintiä mahdollista toteuttaa Suokallionkujan pohjoispuolen korttelin 41113 tontille 5. Em. tontin länsiosaan on osoitettu sijainniltaan ohjeellinen rakennusala Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n puistomuuntamoa M2831 varten.

4.3.2 Muut alueet

Liikenne- tai katualueet

Suokallionkuja ja sen itäosan muuttunut sijainti on osoitettu katualueeksi. Kortteliin 41113 ei sallita tonttiliittymiä Tikkurilantielle.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Kaavamuutosta laadittaessa on tarkasteltu hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia. Vaikutuksia verrataan kumoutuvan asemakaavan mahdollistamaan tilanteeseen. 0-versiota eli asemakaavan muuttumattomuutta ja sen vaikutuksia alueen rakentamiseen ja hankkeiden toteutumismahdollisuuksiin ei ole arvioitu. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Se sijoittuu hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Yhdyskuntarakenne

Alue sijoittuu Viinikkalan kaupunginosaan Helsinki-Vantaan lentoaseman ja Kehä III:n väliin olemassa olevan katu- sekä kunnallistekniikan verkostojen piiriin. Alue on asemakaavoitettu suurista rakennuksista koostuvaksi logistiikkapainotteiseksi työpaikka-alueeksi eikä kaavamuutos muuta tilannetta.

Rakentaminen sijoittuu Tikkurilantien ja joukkoliikenteen runkoyhteyden tuntumaan. Bussipysäkit sijoittuvat kävelyetäisyydelle.

Kaupunkikuva

Kaavamuutos ei oleellisesti muuta korttelialueiden rakennusaloja eikä rakennusten enimmäiskorkeuksia kumoutuvaan asemakaavan verrattuna eikä siten varsinaisesti aiheuta vaikutuksia alueen kaupunkikuvaan. Kaavamuutos mahdollistaa Suokallionkuja 2 rakennushankkeen toteutumisen pihoineen ja istutuksineen vuoden 2017 aikana, mikä kohentaa louhintojen ja maa-aineskasojen leimaaman alueen kaupunkikuvaa.

Havainnekuva Suokallionkuja 2:en rakennettavasta kiinteistöstä Suokalliontien ja Suokallionkujan liittymän suunnasta (Arkkitehtuuritoimisto Ark Lab Oy).

Havainnekuva Suokallionkuja 2:sta pohjoisesta katsottuna (Arkkitehtuuritoimisto Ark Lab Oy)

Asuminen

Kaavamuutosalueella ei ole asumista. Vaikutukset Katriinantien varrella olevaan haja-asutukseen eivät muutu kumoutuvan asemakaavan tilanteesta.

Palvelut ja työpaikat

Asemakaavamuutos ei muuta kumoutuvan asemakaavan mukaista teollisuus-, varasto-, toimisto-, liike- ja tavaraterminaalitilojen kokonaisrakennusoikeutta eikä sen mahdollistamien työpaikkojen ja palveluiden rakentumista alueelle. Kaavamuutos mahdollistaa elintarvikkeiden logistiikkavaraston ja siihen sisältyvien työpaikkojen pikaisen toteutumisen Suokallionkuja 2:en.

Taloudelliset vaikutukset

Kaavoitettava alue sijaitsee nykyisessä yhdyskuntarakenteessa ja hyvien yhdyskuntateknisten verkostojen alueella, mikä on yhdyskuntataloudellisten kustannusten kannalta edullisempaa kuin uuden, yhdyskuntarakenteesta irrallisen alueen toteuttaminen.

Suokallionkujan itäinen osuus ja sen alla olevat kunnallistekniikan verkostot joudutaan siirtämään ja rakentamaan uuteen paikkaan n. 15 m pohjoisemmaksi. Alueelle rakennetaan uusi katu sekä vedenjakelu- ja viemäröintijärjestelmiä, joita on myös ylläpidettävä. Kadun ja kunnallistekniikan (kaukolämpö-, hulevesi-, jätevesi- ja vesijohtoputket sekä sähkö- ja tietoliikennekaapelit) uudelleen rakentamisesta ja suunnittelemisesta aiheutuvista kustannuksista vastaa Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2, joten siitä ei aiheudu taloudellisia vaikutuksia Vantaan kaupungille.

Kaavamuutoksen pitkän aikavälin taloudellisten hyötyjen on katsottu ylittävän kaavamuutoksen toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset.

Sosiaalinen ympäristö

Kaavamuutosalue ei ole Vantaanjokilaakson asutuksen käytössä olevaa naapurustoa tai aluetta eikä kaavamuutos, jonka keskeinen muutos kumoutuvaan kaavaan verrattuna on Suokallionkujan itäisen osuuden uusi sijainti, siten aiheuta vaikutuksia sosiaaliseen ympäristöön.

Virkistys

Kaavamuutos ei muuta virkistysalueita eikä vaikuta lähialueen virkistysalueverkostoon.

Liikenne

Korttelialueiden kokonaisrakennusoikeuden määrä ja käyttötarkoitukset säilyvät kumoutuvan asemakaavan mukaisina. Kaavamuutoksella ei siten ole vaikutuksia niiden perusteella muodostuviin liikennemääriin. Suokallionkujan itäosan siirto ei poista kadun läpiajettavuutta eikä muutos siten aiheuta vaikutuksia liikenteeseen.

Vesihuolto

Kaavamuutoksesta johtuen Suokallionkujaa siirretään noin 240 metrin matkalta kadun leveyden verran pohjoiseen. Kadun siirron yhteydessä siirretään myös nykyiset vesihuoltolinjat uuden kadun alle. Hanke toteuttaa vesihuollon siirron HSY:n hyväksymien suunnitelmien mukaisesti ja luovuttaa ne HSY:lle.

Kaava-alueella muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää/imeyttää tontilla ja yleisillä alueilla ennen niiden johtamista yleisiin hulevesiviemäreihin. Lähtökohtana on, että kaava-alueen hulevesimäärät eivät lisäänny nykytilanteesta. Kaava-alueen hulevesistä on laadittu edellisen kaavatyön yhteydessä hulevesien hallintasuunnitelma insinööritoimisto Pohjatekniikka Oy:n toimesta.

Ympäristöhäiriöt

Alueella mitoittavana melulähteenä on lentomelu, mikä huomioidaan toimisto- yms. hiljaisten työtilojen ulkokuoren ääneneristysvaatimuksena 35 dBA. Tieliikenteen, lähinnä Tikkurilantien aiheuttama melu tai pienhiukkaset eivät edellytä niiden erityistä huomioimista asemakaavassa. Kaavamuutos ei muuta ympäristöhäiriöiden tilannetta kumoutuvaan asemakaavaan verrattuna.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu jo rakennetuille, rakentuville, louhituille tai louhittavana oleville alueille, eikä sillä ole vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Kaavamuutos ei heikennä hulevesien hallintaa verrattuna kumoutuvan asemakaavan mukaiseen nykytilanteeseen.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Keskeiset vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta aiheutuvat rakentamisesta, rakennusten käytöstä ja ylläpidosta sekä liikenteestä kiinteistöille. Näiden osalta kaavamuutos ei muuta tilannetta kumoutuvaan asemakaavaan verrattuna. Kaavamuutos mahdollistaa nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen tukeutuvan alueen rakentumisen, mikä on ilmanmuutoksen kannalta parempi vaihtoehto kuin täysin uuden rakennusalueen muodostaminen ja toteuttaminen yhdyskuntarakenteesta irrallaan olevaan neitseelliseen luonnonympäristöön.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Lento- sekä tieliikenteen melu on käsitelty kohdassa 4.4.1. Ympäristöhäiriöt on otettu VAT:n mukaisesti huomioon.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus. Suokallionkuja 2 rakentaminen on jo aloitettu.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

YIT Rakennus Oy:	Hanna Terho	
Arkkitehtuuritoimisto Ark Lab Oy:	Tommi Tuokkola	
Vantaan kaupunki:		
Kaupunkisuunnittelu:	Anitta Pentinmikko	alue-arkkitehti
	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
	Vuokko Rova	suunnitteluavustaja
	Anna-Liisa Vanhala	kaavoitusteknikko
Kuntatekniikan keskus :	Harri Keinänen	suunnitteluinsinööri, vesihuolto
	Jaana Virtanen	liikenneinsinööri
Mittausosasto:	Riikka Pirinen	kiinteistöinsinööri
Rakennusvalvonta:	Matti Karjanoja	lupa-arkkitehti
Ympäristökeskus:	Krister Höglund	ympäristöinsinööri

Yrityspalvelut:	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
	Kai Ketelimäki	kiinteistöpäällikkö
	Jukka Köykkä	kaavasuunnittelija
	Teemu Jääskeläinen	maankäyttöinsinööri

VANTAAN KAUPUNKI, Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Vantaalla, 13. päivänä maaliskuuta 2017.

Jukka Köykkä
kaavasuunnittelija

Anitta Pentinmikko
aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	16.02.2017
Kaavan nimi	002324 Viinikkala 41 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	17.11.2016
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002324
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	18,0094	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	18,0094

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**18,0094**	**100,0**	**86000**	**0,48**	**0,0000**	**86000**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	17,2303	95,7	86000	0,50	-0,0031	86000
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,7791	4,3	0		0,0031	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**18,0094**	**100,0**	**86000**	**0,48**	**0,0000**	**86000**
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä	17,2303	95,7	86000	0,50	-0,0031	86000
TKT	17,2303	100,0	86000	0,50	-0,0031	86000
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,7791	4,3	0		0,0031	0
Kadut	0,7791	100,0	0		0,0031	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

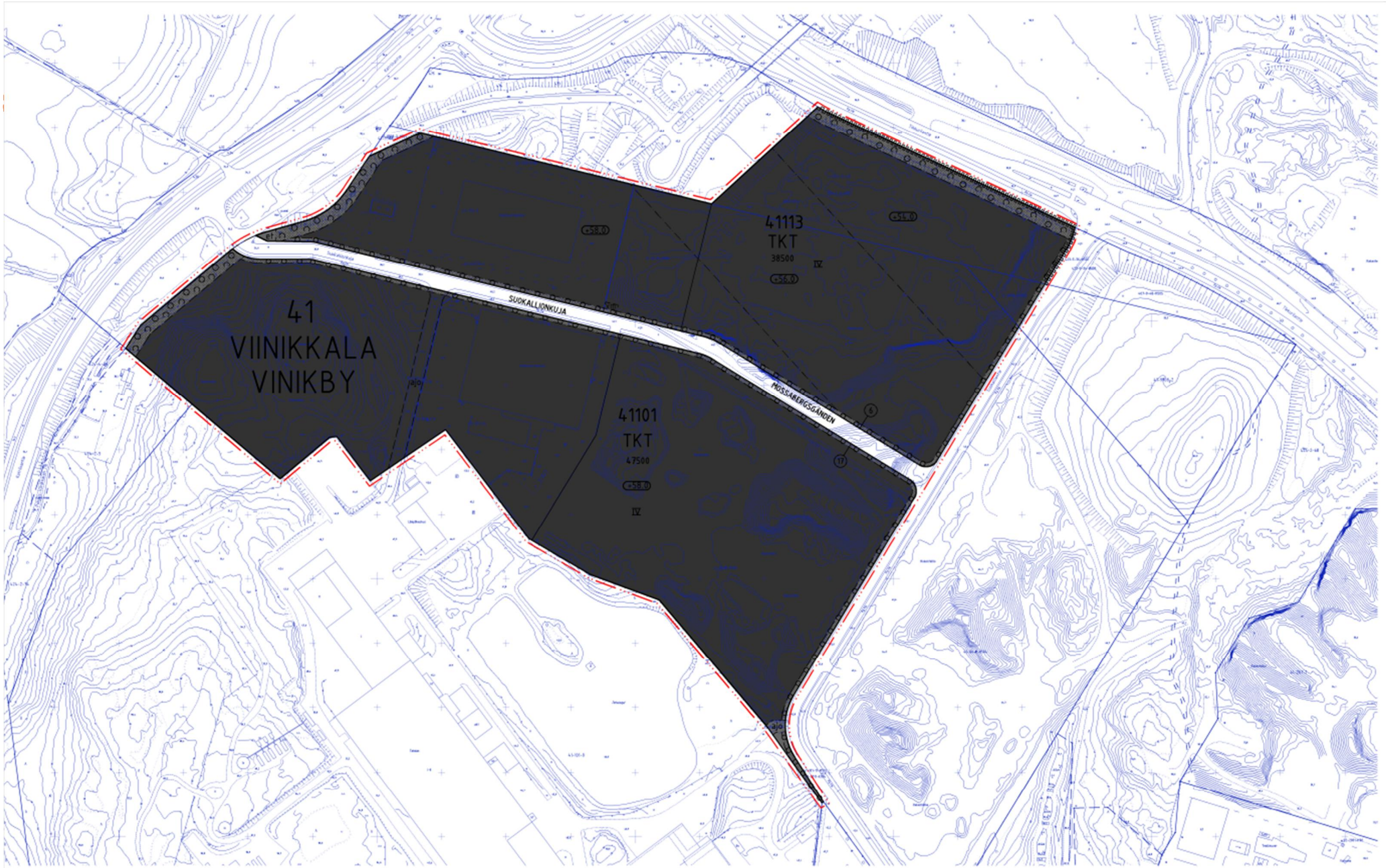

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

0 100 200m

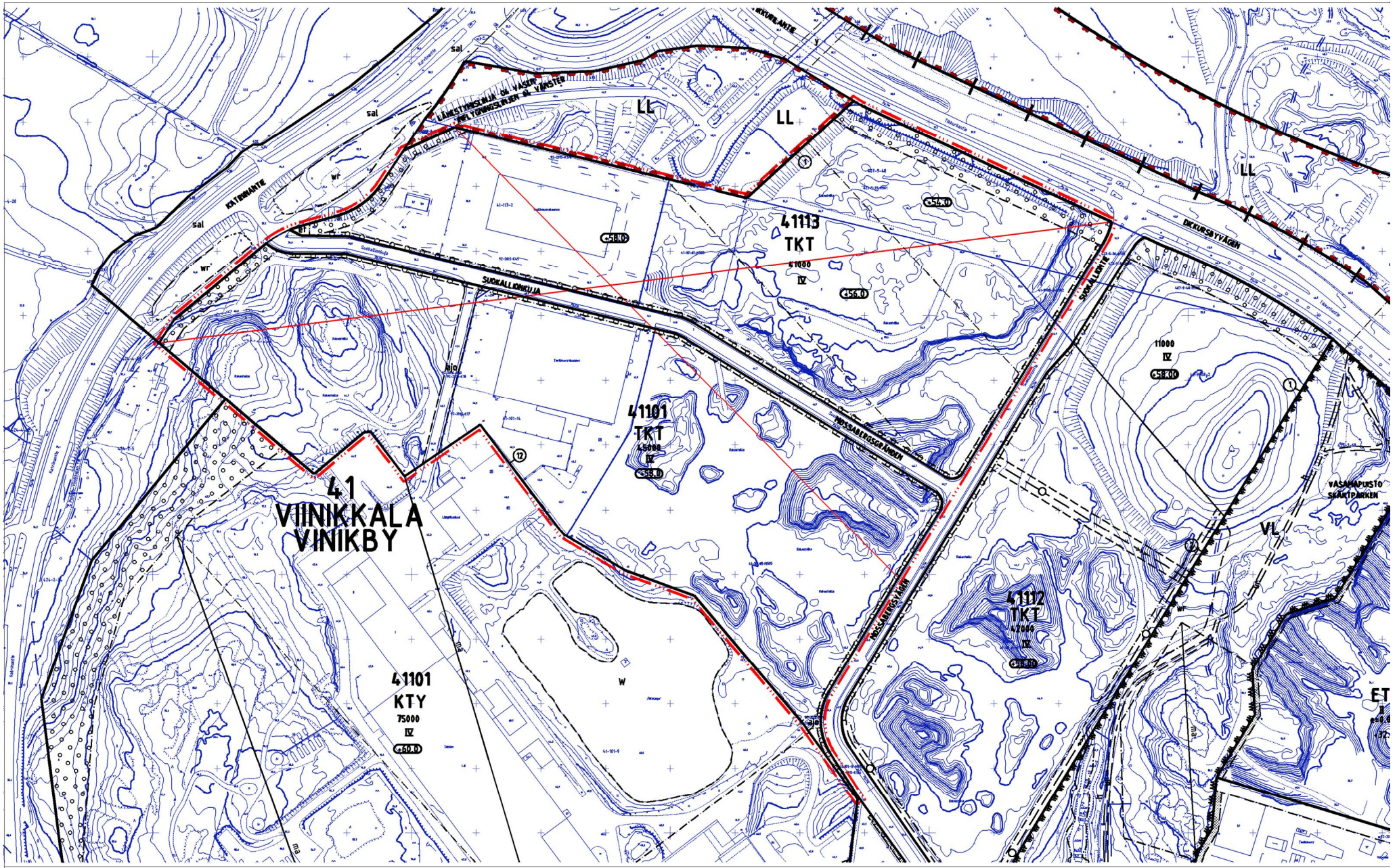

POISTETTAVAT MERKINNÄT

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002324	13.3.2017	687493, 687494, 688493, 688494
		1 / 3

Vantaan kaupunki
Asemakaavan muutos

SUOKALLIONKUJA

Kaupunginosa 41, Viinikkala
Kortteli 41113 ja osa korttelia 41101 sekä katualuetta.

Tonttijako
Osa korttelia 41101.
Tonttijaon muutos
Kortteli 41113 ja osa korttelia 41101.

1:2000

Vanda stad
Ändring av detaljplanen

MOSSABERGSGRÄNDEN

Stadsdel 41, Vinikby
Kvarteret 41113 och del av kvarteret 41101 samt gatuområde.

Tomtindelning
Del av kvarteret 41101.
Ändring av tomtindelningen
Kvarteret 41113 och del av kvarteret 41101

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:	DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:
— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.	Linje 3 m utanför planområdets gräns.
TKT **Teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialue.**	**Kvartersområde för industri-, lager- och kontorsbyggnader.**
Alueelle saadaan sijoittaa teollisuus-, varasto-, toimisto-, liike- ja tavaraterminaalitiloja.	I området får placeras industri, lager-, kontors-, affärs- och varuterminallokaler.
Tontille saa sijoittaa liiketiloja enintään 500 k-m². Korttelin liiketilojen kokonaismäärä on oltava alle 2000 k-m². Liiketilat eivät saa olla päivittäistavarankaupan tiloja.	På tomten får det placeras högst 500 m²-vy affärslokaler. Totalmängden affärslokaler i kvarteret ska understiga 2000 m²-vy. Affärslokalerna får inte utgöras av utrymmen för dagligvaruhandel.
Tuotantotilojen yhteydessä ja varastotiloissa sallitaan lisäksi yritysmyyntiin perustuvat noutotukut.	Utöver detta tillåts i anslutning till produktionsutrymmen och i lagerutrymmen snabbgross som baserar sig på företagsförsäljning.
Alueelle saa kaavassa merkityn rakennusoikeuden lisäksi toteuttaa katoksia ja muita rakennelmia kuitenkin enintään 10 % tontin rakennusoikeudesta.	I området får utöver den i planen angivna byggrätten byggas skärmtak och andra konstruktioner, dock högst 10 % av tomtens byggrätt.
Alueelle saa rakentaa maanalaisia tiloja.	På området får byggas underjordiska utrymmen.
Alueella saa säilyttää kuorma-autojen kuljetuskontteja ja perävaunuja.	I området får förvaras lastbilars fraktcontainrar och släpvagnar.
Ulkovarastointialueet ja katokset on rajattava niin, että varastoitava materiaali ei haitallisesti näy kadulle. Ulkovarastointi ei saa aiheuttaa maisemallista tai muuta haittaa ympäristölle.	Områdena och skärmtaken för upplagring utomhus ska avgränsas så att det material som lägras inte syns på ett iögonenfallande sätt från gatan. Upplagringen utomhus får inte inverka negativ på landskapet eller på annat vis vara till skada för miljön.
Alueelle on laadittava koko aluetta koskeva rakentamissuunnitelma.	För området ska utarbetas en byggnadsplan som omfattar hela området.
Rakennukset on toteutettava arkkitehtonisesti korkeatasoisesti. Rakentaminen on tehtävä yhtenäistä rakennustapaa noudattaen. Erityisesti tulee huomioida näkymät Tikkurilantien suuntaan.	Byggnaderna ska byggas så att de håller hög arkitektonisk klass. Byggandet skall följa ett enhetligt byggnadssätt. Särskilt utsikterna mot Dickursbyvägen ska tas i beaktande.
Rakennusten julkisivut tulee jäsentää pienempiin osiin esim. porrashuoneilla ja/tai väritykselllä.	Byggnadens fasader ska delas in i mindre partier med hjälp av t.ex. trapphus och/eller färgsättning.
Toimistotilojen ja vastaavien hiljaisten työtilojen ääneneristävyyden ΔL lento- ja liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB.	I kontorslokaler och motsvarande tysta arbetsrum skall ljudisoleringen ΔL mot flyg- och vägtrafikbuller i ytterhöljet vara minst 35 dB.
Korttelialueelle tulee istuttaa kasvillisuusvyöhykkeitä alueen osille, jotka eivät ole muun toiminnan kannalta välttämättömiä.	På kvartersområdet skall planteras zoner med växtlighet på de områdesdelar vilka inte är nödvändiga med tanke på den övriga verksamheten.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Rakennuslupaa varten on laadittava hulevesisuunnitelma. Toimintojen edellyttäessä on raskaan liikenteen pysäköintiin sekä lastien käsittelyyn tarkoitettujen alueiden hulevedet johdettava hiekan- ja öljynerotuksen sekä osastoidun ja suljettavan hulevesijärjestelmän kautta. Hulevesien hallinnan edellyttämät järjestelmät saavat sijaita tonttijaosta riippumatta.

I området ska man ordna så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna dagvattensystemet. För bygglovet ska en dagvattenplan utarbetas. På de områden som är avsedda för tung trafik och behandling av laster ska dagvattnet ledas då verksamheten så kräver via en sand- och oljeavskiljare samt genom ett dagvattensystem som är uppdelat i fack och förslutbart. De system som hanteringen av dagvatten förusätter får vara belägna oavsett tomtindelningen vara belägna oavsett tomtindelningen.

Hulevesireitit tulee hoitaa siten, etteivät ne kerää lentotoimintaa haittaavaa linnustoa. Ongelmatilanteissa hulevesireittien haltijan on korjattava tilanne siten, että riski poistuu. Vaaratilanteessa altaat on peitettävä verkoilla tai kuivatettava.

Dagvattenlinjerna ska ombesörjas så att de inte drar till sig fåglar som stör flygverksamheten. Vid problemsittuationer ska den som förvaltar dagvattenlinjerna rättä till situationen, så att risker avlägsnas. Vid riskläge ska bassängerna övertäckas med nät eller torrläggas.

Katujen luiskat saavat ulottua tonteille.

Gatuslänterna får sträcka sig in på tomterna.

Tontilla voidaan hyödyntää maalämpöä. Maalämpölaitteistossa saa käyttää vain sellaista ainetta, josta ei aiheudu pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Suunniteltaessa maalämmön käyttöä kiinteistön lämmitysmuotona on varmistuttava käytettävän nesteen haitattomuudesta.

Jordvärme kan utnyttjas på tomten. I jordvärmeanläggningarna får endast användas sådant material som inte riskerar grundvattnets kvalitet. När användningen av jordvärme planeras vid uppvärmningen av fastigheten måste man försäkra sig om att den vätska som används är oskadlig.

Rakennuslupahakemuksesta tulee pyytää Ilmailulaitos Finavian lausunto.

Luftfartsverket Finavias utlåtande skall inbegäras om ansökningen om bygglov.

Mikään rakennuksen osa, rakenne, laite tai kasvillisuus ei saa läpäistä Helsinki-Vantaan lentoaseman lentoesteiden korkeusrajoituspintoja.

Ingen byggnadsdel, konstruktion, anläggning eller växlighet får penetrera höjdbegränsningsytorna för flyghinder på Helsingfors-Vanda flygstation.

Auto- ja polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Toimistot	1 ap/ 50 k-m²
	1 pp/ 80 k-m²
Liiketilat	1 ap/ 60 k-m²
	1 pp/ 50 k-m²
Tuotantotilat	1 ap/ 100 k-m²
	1 pp/ 240 k-m²
Varastot	1 ap/ 150 k-m²
	1 pp/ 240 k-m²

Minimiantalet bil- och cykelplatser:

Kontor	1 ap/ 50 k-m²
	1 cp/ 80 k-m²
Affärslokaler	1 ap/ 60 k-m²
	1 cp/ 50 k-m²
Produktionslokaler	1 ap/ 100 k-m²
	1 cp/ 240 k-m²
Lager	1 ap/ 150 k-m²
	1 cp/ 240 k-m²

Tontin 41101/17 autopaikkoja saa sijoittaa tontille 41113/5.

Bilplatserna för tomt 41101/17 får placeras på tomt 41113/5.

	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Osa - alueen raja.
17	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
41	Kaupunginosan numero.
VIINI	Kaupunginosan nimi.
41101	Korttelin numero.
SUOKALLIONKUJA	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.
47500	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
IV	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
+54.0	Rakennuksen vesikaton ylimmän kohdan korkeusasema.
	Rakennusala.
vm	Ohjeellinen rakennusala, jolle saa sijoittaa muuntamon.
et	Yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten alue.
	Istutettava alueen osa.
	Säilytettävä / istutettava puurivi.
	Alueen osa, jolle on kehitettävä puista ja pensaista tiheä reunavyöhyke.
	Katu.
ajo	Ajoyhteys.
ajo	Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys.
	Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.

	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Gräns för delområde.
17	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
41	Stadsdelsnummer.
VIINI	Stadsdelens namn.
41101	Kvartersnummer.
SUOKALLIONKUJA	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
47500	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
IV	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
+54.0	Högsta höjd för byggnads vattentak.
	Byggnadsyta.
vm	Riktgivande byggnadsyta där transformator får placeras.
et	Område för byggnader och anläggningar för samhällsteknisk service.
	Del av område som bör planteras.
	Trädrad som skall bevaras / planteras.
	Del av område där träd och buskar skall bilda en tät avgränsande zon.
	Gata.
ajo	Körförbindelse.
ajo	Riktgivande körförbindelse inom området.
	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

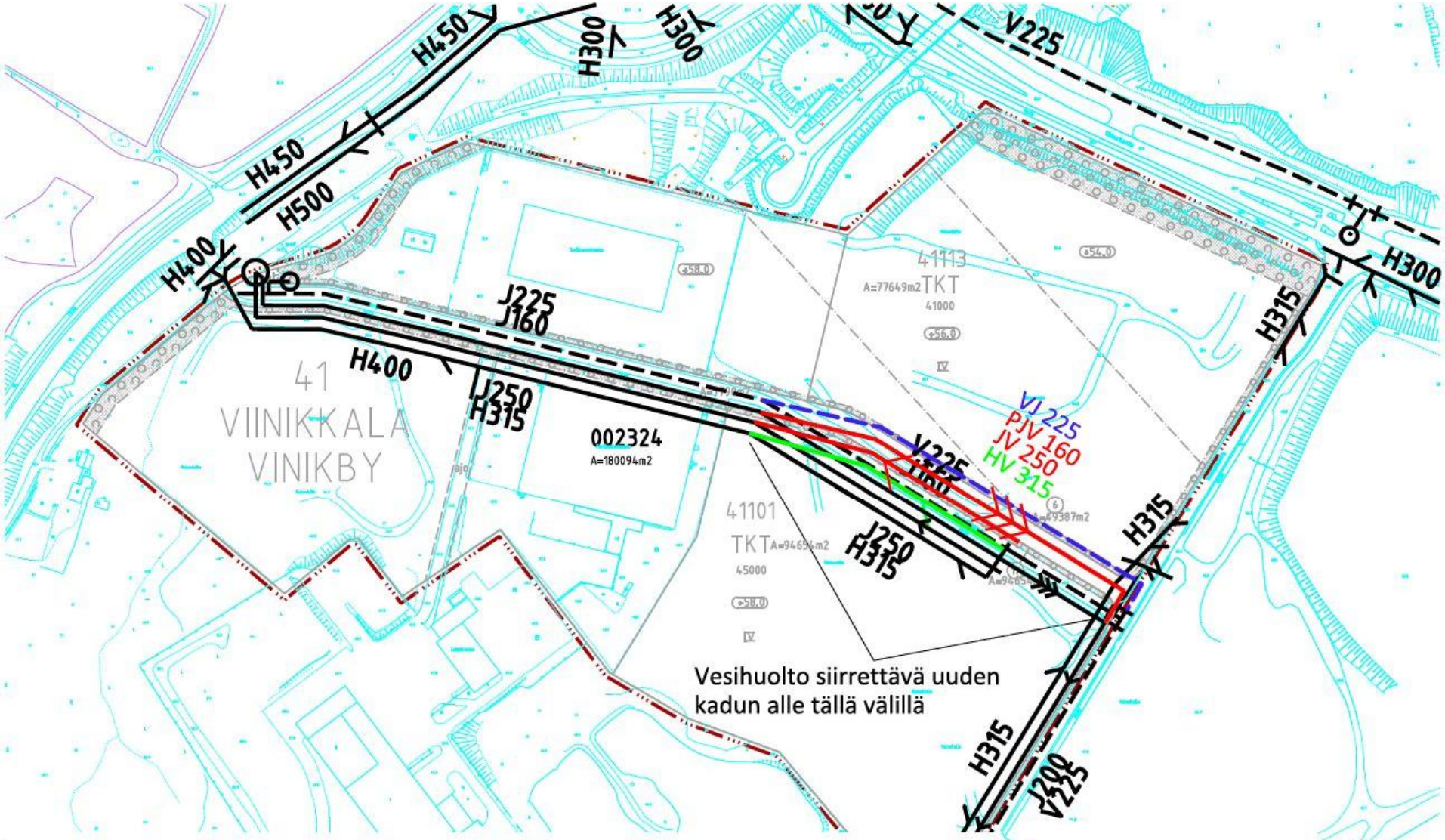

Vantaan kaupunki copyright Harri Keinanen tulosteen laatija 20.2.2017 päiväys	**Vesihuollon esisuunnitelma** 0 60 300 m	ETRS-GK25 tasokoordinaattijärjestelmä N2000 korkeusjärjestelmä 1:3000 mittakaava

28 § Maankäyttösopimus / asemakaavan muutos 002324 / Kiinteistö Oy K3 Logistics 2

VD/2420/10.00.01.05/2017
HP/KK/AV-P/PJä/ET/JB

Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy) sekä Vantaan kaupunki ovat hakeneet asemakaavan muutosta 002324 siten, että Suokallionkujan katualueen itäinen osuus liitetään Suokallionkuja 2:ssa sijaitsevan teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueen (TKT) osaksi ja korvaava uusi katuosuus rakennetaan runsaan sijansa verran (n. 15 m) pohjoisemmaksi. Asemakaavamuutosalue ja asemakaavamuutosalueella sijaitseva, tämän sopimuksen kohteena oleva alue on osoitettu ohjeellisesti liitteessä A.1

Asemakaavamuutokseen liittyen Vantaan kaupunki ja Kiinteistö Oy K 3 Logistics kaavamuutosalueen maan-omistajana ovat sopineet kunnallistekniikan rakentamisesta ja kunnallistekniikan korvauksista. Kunnallistekniikan rakentamissopimuksella osapuolet sopivat sopimusaluetta koskevasta kunnallistekniikan rakentamisesta ja maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisesta kunnallistekniikan korvauksesta ja esisopimuksella määräalan vaihdosta varmistetaan kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutuminen.

Kunnallistekniikan sopimuksella Kaupunki ja Yhtiö sopivat millä ehdoin nykyinen Suokallionkujan katu-alueen siirto voidaan toteuttaa.
Kiinteistö oy K 3 Logistics vastaa Suokallionkujan siirron aiheuttamista kustannuksista. Kadun siirto toteutetaan kaupungin ja HSY:n hyväksymien hallinnollisten katusuunnitelmien ja rakennussuunnitelmien mukaisesti ja kaupungin valvonnassa.
Esisopimuksella määräalojen vaihdolla Kaupunki luovuttaa Yhtiölle tontiksi muutettava katualue ja vastaavasti Yhtiö luovuttaa Kaupungille asemakaavamuutoksessa 002324 esitetyn Suokallionkujan uuden katualueen.
Asemakaavan muutoksessa ei nosteta tonttien rakennusoikeutta.

Esisopimuksella määräalan kaupasta Vantaan kaupunki ja Kiinteistö Oy K3 Logistics sopivat seuraavaa

Yhtiö luovuttaa Kaupungille n. 3 036 m2:n suuruisen määräalan Vantaan kaupungin 41. kaupunginosan (Viinikkala) kiinteistöstä 92-41-101-11.

Kaupunki luovuttaa Yhtiölle n. 3 005 m2:n suuruisen määräalan Vantaan kaupungin 41. kaupunginosan (Viinikkala) kiinteistön 92-41-101-11 määräalasta M502 (92-41-101-11-M502). Yhtiö luovuttaa edelleen kiinteistön 92-41-101-11 Kiinteistö Oy Vantaan Suokallionkuja 2:lle. Luovutettavat määräalat on merkitty oheiseen karttaliitteeseen B1.

Lopullisen vaihtokirjan tekemisen edellytyksenä on, että asemakaavan muutos nro 002324, Viinikkala, on tullut voimaan ja että korvaava katualue (Yhtiön luovutettava alue) on liikennöitävässä kunnossa siten, että se on rakennettu ja kaupungin puolelta hyväksytty ja vastaanotettu.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 19

Yrityspalvelujohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) kaupunki tekee ja allekirjoittaa Kiinteistö Oy K3 Logisticsin kanssa liitteenä olevan kunnallistekniikan sopimuksen ja esisopimuksen määräalojen vaihdosta,
b) kaupunki tekee ja allekirjoittaa lopullisen vaihtokirjan, kun asemakaavamuutos nro 002324 on tullut voimaan,
c) oikeutetaan yrityspalvelut tekemään sopimuksiin ja lopulliseen luovutuskirjaan teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 28

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) tehdä ja allekirjoittaa Kiinteistö Oy K3 Logisticsin kanssa liitteenä oleva kunnallistekniikan sopimus ja esisopimus määräalojen vaihdosta,
b) tehdä ja allekirjoittaa lopullinen vaihtokirja, kun asemakaavamuutos nro 002324 on tullut voimaan, ja
c) oikeuttaa yrityspalvelut tekemään sopimuksiin ja lopulliseen luovutuskirjaan teknisluonteisia tarkennuksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- A. Kunnallistekniikan sopimus ja B. Esisopimus määräalan vaihdosta
- Liitekartta A1
- Liitekartta B1

Täytäntöönpano: maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus

Lisätiedot: tonttipäällikkö Armi Vähä-Piikkiö, puh. 040 733 7447
kehitysinsinööri Paula Jääskeläinen, puh. 050 312 4852
etunimi.a.sukunimi[at]vantaa.fi

MAANKÄYTTÖSOPIMUS / YIT Rakennus Oy/
A. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS JA B. ESISOPIMUS MÄÄRÄALOJEN VAIHDOSTA

1. SOPIJAPUOLET

1.1 **Vantaan kaupunki**
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).

Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (Y:2325984-0)
c/o YIT Rakennus Oy
PL 36
00621 Helsinki
(jäljempänä Yhtiö).

2. TAUSTAA JA TARKOITUS

Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (c/o YIT Rakennus Oy) sekä Vantaan kaupunki ovat hakeneet asemakaavan muutosta 002324 siten, että Suokallionkujan katualueen itäinen osuus liitetään Suokallionkuja 2:ssa sijaitsevan teollisuus-, varasto- ja toimistorakennusten korttelialueen (TKT) osaksi ja korvaava uusi katuosuus rakennetaan runsaan sijansa verran (n. 15 m) pohjoisemmaksi. Kadun siirto on välttämätön, jotta elintarvikkeiden logistiikkavaraston rekkojen ajopihat saadaan riittävän isoiksi ja liikennöitävyydeltään sujuviksi. Hankkeen toteuttaminen vaatii nykyisen asemakaava-alueen kadun siirtämistä, jotta nykyinen Suokallionkujan katualue voidaan liittää tonttiin.
Tällä sopimuksella Kaupunki ja Yhtiö sopivat millä ehdoin nykyinen Suokallionkujan katualueen siirto voidaan toteuttaa.

Sopimusalue on ohjeellisesti merkitty liitteeseen A1. Liite A1 pohjana on esitetty asemakaavan muutos 002324.

A. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS

1. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Yhtiö sitoutuu hakemaan asemakaavamuutosta sopimusalueelle.

Asemapiirroksessa on esitetty korvaavan ajoyhteyden rakentamista Suokallionkujalle (myöhemmin ajoyhteys). Asemapiirroksessa nykyinen Suokallionkujan katualue muutettaisiin osaksi tonttia. (Liite 1 asemapiirros)

Yhtiö voi aloittaa Suokallionkujan korvaavan ajoyhteyden rakentamisen omistamalleen tontille.

Kaupunki voi vastaanottaa uuden ajoyhteyden kunnossapitoonsa ja ajoyhteydellä voidaan korvata nykyinen Suokallionkuja seuraavin ehdoin:

- asemakaavamuutoksessa tai asemakaavan poikkeamispäätöksellä on vahvistettu Suokallionkujan uusi sijainti

- ajoyhteys on toteutettu kaupungin ja HSY:n hyväksymien hallinnollisten katusuunnitelmien ja rakennussuunnitelmien mukaisesti ja kaupungin valvonnassa
- Yhtiö on vastannut kustannuksellaan Suokallionkujalla sijaitsevien johtojen, laitteiden ja rakenteiden siirtämisestä näiden omistajien sekä kaupungin antamien ohjeiden ja ehtojen mukaisesti.
- *Ajoyhteyden suunnitelmista on suoritettu naapurien kuuleminen.*
- Suokallionkujan uuden sijainnin mukainen katualue on luovutettuna esisopimuksen B. mukaisesti kaupungin omistukseen.
- YIT vastaa kaikista Suokallionkujan suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvistä kustannuksista täysimääräisesti.

Nykyisen Suokallionkujan liikennettä ei saa katkaista, ennen kuin liikenne voidaan ohjata korvaavalle ajoyhteydelle. Ennen käyttöönottoa korvaava ajoyhteys tulee olla rakennettu vähintään ensimmäiseen asfalttikerrokseen saakka ja valaistu sekä kevyen liikenteen yhteyden on oltava kulkukelpoinen.

Luvat, katujen luovutus ja takuu

Yhtiö vastaa tarvittavien lupien hakemisesta. Kadut luovutetaan Kaupungin kuntatekniikan keskukselle erillisissä katselmustoimituksissa tarkoituksenmukaisina kokonaisuuksina sitä mukaa kuin työ valmistuu.

Yhtiö antaa toteuttamilleen kunnallisteknisille töille (kadut, liittymät ja vesihuoltoverkosto) YSE-98 mukaisen 24 kuukauden takuun.-sekä vastaa takuuaikana ilmenneistä puutteista ja virheistä kustannuksellaan täysimääräisesti. Mikäli Yhtiö ei kirjallisesta pyynnöstä huolimatta kohtuullisessa ajassa korjaa virheitä tai puutteita, on Vantaan kaupungilla oikeus teettää työt kolmannella osapuolella ja laskuttaa kustannukset yhtiöiltä. Takuu alkaa siitä hetkestä, kun rakennetut kadut ja liittymät on luovutettu Kaupungin omistukseen ja kunnossapitoon, vesihuoltoverkosto HSY:n omistukseen ja kunnossapitoon osaluovutusten mukaisina kokonaisuuksina.

Yhtiö vastaa takuuaikana ilmenneistä puutteista ja virheistä kustannuksellaan täysimääräisesti.

Katualueelle myönnettävät pysyvät ja määräaikaiset sijoitusluvat (esim. operaattoreiden kaapelit, kiinteistöjen perustukset, pelastuspaikat jne) myöntää katujen kaupungille luovutukseen saakka Yhtiö, pyydettyään ennen luvan antamista kaupungilta lausuntoa ko. sijoituksesta. Katualueelle sijoitetut rakenteet tulee kartoittaa ja tiedot tulee toimittaa kaupungille katualueen luovutuksen yhteydessä.

2. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

3. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

4. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Yhtiö sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista kaupungille.

Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

5. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun sopijapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja molemmilla sopijapuolilla on oikeus vaatia sopimusehtojen täyttämistä, kun asemakaavamuutos nro 002324 on tullut voimaan.

Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei asemakaavamuutos nro 002324 ole tullut voimaan 31.12.2018 mennessä.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2018 mennessä hyväksynyt asemakaavamuutoksen nro 002324, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

B. ESISOPIMUS MÄÄRÄALOJEN VAIHDOSTA

Tämän esisopimuksen perusteella sitoutuvat tämän sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet **Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2** (Y:2325984-0, jäljempänä Yhtiö) ja **Vantaan kaupunki** (jäljempänä Kaupunki) tekemään kohdassa B. I määriteltyjen edellytysten täyttyessä seuraavan sisältöisen luovutuskirjan jäljempänä kohdassa B.II mainituista alueista ja ehdoilla sekä noudattamaan lisäksi kohdassa B.III mainittuja ehtoja.

B. I VAIHTOKIRJAN EDELLYTYKSET

Lopullisen vaihtokirjan tekemisen edellytyksenä on, että asemakaavan muutos nro 002324, Viinikkala, on tullut voimaan ja että korvaava katualue (Yhtiön luovutettava alue) on liikennöitävässä kunnossa siten, että se on rakennettu ja kaupungin puolelta hyväksytty ja vastaanotettu. Asemakaavamuutoksen tarkoituksena on poistaa tiealue Kaupungin Yhtiölle luovutettavalta määräalalta ja perustaa Yhtiön Kaupungille luovutettavalle määräalalle vastaava katualue (”järjestely”).

B. II VAIHTOKIRJA

Osapuolet: **Vantaan kaupunki** (Y: 0124610-9)
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki)

Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 (Y:2325984-0)
c/o YIT Rakennus Oy
PL 36

00621 Helsinki
(jäljempänä Yhtiö).

Luovutuksen kohde:

Yhtiö luovuttaa Kaupungille n. 3036 m^2:n suuruisen määräalan Vantaan kaupungin 41. kaupunginosan (Viinikkala) kiinteistöstä 92-41-101-11.

Kaupunki luovuttaa Yhtiölle n. 3005 m^2:n suuruisen määräalan Vantaan kaupungin 41. kaupunginosan (Viinikkala) kiinteistön 92-41-101-11 määräalasta M502 (92-41-101-11-M502). Yhtiö luovuttaa edelleen kiinteistön 92-41-101-11 Kiinteistö Oy Vantaan Suokallionkuja 2:lle. Luovutettavat määräalat on merkitty oheiseen karttaliitteeseen B1.

LUOVUTUSTEN EHDOT:

1. Väliraha

Vaihdossa ei makseta välirahaa.

2. Omistus- ja hallintaoikeus

Kaupungin Yhtiölle luovuttaman määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy Yhtiölle vaihtokirjan allekirjoitushetkellä.

Yhtiön Kaupungille luovuttaman määräalan omistusoikeus siirtyy Kaupungille vaihtokirjan allekirjoitushetkellä.

3. Kiinnitykset, rasitukset ja maksut

3.1 Osapuolet luovuttavat luovutusten kohteena olevat määräalat kiinnityksistä tai muista niihin verrattavista rasituksista ja rasitteista vapaana.

3.2 Mikäli luovutettavaan määräalaan kohdistuu kiinnityksiä, luovuttaja suostuu ja sitoutuu siihen, että kiinnitykset poistetaan luovutuksensaajalle luovutettavalta määräalalta. Luovuttaja luovuttaa luovutuksensaajalle luovutuskirjan allekirjoitustilaisuudessa kopion vireille laittamastaan hakemuksesta luovutuksen kohteen vapauttamiselle kiinnityksistä sekä pantinhaltijan kirjallisen suostumuksen kiinnitysten vapauttamiselle.

3.3 Osapuolet vastaavat niistä luovuttamaansa alueeseen kohdistuvista veroista ja muista maksuista, joiden maksuunpanon perustana on luovutuskirjan allekirjoitushetkeä edeltävä aika. Luovutuskirjan allekirjoituksen jälkeen maksuista vastaa luovutuksensaaja.

4. Kohteeseen tutustuminen

Osapuolet ovat tarkastaneet luovutuksen kohteena olevat määräalat, niiden alueet ja rajat sekä tutustuneet alueen maasto-olosuhteisiin. Osapuolet ovat verranneet näitä seikkoja luovutuksen kohteista esitetyistä asiakirjoista

saataviin tietoihin. Osapuolilla ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

5. Asiakirjoihin tutustuminen

Osapuolet ovat tutustuneet saamiaan luovutusten kohteita koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasitustodistus, kiinteistörekisterinote sekä kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartat.

Osapuolet ovat myös naapurikiinteistöä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -määräykset.

6. Irtaimisto

Luovutuksiin ei sisälly irtaimistoa eikä irtaimen omaisuuden luovuttamisesta tehdä luovutusten yhteydessä eri sopimustakaan.

7. Maaperä

Osapuolet vastaavat luovuttamiensa määräalojen pilaantuneen maaperän puhdistamisesta, mikäli rakennettaessa ilmenee tarvetta maaperän puhdistamiseen. Luovutuksensaaja on velvollinen välittömästi ottamaan yhteyttä luovuttajan edustajiin, jotta tarvittavasta menettelystä voidaan sopia. Tällöin luovuttaja vastaa pilaantuneiden maa-ainesten poistamisesta aiheutuvista tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräisistä kustannuksista ja työn tekemisestä sovitaan erikseen.

Tätä vaihtokirjaa on tehty kolme (3) yhtäpitävää kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle.

Allekirjoitukset + kaupanvahvistajan todistus

B.III MUUT ESISOPIMUKSEN EHDOT

1. ESISOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä esisopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Lopullinen vaihtokirja tehdään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun kohdassa B. I mainittu luovutuksen edellytys on täyttynyt.

Esisopimus lakkaa olemasta voimassa,
- kun lopullinen vaihtokirja on allekirjoitettu tai
- luovutuskirjan edellytys on täyttymättä 31.12.2018.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2018 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutoksen nro 002324 mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolilla oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Mikäli asemakaavamuutosta 002324 koskeva päätös ei tule lainvoimaiseksi viimeistään [31.8.2018 /rakennuksen valmistuessa], sitoutuu kaupunki viipymättä tekemään vuokrausta koskevan päätöksen ja vuokraamaan Yhtiölle esisopimuksen mukaisen yhtiölle luovutettavan alueen siihen saakka kunnes alueelle on tullut voimaan järjestelyn mahdollistava lainvoimainen asemakaava, maanvaihtoa koskeva sopimus on allekirjoitettu ja järjestely on pantu täytäntöön. Vuokrauksen edellytyksenä on, että korvaava katualue (Yhtiön luovutettava alue) on rakennettu ja kaupungin puolelta hyväksytty ja vastaanotettu. Vuokrauksessa noudatetaan vuokrausajankohtana olevia kaupungin vuokraehtoja, kuitenkin siten, että vuokraoikeus on aina siirtokelpoinen.

2. ESISOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot Määräaloja koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin kaikilta niiltä osin, kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä.

Jos Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, vastaa Yhtiö tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta luovutetun alueen osalta.

Tätä kunnallistekniikan rakentamissopimusta ja esisopimusta määräalojen vaihdosta on tehty kolme (3) yhtäpitävää kappaletta, yksi Yhtiölle, yksi kaupungille ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle

Liitteet:

A1. sopimusalue ja YIT:n hankkeesta esittämä asemapiirros. B 1. luovutettavat määräalat

Suokallionkujan siirto/ohjeellinen sopimusalue liittyen asemakaavamuutokseen 002324

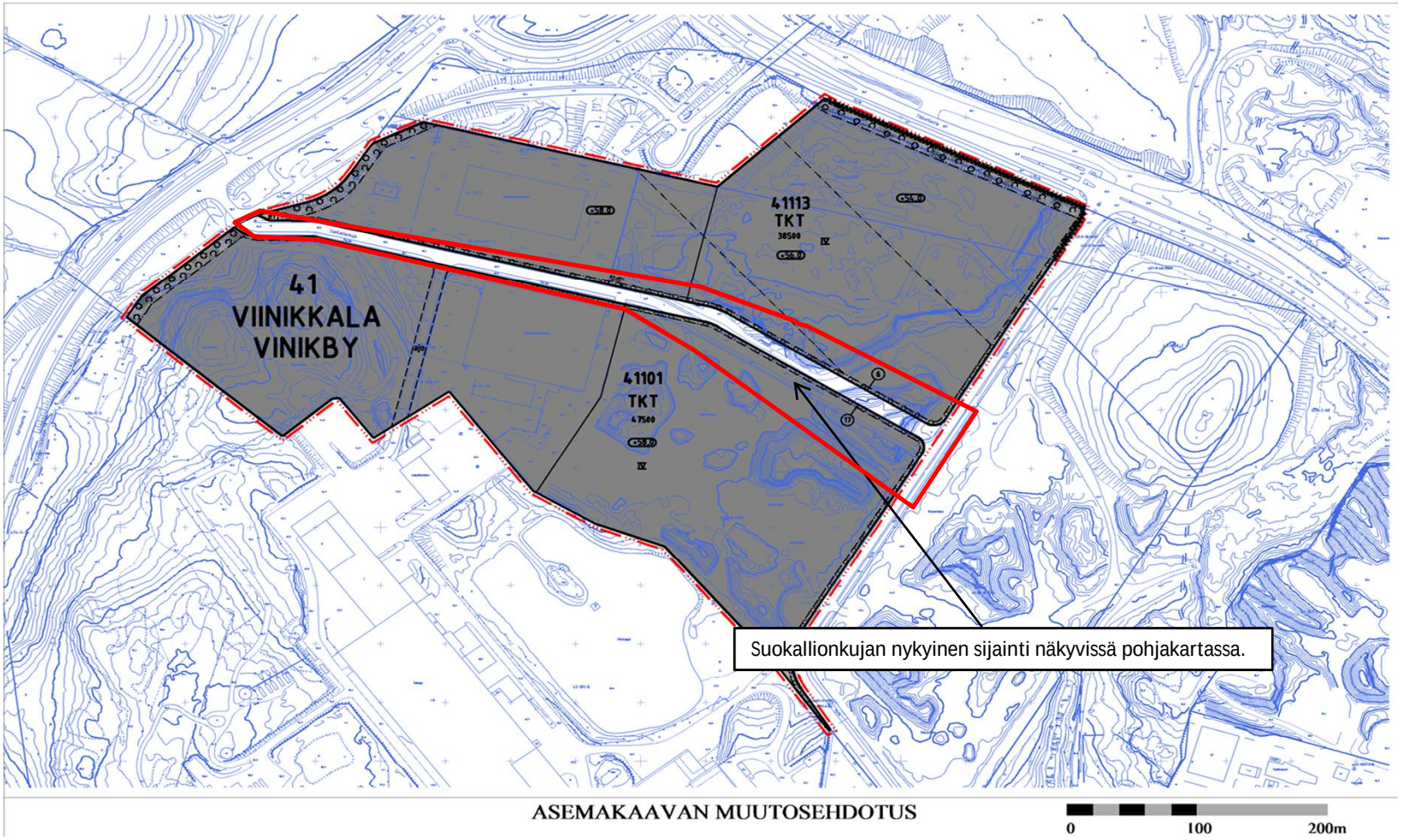

KOHTEEN SIJAINTI

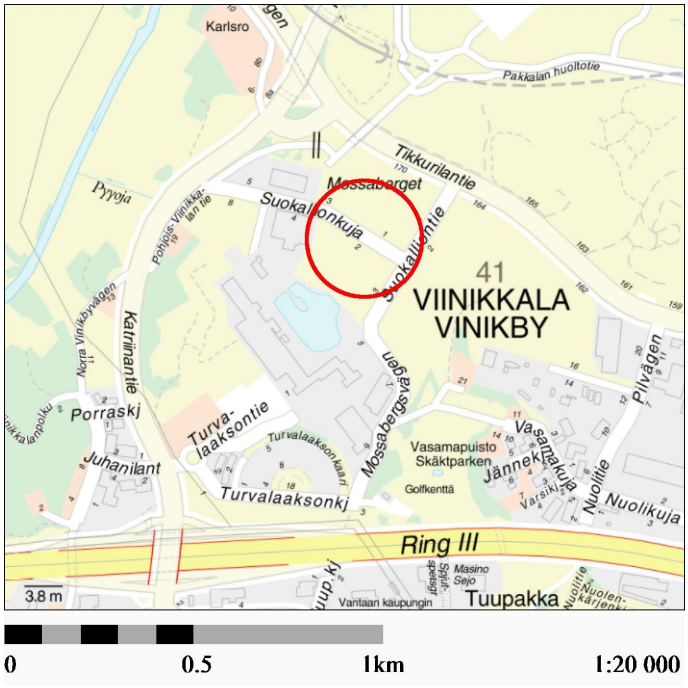

ESISOPIMUS MÄÄRÄALOJEN VAIHDOSTA /

YPA/AVP

Kaupunginosa: VIINIKKALA (41)

Kiinteistö Oy K 3 - Logistics 2 luovuttaa n. 3036 m^2:n suuruisen määräalan kiinteistöstä: 92-41-101-11

Vantaan kaupunki luovuttaa n. 3005 m^2:n suuruisen määräalan määräalasta: 92-41-101-11-M502

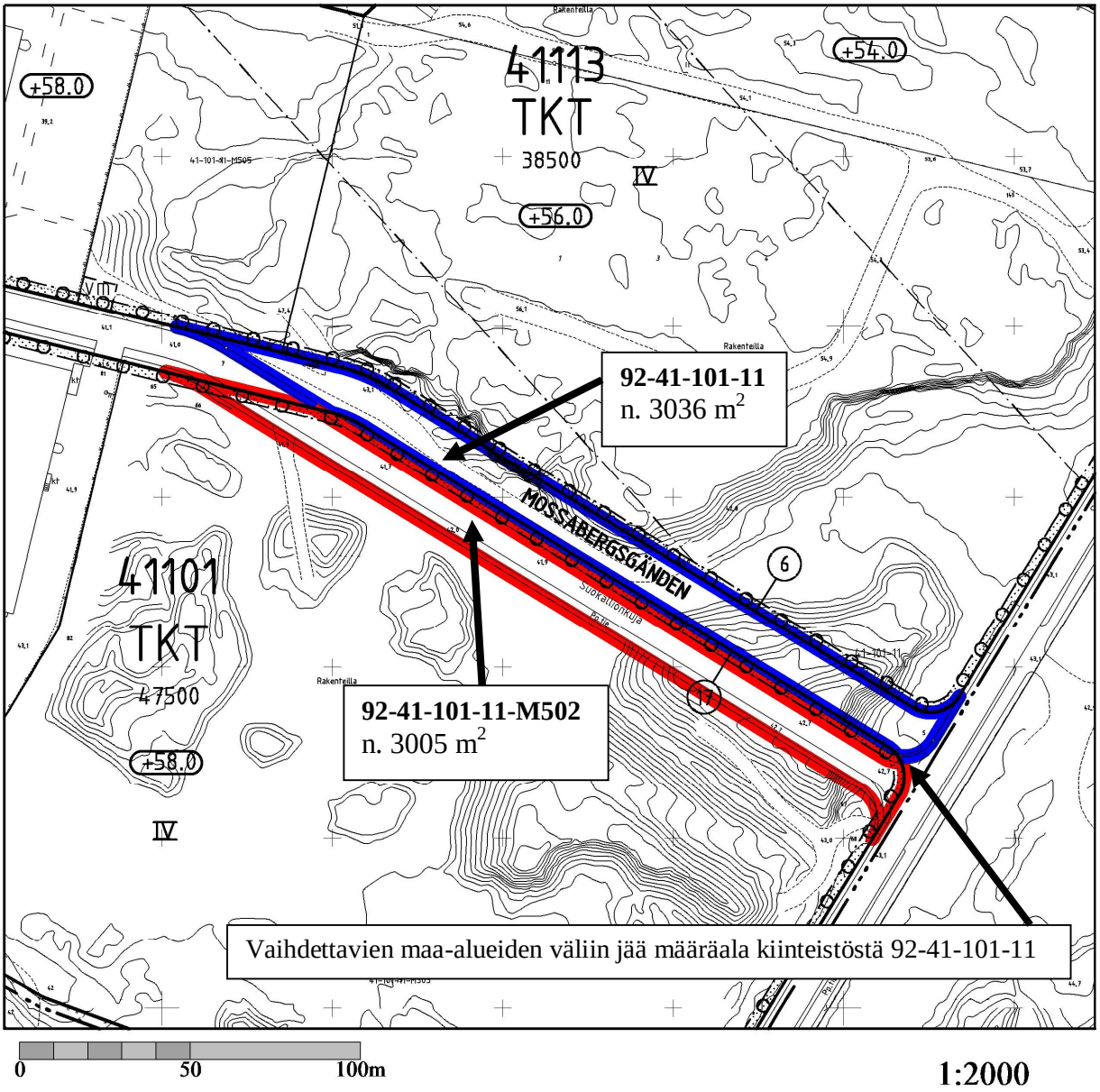

29 § Asemakaavamuutos 002204 ja tonttijako sekä tonttijaon muutos, 52 Veromies / Rälssipuiston kortteli

VD/2098/10.02.04.01/2013
HP/TLA/APE/MHÄ/SRU/ET/JB

Veromiehen kaupunginosaan tulee asuntoja noin 1 450 uudelle asukkaalle sekä toimisto- ja liiketilaa. Jalankulun ja pyöräilyn yhteydet paranevat. Rälssipuiston pinta-ala hieman pienenee. Asuinrakentamisen määrä on 58 000 k-m^2 ja liike- ja toimistorakentamisen 8 000 k-m^2. Lisäksi päiväkodille varataan vähintään 800 k-m^2.

Tämän asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään myös asemakaavan muutos nro 002205, Veromies.

Asemakaavamuutos koskee asuinkerrostalojen korttelialuetta, liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta, autopaikkojen korttelialuetta, puistoa, jalankululle ja pyöräilylle varattua katualuetta sekä katualuetta kaupunginosassa 52, Veromies. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa toimistorakennusten, toimisto- ja/tai hotellirakennusten korttelialueita, puistoaluetta sekä jalankululle varattua katualuetta kaupunginosassa 52, Veromies.

Tonttijako ja tonttijaon muutos koskee osaa korttelista 52121.

Alue sijaitsee Aviapoliksen asemalta noin 1–1,2 kilometriä kaakkoon. Aluetta rajaa pohjoisessa Tikkurilantie, lännessä Perintötie ja etelässä Äyritie. Idässä alue rajautuu Rälssitiehen ja naapuritontteihin.

Kaavan hakija
Lemminkäinen Talo Oy.

Kaavaan liitetyt hakemukset
Kaavamuutos sisältää Lemminkäinen Talo Oy ja Vantaan kaupunki.

Maanomistus
Lemminkäinen Talo Oy ja Vantaan kaupunki.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet Lemminkäinen Talo Oy:n palkkaamina konsultteina Vuorelma Arkkitehdit Oy, Sito Oy ja Helimäki Akustikot Oy.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa asumisen ja työpaikkojen aluetta (A/TP). Tikkurilantielle on osoitettu ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys. Asemakaavamuutoksen alue on lentomeluvyöhykkeellä m3 (L_{den}50–55 dB).

Aviapoliksen kaavarunko
Kaupunginvaltuusto hyväksyi Aviapoliksen kaavarungon 18.4.2016 jatkosuunnittelun pohjaksi. Kaavarungossa alue on sekoittuneiden kaupunkitoimintojen aluetta ja virkistysaluetta. Alueelta varataan tilaa paikallisille palveluille.

Asemakaavan muutos
Asemakaavan muutosta on käytetty Aviapoliksen kaavarungon ajatusten testialustana kaavarunkoa laadittaessa. Alue on tällä hetkellä rakentamaton. Rakennukset rajaavat katuja ja katumaisia pysäköintialueita, millä saadaan kaupunkimaista ympäristöä ja päästään kohtalaisen suuriin tonttitehokkuuksiin rakennusten kerroslukujen pysyessä silti maltillisina ja pihojen vehreinä. Asemakaavamuutoksen tonttitehokkuudet vaihtelevat välillä e = 1,79–2,07.

Asemakaavan muutosalueelle tulee neljästä kahdeksaan kerroksisia asuinkerrostaloja kivijalkaliikkeineen sekä liike- ja toimistorakennuksia. Umpikortteliratkaisu kätkee sisälleen rauhalliset pihat ja sulkee ulkopuolelle liikenteen ja ympärillä tapahtuvan rakentamiset melut. Asuinrakentamisen määrä on 58 000 k-m^2 ja liike- ja toimistorakentamisen 8 000 k-m^2. Lisäksi päiväkodille varataan vähintään 800 k-m^2 ja Tikkurilantien ja Äyritien varteen toteutetaan liike- ja toimitiloja. Alueelle tulee n. 1 450 asukasta.

Koska kaavarungon kantavana ajatuksena on käveltävä korttelikaupunki, jalankulun reittejä järjestetään osoittamalla uusi jalankulun ja pyöräilyn katualue nykyisen suuren korttelin halki Tikkurilantieltä Rälssipuistoon

sekä yleisen jalankulun reittejä asuinkortteleiden halki. Ympäröiviä katualueita on levennetty erillisten jalkakäytävien ja pyöräteiden rakentamiseksi. Asemakaavamuutoksella määrätään, että kadunkulmien toteutuksessa ympäristön laatuun ja arkkitehtuuriin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Autopaikat sijoittuvat pysäköintitaloihin ja katumaisille pysäköintialueille, joiden laidoilla ovat jalkakäytävät ja puuistutukset. Kaupunki voi lisäksi osoittaa vieras- ja asiakaspysäköintiä katujen varsille, missä ne parhaiten palvelisivat kivijalkatilojen asiakkaita.

Kaavamuutosalueen käyttötarkoitus muuttuu nykyisestä toimistorakennusten (KT) ja toimisto- ja/tai hotellirakennusten korttelialueesta (KTL-2) sekä jalankululle varatusta katualueesta asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK), liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (K), autopaikkojen korttelialueeksi (LPA), jalankululle ja pyöräilylle varatuksi katualueeksi sekä katualueeksi. Rälssipuiston pinta-ala hieman pienenee.

Kaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 5,86 hehtaaria. Tästä n. 2,95 ha on asuinkerrostalojen korttelialuetta (AK), n. 0,36 ha on liike- ja toimistorakennusten korttelialuetta (K), n. 0,71 ha on autopaikkojen korttelialuetta (LPA), n. 1,13 ha on puistoa (VP) ja n. 0,71 ha on katualueita.

Hanke tiivistää kaupunkirakennetta, mikä on taloudellisuuden kannalta tärkeää. Se on myös joukkoliikenteen runkolinjan varrella. Hanke on kaupungin tavoitteiden mukainen

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 2.11.2015.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Mielipiteitä saatiin 8 kpl:

- Keski-Uudenmaan pelastuslaitos muistutti paloturvallisuudesta, pelastusteistä ja nostopaikkojen rakentamisessa huomioon otettavista asioista. Kevyenliikenteenväylät ja ulkoilureitit eivät sovellu pelastustiekäyttöön. Katujen ja tonttiliittymien suunnittelun yhteydessä on huomioitava osoitteiden selkeys ja loogisuus.
- HSY muistutti, että Äyritien pohjoisreunassa sijaitsevat johdot on otettava suunnittelussa huomioon.
- HSL pitää hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle rakentamista hyvänä. Raitiotievaraukset on otettava huomioon katusuunnittelussa.
- Vantaan Energia Sähköverkot Oy huomautti, että alueelle tarvitaan kaksi kiinteistömuuntamotilaa. Kaukolämpöverkolla ei ollut huomautettavaa.
- Elisa Oyj:n kaapeleita Perintötiellä jouduttaneen siirtämään ennen rakentamistöiden aloituksia. Siirtokustannuskorvauksista neuvotellaan Vantaan kaupungin kanssa.

Vantaan kaupunginmuseolla, museovirastolla ja Carunalla ei ollut huomautettavaa.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimuksia. Sopimukset on määrä allekirjoittaa 24.3.2017.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.10.2016 § 15

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 10.10.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002204 ja tonttijako- sekä tonttijaon muutosehdotus, 52 Veromies / Rälssipuiston kortteli.
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot.
c) vahvistetaan maksuluokka 4 ja todetaan, että hakija Lemminkäinen Talo Oy maksaa muutoskustannukset (18 000 ☐) lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (2 910 ☐), yhteensä 20 910 ☐.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 24.10.2016 § 30

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 10.10.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002204 ja tonttijako- sekä tonttijaon muutosehdotus, 52 Veromies / Rälssipuiston kortteli,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokka 4 ja todeta, että hakija Lemminkäinen Talo Oy maksaa muutoskustannukset (18 000 ☐) lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (2 910 ☐), yhteensä 20 910 ☐.

Käsittely:
Todettiin, että kaavakarttaan on tehty teknisiä tarkistuksia. Tikkurilantien vieressä olevalle AK -alueelle on lisätty puuttuva rakennusoikeus (10 900 k-m2) ja merkintöihin ja määräyksiin on tekstiin korjattu tonttinumerot. Lisäksi päätösesityksen a) -kohdan päivämäärä muutettiin muotoon 24.10.2016

Päätös:
Päätettiin
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 24.10.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002204 ja tonttijako- sekä tonttijaon muutosehdotus, 52 Veromies / Rälssipuiston kortteli,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokka 4 ja todeta, että hakija Lemminkäinen Talo Oy maksaa muutoskustannukset (18 000 ☐) lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (2 910 ☐), yhteensä 20 910 ☐.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijako- sekä tonttijaon muutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 9.11.–8.12.2016. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta. Kaavamuutosta on esitelty Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 7.9.2016.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 24.10.2016 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin 8 kpl ja saatiin 5 kpl:

- Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus esitti lausunnossaan, että parvekkeita koskevaa melumääräystä on syytä täydentää ulkoalueiden Valtioneuvoston päätöksen mukaisilla melun enimmäisohjearvoilla. Meluohjearvot on saavutettava kaikissa rakentamisen vaiheissa sekä ulko-oleskelualueille että asuinhuoneistoissa. Mahdolliset tärinähaitat tulisi tarkistaa ja tarvittaessa estää.
- HSY lausui, että Tikkurilantien avo-oja putkitetaan hankkeen kustannuksella. Äyritien varren vesi- ja jätevesijohtojen läheisyys on otettava huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Vesihuollon esisuunnitelman liitekartasta on syytä poistaa Rälssipuistoon suunnitellun putken siirto.
- Vantaan Energia Oy muistutti lausunnossaan, että alueelle tarvitaan kaksi kiinteistömuuntamoa. Mikäli sähköverkon maakaapeleita tai kaukolämpöputkia pitää siirtää, tulee toimia Vantaan kaupungin ja Vantaan Energian yhteistyösopimuksen mukaisesti.
- HSL:llä sekä Vantaan kaupunki /Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla ei ollut huomautettavaa.
- Vantaan kaupunki /Sivistystoimen toimiala, Keski-Uudenmaan pelastuslaitos ja Elisa Oyj eivät antaneet lausuntoa.

Tehdyt tarkistukset
Asuinkerrostalojen korttelialueelle lisättiin kaavamääräys: "*Rakennusluvan yhteydessä on vaiheittain rakentamisesta esitettävä selvitys, jossa todetaan, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjearvot täyttyvät kaikissa rakentamisvaiheissa sekä ulko-oleskelualueilla että sisätiloissa*."

Asuinkerrostalojen korttelialueen parvekkeiden lasitusta koskevaa kaavamääräystä "Kaikki parvekkeet on lasitettava" täydennetään lauseella "*Parvekelasitus tulee toteuttaa siten, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjearvot toteutuvat*".

Vesihuollon esisuunnitelman karttaa tarkistetaan.

Asuinkerrostalojen korttelialueen määräyksiin lisättiin myös: "*Asukkaiden yhteiseen käyttöön tulee rakentaa kerho- tai harrastetilaa vähintään 0,5 % kerrosalasta. Kerho- tai harrastetilat saa sijoittaa kortteliin keskitetysti*." sekä "*Julkisivuissa tulee käyttää värikylläisiä, luonnonmukaisia ja aikaa kestäviä värisävyjä*". Äyritien varrelle

viherhuoneiden rakentamiseen pakottava määräys muokattiin asuun "*Osalla asunnoista on oltava viherhuone, jonka tulee erottua julkisivussa",* koska kävi ilmi, että Äyritien varrella etelään suuntautuvalla julkisivulla viherhuoneiden takana olevissa asuintiloissa lämpötila olisi kesäaikaan noussut yli sallitun.

LPA-alueen pysäköintilaitoksen ylintä tasoa koskevaa määräystä täsmennettiin: "*Pysäköintilaitoksen kattomaiseman tulee muodostaa arkkitehtoninen kokonaisuus, viides julkisivu.* Pysäköintilaitoksen ylimmän pysäköintitason saa kattaa."

Lisäksi joidenkin määräysten sanamuotoa täsmennettiin yksiselitteisen tulkinnan parantamiseksi.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen. Alueen maanomistajia on kuultu tehtyjen tarkistusten osalta. (MRA 32§)

Kaavaselostuksen tarkistukset
Kaavaselostukseen liitettiin uusi vesihuollon esisuunnitelman kartta.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 13.3.2017 § 11

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002204, ja tonttijako- sekä tonttijaon muutosehdotus, 52 Veromies / Rälssipuiston kortteli

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 29

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 13.3.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002204, ja tonttijako- sekä tonttijaon muutosehdotus, 52 Veromies / Rälssipuiston kortteli.

Käsittely:
Merkittiin, että apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä selosti asiaa kokouksen alussa.

Esityslistan julkaisemisen jälkeen asemakaavamuutoksen selostukseen on tehty tekninen tarkistus. Päivitetty selostus on tämän pöytäkirjan liitteenä.

Päätös:
Päätettiin
a) antaa liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 13.3.2017 päivätty, 20.3.2017 tarkistettu asemakaavamuutosehdotus 002204, ja tonttijako- sekä tonttijaon muutosehdotus, 52 Veromies / Rälssipuiston kortteli.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 13.3.2017, 20.3.2017 tarkistettu
- Lausunnot ja vastineet 13.3.2017 / 002204

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 7.4 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot: aluearkkitehti Anitta Pentinmikko, puh. 8392 2677
asemakaavasuunnittelija Merja Häsänen, puh. 8392 2127
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa
Aviapolis

002204 VEROMIES

RÄLSSIPUISTON KORTTELI

Asemakaavamuutoksen selostus, sekä tonttijako ja tonttijaon muutos, joka koskee 13.3.2017 päivättyä, 20.3.2017 tarkistettua asemakaavakarttaa nro 002204. Kaavoitus on tullut vireille 2.11.2015.

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos: Osa korttelista 52121 sekä katu- ja virkistysalueet kaupunginosassa 52, Veromies. (Kumoutuvan asemakaavan osia kortteleista 52121 ja 52127 sekä katu- ja virkistysalueet, kaupunginosassa 52, Veromies).

Tonttijako ja tonttijaon muutos: osa korttelista 52121 kaupunginosassa 52, Veromies.

Tämän asemakaavan muutoksen yhteydessä tehdään myös asemakaavan muutos nro 002205.

Asemakaavan muutos toteuttaa Aviapoliksen kaavarungon tavoitteita toiminnoiltaan sekoittuneesta kaupunkirakenteesta. Alueelle rakennetaan asuinkerrostaloja, jotka rajaavat kolmea suojaista pihapiiriä. Alueelle sijoittuu myös toimisto- ja liiketiloja sekä päiväkoti. Autopaikat sijoittuvat pysäköintitaloihin ja katumaisille pysäköintialueille. Ympäröiville katualueille varataan lisätilaa erillisiä jalkakäytäviä ja pyöräteitä varten.

Kaavaan liittyy toteuttamissopimus.

1.1 KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

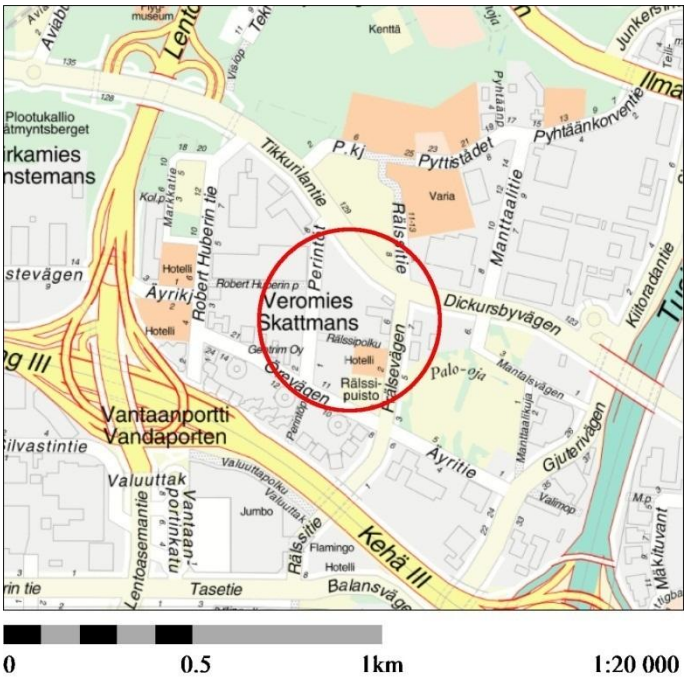

Suunniteltava alue on Aviapoliksen asemalta noin 1 - 1,2 kilometrin päässä. Aluetta rajaa pohjoisessa Tikkurilantie, lännessä Perintötie ja etelässä Äyritie. Idässä alue rajautuu Rälssitiehen ja naapuritontteihin.

1.2 KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Lemminkäinen Talo Oy jätti kaksi kaavamuutoshakemusta, jotka kirjattiin saapuneiksi 27.5.2013. Kortteliin 121 tontille 10 kirjattiin kaavamuutoshakemus, joka sai työohjelmassa numeron 002204, ja kortteliin 127 tontille 1 kaavamuutos numero 002205. Molemmat kaavamuutokset tehtiin numerolla 002204.
- Kaavoitus tuli vireille 2.11.2015.
- Mielipiteet pyydettiin 11.12.2015 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta.
- Kaavamuutosta on laadittu yhteistyössä maanomistajien edustajien kanssa. Viitesuunnitelman konsulttina on ollut Vuorelma Arkkitehdit Oy, piha- ja hulevesisuunnitelman konsulttina Sito Oy ja meluasiantuntijana Helimäki Akustikot Oy.
- Kaavaehdotus oli nähtävillä 9.11.-8.12.2016. Muistutuksia ei jätetty. Lausuntoja saatiin 5 kpl.

1.3 SISÄLLYSLUETTELO

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT 1
2 TIIVISTELMÄ 3
3 LÄHTÖKOHDAT 3
4 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN SUUNNITTELUN VAIHEET 14
5 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN KUVAUS 18
6 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN TOTEUTUS 28
7 ASEMAKAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET 28

1.4 LUETTELO SELOSTUKSEN LIITEASIAKIRJOISTA

- Asemakaavamuutoksen seurantalomake
- Asemakaavamuutoksen kartta
- Kaavamääräykset
- Vesihuollon yleissuunnitelma

1.5 LUETTELO MUISTA ASEMAKAAVAMUUTOSTA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Aviapolis-kaavarunko, KV 18.4.2016.
- Aviapolis-kaavarungon liikennesuunnitelma, Ramboll, maaliskuu 2016.
- Aviapolis-kaavarungon nro 052200, Veromies, tie- ja katuliikenteen meluselvitys, Ramboll, huhtikuu 2016.
- Vantaan kaupan palveluverkkoselvitys ja -suunnitelma 2040, Vantaan kaupunkisuunnittelu 27.10.2015, kaupunkisuunnittelulautakunta 9.11.2015.
- Meluselvitys. Rälssinpuisto, 01510 Vantaa, Korttelialueet: 52121 (KT), 52127 (KTL-2). Helimäki Akustikot Oy, 26.5.2016.
- Rälssipuiston hulevesiselvitys ja -suunnitelma, Sito Oy, 13.5.2016.
- Rälssipuiston pihat -pihasuunnitelma, Sito Oy, 13.5.2016.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 2.11.2015.
- Rälssipuisto ja Manttaalipuisto, hulevesialtaiden suunnittelu, rakennussuunnitelma, asemapiirros, Finnish Consulting Group Oy, HSY Vesi; Vantaan kaupunki, 18.5.2012.
- Rälssipuisto ja Manttaalipuisto, hulevesialtaat, asemapiirros, Finnish Consulting Group Oy, HSY Vesi; Vantaan kaupunki, 28.3.2013.
- Vantaan arkkitehtuuriohjelma, 2015, KV 11.5.2015.
- http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/tietoa_vantaasta/tilastot_ja_tutkimukset

2 TIIVISTELMÄ

Asemakaavan muutosta on käytetty Aviapoliksenkaavarungon ajatusten testialustana kaavarunkoa laadittaessa. Kun rakennukset rajaavat katuja ja katumaisia pysäköintialueita, saadaan kaupunkimaista ympäristöä ja päästään kohtalaisen suuriin tonttitehokkuuksiin rakennusten kerroslukujen pysyessä silti maltillisina ja pihojen vehreinä. Asemakaavamuutoksen tonttitehokkuudet vaihtelevat välillä e = 1,79 – 2,07. Suunnittelualue on tällä hetkellä rakentamaton. Sen koko on yhteensä 5,86 ha.

Asemakaavan muutosalueelle tulee neljästä kahdeksaan kerroksisia asuinkerrostaloja kivijalkaliikkeineen sekä liike- ja toimistorakennuksia. Umpikorttelitalo kätkee sisälleen rauhalliset pihat ja sulkee ulkopuolelle liikenteen ja ympärillä tapahtuvan rakentamiset melut. Asuinrakentamisen määrä on 58 000 k-m^2 ja liike- ja toimistorakentamisen 8 000 k-m^2. Lisäksi päiväkodille varataan vähintään 800 k-m^2 jaTikkurilantien ja Äyritien varteen toteutetaan liike- ja toimitiloja. Alueelle tulee n. 1 450 asukasta.

Koska kaavarungon kantavana ajatuksena on käveltävä korttelikaupunki, jalankulun reittejä järjestetään osoittamalla uusi jalankulun ja pyöräilyn katualue nykyisen suuren korttelin halki Tikkurilantieltä Rälssipuistoon sekä yleisen jalankulun reittejä asuinkortteleiden halki. Ympäröiviä katualueita on levennetty erillisten jalkakäytävien ja pyöräteiden rakentamiseksi. Asemakaavamuutoksella määrätään, että kadunkulmien toteutuksessa ympäristön laatuun ja arkkitehtuuriin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Autopaikat sijoittuvat pysäköintitaloihin ja katumaisille pysäköintialueille, joiden laidoilla ovat jalkakäytävät ja puuistutukset. Kaupunki voi lisäksi osoittaa vieras- ja asiakaspysäköintiä katujen varsille, missä ne parhaiten palvelisivat kivijalkatilojen asiakkaita.

Kaavamuutosalueen käyttötarkoitus muuttuu nykyisestä toimistorakennusten (KT) ja toimisto- ja/tai hotellirakennusten korttelialueesta (KTL-2) sekä jalankululle varatusta katualueesta asuinkerrostalojen korttelialueeksi (AK), liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi (K), autopaikkojen korttelialueeksi (LPA), jalankululle ja pyöräilylle varatuksi katualueeksi sekä katualueeksi. Rälssipuiston pinta-ala hieman pienenee.

Hanke tiivistää kaupunkirakennetta, mikä on taloudellisuuden kannalta tärkeää. Se on myös joukkoliikenteen runkolinjan varrella. Hanke on kaupungin tavoitteiden mukainen.

Viitesuunnitelma /Vuorelma Arkkitehdit

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Asemakaavan muutosalue sijaitsee Veromiehen kaupunginosassa Lentoasemantien ja Tuusulanväylän välissä, Kehä III:n pohjoispuolella osoitteissa Perintötie 3 ja 5. Kaavamuutosalueeseen kuuluu myös Rälssipuisto ja Rälssipolku. Alue sijoittuu reilun kilometrin kävely- tai pyöräilymatkan päähän Aviapolis-asemalta. Alue on rakentamaton.

3.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Suunnittelualue sijoittuu laajan reunamuodostumaselänteen eteläpuolelle, laajalle savitasangolle. Selänteen pohjavesistä saavat alkunsa Aviapoliksen alueella virtaavat, Vantaan- ja Keravanjokeen laskevat ojat, joista kaava-alueen eteläreunassa sijaitseva jyrkkäreunainen Kirkonkylänoja virtaa itään ja kääntyy Rälssipuistossa koilliseen.

Alueelle on 1950-luvulta lähtien rakennettu Vantaan laajinta yhtenäistä työpaikka- ja varastoaluetta. Kaupunginosaa halkovat tielinjaukset ovat ajan kuluessa laajentuneet ja muuttuneet maisemaa hallitseviksi elementeiksi sekä äänimaailmaltaan että tilavaraukseltaan. Kaupunginosan ennen peltoalueina hyödynnetyt savikot ovat vuosien varrella täyttyneet suurimittakaavaisista työpaikka- ja varastorakennuksista sekä maanpäällisistä pysäköintitaloista ja -alueista. Huonojen perustamisolosuhteiden vuoksi tonteilla on tehty paljon maantäyttöjä. Alueen katuverkko on harva ja korttelikoko suuri. Rakentamatta jääneet maa-alueet ovat osittain vehreitä, luonnonvaraisia metsiköitä.

Kasvillisuus ja virkistysalueet

Veromiehen kaupunginosa on nykyisin ennen kaikkea yritysalue, jossa luonnolle on jäänyt tilaa varsin vähän. Kaupunginosan ainoa rakennettu puistoalue on toistaiseksi Karhumäenkallio Aviapolis-aseman pohjoisen sisäänkäynnin itäpuolella. Alueen nykyinen vehreys muodostuu pääosin rakentamattomiksi jääneistä, luonnonvaraisista maa-alueista ja metsittyneistä pelloista. Rälssipuistoon on tehty puiston rakennussuunnitelma, joka sisältää mm. Kirkonkylänojan tulvimista tasaavan altaan, mutta suunnitelmaa ei ole toistaiseksi toteutettu. Muutoin suunnittelualue on tällä hetkellä pääasiassa hiekkakenttää, jonka maaperää on puhdistettu, sekä vesakoitunutta, entistä peltoa.

Alue ei ole pohjavesialuetta.

Maaperä

Kaava-alue sijoittuu pintamaalajikartan mukaan savi- ja täytemaa-alueelle. Rakentamattomalla alueella on paikoin maan pinnassa täytemaakerros. Pintamaakerroksen alapuolella on noin 2-7 metriä paksu savi- ja silttimaakerros. Hienorakeisten maakerrosten alla on hiekkaa ja moreenia. Alueella tehdyt kairaukset ovat päättyneet noin 5-10 metrin syvyydellä maanpinnasta tiiviiseen maakerrokseen.

Pohjavesi on arviolta noin 1-2 metrin syvyydellä maanpinnasta.

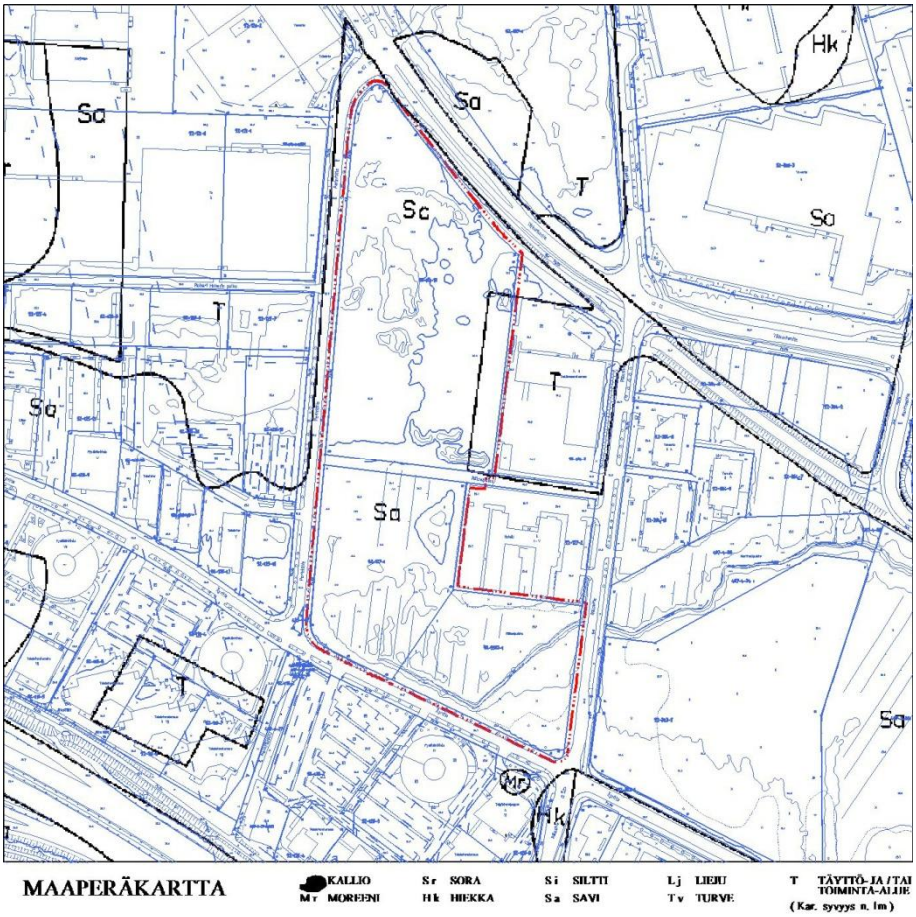

Rakennettavuus maaperän suhteen

Rakennukset suositellaan perustettavaksi paaluttamalla. Rakentamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja suunnitelmiin.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Veromiehen ainoa asuinalue on Aerola, missä asui vuoden 2015 alussa 562 henkeä. Veromiehessä on vähemmän 0-6-vuotiaita (8 %), 7-15-vuotiaita (4 %) sekä yli 65-vuotiaita (4 %) kuin Vantaalla keskimäärin, mutta työikäisten (16-64-vuotiaiden) osuus on reilusti suurempi kuin Vantaalla keskimäärin, 84 %. Koko Aviapoliksen suuralueen asukasluku oli 18 849 henkeä, missä on kasvua reilut 3 200 henkeä viimeisen 5 vuoden aikana.

Perheellisiä asuntokuntia Veromiehessä on vähemmän kuin Vantaalla keskimäärin, mikä näkyy pienasuntovaltaisuutena. Veromiesläisten keskitulot ovat hieman keskimääräistä pienemmät,

vaikka työllisten osuus on suurempi. Asuntotuotannosta puolet on omistusasuntoja, puolet vuokra-asuntoja. Lentokentän läheisyyden luoma kansainvälinen ilmapiiri näkyy myös väestössä, sillä asukkaista joka neljäs on ulkomaan kansalainen. Vieraskielisten osuus onkin kasvanut jyrkästi viimeisen 10 vuoden aikana 4,5 %:stä 26,3 %:iin.

Aviapoliksen kaavarungossa varaudutaan noin 20 000 uuden asukkaan sijoittumiseen Veromiehen alueelle. Siitä Tikkurilantien, Rälssitien, Kehä III:n ja Lentoasemantien rajaamalle alueelle sijoittuisi n. 3 500.

Palvelut ja työpaikat

Vaikka vuoden 2013 aikana Vantaalla sijaitsevien työpaikkojen määrä väheni 180:lla, Aviapoliksen ja Hakunilan suuralueilla työpaikkamäärä kasvoi. Vantaan työpaikkakasvu on kuluneen vuosikymmenen aikana keskittynyt Vantaan keskiosiin, etenkin Aviapoliksen suuralueelle, mikä tekee siitä Vantaan suurimman työpaikkakeskittymän. Aviapoliksen osuus koko kaupungin työpaikkakasvusta on ollut vuodesta 2003 vuoden 2013 loppuun 78 %.

Tällä hetkellä Veromiehessä on pääasiassa teollisuuden, liike- ja varastoalan työpaikkoja, mutta tulevaisuudessa alue monipuolistuu asunto- ja työpaikka-alueeksi. Veromiehen ja Lentokentän kaupunginosissa on yhteensä noin 20 000 työpaikkaa. Veromiehen vajaasta 9 200 työpaikasta lähes 40 % on kaupan alalla. Lentoasema on houkutellut ympärilleen yrityksiä, joille on tarjolla toimitiloja uusissa toimistokokonaisuuksissa, mm. Technopoliksessa ja Kehä III:n pohjoispuolella. Kaupunginosassa on myös hotelleja, erityiskauppoja ja tuotantolaitoksia. Veromiehessä sijaitsee Kehäradan Aviapoliksen asema. Lentokentällä on oma asemansa.

Teollisuus- ja varastoalueen keskellä on Vantaan ammattiopisto Varian Rälssitien toimipiste, jossa opiskelijat voivat suorittaa autoalan, lentokoneasennuksen tai logistiikan perustutkinnon. Lisäksi Finavian ammatillisessa erikoisoppilaitoksessa Avia Collegessa annetaan koulutusta eri ilmaluammatteihin. Veromiehessä on myös ilmailun valtakunnalliseen erikoismuseo, Suomen Ilmailumuseo.

Aviapoliksen kaavarungossa varaudutaan noin 40 000 – 60 000 työpaikan sijoittumiseen Veromiehen alueelle. Siitä Tikkurilantien, Rälssitien, Kehä III:n ja Lentoasemantien rajaamalle alueelle sijoittuisi n. 7 000.

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Veromies sijaitsee liikenteellisesti keskeisellä paikalla. Lentokentän läheisyys mahdollistaa nopeat yhteydet myös ulkomaille, etenkin Kaukoidän ja Euroopan välillä. Valtatie E 18, joka pääkaupunkiseudulla on Kehä III, yhdistää Belfastin ja Pietarin sekä mm. Vuosaaren sataman. Tuusulanväylä on tehokas yhteys sisämaahan. Kehärata yhdistää pääkaupunkiseudun. Hyvä saavutettavuus on ollut yksi niistä tekijöistä, jotka ovat tehneet Aviapoliksesta halutun työpaikkojen sijoittumisen alueen.

Alueen yhdyskuntarakenteessa korostuu autoilu: korttelikoko on suuri, rakennukset sijaitsevat paikoin harvassa ja pysäköinti on näkyvästi kaupunkikuvassa. Työpaikka- ja varastorakennukset ovat arkkitehtuuriltaan pääosin vaatimattomia. Kokonaisuutena Veromiehen kaupunkikuva on mitäänsanomaton. Kaupunkikuvan kiinnekohtia ovat muutamat luonteikkaat teollisuusrakennukset ja Kehä III:n toimistorakennusten rivi. Puistot ja ulko-oleskelun viihtyisyys ovat olleet toissijaisia.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Veromiehen alueella on yhteensä 43 Vantaan kaupunginmuseon inventoimaa rakennusperintökohdetta, joista suurin osa on inventoitu Vantaan modernin teollisen rakennuskannan inventoinnissa (2006), ja kaksi kohdetta Vantaan vanhojen rakennusten inventoinnissa, mm. Alvar Aallon suunnittelemat Aerolan asuinrakennukset.

Kaupunginmuseo teki vuosina 2014 – 2015 tarkistusinventoinnin Veromiehen rakennusperintökohteista. Kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviä kohteita on alueella yhdeksän ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä kohteita neljä. Muiden kohteiden rakennusperintöarvot todettiin vaatimattomiksi. Yksi luokitelluista kohteista, Huberin hallit, sijoittuu kaavamuutoksen läheisyyteen, Perintötietä vastapäätä. Huberin kolme kookasta kaarikattoista varastohallia (1964 – 66) arvioitiin uudessa inventoinnissa kulttuurihistoriallisesti erittäin merkittäviksi.

Liikenne

Autoliikenne

Alueen pääkatu- ja tieverkkoa on täydennetty ja parannettu v. 2015 ja verkko on liikenteen toimivuuden osalta tällä hetkellä riittävä. Raskaan liikenteen osuus on melko suuri; esim. Tikkurilantiellä n. 8 % liikennemäärästä. Osana Aviapolis-kaavarunkotyötä alueelle laadittiin liikenneselvitys, jossa tutkittiin tavoiteltavan asukas- ja työpaikkamäärän lisäyksen vaikutusta liikennemääriin ja katuverkon kapasiteetin riittävyyttä lisääntyvään liikennemäärään. Vuodelle 2055 arvioidut liikennemäärät ovat Kehä III:lla n. 90 000 ajon./vrk, Tikkurilantiellä oli n. 11 800 ajon./vrk ja Perintötiellä n. 3 400 ajon./vrk. Selvityksen mukaan kaavarungon mukainen liikenneverkko toimii hyvin vuoden 2040 ja 2055 arvioiduilla liikennemäärillä (Ramboll, 2016).

Kävely ja pyöräily

Veromiehen nykyinen jalankulkuverkko on harva, joten todelliset kävelymatkat muodostuvat pitkiksi linnuntie-etäisyyksiin nähden. Valtaosa alueen toimintojen sijoittumisesta on perustunut autoliikenteeseen, jolloin tarve tiheälle kävelyverkolle on ollut pieni. Lentoasemantien parantamisen yhteydessä on rakennettu kaksi uutta jalankulkuyhteyttä Lentoasemantien poikki; Technopoliksen kohdalle Karhumäen silta ja lähelle Kehä III:a Virkatie–Äyrikujan alikulku. Kävely- ja pyöräilyyhteyksiä suurten väylien yli tai ali on silti edelleen vain noin 500 metrin välein.

Äyritiellä yhdistetty kevyenliikenteen väylä on rakennettu vain kadun eteläpuolelle, Tikkurilantiellä ja Perintötiellä yhdistetyt kevyen liikenteen väylät on rakennettu katujen molemmin puolin.

Joukkoliikenne

Kehärata yhdistää Veromiehen kaupunginosan seudun raideliikenneverkkoon ja mahdollistaa tiheän ja vaihdottoman raideyhteyden alueelta 23 asemalle eri puolille seutua. Kaupunginosaa palvelevat sekä Aviapoliksen että Lentoaseman rautatieasemat. Aviapolis-asema sijaitsee reilun kilometrin päässä kaavamuutosalueesta. Junat liikennöivät sekä Tikkurilan että Huopalahden suuntiin ruuhka-aikana 10 minuutin välein. Matka-aika Tikkurilaan on alle 10 minuuttia, Myyrmäkeen noin 15 minuuttia ja Helsingin keskustaan noin 30 minuuttia. Alueella on myös hyvät bussiyhteydet.

Lähimmät bussipysäkit ovat Tikkurilantiellä kaavamuutosalueen vieressä ja Rälssitiellä noin 150 metrin päästä.

Vesihuolto

Kaava-alueen ympäristössä on rakennettua vesihuoltoverkostoa.

Vedenjakelu

Perintötiellä kaava-alueen länsipuolella on vuonna 2001 rakennettu vesijohto DN225 ja Äyritiellä kaava-alueen eteläpuolella on vuonna 2001 rakennettu vesijohto DN315.

Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin, jonka yläsäiliö (tilavuus 6700 m³, HW = +80.00 ja LW = +72.00) sijaitsee Hiekkaharjussa. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta. Painetasot ovat: alin +72.00 ja ylin +85.00 m.

Jätevesiviemäröinti

Perintötiellä kaava-alueen länsipuolella on vuonna 2001 rakennettu jätevesiviemäri DN315 ja Äyritiellä kaava-alueen eteläpuolella on vuonna 2001 rakennettu jätevesiviemäri DN500.

Jätevedet johdetaan Manttaalipuiston sekä -tien kautta Tuusulanväylän alitse Köyhämäen mittausasemalle. Mittausasemalta vedet johdetaan Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän viemäritunneliin ja lopulta Viikinmäen keskuspuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Perintötiellä kaava-alueen länsipuolella on vuonna 2001 rakennettu hulevesiviemäri DN800. Äyritiellä kaava-alueen eteläpuolella on vuonna 2001 rakennettu hulevesiviemäri DN1200. Kaava-alueen pohjoisreunalla Tikkurilantien ja kaava-alueen välissä kulkee avo-oja, johon laskee Tikkurilantieltä DN1000 hulevesiviemäri.

Kaava-alueen hulevedet johdetaan Kirkonkylänojaan, josta vedet laskevat edelleen Keravanjokeen Helsingin pitäjän kirkonkylässä.

Kaukolämpö

Alue on mahdollista liittää kaukolämpöverkkoon. Johdot kulkevat Tikkurilantien ja Äyritien katualueilla.

Sähköverkko

Vantaan Energialle kuuluvia pienjännitemaakaapeleita on ympäröivien katualueiden varressa.

Ympäristöhäiriöt

Ilmanlaatu/Pienhiukkaset

Vuoden 2055 ennusteella liikennemäärät olisivat Tikkurilantiellä n. 11 800, Äyritiellä n. 9 100 ja Perintötiellä n. 3 400 ajon./vrk (kavl). Asuinrakennusten minimietäisyys ajoradan reunasta Tikkurilantien ja Äyritien varressa on 7 metriä, suositusetäisyys 20 m. Herkkien kohteiden minimietäisyydetTikkurilantiestä ja Äyritiestä ovat vähintään 20 metriä (suositus 40 m). Perintötien liikennemäärät ovat suhteellisen vähäisiä.

Liikenne- ja lentomelu

Vantaan karttapalvelun tiemeluennuste 2030 -kartassa Tikkurilantien ja Äyritien varressa kaavamuutosalueelle kohdistuu ylimmillään 64 dB:n tieliikennemelu, kun alueen sisäosassa melu jää alle 55 dB:n. Vantaan rakennusjärjestyksen mukaan asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden tieliikennemelua vastaan on tällöin oltava $\Delta L \geq 35$ dB ja toimistotilojen $\Delta L \geq 30$ dB. Tiemeluennuste 2030 -kartassa ei ole huomioitu Lentoasemantien ja Kehä III:n viimeisimpiä parannustöitä ja muutoksia. Asemakaavan muutosalue on yleiskaavan lentomeluvyöhykkeellä 3 L_{den} 50-55 dB. Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden lentomelua vastaan on tällöin oltava $\Delta L \geq 32$ dB ja toimistotilojen $\Delta L \geq 28$ dB.

Osana Aviapolis-kaavarunkotyötä alueelle laadittiin koko kaavarunkotyön suunnittelualueen kattava meluselvitys (Ramboll, 2016). Meluselvityksessä tutkittiin tavoiteltavan asukasmäärän ja työpaikkamäärän lisäyksen vaikutusta alueen liikennemääriin ja niiden aiheuttamiin melutasoihin. Lisäksi selvityksessä arvioitiin tulevien uudisrakennusten heijastusvaikutuksia melutasoihin siinä määrin, kun se on ollut mahdollista. Meluselvitys pohjautuu kaavarungon liikenneselvityksen liikenne-ennustemääriin. Se osoittaa yleispiirteisesti melun leviämisen ja tarkempaa suunnittelua asemakaavoitusvaiheessa vaativat kipupisteet Aviapolis-kaavarunkoalueella. Tällainen kipupiste sijoittui mm. Äyritien ja Perintötien kulmaan. Melun mallinnuksessa on käytetty asemakaavatyön nro 002204 aikaisempaa viitesuunnitelmaversiota.

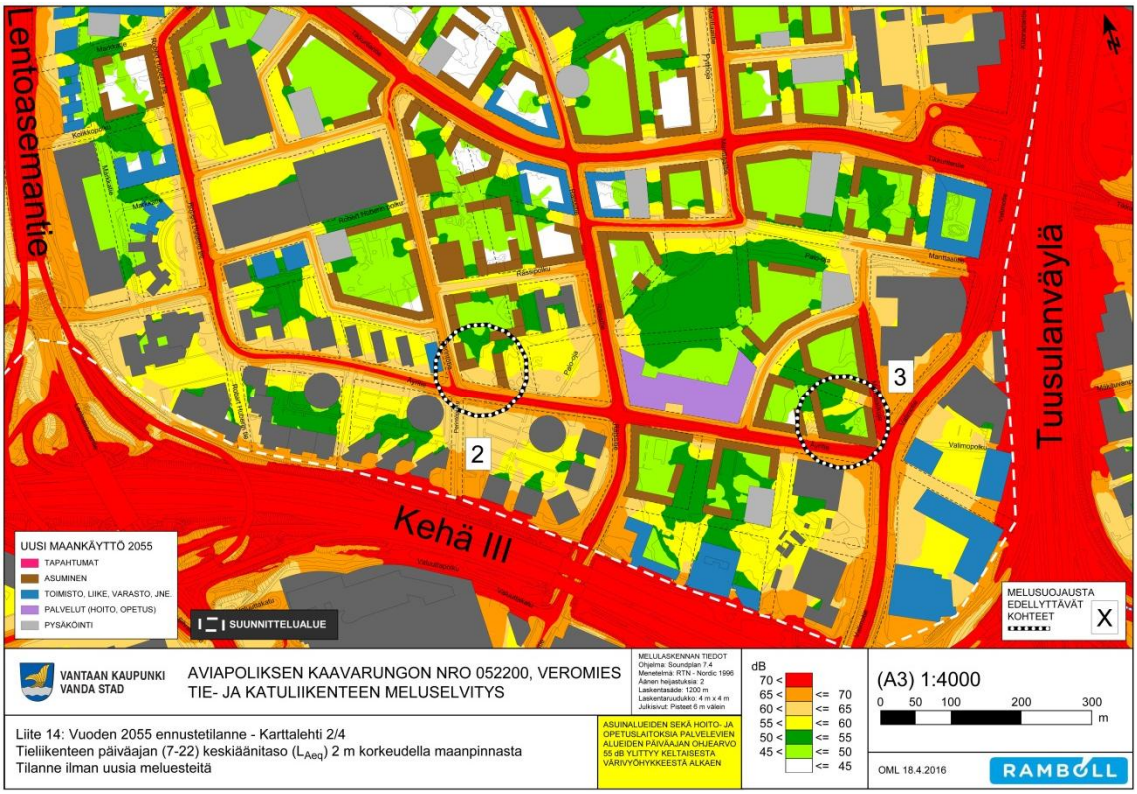

Tieliikenteen päiväajan meluennuste 2055, Aviapoksen kaavarungon meluselvitys /Ramboll

Pilaantuneet maat

Veromiehen alueella on paikoin pilaantuneita maita, mikä johtuu alueen teollisuushistoriasta. Kaavamuutosalueella on ollut asvalttiasema vuosina 1960 - 84 ja maaperä on osittain puhdistettu. Puolen kilometrin päässä (suunnilleen nyk. Etolan tontilla, Valimotie 26) on ollut Beran lyijysulattamo, josta on voinut tulla lyijylaskeumaa alueelle. Sen vuoksi pintamaa tulisi tutkia koko asemakaavamuutoksen alueella, koska alueelle tulee asuinrakentamista. Tammikuussa 2016 suunnittelualueella tapahtui öljyvahinko, kun varkaat kaatoivat öljysäiliön.

Seveso-laitokset

Veromiehen kaupunginosassa ei sijaitse vaarallisia aineita käsitteleviä laitoksia (nk. Seveso-laitoksia), joita Tukes valvoo. Kaupunginosan läheisyydessä sijaitsee kuitenkin useampia Tukesin valvonnassa olevia lupa- ja toimintaperiaateasiakirjalaitoksia. Aviapolis-kaavarunkotyön yhteydessä tehdyn selvityksen (Gaia Consulting, 2015) perusteella nekään eivät vaikuta merkittävästi Veromiehen eivätkä näin myöskään kaavamuutoksen maankäyttömahdollisuuksiin.

3.1.4 Maanomistus

Kiinteistöt 52-127-1 ja 52-121-10 omistaa Lemminkäinen Talo Oy. Rälssipuisto ja Rälssipolun katualue ovat Vantaan kaupungin omistuksessa.

3.2 SUUNNITTELUTILANNE

3.2.1 Asemakaavan muutosaluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston päättämien (30.10.2000, tark. 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten varataan riittävät alueet ja edistetään niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä, valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta.

Hanke on näiden tavoitteiden mukainen.

Maakuntakaava

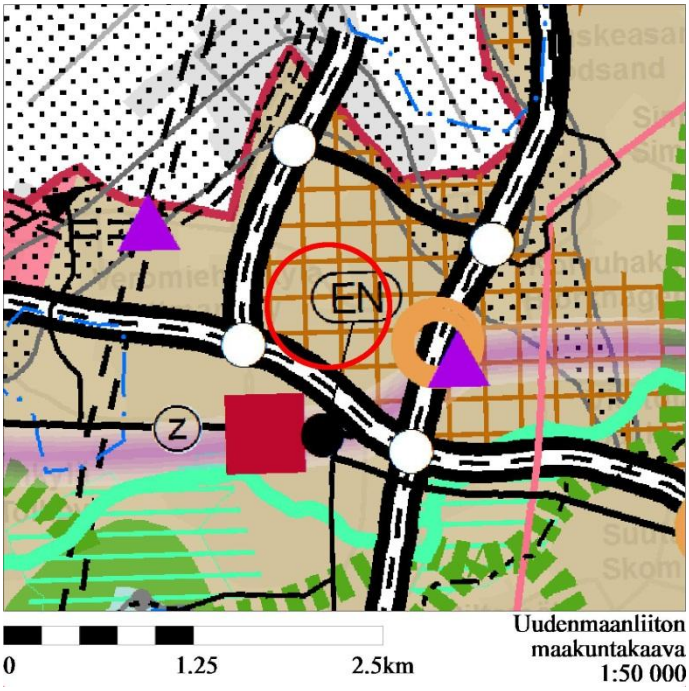

Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11. 2006) alue on taajamatoimintojen aluetta. Maakuntakaavaa täydentää Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava, johon alue on merkitty tiivistettäväksi alueeksi. Tiivistettävää aluetta on suunniteltava joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn tukeutuvana kyseisen taajaman muuta aluetta tehokkaammin rakennettavana alueena. Ympäristöministeriö on vahvistanut 2. vaihemaakuntakaavan 30.10.2014.

Kaavahanke on maakuntakaavan mu-

Yleiskaava

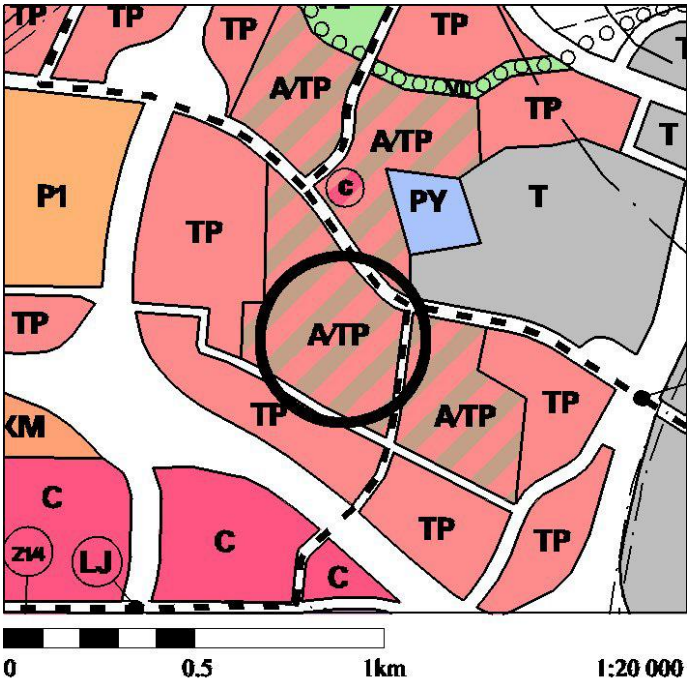

Alue on yleiskaavassa asumisen ja työpaikkojen aluetta (A/TP). Tikkurilantielle on osoitettu ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys. Alue on lentomeluvyöhykkeellä m3 (L_{den}50-55 dB).

Kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymä yleiskaava on tullut voimaan 25.2.2009.

Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Aviapoliksen kaavarunko

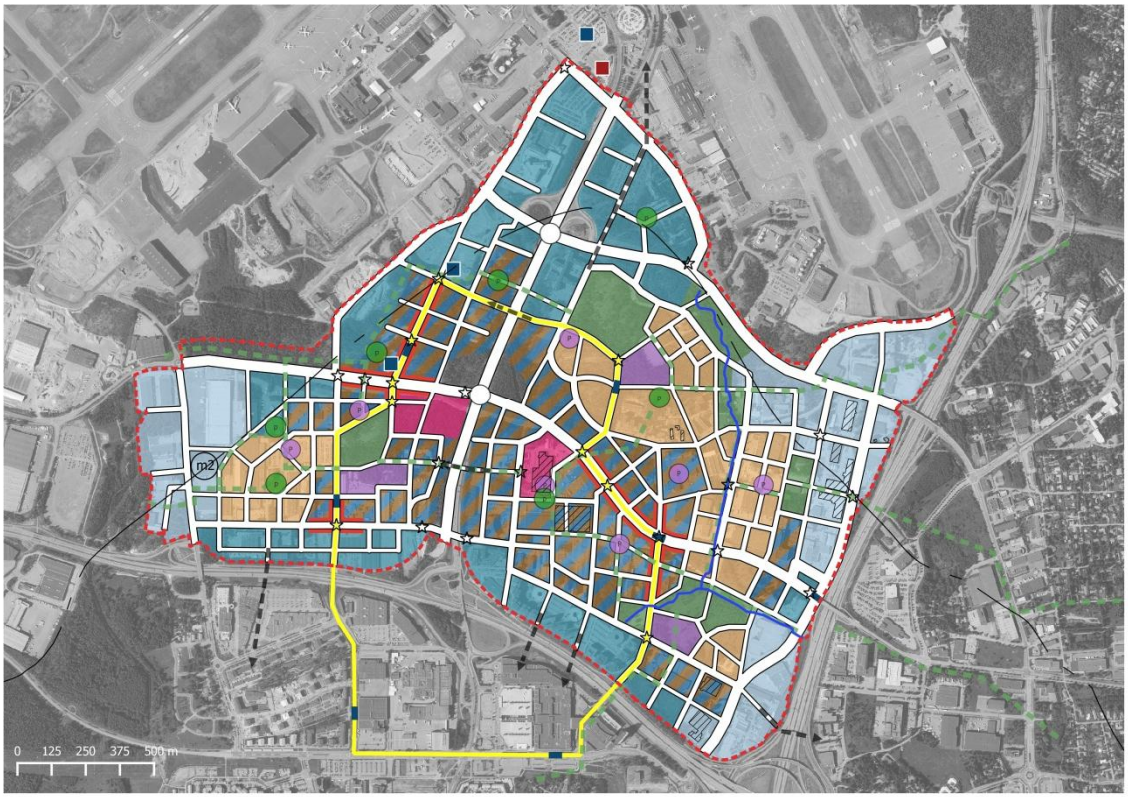

Kaavarungossa alue on *sekoittuneiden kaupunkitoimintojen aluetta ja virkistysaluetta*. Aluetta kehitetään keskusta-asumisen sekä toimisto-, liike-, palvelu- ja toimitilojen alueena. Rakennetusta kerrosalasta vähintään 20 % tulee olla muuta kuin asumista. Tarkastelualueena voidaan tällöin käyttää laajempaa yksikköä kuin julkisten alueiden rajaamaa korttelia. Alueella sallitaan korkein-

taan 2 500 k-m^2 suuruiset päivittäistavarakaupat. Liike-, palvelu- ja toimitilat sekä asukastilat on integroitava muihin toimintoihin ja niiden tulee avautua katutilaan.

Korttelitehokkuuden tulee pääsääntöisesti olla vähintään 1,5 ja rakennusten korkeuden pääasiassa viidestä kuuteen kerrosta. Korttelisivujen tulee pääsääntöisesti olla alle 150 metriä. Rakennusten tulee rajata katutilaa. Asuntokortteleiden tulee pääsääntöisesti olla umpikortteleita.

Korttelijulkisivun tulee olla suunniteltu niin, että syntyy vaikutelma useista, mahdollisesti toisissaan kiinni olevista rakennuksista. Rakennuksiin tulee järjestää sisäänkäynnit kadun puolelta, asuinrakennuksiin myös pihan puolelta. Katutason tulee olla aukotettu riittävän tiuhaan ovin, ikkunoin ja pihalle johtavin porttikäytävin, jotta jalankulkijan maisemasta saadaan vaihteleva. Kattomaiseman tulee olla vaihteleva.

Tikkurilantien varrella olevien kortteleiden tulee muodostaa tiivis, liikennemelulta suojaava rakenne. Pysäköintitalojen arkkitehtuurin tulee olla korkeatasoista.

Alueelta varataan tilaa *paikallisille palveluille*.

Rälssipuistoa kehitetään kaupunkimaisena *virkistysalueena*. Sen tulee nivoutua osaksi virkistysverkostoa, julkisia kaupunkitiloja ja ulkoilureitistöä. *Viheryhteys* on pienten puistikoiden sekä kävelylle ja pyöräilylle tarkoitettujen, puistomaisten reittien ketju, joka yhdistää korttelipuistoja ja virkistysalueita. Viheryhteys voi kulkea kortteleiden läpi.

Kiinnostavuudenkehä sivuaa kaavamuutosaluetta idässä ja pohjoisessa (Rälssitie ja Tikkurilantie). Sen varrella on ns. *vahvaa kaupallista julkisivua*, kaupalliseksi paikalliskeskustaksi kehitettävää kadunvartta. Kaduntason julkisivusta vähintään 50 % on oltava liike- ja toimitilaa. Tiloihin on oltava käynti kadun tai yleisen jalankulkureitin puolelta.

Tikkurilantien ja Perintötien sekä Rälssitien ja Äyritien risteyksissä on *laadun paikat*, joissa ympäristön ja arkkitehtuurin laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota. Rakennuksen maantasokerroksessa, arkkitehtonisessa massoittelussa ja/tai julkisivukäsittelyssä tulee olla jotakin erityistä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Aviapoliksen kaavarungon 18.4.2016 jatkosuunnittelun pohjaksi.

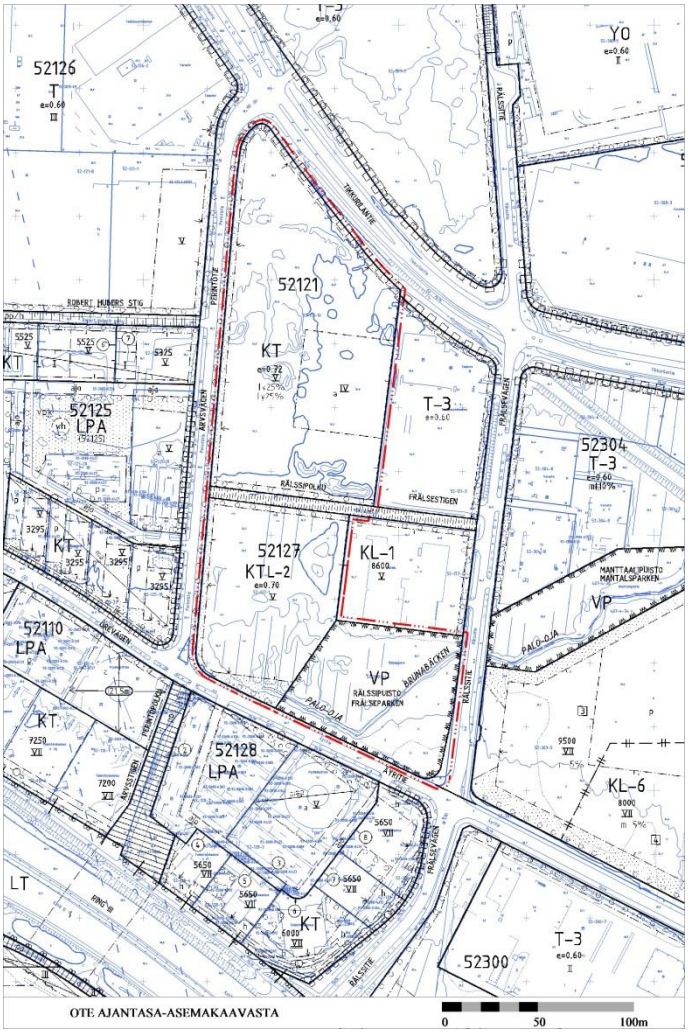

Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaavat nro 520300 ja 001427. Asemakaava 520300 on vahvistunut ympäristöministeriön päätöksellä 13.8.1985. Asemakaava 001427 on vahvistunut kaupunginvaltuuston päätöksellä 30.8.1999. Alue on osoitettu voimassa olevissa asemakaavoissa toimistorakennusten korttelialueeksi (KT), toimisto- ja/tai hotellirakennusten korttelialueeksi (KTL-2) ja puistoksi (VP). Asemakaavaa ei ole toteutettu.

Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa.

Muut päätökset ja suunnitelmat

Asemakaavamuutos 002260
Perintötien länsipuolella on ollut tekeillä samaan aikaan kaavamuutostyö numero 002260, jossa toimistorakennusten ja autopaikkojen korttelialueita muutetaan mm. asuinkäyttöön.

Kuva vierekkäisistä asemakaavan muutoksista nrot 002204 ja 002260 kaavojen laatimisen ajalta.

Rälssipuisto ja Manttaalipuisto
Rälssipuistoon ja Manttaalipuistoon on laadittu hulevesialtaiden rakennussuunnitelmat ja asemapiirrokset (Finnish Consulting Group Oy, HSY Vesi, Vantaan kaupunki) 18.5.2012 ja 28.3.2013. Suunnitelmia ei ole toteutettu.

4 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN JA SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET

Lemminkäinen Talo Oy jätti kaksi kaavamuutoshakemusta, jotka kirjattiin saapuneiksi 27.5.2013. Kortteliin 121 tontille 10 kirjattiin kaavamuutoshakemus, joka sai työohjelmassa numeron 002204, ja kortteliin 127 tontille 1 kaavamuutos nro 002205, joka yhdistettiin työhön nro 002204.

4.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

4.3.1 Osalliset

- Kaavamuutoksen hakijat
- Alueen maanomistajat ja maanvuokraajat
- Viereisten ja vastapäisten alueiden omistajat ja vuokralaiset (naapurit)
- Kaupunginosan tai lähialueen asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- Kaupungin asiantuntijaviranomaiset
- Valtion viranomaiset: Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSY, HSL, Finavia, tietoliikenneverkkoja ylläpitävät yhtiöt, Vantaan Energia Oy, Fingrid Oy, Gasum Oy, Elisa Oyj jne.
- Kunnan jäsenet ja ne, jotka katsovat olevansa osallisia

4.3.2 Vireilletulo

Ilmoitus kaavoituksen vireilletulosta tehtiin 2.11.2015 työnumerolla 002204. Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

4.3.3 Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Mielipiteet pyydettiin 11.12.2015 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 8 kappaletta.

- *Keski-Uudenmaan pelastuslaitos* muistutti paloturvallisuudesta, pelastusteistä ja nostopaikkojen rakentamisessa huomioon otettavista asioista. Kevyenliikenteenväylät ja ulkoilureitit eivät sovellu pelastustiekäyttöön. Katujen ja tonttiliittymien suunnittelun yhteydessä on huomioitava osoitteiden selkeys ja loogisuus.
- *Vantaan kaupunginmuseo*lla ei ollut huomautettavaa.
- *Museovirasto* on delegoinut lausumisvastuun Vantaan kaupunginmuseolle.
- *HSY* muistutti, että Äyritien pohjoisreunassa sijaitsevat johdot vj 315 M ja jv 500 M (rak. 2001 on otettava huomioon, sillä ne sijaitsevat niin lähellä suunnittelualuetta.
- *HSL* pitää hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle rakentamista hyvänä. Raitiotievaraukset on otettava huomioon katusuunnittelussa.
- *Vantaan Energia Oy*: Vantaan Energia Sähköverkot Oy huomautti, että alueelle tarvitaan kaksi kiinteistömuuntamotilaa. Kaukolämpöverkolla ei ollut huomautettavaa.
- *Elisa Oyj*:n kaapeleita Perintötiellä jouduttaneen siirtämään ennen rakentamistöiden aloituksia. Siirtokustannuskorvauksista neuvotellaan Vantaan kaupungin kanssa.
- *Carunal*la ei ole huomautettavaa asemakaava muutokseen.

Asemakaavan muutoshanketta esiteltiin Vantaan kaupungin ja Uudenmaan ELY-keskuksen kuukausitapaamisessa 11.5.2016.

Kaavaehdotus oli nähtävillä 9.11. - 8.12.2016. Muistutuksia ei jätetty. Lausuntoja pyydettiin 8 kpl ja saatiin 5 kpl. Lausuntojen johdosta määräyksiä täydennettiin ja täsmennettiin yksiselitteisen tulkinnan parantamiseksi sekä vesihuollon esisuunnitelman karttaa tarkistettiin.

4.4. ASEMAKAAVAMUUTOKSEN TAVOITTEET

4.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia:

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015:

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään, kiinnostavaan ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.
- Satsaamme julkisiin viihtymisen paikkoihin ja luomme tiloja kulttuurien kohtaamisille.
- Varmistamme, että työ, koti ja kauppa lomittuvat kaupunkirakenteessa.
- Parannamme kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edellytyksiä ja edistämme kaupunkipyörän mahdollisuutta.
- Uudistamme keskustan pysäköintijärjestelyt esteettisesti korkeatasoisiksi.
- Huolehdimme pihojen kauneudesta, monimuotoisuudesta ja vesitaloudesta.

4.5 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN RATKAISUN VAIHTOEHDOT JA NIIDEN VAIKUTUKSET

Asemakaavan muutosta on käytetty Aviapoliksen kaavarungon ajatusten ja mitoitustavoitteiden testialustana kaavarunkoa laadittaessa.

Ensimmäiset luonnokset (kuva vieressä) on päivätty 5.2.2013, kun kaavamuutokseen ryhtymistä harkittiin.

Ratkaisuna oli umpikorttelimainen suurkortteli, jonka itälaidalla Perintötien varrella oli pitkät pysäköintilaitokset. Korttelin keskiosassa oli pistetaloja, hulevesireitti ja oleskelu-, leikki- ja jalankulkualueet. Kerrosluku vaihteli nel-

jän ja kahdeksan kerroksen välillä. Rakennusoikeutta oli 44 800 k-m^2.

Suunnitelmaa ei tässä vaiheessa lähdetty viemään eteenpäin, koska Aviapoliksen kaavarunkotyön tavoiteosa oli vielä alkuvaiheessa.

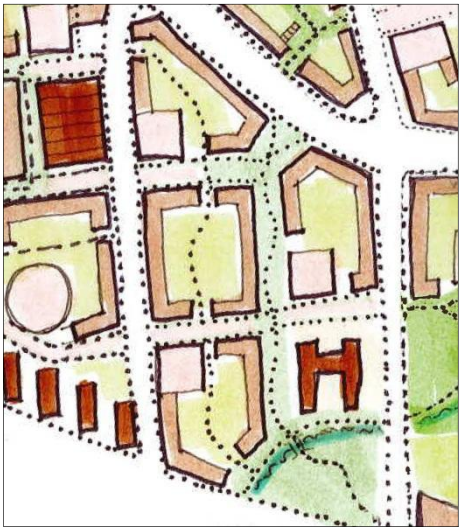

Kesäkuussa 2015 kaavarunkotyössä kokeiltiin kolmea suurkorttelia *(kuva yllä)*. Pysäköinti olisi kahdessa pysäköintitalossa ja kortteleiden välissä. Monet jalankulkureitit halkoisivat nykyistä korttelia. Lähtökohta todettiin hyväksi, mutta korttelipihat olivat ”jalkapallokentän kokoisia”.

Seuraavat luonnokset *(kuvat vieressä)* ovat elokuulta 2015. Korttelit olivat umpikortteleita ja pysäköintiratkaisu kaavarunkoaihion mukainen. Kortteleiden halki kulki jalankulun reitti Äyritieltä Tikkurilantielle. Kerrosluku vaihteli kolmesta kahdeksaan, rakennusoikeus oli 66 300 k-m^2. Malli todettiin kaavarungon aihioiden mukaiseksi ja sitä lähdettiin kehittämään edelleen.

Elokuussa 2015 kokeiltiin myös mallia, jossa suurpihoja oli pilkottu pienem-

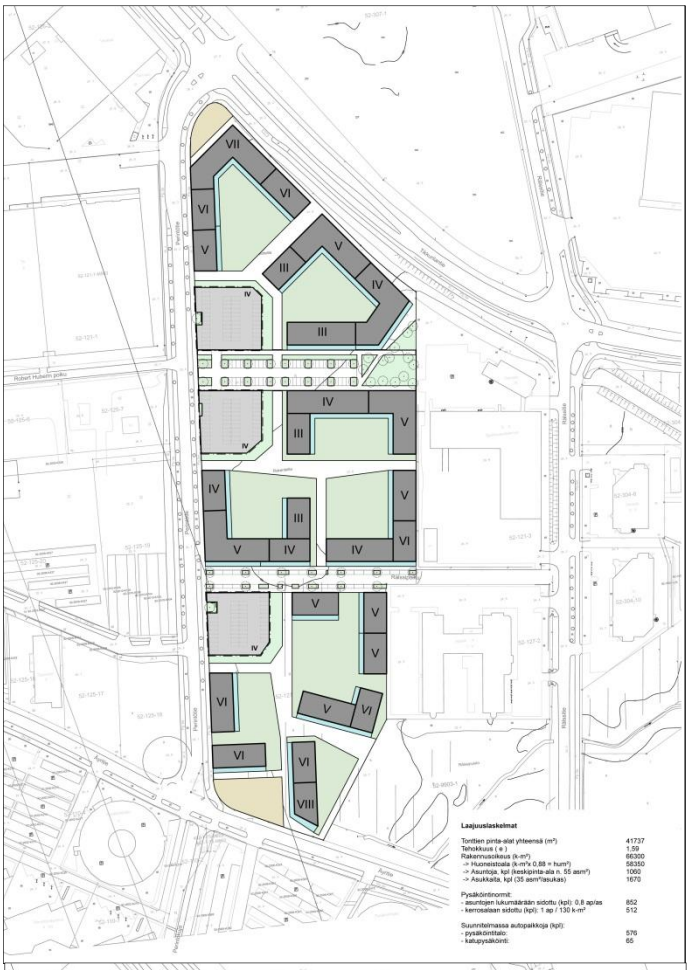

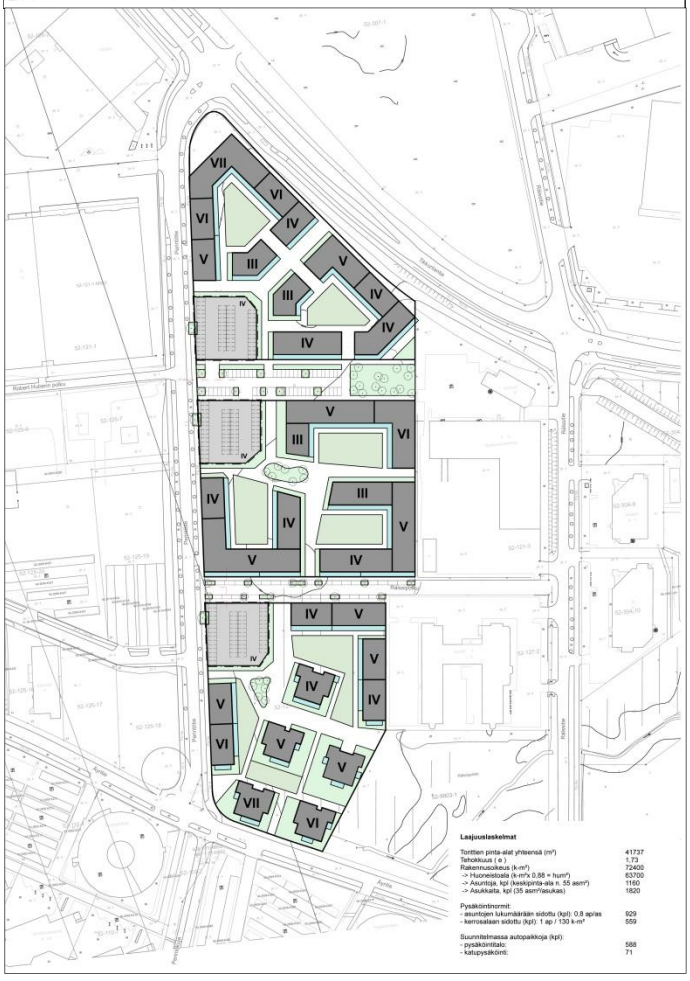

miksi lisäämällä rakennusoikeutta, ja jossa eteläisimmässä korttelissa oli pistetaloja *(alempi kuva).* Rakennusoikeus kasvoi 72 400 k-m^2:iin. Pysäköintilaitokset olivat Perintötien varrella. Yleiset jalankulun reitit lävistivät kortteleita häiritsemättä pihojen rauhaa. Jalankulkureitit todettiin toimiviksi, mutta pihat liian pieniksi. Pistetaloja ei pidetty tässä oikeana ratkaisuna liikennemelun leviämisen takia.

4.5.1 Asemakaavamuutoksen ratkaisun valinta ja perusteet

Korttelikoko

[Tässä korttelilla tarkoitetaan asemakaavamuutoksen ratkaisun mukaista, yhden tontin pihapiiriä.]

Asemakaavaratkaisu tehtiin Aviapoliksen kaavarungon mukaisesti siten, että kaikki korttelit ovat umpikortteleita ja korttelikoko on ”kantakaupunkimainen”, ts. noin 100 metriä sivuiltaan. Kortteleiden kerrosluku on vaihtelevuudessaan kaavarungon mukainen, viitesuunnitelmassa keskimäärin 5,9 kerrosta (brm^2 / kerrostasoala). Sisäpihat ovat kooltaan ja tunnelmaltaan vaihtelevia.

Tehokkuus

Aviapoliksen kaavarungossa määriteltiin ns. *sekoittuneiden kaupunkitoimintojen alueella* korttelitehokkuudeksi vähintään e = 1,5. Suunnitelmassa rakentamistehokkuus vaihtelee kortteleittain e = 1,79:n ja e = 2,07:n välillä. Kortteleissa on monipuolisia toimintoja, ei vain asumista. Ympäristössä on kuitenkin runsaasti vehreyttä ja hulevesiä käytetään hyväksi ympäristörakentamisessa.

Jalankulkijan yhteydet ja maisema

Jalankulkijan liikkumismahdollisuudet paranevat ja monipuolistuvat, kun korttelikoko pienenee ja kulkuyhteyksiä tulee lisää. Asuinkortteleiden halki sekä itäpuolitse kulkevat yleisen jalankulun reitit siten, että reiteiltä tarjoutuu vaihtelevia ja kiinnostavia näkymiä. Sisäpihoja halkovat reitit sijoittuvat kokonaisuuteen siten, että pihojen puoliyksityinen luonne säilyy. Reittien varrelle sijoittuu mm. pyörävarastoja ja asukastiloja. Jalankulun reittejä kulkee myös katumaisten pysäköintialueiden kautta. Tikkurilantien ja Äyritien varteen tulee liiketiloja sekä ns. laadun paikat kaavarungon mukaisesti.

Kaupunkimainen pysäköintiratkaisu

Perintötien varrella on kaksi pysäköintitaloa, joiden ensimmäisessä kerroksessa on myös liike- tai asukastiloja elävöittämässä jalankulkijan katuympäristöä. Asukaspysäköintiä on myös katumaisilla pysäköintialueilla kortteleiden välissä. Perintötien ja Tikkurilantien varrella voi olla asiakas ja vieraspysäköintiä.

Näkymä Tikkurilantien ja Perintötien risteyksestä / Vuorelma Arkkitehdit

5 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN KUVAUS

Laajuuslaskelmat

Pohjoiskortteli (K)	
Tontin pinta-ala (m²)	3683
Tavoitetonttitehokkuus (e ≈)	2,17
Rakennusoikeus (k-m²)	**8000**
Bruttoala viitesuunnitelmassa (brm²)	9440
Autopaikkatarve (1 ap / 60 k-m²)	133
Pohjoiskortteli (AK)	
Tontin pinta-ala (m²)	5465
Tavoitetonttitehokkuus (e ≈)	2,01
Rakennusoikeus (brm² x 0,77=k-m²)	**10900**
Bruttoala viitesuunnitelmassa (brm²)	14240
-> Huoneistoala (k-m² x 0,86 = htm²)	9410
-> Asuntoja, kpl (keskipinta-ala n. 55 asm²)	171
-> Asukkaita, kpl (35 asm²/asukas)	269
Autopaikkatarve (1 ap / 100 k-m²)	110
Autopaikkatarve (0,8 ap / asunto)	137
Keskikortteli (AK)	
Tontin pinta-ala (m²)	12243
Tavoitetonttitehokkuus (e ≈)	1,81
Rakennusoikeus (brm² x 0,77=k-m²)	**22300**
Bruttoala viitesuunnitelmassa (brm²)	28800
-> Huoneistoala (k-m² x 0,86 = htm²)	19030
-> Asuntoja, kpl (keskipinta-ala n. 55 asm²)	346
-> Asukkaita, kpl (35 asm²/asukas)	544
Autopaikkatarve (1 ap / 100 k-m²)	222
Autopaikkatarve (0,8 ap / asunto)	277
Eteläkortteli (AK)	
Tontin pinta-ala (m²)	13828
Tavoitetonttitehokkuus (e ≈)	1,79
Rakennusoikeus (brm² x 0,77=k-m²)	**24800**
Bruttoala viitesuunnitelmassa (brm²)	32140
-> Huoneistoala (k-m² x 0,86 = htm²)	21240
-> Asuntoja, kpl (keskipinta-ala n. 55 asm²)	386
-> Asukkaita, kpl (35 asm²/asukas)	607
Autopaikkatarve (1 ap / 100 k-m²)	248
Autopaikkatarve (0,8 ap / asunto)	309

Pysäköintipaikat yht.

Rakennusoikeus liike- ja toimistorak. (k-m²)	8000
Rakennusoikeus yht. asuinrakennukset (k-m²)	58000
, joista vapaarahotteisia asuntoja 70%	40600
, ja joista tuettua asuntotuotantoa 30%	17400
Asuntoja yht. ~ (kpl)	900
, joista vapaarahotteisia asuntoja 70%	630
, ja joista tuettua asuntotuotantoa 30%	270
Autopaikkatarve (/k-m²)	
, vapaarahotteisille asunnoille (1 ap / 100 k-m²)	406
, tuetuille asunnoille (1 ap / 100 k-m²) -15%	148
, K-korttelissa (1 ap / 60 k-m²)	133
yht.	687
Autopaikkatarve (/as.)	
, vapaarahotteisille asunnoille (0,8 ap / asunto)	504
, tuetuille asunnoille (0,8 ap / asunto) -15%	184
, K-korttelissa (1 ap / 60 k-m²)	133
yht.	**821**
Suunnitelmassa LPA-alueilla,	
Pysäköintitaloissa	736
katumaiset pysäköintialueet	85
yht.	**821**

Kerrosalan laskentaperiaatteet
Yhteistilat, varastot, tekniset tilat ja porrashuoneiden 15 m² ylittävän osan saa rakentaa asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi

Esimerkkirakennus
(6.krs / US ~400 mm / 12,4 m runkosyvyys / suora porras)

Huoneistoala	1225	htm²
Kerrosala	1430	k-m²
Bruttoala	1854	brm²
Asuntoalatehokkuus (brm²/htm²)	1,51	

-> Kertoimet
Huoneistoala (htm²) = k-m² x 0,86
Huoneistoala (htm²) = brm² x 0,66
kerrosala (k-m²) = brm² x 0,77

Kerrosluku	kerrostasoala	% (koko alueesta)
IV	1170	8,1
V	6363	44,3
VI	1452	10,1
VII	1513	10,5
VIII	3876	27,0
yht.	14374	100,0

Bruttoala yht. 84620

Keskimääräinen kerrosluku	
brm² / kerrostasoala	**5,9**

Viitesuunnitelma /Vuorelma Arkkitehdit

5.1 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN RAKENNE

Asemakaavamuutoksen tavoitteena on urbaani ja kaupunkikuvallisesti monimuotoinen ja laadukas kokonaisuus, joka luo selkeärajaista katutilaa ja visuaalisesti monimuotoista kävely-ympäristöä.

Asemakaavalla muutetaan nykyinen rakentamaton ja osin varastokäytössä ollut alue monipuolisten, keskustamaisten toimintojen käyttöön: asumiseen, toimisto- ja liiketiloille, päiväkodille, pysäköinnille sekä yleiselle jalankululle ja pyöräilylle. Aluetta ympäröivien katualueiden rajoja tarkistetaan siten, että riittävät jalankulun ja pyöräilyn reitit sekä Rälssitien muut liikennejärjestelyt voidaan rakentaa. Umpikorttelirakenne estää hyvin liikennemelun leviämisen pihoille.

5.1.1 Mitoitus

Kaavoitettavana olevan alueen koko on yhteensä n. 5,86 hehtaaria.

Asuinkerrostalojen korttelialuetta, AK, on yhteensä 2,95 ha. Rakennusoikeutta on 58 000 k-m^2. Tehokkuusluku vaihtelee pihapiireittäin e = 1,79:n ja e = 1,99:n välillä ja on keskimäärin e = 1,96.
Autopaikkojen vähimmäismäärät:

- asunnot: 1 ap/100 k-m^2, vähintään 0,8 ap/asunto,
- toimistot: 1 ap/ 50 k- m^2,
- liiketilat: 1 ap/ 60 k- m^2,
- päiväkoti: 1 ap/ 120 k- m^2.

Pyöräpaikkoja tulee liiketiloille olla 1 kpl/50 k-m^2 ja asunnoille 1 kpl/ 30 k-m^2.

Toimisto- ja liikerakennusten korttelialue, K, on kooltaan 0,36 ha. Rakennusoikeutta on 8 000 k-m^2 tehokkuudella e = 2,23.
Autopaikkojen vähimmäismäärät:

- toimistot: 1 ap/ 50 k- m^2,
- liiketilat: 1 ap/ 60 k- m^2,

Pyöräpaikkoja tulee liiketiloille olla 1 kpl/50 k-m^2 ja toimistoille 1 kpl/ 80 k-m^2.

Rälssipuisto, VP, kooltaan 1,13 ha, pienenee 0,6 hehtaarin verran.

5.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Uudet asuinkorttelit luovat ihmisen mittakaavaista ja kaupunkimaista ympäristöä, jossa on monipuolista toimintaa. Korttelit ovat rauhallisia umpikortteleita, jotka sulkevat liikenten melun ulkopuolelleen. Rakennusten keskimääräinen kerrosluku on Aviapoliksen kaavarungon mukainen. Rakennusten arkkitehtuurista ja etenkin maantasokerroksen ominaisuuksista on annettu laatua ja julkisivujen käsittelyä koskevia määräyksiä. Maantasokerrokseen sijoittuu lähipalveluja, mm. liike- ja työtiloja sekä asukastiloja ja päiväkoti.

Kaavaratkaisussa on kiinnitetty erityistä huomiota lähiympäristön ja pihojen estetiikkaan ja toimivuuteen. Ekologisuus ja taloudellisuus on otetu huomioon. Viherrakentamista ja hulevesiä tulee hyödyntää ympäristörakentamisessa. Myös hulevesien käsittelystä on annettu määräykset.

On huolehdittu siitä, että jalankululle ja pyöräilylle muodostetaan vaihtoehtoisia ja miellyttäviä reittejä: kortteleiden läpi kulkevat yleiselle jalankululle osoitetut reitit, pohjois-eteläsuunnassa Rälssipuistonpolku, katumaisiksi rakennettavat autopaikkojen korttelialueet sekä kadun varret, joissa jalankulku ja pyöräily ovat omilla kaistoillaan. Reitit johtavat viheryhteyksinä puistoihin ja joukkoliikenteen pysäkeille.

5.3 ALUEVARAUKSET

5.3.1 Korttelialueet

Korttelialueesta tulee ilmeeltään urbaani ja kaupunkikuvallisesti monimuotoinen ja laadukas. Katutila rajautuu selkeästi ja kävely-ympäristö on visuaalisesti monimuotoista. Rakennukset ja rakenteet ovat arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia. Piharakentaminen on korkeatasoista.

Asemakaavatyön yhteydessä kaavamuutoksen hakija teetti Sito Oy:llä hulevesiselvityksen ja -suunnitelman sekä pihasuunnitelman. Pihasuunnitelmassa on esitetty pihojen käytön ja tilavarausten periaatteet. Hulevesi- ja pihasuunnitelman mukaiset hulevesialueet on esitetty asemakaavakartalla. Lisäksi määräyksiin on koottu piharakentamiseen liittyviä oleellisia piirteitä, kuten esimerkiksi hulevesiä hyödyntävien köynnösten istuttamisvelvollisuus pysäköintitalon seinää vasten.

AK, asuinkerrostalojen korttelialueet

Rakennukset muodostavat suojaisia umpikortteleita, jotka kätkevät sisäänsä viihtyisiä pihakeitaita. Umpikorttelirakenne muodostaa suojan liikenteen melua vastaan etenkin kaupunginosan muutoksen alkuvaiheessa, kun ympärillä liikkuu myös raskaita ajoneuvoja ja ympäristöä rakennetaan. Kortteleita yhdistää yleisen jalankulun reitit, joille avautuvat mm. asukastilat ja pyörävarastot.

Asumiseen varattua rakennusoikeutta on yhteensä 58 000 k-m^2, joka jakautuu kolmen pihapiirin kesken: 10 900 k-m^2, 22 300 k-m^2 ja 24 800 k-m^2. Asuinrakennusten kerrosluku vaihtelee neljästä kahdeksaan kerrokseen siten, että korkeimmat osat sijoittuvat kortteleiden kulmiin ja lisäksi poikkeavat ulkomuodoltaan muusta rakentamisesta, mikä tekee kokonaisuuden yleisilmeestä vaihtelevan. Kaavassa varaudutaan vähintään 800 k-m^2:n suuruisen päiväkodin sijoittamiseen alueen keskiosaan. Alustavasti on ajateltu, että se voidaan toteuttaa yksityisenä päiväkotina. Asuinrakennusten alakerroksiin sijoittuu liike- ja toimitiloja mm. Tikkurilantien varteen.

Julkisivuissa tulee käyttää värikylläisiä, luonnonmukaisia ja aikaa kestäviä värisävyjä. Katujen ja katumaisten pysäköintialueiden puolesten julkisivujen tulee olla vaihtelevia siten, että vähintään 35 metrin välein julkisivussa tapahtuu muutos esimerkiksi värin tai materiaalin suhteen. Myös tällä tavoin varmistetaan, että jalankulkijan maisema pysyy mielenkiintoisena ja monimuotoisena.

Autopaikat sijoittuvat tonttijaosta riippumatta LPA-alueille kahteen pysäköintitaloon ja kahdelle katumaiselle pysäköintialueelle. Lisäksi kaupunki voi osoittaa vieraspysäköintipaikkoja ja liiketilojen asiakaspysäköintiä katujen varsille.

Melumallinnuksen mukaan Tikkurilantien, Äyritien ja Perintötien puolella julkisivuilta edellytettään 35 - 36 dB:n äänitasoerovaatimuksia. Muilla julkisivuilla ääneneristävyysvaatimus lentomeluvyöhykkeellä m3 on $\Delta L \geq 32$ dB. Tikkurilantien puoleisilla julkisivuilla ei parvekkeita saa rakentaa, mutta ne voidaan korvata viherhuoneella.

K, liike- ja toimistorakennusten korttelialue

Liike- ja toimistorakennusten korttelialue sijoittuu Tikkurilantien ja Perintötien kulmaan. Rakennukset edustavat korkeatasoista laatua ja ne sijoittuvat katujen varsille kuten asuinkortteleissakin. Aviapoliksen kaavarunko määrittelee kyseisen kadunkulman *laadun paikaksi*, missä ympäristön laatuun ja arkkitehtuuriin tulee kiinnittää erityistä huomiota. Viitesuunnitelmassa on esitetty hulevesien hyödyntämistä kulman aukiolla, mikä on muokattu asemakaavamääräyksen muotoon.

Liike- ja toimistorakentamiseen osoitettua rakennusoikeutta on 8 000 k-m^2. Alueelle voi sijoittaa myös korkeintaan 2 500 k-m^2:n suuruisen päivittäistavarakaupan, mutta ei vähittäiskaupan suuryksikköä. Tikkurilantien varteen tulee sijoittaa liike- ja toimitiloja. Enimmäiskerrosluku on kahdeksan. Autopaikat sijoittuvat LPA-alueille tonttijaosta riippumatta.

Rälssipuiston pihat

Rälssipuiston pihojen yleissuunnitelmassa on asetettu tavoitteita pihojen toteutussuunnitteluun, määritelty huolto- ja pelastusreitit ja huleveden käsittelyn paikat (h). Pihoille on osoitettu yksilöllinen teema, jotta alueesta muodostuu monipuolinen. Pihoja ei aidata ja alueen läpi kulkee kävelyreittejä, jolloin vaihtelevuus näkyy. Erilaiset pihat luovat inhimillistä mittakaavaa suureen kokonaisuuteen. Yhteistä pihoille on huoltoreittien periaate: reitit kiertävät sisäpihojen reunoilla. Pelastusreiteissä pyritään hyödyntämään huoltoreittejä, mutta monessa paikassa joudutaan käyttämään pihan keskiosaa. Näille aukioille voidaan sijoittaa helposti siirrettäviä kalusteita ja varusteita.

Pohjoisaukio

Aukio rakennetaan korkeatasoisesti, niin että se huomataan kaupunkikuvassa. Aukion elementteinä käytetään sinne johtavaa hulevesikouruа ja sen päätöstä sekä kiveyksen sommitelmaa, joka voi jatkua rakennuksen julkisivussa. Aukion ja sitä reunustavien rakennusten ulkoasu suunnitellaan yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Tikkurilantien reunalle voidaan rakentaa portaat oleskelua varten.

Kortteliaukio ja pysäköintitalon ympäristö

Kortteliaukioille sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan istuimia, skeittipaikkoja, koripallokoreja tai muita pelejä sekä jäteastioita. Aukioiden kiveykset erottavat ne pihoista.

Pysäköintitalon itäpuolelle rakennetaan istutusaltaita pysäköintitalon seinän köynnöksille ja kosteikkokasveille. Altaat toimivat hulevesien biosuodatuksessa. Niiden materiaalien ja muotojen tulee kiinteästi sopia pysäköintitalon arkkitehtuuriin.
Kulkuväylän ja asuinkerrostalojen välinen alue istutetaan monilajisesti.

Pohjoiskortteli (K) Liike- ja toimistorakennusten korttelualue "toimistopiha"

Piha käsitellään aukiomaisesti ja se kivetään. Pihan suunnittelussa huomioidaan sen edustavuus liikerakennusten ikkunoista katsottuna. Hulevedet johdetaan pihan keskellä olevaan kouruun, joka johtaa pihasta pohjoiselle aukiolle. Kouru suunnitellaan näyttäväksi vesiaiheeksi. Pihalle istutettavat puut ja pensaat sijoitetaan aukiolle rakennettuihin istutuspaikkoihin tai ruukkuihin. Pihan kalustus palvelee työpaikkojen taukoja ja esimerkiksi työpaikkaruokalaa. Huoltoajolle jätetään hyvin tilaa.

Pohjoiskortteli (AK) "Puutarhat"

Pihaan istutetaan runsaasti erilaisia pensaita ja puita. Pelastuspaikkojen kohdalle jää avointa tilaa, joka hyödynnetään oleskelupaikkoina. Kiinteät kalusteet sijoitetaan pelastuspaikan reunaan. Huoltoreitti sijoittuu pihan ulkokehälle. Sen lisäksi pihan keskelle tulee kävelyreittejä asuinrakennuksista kortteliaukiolle. Siten piha jakaantuu osiin, joiden kasvilajit ja pintamateriaalit voivat poiketa toisistaan. Hulevedet viivytetään puutarhassa olevissa painanteissa.

Rälssipuisto	MITTAKAAVA 1:1000	SITO
Pihasuunnitelma Pohjoisosa		
Iivo Vänskä	PVM 06/05/2016	

Keskikorttelin (AK) länsiosa "Taskupuisto"

Piha rakennetaan oleskelupaikaksi, joka on kuin "olohuone ulkona". Matalia muureja, katoksia, pergoloita, terasseja, istutusastioita ja muita rakenteita käytetään intiimin tilan rajaamiseen. Pelastuspaikkojen viereen rakennetaan upotettu oleskelupaikka hulevesien viivytystä varten.

Kortteliaukio ja pysäköintitalon ympäristö

Kortteliaukioille sijoitetaan mahdollisuuksien mukaan istuimia, skeittauspaikkoja, koripallokoreja tai muita pelejä sekä jäteastioita. Aukioiden kiveykset erottavat ne pihoista.

Pysäköintitalon itäpuolelle rakennetaan altaita, jotka toimivat hulevesien biosuodatuksen lisäksi myös kosteikkokasvien ja pysäköintitalon seinään asetettavien köynnösten kasvualustana. Altaiden koko voi vaihdella tarpeen mukaan. Niiden materiaalien ja muotojen tulee kiinteästi sopia pysäköintitalon arkkitehtuuriin.
Kulkuväylän ja asuinkerrostalojen välinen alue istutetaan monilajisesti.

Eteläinen aukio

Aukio suunnitellaan kaupunkikuvassa erottuvaksi ja rakennetaan laadukkaasti, kuten pohjoisaukio. Elementteinä voidaan käyttää istutusaltaita puulle ja seinustalla köynnöksille, jotka liittävät aukion rakenteet rakennusten arkkitehtuuriin.

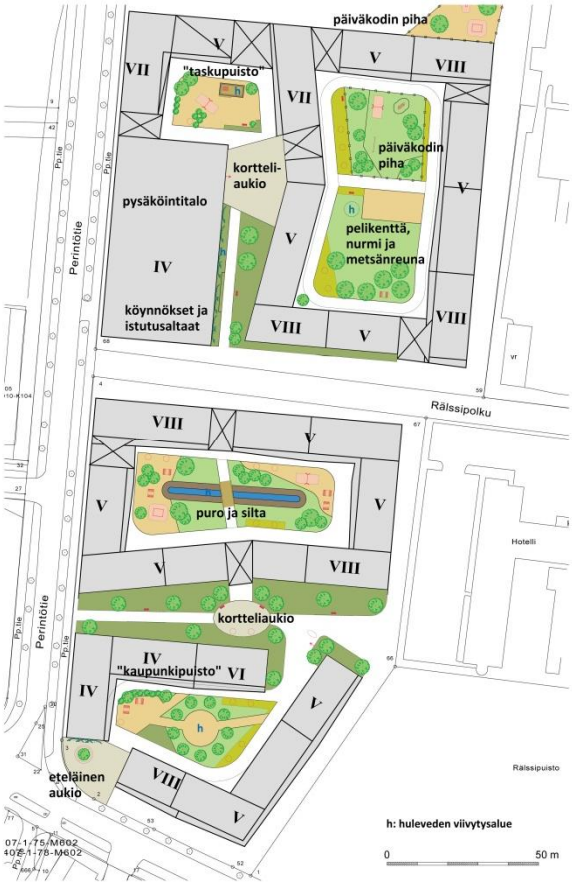

Keskikorttelin itäosa Päiväkodin piha

Päiväkodin piha jakaantuu päiväkodin etelä- ja pohjoispuolelle. Pohjoinen piha kalustetaan enemmän rauhalliseen leikkiin ja eteläinen sisäpiha liikuntaan. Päiväkodin aita rakennetaan pelastusreittien ulkopuolelle.

Keskikorttelin (AK) eteläosa

Päiväkodin eteläpuolella sisäpihalla on pelastusreittien kohdalla kivituhkainen pelikenttä ja nurmea oleskeluun ja ulkopeleille. Pihan eteläreunaan istutetaan puita ja pensaita "metsänreunaksi". Hulevesien viivytykseen muotoillaan painanne. Puiden suojaan asennetaan penkkejä.

Eteläkorttelin (AK) pohjoisosa "Puro ja silta"

Pihan keskelle rakennetaan uoma, joka päällystetään kivillä. Tämä "puro" toimii hulevesien viivytysalueena. Puron yli rakennetaan silta. Pihan itä- ja länsipäätyihin sijoittuvat oleskelupaikat aamu- ja ilta-aurinkoon. Puron ympärillä on leikkipaikat ja pensas- ja puuryhmiä.

Eteläkorttelin keskiosa ja kortteliaukio

Alueen läpi menee kevyenliikenteen, huolto- ja pelastusreittejä. Se käsitellään sisäpihoja julkisempana ympäristönä, jossa kortteliaukiolle voi sijoittua skeittipaikka, koripallopaikka, palloiluseinä tms. Aukion ulkopuoliset alueet istutetaan monilajisesti ja voidaan käyttää kaupunkiviljelyyn.

Eteläkorttelin (AK) eteläosa "kaupunkipuisto"

Pihan keskellä on puiden ympäröimä puistoaukio, joka voi toimia asukkaiden kokoontumispaikkana, mölkyn tai muiden pelien pelaamiseen sekä hieman muuta pihaa syvempänä hulevesien viivytysalueena. Pihan reunalla on rauhallinen oleskelupaikka penkkeineen ja istutuksineen. Pihan läpi on kävelyreittejä.

Rälssipuisto	MITTAKAAVA 1:1000	SITO
Pihasuunnitelma Eteläosa		
Iivo Vänskä	PVM 06/05/2016	

Korttelialueille tehty pihasuunnitelma /Sito Oy

5.3.2 Muut alueet

LPA, autopaikkojen korttelialueet

Asuinkerrostalojen ja liike- ja toimistorakennusten korttelialueiden pysäköinti sijoittuu autopaikkojen korttelialueille pysäköintitaloihin ja katumaisiksi rakennettaville pysäköintialueille.

Koska pysäköintitalot rajaavat katutilaa ja asuinpihoja ja ovat siten hyvin näkyvillä, edellytetään niiden arkkitehtuurilta ja materiaaleilta korkeaa laatutasoa. Pihan suuntaan olevien seinien tulee olla osittain köynnösseiniä. Pysäköintitaloihin tulee sijoittaa kiinteistömuuntamot ja polkupyörien säilytyspaikkoja, ja niissä tulee varautua myös sähköautojen latauspisteisiin.

Katumaiset pysäköintialueet ovat osa yleisiä jalankulun reittejä. Jalankulun reitit sijoittuvat alueen laidoille puurivin kanssa.

Periaateleikkaus katumaisesta pysäköintialueesta: pysäköintialueen leveys on jokseenkin sama kuin viereisten rakennusten korkeus.

VP, puisto

Asemakaavamuutoksella Rälssipuisto pienenee hieman nykyisestä koostaan, koska Äyritiellä ja Rälssitiellä varaudutaan erillisiin jalankulun ja pyöräilyn raitteihin ja muihin liikennejärjestelyihin. Rälssitien ja Äyritien kulmassa tulee ympäristön laatuun ja maisema-arkkitehtuuriin kiinnittää erityistä huomiota, koska se on ensimmäisiä näkymiä uudistuvasta kaupunginosasta Kehä III:n ja Jumbon suunnasta lähestyttäessä.

5.4 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN VAIKUTUKSET

Suunnitelman MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on kuvattu muutos voimassa olevan asemakaavan ja kaavamuutoksessa kuvatun tilanteen välillä. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

5.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Alue sijoittuu Veromiehen kaupunginosaan, Tuusulanväylän ja Lentoasemantien väliin.

Voimassa olevan asemakaavan täysimittainen toteuttaminen lisäisi alueen työpaikkarakentamisen, pysäköintilaitosten ja maantasopysäköinnin määrää. Alueen korttelirakenne säilyisi nykyisessä muodossaan laajana ja kävely- ja pyöräilyetäisyydet pysyisivät pitkinä. Rakennusten arkkitehtuuri ja lähiympäristö olisi vaatimatonta.

Toteutuessaan kaavamuutos monipuolistaa alueen yhdyskuntarakennetta lisäämällä kaupunginosan asuin- ja palvelurakennuskantaa ja sijoittamalla rakennukset kaupunkimaisesti. Kun rakennukset muodostavat useita umpikorttelimaisia pihapiirejä, saadaan niiden välistä johdettua uusia ja laadukkaita jalankulun ja pyöräilyn reittejä. Asuinkortteleiden vehreät sisäpihat lisäävät alueen kasvillisuuden määrää samalla, kun alueen maankäyttö tehostuu. Kaavamuutos tukee tavoitetta tiivistää kaupunkirakennetta hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella, mikä on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaista.

Rakeisuuskartat Veromiehen rakennuskannasta:
Vasemmalla nykytilanne. Oikealla kaavamuutoksen nro 002204/Rälssipuiston korttelit mukaiset uudisrakennukset on esitetty sinisellä, kaavamuutoksen nro 002260/Kortteli 52125 mukaiset punaisella ja kaavamuutoksen nro 002304/Aviapolis Studios mukaiset uudisrakennukset vihreällä. /Minna Koskinen

Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella

Voimassa oleva asemakaava ei mahdollista asuntojen rakentamista alueelle. Asemakaavan muutos jatkaa Veromiehen uudistumista toiminnoiltaan sekoittuneeksi alueeksi, joka sisältää niin asumista, työpaikkoja kuin palvelujakin. Se toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä ja on Aviapoliksen kaavarungon mukaista. Uusia asukkaita muuttaa noin 1 450 henkeä. Asuinrakentamisen kokonaismäärästä noin viidennes on vuokratuotantoa.

Kaavataloudelliset vaikutukset

Hanke tiivistää kaupunkirakennetta, mikä on taloudellisuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää. Kaavamuutosalue on myös joukkoliikenteen runkolinjan varrella. Hanke on kaupungin tavoitteiden mukainen.

Uudet asunnot kasvattavat alueen työvoimatarjontaa ja niiden rakentaminen lisää osaltaan pääkaupunkiseudun taloudellista toimeliaisuutta. Kun alueen asukaspohja kasvaa, parantaa se myös Aviapoliksen mahdollisuuksia kehittyä aidosti kaupunkimaiseksi. Samalla Aviapoliksen asema kaupan ja palvelujen alueena vahvistuu. Korkealaatuinen kaupunkiympäristö lisää alueen vetovoimaisuutta. Kaavamuutos täydentää Keski-Vantaan kaupunginosia, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä.

Kaavamuutos ei juurikaan edellytä kunnallistekniikan rakentamista; kadut ja vesihuolto on pääosin valmiina. Kaava-alueen pohjoisosassa, Tikkurilantien varrella sijaitseva avo-oja putkitetaan. Muita johtoja ei tarvitse siirtää. Alueen itäosaan rakennetaan pohjois–etelä -suuntainen uusi kevyen liikenteen väylä ja Perintötietä levennetään.

Maanomistaja osallistuu kunnallistekniikan ja yhdyskuntarakentamiseen maankäyttösopimuksella, jonka arvo on noin 7,6 miljoonaa euroa.

Kaavamuutos mahdollistaa noin 900 uuden asunnon rakentamisen sekä 8 000 k-m² liike- ja toimistotilaa, mikä lisää kaupungin verotuloja kunnallisveron ja kiinteistöveron muodossa sekä hyödyntää olemassa olevaa kunnallistekniikkaa. Lisäksi asuinrakennusten kivijalkoihin sijoittuu jonkin verran liike- ja toimitilaa.

Yksityiselle päiväkodille varataan tilaa tämän asemakaavamuutoksen alueella ja myös Perintötien länsipuolella kaavamuutosalueella nro 002260. Päiväkodin lopullinen sijoituspaikka ja toteuttamisen aikataulu selviää myöhemmin.

Kaupunki omistaa kaavamuutosalueella puistoa, jonka käyttötarkoitus säilyy, sekä noin 1 200 m² katualuetta, joka muutoksessa on osoitettu autojen pysäköintiin (LPA). Kaupungille luovutetaan noin 3 300 m² maata katualueiksi.

Hanke on kaupungille taloudellisesti kannattava.

Asuminen

Uusia kerrostaloasuntoa tulee n. 900 ja asukkaita n. 1 450. Valmistuvat asunnot helpottavat osaltaan pääkaupunkiseudun asuntopulaa. Hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita mm. luomalla edellytyksiä riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle.

Palvelut ja työpaikat

Voimassa olevan asemakaavan sallima työpaikkarakentamisen määrä on toteuttamatta. Kaavamuutos vähentää alueen toimistorakennusoikeutta, mutta monipuolistaa alueen palveluja ja työpaikkatarjontaa mahdollistamalla päiväkodin sekä liike- ja toimitilojen sijoittamisen alueelle. Tulevaisuudessa alueen nykyiset työntekijät voivat valita asuinpaikkansa myös aivan työpaikkansa läheltä. Kasvava asukasmäärä auttaa koko Aviapoliksen palveluiden säilymistä ja monipuolistumista sekä lisää päiväkotipaikkojen ja koulupaikkojen tarvetta. Kehä III:n eteläpuolelta, alle kilometrin etäisyydeltä löytyvät kattavat kaupalliset palvelut alueen uusille asukkaille.

Tikkurilan ja Aviapoliksen työpaikat ja palvelut ovat hyvien joukkoliikenneyhteyksien tai pyörämatkan päässä, joten hanke on VAT:n mukaisena.

Virkistys

Rälssipuisto on rakentamaton virkistysalue. Muutoin kaavamuutosalue on pääosin hiekkaista joutomaata ja vesakoitunutta, entistä peltoa. Voimassa olevan asemakaavan mukaan ainoat kasvillisuutta koskevat määräykset koskevat nurmi- ja puuistutuksia kortteleiden reunoilla. Asemakaavamuutoksen umpikortteli- ja autopaikkaratkaisut mahdollistavat suojaisien ja vehreiden sisäpihojen rakentamisen. Jalankulun reitit yhdistävät pihat toisiinsa, lähipuistoihin ja laajempiin virkistysaluekokonaisuuksiin. Alueen suunnittelua ohjaavassa Aviapolis-kaavarungossa on varmistettu, että kaupunginosasta varataan riittävästi tilaa tulevien asukkaiden tarvitsemille virkistysalueille ja että kulkuetäisyydet uusilta asuinalueilta virkistysalueille ovat maltillisia. Väestön määrän kasvaessa Veromiehen rakennettujen viheralueiden määrä, laatu ja toiminnallisuudet paranevat.

Kaavamuutoksella Rälssipuiston koko hieman pienenee, mutta toisaalta uusien jalankulun ja pyöräilyn reittien avulla yhteydet muihin virkistys- ja piha-alueille lisääntyvät. Hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Liikenne

Alueen yleisimpänä kulkutapamuotona on tällä hetkellä autoilu. Voimassa oleva asemakaava suurine kortteleineen ja vaatimattomine kaupunkikuvineen vahvistaisi toteutuessaan nykyisiä liikkumistapoja. Asemakaavan muutos parantaa huomattavasti kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä. Lyhyet etäisyydet kaupallisiin palveluihin ja joukkoliikenteen pysäkeille lisäävät kestävien kulkutapojen houkuttelevuutta. Lähin joukkoliikennepysäkki on Tikkurilantiellä asemakaavan muutosalueen vieressä. Olemassa olevien katujen standardia tullaan muuttamaan asuinalueiden kaduiksi soveltuviksi mm. lisäämällä ja leventämällä raitteja katujen varsilla.

VAT:n mukaisesti kaavamuutoksella mm. edistetään jalankulun ja pyöräilyn yhteyksien jatkuvuutta ja verkoston tiivistämistä.

Vesihuolto

Tikkurilantien avo-oja korvataan DN1000 hulevesiviemärillä kaava-alueen pohjoisreunalla noin 70 metrin matkalta.

Muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää tontilla ennen vesien johtamista yleiseen verkostoon. Hulevesien hallintarakenteet tulee mitoittaa 10 minuutin sadetilanteelle, jonka rankkuus on 150 l/s/ha. Tontilta saa poistua mitoitussadetilanteessa samansuuruinen virtaama kuin sieltä poistuisi luonnontilassa. Tonttien tasaus tulee suunnitella siten, että tulvatilanteessa vesi voi kertyä piha- ja pysäköintialueille hetkellisesti. Tämä tulvamitoitus tehdään 30 minuuttia kestävälle sateelle, jonka rankkuus on 167 l/s/ha. Tätä suurempia sadetilanteita varten tulee suunnitella hallittu tulvareitti tontilta yleisille alueille. Tontin hulevesisuunnitelma tulee esittää rakennuslupaa haettaessa.

Sosiaalinen ympäristö

Alueelle tulee uusia asukkaita, joista osa on omistusasuntoon investoivia lapsiperheitä, osa vuokralla asuvia. Vaikka tällä hetkellä näyttää siltä, ettei tulevien asukkaiden sosio-ekonominen tilanne poikkeaisi esimerkiksi Vantaan keskimääräisestä vastaavasta, väittää yhdysvaltalainen professori John D. Kasarda, että menestyessään lentokentän lähialueet vetävät puoleensa nimenomaan hyvin toimeentulevaa väestöä.

Alueelle varataan tilat päiväkodille, mikä houkuttanee etenkin lapsiperheitä.

Hanke on VAT:n mukainen.

5.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Pihoille sijoitetaan hulevesien viivytysaltaita ja biosuodatuspainanteita, joita käytetään hyväksi pihojen viihtyisyyden luomisessa ja monipuolisen kasvillisuuden kehittämisessä. Alueen viherrakentamisella luonnon monimuotoisuus suunnittelualueella lisääntyy.

Hanke hyödyntää pitkälti olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Ympäröivien katualueiden levennystarpeissa on varauduttu katupuiden istuttamisen tilatarpeisiin.

Rälssipuiston koon pieneneminen vaikuttaa vain vähän puistosta jo laadittuihin suunnitelmiin.

Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Asemakaavamuutoksen mukainen rakentaminen lisää läpäisemättömien pintojen määrää ja siten myös hulevesien muodostumista. Suunnitelman mukainen rakentaminen ei kuormita juurikaan nykyistä viemäriverkostoa, vaan korttelialueilla muodostuvat hulevedet valuvat pintavaluntana ympäröivään ojaverkostoon. Pintavalunnan muodostuminen alueella on nykyisin hyvin vähäistä, sillä suurin osa sadevedestä pidättyy alueen painanteisiin ja kasvillisuuteen. Hulevesien hallintaan on kiinnitetty huomioita ja siitä on annettu tarvittavia määräyksiä.

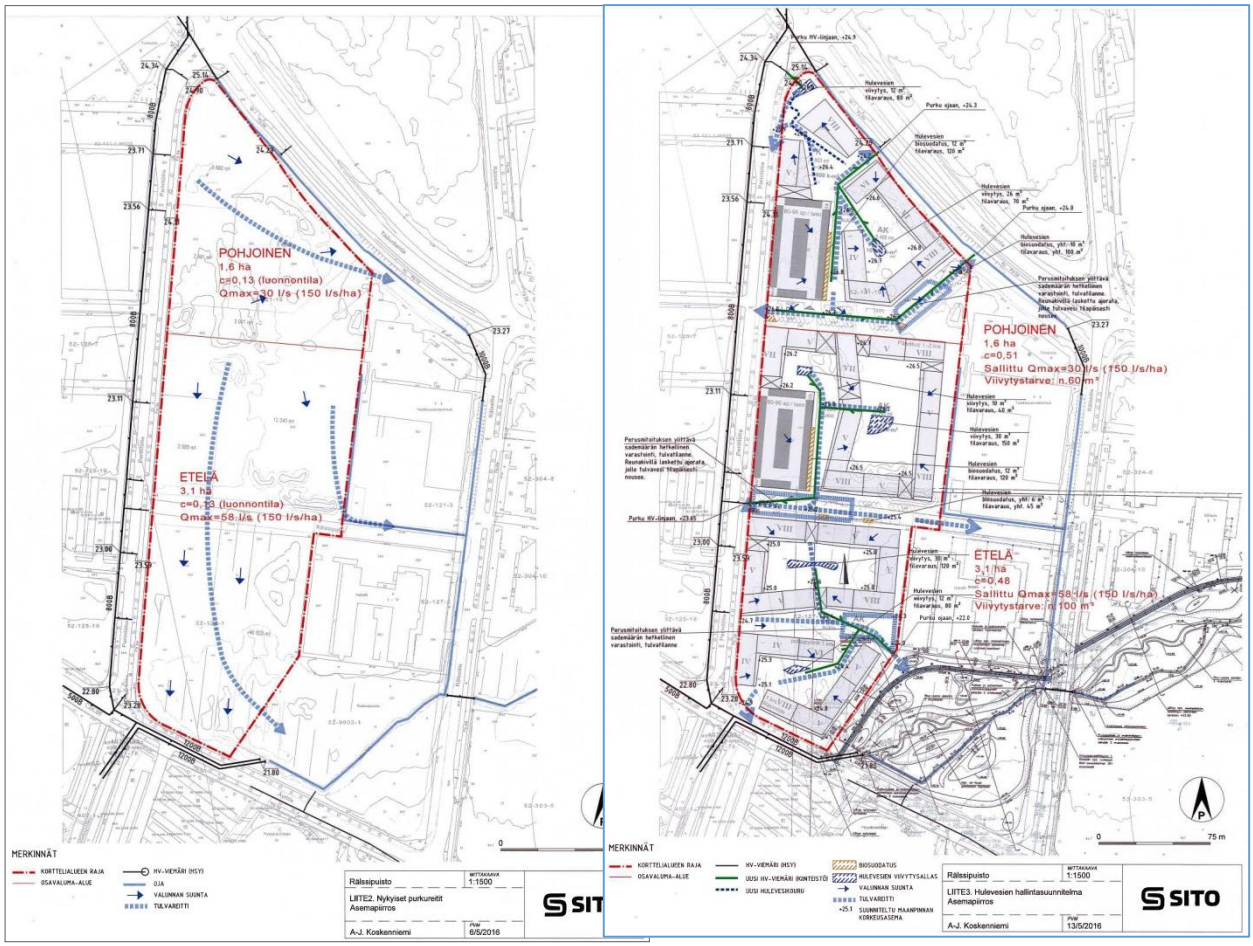

Sito Oy on laatinut asemakaavan muutosalueelle hulevesisuunnitelman.

Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Toteuttamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Vaikka rakentaminen samoin kuin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen osalta lisäävätkin kasvihuonekaasupäästöjä, kaavamuutos parantaa oleellisesti kävelyn ja pyöräilyn käyttöedellytyksiä. Kaavamuutos tiivistää pääkaupunkiseudun yhdyskuntarakennetta, tukeutuu osittain olemassa oleviin kunnallisteknisiin rakenteisiin ja joukkoliikenteeseen sekä sijoittuu kattavien, olemassa olevien kaupallisten palveluiden läheisyyteen. Nämä ratkaisut vähentävät yksityisautoilun ja uuden kunnallistekniikan rakentamisen tarvetta ja auttavat siten hillitsemään kasvihuonepäästöjen lisääntymistä.

Yhteenveto

Kaavamuutos edistää alueen taloudellista, sosiaalista ja kulttuurillista kestävyyttä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti. Kaavamuutoksessa otetaan huomioon sekä rakennettu että luonnonympäristö.

Kaavamuutosalueella voidaan hyödyntää olemassa olevaa liikenneverkkoa ja kunnallistekniikkaa, sekä olemassa olevia ja suunniteltuja joukkoliikenneyhteyksiä. Hanke edistää kehäradan varren tiivistymistä.

Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

5.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Liikenteen melu

Asemakaavamuutos sijoittuu yleiskaavan lentomeluvyöhykkeelle m3, L_{DEN} 50-55 dB, mikä ei aseta rajoitteita alueiden käytölle. Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden lentomelua vastaan on rakennusjärjestyksen mukaan oltava $\Delta L \geq 32$ dB.

Asemakaavatyön yhteydessä teetetyn meluselvityksen (vuoden 2055 ennuste) mukaan suurimmat tieliikenteen melut, yli 65 dB, tulevat Kehä III:n ja Tikkurilantien suunnista. Umpikorttelirakenne estää hyvin tieliikenteen melun leviämisen pihoille. Ainoastaan Äyritien varressa sisäänkäyntipihalle leviää yli 55 dB:n liikennemelua päiväaikaan. Sen voisi estää esim. täydentämällä rakennusriviä Äyritien eteläpuolella. Leikki- ja oleskelualueet sijoittuvat kuitenkin jokaisessa pihapiirissä pihojen hiljaisimpiin kohtiin, missä yöajan melutaso on enimmillään 45 dB. Rakennusten ulkovaippaa koskevilla ääneneristävyysmääräyksillä varmistetaan sisätilojen ja parvekkeiden melunsuojaus.

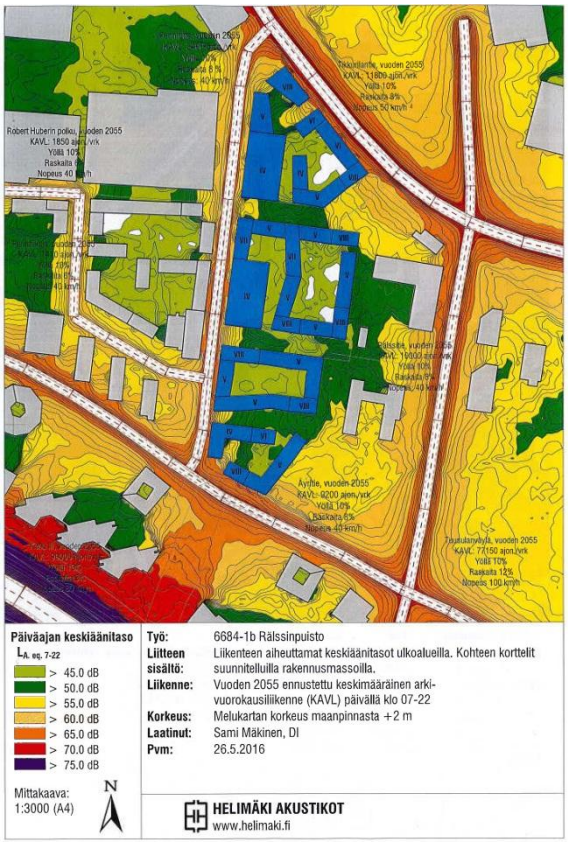

Päiväajan keskiäänitaso vuonna 2055.

Päiväajan keskiäänitaso julkisivuilla vuonna 2055.

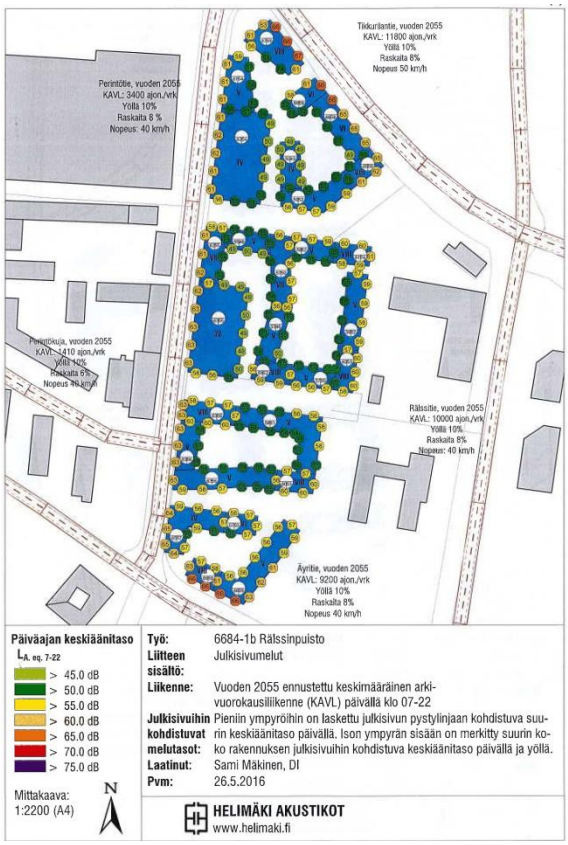

Yöajan keskiäänitaso vuonna 2055.

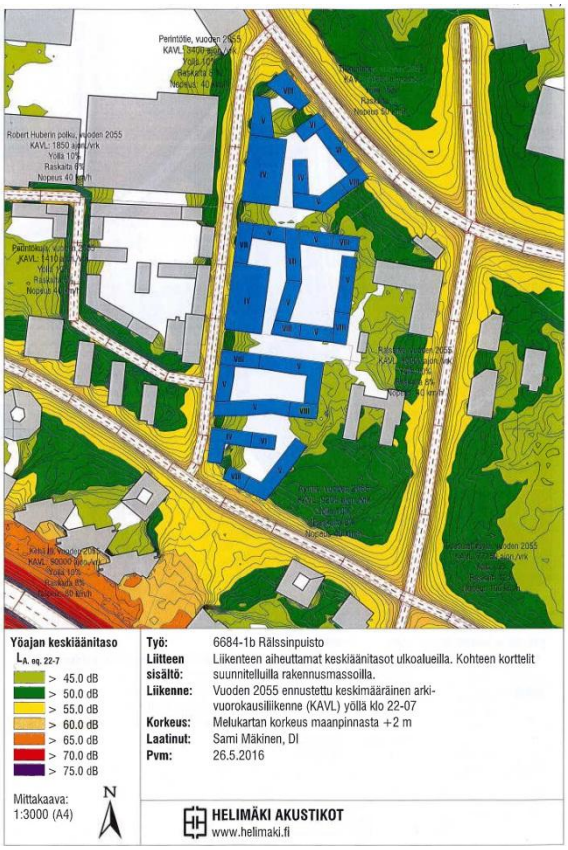

Pilaantuneet maat

Koska alueelle tulee asuinrakentamista ja alueen läheisyydessä on sijainnut lyijysulattamo, josta on voinut tulla lyijylaskeumaa alueelle, asemakaavan muutoksella määrätään, että maaperän pilaantuneisuus tulee tutkia ja tarvittaessa maaperä tulee kunnostaa.

Pienhiukkaset

Asemakaavamuutoksessa alueelle sijoitettujen toimintojen vaatimat ilmanlaatuvyöhykkeiden suositusetäisyydet Kehä III:n suunnasta täyttyvät. Tikkurilantien ja Äyritien puolella asuntojen minimietäisyyden on oltava vähintään 7 metriä, kun suositusetäisyys on 20 metriä. Asuintalot sijoittuvat lähimmillään n. 13,5 metrin päähän Tikkurilantien ajoradan reunasta, kun Tikkurilantien eteläreunaan on rakennettu mm. erilliset pyöräilyn ja jalankulun väylät. Äyritien varressa asuinrakennusten etäisyys ajorataan on lähimmillään n. 10 metriä. Kortteliin 52121 sijoittuvaan päiväkotiin nähden herkän kohteen suositusetäisyydet täyttyvät.

Vaarallisia aineita käsittelevät laitokset

Kaavamuutos ei sijoitu Veromiehen kaupunginosan läheisyydessä sijaitsevien vaarallisia aineita käsittelevien laitosten (nk. Seveso-laitosten) vaikutusalueelle.

Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

5.5 NIMISTÖ

Veromiehen kaupunginosan nimistö liittyy veroihin. Alueelle tulee yksi uusi nimi, Rälssipuistonpolku-niminen jalankulun ja pyöräilyn raitti, joka johtaa Tikkurilantieltä Rälssipuistoon.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan nimistöryhmä hyväksyi uuden nimen 13.6.2016.

6 ASEMAKAAVAMUUTOKSEN TOTEUTUS

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus. Tavoitteena on aloittaa rakentaminen alueen eteläreunasta välittömästi, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen.

Viitesuunnitelma: Julkisivut puistoon sekä jalankulun ja pyöräilyn raitille päin. /Vuorelma Arkkitehdit

7 KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Lemminkäinen Talo Oy:	Timo Ruuskanen	
Vuorelma Arkkitehdit Oy:	Markus Makkonen	
	Petteri Nieminen	
Sito Oy:	Antti-Jaakko Koskenniemi	
	Iivo Vänskä	
Vantaan kaupunki:		
Kaupunkisuunnittelu:	Anitta Pentinmikko	alue-arkkitehti
	Asta Tirkkonen	alue-arkkitehti30.9.2016 asti
	Merja Häsänen	arkkitehti
	Saija Lauriala	arkkitehti
	Elina Ekroos	maisema-arkkitehti
	Kimmo Kangas	suunnitteluavustaja
	Vuokko Rova	suunnitteluavustaja
	Anna-Liisa Vanhala	kaavoitusteknikko
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
Kuntatekniikan keskus :	Harri Keinänen	suunnitteluinsinööri, vesihuolto
	Jarmo Pajunen	liikenneinsinööri
	Eija Välimäki	suunnitteluhortonomi
Rakennusvalvonta:	Matti Karjanoja	lupa-arkkitehti
Ympäristökeskus:	Krister Höglund	ympäristöinsinööri
Yrityspalvelut:	Tomi Henriksson	asumisasioiden päällikkö, va.
	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö
Tilakeskus:	Eija Kivineva	hankekehitysarkkitehti
Sivistystoimi:	Päivi Riehunkangas	suunnittelija

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 13. päivänä maaliskuuta 2017, 20.3.2017 tarkistettu.

Merja Häsänen
arkkitehti

Anitta Pentinmikko
aluearkkitehti

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa	**Täyttämispvm**	16.02.2017
Kaavan nimi	002204 Veromies 52 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	02.11.2015
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002204
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	5,8966	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	5,8966

Ranta-asemakaava **Rantaviivan pituus [km]**

Rakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Lomarakennuspaikat [lkm] **Omarantaiset** **Ei-omarantaiset**

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**5,9067**	**100,2**	**66000**	**1,12**	**0,0000**	**33256**
A yhteensä	2,9554	50,0	58000	1,96	2,9554	58000
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,3585	6,1	8000	2,23	-4,2302	-24744
T yhteensä						
V yhteensä	1,1281	19,1	0		-0,0575	0
R yhteensä						
L yhteensä	1,4647	24,8	0		1,3323	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**5,9067**	**100,2**	**66000**	**1,12**	**0,0000**	**33256**
A yhteensä	2,9554	50,0	58000	1,96	2,9554	58000
AK	2,9554	100,0	58000	1,96	2,9554	58000
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä	0,3585	6,1	8000	2,23	-4,2302	-24744
K	0,3585	100,0	8000	2,23	0,3585	8000
KT	0,0000				-3,1153	-22430
KTL-2	0,0000				-1,4734	-10314
T yhteensä						
V yhteensä	1,1281	19,1	0		-0,0575	0
VP	1,1281	100,0	0		-0,0575	0
R yhteensä						
L yhteensä	1,4647	24,8	0		1,3323	0
Kadut	0,2076	14,2	0		0,0238	0
Kev.liik.kadut	0,2262	15,4	0		0,2776	
LPA	1,0309	70,4	0		1,0309	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

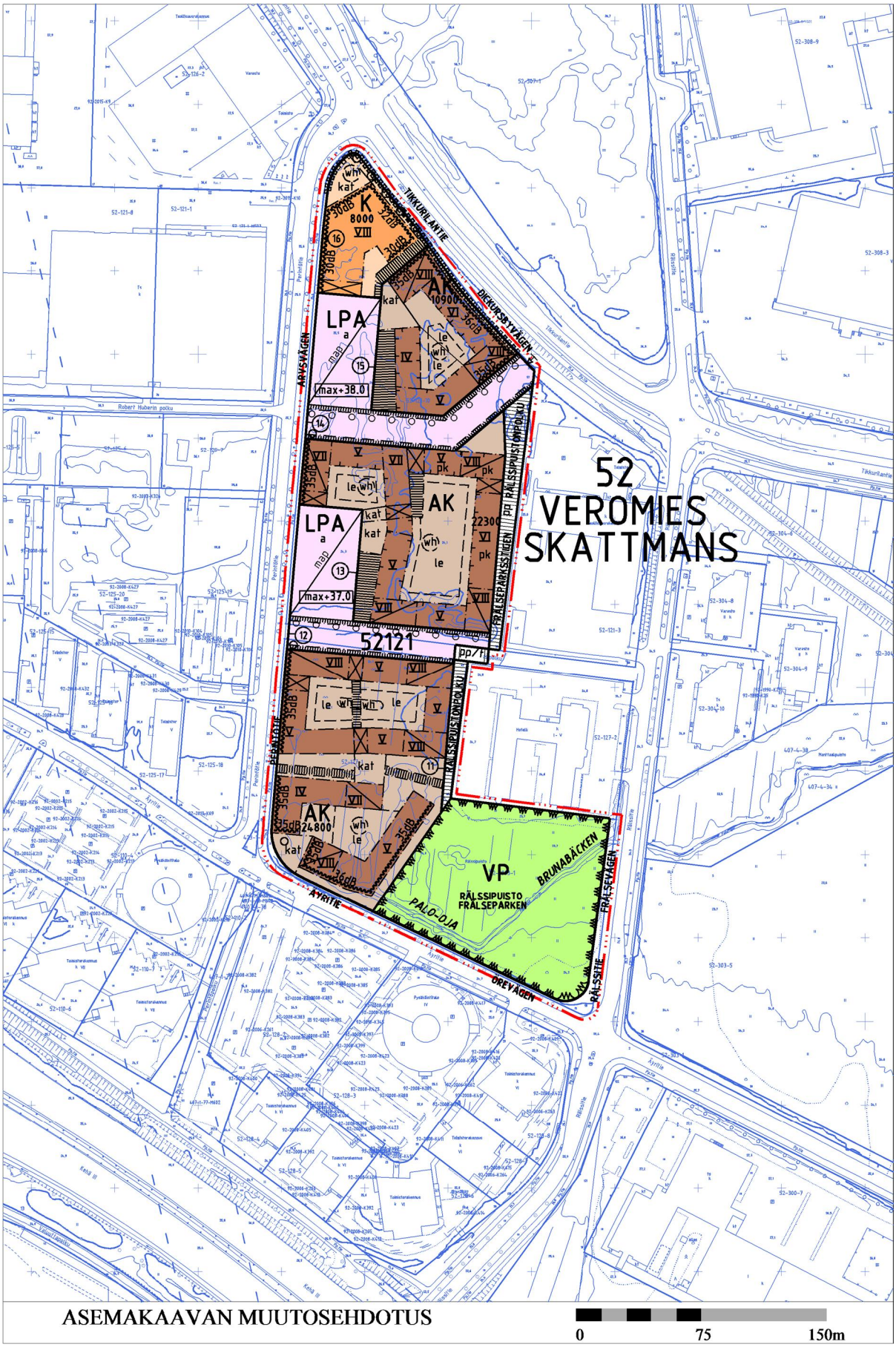
52
VEROMIES
SKATTMANS
52121
K
8000
AK
10900
AK
2230
AK
24800
LPA
max+38.0
LPA
max+37.0
VP
RÄLSIPUISTO
FRÅLSEPARKEN
TIKKURILANTIE
DIKURSBYVÄGEN
ARVSVÄGEN
RÄLSSIPUISTONPOLKU
FRÅLSEPARKSSTIGEN
BRUNABÄCKEN
FRÅLSEVÄGEN
PALO-OJA
ÖREVÄGEN
ÄYRITIE
RÄL-SSITIE
ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS
0
75
150m

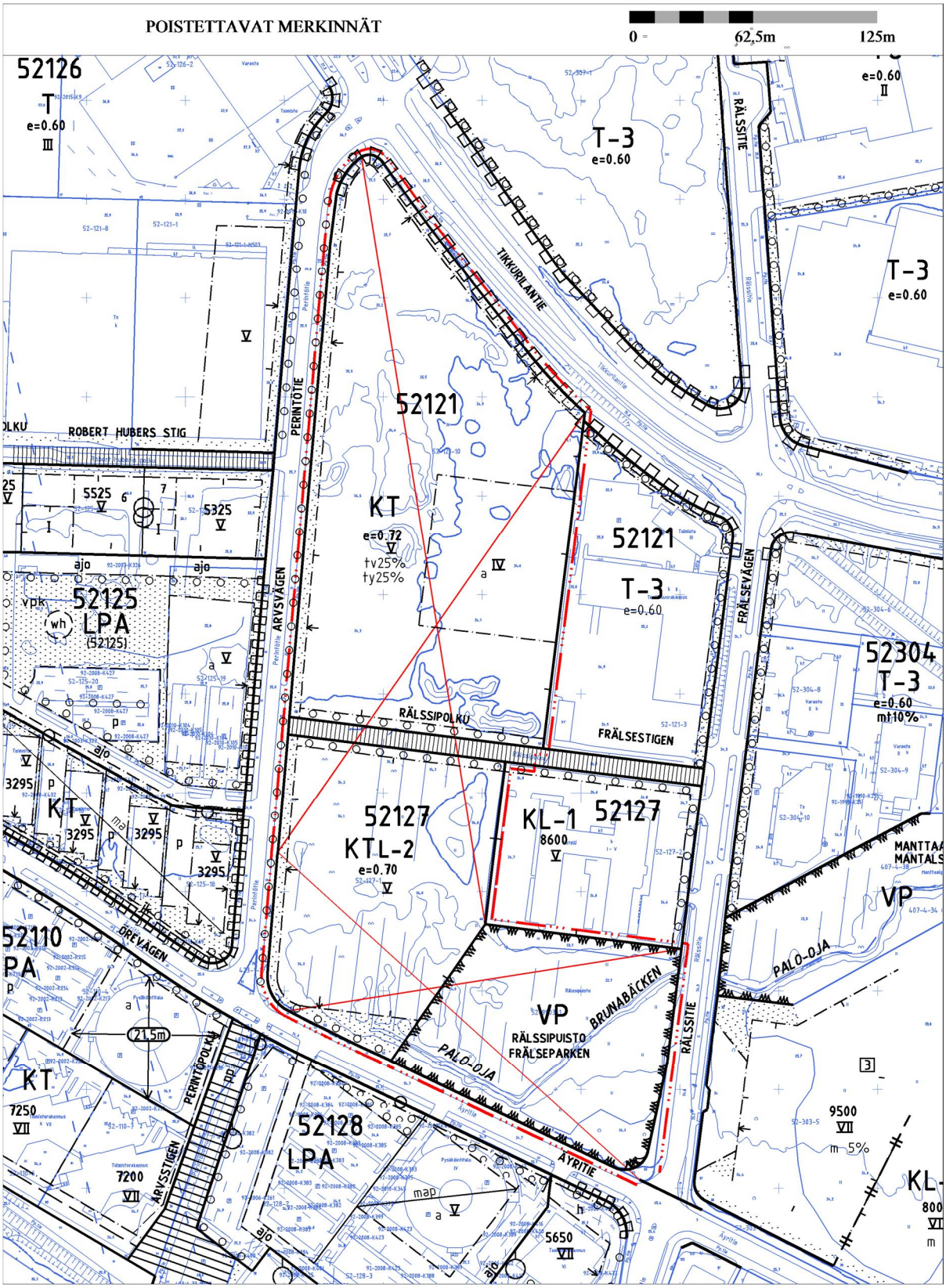
POISTETTAVAT MERKINNÄT
0
62,5m
125m
52126
T
e=0.60
III
T-3
e=0.60
RÄLSSITIE
TIKKURILANTIE
52121
ROBERT HUBERS STIG
PERINTÖTIE
ARVSVÄGEN
5525
5325
KT
e=0.72
tv25%
ty25%
52121
T-3
e=0.60
FRÄLSEVÄGEN
52125
LPA
(52125)
RÄLSSIPOLKU
FRÄLSESTIGEN
52304
T-3
e=0.60
mt10%
52127
KTL-2
e=0.70
KL-1
8600
52127
VP
RÄLSSIPUISTO
FRÄLSEPARKEN
BRUNABÄCKEN
PALO-OJA
52110
PA
ÖREVÄGEN
21,5m
KT
7250
PERINTÖPOLKU
52128
LPA
7200
ARVSSTIGEN
ÄYRITIE
5650
9500
m 5%
3295

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot 1 / 6 Baskartbladens nummer
002204	13.3.2017 20.3.2017 tarkistettu	686498, 687498

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 52, Veromies

RÄLSSIPUISTON KORTTELI

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 52121 sekä katu- ja virkistysalueet.
(Osia kumoutuvan asemakaavan kortteleista 52121 ja 52127 sekä katu- ja virkistysalueet.)

Tonttijako ja tonttijaon muutos
Osa korttelia 52121.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 52, Skattmans

FRÄLSEPARKEN KVARTER

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 52121 samt gatu- och rekretionsområdena.
(Delar av kvarteren 52121 och 52127 samt gatu- och rekreationsområdena i den plan som upphävs.)

Tomtindelning och ändring av tomtindelningen
Del av kvarteret 52121.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

AK **Asuinkerrostalojen korttelialue.**

Yleistä

Asuinkerrostalojen korttelialueesta tulee rakentaa ilmeeltään urbaani ja kaupunkikuvallisesti monimuotoinen ja laadukas kokonaisuus, joka luo selkeärajaista katutilaa ja visuaalisesti monimuotoista kävely-ympäristöä. Rakennusten ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia.

Perintötien ja Äyritien kulmassa ympäristön laatuun ja arkkitehtuuriin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Ennen rakennustoimenpiteisiin ryhtymistä tulee maaperän pilaantuneisuus tutkia ja tarvittaessa kunnostaa maaperä.

Rakennusluvan yhteydessä on vaiheittain rakentamisesta esitettävä selvitys, jossa todetaan, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjearvot täyttyvät kaikissa rakentamisvaiheissa sekä ulko-oleskelualueilla että sisätiloissa.

Rakennusoikeus

Asemakaavassa osoitetun rakennusoikeuden lisäksi tulee päiväkodin rakennusalalle kortteliin 52121 varata vähintään 800 k-m² lasten päiväkotia varten asuinrakennuksen alakerroksiin.

Asukkaiden yhteiseen käyttöön tulee rakentaa kerho- tai harrastetilaa vähintään 0,5 % kerrosalasta. Kerho- tai harrastetilat saa sijoittaa kortteliin keskitetysti.

Liike- ja toimitiloja saa rakentaa maantasokerrokseen asemakaavaan merkityn kerrosalan lisäksi.

Tikkurilantien varressa maantasokerroksen julkisivuista vähintään 50 % tulee olla liike- ja toimitilojen julkisivua. Tilojen tulee avautua kadun tai autopaikkojen korttelialueen puolelle tai yleiselle jalankululle osoitetun alueen suuntaan. Tikkurilantien puoleisen maantasokerroksen julkisivun tulee liike- ja toimitilojen osalta olla pääosin lasia.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

Allmänt

Kvartersområdet för flervåningshus ska byggas så att det ger ett urbant intryck och med avseende på stadsbilden utgör en mångsidig och högklassig helhet, som ger upphov till ett klart avgränsat gaturum och en visuellt mångfacetterad promenadmiljö. Byggnaderna och konstruktionerna ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material.

I hörnet av Arvsvägen och Örevägen ska särskild uppmärksamhet fästas vid miljöns kvalitet och arkitekturen.

Innan byggnadsarbetena inleds ska det undersökas hur förorenad jordmånen är och vid behov ska jordmånen iståndsättas.

I anslutning till bygglovet ska en utredning över byggnadsfaserna presenteras där det konstateras att riktvärdena för bullernivåer i enlighet med statsrådets beslut 993/1992 uppfylls vid samtliga byggnadsfaser både i områden för utevistelse och inomhus.

Byggrätt

Utöver den byggrätt som anvisats i detaljplanen ska på daghems byggnadsyta i kvarteret 52121 reserveras minst 800 m²-vy för ett daghem i bostadsbyggnadens bottenplan.

För invånarnas gemensamma bruk ska klubb- eller hobbylokaler byggas på minst 0,5 % av våningsytan. Klubb- eller hobbylokalerna får placeras centraliserat inom kvarteret.

Affärs- och kontorslokalerna får byggas i markplan utöver den våningsyta som angetts i detaljplanen.

Utmed Dickursbyvägen ska minst 50 % av fasaderna i markplan utgöras av affärs- och verksamhetslokaler. Lokalerna ska öppnas upp i riktning mot gatan eller kvartersområdet för bilplatser, eller ett område som anvisats för allmän gångtrafik. Fasaden i markplan på Dickursbyvägens sida ska för affärs- och verksamhetslokalernas del huvudsakligen utgöras av glas.

Äyritien varteen maantasokerrokseen tulee sijoittaa liike- ja/tai asukastilaa.

Maantasokerroksen liike- ja toimitiloja voidaan tilapäisesti käyttää asuntoina tai asunnon osina tai asukkaiden yhteisinä tiloina.

Asemakaavaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa porrashuoneiden 15 m²/kerros ylittävän osan. Tämä tila ei mitoita autopaikkoja.

Asemakaavaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa asumista palvelevia asunnon ulkopuolisia varasto-, huolto-, sauna- ja asukastiloja, valokuiluja sekä teknisiä tiloja rakennusten kaikkiin kerroksiin. Asukastiloja ja polkupyörävarastoja tulee sijoittaa pääasiassa maantasokerroksiin ja niiden tulee avautua kadun tai yhtenäisiksi kaupunkitiloiksi rakennettavien alueiden varrelle. Nämä tilat eivät mitoita autopaikkoja.

Asemakaavaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa viherhuoneita. Ne eivät mitoita autopaikkoja.

Rakennukset

Asuinhuoneiden ulkokuoren äänitasoerovaatimus lentoliikennemelua ΔL vastaan on vähintään 32 dB, ellei karttamerkinnöin muuta osoiteta.

Kadun tai autopaikkojen korttelialueen tonttien 12 ja 14 suuntaan avautuvien maantasokerroksen asuntojen lattiatason tulee olla vähintään 0,5 metriä viereisen kadun tai autopaikkojen korttelialueen maanpintaa ylempänä.

Maantasokerroksen liike- ja toimitilojen vapaan huonekorkeuden tulee olla vähintään 4 metriä.

Rakennusten sisäänkäyntien on erotuttava selkeästi katosten, sisäänvetojen ja/tai valaistuksen avulla.

Porrashuoneisiin tulee olla kulku sekä pihalta että kadulta.

Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Rakennusten kattomaiseman tulee olla vaihteleva eri kerroskorkeuksin, materiaalein ja kattomuodoin. Rakennusten katoille saa rakentaa aurinkopaneeleja ja viherkattoja.

Ilmastointikonehuoneet ja muut tekniset tilat ja laitteet tulee integroida rakennuksen arkkitehtuuriin käyttäen hyväksi vesikaton muotoa, eri kerroskorkeuksia ja materiaaleja.

Kahdeksaan kerrokseen yltävien rakennusosien tulee muodoltaan ja materiaaleiltaan poiketa rakennuskokonaisuuden matalammasta rakentamisesta.

Jätehuollon tilat tulee sijoittaa rakennusten maantasokerrokseen tai pysäköintilaitoksiin LPA-tonteille 13 ja 15.

Julkisivut

Kadun tai autopaikkojen korttelialueen tonttien 12 ja 14 puoleisten korttelijulkisivujen tulee olla suunniteltu vaihtelevaksi niin, että julkisivun tyyli muuttuu värin, materiaalin, mittakaavan ja/tai ikkunajaon koon tai sijoittelun suhteen vähintään 35 m välein.

Julkisivuissa tulee käyttää värikylläisiä, luonnonmukaisia ja aikaa kestäviä värisävyjä.

Katutason julkisivun tulee olla vaihteleva ja runsaasti aukotettu. Katujen ja jalankulkureittien varrelle ja puistoon päin sijoittuvat maantasojulkisivut eivät saa olla umpinaisia. Niiden tulee antaa avonainen ja toiminnallinen vaikutelma.

Kadunpuoleisissa julkisivuissa ei saa olla näkyvissä elementtisaumoja.

Julkisivu- ja pihavalaistuksesta tulee esittää erillinen suunnitelma rakennusluvan yhteydessä.

Osalla asunnoista on oltava viherhuone, jonka tulee erottua julkisivussa.

Parvekkeet

Kaikki parvekkeet on lasitettava. Parvekelasitus tulee toteuttaa siten, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjearvot toteutuvat.

Tikkurilantien varrella oleviin julkisivuihin ei saa sijoittaa parvekkeita.

Koko julkisivun mittaisia parvekkeita ei sallita kadunpuoleisilla julkisivuilla.

Kadun, autopaikkojen korttelialueen tonttien 12 ja 14 sekä jalankulkureitin varrella olevien parvekkeiden tulee pääasiassa olla sisäänvedettyjä tai niiden tulee muulla tavoin muodostaa yhtenäistä seinän julkisivupintaa. Parvetorneja ei sallita. Ripustettuja parvekkeita sallitaan pieninä määrinä.

Utmed Örevägen ska placeras affärs- och/eller invånarlokaler i markplan.

Affärs- och verksamhetslokalerna i markplan kan tillfälligt användas som bostäder eller bostadsdelar eller gemensamma utrymmen för invånarna.

Utöver den våningsyta som angetts i detaljplanen får man bygga den del av trapphusen som överskrider 15 m²/våningsplan. Detta utrymme dimensionerar inga bilplatser.

Utöver den våningsyta som angetts i detaljplanen får man utanför bostäderna bygga sådana utrymmen som betjänar boendet, t.ex. förråd, underhålls- och invånarlokaler och bastur, samt ljusschakt och tekniska utrymmen i byggnadernas alla våningsplan. Invånarlokalerna och cykelförråden ska huvudsakligen vara placerade i markplan och öppnas upp mot gator eller gångstråk. Dessa utrymmen dimensionerar inga bilplatser.

Utöver den våningsyta som angetts i detaljplanen får byggas grönrum. Dessa dimensionerar inga bilplatser.

Byggnader

Kravet på skillnaden i ljudnivå mot flygbuller ΔL i bostadsrummens ytterskikt ska vara minst 32 dB, om inte annat anges genom markeringar på kartan..

Golvnivån i de bostäder i markplan som öppnar sig i riktning mot gatan eller tomterna 12 och 14 i kvartersområdet för bilplatser ska ligga minst 0,5 meter högre än marknivån på gatan intill eller kvartersområdet för bilplatser.

Den fria rumshöjden i affärs- och verksamhetslokalerna i markplan ska vara minst 4 meter.

Byggnadernas ingångar ska tydligt urskiljas genom skärmtak, indragningar och/eller belysning.

Till trapphusen ska det finnas ingångar från både gården och gatan.

Trapphusen ska ha dagsljusintag.

Byggnaderna ska ha ett omväxlande taklandskap med olika våningshöjder, material och takformer. På byggnadernas tak får solpaneler och gröntak anläggas.

Ventilationsmaskinrummen samt de övriga tekniska utrymmena och anläggningarna ska integreras i byggnadens arkitektur genom att yttertakets form, olika våningshöjder och material utnyttjas.

De byggnadspartier som är åtta våningar höga ska till utformning och materialval avvika från byggnadskomplexets lägre byggnader.

Avfallshanteringsutrymmena ska placeras i byggnadernas markplan eller i parkeringsanläggningarna på LPA-tomterna 13 och 15.

Fasader

Kvartersfasaderna mot gatan eller tomterna 12 och 14 i kvartersområdet för bilplatser ska vara planerade på ett varierande sätt, så att fasadens stil växlar med minst 35 meters mellanrum vad gäller färg, material, dimensioner och/eller fönsterindelningens storlek eller placering.

I fasaderna ska användas färgmättade och naturenliga färgnyanser som är åldersbeständiga.

Fasaden i gatuplan ska vara varierad och ha rikligt med öppningar. De fasader i gatuplan som ligger utmed gator och gångstråk och mot parken får inte vara slutna. De ska ge ett öppet och funktionellt intryck.

I fasaderna mot gatan får inga elementfogar synas.

En separat plan ska presenteras över fasad- och gårdsbelysningen i anslutning till bygglovet.

En del av bostäderna ska förses med ett grönrum som ska bilda en kontrast mot fasaden.

Balkonger

Alla balkonger ska inglasas. Balkongerna ska inglasas så att riktvärdena för bullernivåer i enlighet med statsrådets beslut 993/1992 uppfylls.

På fasaderna utmed Dickursbyvägen får inte placeras några balkonger.

På fasaderna mot gatan tillåts inga balkonger som sträcker sig över hela fasaden.

Balkongerna utmed gatan, tomterna 12 och 14 i kvartersområdet för bilplatser och gångstråket ska huvudsakligen vara indragna eller så ska de på något annat sätt utgöra en sammanhängande väggfasadyta. Inga balkongtorn tillåts. Hängbalkonger tillåts i mindre omfattning.

Pihan puolella maahan ulottuvia levymäisiä parvekkeen kannattajia on vältettävä.

Maantasokerroksen asunnoissa kadun suuntaan avautuvat parvekkeet voidaan toteuttaa etupihaan liittyvinä terasseina. Sisäpihan puolella maantasokerroksen asuntojen tulee liittyä luontevasti pihatasoon.

Pihat

Korttelialueelle on laadittava yhtenäinen pihasuunnitelma.

Pihojen suunnittelussa tulee huomioida eri-ikäisten käyttäjien tarpeet sekä riittävä yksityisyys ja yhteisöllisyys.

Rakentamattomat sisäpihan osat, joita ei käytetä kulkuja pelastusteinä tai leikki- ja oleskelualueina toteutetaan kasvillisuudeltaan monilajisena alueena, johon sisältyy vuodenaikojen vaihtelu huomioiden erilaisia puita, pensaita, perennoja ja nurmikkoa sekä mahdollisesti alueita kaupunkiviljelyyn.

Tonttien välisiä rajoja ei saa aidata.

Pihalle sijoitettavien varastojen ja muiden rakenteiden tulee noudattaa asuinrakennusten arkkitehtuuria.

Jalankulkualueilla ja kulkureiteillä tulee suosia vettä läpäiseviä kiveyksiä. Kivituhka-alueet rajataan istutusalueista upotettavalla reunakivellä.

Rakennusten ja katualueen välinen tila tulee kivetä tai käsitellä muuten osana kaupunkimaista katutilaa.

Pysäköintilaitoksen seinän vierelle voidaan istuttaa köynnöksiä yleiselle jalankululle varatulle alueen osalle.

Alueelle tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Hulevesien viivytys tulee ensisijaisesti järjestää maantasossa, pihaa ja oleskelualueita elävöittäen.

Pysäköinti

Autojen pysäköintipaikat sijoitetaan LPA-tonteille 12, 13, 14 ja 15.

Pysäköintipaikkoja saa sijoittaa tonttijaosta riippumatta.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot: 1 ap/100 k-m², kuitenkin vähintään 0,8 ap/asunto.
Toimistot: 1 ap/50 k-m²
Liiketilat: 1 ap/60 k-m².
Päiväkoti: 1 ap/120 k-m².
Sijoittamalla pysäköinti nimeämättömille autopaikoille, vähintään 100 autopaikan alueelle, voidaan normin mukaista autopaikkamäärää vähentää 10 %.
Vuorottaiskäytölle voidaan antaa lievennetyt autopaikkavaatimukset tarkemman suunnitelman perusteella.
Jos korttelialueelle sijoitetaan tuettua asuntotuotantoa, voidaan normin mukaista autopaikkamäärää vähentää 15 %.
Kaupunki voi osoittaa vieraspysäköintipaikkoja ja liiketilojen asiakaspysäköintiä katujen varsille.

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat 1 pp/50 k-m².
Asunnot 1 pp/30 k-m², vähintään puolet paikoista on sijoitettava pihatasossa olevaan ulkoiluvälinevarastoon.

K

Liike- ja toimistorakennusten korttelialue.

Yleistä

Korttelialueesta tulee rakentaa ilmeeltään urbaani ja kaupunkikuvallisesti monimuotoinen ja laadukas kokonaisuus, joka luo selkeärajaista katutilaa ja visuaalisesti monimuotoista kävely-ympäristöä. Rakennusten ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia.

Tikkurilantien ja Perintötien kulmassa tulee ympäristön laatuun ja arkkitehtuuriin kiinnittää erityistä huomiota. Rakennuksen maantasokerroksessa, arkkitehtonisessa massoittelussa ja/tai julkisivun käsittelyssä tulee olla jotakin erityistä.

Ennen rakennustoimenpiteisiin ryhtymistä tulee maaperän pilaantuneisuus tutkia ja tarvittaessa kunnostaa maaperä.

Rakennusoikeus

Alueelle saa sijoittaa korkeintaan 2 500 k-m²:n suuruisen päivittäistavarakaupan.

På gårdssidan ska skivformade balkongstöttor som når ända ner till marken undvikas.

De balkonger i bostäder i markplan som vänder sig mot tan kan byggas som terrasser i anslutning till den främre gården. Mot innergården ska bostäderna i markplan anknyta på ett naturligt vis till gårdsnivån.

Gårdarna

För kvartersområdet ska en enhetlig plan för gårdsplanerna utarbetas.

Vid gårdarnas planering ska de behov som användare i olika åldrar har, liksom tillräcklig enskildhet och gemenskap beaktas.

De obebyggda delarna av innergården som inte används för färd- och räddningsvägar eller lek- och vistelseområden ska förverkligas vägar eller lek- och vistelseområden ska förverkligas som ett område med många växtarter, där det planteras olika slag av träd, buskar, perenner och gräs som beaktar årstidsväxlingarna samt eventuellt områden för stadsodling.

Gränserna mellan tomterna får inte inhägnas.

Förråd och andra konstruktioner som placeras på gårdsplanen ska följa bostadsbyggnadernas arkitektur.

På områdena för gångtrafik och färdvägarna ska stenläggningar som släpper igenom vatten favoriseras. Områdena med stenmjöl avgränsas från planteringsområdena med infälld kantsten.

Utrymmet mellan byggnaderna och gatuområdet ska stenläggas eller i övrigt behandlas som en del av det urbana gaturummet.

Intill parkeringsanläggningens vägg kan planteras klängväxter i den områdesdel som reserverats för allmän gångtrafik.

För området ska utarbetas en separat dagvattenplan.

På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet. Fördröjningen av dagvatten ska i första hand ordnas i markplan så att gårdsplanen och vistelseområdena livas upp.

Parkering

Parkeringsplatserna för bilar placeras på LPA-tomterna 12, 13, 14 och 15.

Parkeringsplatser får placeras oberoende av tomtindelningen.

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder: 1 bp/100 m²-vy, dock minst 0,8 bp/bostad.
Kontor: 1 bp/ 50 m²-vy
Affärslokaler: 1 bp/60 m²-vy
Daghem: 1 bp/120 k-m².
Genom att förlägga parkeringen till icke namngivna bilplatser på ett område med minst 100 bilplatser, kan antalet bilplatser enligt normen minskas med 10 %.
Lättnader i kraven på bilplatser kan utgående från en mer detaljerad plan ges för växelvis parkering.
Om det i kvartersområdet placeras stödd bostadsproduktion, kan antalet bilplatser enligt normen minskas med 15 %.
Staden kan utmed gatorna anvisa parkeringsplatser för gäster och affärslokalernas kundparkeringar.

Minimiantalet cykelplatser:

Affärslokaler 1 cp/50 m²-vy
Bostäder 1 cp/30 m²-vy, minst hälften av platserna måste placeras i ett förråd för friluftsredskap i gårdsnivå.

Kvartersområde för affärs- och kontorsbyggnader.

Allmänt

Kvartersområdet ska byggas så att det ger ett urbant intryck och med avseende på stadsbilden utgör en mångsidig och högklassig helhet, som ger upphov till ett klart avgränsat gaturum och en visuellt mångfacetterad promenadmiljö. Byggnaderna och konstruktionerna ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material.

I hörnet av Dickursbyvägen och Arvsvägen ska särskild uppmärksamhet fästas vid miljöns kvalitet och arkitektur. Byggnadens markplansvåning, byggnadens arkitektoniska artikulering och/eller fasadbehandling ska ha en extra knorr.

Innan byggnadsarbetena inleds ska det undersökas hur förorenad jordmånen är och vid behov ska jordmånen iståndsättas.

Byggrätt

I området får placeras en högst 2 500 m²-vy stor dagligvaruhandel.

Alueelle ei saa sijoittaa vähittäiskaupan suuryksikköä.

Tikkurilantien varressa maantasokerroksen julkisivuista vähintään 50 % tulee olla liike- ja toimitilojen julkisivua. Tilojen tulee avautua kadun tai yleiselle jalankululle osoitetun alueen suuntaan.

Asemakaavaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa viherhuoneita. Ne eivät mitoita autopaikkoja.

Rakennukset

Toimistotilojen ulkokuoren äänitasoerovaatimus lentoliikennemelua ΔL vastaan on vähintään 28 dB.

Rakennusten sisäänkäyntien on erotuttava selkeästi katosten, sisäänvetojen ja/tai valaistuksen avulla.

Maantasokerroksen liike- ja toimitilojen tulee olla vähintään 4 metriä korkeita.

Rakennusten kattomaiseman tulee olla vaihteleva eri kerroskorkeuksin, materiaalein ja kattomuodoin. Rakennusten katoille saa rakentaa aurinkopaneeleja ja viherkattoja.

Ilmastointikonehuoneet ja muut tekniset tilat ja laitteet tulee integroida rakennuksen arkkitehtuuriin käyttäen hyväksi vesikaton muotoa, eri kerroskorkeuksia ja materiaaleja.

Jätehuollon tilat tulee sijoittaa rakennusten maantasokerroksiin tai pysäköintilaitokseen LPA-tontille 15.

Julkisivut

Katutason julkisivun tulee olla vaihteleva ja runsaasti aukotettu. Katujen ja jalankulkureittien varrelle sijoittuvat maantasojulkisivut eivät saa olla umpinaisia. Niiden tulee antaa avonainen ja toiminnallinen vaikutelma.

Kadunpuoleisissa julkisivuissa ei saa olla näkyvissä elementtisaumoja.

Julkisivu- ja pihavalaistuksesta tulee esittää erillinen suunnitelma rakennusluvan yhteydessä.

Pihat

Korttelialueelle on laadittava yhtenäinen pihasuunnitelma. Tonttien välisiä rajoja ei saa aidata.

Pihalle sijoitettavien rakenteiden tulee noudattaa rakennusten arkkitehtuuria.

Rakennusten ja katualueen välinen tila tulee kivetä tai käsitellä muuten osana kaupunkimaista katutilaa.

Jalankulkualueilla ja kulkureiteillä tulee suosia vettä läpäiseviä kiveyksiä. Kivituhka-alueet rajataan istutusalueista upotettavalla reunakivellä.

Alueelle tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma ja alueen ympäristörakentamisessa tulee hyödyntää hulevesiä.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään. Hulevesien viivytys tulee ensisijaisesti järjestää maantasossa, oleskelualueita ja aukioita elävöittäen.

Pysäköinti

Pysäköintipaikkoja saa sijoittaa tonttijaosta riippumatta.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Toimistot: 1 ap/50 k-m²
Liiketilat: 1 ap/60 k-m².

Sijoittamalla pysäköinti nimeämättömille autopaikoille, vähintään 100 autopaikan alueelle, voidaan normin mukaista autopaikkamäärää vähentää 10 %.

Vuorottaiskäytölle voidaan antaa lievennetyt autopaikkavaatimukset tarkemman suunnitelman perusteella.
Kaupunki voi osoittaa vieraspysäköintipaikkoja ja liiketilojen asiakaspysäköintiä katujen varsille.

Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:

Liiketilat 1 pp/50 k-m².
Toimistot 1 pp/80 k-m²
Polkupyöräpaikoista 1 pp/160 k-m² on sijoitettava katettuun ja lukittuun tilaan.

VP **Puisto.**

Rälssitien ja Äyritien kulmassa tulee ympäristön laatuun ja maisema-arkkitehtuuriin kiinnittää erityistä huomiota.

LPA **Autopaikkojen korttelialue.**

Korttelialueesta tulee rakentaa ilmeeltään urbaani ja kaupunkikuvallisesti monimuotoinen ja laadukas kokonaisuus,

Ingen stor detaljhandelsenhet får placeras i området.

Utmed Dickursbyvägen ska minst 50 % av fasaderna i markplan utgöras av affärs- och verksamhetslokaler. Lokalerna ska öppnas upp i riktning mot gatan eller kvartersområdet för bilplatser, eller ett område som anvisats för allmän gångtrafik.

Utöver den våningsyta som angetts i detaljplanen får byggas grönrum. Dessa dimensionerar inga bilplatser.

Byggnader

Kravet på skillnaden i ljudnivå mot flygbuller ΔL i kontorslokalernas ytterskikt är minst 28 dB.

Byggnadernas ingångar ska tydligt urskiljas genom skärmtak, indragningar och/eller belysning.

Den fria rumshöjden i affärs- och verksamhetslokalerna i markplan ska vara minst 4 meter.

Byggnaderna ska ha ett omväxlande taklandskap med olika våningshöjder, material och takformer. På byggnadernas tak får solpaneler och gröntak anläggas.

Ventilationsmaskinrummen samt de övriga tekniska utrymmena och anläggningarna ska integreras i byggnadens arkitektur genom att yttertakets form, olika våningshöjder och material utnyttjas.

Avfallshanteringsutrymmena ska placeras i byggnadernas markplan eller i parkeringsanläggningen på LPA-tomt 15.

Fasader

Fasaden i gatuplan ska vara varierad och ha rikligt med öppningar. De fasader i gatuplan som ligger utmed gator och gångstråk får inte vara slutna. De ska ge ett öppet och funktionellt intryck.

I fasaderna mot gatan får inga elementfogar synas.

En separat plan ska presenteras över fasad- och gårdsbelysningen i anslutning till bygglovet.

Gårdarna

För kvartersområdet ska en enhetlig plan för gårdsplanerna utarbetas. Gränserna mellan tomterna får inte inhägnas.

Konstruktioner som placeras på gårdsplanen ska följa byggnadernas arkitektur.

Utrymmet mellan byggnaderna och gatuområdet ska stenläggas eller i övrigt behandlas som en del av det urbana gaturummet.

På områdena för gångtrafik och färdvägarna ska stenläggningar som släpper igenom vatten favoriseras. Områdena med stenmjöl avgränsas från planteringsområdena med infälld kantsten.

För området ska utarbetas en separat dagvattenplan och dagvattnet ska utnyttas i områdets miljöbyggande.

På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet. Fördröjningen av dagvatten ska i första hand ordnas i markplan så att vistelseområdena och öppna platsen livas upp.

Parkering

Parkeringsplatser får placeras oberoende av tomtindelningen.

Minimiantalet bilplatser:

Kontor: 1 bp/ 50 m²-vy
Affärslokaler: 1 bp/60 m²-vy

Genom att förlägga parkeringen till icke namngivna bilplatser på ett område med minst 100 bilplatser, kan antalet bilplatser enligt normen minskas med 10 %.

Lättnader i kraven på bilplatser kan utgående från en mer detaljerad plan ges för växelvis parkering.
Staden kan utmed gatorna anvisa parkeringsplatser för gäster och affärslokalernas kundparkeringar.

Minimiantalet cykelplatser:

Affärslokaler 1 cp/50 m²-vy
Kontor 1 cp/ 80 m²-vy
Av cykelplatserna ska 1 cp/160 m²-vy placeras i ett takförsett och låst utrymme.

Park.

I hörnet av Frälsevägen och Örevägen ska särskild uppmärksamhet fästas vid miljöns kvalitet och landskapsarkitekturen.

Kvartersområde för bilplatser.

Kvartersområdet ska byggas så att det ger ett urbant intryck och med avseende på stadsbilden utgör en mångsidig och

joka luo selkeärajaista katutilaa ja visuaalisesti monimuotoista kävely-ympäristöä.

Pysäköintilaitoksen arkkitehtuurin ja materiaalien tulee olla korkeatasoisia.

Pysäköintilaitoksiin tonteilla 13 ja 15 tulee sijoittaa kiinteistömuuntamot, sekä polkupyörän säilytyspaikkoja. Pysäköintilaitoksiin saa sijoittaa asuntoihin liittyviä varasto-, huolto-, jäte-, sauna- ja asukastiloja sekä liike- ja toimistorakennusten jätehuollon tiloja. Nämä tilat eivät mitoita autopaikkoja.

Pysäköintilaitoksessa tulee varautua sähköautojen latauspisteisiin.

Pysäköintilaitoksen julkisivujen ja katumaisen pysäköintialueen valaistuksesta tulee esittää erillinen suunnitelma rakennusluvan yhteydessä. Talviajan valaistukseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Pihan suuntaan olevien pysäköintilaitoksen julkisivujen tulee olla osittain köynnösseiniä. Köynnökset voidaan istuttaa yleiselle jalankululle varatulle alueen osalle.

Kadun ja katumaisten pysäköintialueiden puoleisissa pysäköintilaitoksen julkisivuissa ei saa olla näkyvissä elementtisaumoja.

Pysäköintilaitoksen kattomaiseman tulee muodostaa arkkitehtoninen kokonaisuus, viides julkisivu.
Pysäköintilaitoksen ylimmän pysäköintitason saa kattaa.

Pysäköintilaitoksen ja kadun välinen tila tulee kivetä tai käsitellä muuten osana kaupunkimaista katutilaa.

Maantasoon rakennettavien pysäköintipaikkojen alue tulee rakentaa katumaisena siten, että alueen laidoilla on jalkakäytävät ja puurivi ja alueen keskellä on ajoväylä. Puille tulee varata Infra RYL -laatuvaatimusten mukaiset kasvualustat. Alueen laidoille tulee varata vähintään 2,7 metriä leveät tilat yleiselle jalankululle.

Ennen rakennustoimenpiteisiin ryhtymistä tulee maaperän pilaantuneisuus tutkia ja tarvittaessa kunnostaa maaperä.

högklassig helhet, som ger upphov till ett klart avgränsat gaturum och en visuellt mångfacetterad promenadmiljö.

Parkeringsanläggningens arkitektur och material ska vara högklassiga.

I parkeringsanläggningarna på tomterna 13 och 15 ska placeras fastighetstransformatorer och förvaringsplatser för cyklar. I parkeringsanläggningarna får placeras förråds-, service-, avfalls-, bastu- och invånarlokaler i anslutning till bostäderna samt utrymmen för avfallshantering för affärs- och kontorsbyggnader. Dessa utrymmen dimensionerar inga bilplatser.

I parkeringsanläggningen ska beredskap finnas för laddningsställen för elbilar.

I anslutning till bygglovet ska en separat plan presenteras för den belysning som gäller parkeringsanläggningens fasader och parkeringsområdet med gatukaraktär. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid belysningen vintertid.

Parkeringsanläggningarnas fasader mot gårdsplanen ska delvis utgöras av väggar med klängväxter. Klängväxter kan planteras i den områdesdel som reserverats för allmän gångtrafik.

I parkeringsanläggningens fasader mot gatan och parkeringsområdena med gatukaraktär får inga elementfogar synas.

Parkeringsanläggningens taklandskapet ska utgöra en arkitektonisk helhet, en femte fasad.
Parkeringsanläggningens översta parkeringsnivå får förses med tak.

Utrymmet mellan parkeringsanläggningen och gatan ska stenläggas eller i övrigt behandlas som en del av det urbana gaturummet.

Området där det byggs parkeringsplatser i markplan ska byggas med gatukaraktär, så att trottoarer och en trädrad finns utmed områdets kanter och en körbana i mitten av området. För träden ska reserveras växtunderlag enligt kvalitetskraven Infra RYL. Utmed områdets kanter ska minst 2,7 meter breda ytor för allmän gångtrafik reserveras.

Innan byggnadsarbetena inleds ska det undersökas hur förorenad jordmånen är och vid behov ska jordmånen iståndsättas.

	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.	Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.
	Osa - alueen raja.	Gräns för delområde.
	Poikkiviiva osoittaa rajan sen puolen, johon merkintä kohdistuu.	Tvärstrecken anger på vilken sida av gränsen beteckningen gäller.
	Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.	Riktgivande gräns för område eller del av område.
	Ohjeellinen tontin raja.	Riktgivande tomtgräns.
⑭	Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.	Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.
	Ohjeellinen tontin raja.	Riktgivande tomtgräns.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.	Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.
52	Kaupunginosan numero.	Stadsdelsnummer.
VERO	Kaupunginosan nimi.	Stadsdelens namn.
52121	Korttelin numero.	Kvartersnummer.
ÄYRITIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
PALO-OJA	Korttelin, korttelinosan, alueen tai alueen osan nimi.	Namn på kvarteret, del av kvarteret, området eller del av området.
8000	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.	Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.
VIII	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
max+37.0	Pysäköintilaitoksen ylimmän tason ylin sallittu korkeusasema.	Högsta tillåtna höjd för parkeringsanläggningens översta plan.
a	Auton säilytyspaikan rakennusala.	Byggnadsyta för förvaringsplats för bil.
pk	Rakennusala, jolle saa sijoittaa lasten päiväkodin.	Byggnadsyta där daghem får placeras.
map	Maanalainen pysäköintitila.	Underjordiskt parkeringsutrymme.
	Rakennuksen harjansuuntaa osoittava viiva.	Linjen anger takåsens riktning.
	Rakennukseen jätettävä kulkuaukko.	Genomfartsöppning i byggnad.

Ohjeellinen rakennukseen jätettävä kulkuaukko.	Riktgivande genomfartsöppning i byggnad.
Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisten rakennuksen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB.	Beteckningen anger att ljudisoleringen mot trafikbuller i byggnadens ytterväggar samt fönster och andra konstruktioner skall vara minst 35 dB mot denna sida av byggnadsytan.
Ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattava alueen osa.	Riktgivande del av område som skall reserveras för lek och utevistelse.
Ohjeellinen hulevesialue.	Riktgivande dagvattenområde.
Säilytettävä / istutettava puurivi.	Trädrad som skall bevaras / planteras.
Istutettava puu.	Träd som skall planteras.
Katu. Katualueen reuna-alueet tulee kivetä tai asvaltoida tontin reunaan asti.	Gata. Gatuområdets randområden ska stenläggas eller asfalteras fram till tomtgränsen.
Jalankululle varattu katu.	För gångtrafik reserverad gata.
Yleiselle jalankululle varattu alueen osa. Alue on rakennettava ja istuttetava korkealaatuiseksi ja vaihtelevaksi.	Del av område reserverad för allmän gångtrafik. Området ska anläggas och planteras på ett högklassigt och omväxlande sätt.
Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata.
Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katu, jolla tontille ajo on sallittu.	För gång- och cykeltrafik reserverad gata där infart till tomt är tillåten.
Yhtenäiseksi kaupunkitilaksi rakennettava alue. Alue tulee rakentaa ja istuttaa viihtyäkseksi aukioksi. Aluetta ei saa aidata	Område som byggs som ett enhetligt stadsrum. Området ska anläggas och planteras som en trivsam, öppen plats. Området får inte inhägnas.
Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
Suuntaisliittymä.	Riktad anslutning.
Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
TONTTIJAKO Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	TOMTINDELNING För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

Kaupungingeodeetti / Stadsgeodet

Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

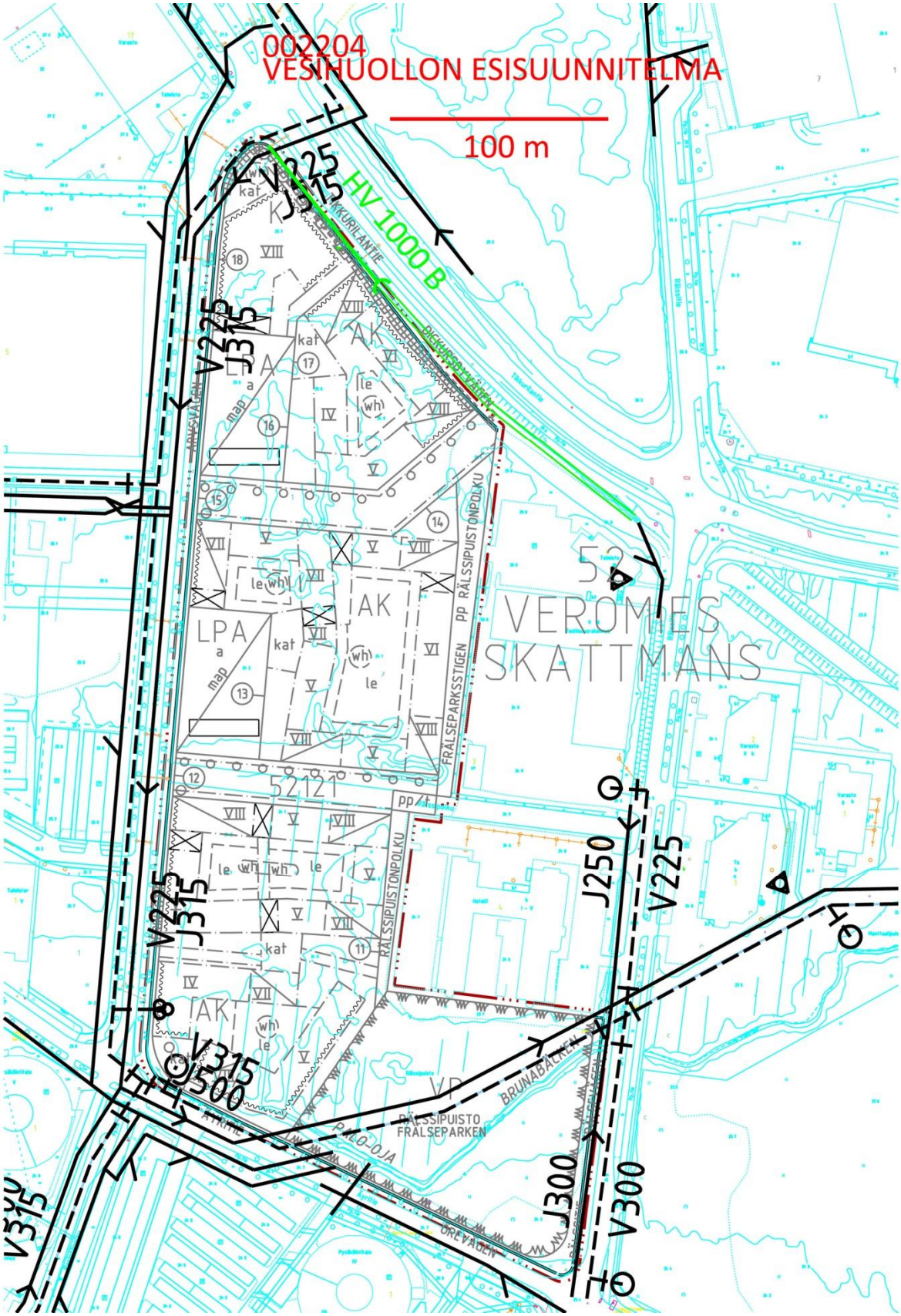

Vesihuollon esisuunnitelma

Vantaa
Vanda

Kaupunkisuunnittelu / APE, MHÄ 13.3.2016

Kaupunginhallitus 24.10.2016 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavaehdotuksesta nro 002204 Asemakaavamuutos 002204, 52. Veromies / Rälssipuiston kortteli. Lausuntoja pyydettiin 8 kpl ja saatiin 5 kpl.

Lausunnonantaja	Lausunto	Tarkistukset
NRO 1 Uudenmaan ELY-keskus	Parvekkeita koskevaa melumääräystä on syytä täydentää ulkoalueiden melun enimmäisohjearvoilla. Meluojearvot on saavutettava kaikissa rakentamisen vaiheissa. Mahdolliset tärinähaitat tulisi tarkistaa ja tarvittaessa estää.	Asuinkerrostalojen korttelialueella melumääräyksiä täsmennetään.
NRO 2 HSY	Tikkurilantien avo-oja putkitetaan hankkeen kustannuksella. Äyritien varren vesi- ja jätevesijohtojen läheisyys on otettava huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Vesihuollon esisuunnitelman liitekartasta on syytä poistaa Rälssipuistoon suunnitellun putken siirto.	Vesihuollon esisuunnitelman karttaa tarkistetaan.
NRO 3 Vantaan Energia Oy	Alueelle tarvitaan kaksi kiinteistömuuntamoa. Mikäli sähköverkon maakaapeleita tai kaukolämpöputkia pitää siirtää, tulee toimia Vantaan kaupungin ja Vantaan Energian yhteistyösopimuksen mukaisesti.	-

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

NRO 4 HSL	Ei huomautettavaa.	-
NRO 5 Vantaan kaupunki/ Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	Ei huomautettavaa.	-
NRO 6 Vantaan kaupunki/ Sivistystoimen toimiala	Lausuntoa ei saatu.	-
NRO 7 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	Lausuntoa ei saatu.	-
NRO 8 Elisa oyj	Lausuntoa ei saatu.	-

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 1.
Uudenmaan ELY-keskus

Lausunto:
Vantaan kaupunki on pyytänyt Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) lausuntoa Rälssipuiston korttelin asemakaavan muutosehdotuksesta (kaava nro 002204) 29.1.2017
mennessä.

Asemakaavan muutos täydentää onnistuneesti Aviapoliksen kaupunkirakennetta hyvien joukkoliikenteen yhteyksien läheisyydessä. Asemakaava myös parantaa kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä.
Asemakaavan muutosehdotus on yleiskaavan ja maakuntakaavan mukainen.

Asuinrakennuksen julkisivuun kohdistuvan keskiäänitason ollessa päivällä yli 55 dB(LAeq) tulee asunnolla viihtyisyyden ja terveellisyyden takaamiseksi olla vähintään ikkuna, parveke tai ovi sellaiselle julkisivulle, jonka kohdalla melutaso päivällä 55 dB(LAeq) ja yöllä 50 dB(LAeq) saavutetaan. Lisäksi on suositeltavaa sijoittaa tällaisessa tapauksessa makuuhuoneet rakennuksen sellaiselle puolelle, jossa valtioneuvoston periaatepäätöksen (993/1992) mukaiset melunohjearvot toteutuvat.

Kaavamääräyksen mukaan kaikki parvekkeet on lasitettava, lisäksi on mahdollistettu parvekkeiden korvaaminen viherhuoneella. Parvekkeiden ja viherhuoneiden melutasosta ei ole erikseen määrätty.
Kaavamääräystä on syytä täydentää VN:n päätöksen 993/1992 ulkoalueiden melun enimmäisohjearvoilla. Parvekkeilla keskiäänitaso päivällä saa olla enintään 55 dB(LAeq) ja yöllä 50 dB(LAeq) (viherhuoneissa 45 dB(LAeq)).

Meluselvityksen mukaan piha-alueilla saavutetaan melunohjearvot ennustetilanteessa, mutta kaavaselostuksessa ei ole esitetty alueen rakentamisvaiheita tai rakentamisvaiheiden meluselvitystä. Uudenmaan ELY-keskus korostaa, että valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiset melunohjearvot on saavutettava kaikissa alueen rakentamisvaiheissa sekä ulko-oleskelualueilla että asuinhuoneistoissa.

Kaavaselostuksen mukaan alue sijoittuu savi- ja täytemaa-alueelle. Kaava-aineistosta ei suoraan käy ilmi, voiko alueella esiintyä tärinähaittaa. Mahdolliset tärinähaitat tulisi määrätä tarkistettavaksi ja
tarvittaessa estämään.

Alueidenkäyttöpäällikkö Brita Dahlqvist-Solin

Ylitarkastaja Tuomas Autere

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vastine:
Rakennuslupavaiheessa rakennusvalvonta katsoo, että kaikkien asuntojen, parvekkeiden ja viherhuoneiden sallitut melutasoarvot saavutetaan rakennuksen toteutumisen hetkellä. Rakennussuunnitelmiin tulee liittää meluselvitys, jossa näin todetaan. Vantaan kaupunkisuunnittelu katsoo, että sen lisäksi on hyvä täydentää asemakaavamääräyksiä Uudenmaan ELY-keskuksen esittämällä tavalla. Asuinkerrostalojen korttelialueella parvekkeiden lasitusta koskevaa kaavamääräystä ”*Kaikki parvekkeet on lasitettava*” täydennetään lauseella: *Parvekelasitus tulee toteuttaa siten, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjearvot toteutuvat*.

Alueen rakentamisen vaiheittaisen toteuttamisen aikataulu ei ollut tiedossa kaavamuutostyön aikana. Kaavamääräyksiin lisätään: *Rakennusluvan yhteydessä on vaiheittain rakentamisesta esitettävä selvitys, jossa todetaan, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjearvot täyttyvät kaikissa rakentamisvaiheissa sekä ulko-oleskelualueilla että sisätiloissa*.

Edellä oleva määräys koskee yhtä lailla viherhuoneita, olkoon ne osa asunnon oleskelutiloja tai liittyköön esimerkiksi asukkaiden yhteistiloihin.

Kaavamuutosalueen lähistön keskeinen tärinälähde on Kehä III:n liikenne. Paikalliskatujen raskaan liikenteen osuus on kaavamuutosalueen lähistöllä 10 % tai alle. Tärinä on potentiaalinen ongelma savikolle tai vastaavalle pehmeälle maalle rakennetun väylän ympäristössä. Tärinähaitoilta voidaan suojautua käyttämällä riittäviä suojaetäisyyksiä tärinälähteen ja siitä kärsivän kohteen välillä. Koko kaavamuutosalue sijoittuu yli 160 metrin turvaetäisyydelle alueen keskeisimmästä tärinälähteestä. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen laatiman oppaan ”Melun ja tärinäntorjunta maankäytön suunnittelussa” mukaan yli 100 metrin etäisyydelle raskaasta maantieliikenteestä (100 km/h), pehmeälle maaperälle sijoittuva uusi asuinalue ei vaadi tarkempaa värähtelyselvitystä. Saman oppaan mukaan yli 5 metrin etäisyydelle tieliikenteestä (100 km/h) sijoittuva uusi asuinalue, pehmeällä tai kovalla maalla, ei yleensä vaadi tarkempaa runkomelun värähtelytarkastelua. Kaikki kaavamuutosalueen uudisrakennukset on suunniteltu vähintään neljästä kahdeksaankerroksisiksi. Tämä edesauttaa sitä, että maaperän värähtelyn ei arvioida vahvistuvan voimakkaasti rungon tai lattian resonanssi-ilmiön vuoksi. Suomen rakentamismääräyskokoelman osassa ”B3 pohjarakenteet” määrätään, että ennen rakentamista on tarvittaessa selvitettävä liikennetärinä. Edellä mainitut kohdat huomioon ottaen kaavamääräyksiin ei ole tarpeen kirjata tärinän selvitystarvetta.

Tarkistukset:
Asuinkerrostalojen korttelialueella melumääräyksiä täsmennetään:
Kaikki parvekkeet on lasitettava. *Parvekelasitus tulee toteuttaa siten, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjearvot toteutuvat*.

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

Rakennusluvan yhteydessä on vaiheittain rakentamisesta esitettävä selvitys, jossa todetaan, että valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset meluohjearvot täyttyvät kaikissa rakentamisvaiheissa sekä ulko-oleskelualueilla että sisätiloissa.

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 2
HSY

Lausunto:

Suunniteltava alue on Aviapoliksen asemalta noin 1 - 1,2 kilometrin päässä. Aluetta rajaa pohjoisessa Tikkurilantie, lännessä Perintötie ja etelässä Äyritie. Idässä alue rajautuu Rälssitiehen ja naapuritontteihin.

Asemakaavan muutosalueelle tulee 4-8 -kerroksisia asuinkerrostaloja kivijalkaliikkeineen sekä liike- ja toimistorakennuksia. Umpikortteliratkaisu kätkee sisälleen rauhalliset pihat ja sulkee ulkopuolelle liikenteen ja ympärillä tapahtuvan rakentamiset melut. Asuinrakentamisen määrä on 58 000 k-m2 ja liike- ja toimistorakentamisen 8 000 k-m2. Lisäksi päiväkodille varataan vähintään 800 k-m2 jaTikkurilantien ja Äyritien varteen toteutetaan liike- ja toimitiloja. Alueelle tulee n. 1 450 asukasta.

Rakennusoikeus kasvaa nykyisestä n. 3 250 kerrosneliömetristä 9 650 kerrosneliömetriin. Suunnittelualue on tällä hetkellä rakentamaton.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Aluetta palveleva vesihuolto on rakennettu valmiiksi. Muutosehdotus ei edellytä yleisen vesihuollon siirtämistä eikä uuden vesihuollon rakentamista.

Tikkurilantien varressa olevaa avo-ojaa putkitetaan (DN1000) noin 70 metrin matkalta. Putkitus toteutetaan hankkeen kustannuksella ja luovutetaan lopuksi HSY:n omistukseen ja kunnossapitoon.

Suunnittelualueen eteläpuolella, Äyritien pohjoisreunassa sijaitsevien vj 315 M - ja jv 500 M -johtojen (rak. 2001) etäisyys suunnittelualueen reunasta on vain noin kolme metriä. Johtojen läheisyys on otettava huomioon yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.

Kaavaselostuksen liitteenä olevassa vesihuollon esisuunnitelmassa on esitetty siirrettäväksi Rälssipuistoa halkovaa vesihuoltolinjaa. Putkien siirtotarve ei kuitenkaan johdu kaavamuutoksesta vaan Rälssipuistoon jo vuosia sitten suunnitelluista hulevesialtaista (FCG Finnish Consulting Group v. 2012-13),

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

jotka toteutetaan todennäköisesti vasta vuonna 2020. Suunnitellut johtosiirrot on sekaannuksen välttämiseksi syytä poistaa esisuunnitelmasta. Selostuksen kohdassa 1.5 on viitattu FCG:n suunnitelman lisäksi myös Sito Oy:n vuonna 2016 laatimaan Rälssipuiston hulevesiselvitykseen ja –suunnitelmaan.

Lisätietoja antaa aluepäällikkö Mikko Stenius, puh 09 1561 2109.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä

Vesihuolto

Jukka Saarijärvi

osastonjohtajan sijainen

Vastine:
Tikkurilantien varren avo-oja putkitetaan lausunnon mukaisesti.

Äyritien johdot jäävät katualueelle ja otetaan huomioon katusuunnittelussa. Nykyinen korttelialueen raja on etelämpänä kuin tuleva korttelin raja, joten asuinrakennukset tulevat sijoittumaan johtolinjasta lähimmillään noin 9 - 10 metrin päähän.

Vesihuollon esisuunnitelman karttaa tarkistetaan. Kartasta poistetaan johtosiirtovaraus Rälssipuiston kohdalta.

Tarkistukset:
Vesihuollon esisuunnitelman karttaa tarkistetaan.

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 3
Vantaan Energia Oy

Lausunto:

Sähköverkko

Vantaan Energia Sähköverkot Oy toistaa 5.11.2015 annetut mielipiteensä:
Alueelle tarvitaan kaksi kiinteistömuuntamotilaa. Muuntamotilat voidaan sijoittaa molempiin LPA-alueiden parkkitaloihin. Mikäli parkkitalojen sijainti oleellisesti muuttuu niin muuntamotilojen sijainti pitää tarkastella uudestaan.

Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja sähköverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa yleissuunnittelija
Mikko Tella, puh. 050-5294363.

Kaukolämpöverkko
Asemakaavan muutosalueella sijaitsee Vantaan Energia Oy:n kaukolämpöputkia liitteenä olevan piirustuksen mukaisesti (Liite 1).
Vantaan Energia Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan kaukolämpöputkien sijainti.

Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja kaukolämpöverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa
yleissuunnittelija Tomi Virtanen, puh. 050-3502664.

Kunnioittavasti
VANTAAN ENERGIA OY
Tomi Virtanen

VANTAAN ENERGIA SÄHKÖVERKOT OY

Mikko Tella

Vastine:
Asemakaavan muutoksella määrätään, että alueelle tulee kaksi pysäköintilaitosta, joihin kumpaankin on sijoitettava kiinteistömuuntamot: ”Pysäköintilaitoksiin tonteilla 13 ja 15 tulee sijoittaa kiinteistömuuntamot, …”.

Rakennusalat on rajattu niin, että ne sijoittuvat kaukolämpöputkilinjojen ulkopuolelle, mutta mikäli siitä huolimatta maakaapeleita ja/tai kaukolämpöputkia pitää siirtää, toimitaan kuten on sovittu.

Tarkistukset:
-

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 4
HSL

Lausunto:

Viite
Lausuntopyyntönne 28.10.2016

HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE -KUNTAYHTYMÄN LAUSUNTO ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUKSEEN NRO 002204, VEROMIES, RÄLSSIPUISTON KORTTELI

Alue sijaitsee Vantaalla Veromiehen kaupunginosassa rajautuen idässä Rälssitiehen, etelässä Äyritiehen, lännessä Perintötiehen ja pohjoisessa Tikkurilantiehen.

Rälssipuiston kortteliin Perintötien itälaidalle Tikkurilantien ja Äyritien välille tulee kolme korttelia, joihin sijoittuu pääasiassa asuntoja, mutta myös toimisto- ja liiketiloja. Äyritien pohjoislaidalle varataan lisätilaa jalkakäytävää ja pyörätietä varten. Alustava rakentamisen määrä on n. 66 000 kerrosneliömetriä. Uusia asukkaita alueelle muuttanee n. 1 650.

Rälssitietä ja Tikkurilantietä liikennöivät HSL:n linjat 561, 562, 562N, 621.

HSL Helsingin seudun liikenteellä ei ole huomautettavaa asemakaavaan.

Lisätietoja antaa Teija Visa 09-47664255

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Suvi Rihtniemi
toimitusjohtaja

Tero Anttila
osaston johtaja

Vastine:
-

Tarkistukset:
-

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 5
Vantaan kaupunki/
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Lausunto:
Ilmoitan, että sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla ei ole huomautettavaa tähän asemakaavamuutokseen.
Ari Toiva
Talous- ja hallintojohtaja

Vastine:
-

Tarkistukset:
-

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Muutoksenhakuohje 1. Oikaisuvaatimus

Tässä kokouksessa tehtyyn päätökseen, ellei pöytäkirjassa ole päätöksen osalta erikseen toisin mainittu, tyytymätön voi tehdä oikaisuvaatimuksen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimus tehdään **Vantaan kaupunginhallitukselle**.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on jätettävä **14 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen viranomaiselle

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen oikaisuvaatimus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava oikaisuvaatimuksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Oikaisuvaatimusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Oikaisuvaatimus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Vantaan kaupunginhallituksen osoite:

Vantaan kaupungin kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa
puhelin: (09) 8392 2184, faksinumero: (09) 8392 4163
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Virka-aika: klo 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 2. Kunnallisvalitus oikaisuvaatimuksesta annettuun päätökseen

Tässä kokouksessa oikaisuvaatimuksen johdosta annettuihin **päätöksiin tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen voi tehdä vain oikaisuvaatimuksen tekijä, tai mikäli päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, myös asianosainen sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä (koskee myös oikaisuvaatimuksen hylkäävää päätöstä)
  tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 3. Hallintovalitus asemakaavan muutosta koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.**

Valituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), kunnan jäsen, alueellinen ympäristökeskus tai muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa, maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia sekä rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Poikkeus: Kun kyse on vaikutukseltaan vähäisen muun asemakaavan kuin ranta-asemakaavan muutosta koskevasta asiasta, päätökseen ei ole valitusoikeutta kunnan jäsenellä.

Vaikutukseltaan vähäisenä ei ole pidettävä asemakaavan muutosta, jossa muutetaan rakennuskorttelin tai muun alueen pääasiallista käyttötarkoitusta, supistetaan puistoja tai muita lähivirkistykseen osoitettuja alueita taikka nostetaan rakennusoikeutta tai rakennuksen sallittua korkeutta ympäristöön laajemmin vaikuttavalla tavalla, heikennetään rakennetun ympäristön tai luonnonympäristön arvojen säilymistä taikka muutetaan kaavaa muulla näihin rinnastettavalla tavalla.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa, tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**. Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä valitusviranomaiselle **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

Kunnan jäsenen ja asemakaavan muutosta koskevissa asioissa myös asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki

puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Hallintovalitus etuosto-oikeuden käyttämistä koskevassa asiassa

Tässä kokouksessa tehtyyn **päätökseen**, jolla on päätetty käyttää etuosto-oikeutta, voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta.

Valituksen saa tehdä ostaja ja etuostolain 6 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa myyjä.

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Valitusaika

Valitus on jätettävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää lukuunottamatta.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu julkisesti nähtäväksi.
- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana, tai erilliseen tiedoksiantotodistukseen merkittynä aikana taikka kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä.

Valituksen toimittaminen viranomaiselle

Valitus on tehtävä kirjallisena. Valitukseen tulee liittää alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon vaaditaan muutosta. Valituksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen. Kirjallinen valitus on muutoksenhakijan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Kirjelmässä on mainittava valituksen tekijän, ja jos hän ei ole allekirjoittajana, myös allekirjoittajan nimi, asuinkunta ja postiosoite.

Valitusasiakirjat on muutoksenhakijan tai hänen valtuuttamansa asiamiehen toimitettava viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä, tai mikäli määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituksen voi toimittaa myös telekopiona (faksina) tai sähköpostina. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä, eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Sähköisen viestin (faksin tai sähköpostin) katsotaan saapuneen viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Valitus toimitetaan aina omalla vastuulla.

Yhteystiedot:

Helsingin hallinto-oikeuden osoite:
Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
puhelin: 0295642000, faksi: 0295642079
sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi
virka-aika: klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 5. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksiköllе hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 6. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

6.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginhallitus
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

6.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.
Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä
valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Muutoksenhakuohje 7. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

7.1
Tässä kokouksessa tehdyistä **päätöksistä, joilla on päätetty olla käyttämättä etuosto-oikeutta**, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valittamalla hakea muutosta. (Etuostolaki 22 § 2 mom.)

7.2
Tässä kokouksessa tehtyyn, **verotusta koskevan oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta** valittamalla (Verotusmenettelylaki 88 § 6 mom.).

7.3
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen**, ei saa hakea muutosta.

7.4
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.